

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 06360

TSVISHN HIML UN VASER

Herz Bergner

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

4213/111.0280 0520 13

110281

8/12/62 ♀ NO

1951.11.16 1951

הילע — וו. ג. אַקָּאנָה.
דָּרוֹקָעָרִי פָּונְ א. מַאֲלָעָר, מַעֲלָבָוָרֶן, אַוִּיסְטְּרָאַלְיָע.

צווישן הייל און וואסער

H. BERGNER

ZWISHN HIML UN WASER

OYFBOY PUBLISHING CO.

MELBOURNE, AUSTRALIA

1947

*Printed by Excelsior Printing Works,
634-636 Burwood Rd., Hawthorn East, Melbourne, Aust.*

הערץ בערננען

צזישן הייל אונ זאָסער

(רָאַמְּפָן)

פֿאָרְלָג "אוֹיפְּבּוֹי"

מעילבורן — 1947

I

שווין די פינפטע וואך ווי די אלטע און ברודיקע גרייכישע פראכט-שייפ האט זיך מיד און און כוחות געלעפעט איבער די צעכוואליעטן וואסערן און פיין ברען האט מען אליז נישט נעזען. די שיר האט געסטען, געקראבעט פון אלטקייט, זיך געלאָזט מיט ווארפן פון די נרינע כוואריעם, וואס האבן זיך געשפֿילט מיט איר, ווי יונגען קינדר ער מיט א זקן, און עבר-ברט. ס'האָט זיך געדאָכט, איז די שייפ האט פֿאַרלוּרִין דעם וועט זיך שווין אזו איביך אויפֿן ים שלעפֿן. מ'האָט מער נישט געזען ווי הימל און וואסער, און די יידן אויף דער דעך זענען שווין מיר געזען פון קוקן כסדר אין דער וויאטקייט אַרְדִּין, טאמער וועט פון ערבעץ אַרְדִּיסְחוּיְמָעָן אַפְּסָס לאָנד. די יידן האָבָן זיך צוֹגְעֻווֹיְנָט צו דער אויפֿן האָלְטָן די אַוְיגַן, פֿונְקָט ווי זיַּי אַז מ'האָט נישט געלענט אַפְּן האָלְטָן בִּינְאָכְט, ווען איינער האָבָן זיך צוֹגְעֻווֹיְנָט צו דער פֿוֹנְסְטָעָרְנִיש בִּינְאָכְט, ווען איינער האָט נישט דערקענט דעם צוֹוִוִיטן. דער באָפֿעל, אַז מ'טָאָר נישט אַנְצִינְדָן בִּינְאָכְט קִיּוֹן לִיכְט, אַפְּילּוֹ קִיּוֹן שׂוּבְעָלָע נישט, אַיְוָן גַּעֲקוּמָעָן באָלְד, ווען די שייפ איז אַרְדִּיסְגַּעַשׂ ווּמָעָן אויפֿן ברײַיטן יַם אַרְוִוִּים . . .

אין די פֿוֹנְסְטָעְרָע געלעט, בעת קיּוֹן לבנה איז אויפֿן הימל נישט געלעטאנען, האָט זיך צו דער שיַּף צוֹגְעֻלְעָפֿט אַז אַז געדיבְּטָע שׂוּאַרְצְקִיט, ווי סְמָאַלְעָ. די שיַּף האָט זיך פֿאוֹוָלְיָע געלעפעט, ווי אַ שׂוּאַרְצְעָר אַרְוָן. די יידן האָבָן זיך דעםאלְט פֿאַרְלוּרִין געוֹאָגְלָט אויפֿן דעך, אויףַה די שְׁמָאַלְעָ, אוֹיסְנְעַרְבִּין-גְּלִיטְשִׁיקָע שְׁטִינְעָלָעָך, וואס האָבָן זיך געדרייט ווי שְׁרוֹוּפָן. זיַּי האָבָן מיט די הענט בלִינְד געטאָפְּט אין דער פֿוֹנְסְטָעְרָנִיש, אַרְוִוַּף איינער

אָסֶעֶר וּאַזְנָב הַיּוֹמָל אֲוֹן וּוִישָׁן

אֲוֹפָן אַנְדָּרְן, זִיר קֵיָן אַרְטָן נִישְׁתַּחַת גַּעֲקָעַנְטַן גַּפְּבִּינְעַן. דֵּי מַעֲנָרַה חַאְבָּן אַרְמוֹגָעָזָכֶט וַיְעַרְעַז וַיְבַּעַר אָזָן דֵּי וַיְבַּעַר זַוְּעַרְעַז מַעֲנָרַה.

— מאָא-מעאַ... — האָבוֹן זיך די קינדער געריכן — זוּ
בְּנוֹתָנוֹ מְאֻמְּרִילְיָנוֹ...

אמאלא געפונשע א טויערעד לאנט-פארדיוריינע זאך:

— דאכט זיך, איז פאכטיאש?... איזא?... — האט איזן ייך
אַפְּגַעַשְׁטָלֵךְ דעם צוֹיִיטָן, אַנְגַּעַטָּפֶט אַם פָּאַרְזִיכְטִיךְ מִוּתְדִּי
הַעֲנָמָן, זיך אַיְינְגָעַקְומָט אַין אַים פָּוּן דער נְאַעַמֶּן, ווֹי אַקְוּרְזִיךְ
זְוַיְמָהָר — דָּאַרְטָן זָוֶב אַן הַאֲרָן וְשָׂמֵחַ וְשָׂוֹהָר? הָא?

— אָא... יְאָה... נַעֲמָרָפּוֹן... דָּאַס בֵּין אַיִד טַאַקָּע, פָּאַבְּיָאַש!... אַבְּעַד וּוּ קְרִיכְתָּ דָּאַס אַזְוִי שְׁפָעַט בַּיּוֹנָאָכֶת אַיִן אָזָחָושְׁל!... סָאַיז דָּאַרְךְ סְכָנוֹת-נַפְשָׁוֹת!... דַּי פַּנְסְטוּרְנִישׁ קָעַן מַעַן אַנְטָאָפּוֹן מִיטְ די הַעַנְטָן!

באותם דער אַפְּטִיטָן האָט געהויסן זיין אַין די לאכְנָעַם זיך ניינַן פרֵי שלְאָפָּה, האָט קיינער נישט בעקענט אַיִינְזִיצָן אויף אָן אַרט — ס' האָט יעדן געטראַבִּן אַרוֹוֶּק. ווער האָט דאס בעקענט זיך ניינַן אַזְוֵי פרֵי לִינְגַּן? ס' אַיז דאָר פֿון נַאֲגַן צוֹ מַאֲגַן געווארָן ערְגָּעָר! אַיבְּער נאָכָט זענען געווארָן נַיעַגְּרוֹת, בעקלעפעט אויף די אַפְּגַּעַרְאַכְּנְאַלְטָע, ברודִיך-פֿאַרְפְּעַצְטָע ווענט פֿון דער שִׁיאָפּ, געשריגן מיט אָומְהָיִילְעָד-גְּרוֹוּסָע, אוֹיָפּ דער נַיד אַנְגְּעָוָאַרְפָּעָנָע, אַומְגָעָלוּמְפָעָרָטָע אַותְּיוֹת. אָט האָבָּן זיך די יודָן אַין אַיִן שִׁינְעָם טַאג אָוִיפְּגָהּוּבִּין אָנוּ אַוְיָפּ די ווענט געטראָפָּן אַיִן דער אַילְעָנִישׂ צוֹעַנְשִׁינְטוּבָעַ פְּלַאַקְאָטָן פֿון פְּרָאַסְטָן פְּאַקְּפָּאַפְּוֹרָן, ווֹאָס האָבָּן נַאֲךְ פְּרִישׂ גַּעַשְׁמַעַט מִיט טִינְט, אַוְן באָפְּוּלָן.

צו יישן הייל און וואסער

מען זאל נישט נויצן סיין וואסעה. מען זאל נויצן דאס וואסעד
בלויו איז נויט-פֿאַלְן צום טריינקען. עסן האט מען געגעבן מעיר
ニישט ווי צוווי מײַל איז מאָן און דאס ביסל געקבעץ איז פֿוּן
טאג צו טאג געוואָרֶן קִלענֶער און אַיְינֶנְשְׁרוּמֶעֶנֶר. פֿונְדְּרֶסְטֶן
וועגן האבן די פֿאַלְאַקְאַטְן גַּעוֹאָרְנֶט דעם עולם זיך צו פֿאַרְהָאַלְטֶן
רוֹאַיָּה, נישט אַרְוִוִּסְטוּרְפֶּן קִיּוֹן פֿאנְיַיק.

די לְעַצְמָתָה ווערטע, אַנְשְׁעַטָּט צו באָרוֹאַיָּה, האבן נאָרָ מעַד
געַשְׂרָאַקָּן, אַנְגַּעַוְאַרְבָּן נאָרָ & גַּדְעַסְטָרָעָ מַוְרָאָ אָזָן דָּעַרְ וּלְמָה האַט
געַנוּמָעָן דַּרְוִינְגָעָן, אָז סְאַיּוֹן-חַסְטָם זַיְעָרָ בִּיטָּעָ. מְיוֹוֹלָ נַאֲרָ
ニישט אַוְיסְאַגָּנוֹ, ווי בִּיטָּעָרָ סְאַיּוֹן. מְהַאַט אַזְבִּיסְלָעָךְ אַיְינְגָּנָצָן
אוֹפֿגַּעַה עַרְטָה צו קוֹפָן אִין דָּעַרְ וּוּתָאַרְיָין, ווי דִּי גַּזְרוֹתָ וּעְנָעָן
איַבְּעָרָ נַאֲכָט אַרְוִוִּסְטוּרְגָּעָן, מַוְרָאָ גַּעַחַתָּ פָּאָרָ דיּ פֿרִישָׁעָ
צְרוֹתָ, אָזָן כְּדִי זַיְקָ אַבְּיַסְלָ צו באָרוֹאַיָּה, אָזָן מעַן נִישְׁטַגְּעַבְּפָנָיָ
ערַחְיוֹתָ וּקְרָאַבָּן אַיְינָעָרָ צּוֹם אַנְדְּשָׁרָן אִין דיּ קַאְבִּינָעָם אַרְיָין. דיּ
יַיְזָן האַבָּן גַּעַרְדָּט וּוּגָן דיּ אַלְעָן מְדִינָותָ, ווי סְאַיּוֹן ווי אַוְיסְגָּעָדָ
קוּמָעָן זַיְקָ צוּ וּוּאַלְגָּעָרָה, וַיַּתְּזַיְּזַעְעַן אַנְטָלָאָפָּן פָּוֹן דָּעַרְ הַיָּםָ,
אוֹן זַיְקָ אַיְבְּרָגְּעָשְׁטָיָן אִין דיּ בְּקִיאָותָ וּוּגָן דָּעַם נְיֻיעָם לְאַנְדָּרָ
אוֹיסְטָרָאַלְיָעָ, ווּ זַיְקָ פָּאָרָן אַיְצָחָ. כַּאֲכָטָ קִינְגָּעָרָ האַט נִישְׁטָ קִיּוֹן
סְרָךְ גַּעַחַתָּ וּוּגָן דָּעַם נְיֻיעָם לְאַנְדָּרָ, האַט פֿוֹנְדְּעַסְטוּגָעָן יַעֲדָעָרָ
איַנְגָּעָר גַּעַוּסָט צו דַּרְצִיְּיָן פְּלָאַיְ-פְּלָאַיְםָ וּוּגָן דיּ מַעֲנְשָׁן דְּאַדְּרָטָ,
וּוּגָן דָּעַם פֿרְעָכֵץ אַזְנָהָהָיָם אַזְנָהָיָם וּוּגָן דָּעַם לְאַנְדָּרָן וּבְפָאָ...
פֿאַבְּיאָשָׁ, אַ קְלִינְגָּרָ אַזְנָהָיָם אַרְיָדוּרְקָעָרָ יַוְנְגָרְמָאָן, וּוּאָסָ
וּוִיסְטָ שְׁטַעַנְדִּיקָ מַעַרְ פָּוֹן אַלְעַמְּעַן אַזְנָהָיָם שָׁוֹם זַאְדָ אַזְנָהָיָם
וּוּלְעַטָּ קָעָן אִים שְׁוֹין מַעַרְ נִישְׁטָ אַיְבְּרָאַשָּׁן, יַזְיִיל עַדְ האַט שְׁוֹין
אַלְיָן פָּוֹן פֿרִיעָרָ גַּעַחַתָּ אַזְנָהָיָם גַּעַוּסָטָ אַזְנָהָיָם & פִּילָּן בּוֹיְךְ
מִיטָּ יְדִיעָותָ וּוּגָן אַוְיכְּפָּרָאַלְיָעָ. עַדְ וּוִיסְטָ גַּעַנְיָ, אָז דָּאָטָ לְאַנְהָהָ
וּוּאָסָ אַזְנָהָיָם אַרְמוֹגָעָרְגָּלָטָ פָּוֹן אַלְעָזָ זַיְטָן מִיטָּ יְמִינָה,
פָּוֹן פִּישָׁ, וּוּאָסָ מְעַשָּׁ לְטָ אַיְבָּעָרָ דָּעַרְ: אַגְּנָעָץָ, וּעְלָטָ... אַבְּעָרָ
רָ, זַיְנוֹולָ רַאֲכָמָאָן, וּוּאָסָ האַט קִינְמָאָלָ נִישְׁטָ גַּלְיָמִין פֿאַבְּיאָשָׁעָם
גְּרוֹוִיסְהָאַלְטָן זַיְקָ אַזְנָהָיָם אַזְנָהָיָם מִיטָּ יְרָעָהָנָט זַיְן
בְּקִיאָותָ אַזְנָהָיָם אַזְנָהָיָם, האַט שְׁטַעַנְדִּיקָ גַּעַזְבָּטָ עַפְעָם אַזְטְּשָׁפְקָעָ,
כְּדִי צַוְוּזָן, אַזְנָהָיָם וּוִיסְטָ נְאַלְנִישְׁטָ אַזְנָהָיָם אַזְנָהָיָם מַעַרְ נִישְׁטָ

צוֹוִישׁן הַיָּמֶל אָוָן וְאָסָעָד

זוֵא פְּלַאֲטָעָר-קָאָפּ אָוָן אַ גְּרוּיסָעָר פְּלוּוּישָׁר. עָרָהָט מַאֲקָע
פָּאַכְּיָשָׁן אַיְבָּרְגָּעָשְׁפָּאָרָט, גַּעַמְאָכָט אִים אַוְיסְצָוְרִיְּעָן אָוָן גַּעַר
זָאנְט, אָוּ אַינְ דַּעַר מַרְוִינה לְעָבָן נַאֲרָדִי מַעַנְטָשָׁן פָּוּן הַאַלְּאָז. אַזְוּוּוּ
דָּאָס לְאַנְדָּר אַיְוָן נַאֲרָד אַוְילְד אָוָן פָּאַרְמָאנְט אַ סְּךָ וְעַלְדָּר, לְעָבָן דַּי
מַעַנְטָשָׁן דָּאָרָט פָּוּן הַאַלְּאָז, וְאָסָם זַיִּי צְעַשְׁפָּוּ וְדַי וּלְעַטְלָהָט
נַאֲרָד אָוָן עַק...

דָּעַרְהָעָרט אַזְוְלָכָעַ דִּיבָּרוּם, הָאָט עַס דַּצְּרָרְפָּרְיוּ הַאַדְּרָעָם, אַ
וּאַרְשָׁעוּוֹרְדִּין פָּוּן דַּעַר הַיּוּם, וְאָסָם הָאָט שְׁטָעַנְדִּיסּ שְׁטָלְצִירָט
מִיט אַיְרָנְדָּרְגָּעָטְיָקָוּת, אַ הַיּוּב גַּעַטְוָן פָּוּן אַרְטָט. זַי הָאָט
גַּעַיאָנְט, אָוּ נַיְשָׁט פָּאַכְּיָשָׁן אָוּנוּ נַיְשָׁט רַאֲכְבִּיאָן וּוּיסְוָן וְאָסָם זַיִּי
רַעַדְן. דָּאָס לְאַנְדָּר הַאַלְּטָט זַיִּק אָוּסָם נַיְשָׁט פָּוּן בִּישָׁ אָוּנוּ נַיְשָׁט פָּוּן
הַאַלְּאָז. אַוִּיסְטָרָאַלְיָע אַיְזָן מַדְיָה פָּוּנְקָט וְיִאָּעָןְדָּרָעָה מַדְיָה
מִיט אַ סְּךָ גְּרוּיסָעָשָׁטָעָט. זַאְלָרְדָּי זַיְנוּוֹלְרָאַכְּמָאָן אָוּנוּ פָּאַכְּיָשָׁן
נַיְשָׁט דָּרְיוּעָן קַוִּין סְפָּאָרְדִּיק אָוּנוּ מַאֲכָן פָּוּן אַיְקָטָרָאַלְיָע עַפְעָם אַ
מְדָבָר.

אוּן כְּדוּ צַוְּ בְּרַעְנָעָן אַ רַּאְיָה צַוְּ אַיְרָעְ רַיְהָ, הָאָט וְיַבְּלָד
גַּעַרְפָּן אַיְדָעְ צַוְּיָּי טַעַכְטָעַלְעָחָ, וְאָסָם זַעַנְעָן אַיְן שְׁקָאַלְעָגָעָנְגָעָן
אוּן וּוּיְסָן אַוְיךָ עַפְעָם. מִיט דַּי קַיְנָדָעָר הָאָט וְיַזְרָקָשָׁן
לִיבָּנָהָטָט צַוְּ בָּאַרְיָמָעָן אָוּנוּ פָּאַרְצָוּשָׁטָלְעָן, צַיְּסָאַיְזָן גַּעַוְעָן אַוְיָפָן...

אַדְּרָט, צַיְּנַיְשָׁט, גַּעַהְאַלְטָן שְׁטָאָרָק פָּוּן זַיְעָרְגָּרָטָנְקִיטָט...
אַכְּבָעָר דַּי טַעַכְטָעַלְעָחָ, נַאֲרָדִי יְוָנְגָעְ קִינְדָּרָעְ, הַאֲבָן זַיִּק
נַיְשָׁט צַוְּגָעָהָרָט צַוְּ דַּעַר מַאֲמָעָן אָוּן זַעְנָעָן צַוְּ אַיְרָנְדָּרְגָּעָט
קוּמָעָן, וְיַ שְׁטָעַנְדִּיסּ צַוְּנָעָן זַיִּק פָּאַרְטָוָן גַּעַוְעָן אַיְן זַיְעָרְלָקָעָן,
מִיט וּתְלָכָעָר זַיִּק הַאֲבָן זַיִּק אַרְוּמָגָעָפָרָט פָּוּן אַיְנְדָעָרָפָרָי בַּיּוּ
בִּינְיָאָכָט. דַּי לִיאָלָקָעְ אַיְזָן גַּעַוְעָן דָּאָס אַיְנְזִיקָעְ פָּאַרְמָעָן זַיְעָרָס,
וְאָסָם זַיִּק הַאֲבָן אַרְוּסָגָעָרָטָוּעָט אַיְן דַּעַר גְּרוּיסָעָר בְּחַלְחָה, בְּעַת
דַּי שְׁטוּב זַיְעָרָעָ אַיְן חָרָוב גַּעַוְאָרָן אָוּן יַעַדְעָרָהָט גַּעַכְאָפָט אָוּן
דַּי הַעַט אַרְיָין וְאָסָם עָרָהָט נַאֲרָדִי גַּעַקְעָנָט אָוּן אַנְטָלָאָפָן קוּסָם
מִיטָן לְעָבָן. זַיִּק הַאֲבָן גַּעַכְאָפָט דַּי לִיאָלָקָעָן. אַיְצָט אַיְזָן שְׂוִין דַּי
לִיאָלָקָעָאָלָט אָוּן אַפְּגָעָרְבָּן, מַאֲכָט שְׁוֹן מַעַרְנָהָט צַוְּ דַּי אַוְיָנָן
בְּעַתְן שְׁלָאָפָן אָוּן לְאַזְטָ שְׁוֹן מַעַרְנָהָט אַרְוּסָם קַיְיָן דַּעַשְׁרָאָפָעָן
נָעַם קוּוֹיְטָשָׁן, אָזָמְטוּט זַיִּק דָּרְיךָ בַּיּוּמָן בַּיּוּכָלָן. אַכְּבָעָר דַּי מִידָּעָ-

אָוּוִישָׁן הַיְמָל אָוֹן זָאָס עָר

לעד האבן זיך נישט געשידט מיט אויר, געשלאָפָן מיט אויר צוזאָמען, געפִּירט זיך בֵּי די הענטעלעך שפֿאַצְּרָן, ווי אַ קלְיָין קינד. און דאס יונגעראָן מײַודַלָּעָה האָט גערעדט אַין דער לִיאַלְקָעָ אָרְיוֹן די זעלכָּעָ רְוִיחָ, ווֹאָס די מאָכָּעָ רְעֶדֶט צו אוּר אַלְעָמָּאָל בעָת זיך דערזעט זיך אָוּן דערפְּרִוִּיט זיך אוּיפְּסָנִי, ווֹאָס זיך אָוּן נִיצְׂלָ גַּעֲוָאָרָן פָּוּן אַלְעָם בִּיזְׂזָן אָוּן גַּעֲפִּינְׂט זיך שְׂוִין אַיְצָ אַוִּיכָּ אַ זַּיְבָּעָר אַרטָּט:

— פָּאַטְשִׁיעַכָּעָ מִיְּנָעָ!... אַזְּצָר מִיְּנָעָ!... — האָט דאס קינד געפִּיעַשְׁטַשְׁעַט די לִיאַלְקָעָ, פְּנִיקָּט ווֹי די מאָכָּעָ פִּיעַשְׁטַשְׁעַט זיך — אַ ברְכָּה אַוִּיכָּ דִּין קָעְפָּלִי!... סְּחָאָרִיךְ ווֹאָקְסָט אַין מָרָ ווּעָן בְּקוֹךְ דִּיךְ אָזְׂן... אָוּן סְּחָאָטָרָךְ נִישְׁט גַּעֲפִּילָט קִין האָרָ, כִּיאָאָל דִּיךְ שְׂוִין מַעַר נִישְׁט האָבָּן!... אַבְּעָר ווֹי אִין דִּין טָאַטְעָלָוָג, ווֹו?... ווֹו אַיְזָ אַהֲיָנָעָקָומָעָן דַּעַר לְאַכְטִיקָּעָר שְׁפִּיעָזָר מִיְּנָעָ?... גַּאַטְמָרְיוּעָר אַין חִימָלָ...

בֵּי די לְעַצְּטָעָר ווּעַרְטָעָר האָט די קְלִינוּעָ פָּאַרְבָּאָךְ מִיט די הענטעלעך, פָּאַרְגָּלָאָצָט די אָוּינָן צָום הַיְמָל אָוּן זיך גַּעַמָּאָכָט ווּשְׁן די טְרָעָן מִיטְן מִיכְבָּלָעָ, פְּנִיקָּט ווֹי די מאָכָּעָ טוֹט דָּאס.

די קִינְדָּעָר זַעַנְעָן גַּעֲוָעָן גַּאנְצָעָ טָעָג פָּאַרְנוּמוּעָן, פָּאַרְקָאַכְט אַיְזָ זַיְבָּעָר אַיְגָעָנָר ווּעָלָטָ, אַרְמוֹנוֹגִיאָנָט זיך אַבְּעָר דָּעָוָ דָּעָקָ, זיך אָזְׂוָג, צַוְּגָעָוָיָוָנָט צָוָ דָּעָר שִׁיחָ, צָום אַיְבָּקָן ווּאַסְעָר, צָום הַיְמָל, אָזָוּ זַיְהָאָבָּן שְׁוֹן מַעַר נִישְׁט גַּעֲדָעָנָט אַין קִין יְבָשָׁה. בְּלוּוֹן די גְּרוּסָעָהָאָבָּן גַּעֲוָעָט אַין דָּעָם ווּוֹיָטָן מְרוֹחָהָ, אַין דָּעָם שְׁוֹינְגָדְלָעָן אַין אַוִּיגָ, זַיְהָאָבָּן גַּעֲלִיָּטָן פָּוּן דַּעַר יְסִירְקָרְעָנָק, גַּעַבָּרָאָךְ מִיט דַּעַר גְּרוּנָעָר גָּאָלָ, נִישְׁט גַּעַהָאָט מַעַר קִין כּוֹחָ דָּאס אַלְעָ אַיְבָּרְצָוּטָרָאָן. רְ' לְיִוּעָר דַּעַר שְׁפִּיוֹזְ-קְרֻעָמָעָר האָט גַּעַזְגָּט תְּחִלִּים, גַּעַלְעָנָט פָּוּן אַסְפָּרָ אַרְוִיסָּ, גַּעַטְעָנָהָמָ, אָזָ אַיְדָ טָאָר נִישְׁט פָּאַרְלִיָּוָן דָּעָם בְּתוֹחוֹ בֵּין צָוָ דַּעַר לְעַצְּטָעָר רְגָעָ. אַיְדָ דָּאָרָף האָבָּן אַמְּנוֹנָה, גְּלוּבָּן אַין דָּעָם אַיְבָּרְשָׁטָן! עַר האָט גַּעַזְגָּט אַוִּיכָּ זַיְהָ, אָזָ עַר האָט נִישְׁט מָוָרָא בָּאָרָן טְוִיטָ, ווּעָן דָּאס אַיְזָ דָּעָם אַיְבָּרְשָׁטָן רְצָוָן, ווּעָן דָּאס אַיְזָ אַיְסָם אַגְּנָעָזְיָוָנָט מִן הַשְּׁמִים. סְּאַיְזָ אַיְסָם בְּלוּוֹן אַשְׁאָדָ, ווֹאָס עַר ווּעַט נִישְׁט קַעַנְעָן צָו

צְוּ יִשְׁנָה יְמֵלָא אָזֶן זַהֲמָה עַד

קְבָרִיְשָׂרָאֵל... אָזֶן פָּאַבִּיאַשׁ הָאָט גַּעֲשָׁרִיןַן, אָז נַוְשָׁת אַיִן דָּעַר
הַיִם, וּוֹ מַעַן הָאָט חַרְוב גַּעֲמָכְט זַיִן שְׁטוּב, צַוְנָרָאַבְּעוּטַם בַּיִּ
אַיִם אַלְצָדִינַק, צַעֲטָרָעַטַּן מִיטַּדְּ פִּים אָזֶן אַיבְּעַרְגָּלְאַזְוּט אַיִן אַיִן
הַעַמָּה, אַיִזְ אַיִם בַּאֲשָׁלָרְט גַּעֲוָעַן צַו שְׁטָאַרְבָּן, נַאֲרַ דָּא אַיִן יִם.
סְחָאַרְזַי רִיסְטַט אַיִם, אָז עַד סַוקְטַּא אַוִּיפַּ זַיְנָעַ שְׁוֹאַלְבָּן. מַיְלָא עַד
יַאַס עַר, אַבְּכָר וּוֹאַס זַעַנְעַן זַיִן גַּעֲבָעַךְ שְׁוֹדְיוּקַי? אָז דִּי וּוֹאַסְעַדְן
זַעַנְעַן נַיְשָׁת זַיְכָר אָזֶן דָּעַר קְאַפְּטִיאָן, דָּעַר נַרְיךְ, זַעַט עַפְעַט אַיִן
זַיְנָעַ אַוִּיגְן נַיְשָׁת אַיִם צַו זַיִן קִיּוֹן נַרְיךְ. עַר וּוֹילְעַס גַּאֲלְיִוְשַׁט
פָּאַרְן מַוְילְ בְּרַעְנָגָןַן, דָּעַר קְאַפְּטִיאָן זַעַט אַיִם צַו זַיִן אַדְיוֹטְשׁ, אַ
שְׁוֹאַנְיִשְׁרָאֵל! אָז דָּעַר עַרְלַיְנִיט אַרוּם בֵּין, שְׁוֹיְנְגַט אַיִן שְׁוֹיְנְגַט!
אַיִן אַיִן שְׁוֹיְנְעַם טַאגַ אַיִזְ פָּאַבִּיאַשׁ גַּעֲקְוּמָן צַוְלִיְוָן הַעֲדָרָסַט
פָּעַנְדָּהָם אַרְאָפַ צַו דִּי יַדְרַן אַיִן דִּי קְאַבְּיָנָהָם אַרְיָהָם מִיטַּ אַגְּשָׁרִיָּה
— סְ'אַיִן אַמְעָשָׁה אָזֶן אַסְוָף!... כְּלָעַן שְׁוֹעָרָן, אָז דִּי שִׁיף
גַּיּוֹט צְרוּיקַי!... כְּהָאָבָ אלְיַיְן גַּעֲזָעַן מִיטַּמְיָעַן אַוִּיגְןָן, וּוֹ דִי שִׁיף
הָאָט זַדְ אַוִּיפַּ צְרוּיקַ פָּאַרְקָעְרוּעָעַט! אָז כְּהָאָבָ שְׁטָעַנְדִּיקַ גַּעַ-
טָעַנְהָתַ, מַדְאָרָהַ קַוְקָן דָּעַם קְאַפְּטִיאָן אַוִּיפַּ דִּי הַעַנְטָן! מַיְוֹרָעַ
וּוֹ דָּעַר עַרְלַיְנִיט אַנוֹ פָּאַרְשָׁלָעְפַּן!... אָז עַר וּוֹילְדַּוְקָא אַוְמָ-
בְּרַעְנָגָןַן דָּאַס בִּיסְלַיְדְרַן!... יַעַךְ קָעַן אַיְנְלִינְגַן וּוֹיְפִילַ, אָז דָּעַר גַּוִּי
אַיִן אַדְיוֹטְשׁ!... עַר אַיִן אַזְוִי אַגְּרַה, וּוֹ יַעַךְ בֵּין אַטְעַרְקַי!...
דִּי יַדְרַן, וּוֹאַס זַעַנְעַן אַרְמוֹנָעַגְאַנְגָּעַן וּוֹיְ נַעֲכְטִיקַ, צַוְנָגְעַבְן
זַיךְ אַלְיַיְן קְוָרָאַזְשׁ, נַיְשָׁת פָּאַרְשָׁטָאַנְגָּעַן, וּוֹאַס דִּי שִׁיף שְׁלַעַפְט זַיךְ
אָזֶן שְׁלַעַפְט, זַעַנְעַן גַּעֲלַיְבָן דַּעֲרַשְׁרָאַקָּעַן, בַּאֲלָד אַבְּכָר אַרוּסַמִּיט
אַט טָעַנָּה צַו פָּאַבִּיאַשׁ. דָּעַר עַירְקַה אַבְּכָר אַגְּרוּסָעַ טָעַנָּה
גַּעַהָאַט צַו אַיִם דִּי וּוֹיְבָרַעַ...
— בַּיְסְטַ אַיִיךְ אַפְּ דִי צְוָנָגָן!... — הַאַבְּן זַיִן אַלְעַ מִיטְאַמְּטַלְיַ
גַּעֲשָׁרִיןַן — אָז אַמְעַטְשַׁ הָאָט אַיְנְגָעַנוּמָעַן פְּלוֹידְעַרְדוֹוָסָעַר,
גַּיּוֹט אַרוּסַ אָזֶן בְּעַבְעַטְ, וּוֹ אַיְדָעָנָעַ! קַוְקָטַץ אַיִם נַאֲרַ אָז דָּעַם
הַעַלְדָּ!... אַ שְׁוֹיְנְגַעַר מַאֲנַסְפָּאַרְשָׁוִין זַעַנְטַ אַירְ!... אַוִּיךְ מִיר אַ
מַאֲנַסְפָּאַרְשָׁוִין צַוְמַשְׁ!...
פָּאַבִּיאַשׁ הָאָט זַיךְ נַיְשָׁת גַּעֲקָאנְט מַעַר אַרוּסְדְּרִוִּיעַן פָּוּן דִּי
וּוֹיְבָרַעַ, זַיךְ שְׁוִין מַעַר נַיְשָׁת אַרוּסְגַּעַכְאָפַט מִיטַּ אַוְאָרָט, אַרוּמַ-
גַּעַגְגָּעַן אָזֶן גַּעַשְׁטִיקַ אַיִן זַיךְ. עַר הָאָט נַיְשָׁת גַּעַגְגָּעַטְרַט

צְנוּ שָׁנָה יִמְלֹא אָזֶן וְאַסְעָר

אֲבִילוֹ דָעַם בָּאַרְיִמְטָן וּוָאַרְשְׁעֻוּעָרָ דָקְטָאָרָ, דָעַם הַלְּבָן עַוְברָ
בְּנָהָלָ, מִיטָּ דָעַרְ גְּרוּעָרָ פָּאַלְקָעָ אָזֶן מִיטָּ דָי גְּרוּעָ, שְׂמַאְלְצָעָ,
חַרְיכִּישָׁ-דִּיקָעָ וְאַנְסָבָעָ, וְאַסְמָהָאָטָ אִים גַּהְהָאַלְטָן אָזֶן אַיְינָן פָּאַרְ
טַשְׁעַפְעָן. דָעַם בָּאַרְיִמְטָן וּוָאַרְשְׁעֻוּעָרָ דָקְטָאָרָ הַאֲבָן דָי דִּיטְשָׁעָ
בְּאַלְדָּטָן דָעַרְמִיאָנָטָ מִיטָּאַבָּאָלָ אָזֶן וַיַּן יְדִיְישָׁן אַפְּשָׁטָטָם, נַעֲרָפָן
אִים שְׁמַאְיִקְעָרָ „הַונְּדָקְעָרָלָ“ אָזֶן „וְאוֹ-יוֹרָ“ אָזֶן בֵּי אִים אָזֶן דָעַרְ
וּוֹנְגָן, אָזֶן וַיַּנְعַ אַיְינָן, אַוְיְגַעְתָּהָאַנְגָּעָן דָעַם אַיְינָצָין זָן וַיַּנְעָם.
זָינָט דָעַמְאָלָחָהָאָט זָיךְ דָעַרְ דָקְטָאָרָ אַוְיְגַעְתָּהָעָרָט זָו וַאֲשָׁן, צָו
קַעְמָעָן דָי שְׁטַעְנִיקָזְאַרְגְּפָעַטְיִקְזְּעַבְלְעַגְעַטָּעָ פָּאַלְקָעָ וַיַּנְעָשָׁ, אַרְומָדָ
נַעֲנָגָעָן פָּאַרְוָאַרְלָאָזָטָ, מִיטָּ אָזֶן אַפְּגָעָנָעָם קְרָאָקָ אָזֶן מִיטָּ אָ
הַלְּבָן עַוְברַבְטָלְדִּיקָן שְׁמַיְיכָלָ אַוְיְפָן פְּנִים. דָאָס וַיַּבְּ זִיְינָס אָזֶן
אַיְיבִּישָׁ נַאֲךְ אִים נַאֲכְנָעָלָאָפָן מִיטָּ אָנָסָהָאַטָּה, וַיַּנְאֲךְ אָ
פִּיצְלָ קִינְדָּה, כָּדוֹ אִים אַפְּצָזְוּוֹיְשָׁן דָאָס פְּנִים אָזֶן דִּי הַעֲנָטָה. אַוְיְפָהָעָ
שִׁיףָהָאָטָ זָיךְ דָעַרְ דָקְטָאָרָ גַּעַטְוְלְעַטָּעָ צָו דִּי יְהָדָה, רַק גַּעַטְאַפְּטָ
דִּי קִינְדְּעַרְלָעָדָרָ בַּיְדָיִ קַעְפְּלָהָעָ, גַּעַחַתָּמָטָ כְּסָדָר גַּעַדְוָלָדָ אַוְיְצָזְוָהָעָרָן
דִּי וַיַּבְּעַרְיוּשָׁעָ קְרָעָנָקָן אָזֶן גַּעַמְאָכָטָ מִיטָּ פָּאַבְּיָאָשָׁן אַלְעַמְכָּאָלָ דָאָס
זַעְלָבָעָ הַלְּצָהָלָעָ:

— סְגִּילָּסָטָ זָיךְ נַיְשָׁתָ, פָּאַנְיָעָ פָּאַבְּיָאָשָׁן, צָו מַאֲכָן אַיְצָטָ אָ

נוֹרָעָ אָזֶן יִסְמְאָרָיְן... חָעָ... סְ'וָאָסָעָרָמוֹ זָוַיְן נַאֲסָ...
דָעַרְ דָקְטָאָרָ הָאָטָ אִים נַיְשָׁתָ אַפְּנָעָלָאָזָטָ, גַּעַקְוָקָטָ אִים
פָּאַרְשָׁנְדִּיקָן אָזֶן פְּנִים אַרְיָוָן מִיטָּ זָוַיְן נַאֲרָשָׁה, גַּוְטָ שְׁמַיְוְכָלָעָ, דָעַרְ
צִיְּלָטָ עַפְעָם וּוֹעָנָן זָוַיְן אַיְינָצָין זָוַן, פְּנַקְטָ וַיַּיְ וּוֹעָנָן אַלְעַבְּדָיְקָן
אָזֶן בָּעַתְ-מַעַשָּׁה אַנְגָּנוּזָן אִים מִיטָּ אָוָן גַּלְסָטִיךָ פִּוְעָרָלָ אָזֶן
דִּי טְרַעְרַנְדִּיקָ-אַלְטָעָ אַוְוָה אַוְיָה דָעַטָּ פָּאָרָלָ, וְאַסְמָהָאָטָ זָיךְ נַיְשָׁתָ
גַּעַמְיִשְׁטָ צָו קִינְגָּעָם, גַּעַוְעָן פָּאַרְטָוָן אַיְינָגָנָצָן מִיטָּ זָיךְ. בְּזָוַן דָעַטָּ
פָּאָרָלָ הָאָטָ דִּי גַּאנְצָעָ שִׁיחָ גַּעַרְעָדָטָ, זָיךְ גַּעַחְיוֹדָשָׁהָ, וְאַסְמָ אַמְּזָן
מִיטָּ אַוְיִבָּ, שְׁוֹיָן נַיְשָׁתָ נַאֲרָ קִיְּוָן וּוֹנָגָעָ, שִׁידָן זָיךְ נַיְשָׁתָ אַיְינָגָעָרָ
בְּזָוַן אַנְדָּרָעָן, קוֹקוֹן זָיךְ אַזְוִי פָּאַרְלִיְבָטָ אָזֶן דִּי אַוְיִנָּן אַרְיָוָן, וַיַּיְ
אַיְפְּצָזְמָאָרָגָנָס נַאֲךְ דָעַרְ חַתְוָה.

אָזֶן נַאֲטָאָן אָזֶן אַיְדָעָ זָעָנָעָן טָאַקָּעָ פָּאַרְנוּמָעָן גַּעַוְעָן מִיטָּ
זָיךְ, פָּאַרְטוָן אָזֶן זָיְעָרָ אַוְמָלִיקָ, וְאַסְמָהָאָטָ זָיךְ אַרְאַפְּנָעָלָאָזָטָ
אַוְיִקָּה וַיַּיְ אַזְוִי פְּלָזִיםָ. אָזֶן אַפְּשָׁר אַיְזָטָ אַזְמָנְלִיקָ,

צוֹוִישׁן הַמֶּלֶאָן וְאַסְעָר

אזוֹ לְאָנָגָנוּ וְזַיְיָ קָעֵנָנוּ נָאָרָן זַיְצָן אָזָוִי נָאָעָנָטָ פָּוָן זַיְדָ. בַּאֲחָאָלָטָן אָוֹן טִיףְפָּאָרָגָרָאָבָן הָאָטָם דָּאָךְ גַּעֲטָלִיעָט אַ פְּרִידָ אַיְן זַיְיָ אָוֹן זַיְיָ הָאָבָן דַּיְ פְּרִידָ דַּעֲרָשְׁטִיסָטָ אַיְן זַיְדָ, דַּעֲרוֹאָרָגָן, זַיְדָ אַלְיָין גַּעֲוִידָלָטָ פָּאָרָ זַיְיָעָרָעָ זַיְנְדִּיקָעָ מַחְשָׁבָותָ. אַבָּעָרָ דַּיְ גַּאנְצָעָ צִיְּטָ, וְאָסָם זַיְיָ הָאָבָן זַיְדָ גַּעֲשְׁלָעָפָטָ צְזָזָעָמָעָ, זָעָנָעָן זַיְיָ פַּוְנְדָעָסְטוּעָן נִישָׁטָ אַפְּדָ גַּעֲטָרָעָטָן אַיְינָעָרָ פָּוָן צְזָזָיְטָן, גַּעֲהָאָטָ אַ פְּאָרָטִיקָן תְּרוּיָ, אַזְׂדוֹקָא אַיְצָטָ, אַיְן דָּעָם גַּרְוִיסָן אָוְמָגָלִיקָ, וְאָסָם הָאָטָ זַיְיָ בַּיְיָדָן גַּעֲטָרָאָפָן, מָוֹן זַיְיָ אַכְּטָוָנָגָ טָנוּן אָוֹהָ זַיְדָ. אַוְיָדָ אַיְן גַּרְיְיכָנָלָאָנָדָ בַּיְיָ דָעָם יְדִוְישָׁן סָוחָרָ, וְאָסָם הָאָטָ זַיְיָ אַוְיְפָגָעָנוּמָעָן מִיטָּ אַזְׂאָ בַּרְיְוִתָּעָרָהָאָן, גַּעֲגָבָן זַיְיָ אַ דָּאָךְ אַבְּעָרָן קָאָפָ אַזְׂאָ מִיטָּ גַּעֲוָאָלָטָ זַיְיָ אַוְיְפָגָעָצָטָ אָוֹיָף דַּעֲרָ שִׁוָּתָ, הָאָבָן זַיְיָ זַיְדָ צְזָזָעָמָעָן גַּעֲהָאָלָטָן. דַּיְ גַּאנְצָעָ צִיְּטָ, וְאָסָם דַּיְ שִׁיףָ הָאָטָ זַיְדָ גַּעֲשְׁלָעָפָטָ, גַּעֲסְקָרִיפָעָטָ מִיטָּ אַיְרָ פַּאְרוֹזָשָׁאָוָעָרָטָן אַיְנָגָעוּוֹיָהָ, זַיְדָ גַּעֲוָוָגָטָ אָוֹיָף דַּיְ צְעָשָׁרָעָטָ טָעָ וְאָסָעָרָן, זַיְיָ אַזְׂאָלָטָרָ עַצְּבָרָעָבָעָנָרָ קָאָסָטָן נִאָטָאָן נִשְׁתָּמָטָ אַפְּגָנָעָלָאָזָטָ אַיְרָעָן אָפְּלָוָ אָוֹיָף קִיְּן אַיְן מִינָּמוֹתָ. זַיְקָעָן זַיְדָ נָאָרָ חַלְיוֹתָה אַ מַעְשָׁה אַנְטוֹןָ! אַיְן אַיְרָ גַּרְוִיסָן אָוְמָגָלִיקָ כּוֹן זַיְיָ אַיְםָ הָאָבָן פָּאָרָ אַזְׂנִינְקָרִיבָן אַיְן לְעָכָן אַרְיָין מִיטָּ דַּיְ אַלְעָ צְרוֹתָ אַזְׂדָגָנוֹתָ. בַּעֲמָעָרָ זַאָל דַּיְ שִׁוָּה שָׁוָן אָוֹיָבָקָ בַּלְיָבָן אָוְפָן יִמְ- אַיְן דַּיְ לְבָנָהָהָקָעָ גַּעֲכָטָ וְעַנְעָן זַיְיָ גַּעֲוָעָן נִאָעָנָטָ צְוָגָרָוָקָטָ, גַּעֲקוֹמָטָ אַיְן וְאָסָבָעָ אַרְיָין, גַּעֲזָוָן, וְיִי דַּיְ לְבָנָהָ בְּרָעָכָטָ וְיִי אָוִוָתָ דַּיְ בּוֹוָאָלִיעָסָ אָוֹיָף קָלְיוֹנָעָ שְׁעַרְבָּעָלְעָ, גַּסְטָ זַיְדָ, וְיִי צְעַשְׁמָאָלָלָצָן זַוְּבָעָה, טִיףָ אַיְן דַּיְ אַפְּגָרָונָטָן אַרְיָין. אָוֹן בַּשְׁעָתָ דַּעֲרָ יִםְ הָאָטָ גַּעֲשָׁרָעָמָטָ, וְוִילָדָ גַּעֲשָׁרִינָן אָוֹן גַּעֲבָרָוָמָטָ, גַּעֲפָנָטָ רִזְוִיקָ פִּסְ- קָעָם, וְיִי טִיפָעָ תְּחוּמָעָן, גַּעֲבָוִינָן דַּיְ שִׁיךָ, דַּאְ אָוֹיָף רַעֲכָטָם אָוֹן דַּאְ אָוִוָתָ לְיִנְקָםָ, זַיְיָ פַּאְרָדָעָטָמָטָ מִיטָּ דַּיְ שְׁוִימִישָׁעָ וְאָסָעָרָן, זָעָנָעָן זַיְיָ נִשְׁתָּמָטָ אַנְטָלָאָפָן אַיְן דַּיְ קָאָבִינָעָסָ אַרְיָין. זַיְיָ הָאָבָן זַיְדָ פָּאָרָ שְׁטָעָקָטָ אַיְן אַ וְיִנְקָלָ, גַּעֲזָעָן, וְיִי סְאִיזָ מִוְתָאָמָלָ פַּנְסָטָעָרָ נִעָיָ וְאָרָן, אַ גַּעֲפָלָ הָאָטָ אַרְוָמָגָעָנוּמָעָן דָעָם יִםְ, צְוָאָמָעָנָגָעָנָאָסָן אַיְםָ

אנו ישבנו חימצן אונז וואסעד

מייטן הימל און איין שטיך רויך. בליעזן, ווי פיערדריךע רוטן, האבן געשניטן, געטפאלטן דעם שוער-אגנעהפלעצען חיטל, זיך געוויקטן וויו ברעגענדיסע שלאנגען אונז אלעמאָל די פינסטערניש אַגְּנַעֲצְׂנָדָן, געלאָזֶט די וועטל טיטניון אויף אַרגע אַן אַ פְּלָאָם-פְּיִיעָר. דער יַם האָט גַּעֲוֹאַיִּעַט, גַּהְיוֹלַט, גַּעֲבָרַלַט, מִיט טוֹיְנַטַּעַט קְּפָלוֹת נְּעַשְׂרִיגָּן פָּוּן די טִיְּפָעַנְיִישָׁן, זיך פָּאַרְגָּאנְגָּעָן אלעמאָל העכָּר אַונְן העכָּר. דּוֹנוֹעָרָן האָבָּן זיך טוֹיב גַּעֲזִיקָּטַן אַיבָּעָר די הִימְלָעָן, זיך גַּעַשְׁיַּת, וויו מעָן ווֹאָלָט נְּדוֹיְסָע גַּעַשְׁמִידְטָעַט פְּעַסְעָר עַרְגָּנָעַז גַּעַקְוִילְעָרָט אָזָן עַס האָט זיך גַּעַדְאָכָט, אַזְּדוֹי גַּאנְצָע ווּלְעָט טְרִוְּסְטָט זיך, בְּרַעֲכָט זיך... נְּאַטְּמָאָן אָזָן אַירְעָז זְעַנְעָן גַּעַשְׁטָאַגְעָן אָזָן ווַיְנָקֵל, לִיב גַּעַהְאָט זיך צְזִוקָּוֹן צַו דָּעַם ווּלְהָן שְׁפָלִי, כָּאַטְּש אַין קָאָפַּה האָט שְׁוֹין זַיְעַר שְׁטָאָרָק גַּעַשְׁוִינְדָּט, אַלְאַחֲט פָּאָר די אַוְיָנָן גַּעַטְאַנְצָע, גַּעַשְׁפְּרוֹנְגָּעָן, זיך גַּעַדְרִיָּט. זַיְוַעַנְעַן גַּעַשְׁטָאַגְעָן הִינְטָעָר דָּעַר צְוָים פָּוּן שְׁטָרְקִיך, ווֹאָס האָט זיך גַּעַזְוִינְגָּן לְעַנְגָּן אַוְיָס דָּעַר דָּעַק, כְּדִי נִישְׁתְּצִוְּלָאָזָן קִיְּנָעָם דָּאָרְטְּ-אָהִין, ווּ דָאָס ווּאַסְמָעָר האָט כְּסֶדֶר אַרְדּוֹפְּגָעְכָּאָפְּעָט. אַלְעָה האָבָּן גַּעַלְיִתְן פָּוּן דָּעַר יִמְקָרְעָנָה, נִישְׁתְּגַעַחַט מַעַר ווֹאָס אוּסְצִוְּרָעָכָן, אַרְמוֹגְעַגְעָנְגָּעָן, אַדְעָר גַּעַלְעָגָן הַאַלְבָּ-פְּאַרְחָלְשָׁט, בְּלִיוֹן זַיְיָה האָבָּן זַיְד עַפְעָס נִשְׁתְּגַעַפְּלָט אַזְּדוֹי שְׁלַעַכְתָּן אָזָן גַּעַסְקָט דָּעַר סְכָנָה גַּלְיִיךְ אַין די אַוְיָנָן אַרְיָן.

יעדרם מאל, בשעה א כוואריע האט זיך מיט א ווילד גערברס צונגעקייקלט צו דער שוי, וויז אינינצושלינגנען, האט זיך אידיע מיט גראום שרעק צונגעטוליעט צו נאטאנען. ער האט זיך צונגעדריקט צו זיך מיט א סך פאָרוּ-בְּטְקוּיט און צעטרטעלעכקייט אונ דערפלט דעם זעלבן אומרו, פונקט ווי דעמאָלט, מיט יאן צורייך, בעט דער פאמטער אירער האט זוי געשלאָגן און ער האט זוי אַרְוִיסְגִּיעֶרְיסְן פון זיינע הענט און זוי אַיּוֹנְגַּעֲשְׁטִילְט. ער האט דעמאָלט גענְגָּעַט אַירְעַ צעפְּלָאַקְּשָׁעַטְעַ האָרָא, אַירְעַ ווּוּנְגָּנְדִּיקָּעַ מִידְלָעֵרְישְׂוִיכְּבָּעַ אַקְּסָּלְעָן, גַּשְׁפִּירְט ווי אַירְעַ הַיּוּטְטָרְעָן בְּרַעְנָעָן אִים דַּי פִּינְגָּעָה, פִּילְוִין אִים אָז מיט אַ צִּיטְעָר, צִינְדוֹן אִים אָז אַיְנָגָאנָן. אַוְךְ האט אַידיע דערפלְּט דעמאָלט אָז נָאָטָעָן אָז אַיר ווּוִיט נִישְׁתְּ גַּלְּוִיכְּ גַּוְּלִיטְקָה, בָּאַטְשָׁ נָאָטָעָן אַיְן גַּוּוּזָן אַיר עַלְטָעַרְעָר שׁוּעַסְטָעַרְסָמָן, האט זוי זיך אַלְעָמָלְל שְׁטָאַרְקָעָר אַיְנָגָעָנוּרָעָט אַיְן אִים אָז גַּעֲזָכָט

2010-2011
2011-2012
2012-2013
2013-2014
2014-2015
2015-2016
2016-2017
2017-2018
2018-2019
2019-2020
2020-2021

בְּבוֹא אַיִם שָׂוִוָן. וַיֹּאמֶת נָעִזָּלָט, אֲזֵן וַיַּעֲשֶׂה נָלְגָנָן וְאַלְןָן נָאָר קִינְגָּאלְן
נִישָׁמָן אוּבָהָרָן. וַיֹּאמֶת הַאֲבָן אֲזֹוִי אַנְגָּעָנָעָס-זָן סְנָעְחִילָט דִּי וַיְוִיטָקָן
אוֹן דִּי בּוֹשָׁה, וַואָס דַעַר מַפְנָע אַדְעָרָה הַאֲטָן וַיַּיְאָכֵל
אַנְגָּלְבָּזָן, אֲזֵן וַיַּעֲשֶׂה אַרְבָּזָן וַיַּעֲשֶׂה אַלְבָּזָן...

אויך איצט אויף דער שיז, וווע דער גוּרַה האט זוי ביעד, וויאוֹוּרָה צולחכעיכס, פאַרוֹאנְלֶט, האט ויך אידע געפִילֶט גוּט לעכַן נאַטָּאנְס זיַּמָּה, כָּאַטְשׁ זיַּה האט דאס נישט געוֹאַלְט מודה זיין, באַרְשְׂדִין אַין זיך דעם אַמְתָה. פונְקַט ווֹי אַידַע האט נאַטָּאנְעַן דערמְאנְס אַין זיַּן הַיִם, אַין זיַּן ווֹיְבָה אַון קִינְה, אַוְויַּה האט נאַטָּאנְט אַידַען דערמְאנְט אַין דער היַם, אַין אַיר כְּאֵן אָון קוּינְד. זיַּה האַכְּנוּ זיך ווֹיְנִיס גַּעֲמִישׁ צוֹ דַי אַלְעַז מענטשִׁין אַיּוֹר דער שִׁיר, גַּעֲזַעַן באַזְוְנְדָה, פַּאַרְטְּוָן אַינְגָּאנְצָן אַין זיַּעַר גַּעֲזַעַן צָהָר. כָּאַטְשׁ אַידַע האט זיך עַיר אַפְּטַנְט אַינְגָּאנְצָן נִישְׁט גַּעֲזַעַן וּוּן אָנוּ גַּעֲזַעַן בַּי זיך אַין דער קָאַבְּנָעַן, האט אַבְּעָר נאַטָּאנְט וּסְכָדָר אַיְוָפָן אוֹיגַן גַּעַחַט, גַּעַפְּלַט, אַז עַר טָאָר זי אַיְצַט נִישְׁט פַּאַרְלָאָן. אָנוּ אַז דער יַסְדָּקָט גַּעַשְׁטוּרָעַטְמָן, אַין נַאֲפָן דַּוְקָא באַשְׁטָאַנְעַן אַוְויַּדְעַם, וּזְאַלְעַזְלִיבָן מִיטָּאַים אַוְפָּן דַּעַמְּה, דָּאַס ווּעַט אַיר מַאֲכָן פַּאַרְגָּעָעַן אַבְּיסָל אַין דַי גַּדוֹתָה, וּ אַכְּבִּיסָּל באַזְאַקְּפָן. אַין דער בְּנָהָה האט נאַטָּאנְט נאָךְ מָעַר וּיְאַלְעַמְּאָל גַּעַפְּלַט וּיְאַיְדַע אַין אַים נַעֲנַט, וּיְזַיְּדַע דערמְאנְט אַים אַין זיַּן ווֹיְבָה אַון קִינְה, ווּאַס זַעַנְעַן פַּאַרְלוּוּרִין גַּעַוָּאָרָן ערַגְעַן אַיְוָפָן ווּעַמְּ, בַּשְׁעַת זיַּיְהָן בְּן דער היַם אַנְטַל לאָפָן. עַר האט גַּעַפְּלַט דַּעַמְּאָלָט, מָעַר וּיְאַלְעַמְּאָל, וּיְאַיְדַע דערמְאנְט אַים אַין דַי אַמְּאַלְיָע יָאָרָן, ווּוּן זי אַיְזַנְאָךְ אַמְּיָלְגָּעָע אַז זיך אַרְמוֹנִיעָדָרִים, וּיְזַיְּדַע אַרְבְּדָע, אַין זיַּן שׁוּעָרָס שְׁטוּבָה, ווּאַס האט יְיך דַי לְעַצְטָע צַיְּטָן שְׁטָאַרְקָגָעָאָלָט אַז דער דִּוִּיטָה האט זי שְׁווֹן צוֹ דער רַעַשְׁטָא אַפְּגַּעַוּשִׁים, אַפְּגַּעַוּשִׁים אַינְגָּאנְצָן... .

II

געווען איז דאס מיט יארן צוריה, דעמאָלט נאָך איזן וואַרדישע אוֹוִיהּ דער בראנצישקאנער, ווּ נאָטָאנַס שׂוּעָר האָט געהָט אָ ?עדער-כְּרֻעָמֵל, ווּאָס האָט זיך געֲרַעַנְעַצְט מִיט דָּרֶר שְׁטוּב, עָרֶ, נאָטָאנַ, איז געֲוָעָן אָסְטוּדָעַנְט, ווּאָס האָט שְׁוִין לְאָנָגָן אָוּפְּגַעַעַבָּן דָּאָס שְׁטוּדָירָן, ווּיְיָלָעָר האָט שְׁוִין מַעַר קִין כָּה נִישְׁתַּחַת גַּעַהָט צָו הַוְּגַעַרְן אָן זיך גַּעַמּוּזָן ווּעַגְּן עַפְּעָם אָתְּכָלִית. אָבָעָר דָּרֶר נאָמִינָן, "סְטוּדָעַנְט" אִיז אִים שְׁוִין גַּעַבְּזָבָן לְעוּלָם-זָהָר. מִיט דָעַם נאָמַעַן האָט מַעַן אִים גַּעַרְפָּן בַּיּוֹם שׂוּעָר אָן שְׁטוּב אָן מִיט דָעַם נאָמַעַן האָבָן אִים גַּעַרְפָּן דַּי שְׁבָנִים — אָפְּלַיְוּ דַּי קִינְדָּעָר אִין חָוָה:

— נאָטָאנַ, יְאַנְקָלָס אִידְיעָם, דָעַר סְטוּדָעַנְט מִיט דַי הוּאַין צַעַטְרַעַנְט...

קוַיְינְמַאלְלָה האָט נאָטָאנַ שְׁוִין נִישְׁתַּחַת פָּוֹן דָעַם נאָמַעַן שְׁטוּב ווּעָרֶן, באָטָש עָר האָט דָאָס גַּעַנְאָרָט, גַּעַוְאָלָט פָּאָרוּוַיְשָׁן אַלְעָ סְמָנִים פָּוֹן זְיוּן אַמְּאָלִיכָּס סְטוּדָעַנְטִישְׁקִיטָה. אָבָעָר מַעַן האָט אִים נִישְׁתַּחַת גַּעַלְאָזָט דַי סְמָנִים פָּאָרוּוַיְשָׁן, ווּאָס האָט דָעַר שׂוּעָר זְיוּנָר, אָהָרָעָפְּאָשָׁנָר, גַּעַונְטָעָר יְיָה, ווּאָס האָט אִין דַי אַוְיָנָן אַרְיָין גַּעַהָוקָט פָּוֹן זְיוּן סְטוּדָעַנְטִישְׁקִיטָה, האָט הַינְּטָעָר זְיוּנָע אַוְיָנָן זיך גַּעַרְמִיט זְיוּנָר דָעַרְמוּת אָוֹן זָאָל נִאָט שׂוּמָר וּמַצְלָל זְיוּן טָאָמָעָר האָט ווּעָר אָשְׁלַעַכְתָּ וּוֹאָרט גַּעַזְאָנָט ווּעַגְּן אִים. נאָטָאנַ האָט גַּעַזְוּסָט, אָז הַנְּטָעָר זְיוּנָע אַוְיָנָן, רְוִוְיכָט זיך גַּאָר דָעַר שׂוּעָר מִיט זְיוּן, "טְילִיגְעַנְטַנְעָם" אִידְיעָם פָּאָר אַלְעָ פְּרָאָרוּנְצָעָר סְחוּרִים, ווּאָס קוּמָעָן צָו אִים אִין קְרָאָם אַרְיָין. עָר שְׁלַעַפְּט אָרוּסָהָס דָאָס סְטוּדָעַנְטִישְׁעָ הַיְּתָרָה, ווּאָס עָר, נאָטָאנַ, האָט עַס שְׁוִין פָּוֹן לְאָנָגָן בְּאָרוּוֹאָרְפָּה, בְּלֹאָוט עַס אָפָּ פָּוֹן שְׁטוּבָ, גַּלְיָיבָט אָוִים דָאָס האַלְכָּה.

צוישן הייל און וואסעד

אַפְּגָנֶעֶף לִיקְטָעַ נְאַלְדְּעָנָעַ בְּעַנְדרַיּוֹן, פּוֹצַט אָפּ מִוּט אָן אַרְכְּלַדְעַם גְּלַאנְדַּ-
צִיךְּלָאַקְּרָטָן דָּאַשְׁיָק... עַר הַאַלְטָט דָּאָס הַיְתָל לְאַנְגָּ אַיּוֹן דָּעַר הַאֲנָטָן,
וּוֹיַּעַפּוּס אַ טִּיעָהָן אַנְטָיָק, וּוֹיזַּעַט עַס אַלְלָע... דָּאָס אַיּוֹן אַבְּעַר אַלְלָע
גַּעַוּעַן הַיְנְטָעַר דִּי אַוְינָן. אַיּוֹן דִּי אַוְינָן הַאַטָּט דָּעַר שֻׂוּעַר נְעַקְוּט
אוֹוֵף אַיִּם מִיטָּחָוָק, גַּעַלְאַכְטָפָן וַיְיַעַנְעַ אַיְדְּעַלְעַ הַעַנְטָט, וּוֹאָסָטָה
נַאֲךְ אַלְלָע נִישְׁתָּגַעַנְטָט אַוְיפְּהַוְוִיכָן דִּי שַׂוּעַרְעַ פָּעַק לְעַדְעַר, בְּשַׁעַט
עַר אַלְיָין, אָן עַלְטַעַרְעַר יִיד שְׁיוֹן, הַאַטָּט וּוֹיַּגְהַוְוִיכָן אַזְּוִי נְרִינְגָּ
וּוֹיַּעַפּוּס אַ לִיְכְטָפָעַרְעַל. אָונַן קָאַטְשָׁנָט אַנְטָאָן הַאַטָּט גַּעַרְבָּעַטָּ
אַיְבָּעַר דִּי כּוֹחוֹת גַּעַרְבָּעַט, גַּעַוּאַלְטָט וּוֹיָזָן, אָונַן עַר אַיּוֹן דָּאַיּוֹן
שְׁטוּבָן נִישְׁתָּגַעַנְטָט קִיּוֹן אַיְבָּרְקָעַר, אָונַן עַר פָּאַרְדָּנָטָט כָּשָׁר דָּאָס בְּרוּוּטָט
פָּאַרְזָיָן וּוֹיְבָן אָונַן שִׁינָּה, הַאַטָּט אַיִּם דָּעַר שֻׂוּעַר פַּוְנְדָּעַטְוּזָעַגָּן
גַּעַרְוּפָן.

— קָעַסְטָטְ-לִינְדָּ...

בְּכָלְלַיּוֹן הַאַטָּט זַיְדָן נְאַטָּטָן דָּאָ, אַיּוֹן דָּעַר שְׁטוּבָן, נִישְׁתָּגַעַנְטָט
בְּאַסְטָט, עַר הַאַטָּט זַיְדָן נִישְׁתָּגַעַנְטָט צְוֹפָאָסָן צַוְּיַיְן וּוֹיְבָן פִּינְגְּלָעַ
מִיטָּט וּוּלְכָבָעַר עַר הַאַטָּט זַיְדָן כְּמַעַט אַיְנְגָרְגָּעַץ נִישְׁתָּגַעַנְטָט בָּאָ-
וּוֹיָזָן, חַתוֹנָה גַּעַהְעָטָט מִיטָּט אַיִּיר, וּוֹיְלָעַר חַאַטָּט נִישְׁתָּגַעַנְטָט גַּעַהְעָטָט
קִיּוֹן בּוֹחַ צַוְּהַנְגָּעָרָן. צָוָם מַסְחָרָה הַאַטָּט עַר אַיְנְגָנְגָנְצָן נִישְׁתָּגַעַנְטָט גַּעַ-
טוֹגָנָט, גַּעַמְאַכְטָט אַלְלָע אַוְמְגָעְלָוְמְפָעָרָט אָונַן פָּאַרְדְּרָרִיטָט. טִילְמָאָל
הַאַטָּט עַר זַיְדָן אַרְיִינְגְּנָעָלְאָזָט אָונַן פָּאַרְשְׂוִידְעָנָעַ גַּעַדְרִיטָעַ סְוּחְרִישָׁעַ
קוֹנְצָן, גַּעַוּאַלְטָט אַפְּנָאַרְטָט דִּי וּוּלְלָטָט. אַבְּעַר דִּי סְוּחְרִים הַאֲבָנָן אִים
בָּאַלְדָּר גַּעַפְּאָקָט בַּיִּ דָּעַר הַאֲנָטָן אָונַן עַר הַאַטָּט אַוְיְסְגָּעָעָן נְאַרְיָשָׁן,
זַיְדָן נִישְׁתָּגַעַנְטָט גַּעַוּוֹסָט וּוּיְזָוִי אַרְוִוִּצְׂדוּרִיָּוָן פָּוָן גַּעַנְגָּצָן עַסְפָּה.
אָונַן טִילְמָאָל אַיּוֹן עַר גַּעַוּעַן עַרְלָעָר — אַ רְיַיְנָעַ נְשָׁמָה. אַבְּעַר
נִישְׁתָּגַעַנְטָט דָּאָס אָונַן נִישְׁתָּגַעַנְטָט יְעַנְצָן הַאַטָּט צָוָם מַסְחָרָה אָונַן דָּעַר
סּוֹפָּ אַיּוֹן גַּעַוּעַן, אָונַן עַר אַיּוֹן קִיְּנָמָאָל קִיּוֹן מְבִין אוֹוֵף אַ שְׁטִיקָל
לְעַדְעַר נִישְׁתָּגַעַנְטָט גַּעַוּאָרָן.

פּוֹנְקָטָט דָּאָס זַעְלָבָעָ אַיּוֹן גַּעַוּעַן מִיטָּט זַיְיָן הַאַלְטָן זַיְדָן צַוְּיַטָּ דִּי
מַעַנְטָשָׁן אָונַן שְׁטוּבָן. טִילְמָאָל הַאַטָּט עַר זַיְדָן אַיּוֹן שְׁטוּבָן גַּעַשְׁאַלְטָן
זַיְעַר פְּשָׁוֹטָט, זַיְדָן גַּעַמְאַכְטָט קִיּוֹן פְּלִיגָּ אַוְוֵף דָּעַר וּוּאָנָטָט. בָּאַלְדָּר הַאַטָּט
וּוּאָרָטָט, נִישְׁתָּגַעַנְטָט גַּעַטְשְׁעַפְּעָטָט קִיּוֹן פְּלִיגָּ אַוְוֵף דָּעַר וּוּאָנָטָט. בָּאַלְדָּר הַאַטָּט
עַר אַבְּעַר גַּעַוּעַן, אָונַן טְוִיגָּ נִישְׁתָּגַעַנְטָט, אָונַן מְעַן הַיְבָטָט זַיְדָן מִיטָּט אִים:

צוישן הייל און וואסער

אין שטוב און צו שאפּן, ווי מיט אַ שיקידינגל, און ער האט פֿאָרִיסּוֹן דעם קאָפּ, געַעֲבֵן אַנְצְׂוּנְעָהָעָרָן, אָזֶן מען זאל נישט פֿאָרגּעָסּוֹן וועָר אַיָּז.

איין ליכטישער פֿלְעָק אַיְזָן שׂוּעָרָס שְׁטוּב מִיט די מאָסְיוּעַ מאָחָאָנְעָנָעַ בעטַן, מִיט די בִּיבְּקַע שְׁאָפּעַסּ, מִיטַּן אָמְגַעַלְמְפַעַתּ נְרוּיסּוֹן טִיש אַיָּז שׂוּעָרָן שְׁטִירְזְּיָזְּגָעָר, וואָסּ האָט אָומְעַטְּיק אַיָּז האָמְעַטְּנְעַדְּאַיְזְּנְטָאָנָיק אָוּסְּנְעַקְּלְאָפְּטּ די שְׁעָהָן, אִיז גַּעַוּזָן אִידָּע, זַיְן ווַיְבַּסּ יַיְגְּדָרָע שְׁוּעָמְטָרָר. סְּהָאָט זַיךְ אִים גַּעַדְאָכְטָמָן, בְּעַת ער אַיָּז פֿאָרְשְׁטִיטִיט אִים אַזְּנוֹ פֿילְטָמִיט אִים מִיט. בִּינְאָכְטָמָן, בְּעַת ער אַיָּז אַיָּז שְׁטוּב גַּעַוְסָן אַזְּנוֹ גַּלְיְעָנָט אַבְּכָל אַזְּנוֹ אַיְדָרָע אַזְּנוֹ אַרְיִינְגָּעָר פֿאָלְעָן מִיט גַּסְּסָן אַזְּנוֹ ווַיְינָט אַזְּנוֹ די בְּרוּנָעַ קַאָשְׁטְּנְדָהָאָר, אַזְּנוֹ די העַלְבְּרוּנָעַ, גַּלְבְּלַעַד־בּוֹרְשְׁטִינְעָנָעַ אַזְּנוֹן, וואָסּ זַיךְ האָט אַטְּבָע גַּעַחְאָט כְּסָדָר פּוֹל מִיט קִינְדִּישָׁן חַן צַו מְרוֹזְשָׁעָן, אַזְּנוֹ דָעַר גַּעַד שְׁפָאַלְטְּנְדוּלָעַ אַונְטְּרַשְׁטָאָר לִיפּ, האָט ער דֻּרְפְּלִיטָמָן, אַזְּנוֹ סְּקַומְטָמָן אַזְּנוֹן אַזְּנוֹן זַיְן אַמְּלָאָקָעַ לְעַבְּנָן אַזְּנוֹן זַיְן נַאֲגְנְדִּיקָעַ בענְסָקָן שְׁאָפְּטָמָן פֿאָרְשְׁוִינְגָּטָמָן.

אַלְעַמְּאָל, בְּעַת אִידָּע אַזְּנוֹ אַרְיִינְגָּעָמָן, האָט זַיךְ באָלְדָפּוֹן דָעַר שְׁלַאָףְּ־שְׁטוּב אַזְּנוֹ אַנְטוּכִץ אַרְיִינְגָּעָשָׁאָרָט דָעַר פֿאָטָעָר אִירָעָר, וואָסּ האָט נִישְׁטָצְׂגָּעָטָוֹן קִיְּזָן אַוְיגָן, גַּעַוְאָדָט אַוְיָהָדָעָר טְאָכְטָעָר אַזְּנוֹ באָלְד אַוְיְנְגָּעָשָׁאָסָן:

— פּוֹן ווּעַלְבָּן גַּעַיְגָּקְמְסָטוֹ אִיצְּטָמָן, הָאָ?... — האָט ער גַּעַד רָוקְטָמִיט דָוְגָּזָא דָאָסּ יְדִישָׁע הַוְּטָל אַוְיפּן קָאָפּ... וּווּ שְׁלַעַפְּט זַיךְ דָאָס אַמוֹיד בֵּין אַזְּוִי שְׁפַעַט אַזְּנוֹן דָעַר נַאֲכָט אַרְיִין!... אִידָּע האָט גַּעַנְדִּיקָט נִימְנָאָזָעָ, גַּעַוְאָלָט ווּוַיְטָעָר שְׁטוּרְיוֹן, אַבְּעַר דָעַר פֿאָטָעָר האָט זַיךְ נִישְׁט גַּעַלְאָזָט:

— יַאֲךְ דָאָרָה נִישְׁט קִיְּזָן גַּוְמְנָאָזְּיָעָ!... סְּאַזְּנוֹ נִישְׁט קִיְּזָן שְׁוּם תְּכִלּוּתָ! — האָט ער גַּעַשְׁרִינָגָן, אַזְּשְׁבָּנִים זַעַנְעָן זַיךְ צְוָאָמְעַנְגָּעָ לאָפּן אַוְיָהָבָיְזָן ווּוַנְדָעָר — גַּעַנְגָּג גַּוְמְנָאָזְּיָעָ!... בְּדָאָרָה נִישְׁט מַעַד קִיְּזָן קַעְסְּטִיקִינָה, וואָסּ קִיְּזָן קָאָזָעָ דָעַם ווּוַיְדָל נִישְׁט צְוָבִינְהָן... פּוֹלְעָן גַּנְבָּן ווּעַט אַיְדָר נִישְׁט לְאַזְּנוֹ שְׁטוּנְדִּירְוָן... סְּאַזְּנוֹ אַזְּנוֹ עַבְּרָה די האָרְעָוָאָנִיעָ! שְׁפִילְסְטִיךְ מִיט פֿאָלְיָאָס גַּנְבָּן!

צוישן הימלאן ואמער

אידע, א נרויסע עקשיינט און א צולחכעיסניע, האט גע-
שטריקט מיטן עסן, זאנצע וואבן דעם פאטער שוויל נישט
אייבערגעטראטען. דער פאטער האט זי אבער אויפן אונגעאהט,
נעוווסטער אירע זענג זי איז נישט געווען איינדרההיום, האט
ער שענדייך גענישטערט אין אירע זאכן. און איינמאל, דעמאלאט
פונסט זען ער איז ביירס א. פעל בריוו געתשאנגען, געליענט
די ליבעדעטלערזונגען פון אודס א באקאנסן בחוזה, איז אידע
אריגנעקומען. דער פאטער האט זיך נישט געמאכט זי זען,
זוייטער געליענט דעם בריוו, אומישגע פאדררייט די ווערטער,
כדי זיז אעלן קלינגען וואס קאמיישער. פלאזים האט ער זי דערזען,
עמאכט א דערישראקן פנים, ווילעריש א פארשאץ געטן דאס
זידישע הייל הייך אויבן שטערן און בלומדערט גאנזיש איסזע
זיענדיך, זי געפרענטען:

— ווער איז דאס דער יונגעראמען? ... — האט ער אונגעוויז
אויף א פאטאנראפיע — זעם בעפעס אוים זו זיין א משונגער פון
די באזיפראטען ... קוקטי נאך אן דעם הויל! אפנעם, או ער האט
ニישט אוף אן אונבייס! ...

אידע איז בלאס געוואָרַן, מיט כעם צונעכּוֹרְזֶעַט די אוניגן,
או מען האט מער נישט אַרְוִיכּוֹגְּזֶעַן ווי צוּוִי נִבְּטִיקָע שְׁפֵלְתָּעַ
לעך און מיט נאל אַרְוִיכּוֹגְּזֶעַן פון זיך דאס אַיְזָאָזְנִיאַינְצִיקָע
זוארטן:

— חוצפה! ...

מער האט נישט געפֿעלט. דער פאטער, א געווונטער יה, א
נוֹרְזֶעַר עַקְשֵׁן אָוָן אַוְיְפִּסְ-כּוֹהְנִיְּעָר, וואס האט אַפְּיָלוּ אַיְזָ
שְׁמִיבָּלָן זיך באָלֶר גַּעֲרִיסָן מִיט די פּוֹיְסָן, אָוָן מען האט אַיְזָ
עַפְּעַם נִשְׁתַּחַווּנְעַבָּן, האט זיך אַוְאָרָה גַּעֲטָן אַוְיָפָ אַיְזָ אָוָן
זַי אַנְגַּעַהְיָבָן צַוְּלָאָגָן. ווען נִשְׁתַּחַתְּעָר, נַעֲטָן, וואס האט זיך
אַרְוִיכּוֹגְּזֶעַן פון זוּינָעַ הענט, וואַלְטָ ער זיך אַזְוִי נִשְׁתַּחַתְּ
אַפְּנוּאַלְטָן.

אַבער אויבגעפֿירט האט דער באָטער. ס' האט נישט געהאלפָן
אייד שְׂמִירִיקָן מיטן עסן, אַיר פְּאַרְשְׁוּוֹנְדָן ווערן פון דער הַיּוֹם אוֹיְזָ

צווישן הייל און וואסער

גאנצע וואכן. דער פאטער האט נישט גוואלט נאכגעבן און אידע האט חתונה געהאט מיט דעם, וואס ער האט גוואלט.
אידע איז אועס פון דער היום, זיך געבעטן, פאגאנטען אין נאטאנס גלעטן, וואס האבן איזו אונגעגעם-זיס געהילת אידע ווייטיקן, בשעת דער פאטער האט זיך מיקס-פסק געווען. און איז זיך געקומען צירגאסט איז דערעלטערן איז שטוב, האט זיך איפיל און נאטאנס זויט אריין נישט אקס עטנווין, זיך געהאלטן איז איז קוקן דעם מאן אירן איז דעם רוייט-קיילע-עדכין פנים אריין, זיך וואלט זיך איז אים געשפיגלט, דערציילט דער מוטער זיער גענוי מיט אלע פיטשעוווקעס פונס קינד, זיך געהחת מיט איר. אלעמאָל האט זיך מיט א סך איבערגעטר בענער צערטלעכסייט צונגטוליעט צים מאן, וואס איז אייביך געווען נישט אויסגע-שלאָפּן און אייביך נארישעלע געשמייכלט, פאַראָאָקטן בי אים דעם קראָזָט, געמושרט אים מבּוּמְרִישׁ מיט א סך שטיפעריש-קיט איז קול, אַנְסְּ בְּרוּיְתְּלָעֵךְ-קְרָאֶן, זיך אַפְּגָּנָּהָאָקָּטְן נועז:

— הערשַׂ, זיך איזו ויצטַׂ? ...

— עם נישט אַזְוִיפַּתְּ, הערשַׂ... ס'עט דיר ברענען אוייפַּן

חרצַׂן... דו נאשער, דו... .

נאטאן האט אליז פאָר ליב גענווען. אויך ער האט נישט געקוקט איז אויך זויט אריין, פאַר-שאנען, איז זיך טומ אים זיך-לחכעים, איז זיך פִּינְיִיקְט זיך אלְּיִין, נעט איז זיך אלְּיִין נקפאַת. און טאמער האט זיך נישט געאנט אים אלְּיִין מעָר וויוֹ-טָן, נישט געפונען גאָרנִישַׁט, כדְּיִ אַשְׁטָאָך זיך טוֹן, האט זיך גענטען צו זיין בלאנדי-האריך יונגעלאָע און פון אים חזק געמאָקט. ס'האָט אַיר נישט געפֿאָלְּן דעם סינְדָּס דאָרְקִיְּט, דער אוּפְּן פֿוֹן זְיוֹן רְעָרָן, פֿוֹן זְיוֹן שנעַל כָּאָפְּן דִּי ווערטער, דָּס אַגְּטוּכְּאָ, וָסְ דָּס קְינְד טְרָאָגְט. זיך האט גאָרנִישַׁט באָמְעָדְטָק אַפְּיִילְּן, איז זיך טומ דעם קְינְד רְוָיְאָגְט. אַיִּם, נאטאנען, האט דָּס נִשְׁתָּבְּאָלְּיִידְּוִיקְטָן. נִאָר זְיוֹן ווַיְבַּזְבַּז פִּינְיְעָלְּעָ אַיז גְּזַעַם וָיְאַוְיַּף הַיְסָעָדְקָוְלָן, ס'האָט זיך גַּהֲוָוִין פֿוֹן אַרט אָון זיך האט כָּסְדָּר באָקוּמָעָן רְוִיטָע, קְרֻעְנְקְלָעְנְדָּאַיְסְגְּנְקְנְפְּטָע פְּלָעָקָן פֿוֹן בּוּשָׁה אָון באַלְּיִידְּקָוְנָג אַוְיַּפְּן פָּאַרְצְעַלְּיִיעַן-זְיוּזִין רְוָיְאָקְן פְּנִימְלָ אַירְן. אָון אַיז אַידע האט נישט געהאט דָּס קְינְד,

צוֹוִישׁן הַיָּמֶל אָזֶן וְאַסְעָר

ニישט געפונגען גארניישט צוֹוִוָס זיך צוצוטשעפען, האט זיך זיך
אנגעזעצעט אויף דער מאמען, געהאט טענות, וואס איז שטוב אויז
אנגעשטעלטן, גארניישט געפינט זיך. אויפן ארט. זיך האט זיך
געבייערטט, רק געהאט טענות, גענומען די וויסע און פולע קאייז
אויף די הענט, ווילד און מיט גרויסער הנאה איר געללאזן,
איין די אויערן אריין און נאך שטארקער און מיט מער עקשנות,
זוי מירלֶזְווין, זוי געפיניקט און געמושטעט.

— לאז אפ די קאץ!... — האט די מוטער שוין ניישט געפאנט
מער אויסחהאלטן, ניישט פארשטיינען וואס מיט דער טאכטער
קומט אזוננס פאָר — ס'אָז אַ צער בעלַ-היימַן!... די בויד האט
זיך גארניישט געביטן!... אזוּוּ ווי אינגעָר איז צוֹ זיבָן, אזוּוּ איז
ער צוֹ זיבעָצֵיך... .

טיילמאָל איז אידע פֿלוֹצִים אַינְמִיטָן הַעֲלִין טָאג, וווען אלָע
זענען געוווען פֿאָרְנוּמָעָן, צוֹם פֿאָטָער אַין גַּעַשְׁפָּט אַרְיִינְגְּפָּאָלָן,
מיט כֻּם גַּעַשְׁרִין אַוְיף אַיר מִיּוֹדָעָלָע, גַּעַשְׁלָעָפָט זיך ווילד אַוְן
בִּין ווּוִיְתִּיק בַּיִם קִינְדְּרָעִישׁ-וּוִיכָן הַעֲנָטָל. מיט גַּרוּסָּה בְּרִיטְקִיִּיט,
מַעַשְׁה גַּוּסְּפָּעָטָרָה, האט זיך זיך בַּיִם טִיש אַזְעַקְעַזְעַט, זיך
צְעַשְׁפְּרוּט, גַּאֲרְנִישָׁט גַּעַטָּן, בְּלוּזָן מיט שְׂטִילָעָר עַקְשָׁנוֹת שַׁעַחַד
לְאַגְּגָן גַּעַקְוָט ווּ נְאַטְמָן אַרְבָּעָט, זיך ער שְׂלָעָפָט די גַּרְוִיסָּע אַוְן
שְׁחוּרָעָרָע פֿעַק לְעַדְרָה... .

דעַרְנָאָך האט אַידע אַינְגָּאנְצָן אַוְיְגָּהָרָט צוֹ קְוּמָעָן צוֹ די
עלְטָעָרָן אַין שְׂטוּב אַרְיִין אַוְן נְאַטְמָן האט זיך נִיְשָׁת גַּעַזְעָן. גַּעַד
טרָאָפָן האט זיך נְאַטְמָן אַוְמָגְעָרִיכָן צְוָרִים בִּימָה אַיר, וווען דָּעַב
שׁוּעוּרָם „שְׁטִיבָּלָה“-פֿאָלְטִיק האט זיך אַרְזִיסְבָּעָזָן פֿאָר אַמְּתָה אַוְן

דאָס דִּיטְשָׁע חַיָּל אַז הַיְנָטָע וְאַרְשָׁע גַּעַשְׁטָאָנָעָן.
דָּעַר שְׂוּוּרָה האט לִיב גַּעַהָאָט פֿאָלִיטִיק, זיך דָּאָס לְעַבְּן, שְׁטָעָנָה
דיּוֹק גַּעַהָאָט אוֹיף אַלְעַז וַיַּן אַיְגָּעָנָעָם קוֹק, וואס אַיז גַּעַזְעָן דּוּוֹקָאָן
אַבְּיָסָל אַנְדָּעָרָשׁ ווּ אַלְעַמְעָנָם. ער אַיז זַיְעָר אַפְּט גַּעַזְעָן אַיז
„שְׁטִיבָּלָה“ בִּין שְׂפָעָט אַיז דָּעַר נְאַכְטָא אַרְיִין, גַּרְעָדָט פֿאָלִיטִיק
אוֹן פֿאָר זַיְנָע אַוְסְפִּירָן וְאַלְטָט ער גַּעַגְגָּעָן אַיז פִּיעָר אַרְיִין,
ער ווֹאָלָט גַּעַטְיִילָט פֿעַטָּש, כְּדוֹ זַיְנוֹן, אַיז ער אַיז כְּשָׁר גַּעַרְעָכָט.
ער האט זיך כְּסֶדֶר גַּעַהִיצָּט, גַּעַטְעָנָהָט, אוֹן דָּעַר פֿאָלִיאָק אַיז צַוְּפָיָל

צוישן הייל און וואסער

גוטער-ברודער מיטן דיטש. זוי קושן זיך צופיל אין די פיסקע-לעך, לאבען שווין צופיל ווי די טיבעלעך. דער סוף זוועט זיין, איזו "יעסע" זוועט ארייננארן דעם פאלאץ און אַזָּק, באפאלן אים, ווען ער זוועט זיך אינגעאנען נישט דיבטן. די גרויסע פיש האבן אַטבָּע אויפיזעטען די קלינען פישעלעך. דער שווער האט לייב געהאט צו טענהן:

— פאליאסל רודערט שווין צופיל מיט די אבריט!... אַנאָן צער פאנדְּרָאַט געוואָן מיט יעקען...? ערנט זיך אָפֶּן אַים צוֹ שלאגן יידן!... אַכְּבָּעָר יַעֲקָעָן וְעַט אִים נָאָךְ דָּרְצָיְלָן יַעֲנָעָן מעשה... שְׁפִּילְסְּטֵדְּ מִיט יַעֲקָעָן!... דִּיטְּשָׁ-בָּאָנְדָּרִיט וְעַט נָאָךְ זִיצְּן דָּאָ אַין דער שטוב בי דעם-אָ טוֹשָׁ...

קינעער האט זיך נישט צונעהרט צו זיינע רייה, געהאלטן אַים פֿאָר חַסְּרָ-דָּעה. בלויו זַאֲס ווּוּב ווּינְס, זַוְּיר אַ קלְיָינְעָן אַוְן זַוְּיָּיר אַ שְׁרָעָסְּעוּרְּדָּיקָע, האט אַים גַּעֲקָוּט גַּלְיִיךְ אַין מָוֵיל אַרְיוֹן. זי האט שטענדייך מורה געהאט פֿאָר אַ מִינְדָּסְּטָן מָנוֹנְדָּר, פֿאָר אַ מִינְדָּסְּטָן "קְנֻפְּלָה". זי האט זיך אַזְוִי דָּרְשָׁרָאַקְּן פֿאָר אַ פרָּאַסְּטָן קָאַנְדְּקָוּטָאָר, וְאַס אַיז אַמְּאָלָר אַרְיוֹנְגָּעָקוּמָעָן אַין דער לְעַדְרָ-קָרָאָם עַפְּעַט קוּפְּן, אַז סְּאֵין אַיר נִישְׁמָדוֹת גַּעֲוָאָן אַוְן מַעְן האט זיך גַּעֲמָוֹת מִינְטָעָן. דערהערט אַז עַלְכָּעָד דִּיבְּרוּדִים פּוֹנְמִיכָּאָן; האט זיך זיך שְׁוִין בָּאַצְּיָּיטָן אַנְגָּעָהָיוּבָן אַזְוּגָּרִיטָן צְוִיבְּסְּלָעָךְ שְׁפִּוְּיָה. טָאַמְּרָה, וְוי סְּמָאָכָט זִיךְ... סְּשָׁאָדָט נִישְׁטָן, אַז סְּלִיגְטָן... אַז זַו ווּיל עַס נָאָרְנִישְׁטָט פָּאָרָן מָוֵיל בְּרָעָנָעָן, די שָׁעה זַאֲלָן נִישְׁטָן בָּאָרְשָׁהָן, וְאַס עַס קָעָן זיך אַלְעַז טְרָעָפָן, זַאֲלָן די קִינְדָּעָר זיך האַבָּן צוֹ דָּרְכָּאָפָּן מִיט וְאַס דָּאָס הָאָרְזִי... אַז יַי גַּעֲדָעָקָט נָאָךְ גּוֹט, וְאַס האט זיך גַּעֲטָן אַין יַעֲנָעָר מְלָחָמָה!...

ווען דָּאָס דִּיטְּשָׁהָיְל אַיז גַּעֲשָׁתָאָנָעָן הַיְנָטָעָר וְזַאֲרָשָׁע אַוְן דָּעָר רָאָדָא האט זיך גַּעֲרִיסָן בְּיוֹט קָוְלִיקְוּלָות, אַז דָּאָס יַוְּגָּוָאָרָג זַאֲלָן פָּאָרָה אַזְוּבָן די שְׁטָאָט, האט דָּעָר שְׁוּועָר גַּעֲזָוּוֹנָעָן די פְּנִידָעָר צוֹ אַנְטָלוּבָן.

בָּעַת נָאָטָאָן אַיז צְרוּקָגָעָקוּמָעָן פּוֹן גְּרָאָבָן די אַקְאָפְּעָבָן, אַ פְּאָרְשָׁוּוֹיְצָטָעָר, אַן אַוְסְּנָעָמָט עַרְטָעָר, האט דָּעָר שְׁוּועָר אִים נִישְׁט אַפְּגָעָלָאָזִים, אַרְיוֹנְגָּעָרָעָדָט אַין אִים, גַּעֲפְּרוּוּת

אָוּ יִשְׁן הַיָּמֶל אָוֹן וְאָסָעָר

אָסָסָדָר, וְוֵי זַיְן טַבָּע, אַיְבָּרְצָוְרְדָּן אַוְיְפָס כּוֹת. אָוֹן בְּשַׁעַת
דָּאָס בְּאַמְּבָּאָרְדִּירְן אָוֹז פְּלוֹצִים אַיְבָּרְגָּרְיְּסִן גַּעוּוֹאָרְן אַוְיְהָ עַטִּי
לְעַכְּעַ שַׁעַת אָוֹן דִּי מַעֲנְטְּשִׂין וְעַנְעַן, וְוֵי צַיְּוָן, אַרְיוֹמְגָּנְקָּרְאָכְּן
פָּוֹן דִּי פִּינְסְּטָמְטָרְעַ קָעְלְעַן, אַפְּגָּנוּוֹנְטַסְּ פָּוֹן לִיכְטַס נַעֲלְגָּנְטַס
קוֹפְּן דָּעַם פְּרִוְיְמָאָרְגָּן גְּלִיךְ אַיְן פְּנִים אַרְיִין, נִישְׁתַּדְרְקָעְנְטַס דִּי
גַּאֲסָן, וְוָסָס הָאָכְּן גַּעֲבִיטְן דָּעַם אַוְיְסָעָן, זַיְקָ נַעֲקְרְטָשְׁעַטַּס אַיְן
גְּרוֹוּסָעָ וְוַיְיָעָן, חָאָט דָּעַר שְׁוּוֹר זַיְקָ גַּעֲנוּמָעָן צָוָם פָּאָקָן. עַר חָאָט
אוֹיְהָ דָּעַר שְׁנָעַל אַדְרָאָפְּגָּנוּוֹאָרְפָּן דִּי קָאָפְּאָטַע, אַפְּאָרְשָׁאָרְץַגְּעַטְוָן
דִּי אַרְבָּל, פְּאַרְשְׁטָעְקַטַּס דִּי צִיְּצִיתָ, זַיְקָ זַאֲלָן אַיְם נִישְׁתַּדְרְקָעְנְטַס אַיְן
אַיְן גַּוּוִּים אַיְוְלָעְוִישָׁ אַרְיוֹסְגָּנְעָשְׁלָעְפַּטַּס פָּוֹן קָאָמְעָר דִּי אַלְמָעָ וְוָאָ-
לְיוֹעָ, וְוָסָס עַר הָאָט גַּעַחְאָט נַאֲךְ בִּירְוָשָׁה פָּוֹנָם טָاطָן. הַאֲטָשָׁ
דָּאָס לְעַדְרָע אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַלְטַס אַוְנְעָטָעָט, אַיְזָן דִּי וְוַאֲלִיזָעָ
גַּעֲוָעָן נַאֲךְ אַיְזָן-שְׁטָאָרָק, זַיְקָ גַּעֲצִיְּגָן, וְוֵי סְ'וָאַלְטַס עַפְּסָס אַ
סְ'חָאָט גַּעַקְעָנְטַס אַרְיִין אַיְרָאָ וְוַעַלְטָס, וְוֵי סְ'וָאַלְטַס עַפְּסָס אַ
כִּישְׁוֹחָ אַיְן אַיְרָגְּעָשְׁעָקָטָט. דָּעַר שְׁוּוֹר הָאָט אַנְגָּנְשָׁטָאָטַע דִּי
וְוַאֲלִיזָעָ פּוֹל בִּיוֹן אַוְגָן, אַלְעַמְּאָל זַיְקָ אַיְן עַפְּסָס אַנְדָּרְעָשָׁדָרָאָנָט,
אַיְן גַּאֲרְוִוְשָׁטַס פְּאַרְגָּעָטָקָן. עַר שְׁאָפָע נַאֲטָאָנָס פְּאַרְשְׁטְוִיכָן תְּלִיחְזָאָק, אַרְיִין
צְוָנוּמָעָן פָּוֹן דָּעַר שְׁאָפָע נַאֲטָאָנָס פְּאַרְשְׁטְוִיכָן תְּלִיחְזָאָק, אַרְיִין
גַּעַקְוּעָשָׁט אַיְם פְּאַרְזְׁוִיכְטִיק אַיְן דָּעַר וְוַאֲלִיזָעָ. דָּעַר נַאֲךְ הָאָט עַר
גַּעַבְּרָעְנְגָט פָּוֹן עַרְגָּעָץ צּוֹ שְׁלַעַפְּן עַפְּסָס אַן אַלְטַן פְּלַעַצָּה אַרְיוֹסָ
גַּעֲנוּמָעָן אַיְיָ לְיוֹוֹנָטָן לְיוֹלְעַד פָּוֹן דָּעַר שְׁאָפָע, אַפְּרָוּ גַּעַטָּן,
צִי סְ'אַיְזָן גַּעַנְגָּשָׁטָאָרָק. פָּוֹן לְיוֹלְעַד הָאָט עַר גַּעַמְאָכָט עַטְלָעְבָּעָ
טְלִוְמִיקְלָעָה, אַרְוֹמְגָעְבָּונָדָן זַיְקָ שְׁטָאָרָק אַיְן פָּעָסָט מִיטָּ שְׁטָרִיקָן.
עַר הָאָט אַיְזָקְ-שְׁעַנְקָקָל. עַר הָאָט אַלְיָאָן אַלְעַז אַזְוָה אַזְוָה
דָּאָס קוֹדְ-שְׁעַנְקָקָל. עַר הָאָט אַלְיָאָן אַלְעַז אַזְוָה אַזְוָה
מִיטָּ אַסְּדָקְ-זְאָרְגְּנָפְּלָעְטְּוִיקִיט, קִינְגָּעָט נִישְׁתַּדְרְקָעְנְטַס צְוָנְעָלָאָזָט, וְוַיְלָעָר
זַיְקָ אַזְוָה קִינְגָּעָט נִישְׁתַּדְרְקָעְנְטַס פְּאַרְלָאָזָן. בְּשַׁעַת-מְעַשָּׁה הָאָט עַר
אַיְן זַיְנָעָן גַּעַחְאָט דָּאָס וְוַיְבָ אַרְיוֹסְצָוּגָעָנָאָרָן צּוֹ אַשְׁכָּנְטָע, כְּרוּ
אַיְרָאָ צּוֹ פְּאַרְשְׁפָּאָרָן חָאָרְיְ-זְוִוִּיקִיט. זַיְקָ זַיְעָר אַזְוָאָכָּבָעָ... עַר
הָאָט זַיְעָר שְׁוּוֹר גַּעַרְבָּעָט, דָּעַר שְׁוּוֹיָס הָאָט זַיְקָ אַיְם גַּעַנְאָסָן
אַיְבָּעָן פְּנִים.

אַלְעַז פְּאַרְטִּיָּק גַּעַמְאָכָט, הָאָט עַר אַלְיָאָן אַנְעָם גַּעַטְוִין דִּי שְׁוּוֹעָ

אָוּוַיְשָׁן הִיטֵּל אָוֹן וּאָטֶעֶר

רע וואלאווע אין דער האנט און געטראיבן די סינדרער זוי ואָלָן גיינ
ווילס'אייז אַ שָׂאָר יעדע מינוט צו פֿאָרְלִירָן. אָז די קינדרער האבן
זיך אִים אַקענגעשטעלט, דוקא באַשְׁטָאנְגָּן דער אוּר זאָל
צְוֹזְמָעָן טִיט דער מאָכָּעָן מִיטָּנִין, האָט ער זיך אַפְּלִילָן צו זוי
ニישט געוואָלט צויהרען:

— יַאֲכֵל שָׁוֹן מִיְּנָעַ וַיְאָרֵן דָּא אַוְיסְלָעְבָּן... — האָט ער
געזאנט — עַז גִּוְּטָע גַּזְוָנוּטָרָהִיט... אָז גַּאט השְׁמִיתְבָּרָר וּעְטָ
הַלְּפָן אָוֹן אַלְעָז וּעְטָ אַרְבָּעָר בְּשָׁלוֹם. וּעְטָ עַז האָבָן צו וּאָם
צְוִירִיסְצּוּקָוּמָעָן... גִּוְּטָע... גִּוְּטָע... קִינְדְּרָלְעָד... בָּאַלְאָטְמָוּשְׁטָעָץ
ニישט!...

ער האָט אַ קּוֹשְׁ גַּעֲטָוֹן די מְזוֹוָה אָוֹן אַרוֹסָּה דָּרָר עַרְשְׁטָמָעָר.
בָּאַיִן-כְּרִירָה זַעֲנָעָן אִום די סִינְדָּרָעָ נַאֲכָנְגָּעָן-גַּעֲזָעָן אַ
שִׁינְדָּרָעָ סּוֹחִיזְוּמְעָרְדִּיקָּר מַאֲרָגָּן. די נַאֲסָן זַעֲנָעָן נַאֲךָ אַלְעָז
גַּעֲלָעָן אַיְינְגָּעָן-קוּרְטָשְׁעָטְשָׁטִילָ, אָוֹן גַּרוֹסָּה שְׁרָעָסָּה אַיְינְגָּעָן-
הַאַלְטָעָנָעָם אַטְעָם גַּעֲוָאָרָט די לְוָפְט זַאֲלָזְוִידָעָר צְעָדוֹנָעָן אָוֹן
צְעָקָנָאָלָן אָוֹן סְ'זָאָל וּוּידָעָר אַ פְּלִיאָז טָוָן דָּרָר פִּיעָרְדִּיקָּר רָעָן
פָּוֹן חִימָל. דָּעָרוֹווַיָּל אִיז אַבָּעָר גַּעֲוָוָן שְׁטִילָ, קָאַטְשָׁ אִין דָּרָר לְוָפְט
הָאָבָן זַדְקָה גַּעֲטָרָאָן די וּוּידָעְרְקָלוֹת פָּוָן די דּוֹנוֹרָהָן, וּאָם
הָאָבָן עַרְשָׁט די וּוּלְטָ צְעָטְרִיסְטָלָ. די שְׁטָאָט אִיז נַאֲךָ אַז דָּרָר
קְוָמָעָן צו זַיְדָ, גַּעֲצִיטָעָטָ, שְׁוֹועָר גַּעֲטָעָטָמָט, וּזְיַיְהָן אַז עַרְדָּ
צְיַעְרָנִישָׁ. טַוְיל הַיּוֹעָר זַעֲנָעָן גַּעֲלָעָן שְׁוֹן אַומְנָעָוָאַלְגָּעָט,
פָּאַרְשָׁאָטָן, אַיְינְגָּעָוָנָקָעָן אִין דָּרָר עַרְדָּה. די חָוְרוֹבָּה הָאָבָן זַיְדָ
אַגְּנָעָשְׁפָּאָרָט אִז זַיְדָ, אַגְּנָעָלָעָנָט, צְוָגָעָטְלִיעָט צו זַיְדָ. נַרְוִיסָּעָ
בָּאַרְרוֹוִיכָּרָטָע לְעָכָרָ, וּוּאוּסָגָעָרָעָנָטָ אָוֹיָן, הָאָבָן אַומְעָטָ
אָוֹן לְיִדְקָס גַּעֲלָאָצָט פָּוָן די וּוּעָנָט, וּאָם זַעֲנָעָן גַּעֲוָוָן אַפְּגָעְשִׁילָטָ
בָּאַדְעָקָט מִיטָּ צְדָעָת אָוֹן מִכּוֹתָ אָוֹסָגָעָזָן, וּזְיַיְהָן פְּנִימָעָר בְּיוּ
נְשָׁרְפִּים. די נַאֲקָעָטָע צִינְגָּל הָאָבָן גַּעֲלָוְטִיקָּט פָּוָן דּוּם אַפְּגָעָ-
סְרִוְשְׁלָטָן תִּינְהָ, וּזְיַיְהָ פְּרִישָׁע וּוּנְהָן. גְּרוֹזָ אָוֹן צִינְגְּלִ-שְׁטוֹבָה הָאָבָן
אַגְּנָעָפְּלָטָט די לְוָפְט, פָּאַרְשָׁטְעָלָט די רָאָיהָ, אָז מַעַן האָט נִישְׁטָ
גַּעֲקָעָנָט גִּיְוָן. גְּרוֹיסָעָ פִּיעָרְדִּיקָּעָ צְוָנָגָעָן הָאָבָן גְּרוֹיסָעָ גַּעֲלָעָט דּוּם
קְרִישְׁטָאַלְדִּירִינָעָם סּוֹחִיזְוּמְעָרְדִּיקָּן חִימָל, גְּרוֹיסָעָ פָּוָן אִים שְׁטִיקָהָרָ
אַרְוָמָגָעָנוּסָעָן די שְׁטָאָט מִיטָּ סָאַדְזָע אָוֹן רְוִיָּה. אַיְיָעָרָנָע גַּאֲסָן-

צוישן הימלאן ואמעד

אַמְתָּעָרָנִס זַעֲנָעָן גַּלְעָנִן אַיְגָעָבָוִיגַן, צַוָּאַמְעָנָנוֹוִיקָלֶט אֵין
בַּיּוֹגֵל, וּוֹ אֵין גַּרְוִיסָע וַוִּיעָן, זַק גַּדְרִירִיט, וּוֹ אַקְרָקִינְצִיעָרָס.
שַׁנְעָם, אַרְוִיסְנָעָרִיסְעָנָע פַּזְן דַּעַר עַרְבָּ, האָבָן זַיךְ גַּעֲוִיקְלָט, זַיךְ
גַּעֲפָלָנְטָעָרָט, וּוֹ אַיבְּעַרְגָּעָשָׂנְטָעָנָע בִּינְטָעָרָעָר אַדְרָעָן. טְרָאַמְוּוּיְעָן
זַעֲנָעָן גַּלְעָנִן אַיְבְּעַרְגָּעָדְרִירִיט, וּוֹ טְוִוְּטָעָשָׂרְצִים מִיטְדִּי בַּיְכָעָר
אַרְוִוָּה. פַּזְן דַּי חַוְּרוּבּוֹת, וּוֹ אֵסְהָבָן זַיךְ נַאֲךְ אַלְזִי גַּעֲרָאָבָן אֵין
גַּעַשְ׀וִיט מִיטְאַ הַילְּךְ, האָטְמָעָן שְׁטִילְאָוָן שְׁנָעָל-שְׁנָעָל אַרְוִיסְגָּעָר
טְרָאָגָן דַּי טְוִוְּטָעָשָׂרְצִים, אַיבְּעַרְגָּעָדְעָקָט מִיטְפְּאַרְבָּלָנְטִיקְטָעָל לִילְעָכָר אֵין
מְלֻבּוֹשִׁים. דַּי טְוִוְּטָעָה האָבָן זַיךְ פְּאַרְבָּלָנְטִיקְטָעָל קִינְדְּרִישְׂדִּינְעָן יְלָהָות,
וּוֹ אֵסְהָבָן שְׁפִיצְיָק דַּוְרְכְּגַעַשְׁתָּאָבָן דַּי יְלָהָתְפָּזְעָנָע
אַטְוִוִּיט פַּעַרְדָּה, וּוֹ אֵסְהָבָן אַיְנְעַרְגָּעָץ נִישְׁתָּגְעָפָןְטָעָנָע גַּעַפְּנִינְעָן קִינוּ
שְׁוֹקָעָן, אַיְזָנְעָנִן אַיְנְמִיטָן גָּאָם, פְּאַרְבָּלָנְטִיקְטָעָר אֵין דַּעַר דְּרָאָזָה
קָעָאָן צַוְּנָעְקוּוּעָטָשָׂט מִיטְאַן אַפְּגַעְבָּרָאָבָן שְׁטִיקָגְזּוּמִים. פַּזְן דַּי
הַוָּיָּן, וּוֹ דַּי פְּאַרְדְּעָשָׂטָעָוְוָאנְטָמָע אַיְזָנְעַפְּאָלָן, האָטְמָעָן סְגָעָן
קוּקָטָמָע אַשְׁטוּבָאָן גָּאָם אַרְיָין, וּוֹ זַי וּוֹאָלָט גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אַיְזָנָע
שְׁוִירְפְּעַנְסְטָעָר. סְהָבָן זַיךְ נַעֲזָעָן צְוּוּיָּה בְּעַטְנָמָע גַּרְוִוְעָסָקָפָע
שְׁטִיקָמָע, פְּאַרְטְּדָעָטָן פַּזְן אַלְטָעָטָמָע-כָּאָמָע, וּוֹ אֵסְהָבָן גַּעַהָנְגָעָן
אוֹיָה דַּי רְאַזְגְּעַמְאַלְעָנָע גַּעַבְלִיכְמָטָע וּוֹעָנָטָמָע. פַּזְן סְוּפִיטָהָבָן
אַרְאַפְּגַעְסְקָטָמָע קִינְדְּרִישְׂעָפָעָל פַּזְן נַאֲקָעָטָמָע מְלָאָכִימְלָעָד,
וּוֹ אֵסְהָבָן אַיְזָנָע דַּי הַעַנְטָעָלָעָנָע גַּעַהָאָלָטָמָע נִיטָּאָרָעָסָמָע אַיְזָנְעָל
אַרְוִוְמְגַעְפְּלִוְיָגָן אַיְזָנְעָל דַּי לְיוֹכְטָמָע וּוֹאָלְקָנְדָלָעָד. דַּעַר שְׁטִירְזִינְגָר מִיטְ
דַּי צְוּוּיָּה גַּרְוִוְיָסָע מַעֲשָׂנָע וּוֹאָנָן האָטְמָדָא נַאֲךְ אַלְזִי פִּינְקְטָלָעָד
רוֹאִיק גַּעַצְיָילָט דַּי שְׁעָחָן, וּוֹ סְפּוֹאָלָט גַּרְנִישָׂט אַדְרָום אִם
גַּעַשְׁעָן....

אַזְוּוּ הַאָטְמָעָן אַוְיָסְגָּעָזָעָן וּוֹאַרְשָׁעָבָע, בָּעַת נַאֲטָאָן הַאָטְמָעָן דַּי שְׁטָמָט
פְּאַרְלָאָזָט.

נַאֲטָאָן הַאָטְמָעָן בַּיּוֹם שְׁוּוֹעָרָשָׂוִין אַפְּאָרְמָאָל גַּעַוְאָלָט אַרְוִוָּס
גַּעַמְעָן דַּי שְׁוּוֹעָרָעָוְוָאָלְיָעָפָעָן דַּעַר האָנְטָמָע, אַבָּעָר עַר האָטְמָע
אִים בְּשִׁומְדָאָוָפָן נִישְׁתָּגְעָפָלָט גַּעַבָּן, גַּעַזְאָגָטָמָע, אַזְוּיָּהָבָן זַיךְ
אַזְוּיָּתָמָע וּוֹעַגְפָּאָר זַיךְ אַזְוּיָּהָרָה, נַאֲטָאָן, וּוֹעַטְנַאֲךְ גַּעַגְגָוָגָהָבָן צְוּ
שְׁלָעָפָן אַזְוּיָּהָרָה שְׁלָעָפָן. נַאֲטָאָן הַאָטְמָעָן גַּעַטְרָאָגָן דַּעַם וּוֹסְזָזָסָמָע אַיָּה
דַּי פְּלִוְיָצָעָס. דַּעַר שְׁוֹוֹאָגָנָר זַיְנָעָר הַעֲרָשָׂל מִיטְאַיְדָעָן גַּעַגְגָוָגָהָבָן גַּעַגְגָוָגָהָבָן

צוישן הייל און וואסער

טראָן די טַלְמִיכְלָעָה, אָן דָּאָס ווַיְיב זַיְנֶם, פַּיוֹגָעַלְעָה, אַיז גַּעֲזָעָן
בָּאַהֲנָגָעָן מִיטָּדִי צְוֹוֵי קִינְדָּעָר, וָאָס הָאָבָּן דָּוּקָא אַיצְטָזְזָר
רִיסְן צְוִישָׁן זַיְךְ, נִישְׁתְּ גַּעֲקָעָנְתָּ שְׁלָוָם מַאֲכָן אָנוּ אַפְּגַנְדָּרִיטָם אַיר
דַּעַם קָאָפְ... .

הַיְנָטָעָר דָּעָר שְׂטָاط הָאָבָּן זַיְיךְ אַגְּנָעַטְרָאָפְן אַוְיָף אַסְךְ
מַעֲנְטָשָׁן, וָאָס זַעַנְעָן פָּן וָאַרְשָׁע אַגְּנָטָלָאָפְן, זַיְךְ גַּעֲצָוְינִין אַין
לְאַנְגָּעָמָהָתָה, אַוְיָךְ וָעֲגָעָנְעָר גַּעֲפָאָרָן, זַיְךְ גַּעֲשָׁלָעָטְצָוְפָּסְקָסְמָן,
עַס זַעַנְעָן גַּעֲפָאָרָן אַלְטָפְּרָעָנְקִישָׁעָו וָעֲגָעַלְעָה, פַּוְיָרִישָׁעָ פָּרוֹן, אַוְיָיךְ
טַאֲמָאָבְּלָן, וָאָס זַעַנְעָן שְׁטָעָקָן גַּעֲבָלְבָן אַין דָּעָר עֲגָנְגָעָר מַאֲסָעָן,
נִישְׁתְּ גַּעֲקָעָנְתָּ אַחֲין אָנוּ נִישְׁתְּ אַהֲרָה. אַונְטָעָר דָּי פִּים הָאָבָּן זַיְךְ
גַּעֲוָאָלְגָּרָטָן וָאַלְיוֹזָעָם אָנוּ פָּאָרְשָׁרְדָּעָנָעָ חֲפִצִּים, וָאָס מַעֲנְטָשָׁן
הָאָבָּן אַוְעָקָנְעָוָאָרָפָן, וּוְיָלְזַיְךְ אַחֲבָן נִישְׁתְּ גַּעֲקָעָנְתָּ מַעֲרָ דָּעָרָ
טַרָּאָגָן דָּי שְׁוֹעוּרָעָ מַשָּׁא. אַלְעָמָל אַיז אָן אַנְדָּרָעָר מַיְלָעָטָרִישָׁעָר
לְאָסְטָ-אוּטָא אַנְגָּעָפָאָרָן, אַגְּנָעַפְּלָטָמָיט זַעֲגָנָר, טַרְאָמִיטָעָרְטָמָיט
מִיטָּן גַּעַנְצָן כּוֹחַ, זַיְךְ אַיְנָגָעָנְשָׁנִיטָן אַין דָּעָר מַעֲנְטָשָׁן-מַמָּהָה, וָאָס
אַיז זַיְךְ צַעְפָּאָלָן אַין בִּידָּעָ זַיְוִיתָן, וּוּ אַין אַוְיָפְּגָעָנְטָמָעָ שְׁעָרָ. דָּי
לְאָסְטָ-אוּטָאָסָם זַעַנְעָן אַין גְּרוּסָבְּהָלָה גַּעֲלָאָפָן סַיְ פָּוָן וָאַרְשָׁעָ
אַין סַיְ קִיְּן וָאַרְשָׁעָ. אָז דָּי אַוְיָטָסָם זַעַנְעָן אַרְוֹדָה הָאָבָּן זַיְךְ זַוְּ
רַיְקָ דָּי מַעֲנְטָשָׁן בָּאַהֲאָפָטָן, זַיְךְ פָּאָרְקָנוּפָטָ אַין אַקְנוּיָה. דָּא אַיְזָ
דָּי לְאַנְגָּעָ רִיְּ, וָאָס הָאָטָט פָּאָוָאָלָעָ גַּעֲפָוִזָּעָט אַוְיָפָן וּוּגָן, וּוּ אַ
לְאַנְגָּעָ קָאָלְיָדָעָ שְׁלָאָגָן אַוְפָּנוּפָוִשָּׁט גַּעֲוָאָרָן, וּוְיָלְ פָּלְ פּוּעָעָ
רִים זַעַנְעָן צַוְּגָעָמָעָן הַיְנָטָעָר דָּעָר שְׂטָاطָ צְזָאָמָעָן מִיטָּן זַיְוָעָרָ
קִי אָנוּ וָאַלְעָוקָעָם אָנוּ דָּא אַיְזָ דָי רִיְּ שִׁיטָּעָרָגָעָוָאָרָן, צַעְהָאָקָטָ
גַּעֲוָאָרָן אַוְיָךְ שְׁטִוְוָעָרָן, וּוְיָלְזַיְךְ אַיְזָ אַפְּגַנְשָׁטָאָגָעָן
אַיְזָ וּוּגָן. דָּעָר דָּאָרְפִּישָׁרָן וּוּגָן הָאָטָט זַיְךְ גַּאֲלְדִּיקְהָעָל גַּעֲזָוָנְדוּן
דָּעָר זָנוּ. אַהֲן הָאָטָט זַיְךְ עֲרָגְעַיְזָ הַיְנָטָעָר אַסְטָאָדָאָלָעָ צַעְרוּיָעָטָן,
זַיְךְ פָּאָרְגָּאנְגָּעָן שְׁלָעְפָּרְיִיקְלָעָ-פּוֹיָלָן. נַאֲךְ דָּי שְׁוֹעוּרָעָ דּוֹנוּרָן אָנוּ
נַאֲךְ דָּי שְׁפִּיצְיָקְגַּעְדָּרִיטָעָ אָנוּ אַוְיָסְגָּעְצְיוֹנָגְ-גָּרוּלִיקָעָ פִּיְפָּעָרִיָּעָן,
הָאָטָט זַיְךְ גַּעֲרָאָכָטָן, אָז דָּאָס קְרִיְעָן פָּוָן הָאָנוּ קְוֹמָטָ פָּוָן עַפְּעָסָ
וָיְוִיטָרָ פְּרִידְלָעָכָרָ וָוְלָטָן, וָאָס אַיְזָ שְׁוִין לְאָנָגָן, לְאָנָגָן עֲרָגְעַיְזָ פָּאָרָ
שְׁוּוֹנְדוּן... סַוְּה זַוְּמָעָרְדִּיקָעָ פָּעָדִים הָאָבָּן זַיְךְ גַּעֲוָלָכָרָטָן
גַּאֲלְדִּיקְ-בְּלוּעָרָ לְוָפָטָן, זַיְךְ גַּעֲוָיְקָלָטָן, גַּעֲקִיצְלָטָן דָּאָס פְּנִיםָן, וּוּ

צְרוֹרַת הַמִּלְאָךְ וְאַמְּתָן

שפינוחעב. די פעלדר ער זענען שווין געלען טוילויז נאפעט, זיך געלעפֿט, ווי גרויסע סָלְרוֹיקָע לאטעם, און די ביימער האבן אַנְגַּעַה אַזְכֵּן בִּסְלָעְכּוֹיו אַרְאַפְּצּוֹזָאָרְטָן פּוֹן זיך די בלעטער, ואָס האבן שאַרְאַךְ-רוֹיטָן גַּעֲרָעָנֶט, ווי שקייעט. דער פּוֹלוֹישָׁעָר גָּאָלְדָּן דענער הארבסט קומט אָן, ווער וויסט, צי נאָטָאן וועט אַים אַמְּאָל נאָך צְרוּקָע?

זען זוי זענען שווין אַפְּנָעָנָנָען אַשְׁפָּאָר שְׂטִיקָל וְעוֹנָם, האָט זיך דער שווער פְּלָזִים אַפְּנָעָשָׁעָלָט, מִיטָּנָה אַפְּאָרוֹקָע גַּעַטָּוֹן דָּאָס הַיְּסָלָא, אַפְּגָעָוּוּשָׁט דָּעַם שְׂוֹוִיסָּפּוֹן שְׁטָעָרָן אָוֹן גַּעַזְאָנָט. צְיָן ס'אָיו שְׂוִין צִיְּטָה, ער זאל אַהֲיָמָנָיו. די מאָמע וועט נישט וויסט ווֹאָס אַיבְּעַרְצּוֹטְרָאָכְטָן!...

דער שווער האָט זיך צְרוּקָעָכְעָרט. בֵּין צְוּ דָעַר לְעַצְעָט רְגָע אַיְזָה ער גַּעַבְּלִיבָן דָעַר זַעֲלָבָה, ווֹאָס אַמְּאָל, זיך אוֹיפָה קִיּוֹן האָר נִישְׁטָה גַּעַבְּיטָן, זיך נִישְׁטָה פְּאָרְלְוִירָן. ער האָט זיך רְאוּאָס מִיטָּה די קִינְדָּעָר גַּעַזְגָּנָט, זיך גַּעַהְיָסָן רִיאָסָן די אַיְנוֹנְקָלָעָךְ בֵּין דָעַר גַּרְוִיסְעָר אָוֹן שְׁוֹוְרָעָר בָּאָרֶה, ווֹאָס האָט אוֹיפָה דָעַר עַלְעָטָר פּוֹים באָסְקוּמָעָן עַמְּלָעָכָע גַּרְוִיעָה פְּעַדְמָלָעָה, אַיבְּרָעָנָעָבָן די שְׁוֹוְרָעָה ווֹאָלְיוֹעָה נָאָטָאָנָעָן אָוֹן דָעַר האָט אַרְיָן אָוֹן גַּעַזְגָּנָט:
— נָוָזָה גַּעַזְגָּנָט, קִינְדָּעָלָעָךְ... נָאָט השְׁמִיתְבָּרָךְ זָאָל אַיְיךְ פִּירָן...

אָוֹן ער אַיְזָה אַזְוֹעָק. די קִינְדָּעָר האָבָן אַיְזָה נָאָכְגָּעָקָט, גַּעַזְעָן יוֹו זַיְינָעָץ אַלְטָעָ ברִיטָע פְּלִוְיצָשָׁם ווֹיָנָן זיך נאָךְ אַלְיאָזָה מִיטָּהָ כּוֹתָה, חַוְּקָעָרָן זיך נאָךְ אַלְיאָזָה נִישְׁטָה. ער אַיְינָעָרָאָלְיאָן אַיְזָה אוֹיפָה וועָגָעָנָעָן צְרוֹיסָה, גַּעַאְיָלָט אַקְעָנָן די פְּאָרוֹסָ-זִיךְ-שְׁלָעָפְנָדוּקָע מַעֲנָתָשָׁן מִיטָּזְוָעָר בִּיסְלָהָאָבָּאָזְגָּנוּטָם. ער האָט זיך קִיּוֹן אַיְזָה מָאָל נִישְׁטָה אַוְמָגָּעָקָט, גַּעַוּאָרָן אַלְעָמָל קְלָעָנָעָר אָוֹן קְלָעָנָעָר,
בֵּין ער אַיְזָה אַיְינָגָאנָצָן פְּאָרְשָׁוּנוֹנָדָן.

זַיְהָיָה האָבָן זיך אַלְיאָן ווֹיְטָעָר גַּעַשְׁלָעָפָט, דָרְיוִי טָעָנָ אָוֹן דָרְיוִי נַעֲכָט צְוּ-פּוֹם גַּעַנְאָגָנָעָן, זיך טִילְמָאָל מִיטְנָעָכָפָט אוֹיפָה אַפּוֹן, אָוֹן בָּעַת זַיְהָיָה זענען אָוֹן אַפְּאָרָנָאָכָט אַנְגָּעָקָמָעָן אַיְזָה עַפְעָם אַפְּלָיוֹן פְּאָרוֹוָאָרָטָן שְׁמָעָטָל אַרְיָן, האָט זיך דָאָס אַוְמָגָּעָק מִיטָּה ווי

אָזֶוִיְשָׁן הַיָּמֵל אָזֶן וּאַסְעָר

געטראפֿן. איין דעם קליינעם פֿאַרוֹאַרְפֿעַנְעַם שְׂטַעַטְל אַיז וּוּוַיְינִיק צְעוּוֹעַן צַו דַּעֲרַקְעַנְעַן, אַז סְ'אַיז אַמְּלַחְמָה אֹוְף דַּעַר וּוּעַלְט. וּוּ קוֹיְנְמָאָל נְאַרְנִישְׁת זְעַנְעַן דָּא נָאָך דַּי קְלִיּוּנַע פֿינְסְטַעַרְעַע קוּרְמַלְעַע נְזַעְעַן אָפָּן, סְ'אַיְיעַס האַטְ פֿאַרְקּוֹפֿטְ קְאַרְטָאַפְּלַע, צְיבֻעַלְעַס אַזְן דַּי בְּעַלְרִימְלָאַכְּתָה האַבְּן אַפְּלִיוֹ נָאָך גַּעֲזְרַבְּעַט. אַז זַיְוַעַנְעַן אַגְּנַעַן צְוּמַעַן אַיְן שְׂטַעַטְל אַרְיוֹן, אַיז מַעַן זַיְוַעַנְעַן גַּעַנְגַּעַנְעַן וּוּרְדַּמְעַט בְּרוּיט, וּוּרְדַּמְעַט מִיט אַבְּיסְטַעַלְעַז וּוּרְעַמְסַז זַיְךְ צַו דַּעֲרַכְאָפְּן דַּי נְשָׁמָה, מִיט אַטְעַפְּעַלְעַז קָאוּוּע, מְילָך. דַּי יְידַן פָּוּן שְׂטַעַטְל, צְמוֹיְנְסְטַנְעַס בְּעַלְיְ-מְלָאַכְּתָה אַזְן מַאְרְקִישְׁתִּיעַרְס מִיטְ רְוִיטְ-אַגְּנַעַבְּרַעַנְעַט גַּעַנְעַן-צָע פְּנִימְעַר אַזְן קָאַרְקָעַס, האַבְּן גַּעַנְגַּט, אַז דַּעְרוֹוְיִיל האַט זַיְוַעַנְעַן צְוָאַזְיְידְאָפְּן דַּי מְלַחְמָה נִישְׁתְּגַעַטְשַׁעַפְּט... אַזְן תְּאַכְּמַעַר וּוּעַט צְוָר דַּי שְׁרַפְּה דַּא אַהֲעָר אַנְרוֹקְס, וּוּלְזַי אַוְיךְ נִישְׁתְּגַעַטְלִוְיפְּן... דַּי יְידַן האַבְּן דַּי אַגְּנַעַקְומַעַן אַרְיוֹנְגְּנַעַפְּרַט דַּעְרוֹוְיִיל אַיְן בִּית-מְדָרֵשׁ אַרְיוֹן, אַיְוּסְגַּעַבְּעַט פְּאַרְזַיְוַעַנְעַרְס אַיְן דַּי שְׁטוּבָן, גַּעַנְגַּט, אַז קוּדְמַכְּלַדְלַעַדְרַעְמַע זַיְךְ אַוְסְגְּלִיכְוִיכְן אַבְּיסְלַדְלַעַדְרַעְמַע אַזְן צַוְּן.

אַבְּעַר קוּסְמַה האַבְּן דַּי יְידַן אַרְיוּסְגַּעַזְגַּט דַּי פְּאַרְזַיְוַעַנְעַר, וּוּ זַאַס נִיהְנוּס האַט זַיְךְ אַוְיךְ אַהֲעָר אַנְגְּרַוּסְט אַזְן דַּאַס שְׂטַעַטְל, וּוּאַס אַיז עַרְשַׁט פְּוֹל מִיטְ לְעַבְן גַּעַנְעַן, האַט אַנְגְּנַעַהוּבָן צַו בְּרַעַנְעַן. אַזְן דָּא אַיְן דַּעַר בְּתַחְלָה, אַיז פִּינְגַּעַלְעַז מִיטְ דַּי קְנַדְרַעְ פֿאַרְלוֹוִוִּין גַּעַוְאָרָן אַזְן צְוֹזָאַמְעַן מִיטְ זַיְוַעַדְשַׁע. בְּשַׁעַת דַּי דִּיטְמַשְׁעַ עֲרָאָ-בְּלָאַנְעַן גַּעַנְעַן אַיְבְּעַרְן שְׂטַעַטְל אַגְּנַעַלְעַפְּן, וּוּ אַטְשַׁאְטַע הַוּנְגַּעַן-דִּיקְעַ הַיְוִישְׁעַרְקַן, וּוּאַס פְּרַעַסְן אַוְיךְ אַלְעַז אַיז גַּעַנְעַן אַיְבְּעַר גַּאַךְ זַיְךְ בְּלֹוִוְיַן פֿאַרְוּוִיסְטַוְוָגְן אַזְן טַוְוִיט, אַיז פִּינְגַּעַלְעַז גַּעַהְאַט אַזְעַק בִּית-הַמְּדָרֵשׁ, גַּעַנְגַּנְעַן לְיִוְןְן דַּי קְנַדְרַעְ שְׁלָאָפְּן. הַמְּדָרֵשׁ אַיז מִיטְ אַירְמְטַגְּנַעַנְגַּעַן, גַּעַהְאַלְפְּן אַירְטְּרַאְן דַּי זַאַקְן. זַיְוַעַנְעַן גַּעַנְגַּנְעַן אַהֲיוֹת צַו דַּי יְירַל פִּישְׁעַר, דַּעַמְעַגְבַּיְוַן בִּית-הַמְּדָרֵשׁ, אַגְּרוֹיסְן צְעַכְרָאַסְטַעַט-בְּרִיטְוֹן זַיְךְ מִיטְ אַרְיוֹסְעַר, בְּרִיטְוֹר, גַּעַשְׁוֹאַלְעַנְעַר בָּאָרָה, גַּרְיוֹסְעַ גַּעַשְׁוֹאַלְעַנְעַר פָּאָות, פָּוּן וּוּלְכִיאַעַס האַט זַיְךְ גַּעַטְרַאְן דַּעַר רִיחַ פָּוּן טִיךְ. פָּוֹנְקַט זַיְךְ יְירַל פִּישְׁעַר אַיז גַּעַוְוַעַן צְעַכְרָאַסְטַעַט אַזְן בְּרוּיט, אַיז זַיְוַעַנְעַן דַּאַס קָוְל זַיְינְס

צווישן חיט און וו אסער

געוווען צעכראסטעט און ברויט און ער האט איעדן בארכעטען
זו זיך אהיים:

— סומטץ צו מיר עפעם איבערכאנפֿן, יידן!... — האט ער
זיך געשטעטל אין דער טיר פון ביתההמודרש און אויסנגורעפֿן
חויך אויפֿן קול — מײַן וויב האט שוין גענרטיט די געלעגערטס...
ס'אייז איער אהיים, יידן!... גויטיז לײַין די סינדרער שלאָפֿן!
ער איז אליאן צונגעאנגען צו די וויבער, אַרויסנסגעומען בוי
זיך די סינדרער, געהאלפֿן זיך טראָגָן אויפֿן וועג.

או די עראָפֿלאָגָן זענען אַוועַם, ס'אייז פֿלוֹצִים שטיל געווארן
און נאָטָאן איז צו זיך געפּומען, זיך אויפֿגעאָפֿט, ווי פון אַ
שׂוועַרְן הַלּוּם, האט ער נאָך אַלְּצָאָגָן דֵי שׂוּעָרָעָן וְאַלְּיוּעָן אַין
דער האָנט, אַזְּוִי סְדָאָמְפֿהָאָפֿטִיךְ צונגעדריקט צו זיך, ווי די
וְאַלְּיוּעָן וְאַלְּטָט דֵי טִיעָרְסְטָעָן זַאֲךְ אַוְוָףְּ דָרָר וְוּלְּטָט בֵּין גַּעַד
וועג. נִישְׁטָאָנְדָרֶשׁ, נִאר ס'הָאָט זַיך אַיִם גְּדָרְאָפֿט, אַז ער האָלָט
דאָס וויב זוֹנָס מִיטָּן קִינְד אַזְּוִי שְׁטָאָרָק צונגעדריקט צו זיך אַז
ער באָשִׁיצְט זיך פֿאָר אַלְּעָם בִּיְזָ�... ער האט די וְאַלְּיוּעָן אַפְּגָעָן-
שְׁטוּפְטָט פון זיך, גַּעַלְּאָפֿן זוכּוּן זַיְנְעָן אַיְגָנְעָן. אַבָּעָר ער האט קִיְּדָמָן
נָעַם שָׁוִין מַעַר נִישְׁט גַּעַטְרָאָפֿן, בְּלֹוּזְ אַיְדָעָן, וְאַסְמָהָאָט גַּעַזְעָכָט
אַיר סִינְדָר מִיטָּן מָאָן. זיך האט גַּעַבְּלָאָנְדוּשָׁטָט צַוְּשִׁין דֵי חַוּרְבָּות,
אַין פִּיעָר, וְאַס אַזְּוִי גַּעַשְּׁפְּרוֹנְגָּעָן פון אַיִין הַוְּלָצָרָן הַיּוֹלְדָת צָוָם
אַנְדָרֶן, זיך גַּעַטְרָאָגָן אַזְּנָן דָרְרָה לְוֹפְטָט שְׁטִיקָרָה-וּוּוּי. דָאָס פִּיעָר
הָאָט זיך שְׁנָעַל גַּעַשְּׁפְּרִוִּיטָט, גַּעַרְפָּעָסָן אַלְּזָא מִיטָּמָאָזָא גִּיכְקִיָּט, ווי
ס'וּאָלָט זיך בְּלֹוּזְ אַוְוָףְּ אַקוּדָעָר צִיְּטָאָט דָאָפְּגַעַשְׁטָעָלָט אַז זיך
גַּעַאיּוֹלָט עַרְגָּעָץ וְוַיְוַטָּעָר אַפְּצָוֹטָן אַט די אַבְּזָרִוְתְּדָקָע אַרְבָּעָט.
אַלְּעָה הַיּוֹלְדָעָק אַזְּנָן שְׁטָעָטָל זענען שָׁוִין גַּעַשְׁטָאָגָן אַין פִּיעָר,
גַּעַשְׁטָאָגָן גַּעַרְלָדִיקָט, ווי רִינְדָרֶעָר אַוְוָףְּ אַמְּבוֹחָה, וְאַס קְוּמָעָן-אַפְּ
פֿאָר עַפְּעָם אַשׂוּעָר בְּאַגְּגָנְגָעָנָר זַינְד... פון די בְּרַעַנְדִּיקָע
הַיּוֹלְדָעָק הָאָבָן זיך אַדוֹרְכְּגָעָזָעָן דֵי נַאֲקָעָטָע בְּעַלְקָעָם אַזְּן קְרָאָקָד
וועס, ווי בְּיִנְעָר אַזְּן רִיפְּפָן. די הַיּוֹלְדָעָק הָאָבָן לְיִכְתּוֹק בְּאַלְוִיכְתָּן די
נַאֲכָט אַזְּנָן זענען גִּיר אַיְגָנְגָעָפָלָן, ווי זיך וְאַלְּטָן גַּעַוְועָן פון
טָאָוָן.

צָוִישׁן הַיּוֹלֶדֶת וְאַסְעָר

אידע האט אַלְזַ גְּעוּכָט דָּאָס קִינְד מֵיטַן מָאָן. זַי אַיז אַיעַט
זַיְיָעַר עַנְלָעַךְ גְּעוּעַן צַוְּאֵיר קְלִינְעָר אָוֹן אַיבָּעָרְגָּעָשָׂרְאַמְּעָנָעָר
מַאֲמָעָן. דָּאַסְעַלְבָּעַ אַיבָּעָרְגָּעָשָׂרְאַקְעָנָעַ פְּנִים, דַּיְזַעְלָבָעַ הַעוֹוֹתָה
אָוֹן דָּאָס זַעַלְבָּעַ הַיּוֹזְרָקְשְׁפְּצִיכָּעַ קָלְ מֵיטַן הוֹיכָן שְׁלַקְפָּאָרַץ.
סְאַיזַּ מִיטָּאָמָּאָלַ פָּאָרְשָׂוֹנוֹןַ אַידָּעַ מִיטַּדְיָהָלְבָּןַ קָאַשְׁטָאָזְדַּ
הָאָרַ אָוֹן מִיטַּדְיָהָלְבָּןַ בָּרוֹנִינָעַ אַוְיגַן, וְאָסַטְמָוָשָׁן וִידְ
טִילְמָאָלַ מִיטַּדְיָהָלְבָּןַ נִיפְטָמַן. זַי אַיז אַוְיפָּאָק הַעַלְפָטְטָקְלָעָנָעָר
גְּעוּוֹאָרָן, אַיְינְגָּעָשְׂרָוֹמָפָן, בָּאַקְוּמָעַן דַּעַם זַעַלְבָּןַ קְלִינְעָמָעַן אָוֹן דָּאָרָן
נוֹפָ, וּוּ דָאָס קְלִינְעָמָעַלְעָ אַירָס.

— וּוּ אַיז אַיְינְגָּעָקְלָעָמָעַן מִיּוֹן שְׁרַחְלָעָ?!!... — הָאָט זַי גַּעַיאָד
מַעַרְטָ, גַּעַרְוָפָן דָּאָס קִינְד פָּרָאָסְט אַוְיפָּאָקְיָהָן, זַיְקָ גַּעַרְסָמָן דַּי
הָאָרַ פָּוֹן קָאָפָ, זַיְקָ גַּעַקְנָפָטְטָ דַּיְ בָּאָקָן — וּוּ אַיז אַיְינְגָּעָסְמָעָן
מִיּוֹן אַיְינְצָיךְ קִינְדָ?!!... וּוּ בִּזְוּטוֹ שְׁרַחְלָעָ?!!... הַעַדְעָרְשָׁלָ?!!... וּוּ
לְאַזְוּטוֹ מַיְקָ אַיבָּעָרְדָּא אַיְינָעַ אַלְיוֹןָ?!!...

אַבְּעָרְסִיְינְדָרְ הָאָט אַירָס נִישְׁתָּגְעַנְטָפָעָרָט. גַּעַנְטָפָעָרָט הָאָט
אַירָס בְּלֹיזַן דָּאָס קְנָאָקָן פָּוֹן פְּיוּהָ, דָאָס קְנָאָקָן פָּוֹנְגְּדָעְרוֹוִיָּטָס,
וְאָסַ אַיזַּ אַלְעָמָאָלַ גַּעַנְטָעָרְגָּעָמָעָן, אָוֹן דָּאָס גַּעַשְׁרִיָּהָן דַּי
מַעַנְטָשָׁן, וְאָסַ אַיזַּ גַּעַנְגָּגָעָן דַּרְלָבָה הַשְׁמָיִם. דַּיְ מַעַנְטָשָׁן הַאָבָן
זַיְקָ אַיןַ דַּעַרְ בָּהָלָה אַרְמוֹגָעָכָט, פָּאָרוֹוָרָט אַרְמוֹגָעָלָאָפָן, זַיְקָ
הַזְּיָקָ גַּעַרְיסָן אָוֹן גַּעַוְאָרָטָן, אָוֹ אַלְעָמָוֹן שְׁוִין דַּי שְׁמָטָאָט פָּאָרָה
לְאָזָן, וּוּיְלָ דָאָס דִּיְתְּשָׁעָ חַיְלָ רַוְקָטְזָ זַיְקָ אַחָהָרָן!

אַיְדָעָס גַּעַשְׁרִיָּהָן הָאָט אַוְיפָּאָקְיָהָן אַנְגָּעוֹאָרָפָן אָזָ אַיְמָה,
פָּאָרְטָוָבָט זַיְוִן אַיְגָעָנָעָם וְיִוְטָיק אָוֹן עַרְ הָאָט נִישְׁתָּגְעַנְטָמָט,
וְאָסַ עַרְ הָאָט צַוְּטָן. עַרְ הָאָט נִישְׁתָּגְעַנְטָמָט גַּעַוְוָגָנָט צַוְּזָנִיָּהָן צַוְּזָנִיָּהָן
זַיְ טְרִיסְטָן, אָזָ דָאָס קִינְד אִירָס מֵיטַן מָאָן וּוּלְעָן זַיְקָ בָּאָלָד גַּעַ-
פִּינְעָן, מַן-הַסְּתָמָמָה לִיְגָן זַיְיָ דַּאְעַרְגָּעַץ בָּאַחָלָטָן. אַלְיָוֹן הָאָט אַידָּעָ
גַּעַבְּלָאָנְדוֹשָׁעָט צַוְּוִישָׁן דַּיְ צַוְּוִיָּהָן שְׂוֹרוֹת נַאֲקָעָטְפָאָרְבָּרָעָנָטָן קוּיָ
מַעַנְסָ, בָּאַזְוָלְבָעָרָטָעָפָן לְבָנָה-שְׁיוֹן, וְאָסַ עַנְעָן אַיְצָט, אַנְשָׁטָאָט
דַּיְ קְלִינְעָן הַיּוֹלָעָךְ, גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַוְיפָּאָקְיָהָן צַוְּוִישָׁן
שְׁטָעָטָל אָוֹן אַוְיסָגָעָעָן, וּוּ צַוְּוִיָּהָן שְׂוֹרוֹת מַצְבָּותָן...

וּוּנְעַן נִשְׁתָּטָרְ דַּיְלָ פִּישָׁעָרָ, וְאָסַ אַיזַּ אַרְמוֹגָעָקְרָאָבָן צַוְּוִישָׁן דַּיְ
גַּרְבָּעָרְ מִיטַּדְיָהָלְבָּןַ אַפְּגָנְעָרְאַטְמָוְעָטָרְ סְפָרְתּוֹרָה אַיְזָנָרְ אָוֹן
דַּעַרְ הַאָנָטָן אָוֹן

או יישן הימל און וואס ער

געטראבן די מענטשן, זיין זאלן איזווק פון שטאטט, זיך באחהאלטן איין וואלד, וואלט אידע נישט אווועס פון דאנען, ביז זיין וואלט צורייך געפונגען שרהילען מיטן מאן, ר' זידל איזו פֿלְגָזִלְמַן לעבן איר אויסגעזוואקסן, געשדרין אויפֿ איר, זיך געבייזערט און איר בא-פֿוֹלֶן, זיין זאל שוון די אותו-הרגנע מיט אים מיטניין. זיין האט זיך דערערשאָפּן פֿאָר אָסּ, פֿאָר דעם הוּכָּן גַּעֲשְׁטָעֵל וְזַיְנָעֵם מיט דער ברויט-צעראָסטעטער באָרד, וואס האט אַיצְט אַין דער נאָכְט אַוְיסְגַּזְעַעַן נאָךְ פֿיל ברויטער און צעראָסטעטער און זיך רציחאה-די-קוּוֹלֶר גַּעֲטְרִיסְלֶט. זיין האט מְרוֹאָ באָקְומָעָן פֿאָר זַיְן הוּיך בַּיּוּרָץ זיך אויפֿ אָיר, פֿאָר זַיְן תְּקִיפָּה-די-קְאָפְּעָלָעָרָישׂ קוֹל, וואס האט פֿלוֹזִים גַּעֲלָוָנָגָעָן אוויי פֿאָרָעָנָדָרָט — אָונָן, זיין אָן ווַילָּן אַיְזָן זיך דערנָאָךְ נאָכְנָעָנָגָעָן נאָךְ די מענטשן,

וואס האָבָּן זיך אַוְועַסְגַּעַפְּרִיט אַיְזָן דער נאָכְט אָרִין, זיך גַּעֲשְׁטוֹפְּט אָון גַּעֲשְׁטוֹיסְן אָון זיך אַוְועַסְגַּעַלְעַטְפְּט וְוַוִּיט, פֿוֹן אַיר שְׁרָה-לָעָן סִיטָּן מָאן, אַיבָּעָר פֿרְעָמְדָעָ לְעַנְדָּעָר אָון יְמִים. קִין צְרוּדָק אַיְזָן שְׁוִין סְעָר נִישְׁתְּגַעַעַן. נָאָטָאָן אַיְזָן שְׁטָעָנִיקָן נְעוּזָן לְעַבְּן אַיר זַיְם, נִשְׁתְּמַפְּגַעַלְאַזְוֹט זיך פֿוֹן אוֹיג. פֿוֹן פֿיְוָגְעַלְעַן מיט הָעִירָשׂ-לָעָן אָון פֿוֹן די קְנָדָעָר אַיְזָן קִין שְׁוּם יְדִיעָה נִשְׁתְּגַעַעַן מִינְעָקָומָעָן, כָּאַטָּש זיך האָבָּן זיך כָּסְדָּר אוֹיפֿ זַיְן גַּעֲרָעָנָט. זיין האָבָּן זַיְן גַּעַנְצָט צְוִישָׁן די מענטשן אוֹיפֿן וְוָעָג, יְדָעָן אוֹיסְגַּעַפְּרִעָנָט, אַוְיסְ-גַּעַמְשָׁלָט, אַבָּעָר קִינָעָר האָט נִשְׁתְּגַעַעַן גַּעֲוָוָסְט וְוָעָן זַיְיָ, קִינָעָר האָט זַיְיָ נִשְׁתְּגַעַעַן...

III

די שוף האט זיך געשלעפעט און קיין יכשה האט מען נישט געוען. בײַנאכט האט אויער מיט נאטמאגען אלץ געוקופט אין דואסער אריין, געוען, ווי די לבנה שיט מיט זילבערנע מטכעות, זומס וווערן אלע מאל מער און מער און פאלז טיף אין די אפיגוונטן אריין. און איז ס'איין אויסגעבראָבן אַ שטראָעם, זענען ווי נישט אַראָפּ אַין די קאָבְּנָעָס, ווי די אַנדְרָע, זיך צונעקסט, ווי דער יַם בֵּית זיך, געשווילט. זיך האבן געוען, ווי דער יַם באָסְוָמֶט מיטאמאל אַ פִּינְסְטָעָרְגְּרוּיָה מְרָאָה, ווי אַיְוֹן, קְרוּתְשָׁעָט זיך און טְרוּמֶט זיך, ווי צום שְׁפָרוֹנָג אָוֹן בַּיְנָמָן די שְׁיפּ מִיט אלע כְּחוּתָה אַוֹפּ אַיְוֹן זוּט, גְּלִיכְך עַד וּוְאַלְט זיך דְּחוֹקָא וּוְעַלְן אַיבְּרָקָעָרָן. אָוֹן פָּוְנְקָט אַזְּוִי אָפְּט ווי דער יַם האט זיך גַּעֲבִּיטָן. טְיוֹלָמָל אַיז זיך גַּעֲוָעָן גַּט אַוְפְּגָנְלִינְגַּט, דָּאָס בְּנִים האט זיך בַּי אַיר אַוְסְגָּלְוִיטָעָר אָוֹן אַרוֹם אַירְעָ פּוֹלָעָ, פּוֹן ווַיְנָט גַּעַשְׁפָּאַלְטָעָנָע לְיפּוֹן, האט גַּעַשְׁבִּילָט יַעֲנָר שְׂטִיףְּעִירִישָׁ קִינְדָּעָרִישָׁ שְׂמִיכָה, ווָסָם נְאַטָּאָן האט שְׁוֹן לְאַגְּנָג בַּי אַיר בְּרִיטְלָעְבָּע גַּעַול אָרוֹם אָוֹן גַּעַקְנִיטָט קִינְדִּישָׁ די אַיְוֹן, אָוֹן מעַן האט מעַר נִישְׁט גַּעַועָן, ווי צוּוִי שְׂטִיףְּעִירִישָׁ-דִּינְעָן הַלְּ-בְּרוּיָן-בְּרוּשְׁטִינְגָּעָן שְׁפָּאַלְטָעָלְעָךְ. אַוְיך די הוּאַט אַירְעָ פּוֹן פְּנִים, ווָסָם אַיז גַּעַועָן בְּרוּיָן-אַפְּגָנְעָרְבָּעָט פּוֹן ווָן אָוֹן ווַיְנָט אָוֹן גַּעַהְאָט אַ גַּלְדִּיקָן אַפְּנְלָאָנִי, ווי צִוְּסִיקָעָר האַנְקִיך, אַיז גַּעַועָן אַיְסְנָעָ גַּלְיִיכָט, אָן אַיְוֹן קִנְיְטִישָׁלָעָ. זיך האט זיך דֻּעְמָאָלָט, פּוֹנָסָט ווי אַיז דַּי אַמְּאַלְיִקָּע גַּמְנָאָזִיסְטוּשָׁע יַאֲרָן אַירְעָ, גַּעַפְּיעַשְׁשָׁעָט, גַּעַרְעָט צוֹ נְאַטָּאָגָע מִיט אַ קִינְדָּעָרִישָׁ-צְעָצָוָנוֹן קוֹלָעָבָל, ווי אַ סְלִיּוֹן מִיּוֹדָעָלָעָ, זיך גַּעַהְנָדָלָט, פֿאַרְגָּעָסָן אָוֹן אלץ אָוֹן אַלְעָמָעָן.

צו ישן הייל און וואסער

אכבר דאס האט לאנג נישט אונגעהאלטן. ס'אייז גענוג געוווען איז אידיע זאל דערזען דער פרוי האדרעסעם צוויי מירעלעך ארומט פירן זיך מיט דער לייאלקע אויה דער שיף, איז זי זאל זיך פלאזים, פון דער העלער הויט, צוואוינען. זי האט בעפונען פיל ענלאבקיות פון די מירעלעך צו איר שחללען, געטריבן נאטאנען פון זיך, אויסגעלאזט צו אים איר ביטער הארץ, זוי ער וואלט אין אלץ שלידיק געוווען. זי האט נאטאנען נישט געוואלט מער זע, גע- פיויניקט זיך, געפוייניקט אים, הלמאי זוי זענען דעםאלט אוזעט פונס שטעתל. זי האבן גערדראפט בליבין איינס שטעתל, נישט מורה האבן פאר די דוייטשן! וואס האט זי זיך דעםאלט איזו דערשראפן פאר אט דעם פישער? וואס קרטט ער זיך איר אן, איז ער האט זיך גענומען דאס רעכט צו שריינען אויה איר און איר צו באפעעלן! און וואס האט זי אים עפעם געפאלגט, זוי א פיצל קינד? וואס האט זי געצייטערט איזו פאר איר אינן הייטל?!...

אידיע איז ווילד געוואָרַן, איר פולע און הוייכע פינגר האט אינגעאנצּו געצייטערט, זיך געוואָרַן און זי האט אַרוֹיְפֿנְעַלְיִינְטַן די גאנצּע שולד אוֹף נאטאנען, געהאט צו אים טענות, פאַרְוָאַס ער איז פונס שטעתל אנטלאָפּן. ער איז דאָך עפעם אַמאָנס- בערשווין, וואַסְזֵישׁע האט ער זיך איזו דערשראָפּן? אַ שיינער מאַנספֿערשוּן איז ער אומשטיינסגעאָגט, איז ער ציטערט איזו שטארק פאר דעם אויגענען לְעָבָן! און אפשר איז אים דאס וויב זוינס און דאס קינד איזו נמאָס און דערעסן געווואָרַן...

אַרוֹיְפֿנְעַלְיִינְטַן די ווערטער, האט זי זיך לכתהילַה פאר זיך איזו דערשראָפּן, איז זיך צונגעוווינט צו זוי און זיך דוקאָ געוואָרַן, אַבער באָלֶר האט זי זיך רציחה און כעס, ווי פריער, זיך געתשיילַט און נאָך מיט מעַר רציחה און כעס, ווי פריער, זיך געתשיילַט און געוצוינט מיט זיך. דאס ערגסטע, וואס זי האט נאָר געקענט אויס זוכּן, האט זי אַרוֹיְפֿנְעַלְיִינְט אַוְוַאַפּ אַים, גוּרִיס הַנָּהָה געהאט וואס טיפער צו באָלַיְידַּקְּן. נאטאנַן האט דערזען דעםאלט פאר זיך אידען פון דער היים, נאָכְרַעַם ווי דער פָּאַטְעַר אַירער האט זי געצּוּוּנְגּוּן צו טוֹן דאס, וואס ער האט געוואָלַט. ברַי זיך אלְיַוְן צו פָּאַרְטּוּבִּין און דער עִירְכָּר צו פָּאַרְטּוּבִּין אַיר לִיבָּעַ צו אַים, צו

אנו ישבן ביטן און גע אסעד

נאמנאנען, האט זיך דעמאָלט פֿאַר גַּוְרְנִישֶׁט אַפְּגַּעַשְׁטָעלַט, אַלְיא
אייז בַּי אַיר רַעֲכַת גַּוּעַן אָוֹן זיך האט זיך אַלְיאַן אָוֹן אִים כַּסְדֵּר
עהָאַלְטָן אַיְן פִּינְיַיקָּן.

דעם גאנצן זונגע איבער די אול פערעדמע שטטעט און לענדער
וואו זוי האבן זיך געשלאפעט צו זאמען, האט נאטטן געהאט פון
אייר דאסזעלבע אומסצושטיין און ס'אייז געווען פאר אים אן אמרת
גאנצן. חוויז די אינגענע קיין איין רגע נישט אפגעלאזוט, האט
וואויב, וואס האט אים אוויף לאַז, וואס אידיע האט כסדר
ער געמוות נאך אויסעהרען דאס אַלְז, וואס אידיע האט כסדר
צוזאמענערעדט. זי האט גראוס הנקה געהאט זיך אלײַז כסדר צו
פייניסן, געפונגען אַ לינדעונג אין דעם. זיינער שוער אין אים
אנגעקומווען זי איניצושטיין, אינציגונגמען. זי האט געענט
שעחן-לעאניג ווינגען, וויטקידיקטיפ גראבלען אין אידיע אינגענע
וואוונדן, און ער האט אינגעאנצן נישט עוואסט, וואס ער האט מיט
אייר צו טוּן. ער האט זי געגלעט און געערטרט, זי צונגעטוליעט
צוו זיך, געפילט, זוי אירעה הייסע טראָרן בידען אים די פינגעער,
צינדרן אים און דאס לֵיב. זי ווערט אזווי וויכ אין זינע הענט,
אזווי צונגעלאזוניזוּיך, אזו ס'גיט אים דורך אַ ואָראָעמאָקייט איבער
אליע זוינע אברום, אזו אט-אט נאך אַ רצע, ווועט ער זיך אינגעאנצן
פארגראָסן, זי אַ כאָפ טוּן אין זוינע אָרְעָם און זוי צודריין צו
זיך מיטן גאנצן כוה. אַבער אינשטיין זי איז אים דאָך נישט
געולונגען. און זי האט וויטער געווארפן אידיע נויפטיקע נישט-
בראָרטבענטש ריינ, וואס האבן זיך ביך בעשיט פון איר מוי.

או די שיפ שלעפטן זיך און שלעפטן זיך און א סוף, איזו זיך
בויידע נישט אַנְגָּנֶגֶן. זיך האבן נישט געפֿילט קיין חונגעער,
ニシט געשפֿירט, או דאס ביסל געקְצִיך וווערט אַלעמאָל קלענער,
מען גיט שיין אַפְּלִיךְ מעד די פֿאַרְדוֹמְפֿעָנָע פֿישְׁ נישט, און נאָטָאָן
האָט נישט באַמְּעָדָט, ווי זיין שמאָלעָר און הויבְּכָעָר גָּוָס
אלעמאָל מעד קְנָאָכְקָעָר און דָּאָרָעָר און זִינְעָר גְּרוֹסָע, ווַיְיכָעָר,
גרוּזָע אָוִינָן מיט דער לעֲגָלָעָכָר גְּרוֹיסָע נָאָז יוֹלְדָעָן כָּסְדָּר גָּרְעָן
קסער אָוּן שְׂטָאָרָן אַרְזָים הַונְּגָעָרִיךְ פּוֹן די אַיְינְגַּעַפְּאָלָעָנָע נִשְׁתָּאָט

צוֹשָׁן הַיּוֹלֶד וְאִסְעָר

גענאלטע באקסן. זיין האבן נישט געווען, ווי פאכיאש לוייפט ארכט
אייבער דער דעך אונ שרייט, אונ ער וויסט שוין איזט בפירוש, אונ
ער האט קיין טעת נישט געהאט אונ די שוק נויט טאקע אודיך.
וואראיה — האט ער אויפגעוויזן די ייידן — די זונ נויט אויף
איין אונ אנדערער זייט, ווי בי צהער. אונ דאס איז דורך דער בעס
טער סיימן, אונ די שוף האט געכיתן דעם וועג. דער קאפעטאן, דער
שונאי-ישראל, מוז זיין א דיטש. מאהאט שוין געווען אועלכע
זאכן. מ'דארה זיך צוֹאמָעָנְלִינְג און אים ארינשטיין עפטע איז
דער יד ארין. ער מוז זיין יענער לאפקע-בחורו....

אכבר די ייידן האבן אים אלץ נישט געהרט. נישט געוואלט
גלייבן זיינע רයיר און אים אועענעמאנט מיט דער האנט.

— וויסעדר-ואס ער פלאפלט דארט, דער משונגער קאָפּ!...
האט געציגן מיט די אקסלען ר' זיינול ראמצן, וואס האט
אלץ געהאלטן פאסאן, מיט ליאָרעד וועמען זיך נישט אפּגענעבען
און האט קיינמאָל נישט געהאלטן פון פֿאָבִיאַשְׁעָם קענטענישן
אונ פון זיינע איינפאָלן — אונ א מענטש האט זיך אריינגענומען
א מאנקאָליע אין קאָפּ ארין און נויט ארכט, ווי א באָבּוק און
סְטַרְאַשְׁעַט די קליעינע קוֹנְדָּרָע!... כְּגַבְּ נִשְׁתְּ קַיְן צְוּוִיָּד פָּאָר
זיינע רoid!... וויסעדר-ואס... מנען....

קאָטש די ייידן האבן זיך בנבנה אריינגענָאָפּט אלעמאָל
אויפּן דעך און אלזין מיט די איזעגעגען אוינו זיך איבערציינט, אונ
פאכיאש איז גערעט, אונ די זונ נויט טאקע אויף פון אונ אנדערער
זיט, ווי בי איזט, האבן זיין אים פֿאָרְשְׂרוֹגְן, נישט געלאָזָט אים
דאָס מויל אויפּעגענען. און די פרוי האדעם, וואס האט נישט
מורא געהאט פֿאָר קיינעם, אריינגענָאָגָט יעדן דעם אמת, איז
נאר אַרְיוֹף אַוְף אַיִם, זיך נישט געוואלט מער פון אים אַפְּטְשָׁעַ
בען. זי האט גערופּן אַירָע צוֹוִי טעכטערלעָה, געלאָט זיך איבער
די קעפּלעָה, צוֹגְעַטְוְלִיעָת זיינ זיך מיט די צוֹוִי אַרְעָמָס אַירָע,
וואס האבן איזט בי דער נאנצער דאָרְקִיָּת און גערונצְלַטְקִיָּת
נאר אלץ נישט פֿאָרְלוֹרִין די מאַושׁע זיכערקיַיט און וואָרָעָמָ-

צווישן חימל און וואסער

קיט, און מיט אויר עצזיז-זוויך קול, וואס קאן א שטינן רידן...
ויך צו אום געווענדט:

— וואס האט אויר, כ'בעט אויך, צו די צוויי יתומיטים?... —

האט זי אונגעוויזן אויף אירע צוויי טעכטערלעך — וואס האט
אויך אויך זי אונגעזעטען!... זוי האבן נאך א גרויסע וועלט
פאר זיך... גולדן, וואס אויר זענט!... און איד האט נישט קיין
מעטשלעך הארץ אין זיך...

פאביאש האט א פאלילו-דערנעם בליך געווארפן אוות די
מיידעלעך, נישט פארשטיינען וואס די פרי האדרעס וויל פון אים
האבן און זיך פון איר אפנעראנן. אבער די יידן האבן אים
זו דו נישט געלאָזט, באפאלן אים פון אלע זויטן און ער חאט
זיך נישט געקענט אינערגעהַז פון זוי אוניבאָתאלטן. ער אוו פון
טאג צו טאג געווארן קלענער און אינגעשרומפענער, די תנויות
זענען בי אים געווארן אלעמאָל האסטיקער און שנעלעך און
די שווארצע רירעווידיקע איזיגעלעך זענען אים דערשראָסן אַחין
און צוריכ געלאָפּן, ווי די מייעולעך אין א קליאטסקע. ער האט
זיך שנעל געקילערט פון איין עק שייח צו דער אנדערע, זיך
קײַן אַרט נישט געקענט געפֿינען, פון שרעך זיך סדר אַיסְטָסִַָּן
באַהַאלָָטָן פָּאָר די אַיבָָגָנָעָן מיט די רעטונגס-פָּאָסָן און בשומֶזֶּן
אַופָּן נישט געפֿינעט באַנְעַמְּן מיטן שכָּל ווי סְעַמְּט זיך צְרָעָה
לייזער דעם שפִּיוֹן-קרעמעה, אַזָּא אַיְדָעָלָעָן, אַפְּגַּעַצְּיַעַטָּרָטָן זיך,
אַזָּא אַוְסְנָעָבָרָתָה הארץ. ר' לייזער אַיז אַרְוָמְגַעַנְגָּעָן ווי קִינְדָּן
מַלְאֵקָה נַאֲרָנִישָׁת, גַּעֲלָרְנָמָן, גַּעֲזָגָט תְּהִלִּים, גַּעֲהִיסָּן האַבָּן בְּתוּן,
גַּעֲהָאָט עַמְתִּינְפָּשׂ בְּלוּזָן פון דעם, וואס ער ווועט נישט קענען
קוטען צו קְבָּרִישָׁאָל...

פאביאש האט אויסגעמיטן ר' לְיוֹזָעָרָן, נישט געוואָלָט קוֹסָן
איין זיון זויט אַרְיוֹן. אַוְיך האט פָּאָבִיאָש אַוְסְנָעָמִיטָן דעם באָזָן
רִימְטָן וּוְאַרְשָׁעָוָר דְּאַקְטָאָר, וואס אַיז אַם דְּוּקָאָסְטָר נַאֲבָנָעָן.
לאָפָּן מיט זיון גַּאֲרִישְׁלָעָר-תִּמְוֹתְדִּיקָע שְׁמִיכָל אַוְפָּן פְּנִים. אַטָּה
דאָס גַּאֲרִישְׁלָעָר-תִּמְוֹתְדִּיקָע שְׁמִיכָל אַוְיף דעם דְּאַקְטָאָר
נִישְׁטְרָאָזְוּרטָן, אַפְּגַּעַל אַזְּרָבָאָוָאָקְסָעָן פְּנִים האט פָּאָבִיאָשָׁן

צוישן הייל און וואסער

נישט צוּרוֹ געלאָזֶת, כסדר פֿאַר דִּי אָוִינֵן גַּעֲשְׁתָּאָנֵן אָוּן אָוִיסְגָּעַ
קָומָעַן וּוּ דָאָס נְלִיבָּנוּלִיטִיךְ-רוֹאִיסָע שְׂמִיכָּבָּלָע בִּיְיָ אַּבְּרְדִּיךְעָ...
וּוּאָס גַּעֲפִינְט זִיךְרָוּן לְאָנֵג נִישְׁתָּצְווּשָׁן דִּי לְעַבְּדִיךְעָ...
אָכְבָּעַד דָעַר דְּאָקְטָאָר הָאָט אָפְנִים אַיְנָגָאנְצָן נִישְׁתָּבָּאָמְרָקְט,
אָזֶה פְּאָבְּיָאָש מִיְּדָת אִים אָוּס אָוּן דָוּקָא גַּעֲוָאָלָט מִיטָּ אִים אַ
שְׁמֻעוּס כָּאָפָן. עָר אַיְזָן לְעַצְמָנָס עַפְעָס שְׂטָאָרָק פְּרִילְעָךְ גַּעֲוָאָרָן,
גַּעֲרָעַדְטָס כָּסְדָּר וּוּגָן זַיְוָן וּוּן, וּוּאָס דִּי דִּיטְּשָׁן הָאָבָּן אִים אַיְזָן דִּי
אָוִינֵן אָוִיפְּגָנְעָה אָנְגָּנָן, פּוֹנְקָט וּוּגָן אַ לְעַבְּדִיךְן אָוּן כָּסְדָּר אַנְדָּ
גַּעֲרָוָפָן פִּיל בְּאָרִימְטָע דְּאָקְטָאָרִישׁ עַמְּמָעָן פּוּן זַיְנָע חְבָּרִים,
וּוּ זַיְוּ וּוּאַלְטָן כִּימָט אִים דָא צַוְּאָמָעָן אַוּס דָעַר שְׂוָיף גַּעֲוָוָן. עָר
הָאָט זִיךְרָוּן אָרוּמְגָנְדָּרִיטָּן צַוְּיָּשָׁן דִּי וּוּבְּעָר, אָוִיסְגָּעַהָרָט וּוּיְרָע
קָרְעָנָס אָוּן גַּעֲרָוָדָט צַוְּיָּוָן אַ שְׁיָנְעָם גַּעֲלִיבָּעָנָם פּוּלִישָׁ,
גַּעֲמִישָׁט מִיטָּ אַ סְּךְ לְאָטְיָנִישׁ פְּסָקוִים, וּוּ עָר וּוּאַלְטָן דָעַקְלָאָר
מִירְטָס פּוּן אָוִיסְנוּיִינִיק, אָזֶה דִּי וּוּבְּעָר הָאָבָּן נִישְׁתָּפָּאָרְשָׁתָּאָנָן
קִין אַיְזָן וּוּאָרטָן. אַוְיָךְ הָאָט עָר אָרִינְגְּפָלְאָכְטָן אַיְזָן זַיְנָע רְיִיד
אַ פֿאַר יְדִישָׁע וּוּרְטָעָר, וּוּאָס עָר הָאָט אָרוּסְגָּעָזָגָט, וּוּ עָר גָּהָר,
כְּדִי זַיְוָיָּן, אָזֶה נָאָךְ אַלְעָמָעָן אַיְזָן עָר אַדְוִיסְעָר יְהָה... עָר הָאָט
זַיְעָר לִיב גַּעֲהָאָט צַוְּפָאָרְשָׁתִיָּן צַוְּגָּעָן דִּי וּוּבְּעָר דִּי סִבְוָתָס פּוּן
זַיְעָרָע חֹלְאָתָן, צְלִילָיָנָט אַלְזָי אַוּס טְעַלְעָלָעָךְ, זִיךְרָאַזְוִי אָרִינִיָּן
גַּעֲטָוָן אַיְזָן זַיְנָע רְיִיד, אָזֶה עָר הָאָט נִישְׁתָּבָּאָמְרָקְט וּוּ אַלְעָשָׁרָן
זִיךְרָאַזְוִי אַיְזָן אַזְוּעָק. אָזֶה דִּי וּוּבְּעָר הָאָבָּן אִים אָרִינְגְּפָלְאָכְטָן
דָעַר הָאָנָט אָרִיָּן אַ פֿאַר פְּאָרְשָׁוּצָטָע מְטָבָּעוֹת, הָאָט עָר זַיְוּ נִישְׁתָּ
גַּעֲוָאָלָט נִעְמָעָן, אָוּעָפְּגָנְשָׁאָרָט דָאָס גַּעֲלָט מִיטָּ אַ סְּךְ וּוּרְדָע אָוּס
פְּרִוצְיָשָׁקָוֹת, וּוּזַיְוִינָעָרִיךְ, אַזְוָן אַיְבָּרְעָקָע אָוּן מִיאָסָע אַזָּה:
— גַּעֲלָט... בְּלָאָטָע... — הָאָט עָר גַּעֲזָגָט דִּי וּוּרְטָעָר אַזְוָף
זַיְדִּישָׁ, אַלְיוֹן הָנָהָגָה גַּעֲהָאָט פּוּן דָעַר חַכְמָה.
וּוּאָס אַ טָּאָג אַיְזָן עָר גַּעֲוָאָרָן מַעְרָאָפְּגָנְלָאָזָן, זִיךְרָאַזְוִי
וּאָשָׁן, נִישְׁתָּגְעָמָט דִּי זְלָבָּרָנָע פְּאַלְקָע זַיְנָע, אָזֶה נִישְׁתָּגָע
וּוּבְּזַיְנָס, אַ קְלִיְּוָנִיטְּשָׁקָע אָוּן אַ דָּאָרִיטְּשָׁקָע, אַיְזָן מִיטָּ אַ
נָּאָס הָאָנְטוֹךְ נַאֲכָגָנְלָאָפָן, וּוּ אַ קְלִיְּנָע מַאֲכָלָע אָזֶה אַיְבָּרְגָּעָוָאָסָן
אַרְיוֹסָן קְנִידָה, הָאָט עָר זִיךְרָאַזְוִי אַיְרָגָעָט מִיטָּ אַ סְּךְ תְּחִנּוֹנִים
אַיְזָן קְוָלָה:

צוֹוִישׁן הַיָּמֶל אָזֶן וְאַסְעָר

— לאו מיך געמאך, טיעערינקע... — האט ער זיך בי איר געבעטן, ווי בי א גולן — זעסט נישט, איז ב'ין פאָרְנוּמען...

כ'האָב מיך ערשות געוואָשֶן... גלייב מיר, טיעערינקע, גלייב...
אָפְּנַעֲזָאנְט דעם אַיבְּיכָן פָּמוֹן זְיוֹנָעָם, האט ער אַראָפְּגָעָזָוִין
טִיפְּעָר אַבְּעָר דֵּי אַוְינָן דֵּעַם שְׂוֹאָרְצָן קִנְסְטָלְעָרְקָאָפְּעָלוּשׁ מִיט
דֵּי בְּרוּיטָעָרְדָּן, ווֹאָס אַיְזָן, ווי אוֹרְץְׂלָהָבָּעָם, גְּעוּוֹן נָאָך
שְׁפָאָגָלְדָּנִי אָזֶן ער האט אִים שְׁטָעָנְדוּקָּה לִיב גַּעַהַאָט צָוּ טְרָאָן
אוֹיפָן קָאָפּ אָזֶן ער אַיְזָן מִיט נִיכְּבָּעָ טְרִיט אָוּועָקָרְגָּעָז, ווי ער
וּוְאָלָט זְיךָ גַּעַיְוָלָט צָוּ קְרָאָנְקָן.

איַן דֵּעַם גְּרוּיסָן אָזֶן שְׁמוֹצָיָן עַמְּצִימָעָר, ווּסְ'זָעָנָעָן גַּעַן-
שְׁטָאָנָעָן אַפְּאָר הַיְּלָצָעָנָעָ טִישָׁן, ווי איַן אַקְּזָאָרְמָעָן, אַנְגָּעָן-
שְׁטָעָלָט מִיט אַפְּגָעָרְבָּעָנָעָ דְּאַמְּנָאָ-קִעְסְּטָלָעָ אָזֶן שְׁאָרְ-בְּרָעָטָלָעָ,
הָאָט נָאָטָאָן שְׁטָעָנְדָּיקָּה גַּעַטְרָאָפּ דֵּעַם דְּאָקְּטָאָרָה. כְּאַטְשׁ מִ'הָאָט
שְׁוֹזָן זְיוּעָר וּוְיְוִינִיק אָוּיפָן טְעָלָעָר דְּעָרָלָאָגָּנָט אָזֶן מִ'הָאָט זְיךָ מִיט
מוֹרָא אַוְיסְגָּעָסְקָט דֵּי אַוְינָן, אַזְּ דָעַר קוּבָּר מִיטָּן אַלְלוּוֹן, טְוָנְקָל-
פָּעָטָן פְּנִים אָזֶן בְּרוּדְיְקְזְוִיסָּן מִיצְּלָאָפּ, וְאַל זְיךָ אַיְזָן
פָּעָנְסְּטָעָרְלָעָ פָּוּן קִיךְ בָּאָוְיָזָן, אַזְּ דָא גַּעַוּוֹן שְׁטָעָנְדָּיקָּה זְיוּעָר טְוָמְלָ-
דִּיךְ אָזֶן מְעַנְשָׁן זְעָנָעָן דָא גַּעַשְׁטָאָנָעָן קָאָפּ אַוְיָפּ קָאָפּ. סְ'אַיְזָן
שְׁוֹעָר גַּעַוּוֹן צָוּ כָּאָפָן אַשְׁטִיקָל אָרְטָט צָוּמָן זִיצָן.
זְעָנָעָן גַּעַזְעָסָן צְוֹזָאָמָעָן מִיטָּן אַלְטָן טְוִיבְּלָעָן גַּרְיךָ אָזֶן זְיִוָּן גְּרוּיסָן
אַיְבָּרְגָּעָרְאָקָן וּוְיִיכְּ אָזֶן הָאָבָן גַּעַלְיָעָנָט דֵּי אַלְעָ גַּעַמְעָן אָזֶן
דְּאָטָמָעָ, ווֹאָס זְעָנָעָן אַוְיסְגָּעָרְצָט אָוּיפָן טִישָׁן גַּעַוּוֹן. צְוּוִישָׁן דֵּי
פְּלִי גַּעַמְעָן הָאָט נָאָטָאָן אַנְגָּעָטְרָאָפּ אַוְיךָ אַיְדִישָׁן נָאָמָעָן, ווֹאָס
הָאָט אַ וּוְיִעְגָּטוּן אַוְיָחָד אִים מִיט וּוּאָרְעָמְקָיִיט, גַּעַרְדָּט צָוּ אִים
מִיט אַ הַיְּמִינָשׁ לְשׂוֹן, ווי ער וּוְאָלָט פְּלָזִים בָּאָגָּנָט אַזְּ אַלְטָן
בָּאָקָאָנָט.

פָּוּן דֵּעַם טְוִיבְּלָעָן גַּרְיךָ, ווֹאָס הָאָט שְׁטָעָנְדָּיקָּה אַוְיסְגָּעָטְיִיטִשָּׁט
דיַי יִידָּן דיַי אַלְעָ פָּאָרְשִׁידָעָן אַוְיִשְׁרְפָּטָן אַוְיךָ דָעַר שָׁוֹת, הָאָט
נָאָטָאָן גַּעַחַט אַסְּסָקָאָפְּ-פָּאָרְדְּרִיְּעָנָשָׁן. נָאָטָאָן הָאָט קוּם פָּאָרָ-
שְׁטָאָנָעָן, ווֹאָס דָעַר גַּרְיךָ רָעָדָט אַיְזָן אַיְזָן — מִיט דֵי הָעָנָט,
מִיטָּן פְּנִים, מִיט אַלְעָ אַבְּרָוִים זְיוּנָה. דָעַר גַּרְיךָ הָאָט בָּאָגָּנָט אַ
מִוְּשִׁימָאָשָׁ פָּוּן שְׁפָרָאָכָן, גַּעַהַאָט גְּרוּיסָן גַּמְתְּ-גַּנְפָּשָׁ, ווֹאָס דֵי יִידָּן

צו יישן הייל און וואסער

פארשטייען אים נישט. צו די אלע צרות איז ער נאך געווען טויבלעך אויר און דוקא זיך געוואלט אויסרעדן פאר מענטשן דאס הארע. ער האט קוייס מיט לייד צו פארשטיין געגעבען נאטאנען, איז ער פארט איצט צוריס קיון אויסטראליע, וו ער איז שווין פון לאנגען יארן א' חושב. ער האט דארט א רעסטאָראָצע איזן א' קליאַן שטטעט און ס'גיות אים נישט שלעכט. נאָדר קיון כלָה האט ער זיך איזן אויסטראליע נישט געקאנט געפינען, די מידלעך דארט האבן פון אים געשפטעט און געלאָקט. וווען ער האט זיך צו זיַּי דערגענטערט. אַבער אים אלָיִין האט גאנרנישט געזונין צו די אויסטראלישע מידלעך, ער האבן געמאָקט אַיְגַּלעַד קוֹט אַוְּף די גַּרְכִּישׁע קַעֲלֵנְעָרֶקֶם, ווֹאָס האָבָן גַּעֲמָאָקט אַיְגַּלעַד צו יעדן גאנט און ער האט דוקא געוואלט אַרְיוֹבָּרְגָּעָנְמָעָן אַ מִידָּל פון זיַּן הַיְמָדְשָׁטָעָטָל. האט ער צוֹזָמָעָנְגָּלִיָּנְט אַ שְׂלִילָנְג צו אַ שְׂלִילָנְג אָוֹן גַּעֲוָאָרטָט אַלְּאָן, ער זאָל קַאנְעָן אַהיַמְפָּאָרָן אָוֹן זיך ברעננען אַ בָּאַלְעָבָטִישׁ טָאָכְטָעָרָפָן זיַּן ס'גָּאָל, אַז אַמְּתָע גַּרְכִּישׁע שְׁיוֹנְקוּיט. דָּרְרוֹוְיָל אַיז ער אַלְט גַּעֲוָאָרָן אָוֹן זיך אַוְּיסָט גַּעֲלִיבָן אַוְּיָפָּה דָּעָר נְסִיעָה צָוָם שְׁלִימָזָל אַ פָּאָר טָעָנְג פָּאָר דָּעָר מְלָחָמָה. אָוֹן אַט פִּירָט ער אַיצְטָמִיט זיך דאס ווֹיָב זיַּנְס, די יְפִירָה פון זיַּן גַּעֲבָרְטָשְׁטָעָטָל. אַבער וווען ער האט אַיצְט אַקָּפָּה צו אַ ווֹיָב, וווען דאס לאָנד זיַּנְס אַיז פְּלוֹצִים גַּעֲוָאָרָן אַיְבָּרָגָעָטָל. ער ווֹאָלְט זיך, ווֹי ער שְׁטִיטָה אָוֹן נְיִיט, צְרוּגָעָקָרָט אַחֲיוֹת אָוֹן כָּאָטָש ער אַיז שְׂוִין נְישָׁת קַיְן גַּעֲנָרְמָאָן ווֹאָלְט ער נאָך מִיט עַפְעָם צְנוּץ גַּעֲקָוּמָעָן די זְוִינְעָק.

בעת ער האט גערעדט, האט דאס ווֹיָב זיַּנְס, די יְפִירָה גַּעֲקוֹט אִים גַּלְּיך אַיז מְוַיְּלָאָרְיוֹן מִיט אַיְרָע גַּרְוִיסָּע, טְרוּיְעָרִיךְ שְׁוֹוָאָרְצָע אָוֹןָן. זַיְּן שְׂוִין נְישָׁת גַּעֲוָעָן קַיְן יוֹנְגָע אַגְּרוֹיסָע אַ שְׁוֹוָאָרְצָע, מִיט גַּעֲלָאָסְ-פְּאָזָוָאָלִיָּע בָּאַזְוּגָעָנָעָן, האט זיך דָּעָרָמָאָנט אַיז אַגְּרוֹס, שְׁוֹוָאָרְצָע פָּרָדָה. דָּעָר מָאָן האט זיך גַּעֲלָעָט אַיבָּרָן קָפָּה מִיט דָּעָר האָנָט, ווֹאָס אַיז גַּעֲוָעָן אוֹיסְגָּעָהָרָעָוָוָעָט אָוֹן הארט פון אַיְבָּיקָן גַּעֲשִׁיר ווֹאָשָׁן, זיך גַּעֲמָאָקט צְרוּעָט אַלְעָטָה. פָּאָל אַוְּיָפָּה זיַּן אוֹיסְגָּעָהָרָאָכָעָנָעָם קָפָּה דאס פּוֹשִׁיקְהָאָרָה, ווֹאָס האט אוֹיסְגָּעָזָעָן ווֹי דָּעָר לִיְכָטָעָר פָּוָךְ בַּיְּן אַזְוּנְטָרְגָּעָפְּלִיָּט

צווישן הימל אונ זאפעער

הינדר, נשבָןְדַּזְעַט הַיּוֹלֶדֶלֶז מִיטְזֵוָנָעַ הבָּנָה דִּקְשׁוֹאָרֶעֶץ אֲרָנוֹן, וּבְיַיְאָגְעַטְרִיוּן הַוָּנוֹת, אַיְבָּרָעָן עַסְצְמִיעָר אָנוֹ זִיד דִּיעָר בעשְׂמָט פָּאָר זִין וּוֹיְבָּרָעָר יְפִירְפִּיהָ מִיטְזֵוָנָעַ תּוֹבְקִיּוֹת:

— שריוט נישט איזו! — האט ער אלעלמאָל איבערנעהאַקעט
נאטאנען, ווי די טבע פון אלעל טויבע, וואָס מיינען, אָז די נאנצע
וועטלט איזו טויב, בליז זוי נישט — ב'הער, ב'הער! ר'דארטט
נישט איזו שרייען!... לבין נישט טויב!... וואָס מיינעט', כ'בין
עפֿעס א טויבער?... נאָך דאס וואָלט מיר געפֿעלט צו די אלעל
צְרוֹתָן!

דערבי האט ער מיט נרוים אַפְּנָהָעִתְּנָקִיּוֹת אֲרִינָנָעָקוּקֶת
נאַטָּאָנוּ אֵין דַּי אָוָגָן אֲרִין, כְּדַי אֲרוֹסָצָוְלִיְּעָנָעָן פָּן זַוִּי, וְוּאָסֶט
ער רעדרט, אָז אֲשֻׁוּיִיס האט אַים כְּסָדֶר בָּאַשְׁלָאנָן. ס'הָאָט אַים
זַוְּיָּעָר הַגָּהָה גַּעַטָּוֹן אַוְּפָצָוּזְיוֹן דַּי יְרָדָן, אָז ער אָז זַוְּיָּעָר אָז
אַחַ-לְּצָרָה, ער לְיִדְרָט, פָּנָקָט וּזְיִי. נַאֲךְ אַלְעָפָר וּוּרְטָעָר,
ער האט אֲרוֹסָגָעָנט, האט ער לִיב נַעַחַט אַיְבָּעָרְצָחוֹרָן דָּעַם
פָּוּמוֹן אַוְּיָּה עַגְּלִישָׂ, גַּעַוּעַן זַיְכָּר, אָז דַּי שְׁפָרָאָךְ פָּאַרְשָׁטִיָּעָן
שְׁוּזִין בָּאַשְׁטִימָט דַּי יְוָהָן:

— איך און איד... — האט ער געטיטטלט אוופן זיך און אויפֿ
די יידן — אונין גוּרלְ!... מוי ענד זוּ...

באותם נאטן האט געהאט מיט איט גרויסע ארבעט
האט ער אכער ליב געהאט מיט איט צו זצן. עפטע אט וואראט
קייט, אט טאטישע איבערגעגענונגקייט, האט געהאנן פון איט,
ווען ער האט זיך מיט גרויס פאלז'וונקיט אינגעעהרט מיט
זינע טובייע אויערן צומ רדאַר, וואס האט גערענטן ידיעות
ווען זיין באפֿלן לאנד. ער האט אפֿנעהיטן דאס אָלטָע אָפֿנְעָ
הארבעגען קעסטל, ווי א טויערן אנטיק, מער פון אלעמען נישט
געוואָלט אָפֿטָרָעָטן דערפּון. דער רדאַר האט הייזעריך גענְרָעָ
גערט, זיך געקרעקט, אלעמאָל הויך אָרוּסְנֶעֶשְׁרִיןְגָן, ווי פון גרויס
וועיטיק, פֿלוֹזִים אָוְנָגָאנְצָן פֿאָרְשְׁטוּמָט נְעַלְיָבִן, ווי ס'וֹאָלָט
אַים אָוְנְגָעָפָּלָט אָסְטָע — אָכָר עֲרָאֵן פֿוֹן אַים נִשְׁתָּאָפָּנְעָ
טָרָעָטן. ער האט זיך אָוְנָגָעהרט אַין אַים. אָרְנִינְגָעָקָוט אַין אַים,

צו ישן הימל און וואסעד

ווא אין א ליעבעריך נפש, גערעדט צו אים, זיך געבייזערט אויה
אים, הויך געשרין, זיך געבעט, געביילט פויסטן.
נאטאן האט לייב געהאט צו רעדן מיטן גרייד, אבער אידיע
האט נישט געהאט קיין גערולד צו אים, געמיינטערט אליעמאל
גאטאנען, ער ואל ניון, אז נישט גויט זיך לאליין אועזק.
אזן זיך טאקע אליאין געגעננען, אזן זיך נישט געגעננען,
נאר טאקע געלאָפַן, זיך האט אליעמאל געשטעטל דודעסערע אזן
געדייכטערע שפּרײַזֶן, ביז זיך האט אַנגַעַהוֹבִין אַזְוִי נִיךְ זַיְוִיפַּן,
זיך נאטאן האט זיך קוּם געקַאנַט דעריראָן. אַליַַדְוּ ווּאַסְ, אַ
ליַַדְעַ סְלִיְַינִיקִיט, האט זיך בַּאַלְדְּ בַּאַלְיִיךְַקְּט, כַּסְדֵּר בַּאַפְּוּיְּזָן
גאטאנען מיט אַיר גַּרְבְּלַעְדְּ-הַיּוֹזְעָרִיךְ מַעֲנַעַרְיוֹשְׁ קָוְלָ אָונְן תָּאָמָעֵן
האט ער זיך נישט געפֿאַלְגַּט, האט זיך זיך חַיְּכָפְּ אַוְיִפְּגַּעַקְּכָמְט. סְאַיִּי
נישט מעגלעך געוווען צו אַיר צו רעדן, זיך דערגענטערן צו אַיר,
זוויל באָלְדְּ האט מען בי אַיר גערירט דִּי קְרוּן פָּוּן קָאָפְּ אָונְן זיך
האט זיך אַינְגַּאנְעַן אַנְגַּעַזְנָדְן.

נאצע טאג האט זיך געלאנט לִין אַין דער הויך אוּפְּפַן בעטַל
ביז זיך אַוְן דער קָאַבְּנָעַן, אַנְיַשְׁטַט-גַּעַוְאַשְׁעַנְעַן אַיְשְׁטַט-גַּעַלְמַטְעַן,
זיך ניינעמען נישט צוֹלְאָזָן זיך. אַיְינְגַּעַדְרִיט אַין אַ בִּינְיָן
זיך נעלענן, באָנְעַצְטַט דָּאַס גַּעַלְנָעַר מִיט טַרְעָרָן, האַלְבְּ-זַוְאַכְעַדְ-
דִּיק גַּעַדְוִשְׁיָוםְט. זיך האט דַּעַמְּאַלְט גַּנְאַצְעַז טַעַג נַאֲכַאנְגַּנְדְּ גַּאַרְתָּ
נישט אַין מַוְּלָן גַּעַוְאַלְט גַּעַמְעַן. נאטאן האט זיך גַּעַדְרִיט אַרְוֹם
אַיר, גַּעַדְרַעַנְט אַיר אליעמאל עַפְּעַט פָּוּן דַּעַרְתִּיךְ, ווּאַס ער האט
קוּם מִיט צְרוֹת פָּוּן קוּכָּעַר באַקְעַמְעַן, אַבער זיך האט אלְזַי גַּעַלְאָזְט
שְׂטִין, זיך צו גַּאֲדְרַנְשַׁט צְנוּוֹרִיט.

אוּנְמַאְלַ, בִּשְׁעַת נאטאן האט זיך צו אַיר אַרְוֹף גַּעַדְרַאַפְּעַטְן,
האט ער זיך אַזְוִי שְׁטָאַרְקַט אַיְינְגַּעַלְקַעְטַט אַ פִּינְגַּעַר אַין דַעַם
אוּזְעַרְנָעַם בעטַל, אַז ער האט אַזְשַׁ אַרְוֹסְגַּעַשְׁרִין פָּוּן גְּרוּס
וּוּוּטִיחָ. אַבער זיך האט זיך נישט גַּעַרְוַת פָּוּן אַרְטַט, זיך נישט
צְוּמָאַל אַוְמַעְפּוֹקַט אַוְיָאַפְּ אַם. פְּלִיצִים האט זיך זיך צְעַלְאָכְט —
זיך צְעַלְאָכְט דַּוְרָךְ טַרְעָן מִיט אַסְטַט נַאֲלָ. סְהַאַט אַיר הַנְּאָה
לְעַטְוֹן, ווּאַס ער האט זיך ווּיְיָ נְעַטְוֹן.
פְּאַרְוּאָס וּוּאַשְׁסָטָו זיך נישט אַפְּ? ... פְּאַרְוּאָס קַעַמְסָטו

או יישן הימל און וואסער

זיך נישט אויסס... זע נאר, וואס פארא פנים דז האסטן!... פאר-
זואס ביוטו אווי שלעכט?... — האט נאטטען זיך געבעטן כי אויר.
אכבר זי האט אים נישט גענטטפערט און ער האט גערעדט
וויי איז דער וואנט ארין. זי האט בלויו אroiסגעשטעלט פון
צווישן די פולע אביסל-געשפאלטנע ליפן די שיטרדרויזיעס
בארפֿלֿ-צֿיֿין, אַ בְּלַאֲסָקּ גַּעֲטָן צּוֹפְּרָדָן מִיטּ דֵּי בּוֹרְשְׁטִוּנֶןּ אַוְןּ
אוֹן זיך נאר העבר ער און נאר ניטיקער פָּאַרְגָּאנְגָּעָן אַיז לאָכְּן,
וויי דאמ לְאָכְּן ווֹאָלְטָ אַיר גַּעֲרָעָנְגָּט אַלְיְנְדְּרוֹגָן אַין אַירָעָ צְרוֹת.
מייטאָמָּאל האט זי זיך רָאָפְּטוּם אַוְינְגָּעָזָט אַוְוִוְן בעטל אָוֹן
שְׁנָעַל אַגְּנָהְיִיבָּן עַפְּעַם מִיטּן מְוּיל צּוּ מְאָלָן, אַרְיִיסְגָּעוֹוָאָרְפָּן פּוֹן
זיך שְׁטִיקָעָר אַמְּתָה, וואס האָבָּן, זיַּה שְׁאָרְפָּעָ חַלְפִּים, טִיף גַּעֲשְׁנִיטָן
אוֹן ווֹי גַּעֲטָן. זי האט גַּעֲהָטָט טָעָנוֹת צּוּ נָאָטָאנְגָּעָן, הַלְּמָאִיר
לְאָזָט זי נִישְׁט צּוֹ-דוֹן, הַלְּמָאִיר ער נִיטְאָר נָאָךְ ווֹי אַשְׁאָטָן אָוֹן
הַלְּמָאִיר ער גַּעֲדָעָקָט נִישְׁט בעטער דָּאָס ווֹיְזָינָס אָוֹן דָּאָס קִינְדָּה,
וואס ער האט אַיבְּעָרְגָּעָלָאָזָט אָוֹן ער שְׁרָפָה אַן אַ שְׁוֹם הַשְּׁנָחָה.
וואס האט ער זיך צּוֹגְעָשְׁפָעָט צּוּ אִיר? וואס טָרָעָט ער זיך נִישְׁט
אָפְּ? אַיר נִיטְאָר נִישְׁט אַרְיִיסּ פּוֹן זְכָרָן אַוְהָ קִין אַיז מִינְוּת
הַעֲרָשָׁל אָוֹן שְׁרָחְלָעַ!

זיך האט זי די ווערטער גַּעֲוָאָרְפָּן פּוֹן זיך, ווֹי אַוְיהָ אַפְּצָזָר
שְׁוּמָעָן, גַּעֲמָלָן שְׁנָעַל מִיטּן מְוּיל, גַּלְיְיךָ די ווערטער ווֹאָלְטָן אַיר
וֹוִי גַּעֲטָן, גַּעֲרִיטָט די צְוָנָן אָוֹן זי ווֹאָלְטָ ווֹעָלָן פּוֹן זְוִי וואס
גַּיכְעָר פְּטוֹר ווּרְעָן, כְּדֵי סְ'זָאָל אַיר ווּרְעָן אַבְּיסָל גַּרְינְגָּה, אַבְּיסָל
לייכְטָעָר אַוְוִוְן הַאֲרָצָן.

דעָהָעָרָט די רִיְּדָ, אַיז נָאָטָאן שְׁטִינוֹ גַּעֲלִיבָן פָּאַרְלוּזָן. ער
איַז אַינְגָּאנְצָן בַּי זיך אַרְאָפְּגָּעָפָּל. סְ'הָאָט זיך אַים גַּעֲדָאָכָט,
אוֹסְ'הָאָט אַים ווּרְ אַיסְגָּעָטָן נָאָסָעָט אָוֹן אַים גַּעֲלָאָזָט שְׁטִינוֹ
אוֹזְיִישָׁן פְּרָעָמְדָעָ מעַנְטָשָׁן. ער האט זיך אלְיִזְנָגָן גַּעֲבָיָר
נִיקָט. די אלְעָ צְרוֹת אָוֹן פְּרוֹעָנִיותָן, וואס יִידְן גַּיְעָן אַדְרוֹהָ, האט
ער סִירְיוֹזָ צּוֹגְעָשְׁרִיבָן זְוִינָעָ מְחַשְּׁבָותָ, וואס זְעָנָן נִישְׁט אַינְ-
גַּאנְצָן רִיְּזָן. אַיז גַּרְיכְּנָאָנָר בַּי דָּעָם יִדְוִישָׁן סּוֹחָרָ, וואס האט זיך
אוֹיְגָעָזָטָן אַזְוִי קִיְּוּעָרְלָעָד, אַוְיִסְגָּעָהָאָלָטָן זְוִי אַגְּנָעָ צְיוּת
מִיטּ אַלְעָמָעָן, גַּעֲנָבָן זְוִי אַדְאָקָר אַיבְּעָרְוָן קָאָפּ, האט ער זיך כְּסָדָר

צוינשן הייל און וואסער

צונעהרט צו די אלע פיוינוקונגנען, וואס די יידן מאבן דורך איז. דער האיט און ער האט זיך קיין ארט נישט געגענט געפינען. ארויפגעליינט אויף זיך די שולח, באטש ער האט געוויסט, איז ס'אייז א נדויסע נאווירקיות איזוי צו קלערן. אבער וואס איז ער אלזין אנטלאפּן, ווי א פָּהָרְדָּן? פָּאַרְוָאָס קומט דאס אים איז. שווילטאג, בשעת די איבערקע קומען אָפּ איזוי שעוער? וואס איז ער עפּעם דער אויסדרוילעטלען! ואלט ער באטש נישט אנטלאפּן איזוי זוית, גענטער געוווען באטש אביסל צו זיינען איינגענע. דאס איז געוווען טאקסע די סיבָּה, וואס ארט האט נישט געוואלט זיך אויפֿעֶזֶן אויה דער שְׂוִת, וואס פָּאַרְטָּקָּין אויסטראָלְיעַ, וווען דער סוחר האט זיך פָּאַרְטָּקָּין אָלְעַ אויסנְגַּעֲסְטָאָרָעַט. וואס איז ער בעסער פֿוֹן זיינ? וואס איז ער בעסער פֿוֹן זיינ? וויב פִּינְגָּלָעַן, וואס זי מֵוֹ אַזְוִי פָּאַרְטָּקָּאָפּּוּמָעַן?

בשעת ער האט געקלערט וווען פִּינְגָּלָעַן, האט אים דאס האָרְץ זויער פָּאַרְלְעָמָט. וואס האט זיך געהאט בי אים? די גאנצע צויט, וואס ער איז געוווען מיט איר צוזאמען, איז ער איר געלביבן אָפְּרָעְמָדָר. ער האט זיך קיינמאָל געטילט מיט איר מיט זיינע פְּלָעָנָעָר, קיינמאָל זיך פָּאַרְטָּקָּין נישט אָפְּנָעָרָעָט פֿוֹן חָרָץ. זיך האט דאס אָלְעַ אָרְפְּגָּעָלְוָנָגָּעָן, אָלְעַ אָנְגָּעָנוּמָעָן באָחָבָה, ווי זיך וואלט אויף עפּעם בעסערס נישט פָּאַרְדִּינָט, געליטן איז ער שְׂטִיל. אָשְׁטָאָלָעָע, האט זיך קיינמאָל קיינ פָּאַרְוּוֹרָפָּן נישט געמאָכָט, קיינמאָל אים נישט געמוֹטשָׁעָט, נישט אָרוּיסְגָּרְעָנָט אָירע טענוֹת.

אויך דאס קינד זיינט, דאס בְּלָאַנְדָּהָאָרְיִישָׁע, דארע יְנְגָּלָעַן, האט אים פָּאַרְשָׁטָאָנָעָן, באטש ס'אייז נאָךְ קְלִיּוֹן געוווען. דאס קינד, וואס האט געירשטעט די געולדְרִיךְיּוֹט און די רְוָאִיסְטִיךְיּוֹט פֿוֹן פִּינְגָּלָעַן, האט עפּעם אָרוּיסְגָּרְעָלָט, אָזְ דער טאָטָע איז נישט איזוי שוה בשוח מיט דער מאָמען, אָז ס'קְוָמָט צוּוִישָׁן ווי עפּעם פָּאַרְתָּ. דער זוֹן זיינער האט געפְּלִיטָן, אָז די מאָמע איזו נְלִיקְלָעָךְ מיטן טאָטָן און ער איז פֿוֹן אִיר נישט אָפְּגָּעָטָעָט, ווי ער וואלט ווועלְן פָּאַרְטְּרָעָטָן זיינ, נאַטָּאנָס, אָרטָט בְּיִ אָיר. שְׁטָעָן-דיַק האט ער געקוּט אָרוֹיףָּן צו אים מיט זיינ זוּבָּעָן, גְּרוּיעָן

צו ישן הימל און וואסער

אוינגן, ווי ער וואלט נבעטען בי אום, ער זאל נישט אזו שלעכט
זיין צו דער מאמען. און איינמאָל, בעט נאטאנַ האט זיך פאָרַ
קופט אוּפֿ אַירְעַן, איז דאס קינֶד צו אים צונעטומען און אים
אוּפֿגּוועַעַט, ווי פָּוּן אַ חֲלוֹם, אַפְּגּוועַנְדַּט זַיִן בְּלִיק פָּוּן דער
מוּטוּ אַירְעַן אָוּן אַים גַּעֲפִירַט אָוּן דער שְׁטוּב אַרְיֵין צַיְדַּעַר
מאמען....

נאטאנַ האט אַיצְט נְזֹעַן פָּאָר זיך דָּעַם זַו אַזְוִי קְלָאָה, ווי
ער וואלט פָּאָר אַים גַּעֲשְׁתָּאָנְעַן, גַּעֲפִילַט זַיִן וּוּאָרָעַם, קְנָאָכִיך
הַעֲנָטְלִי אָוּן דער האָנְטַזְוִינְגַּר אָוּן גַּעֲהָרַט דַּי וּוּיְכַע שְׁטִימַע,
זַוָּאָס רַוְּפַט אַים:

— קָוָם... קָוָם טָאָמְטָלְיוֹ אַרְיֵין צַיְדַּעַר מאמען... דַּי מָאָמְטָלְיוֹ
דַּאָּרָף דַּיְךְ האָכְבָּן... זַי האָט מַיר גַּעֲשִׁיקַט נַאֲךְ דַּיְרַ...
נאטאנַ אַיז אַרוּסַ פָּוּן אַידְעַס קָאָבְּינַע, אַפְּגּוועַמָּכַט בַּי זַוְּה,
אָזֶוּ שַׂוְּן, מַעַר וּוּעַט עָר צַיְדַּעַר זַיְדַּעַר קְיַינְמָאָל נִישְׁטַ קְוּמָן. זַיְדַּעַר
זַיךְ מַעַר נִישְׁטַ זַוְּן, זַיְדַּעַר זַיךְ מַעַר נִישְׁטַ בָּאָנְעָנְעָן.

IV

א פאר טעג זענען אווועק און זי האבן זיך נישט געווען-
נאטאן איז נישט אroiפגעטומען אויף דער דעם, געוועסן פאָר-
שפֿאָרט איז דער קאָבִינְעַ אָזֶן אֲדֹע אָזֶן גַּעֲלָעַן בֵּין זיך אויפֿטַן
בעטל. אֲבָדָר אַיְנוּמָאָל בעת נאָטָאָן האָט שְׁוִין נִשְׁתְּ גַּעֲקָאנְט
מער אַיְנוּצַּין אַזְּן דער קאָבִינְעַ, וּוּ דּוּ לְוֹפְט אַזְּן גַּעֲוָעַן אָזֶן
עֲפּוּשְׁדִּיעַן, טְמֵשׁ דְּרִישְׁטִיקַת צַו וּוּרְעַן, האָט עַד זיך פָּאָרְקְּלִיבַּן-
איַן אַ וּוּינְּקַל אַזְּיַף דער דַּעַך אָזֶן אַפְּגָעַזְעַסְּן דָּאָרְטַּ אַגְּנִינִיְּעַן-
דיַּקְּן טָאגַן. דער שְׂטִיכְנְּדִיקָה, גַּעֲזָלְצָעַנְעַר רֵיחַ פּוֹן שְׁוֹוִיסַּן אָזֶן
ברוד פּוֹן דַּי פִּיל מְעַנְּטְשָׁלְעַכְּעַ לְיֻבְּרַע, וּוּאָסַּה האָבִן זיך שְׁוִין
וְאַבְּנַדְּלָאָגַן רְעַבְּט נִשְׁתְּ גַּעֲוָאַשְׁן, גַּשְׁלָאַעַן גַּעֲנִצְׁזָאָמְעַנְעַדְרִיקַת
איַן דער פִּינְסְּטְּעַרְעַר קָאָבִינְעַ, וּוּ אַזְּן אַ קָּאָמְעַר, אַזְּן פָּאָרְקְּרָאַכְּן
איַן יְעַרְן קְנִיטְשַׁ פּוֹן זְיוֹן פְּנִים, פּוֹן זְיוֹנָה הענט אָזֶן פּוֹן דַּעַם
אנְצַּוְג, וּוּאָס דער גְּרִיבְּשִׁיר יְדִישְׁעַר סְׁוּחָר האָט אִים גַּעֲשָׁנְקָט.
כָּאָטָש עַד האָט זיך גַּעֲלְפְּטַעַרְט אַגְּנִינִיְּעַנְדִּיקָן טָאגַן, האָט דער
גַּעֲזָלְצָעַנְעַר, וְאַרְעַמְּזִיזְעַרְעַר רֵיחַ בְּשָׂומְמָאָפְּן נִשְׁתְּ גַּעֲוָאַלְט
אָרוֹויִים פּוֹן אַנְצַּוְג, וּוּאָס האָט זיך שְׁוִין גַּעֲרִיסַּן, גַּעֲלְעַפְטַּ פּוֹן
שְׁמוֹעַ אַזְּן לְוּזִי אַרְוּמְגַעְפְּאַרְן אַוְהַ זְיוֹן לְאַגְּגָן, אַוְסְּגַעְמְגַעְרָתְּ
קְנָאָכְיָקָן נֹות אָזֶן גַּעֲמָאָכְט אִים אַוְיְסָזְעַן, וּוּ אַיְנְגָל, וּוּאָס גַּיְתַּ
אַגְּנִעְתָּן דַּעַם מְאָטָנָס בְּגָדוֹיִם.

נאָטָאָן אַזְּ אַפְּגָעַזְעַסְּן אַזְּ אַפְּגָעַזְעַסְּן אַזְּ דַּעַם וּוּינְּקַל אוֹיף דער דַּעַך בֵּין
שפֿעַט בְּיִינְאָכְט אָזֶן אָזֶן עַד האָט זיך סְׁוּכְּבְּלִיסְׁוֹף צְוּרִיך אָזְמַר
גַּעֲלְעַרְט אַזְּן דער קָאָבִינְעַ, כְּדִי זיך צַו לִיגְזַּן שְׁלָאָפְּן, האָט עַד
בְּאַמְעַרְקָט, אָזֶן סְׁהָאָט זיך וּוּרְרַב בֵּין זְיוֹן בעטל גַּעֲפְּאָרָעַט. דָּאָט
בעטל אַזְּ גַּעֲוָעַן אוֹיפֿגְּעַבְּעַט, אוֹיפֿגְּעַרְיִשְׁטַּ, דָּאָט צְעַקְנִיטְשְׁטַּ
אוֹן צְעַקְנִיטְשַׁ הַיִּי אַזְּ דַּעַם קִישְׁעַלְעַ אַוְפֿגְּעַרְוּדָעַט אָזֶן צְוָנָעַ

צְוִישׁוֹן הַיּוֹלֵד אֲנוֹ וְאָסֶר

האנט האט זיך דא געפראט.

א נאנצע נאכט איז נאסטן געלען אוט, אן אומראקייט
 האט זיך אין אים פארקליבן, וואס האט איז נישט געלאום
 צעטונג קיין אויג, נאטע ער איז געוען מיד און אויסגעטעןט.
 ער איז געלען וו איז דער לופטן, זיך קוים צונגיינט צו דעם
 געלענער, נישט געוואלט פארטריבן דעם גוטבאקאנטן פרוייאשן
 ריח, מורה געהאט צוריך איז צעקייניטשן דאס אלען, וואס דרי
 פרויאישע האט ביט איזויפיל מו און זאג אוניסגעלייכט.

עלראש פארטיאן אין נטמאן אונטישלאפּן געווארן. ער אין אונגעשלאפּן הארט און אין אין אטטעם בי שפערט אין טאנ אידין און או ער החאט זיך אויניגעכָּפּט מיט א געפּויל, או ער החאט ערפּעט א זיער וויבטיקע זיך פֿאַרְשְׁלָאָפּן, החאט ער באיערטט געבן זיין בעטל לִינְג זיינט א העכֵד, וואס אין געווען פֿרְיוּשְׂאָיְסֶד געווארן. נעצנן בײַנְאָכְט אין דער פֿוֹנְסְטְּרָנוּנִישָׁה החאט ער אַפְּנִים דראָם טהָר נישט באַמְּרָקְט.

נطمאנּ הָאָט נְעַנוּמָעַן דָּאַס הָעֶמֶד אֵין דָּעַר הָאָנָּט אֲחִידָן, וְוּאַס
אֵין נְעוֹזָעַן הָאָרֶט פָּוּן זָלְזַי אָזְן יְסִיזָאַסְעָר, זִיךְרַי מִיטָּאַמָּאַל דָּעֶר-
מְפָאַנְטַן דָּאַס אַלְגַּז, וְוּאַס אֵין נְעַכְתָּן בִּינְאַכְתַּט פָּאַרְגְּנַזְקָוְמָאַן. דִּי
פְּרַירְיָה, וְוּאַס אֵין אַיְבָּרְגָּנְרִירְסָן גְּעוֹאַרְן פָּוּן שְׁלָאָךְ אָוֹרְךְ עַטְלָעְכָּע
שְׁעָהָה, הָאָט אִים צְוִירָק אַרְזָמָגְעַנוּבָּעַן. דָּאַס הָעֶמֶד, וְוּאַס אַיְדָעַ הָאָט
פָּאַרְזְּוִינְעַטְוּוֹן אַוִּיסְנָעַוָּאַשָּׁן, הָאָט דָּרוֹכָן רִיחַ פָּוּן יִם אָזְן זָלְזַל
זָאָדְרַיְשָׁן נְעַמְעַכְתַּט כּוֹטָן בָּאַרְיָרְפָּוּן אַיְרָעַ פְּנָנְגָעָר, פָּוּן אַיְרָעַ
זָיְבָּ — פָּוּן אַיְרָאַגְּאַנְצָן. עַד הָאָט נְעַנְלָעַט דָּאַס הָעֶמֶד, וְוּאַס
יְיָ הָאָט עַרְשָׁת אֵין אַיְרָעַ הָעֶמֶט נְעַהְלָאַטָּן, זִיךְרַי נְיִשְׁתַּפְּאַרְגְּנָנָעָן
אַס אַנְצָוּטָן, צְוִירָק אַוְעַקְגָּנְלִינְטָן עַס אַוְיָטָן וְעַלְבָּן אָרֶט, וְוּ
עַד הָאָט עַס גַּעַרְאָפָּן.

פָּנְדַּעַסְטוּנוּן אִזְׁוֹ עֲרֵזֶן אַיְלָה אַיְלָה דָּרֵר קָאַבְּנָה נִישָׁת גָּעֵז
אַגְּנָה נִעְשָׂה. סְׁזָעָנָן וּזְדַעַר אַזְׁוּשָׁ עַטְלָעָכָע טָעָג — טָעָג, וּשְׁעָנָר
הָאָטָה גַּעַוּסָט אַלְתִּין, וּזְאָסָז זַיְצָמָט, וּזְאָסָז זַיְצָמָט טָוָן. אַבְּנָר עַר הָאָטָה
יַי אַוְיָסְנָעָמִיטָן, גַּעַטְוֹן אַלְעֵז אַיְלָה דָּרֵר וּוּלְמָ, כְּדוֹ זִיךְ מִיטָּא
גַּוְשָׁת אַוְתְּרָעָפָן. שָׁוֹן אַפְּאָר מַאֲלֵי אַיְלָה עַר גַּעַשְׁתָּאַגְּנָעָן פָּאָר אַיְלָה

צְבוּ יִשְׁנֵה יְמֵינֶךָ אָנוּ וְאָפַעַד

קאבינע, אבער בשומ-אופן נישט נעמאנט פועלן ביי זיך די טיר צו עפנען.

במעט שטענדייך, בעת נאטען איז פאר אידעם טיר געשטאד
גען, זיך געשובט, צו ער ואל ארייניגוין, צי נישט, האט ער זיך
אנגעשטיטוין אויף דעם יונגען, שיינעם, דיקלעבן וויביל בראאניע.
וואס איז צוואמען טויט אידען איזן איזן קאבינע געללאפֿן און
וואס האט נאָר געוואָלט רעדן פוליש. דאס איז געווען אַ צופְּלייך
אנגעשטיטוין זיך, בעת וועלכּן בראנִיע האט זיך כלומדشت זיין
עדערשראָפּן, זיך צוֹרְקֶנְגֶּזְיוֹן און דערשטיטוין אַ געשדיי געטונו:

— אה, ווי איד האט מיך אייבערגעשראָקָן! — אַנטְשּׁוֹלְדִּיקָן

... פְּשָׁעֵת אֶלְאָמָן. אֲבָרְכָה הַאֲטָמָה נֹעֹזָן, אֲזִין מַעֲשָׂה אֵין נִישָׁת אַינְגָנָנָצָן
בְּגַלְגָּלָת קָ, אֲזִין בְּרָאָנָעָ פְּאָרָשָׁת אַיִם נָאָחָ, אֲזִין זַי בְּאָהָלָת זַיְד דָא
אַאוֹזָים הַינְטָעָר דָעָר טָרָ. זַי הַאֲטָמָה וַיַּד אַפְנָיָס נַעֲכָפָט אֲזִין עַד אָוָן
אַיְדָע נַעֲהָרָן וַיַּד נִישָׁת אֲזַמְּדָא אַזְדוּזָבָב אֲזִין הַאֲטָמָה זַי כְּסָדָר
נַאֲכָנָע שְׁפִירָת מִיטָו וַיַּבְעַר שְׁעָר נַיְעָרִיקִיָּט, נִישָׁת אַרְפָּגָעָלָאָזָט
זַיְיָ פִּין אָוָן, דִי נַאֲנָצָע צִוְיטָה הַאֲטָמָה נַאֲטָמָה דָאָס נִישָׁת בְּאַמְעָרָקָט,
אֲבָרְכָה אַיְצָט אַיִם דָאָס אַלְזָי קְלָאָר נֹעוֹאָרָן, בְּכָלְלָה הַאֲטָמָה נַאֲטָמָה
בְּרָאָנָעָן דִי נַאֲנָצָע צִוְיטָה נִישָׁת נֹעֹזָן אֲזִין דָאָס הַאֲטָמָה זַי זַיְעָר
נַעֲקָרָעָקָט, וּוַיַּלְזִי אַיִזְדוּקָא נַעֲוָוִינָט גַּעֲוָעָן, אֲזִין מַעֲנָעָר וְאַלְזָי
אַיְזָר וְאַבְקָסָן, שְׁלִגְנָעָן זַי מִיטָו דִי אָוָן.

בראנווע איז געווען דאס זויב פון דעם גרויסן ברויט-פלייעץ
מייאركום פעלדבויים, וואס מהאט אויפֿ דער שיָה אַקְרָוִינְט מיטן
עונגָמָעָן „אַקְסָם“ צוֹלִיב זיוּנָע נרוֹיסְעָן, וואַסְעַרְדִּיקְמוֹטָנָע אָוּנִין,
דרוֹזִישָׁע הענט אָוּן רַיּוֹקָע פִּיס אָוּן דער עֵירְכָּבָדָע, וואָס
ער האָט גַּעֲצִיטָעָרט פָּאָר זַיִן ווַיְבָל אִימְתָּרוֹת אָוּן נִישְׁתָּגָעָסֶט,
וְאָס פָּאוֹרָא שִׁינְיָ�ן מְשֻׁשִׁים זַיְתָּן אַלְיאָן הַגְּנָטָר זַיִן פְּלִיעָצָעָם.
כָּאַטְשׁ פֿעַלְדְּבָוִים אָיז גַּעֲוָעָן אָן אַגְּנָעָזְעָנָעָר בָּאַלְעָבָאָס פָּוּן
דער האָט, נַעֲחָט אַ שִׁינְיָ�ן פָּאָר מַאְרָג עַרְדָּה הַגְּנָטָר לְעַמְּבָעָר אָין
גַּאֲלִיצְיָ�ן, האָט עַר זַיִךְ גַּעֲהָאָטָן ווַיְאָרְפָּשָׁט, גַּעֲוָעָן צָוְנָעָלָאָן
צָו יְהָדוֹן אַיְינָעָם. ער האָט זַיִךְ גַּעֲשָׁת צָו קִינְעָם אָוּן דָּרְדָּךְ.
ברַעַם האָט מַעַן אִים אַוְיָה דַּעַרְכָּה בְּמִעֵד וְיִנְשְׁתָּגָעָסֶט.

צְוּ יִשְׁן הַיָּמָל אֹזֶן וּאַסְעָר

ער או בכל געוווען זיעער אַ פָּאוּוֹאַלְיָדִיקָעַר, געהאט אין זיך אַ
בר פון אַ פּוּוֹרְ פּוֹן אָקְרָאַינָּעַ, אַטְ פּוֹן דָּעַר גַּעֲנָנָט, פּוֹן וּוּלְכָעַר
ער אליאן שטאמט, זיך קִינְמָאַל נִישְׁתָּאַנְגָּרְדָּן, קִין שָׂוֵם זַאַךְ
אין דָּעַר וּוּלְטַהַט האַט אַים נִישְׁתָּאַנְגָּרְדָּן פּוֹן זַיְן
שְׁטוּמְפִּישָׁר נְלִיבְּגָנְעָוְוִיכְּטָה. ער האַט גַּעֲטָרָגָן אַ גְּרִין יְגָנְעָרָ
קָאַפְּעָלְיוֹשָׁל, רְיוֹתְּהִוּזָן אָוֹן שְׁטִיוֹלָן אֹזֶן גַּעֲרִיכָּרָט פְּרָאַסְטָעָ
מְאַכְּאָרְקָעָ, וּאַס ער האַט גַּעֲוִילְקָלָט אַין בִּיּוּלְעִפְּאָפְּרָ, פּוֹנְקָט
וּוֹ דִּי אָקְרָאַינְשָׁע פּוּוִירִים. דִּי מְאַכְּאָרְקָעָה האַט ער אַפְּנָעָהִיטָן,
זַוְּ דָּס אָוְג אַין קָאָפְּ. זַוְּ אַיְן זַאַךְ האַט ער אַבְּעַר גַּעֲהָאַט אַ
גַּרְוִיסָּע שְׁוֹאַכְּקִיטָּ אָוֹן דָּס אַיְן גַּעֲוָעָן צָוָם עַסְן. ער האַט לִיבָּ
גַּעֲהָאַט גַּוְתָּ אַפְּצָוּסָן. אָוֹן אַיצְטָ, אַיְן דִּי הַוְּנָגְרָטָעָן, וּוֹעֵן דִּי
אַיְונְצִיקָע שְׁפִּיוֹן אַוְיָה דָּעַר שִׁוְּתָה אַיְן גַּעֲוָעָן דָּס בִּיסְלָן זַוְּפָ, דָּס
בִּיסְלָן גַּרְוִיפָּן אַדְרָעָ בְּאַבְּעַלְעָ, האַט ער זַיְעָר גַּעֲלִיטָן. מַעַר וּוֹי אַלְעָ
אַיְן ער אַרְוָמְגַעְנָגָנָגָן הַוְּנָגְרָטָק, גַּעֲלִיטָן שְׁטָאָרָק, וּאַס ער האַט
גַּעֲשִׁת וּאַס זַוְּ גַּבְּעָן דָּעַט גַּרְוִיסָּן הַוְּנָגְרָטָקָן נָוָה זַיְינָעָם. דָּעַר נָוָה,
וּאַס האַט כָּסְדָּר גַּעֲמָנָט עַסְן. אַיְן אַפְּגָעָפָלָן פּוֹן טָאנָן זַוְּ טָאנָן
אַלְיָזָר. פְּעַלְדָּבוֹיִם אַיְן זַיְעָר אַוְסְגַּעְמָאַנְגָּרָט גַּעֲיוֹאָרָן, מְפִשְׁ
גַּעֲשִׁת דָּעַר זַעְלָבָעָר מְעַנְטָש, דִּי הוּוִיטָ אַיְפָן פְּנִים אַיְן שְׁלָאָרָ
בְּעֵירָק נְאַכְּגָעָה אַגְּגָנָגָן אַיְן זַעְקָלָעָן אָוֹן פּוֹן דִּי גַּרְוִיסָע צַוְּטָנָעָ אַוְיָנוֹ
הַאַט אַרְוָיְנָגְעָקָט דָּעַר צָעָר פּוֹן אַ הַוְּנָגְרָטָעָר בְּחַמָּה. ער האַט
רַק נְעַחְלָוּמָט פּוֹן עַסְן, כָּסְדָּר יְיךָ דָּעַרְמָאַנָּט, וּוֹי זַיְן וּוֹיְכָל פְּלָעָנָט
דָּס קָאָכָן פָּאָר אַיְם דִּי גַּוְעָט מְאַכְּלִים. סְלִינָן אַיְם נָאָר אַיְצָט
אַיְן טָעַם דִּי אַוְסְגַּעְמָרְוִינָט יְאַלְיָזָרְגָּעָר קְנוּיְשָׁעָם, גַּעֲפִילָט מִיטָּ
שְׁוֹאַרְצָעָר קָאָשָׁע אָוֹן קְנָאַנְדִּיקָע גַּרְיוֹזָן, דָּעַר דְּוּיְטָר אָקְרָאַיָּ
שְׁעָר בְּאַרְשָׁתָן, גַּעֲקָאָכָט אַוְיָה אַ פָּעָטָן מְאַדְדִּיבָּיָן, דָּעַר אַגְּנָאָרָיָ
שְׁעָר גַּעֲנָאַבְּלָטָעָר אָוֹן גַּעֲפָעָרְטָעָר "פִּיטְשָׁעָי", וּאַס ער האַט
לִיבָּ גַּעֲהָאַט וּוֹי דָּס לְעַבְּן...
ברָאַנְיָע אַיְן גַּעֲוָעָן פּוֹנְקָט דָּעַר הַפּוֹרְ פּוֹנָס מָאָן. זַי אַיְן
אַרְוָיְנָגְלָוּמָעָן אַלְיָ�ן פּוֹן בְּעַלְיִמְלָאָכָות אָוֹן נְאַכְּדָעָם וּוֹי זַי האַט
גַּעֲטָוּן דָּעַט נָוָט. שִׁירָהָ, האַט זַי נִשְׁתָּאַנְגָּרְדָּן גַּעֲוָוָסָט אַוְיָה וּוּלְכָעַר
זַוְּלָט זַי אַיְן, גַּעֲפָמָעָן אַלְעָטָן טָאנָן מִיט אַ בְּרִיטְשָׁקָע אַיְן שְׁטָאַט
אָרְיוֹן. זַוְּ דִּי עַלְטָעָרָן אַיְן דָּעַר אַרְעָמָעָר שְׁטוֹב אָרְיוֹן האַט זַי אַבְּעַר

צווישן הימל אונ זומער

גנישת ארינגעשטעלט אַסּוּם, געהאלטן אַין אַיִן לוֹפֵן אַיבָּר אללע פּוֹלוֹישׁע טַעַמְעָדָס אָנוּ טָאנְצַ-זָּאָלָן. אוֹוַסְעַטְרָאַיעַט אַיז זַוְּנוּן אַין עַסְּקָס אָנוּ אַין הָאָנִיָּה, גַּעֲמָרָאָן הַיְּתָן אָנוּ קְלִיּוֹדָעָר פְּרוֹמָעָם. בְּלוֹזָן אַיְזָן וְאֶקְהָט אַיר פְּאַוְסְכָּט דָּאָסּוּלָעָבָן — זַי הָאָט זַיךְ גַּעַשְּׂרָאָקָן פָּאָר אַיר אַיְינָעָנָם בְּרוֹדָעָר, נַחַדְדָּעָם סְפָּאַלְיָעָרְיוֹנָן. מִיטָּן בְּרוֹדָעָר, דָּעַם בְּעַלְמָלָאָכָה-יְוָנָג, הָאָט זַוְּנוּן וַיְזַעַּר גַּעַשְׂמָטָה. אָנוּ דָּרְצָוּ אַיְזָן נַאֲךְ נַחַג גַּעַוּזָן & "רוּעָטָר"

אָנוּ אָנוּ עַר הָאָט זַי אַיְזָן גַּעַטְרָאָפָּן הָאָט עַר אַיר גַּעַמְאָכָט שְׁוֹאָרָץ, גַּעַחַט צָו אַיר טָעָנוֹת, וּוֹאָס זַי שְׁפִיצָצָת נַוְשָׁט דִּי עַלְטָעָדוֹן אָנוּ עַר אַיְינָעָר אַלְיָוָן כּוֹו טְרָאָן דָּעַם עַוְלָן דָּעַר גַּאנְצָעָר שְׁטוֹב. אוֹיךְ אַוּוֹף דָּעַר שִׁיף, וּוֹ דָעַר בְּרוֹדָעָר אַיְזָן צְוֹזָעָטָן מִיטָּאָר עַפְּאָרָן, הָאָט זַי גַּעַחַט פּוֹן אִים צַוְּנָגָעָן אָנוּ צַוְּנָגָעָן, נַאֲדִישָׁטָמָוּס זַי הָאָט גַּעַטְוּן אַיְזָן גַּעַפְּלָעָן אָנוּ עַר הָאָט שְׁטָעָנִיקָס גַּעַ-

אבל בראניע האט זיך צו אים וויניק צונעהרט, געשטילט
די זעלכע ראלע, וואס אין דער היום, אַרומְשָׁפָאַצִּירֶט אָוֹף דער
шибּוּ מיט דער גאנצער זיכערקייט אין זיך פון שיינע זויבער,
וואס וויסן, אָזֶן מענער קידיגן פֿאָר זוֹ דִי כְּפָרָה. קאָטֵש אלע זענען
שווין אַרומְנָגְנָגְנָעַן אַפְּגָנְשָׁלְסִין אָזֶן בַּיְּקִינְעָם אַיז
ニישט געווען דער קאָפּ זיך אַנְצָוֹתָן, האט זי פֿוֹנְדָּסְטוּן נאָך
אלֵז נפּוֹנוֹן אַין וואָס זיך צו סְטָרָאיַעַן, פֿון אַוְנְטָנָר דַּעַר עֲרֵד
אוֹיסְגָּנוֹסְטָס פֿאָרְשִׂירְעָנָעַן קָאַלְיִירָקָע שְׁמַאְטָקָעַס אָזֶן בְּעַנְדָּלָעַן, אַין
וּוֹעַלְכָּע זיך האט זיך גְּעוֹזִיקְלָטָן, אַרְוָמְגָעְבָּונְדָּן מיט זיך אַיְדָע שְׁיַינְעָן,
עדיכטען, שׂוֹאָרְכָּעַ האָרָ. בעטן נַיְּן האט זי גְּעוֹוֹנְט אַיְדָע קִירְ
עַכְדִּיקָע הִיפְּטָן, גְּעוֹוֹזָן אַיר פּוֹלֵן הַאָלָן, וואָס אַיז גְּעוֹועָן אַזְוִי טִירְ
אוֹיסְדָּעָקְאַלְטִירָט, אָז סְחָבָן גְּנִבְיָש אַרוֹסְגָּעָקָט אַירָע בְּרוֹסְטָן,
וואָס זענען נעלען גְּנִיגְזָוָסְמָעְגְּפָרָעָסְט, וּזְאוּוִי זְאַפְּטִיקָע.
עַפְּ. די מְאַטְּדוֹן, וואָס זענען שְׁוִין לְאַגְּנָעָן וְאַכְּן גְּעוֹוֹן אוֹיסְנָעָן-
הוֹנְגָּרֶט נאָך אַפְּרוֹויַה, האָבָן זַי גְּפָרְעָסְן מיט די אוֹיגָן, מִיטָּן
מְבָנִיָּשׁ בְּלִיך פֿון מענער גְּעוֹוֹגָן אָזֶן גְּמָאָסְטָן דַּעַם וּוּדְרָט פֿוֹן
איַר יְדָעָן אָכְר בְּאַזְוֹנְדָּרָעָ, אַוְנְטָרְעָנוֹוֹנְקָעָן זיך אַיר צְוּוֹיְדִּיטִּיָּה,
עַדְרָפּוֹן זַי נִישְׁט אַנְדָּרְעָשׁ וּזְעוֹמָארָטִיַּיִ, גְּנִירָעָט אַזְוּוֹשָׁן זַיְרָ

צוישן הימל און וואטער

נכול-פה, כרי כאטש איזו-ארום צו שטיילן דעם חונגער זיעידן:
— אַ בָּאַלְיָעֶרֶעֶת וְאַל עַס גַּעֲמָעֶן, זַי אַיְזַוְוֶרט אַן עַבְרָה...
חַבְנֵן זַי גַּעֲמָקָעָוּעָט, וּוֹ בִּי אַ גַּוְטָן מַאֲכָל — דַּי אַוּוֹרָעַ,
דָּעַר רֹוח וְאַל זַי בָּאַפְּנֵן שִׁינְיָעַ וְוַיְיָלָעַרְךָ זַעַנְעַן דָּא צַוְישַׂן זַי...
פָּאָר אַיְינְמָאָל וְזַי אַיבָּעַרְשָׁלָאָפָּן מִיטָּאֵיר, לְוִינְט זַי אַוּוֹעַצְגָּוּבָן
אַ חַודְשָׁ פָּאַרְדִּינְסְּטָ!...

אַכְּבָעַר בָּרָאַנְיָעַ האָט זַי אַוְהַ זַי נִישְׁתָּאָמְנָעָקְוִיקְט, כאטש
דָּעַם אַמְּתָה גַּזְוָאנְט, האָט אַיר הַנְּאָה גַּעֲטָוּן, וּוֹאָס זַי לְאַזְּן פָּוּן אַיר
נִישְׁתָּאָרְאָפָּן אַזְּ אַוְגַּן. זַי אַוְהַ צַּוְפְּקָעָנִישְׁ האָט זַי נַאֲךְ מַעַר
גַּעֲוָוָנְט אַירָעַ קַוְיְלָעְכִּיקְפְּלוּעַ הַיְּפָטָן, דָּרְכָּנְעָגָנְגָנָעַ לְעַבְנֵן זַי פָּוּן
דָּעַר נַאֲעָנְט, אַזְּ סְ'חָאָט זַי אַזְּשָׁ אַנְגָּעָהוּבוּן שָׁוְיָוּנְדָלְעַן אַזְּ קַאְפָּט
— נַאֲרָדָס אַזְּ גַּעֲוָעַן אַלְיָן. אַזְּ מַהָּאָט טָאַלְעַ גַּעֲפָעָנְט מִינְיָעַן,
אַזְּ מַעַנְעָר לְגַנְּן אַיר אַיְן דָּעַר לְיַיְסָעַר פִּיאָטָע. אַכְּבָעַר דַּי גַּאנְצָעַ שִׁיקָּח
הָאָט גַּעֲוָוָסְט זַי דָּעַרְצִיְּלָן, אַזְּ בָּרָאַנְיָעַ אַזְּ שְׁוֹן גַּאנְרָנִישְׁ גַּאטָּט
דַּי נִשְׁמָה שְׁוֹלְדִים אַזְּ אַלְעַ אַוְהַ דָּעַר נַאֲכָט, וּוֹעַן סְ'וּוּרָט פְּינְכָּס
טָעַר, פָּזָט זַי וְזַי אָוִיס אַיְן אַירָעַ קַאְלָיְרָקָע שְׁמָאַטְקָעָם, קַעַמְטָה
וְזַי לְאַגְּגָן דַּי חָאָר אַיְינָס אַפְּגָנְרָבָעָנָעָם, פָּאַרְשָׁוֹאַרְצָטָאַפְּגָנְרָבָאָד
בְּעַנְעָם שְׁפִיגְעָלָעַ, מִיטָּוּלְכָן זַי שְׁוִידָט זַי קִיְּינְמָאָל נִישְׁתָּאָן
זַי טְרָעָפָט זַי מִיטָּן שְׁלָאָנָקָן, הוּיכָן, אוּסְגָּעָרָנְטָעָוָעָט קַעְלָנְגָרָה.
אַיְן אַ וּוֹנְקָל שִׁיחָת, אוּסְבָּאַהָאַלְטָן פָּוּן אַלְעָמָעָנָס אַוְגַּן, זַיְצָט זַי
מִיטָּן קַעְלָנְגָרָבָוּן שְׁפָעָט אַיְן דָּעַר נַאֲכָט אַרְיָין. אַזְּ וְאַלְטָט דָּאָס
כָּאַטָּש אַוְמוֹיסְט גַּעֲוָעָן, אָוִיס דָּרְיָוָנְגָר לְבָעַ, אַכְּבָעַר פָּוּן טְשָׁאָדָּ
קַעְלָנְגָרָבָאַקְוָט זַי דָּאָךְ דַּי פָּאַרְשָׁוֹרְדָעָנָעָ סְכָאַרְקָעָם אַזְּן דִּי קַעְשָׁעָנָעָם אַרְוָוָסָמָּן.
קַאְלָאַדְקָעָם, וּוֹאָס זַי הַאָלָט אַיְן אַיְינָן נַאֲשָׁן פָּוּן דַּי קַעְשָׁעָנָעָם
פָּוּן דַּי טְשָׁאָקָלָאַדְקָעָם אַזְּן סְכָאַדְקָעָם, מִיטָּוּלְכָן זַי דָּעַר
כָּאַפָּט זַי אַלְעָמָאָל דָּאָס הָאָרְזִי זַעֲנָעָן דָּאָס טָאַקָּע אַירָעַ פִּיסְקָלְעָד
נַאֲךְ אַלְיָי קַיְלָעָבָים אַזְּן רָאָזָא, בָּעַת בִּי דַּי אַיבָּעָרִיקָע וּוּבָבָעָר,
זַעֲנָעָן זַי שְׁוֹן אַוְסְגָּעָמָאַנְגָּרָט אַזְּן בִּיְנָעָרְדָּיָס. כָּאַטָּש אַלְעַ הוּיכָן
גַּעַרְן, פָּוֹנְקָט וְזַי זַי, פָּוֹנְדָעָסְטוּוּנָן פָּאַרְקְוִיפָּט זַי נַאֲךְ נִישְׁתָּאָן
קִיְּינָעָה.

מְ'וֹאָלָט אַיד דָּאָס אַלְיָי שְׁוֹן זַיְכָעָר נִישְׁתָּאָן מַוחְלָגָעָוָעָן, וּוֹעַן
זַי וְוֹאָלָט פָּוּן דָּעַם אַלְעַמְּגָן גַּוְטָן, וּוֹאָס זַי בָּאַקְוּמָט פָּוּן קַעְלָנְגָרָבָאָד, בְּלוּזָה

צ וו י ש נ ה י מ ל א ז נ וו א ס ע ר

אליאן גענאסן, אבער זי האט אלעמאָל די נאשעריווען אונגענערגען-שטעטט די קינדרער אויף דער שיֹפַּ. אליאן האט בראניע קיין קינדרער-נוישט געהאט און זי איז אויסגעאנגען פון בענטשאָפַּט נאָך זי. זי האט זיך לֵיב געהאט מיט די קינדרער צו שפְּילִין, אויסגעטראָכַּט-פְּאַרְשִׁידְעָנְדְּרָלְּיוֹ שְׂפִּילְעָרְיוֹעַן. צוּמִינְסְּטָנְסַּ האָט זי לֵיב געהאט-מיידלעַך. זי האט זי געהאט פְּוֹנְקַּט ווי זיך אלְּיאַן, אַין פָּאַרְדַּ-שִׂידְעָנָּעָּ קָלְוִירִיקָּ שְׂמָאַטְקָּעָּ, גַּעֲקֻמְטָבִּי זי לְּאַנְּגָן די הָאָרָּה, אָן זי געהויסן אַרְיִינְסְּקָּוָן אַיְמָס אַפְּגַּנְּרְיַּעַבְּנָעָם שְׂפִּינְגָּלָעָ אַיְרָן, כְּדַי צו זען צי זי געפְּלָעָן זיך. אַין די קינדרער האָט זי דָּס אַרְיִינְ-געַשְׁטָוֶטַּ אַלְעָמָּאָל די נאַשְׁעָרִיעַן.

מ'הָאָט בְּרָאַנְיָעָן צָוִילְבָּ דָּעַם אַלְּזִי מָוחָלְנוּעָן, אַוּעַנְעַקְוָקָט אָן אַזְּוִיט אָן גַּעַמְוָעָסְטַּ צְוִישָׁן זיך. אָז סְוֹאָלְטַ אַזְּוִישָׁר גַּעַד-זַעַן צו שִׁיקָּן זי צּוּמָּ קָפְּאַיְטָאָן זיך מַשְׂתָּדָל וַיַּן פָּאַר די יְוָדָן. גַּעַד-פָּאַלְּן אוֹפַּה דָּעַם שְׁכָל אָז נִשְׁתַּחַטְקִין אַנְדְּרָעָרָוּ וַיַּן פָּאַבְּיָאַשׁ, וּאַסְמָהָאָט אַרְיִינְנְעַרְעַדְטָ אַיְן די יְוָדָן מִיט גַּרְוִיס בְּרָעָן:

— אָפְּשָׁר... אָפְּשָׁר וּוּעַט זי גַּעַפְּינְגָּן חָן אַיְן קָפְּיָטָאָסְמָן אַוְיָנְגָּן... — הָאָבָּן בַּיִּ פָּאַבְּיָאַשׁ דִּי קָלְיִינְעָ שְׂוֹאַרְצָעָ אַוְיָנְגָּלְעָד גַּעַפְּינְקָלְטָ, זיך גַּעַצְוָנְדָן מִיט גַּרְוִיס אַבְּרָצִינְגָּן, גַּעַלְאָפָּן שְׁנָעָל אָחִין אָן צְרוּיקָ, זי זַי וּוּאַלְּטָן וּוּלְּעָן אַנְטָלוּיְפָן עַרְגָּנָעָ — אָזָא לַיְכְּתִּיק מַעֲנְטָשָׁ... אָזָא שָׁאַנְקִיְּטָ... אָזָא פָּאַרְשָׁוֹן... אָז דָּעַר עַרְלָז וּוּעַט זי דָּרְזוּן, וּוּעַט עַרְ דָּאָךְ וּוּיך וּוּרָן, וַיַּן אַלְמָעָל אָן מִוּעַט אַיְנְמָאָל פָּאַר אַלְעָמָאָל וּוּיסָן, צַי מִוּעַט אָנוֹן אַרְיִינְלָאָזָן עַרְגָּנָעָ, צַי מִוּעַט אַוְמְקָמוּעָן דָּא, אַיְמָיטָן יִסְמָהָאָזָן דָּאָךְ אַזְּמָעָה אָז סְוֹאָזָן דָּאָךְ נִשְׁתַּחַט אַוְסְצָוְהָאָלְטָן!...

נִאְטָאָן האָט וּוּעַן בְּרָאַנְיָעָן אַט די אַלְּעָמָעָן מִיטָּהָאָסְטָהָאָטָה עַבְעָם יָאָנָה הָעָרָט אָן עַפְעָם נִישְׁתַּחַט. זַי זַעַנְגָּן אַים קִיְּוָנְמָאָל נִשְׁתַּחַט אַנְגָּעָן, נִשְׁתַּחַט נְעָלָעָן אַין זַעַנְגָּן. אָז עַרְשָׁת אַיְצָט, האָט עַרְ אַיְדָעָ טָוָר, וּוּ עַר אַיְזָ נִעְשְׁטָאַנְגָּן צְוֹזָעָמָעָן מִיט בְּרָאַנְיָעָן, האָט עַר זיך אַיְן דָּעַם אַלְעָמָעָן דְּרָעָמָאָנָט. כְּדַי נִשְׁתַּחַט צַי צִיעָן קִיְּן שָׁוָם אוֹפַּ-מְעַרְקָזְאַמְפִּיְּטָ אַוְפַּה וַיַּן אָנוֹן נִשְׁתַּחַט אוֹפַּה אַוְדָעָן, האָט עַר בָּאָ-שְׁלָאָסָן וּאַס נִכְּבָּר אַרְיִינְצָוָנִין אַיְן דָּעַר קָאַבְּינָעָ. דְּרָעוֹוִיל האָט בְּרָאַנְיָעָ פְּאַרְשָׁנְדִּיק אַים אַגְּנָעָקָטָמָה מִיט יָעָנָעָם. פְּאַרְשָׁטָעָנְדִּיקָן

צָוּ יִשְׁן הַיָּמֶל אֹנוֹ וְאָסָעָר

צְוּוִידִיטִיקָן קוּקָלָעַ פָּוּן זַוְנְרִיקָעַ וּוּיְבָלָעַ, וּוָאַסְּהָבָן לֵיבּ יַעֲדָן
איְוִינְצִין צָוּ פָּאָקָן אוּפּ דָּעַרְ הַיּוּסְעָרְ מִינְטָן, כְּדִי זַוְּרָ אַלְיָין רַיְין
צָוּ מַאָכָן, אַרְאָפְשָׁאָקָלָעַ פָּוּן זַיךְ דִּי עַבְרִותְ...

נַאֲטָאָן אַיְוָרָיָן צָוּ אַיְדָעָן, גַּעַטְרָאָפְּן זַי לְנָן אַוְיָםְ בְּעַטְלָן
אַיְן דָּעַם זַעֲלָבָן מַעֲמָדְ, פָּוּנְקָטְ וּוּרְ הַאָטְ זַי מִיטְ עַטְלָעָבְ טָעָן
צְוָרִיקְ דָּא אַיְבָרְגָּנְלָאָזָטְ. סְ'הָטְ אַוְיסְנָעָוָן, וּוּ זַי וּוּאָלָט זַיךְ
דִּי נַאֲנָצָעְ צִיְּטָ פָּוּן בְּעַטְלָן נִישָׁתְ אַוְיפְּנָהָבוּן, נִישָׁתְ גַּעַרְתָּטְ פָּוּן
אַרְטָן. בַּיְ זַיְוִין אַרְיוֹנָסְמָעָן הַאָטְ זַי צְוָמָאָל נִישָׁתְ אַוְיפְּנָהָבוּן צָרָ
אַיְם דִּי אַוְיָןָן, זַיךְ נִישָׁתְ קַיְיָן בָּאוּוֹגְ גַּעַטְוָן, וּוּ סְ'וָאָלָטְ נִישָׁתְ
גַּעַוּוֹגְ בַּיְ אַיְרָ קַיְיָן שָׁוָם נִיעָםָן, אַזְיָ ערְ וּוּעָטְ צְרוּסְקָוָטָן, וּוּ זַי
וּוּאָלָט דָּאָסְ פָּוּן פָּאָרוּסְ גַּעַוּסְטָן, זַוְכָעָרְ גַּעַוּוֹגְ אַיְן דָעַם.

נַאֲטָאָן הַאָטְ זַיךְ צָוּ אַיְרָ צְנוּעָזָעָטְ, נִישָׁתְ אַרְוּסְגָּרְעָדָטְ צָוּ
אַיְרָ קַיְיָן וּוּאַרְטָן. אַיְדָעְ הַאָטְ זַיךְ צָוּ אַיְםְ אַנְגָּנְרָוָטְ מִיטְ דָעַם זַעֲלָבָן
וּוּאָכְבָּדוּקָן קָולְ, וּוּ זַי וּוּאָלָטְ פָּאָרְטָנוּעָזָעָטְ עַפְעָם אַזְלָטָן אַנְגָּנְ
נַהֲיוֹבָנָעָם שְׁמוֹעָם. דִּי שְׁרָעָ אַיְרָעְ צְוָלָיְכּוּ נַאֲטָאָן פְּלוּצִימָרָקְ
פָּאָרְשָׂוֹנָדָן וּוּרָן, וּוָאַסְּ הַאָטְ זַי נִשָׁתְ אַפְּנָעָלָאָזָטְ אַיְוָחָדָן
רַגְעָ דִּי נַאֲנָצָעְ צִיְּטָ, אַיְזָ אַיְצָטָ, בָּעַתְ עַרְ אַיְזָ גַּעַזְעָן אַזְוִי נַאֲעָנָטְ
פָּנָן אַיְהָ מִטְאָמָאָלְ אַזְוּעָקָן אַזְוּ עַסְ הַאָטְ זַי צְוָרָקְ אַרְמוֹגָנָעָמָעָן
אַנְרוּסְעָ נַלְיוֹכְנִילְטִיקָיָטְ צָוּ אַלְעָזָן צָוּ אַלְעָמָעָן.

אַיְרָעָ אַיְזָ נִשָׁתְ מִידְ גַּעַוְאָרָן אַוְיָהָ קַיְיָן אַיְזָ מִינְטָן, וּוּרְעָנָרָ
אַנְגָּהָבוּבָן צָוּ רַעְדָן וּוּעָנָן הַעֲרִשְׁלָעָן, וּוּעָנָן שְׁרָהָלָעָן, וּוּעָנָן מַאֲטָמָעָ
מַאֲטָמָעָ דָאָרָטְ עַרְגָּנָעָ אַיְן פְּוּלָן, וּוּעָרְ וּוּיְסָטָן, וּוָאַסְּ אַיְזָ מִיטְ זַיְיָ
גַּעַוְאָרָן? צִיְּ לְעָבָן וּוּ נַאָדָן אַוְיָהָ דִי אַלְעָ קַאְרְטָלָעָן אַיְן בְּרִיְוָן,
וּוָאַסְּ זַיְיָ הַאָבָן כְּסָדָרְ פָּוּן נַרְיכְנָאָנָדְ גַּעַשְׁקָטָן, אַיְזָ דָאָךְ נִשָׁתְ
אַנְגָּקָוָטָן פָּיָן שָׁוָם תְּשֻׁוְבָהָ, שְׁרָהָלָעָן קַוְמָתָ אַיְרָ כְּסָדָרְ צָוּ חָלָםָ,
שְׁטָרָעָקָטְ צָוּ אַיְרָ דִי הַעֲנְטָלָעָן פָּוּן דָעַרְ שְׁרָמָה אַרְזָוָסָ אַזְיָ רַוְפָּזָ זַיְיָ
— מַאֲמָעְלָיוֹ! — שְׁרָיוֹתְ דָאָסָ קִינְדָ צָוּ אַיְרָ — מַאֲמָעְלָיוֹ!
יְסוּרִים, מַאֲמָעְלָיוֹ!

אַזְוִיךְ אַיְצָטָ, אַיְוָפְּ דָעַרְ וּוּאָרָ, הַעֲרָתְ זַי דָאָסְ בְּעַטְנְדִּישָׁעָ קָולְ
פָּוּנָם קִינְדָ אַזְיָ זַי זַוְעָטְ דִי הַעֲנְטָלָעָן, וּוָאַסְּ שְׁטָרָעָקָן זַיךְ צָוּ אַיְרָ
פָּוּנָם פִּיאָעָרָ אַזְיָ זַי שְׁרָיוֹתְ פָּוּן וּוּיְטִיקָן, פָּאָרְשָׁטָעָלָטְ זַיךְ מִיטְ דִי

בְּנוֹ יִשְׁאָל הַיְמָן אֲנוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

הענט די אוונז, בארטעלט זיך די אווערין, וויל זי פילט, או ס' אין איבער אירע כוחות, ווועט דאס נישט איבערהאלטן.

האט זיך פאוארליע אופגעזעצעט אויפן געלגענער, לאנג זיך געפֿאָרעדט מיט דער האנט איןס קישעלע און אַרוֹסְגֶּעֶשְׁלָעֶט פון דארט עפָּס אַראָז שמאָל בענדעלע. נאַטְמָאנָעַן האט מיטאָ מאָל אַ וועֵץ געטָן אין הַארְץ, וויל ער האט דערקענט שרהָלָעַם באָנד צו די האָרָז, וואָס דאס קינְד האט געטראָגן, וווען זוי זענען פון וואָרְשָׁע אַנטְלָאָבָן. ביָז אַחֲרָה האט אַידָּע קיְנוּמָאָל די באָנד נִישְׁתְּ גַּעֲזָוִין אָזָן ער האט ווֹ אַצְטָמְפְּלָצִים דַּעֲרוּן, האט ער זיך עפָּס דערשָׁאָקָן. אַידָּע האט די קַאָפָּרְדָּע גַּעַצְעָרְטָאָזִין די הענטן, גַּעַמְאָכְט אַשְׁלִיףְּ אָזָן זַי צְוִירָק באָלְד אַוְפְּגָנְעָאָזָות. זַי האט דערצְיָוָט זַי זַי האט די באָנד פַּאָּרְפְּלָאָקָטָן אַין קִינְדָּס טוֹנָה קַעַלְעָה האָרָז, זיך אַיְינְגָּעָסָקָט, צַי זַי פָּאָסָט אַיר זַי אַירָע בַּלְוִיעָה אַבעָר שִׁין דַּעֲמָאָלָט האט אַיר עפָּס דאס הַארְץ אַונְטָעָר אַוְינָן, אָזָן זַי טָוָט די קַאָפָּרְדָּע אָזָן דַּעַם קִינְדָּס לְעַצְמָעָה כָּאֵל גַּעַזְאָגָט, אָזָן זַי עַס טָאָקָע גַּעַזְוּן. דאס הַארְץ האט אַיר אָזָן ווֹי גַּעַטְוָן, אָזָן גַּעַזְוָן פון גַּרְוִיס בענְקַשְׁאָפְּט... אַידָּע האט אַיבָּעָר גַּעַזְוָרָט אַיר מאָמָּעָס רִיז:

— דאם הארץ נארט קינמאָל נישט אַפּ... עס וויסט שטען-
דום אלז פון פֿאָרוֹיס...

וויאזוי די באנד קומט איזט צו איר, קען זי זיך בשום-אופן
נישט דערמאָנען. דער זכרון איז אַפְנִים בי אַיר זיינער אַפְנִעַ
שׂוֹאָכֶט גַּוּאוֹאָרֶן. גַּעֲנוֹג אַיז, אָז מַעַר וּוּטַע זַיְשׁוֹן קִינְמָאָל נִישְׁתָּ
די באנד אַין קִינְדֵס קָעֶפֶל פָּאָרְפָּלְעַטְצָן....

נאטאן האט איר נארניישט געגענטפערט, נישט געשטערט דאס רעדן, געזען און באועונג אונ זי נלייך אונגעקומט. שרחלעס ראווא באנד דא פלאזים איזן דער קאכינע האט בי אים אינגןאנצ'ן דאס לשון אפנענומען און ער איז געועסן, ווי געלויומט. ער האט נישט געוווסט וואס צו טוּן. אבער פלאזים האט זיך דערהערט א ליבכטער קלאפ איזן דער טיר און נישט וארטנדייס אויפֿ קיין שום ענטפער, איז איזן דער קאכינע ניך אריינגעקומוּן בראניע.

צוֹוִישׁן הַיָּמָל אָוָן וְאַסְעָר

ז' האט זיך בְּלוֹמְרָשֶׁט זַוְיָּעֶר וְעַרְשָׁרָאָקָן, זיך האסטיק צַוְּרִיקְנָגֶד צוֹוִין אָוָן גַּעֲפְּרָעָגֶט מֵיט אָסְך גַּעֲמָכְטָעָר אַיְדָּלְקִיּוֹת אַוְן קָוָל: — סְ'אוּן עַרְלְוִיבְּטָה?... מְ'קָעָן אַרְיוֹנְגִּינוֹן?... אָך, עַנְטְּשָׁוְלְדְּרוֹקָן זַי... פְּאַרְדוֹאָן... דָּאָכָט זַוְּה, אָז עַרְהָבָן גַּעֲשְׁטָעָט... אַבְּעָרְגְּלְיוֹבָט מִירָה, אָז כְּבָיָן גַּאֲרְנוֹישָׁט אַוְיָסָן גַּעֲוָעָן... גַּאֲטָבְּעָוָרָעָן... כְּבָיָן נִישְׁטָט פָּוָן דַּי מַעֲנְשָׁשָׁן, וְאָסָם האָבָן לִיב אַרְיוֹנְצְּפָוָקָן יַעֲנָעָם אַוְן טַעַפְּלָאָרְיוֹן... גַּאֲטָבְּעָהָטָעָן!...

ז' האט בְּאַרְשָׁנְוּרְעוּוֹט זַוְיָּעֶר אַוְשְׁוֹלְדִּיקָן דָּאָס פִּיסְקָעָלָעָר, גַּעֲרָעָטָט נַאֲך עַפְּעָס אָסְך אַוְיָה אַירְ דִּוְיְוָתְשָׁמְעָרְשָׁן לְשָׂוָן, גַּעֲמִישָׁט מֵיט פּוֹוְלִישָׁ, מְכֻלְמָרָשֶׁט גַּעֲוָאָלָט אַרְיוֹסְגִּינִּין, אַבְּעָרְגְּסָדְרָ נְעָזָטָאָנָעָן אַוְתָּה אַיְיָן אַרְטָט אָוָן מֵיט דַּי אַוְיָן אַיְיָן רַגְעָאָלָזָי אַרְוָמְגָעָנוּמוּעָן, גַּעֲפְּאָרְשָׁת, וְאָסָם דָּאָ קְוָמָט פָּאָר. דַּי גַּאנְצָעָ צִוְּיָּט אַיְיָן זַי גַּעֲשְׁטָאָנָעָן אַיְיָן דַּעְרָ אַפְּעָנָעָר טִיר, וְאָסָם זַי האט אַוְמִישָׁנָעָ נִישְׁטָט פְּאַרְמָאָכָט הַונְּטָעָר זַיְה, כְּדַי אַלְעָזָאָלָזָן קָאָנָעָן פְּרָאַנְקָאָזָן בְּרָיוּ דָא אַרְיוֹנְקָוָן.

אַיְיָן נַאֲטָאָנָעָן האט דָּאָס בְּלֹוט אַוְפְּגָנְעָקָבָט, עַר אַיְזָן בְּאַנְאָסָן גַּעֲוָאָרָן מֵיט אָרוּטְקִיּוֹת אָוָן זַיְה סְוִים אַיְיָנָהָאָלָטָן מֵיט אַלְעָזָחָות זַי נִישְׁטָאָרְיָסְצָוּוּוֹאָרְפָּן. עַר האט בְּשָׁמִיְ-אָוָפָן נִישְׁטָאָנָט בְּאָנְעָמָעָן מִיטָן שְׁכָלָי, וְיָמָקָאָן אַיְזָעָלְכָעָ בְּיְטָעָרָעָ צִוְּיָּיָן זַיְה אַזְוִי שְׁלָעָכָט, אַיְיָן זַוְיָּעָן האָבָן אַזְוִלְכָעָנָאָרְיָקִיּוֹת. אַוְפְּצָוְמָאָרָנָס האט שְׁוִין דַי גַּאנְצָעָ שִׁיר גַּעֲוָוָסָט, אַז נַאֲטָאָן אָוּן אַידָעָ זַעְגָעָן נִישְׁטָאָרְיָן פָּאָר-פָּאָלָק אַוְן מְהָאָט גַּעֲהִיטָן זַוְיָּעֶר פּוֹסְ-טְרִיטָם, אַרְיוֹנְגָעָקָוָט זַיְה אַיְיָן דַי אַוְיָן אַרְיוֹן מֵיט אָז אַלְעָזָזָוָיָסְעָרָישָׁ שְׁמִיכְעָלָעָ אָוָן אַיְן דַי לְאַנְנוּוֹיְלִיקָעָ, פּוֹסְטָעָ טָעָג זַי גַּעֲהָאָט מֵיט וְאָס צַוְּ פְּאָרְגָּעָמָעָן, וּוֹעָנָן וְאָס צַוְּ רָעָהָן...

V

ווען נאטאן און אידע זענען אראפ פון אלעמענס צינגערא.
 איז אויפֿ דער שיף פּלויצִים פָּאַרְגָּעָקְומָעָן אַ שְׁפָּאָנְגָּלְ-נִי גַּעֲשָׂעָנִישׁ.
 וואָס האָט אַיעָרֶן שְׁטָאָרֶק פָּאַרְכָּפָטֶט.
 פָּאַרְכָּלְאַנְטָעָרט אַין דָּעַם זְעַנְעַן גַּעֲזָעָן פָּרוֹי האָדָעָס מִיט אַירָעַ.
 טַעַכְטַּעַלְעַר אָוָן פָּאַבְּיָאַשׁ מִיט זַיִן וּוּבָ אָוָן קִינְדָּרָה.
 אוּפֿ דער שֵׁת אָוָן בָּאַלְדָּ אַוְיסְגָּבָרָאָקָן אַ וַיְצַעַּקוּ אָוָן
 סְ'הָאָבָן וּדְךָ גַּעֲבִילְדַּעַט צְוַיִּי צְדָדִים. אַיְין צְדָהָאָט גַּעֲהַלְתָּן פָּאָרָ
 פָּרוֹי האָדָעָס אָוָן דָּעַר צְוַיְוִיטָר צְדָ פָּאַרְכָּבָיאָשׁ.
 פָּאַבְּיָאַשׁ אָוָן אַרְמָגְעָפְּלָוִינְן, וּוּי אַ צְדוֹלְטָעָר, וּדְךָ אַלְיָוָן
 גַּעַזְוִילְטַט מִיט דָּעַר בָּלָאָטָע צְגָנְלִיְּדָ אָוָן גַּעֲשָׂרָינְן צְוַיִּן
 — צְוַי וואָס האָט עַס מִיר גַּעַזְוִינְטַי!... — האָט ער גַּעֲשָׂרָינְן
 — צְוַי וואָס האָט עַס מִיר גַּעַזְוִינְטַי!...
 אַבְּעָר צְרוּקְדָּרְיוּן האָט ער שֵׁוֵין גַּאֲרָנוּשָׁט גַּעַקְאָנְט אָוָן ער
 האָט וּדְךָ גַּעַפְּלַט שְׁפָלָן אָוָן זְיַנְעַן אַיְינְעַן אָוָן, וּדְךָ בָּאַקְלָאָנְט, אָוָן
 בַּיִּי קִיַּן שָׁוֵן מַעֲנְטָש.
 — אָוָן אַיְינְגָּר פָּאָלָטָן... — האָט ער אוּפֿ וּדְךָ אַלְיָוָן גַּעַזְוָאנְט.
 — פָּאָלָט ער שֵׁוֵין בַּיִּי אַרְאָפְּ!...
 פָּאַבְּיָאַשׁ האָט וּדְךָ גַּעַפְּלַט טַאָקָע שְׁוֹלְדִיךְ אָוָן ער האָט דָּעַר.
 צְיוּלְטַט פָּאָר יְהָדָן אַיְינְצִיקָן בָּאוֹזְנְדָעָר דִּי זְעַלְבָעָ מעָשָׁה, וּוּי ער
 האָט שֵׁוֵין נִישְׁטָן מַעַר צְוַעַן דָּעַם צְעַר פָּוּן זַיִן קְלִיּוֹן
 יְיַנְעַלְעַ, וואָס אָוָן אַרְמָגְעָנָגָנָעָן מִיט אַ פָּאַרְחָלְשָׁט הָעֶרְצָל אָוָן.
 וּוּי ער האָט שֵׁוֵין נִישְׁטָן גַּעַהָאָט קִיּוֹן אַנְדָעָרָע בְּרִירָה אָוָן אַזְוִי
 אַרְאָפְּנָעָפְּאָלָן, אָוָן ער האָט צְוַעַנוּמָעָן בַּיִּי פָּרוֹי האָדָעָס אַ
 מַיְוְרָעָלָע אַ סּוֹכָאָרָקָע אָוָן אַוְנְטָעָרְגָּעָשְׁטוּפָט זַיִן קִינְדָּר... אָוָן ער

צָוִישׁ ; חַטָּאָן וְאַסְעָר

האט געפֿלט ווי דאס לפֿהלהע גויט אויס, ואַסְזְשָׁע האט ער געאלט טו?... פֿאַבְיאַש האט זיך פֿאַרְעָנְטְּפֶרְטָן:

— וואָס איזו דער געוואָלְד?... וואָס האָבְּך' אַזְוִינָס געטו?... וואָס האָבְּך' אַזְוִינָס גענוינְדִּיקְט?... אָז סְךָ-חַכְלָה האָבְּך' בֵּים קִינְדָּס סְוכָאַרְקָעַלְעָ נִישְׁתָּ אַרוֹיְסְגַּעַנְאָרָט, ווי ס'זָּאנְטָן דֵּי פְּרוּיָהָר דעם... ס'איַז שְׁכָרְ וּכְזָבְ!... סְךָ-חַכְלָה האט דאס קִינְדָּס קִינְדָּס אַזְוּקָּד געלְיָונְטָן דֵּי סְוכָאַרְקָעַ אַוְףָּ מַרְעָפְּלָן...

כָּאַטְשָׁ אַלְעָה האָבָּן גַּעֲוָסְטָן, אָז דֵי מַעַשָּׂ הַיִּבְטָן זיך נִישְׁטָן אָז אָזָם זיך נִישְׁטָן אָוִיס, אָז ס'איַז אַזְוִי נִישְׁטָן גַּעֲוָן אָזָן פֿאַבְיאַש האט פְּשָׁוֹט דֵי סְוכָאַרְקָעַ אַרוֹיְסְגַּעַנְאָרָט פָּן קִינְדָּס הַעֲנָטָן, האָבָּן פְּוֹנְדָּעַסְטוּוּנָן אַלְעָה, אַפְּיָלוּ פֿאַבְיאַשְׁעָם שְׁנוֹאָיִם, אַזְוּקָּעָד קוּמָט אִין אַ וַיַּט אָז גַּעֲלָאָט אִים באַקְוּמָעָן דַּעַם לִינְגָּט. בְּלִוּזָּ פְּרוּיָהָר דעם האָדָרָם האט נִישְׁטָן גַּעֲשָׁוִינְגָּן, אַיְנָגָאנְצָן גַּעֲקָאַכָּט אָז אַרְיוֹנָה גַּעֲשְׁפְּרָנְגָּנָן אִים אִין דֵי רַיְדָן:

— גַּעֲפְּנוּנָן... גַּעֲפְּנוּנָן... — האט זיך אִים נִכְבְּנָשְׁפָעָט מִוִּית אַסְּפְּרִיצְדִּיקָּעָד זִיסְקִוִּיט אִין קָול — קוּמָטָן נָאָר אָז דָּס כּוּמִיקְלָן... קוּמָטָן נָאָר אָז דַּעַם צְדִיק אִין פְּעַלְיָא... מַקְעָן דָּאָק טָאַקָּעָ מִינְגָּעָן, עַד אִיז גַּעַט דֵי נִשְׁמָה שְׁוֹלְדִּיקָּה... פְּעַלְעָעָךְ שִׁיטָּן זיך דָּאָק אִים פָּן מוּילָן!... אַיְזָן מַעֲרָכָה, אָז דָּס קִינְדָּס אִין אָז עדות... אָז...

אָז פְּרוּיָהָר דעם האָדָרָם זיך נִישְׁטָן גַּעֲפְּוִילָט, גַּעֲנוּמוּן רַוְפָּן דָּס קִינְדָּס, כְּדוּ ס'זָּאָל עֲרוֹתָה וְאָגָּן, בְּעַתִּימָעָה נִישְׁטָן אַפְּנָעָלָאָזָט פֿאַבְיאַשָּׁן:

— לִינְגָּעָר!... — האט זיך צו אִים גַּעֲשְׁרִינְגָּן, גַּעֲנוּמוּן אִים פְּלָזִים „דוֹצָן“ — זָאַלְסָט אַזְוִי לְעָבוֹן, צִי דַו זָאַנְסָט כָּאַטְשָׁ אִין וּוּאָרָט אָמָת... דַו בְּזִוְתָּ דָאָק אַגְּבָּנָה מִיטָּדִי אַזְוִינָן... אָז קוּמָעָן קוּמָט דָס אַרְיוֹס פָּן דֵי גַּעַרְעָרְ קְרָאַדְנִיקָּעָם, קָעָן מַעַן אִים דַעַן אִין וּוּאָרט גַּלְיוּבָן?...

דָס אִין שְׁוִין גַּעֲוָעָן אַבְּיָסְלָ צְוִיפִּיגָּ, אַבְּיָסְלָ אַיבָּעָר דַעַר טְבָעָ, וַיְוַיְלָ כָּאַטְשָׁ קִיְּן סְךָ גַּוְטָעָ פְּרִיְוָנָט האט פֿאַבְיאַש נִישְׁטָן גַּעַהָאָט אָז ס'הָאָט יְעָדוֹן אַ קְאַפְּעָלָעָ הנָאָה גַעֲטָן, וואָס מ'זָאַגְּט אִים אַרְיוֹן, האט קִינְגָּעָר שְׁוֹן נִישְׁטָן גַּעֲקָאַנְט דָס פְּאַרְטְּרוֹאָגָן. אַלְעָ

צוישן הימלאן וואסער

האבן געשוויגן, אפילו די, וואס זענען אדרום קען פאכיאשן, געהאלטן, או ער האט געטן א גרויסע עוללה. מ'האט זיך געשעטט אויפצעהיבן דעם קאפ, צו קוון איינער דעם אנדערן אין די אוינן ארין — אי צויליב דעם, וואס פאכיאש אייז נבעך בעקען צו איז מארגנה, או ער האט געמוות נגבגען ברויט בי א קינד, אי צויליב דעם, וואס פרוי האדרעם, שטענדייך איז אידל מענטש, אייז אדרום מיט א לשון, ווי ערנסטן מארכ-זיעדרין... וואס צדרות פענען אלץ פון א מענטש מאכן... פונדרעסטוועגן האט אבעו קיונער נישט געפענט דאס מוייל און פאכיאש וואלט זיך געמענט אויסנראבן א קבר און לעבעדריקערהייט באגראבן, וווען נישט דאס וויב זיין, וואס איין צו הילך נעקומען. פאכיאשעס וויב, שטענדייך א שוואכען, קויים זי גויט, קויים זי דירט זיך, מיט גע שוואלענע הענט און פים, באדעלט מיט ווינטער-ביבלן, סיי ווונט טער, סיי זומער, האט נישט געטאנט מער צוזען, ווי מאין מביש איר מאן. זי האט זיך נישט געטארט צופיל באזוען, נישט גע טארט צופיל אַרומטאנצן און פון דארט, וו זי איז געשטאנען, האט זי אויסגעשאָסן, און אלע האבן זיך אַרומגעסקט, נישט געוווסט פון וואגען דאס קול גויטו:

— פי... פי... פי... א קלינוקיט... קוף זי נאָר אין די וואָר-שעווער מאָדאטס!... דעם וואָרישועווער פרעסעער!... — האט זי זיך נישט גערידט פון דארט, געשטאנען צוועטישוועט, ווי א געטש פון שניין, וואס בוי א ליאָדער דיר צעפאָט ער זיך, בלויו דאס מוייל האט בוי איר גענאקט, געשית פער און שׂוּבֵל — אלץ איין איר זויניס!... די גאנצע וועלט וואָלט זי איינגעשלונגגען.... איז די אוינן זענען גרעסער בוי איר פון דעם האָז.... מיט וואס איז דיאַין קינד בעסער פון מײַנעם?... וואָס-זושע איז, איז מײַין הונגעריס עופהַלע האט אויך עפֿעס אין מוייל ארין גענוועט?... ס'קינד אייז דאָך שׂוֹן בלוייז בײַינער... מ'קען דאָך בוי אים אַפְּצִיְּלָן די ריעפְּלָעָך... נא, זע... נא...

אונן פרוי פאכיאש האט זיך לאָנג נישט מישב געוון, נישט בעמאכט קיון לאָנגשׂוּחוּת, אַפְּגַּעַשְׁפִּילַעַט בַּיִם קינד דאס העמדל, באַטָּאָפְּט די דארע ביינדעלעך און זי געשטוטפט דער פרוי האדרעם

צוויישן הימל און וואסער

אין די אוינן אריין. דאס יונגעלאע, צונגוווינט פון שטענדייך און, איז קיינער זאל זיך אוויה אים נישט אומקסון, האט זיך פון אנחויב שטארק דערפריט, וואס די מאמע נעמט זיך איזו און פאר אים, וואס אלע קלון אים און ער איז מיטאכאל איסגעוואקסן בי זיך אליאן אין די אוינן. באלאד האט ער אבער דערזען דער מאמעס צעשורט פנים, די טרען, וואס שטייקן איר איז החלו, אירע הענט, וואס האלטן און איז בלאנדזשען איבער זיינע דראע בוינדעלאך און ער האט זיך פלווצים צעווינט, זיך פארגאנגען אלע מאל העבער. דעם קינדס טרען האבן דער מאמען צונגגעבען נאך מער קוראזוש און זי איז ערשט ארים אויף א רעכטן אמת אויף דער פורי האדים.

— דעם קינדס טרען וועלן די געשענט נישט ווערטן!... גאט וועט דיך דערפֿאָר שטראָפּן!... ווילסט דאָ דוקאָ שפּילן די גרויסע ראלע, אבער קוק דיך נאָר און, ווי דו זעט איזיס!... גייסט דאָך שווין, כ'בעט איבער אייער כבוח, מיטן סטאָן איינְ... דראָיסְן!... דו זעט דאָך שווין אום ווי אַ וואָרָעַ שלעפּערין!... האסט דאָך שווין נוישט אויף דיין רעכטן בנד!... ס'אָז נאָר צו קייכן פון געלעכטער, צ'זאל איזוֹ לְעָבָן!...

אָפּגעזאנט דאס אליג, האט זיך די פורי פֿאָבִיאָש אָוּוּקָעָע שטעלט לאָבּן — געלאָכְט מיט יאַשְׁטַשְׁעָרָקָעָם, מיט גאל, זיך בשומְ-אוּפּן נישט געלאָכְט מעָר אַוְינהָאלְטָן. זי האט זיך אָוּש געלאָטְשָׁעָט פון געלעכטער, שווין נישט געדענְקָט אָפּילְיוֹ אַיז דעם, אָז זיך טאָר זיך נישט צופּיל באָוועַן, זי טאָר זיך נישט צופּיל אָנְשְׁטְרָעָנְגָן. די מענטשן, וואס זענען געתשאנְגָן אַרום, הקָבּן זיך פֿאָר אִיד דערשְׁאָקָן, צונגְלָאָפּן צו אִיר אַז זי געמְינְטָעָרָט, געמְינְינְט, אָז זי אַרְאָפּ פון זוּנְעָן. אָבער זי האט קיינְעָס נישט צונגְלָאָזָט צו זיך, אלעטָען גְּלִיךְ אָפּגעַשְׁטָוֹפַּט.

בי דער פורי האדרעס איז דאס בְּלֹוט אָוּעָקָפּן בְּנִים אַז זי האט זיך אַינְגָאנְצָן גְּעוֹאָרְפַּן. זי האט בְּגַנְבָּה, קיינְעָר זאל נישט באָמְעָרָקָן, אַ בלִיך גַּעֲטָוֹן אויף אַירע קְלִיְידָעָר, וואס זענען אויף אַז אַמה גַּעֲוֹעַן שטָאָרָק אלְט אַז אָפּגעַטְרָאָקָן, אָבער קִיןְ רִיסְ, קִיןְ לְאָה, אַיז אויף זיך נישט גַּעֲוֹעַן צו גַּעֲפִינְעָן. די פֿאָר

צְוִיָּשׁ הַיָּמֶן וְאַסְעָר

קליפורנער, וואס זי האט נאך פאראמאנט, האבן זיך שווין געהאלטן אין שיטן, אין צעפאלן, אבער זוי זענען אלעמאָל געווען דיזן-אויסגעוואָשָׁן און פֿאַרְצְּעָרְעוּוּת. אויף אֹזָא בְּאַלְיְדְּיקְוָן פֿוֹן פֿאַבְּיוֹאַשָּׁעָס וּוַיְבָּחָאַט זַי זַרְקָנִישְׂטָה גְּרִיבְּכָט אָזָן זַי אַזְּוֹגְּעָנְגָּנְגָּן צַו אַיר מִיט גַּלְאָסְ-פְּאָוָוָאַלְיְדְּקָעָ, גַּעֲצִילְטָעָ טְרִיטָא אָזָן מִיט אָסְקָטָאַלְצְּקִיטָא אָזָן וּוַיְרָדָעָ אַיר אַשְׁטוּוֹס גַּעַטָּן מִיט דַּעַר האנט. דעם שְׁטוּוֹס האט זי גַּעַבָּן מִיט אֹזָא נָאָוּהָדָקָן אוּסְטְּרוֹק אָוּפָן פֿנִים, וּוּ מְטוּטָם אַמְּאָלָּא קְלָאָפָּ אַנְדְּרִיקָעָן מַעַנְטָשָׁ פֿוֹן זַרְקָנִישְׂטָה מִמְּאָסָט זַיך...
מער האט נישט געפֿעלט. פרוֹ פֿאַבְּיוֹאַש האט זַי אָ כָּאָפָּ גַּעַד טָוָן פֿאָרָן בְּלָזְקָעָלָע אָזָן בְּיִדְעָ וּוַיְבָּהָר האָבָן זַי אַיְינְגָּעָלָמָעָרט אין זַיך, זַיך פֿאַרְפְּלָאַכְּטָן. דָּאָס אַזְּוֹי גַּעַשְׂנָעָל, אַזְּוֹי אָוּמָד גְּרִיבְּכָט, אַזְּוֹי אַיְידָעָר דֵּי יִדְעָן האָבָן נאך באָזְוִין וְאָסְ צַו טָוָן, זַי אַפְּצְוִירְיָיסָן פֿוֹן זַיך, זענען זַי שְׁווֹן גַּעַוְעָן אַרְיְינְגָּעָטָן מִיט לְיִבְּ אָזָן לְעַבָּן אַיְינָם גַּעַשְׂלָעָג. דֵּי קִינְדָּרָעָ זענען אוּסְטְּגָּבָּרָאָבָן אַזְּוֹן אַזְּהָה, זַיך פֿאַרְגָּאַנְגָּנָעָן אַלְעָ מְאַלְלָה הַעֲבָרָה. אַזְּוֹן דֵּי מַאְטָרָאָזָן, וְאָסְ האָבָן גַּעַטְרָאָגָן אַ בְּיוֹן הָאָרֶץ אוּפָּ דֵּי דִּידָן, וְאָסְ צּוּלִיב זַי מְזוֹן זַי זַיך שְׁלָעָפָן אַזְּוֹי לְאָגָן אוּפָּן יִם, וּוּ מַאְיָז יַעֲדָן תָּאָג אַיְינְגָּעָד שְׁטָעָלָט מִיטָּן לְעַבָּן, זענען גַּעַשְׂטָאַנָּעָן אַרְוֹם אַזְּוֹן אַרְעָל אַזְּוֹן גַּעַלְאָכְטָן. אַזְּוֹן זַיְיעָר לְעַדְרָעָן, צְשִׁימָסְעָן, הָאַרְטָעָ פֿנִימָעָר האט זַיך גַּעַנְעָסָט אַ צְוּפְרִידְנְקִיטָא אַזְּוֹן אַ שְׁאַרְזְּ-פְּרִירָה, אַרְוִיסְגָּעָקְוָאָלָן פֿוֹן יַעֲדָן אַיְינְצִיקָן קִנְיָוָתָא אַזְּוֹן קָאָרָב. אַזְּוֹן דֵּי אַיְינָן האט גַּעַפְּינְקָלָט אַ הַפְּקָרוֹת. דֵּי מַאְטָרָאָזָן אַזְּוֹי שְׁוֹן אַלְעָ אַיְינָס גַּעַוְעָן. סְאָזָן זַי לְאָגָנוּוּלִים גַּעַוְעָן אַזְּוֹי האָבָן גַּעַוְעָט עַפְּעָם אַפְּאָרוּוּיְלוֹגָן דֵּי צִוְּתָא צַו פֿאַרְטְּרִיבָן. אַזְּוֹן דָּא האָבָן זַי גַּעַפְּאָקָט אֹזָא טְיִיעָרָע זַיך. מִיטָּן אַיְובִיסָן בִּיטָּול פֿוֹן נַוִּים צַו יִדְעָן, וְאָסְ קָאָנָעָן זַיך נִישְׁטָה שְׁלָאָגָן, קָאָנָעָן גַּעַשְׂטָה אַהֲנָט אוּפָּה הַיְּבוֹן, האָבָן זַי אַנְגְּרִיזְמָט דֵּי צִוְּתָא צַו פֿאַרְטְּרִיבָן. גַּעַטְרָעָן פֿוֹן דַּעַר אַנְדְּרָעָרָה, אַונְטָעָרָגְעָבָן פִּיְעָר, גַּעַרְבָּעָט מַעַשִּׁים מִיטָּן דֵּי העָטָם, גַּעַמְּאָלָן אוּפָּה זַיְיעָר פֿרָעָמָהן לְשָׁוֹן, בָּאַטְשָׁ קִינְעָר האט זַי נִישְׁטָה פֿאַרְטָהָן:
— נָוָן, פָּאַדָּאָוּעָ, בָּאַכְעָ! אַט אַזְּוֹי אַזְּוֹן גַּעַטְרָעָן:

צוישן הימלאן וואסער

זועט!... נאך שטארקער! באולד ווועט מען זען, ווער ס'האט מער כוח... — האבן די מאטראון אוש געשפיגן אין די הענט פון פרידה, געקוואָלן, וואָס יידן שלאנן זיך צוישן זיך — אַנוֹ אַוּוּרַעַי, יידעלעַר, וואָס שטייטַר מיט פֿאַרְלוּגֶטַע הענט? וואָס לאָזֶטַר שלאנן אייערע וויבעלעַד?!...

אַבעַר די יידן האבן זיך נישט אַריינגעַמִישט אין געללאָג. פֿאַרְקָעַרט, זוי האבן געוזוכט בההַקְעַין די וויבער צו צעריסן. אַונֵן אָז די וויבער זענען שוין געשטאנגען אַפְּגָנְרוּקַט פון זיך, פֿאַרְשָׁעַמְטַע אַונֵן געפְּאַלְעַנְעַבְּיַי דעם, וואָס זיך האבן זיך אָזֶוַי פֿאַרגְּעַסְן, האט ר' לְיוֹזֶעֶר דער שְׂפִיּוּךְ רַעֲמָר, אַבלָאָר טער, אַונֵן אַשְׁטִיקַל מְרָאַה אַינְ פְּנִים, זיך געבייזערט: —

פע... — האט ער זיך געבעוּרט אַונֵן נישט געקוּקט אַין די וויבערט זוּיט אַריין — עטַץ מעגטַץ ענק שעמען אַין אייער וויאָטוֹן האַלְז אַריין!... וואָס אַיז דָא געשען רַחְמָנָא לְצַלְעַן?... ס'אַיז האָד נאָך ער גַעַר ווי, להבדיל, בי זיין זוּם, זען זוי שיכּוֹן זיך אַז... שווין בעטע ענק אַיבְּרַע! ווער האט דָאַס גַעַען, אָז יידן זאלן זיך שלאנן אַונֵן נאָך דָרְצַוְוַיְעַד?... ס'אַיז האָד שווין עקַע וועלט... אַיצְט זענען שווין אלַע גַעַען אוֹוַה פֿאַבְּיַאַשְׁעַם זוּיט, גַעַעַסְט, אָז די פֿרְוִי האַדְעַס האָט די ערישטַע דָאַס געשלַעַג אַנְגַעַהוּבוֹן. פֿאַבְּיַאַשְׁעַם אַיז אַיצְט גַעַען אוֹיפְּזַפְּן בעדרל. אַבעַר די געשוּוּרַעַנְעַ שוֹנָאִים זיינַע, האָבָן דָאָר נישט געקבַאנַט צַוּעַן, ווי ער פֿאַטְשַׁט זיך אַין בּוֹיך, ווי ער מאָכְט אַזְאָס אָוּשְׁמוּלְדִיק פֿנִימַל, גַלְיַיך ער זיך נישט געקבַאנַט קַיְוַן צַוּי צַיְוַן. ווי האָבָן גַאנַץ גַעַען גַעַעַסְט, אַז שווין אַ צִיְיט לְאַנְגַן ווי פֿאַבְּיַאַשְׁעַם דָוִימַט אַראָפְּ בְּשִׁתְיָה עַפְנַן ווֹאָרְגַן אַונֵן באַהַאַלְטַע עס בּוֹיך. בּוֹי אַים אַין דער וואָלְטַע אַיז שווין אַ גַאנְצַעַר שְׂפִיּוּךְ סְקָלָאָד אַונֵן די שְׂטַשְׁאָרַעַם האָבָן זיך בּוֹי וואָס צוֹ פֿאַרְעַן. שווין נישט אַיְוִינְמַאַל האָט מעַן אַונְטַעְרַגְעַוּקַט, ווי ער שלַעַפְט עַפְעַט בְּגַנְבַּה פון די קַעַשְׁנַעַם. אַיצְט אַיז געקוּמעַן די צִיְיט דער בלְאַטְעַר זָאָל פֿלְאַצְּן!...

אַונֵן טַאַקַע שווין, ווי זוּ וואָלְטַן מְרָאַה געהַאט אַפְּעַט אַרְלִין האָבָן פֿאַבְּיַאַשְׁעַם שוֹנָאִים געשלַעַפְט אַלְעַמְעַן אַונֵן דער שאַבְּיַנְעַ אַריין צוֹ זַיְן וואָלְזַיְעַ, מְזַאָל זען וואָס דָאַרטַן טַוְט זיך.

צו ישן הימל און וואסער

נאך דער מעשה איז פאכיאש אַרומגענאנגען, ווי נישט אוואר
 דער וועלט, אויסגעטען יעדן איינציגן, זיך באָהאלטן פאָר
 מענטשן און כ'חאָט באַשיינפערלעך גזען, אָז איז דעם יונגען
 מאָז, וואָס איז אַמְּאָל געוען אֹזֶאָתְקִיף, וואָס האָט אַזְוִיפִּיל גַּעַד
 שטעלט אויף זיך, קומט עפָּס פָּאָר. ס'אַיז שווין נישט דערזעלבער
 מענטש. ר' לייזער דער שפִּיּוֹזְקָרָעָמָר האָט טאָקע גַּעֲמוֹסְרָט דֵּי
 יידן, וואָס זענען זיך צוֹזָאמְּגָעָקָמוֹן שבת צוֹ דָּאָוָונָן מִיט
 מַנְיָן. ר' לייזער, וואָס האָט גַּעֲקָעָנָט דָּעַם לְוָחָ פָּוָן אַוִּיסְנוּוּיִינִיק,
 גענָוִי גַּעֲפִּירָט חַשְׁבָּוֹן, גַּעֲוָוָסְט וּזְעַן ס'אַיז שבת אָזֶן וּזְעַן ס'פָּאָלָן
 אוים די יומְטוּבִים, האָט גַּעֲטָעָהָה:

— נישט גַּעֲטָאָרָט אַיז אַזְוִי מְבִישׁ זַיִן, פָּאָכְיָאָשָׁן... — האָט
 ער גַּעֲרָעָט האָלָב צוֹ די יידן אָזֶן האָלָב אַיז דער שְׂמָאָלָעָר אָזֶן
 דָּאָרָעָר באָרד זַיְנָעָר, וואָס האָט לְכָבּוֹד שבת אוֹיסְגָּזָעָן עַפְּעַם
 פְּרִישָׁ אָזֶן בְּהַרְחַבָּהָדֵק — אַ יִיד גַּנְבָּעָט נִישְׁטָמָ... ער האָט עַס מַן-
 הסתָּם גַּעֲטָוָן בְּשׁוֹגָן. אֹזֶאָזֶאָז וּזְעַט בְּלִיבָּן אַ פְּלָעָק אַזְוִיף אַיז
 לְעוֹלָם וּדְרָ!... אָזֶן וּזְעַט פָּאָרָאָץ חַטָּאָ אַיז ער דָּא אַוְמְשָׁטִינָס
 גַּעֲזָאָגָט בְּאַגְּגָאָגָעָן... פְּקוֹחַ נְפָשָׁ אַיז אַפְּלָיו דָּוָחָה שבת.... אַיְנָעָר
 האָט שְׂטָאָרָקָעָרָע נְעָרוֹן אָזֶן האָלָט אַלְעַז אַיְבָּעָר אָזֶן אַיְנָעָר האָט,
 לְעַדְעַלְינוּ, שְׂוֹאָכָבָעָר נְעָרוֹן אָזֶן בְּרָעַבְטָ זַיך... בָּאוּ מַיִם ער נְפָשָׁ...
 אַוְמְזָסְטָ מְצָעָר גַּעֲוָעָן אַ יַּידָּן... ער קָעָן זיך נָאָךְ חַלְיָה אַ מְעָשָׁה
 אַנְטָוּן!...

פאָכְיָאָש האָט זַיך אַזְוִיף אָזֶן אַמְּתָ גַּעֲרָאָכָן. דָּערְצָו האָט זַיך
 מִיט אַיז נָאָךְ פָּאָרְלָאָפָּן אָזֶן אַנְדָּרָעָר אַוְמְגָלִיך, וּזְעַט האָט אַיז שַׁוִּין
 צוֹ דָּעַרְ רְעַשְׁת אַיזְמַעְטָש גַּעֲמָאָכָט. דָּאָס אַוְמְגָלִיך האָט דָּוָקָא
 מִיט אַיז גַּעֲמָוָט טְרָעָפָן. פָּאָכְיָאָש האָט זַיך די קַשְ׊יוֹא אַלְיָיָן גַּעַד
 פְּרָעָנָט, גַּעֲשָׁרָגָן אַזְוִיף זַיִן מִיְּדָעָלָעָ, וּזְעַט האָט פְּלוֹצִים אַיְנָמָוָן
 הָעָלָן טָאגְ הַיִּצְ בְּאַקְוּמָעָן, דָּער קָאָפְ האָט אַיר וּוּיָר וּוּיָר גַּעֲטָוָן,
 אָזֶן די פִּים האָבָן זַיך בַּיִ אַיר אַוְנְטָעָרָגָעָרָאָכָן. ער אַיז אַרְיָינְדָּ
 גַּעֲפָאָלָן אַיז אַ גַּרְיְמִצְאָרָן, גַּעֲוָעָן אַזְוִיף זַיך אַלְיָיָן אַשְׁלָחָבָה אָזֶן
 אַזְוִיך נִישְׁטָ גַּעֲשִׁינָט דָּאָס קִינְדָּר וַיְיָס, וּזְעַט אַיז עַפְּעַם
 שְׂוְלָדוּק גַּעֲוָעָן:
 — שלימוזָן, ס'אַיז דִּיר נָאָרְנוּישְׁטָ!... — האָט ער אוֹיסְגָּלָאָזָט

צוֹוִישׁן הַיָּמֵל אָוֹן וְאַסְעָד

צום קינד דעם בעם, ווען ס'האט זיך באקלאנט פאר אים, און ס'קען נישט פון מירקייט פיין טרייט שטעלן. — דו רעדסטט דיר איין!... דו פיעשטעשעט זיך! ס'עט באלאד אַרְבֶּעֶרְגִּינִין!... פונקט האט דאס אומיגליך זיך געדאָרטט טרעבן!...

ער האט טאָקען נישט געוקט וואָס דאס קינד קראָבעט, נישט געוואָלט גַּרְנִישֶׁת הערדן, נישט געוואָלט פון גַּרְנִישֶׁת וויסטן און געלאָזט די טאָכטער אַרְמוֹנִין, ווי קיין זאָק וואָלט נישט געשען. ער האט אַפְּילָו אַנְגַּנוֹזָגָט די טאָכטער זוי זאָל דערוויל גַּרְנִישֶׁת דער מאָמען דערציינַן, ס'זאל זיין שאָרְשְׁטְּלִיל, קינער זאל פון גַּרְנִישֶׁת געוועוּיר וווען. אין דער שטיל האט ער אַנְגַּנוֹזָמָן דאס קינד ביזט הענטַל און אַוּעַךְ דערמִיט אַוְוָה דער דַּעַךְ. דַּארְטַן האט ער זיך פֿאָרְקְּלִיבָן אין אַז זַנְקָל, זיך אַזְוּקְעַזְוָעַצְט אַוְוָה דער פרישער לַוְפְּט, כְּדִי דאס קינד זאל צו זיך קומען. און טאמעד אַז ווער דַּוְרְכְּגַּעַגְּנַגְּנָעַן, גַּעֲפְּרָעָנַט וואָס עס פְּלָאָמָעַן ביזט מִידְעָעַן צוֹוִישׁן שְׂטָאָרָק די בעקְעַלְעַךְ, האט ער קוֹרְז אָוֹן שאָרָה אַבְּגָעַן האקְטָן:

— ס'אָוּ גַּרְנִישֶׁט! ס'אָוּ אַיר בְּלוּזְ אַבְּיכָלְ נִישְׁט גַּוט געוואָרָן... זיך אַיך מִיט אַיר אַוְוָה דער פֿרְישָׁעַר לַוְפְּט...

אָבעָר לְאָגָג האט זיך פֿאָבְּיַאָש מִיטָּן קִינְדָּה חַלְאָת נִישְׁט געָקָאנְט אַוְיסְבָּאָהָלְטָן. בִּינְאָקְט אַז די טאָכטער אַזְוּקְעַזְוָעַלְעַן אַז אַוְיסְט אַז שְׂטָאָרָקָעַר הַיְּיָ אָוּן דאס נַאֲנַצְעַךְ קַעְרְפְּעָרְלִיל בְּיַי אַיר אַז אַוְיסְט גַּעֲוָאָרָן מִיט רַוְיָעַט בְּלַעַקְן. דאס ווַיְוָבָן אַז אַרְיוֹהָ אַוְוָה אַיְמָן, גַּעֲחָאָט צוֹ אַיְמָן טַעַנְתָּה, וואָס ער האט אַיר נִישְׁט בְּאָלְדָן וועָגַען אַלְעַפְּעַן דערציילְט:

— משׂוֹגְעַנְעָרְדָן!... מַעַרְדָּעָן!... בְּאַנְדִּיטָן!... — האט זוי אַיְם גַּזְוִידָלָט — וואָס מעַנְטָשָׁן זָאגָן אוֹף דִּיה, זַעַנְעָן זַי כָּשֶׁר גַּעַנְעָן רַעַבְטָן אָז מִיאָגָנט שִׁיכָּר, לִיְוָתָן מַעַן זַיךְ שְׁלַאְפָנִי! האָסְט מַז גַּעֲוָאָלָט אַוְמְבָרָעָנָעָן דאס קִינְדָּה האָסְט דַּאֲךְ אַחֲרִי, ווי אַשְׁטִיְין! מעַנְטָשָׁן רַאֲטָעַוּעַטִּין! אַז, טאָכְטָעַר מַיְינָעָן... וואָס אַז דִּיה, וואָס?...

אָבעָר פֿאָבְּיַאָש האט זוי נִישְׁט גַּעַלְאָזָט שְׁרִיְעָן, זוי נִישְׁט גַּעַלְאָזָט רַוְפְּן קִיְּן מעַנְטָשָׁן, פֿאָרְשְׁטָאָפְּט אַיר דאס מַוְיָּה:

צָוּ יִשְׁן הַיּוֹם אָנוּ וְאָסָעָר

— שִׁשְׁ-שִׁש... — האט ער זיך געבעטן ביי אויר — אפשר
זועט בייז אינדרערפּרוּדי הייז אַרְיבּעֶרְגִּינְ... אָז מענטישן ווועגן נאך
דערעהרן, זועט מען דיך באָלֵד מיטַן קינַד אַרְיוּסְטוּאָרְפּוּן פָּוּן
דאָנָעָן!... מְקֻעָן דָעַן עֲפָעַם ווַיְסַן?... אָבְשָׂר אַיְזָה דָאָס חַילְהָה...
פָּאַבְּיַאַשׁ האט נִישְׁתַּמְּד דַעְרוֹזָאנְטַ, פָּאַרְצְׁזַוְיַיְפּּוּלְטַ אַרְאַפְּגַעַלְאָוְטַ
די הענְטַ, אַבְּכָעַר ער האט נִישְׁתַּמְּד גַעַרְאָרְפּּטַ דַעְרוֹזָאנְ, ווַיְיַלְּ אַיְזָה
דַעַר תַּנוּהָה זַיְנְעַר האט דָאָס ווַיְיַבְּ בָאָלֵד פָּאַרְשְׁתַּאַנְגָּעָן ווָאָס ער
מיינְטַ, ווַיְיַדְּוַרְקַ אַגְּהַיְוּמָעַן צַיְבָּן האָבָן זַיְ אַיְצָט בַּיּוֹרְעַ גַעַז
שְׁוּוֹגָןַ, גַעַוְאָרְטַ ווָאָס דַעַר בָּרְ מַאְרְגַּן ווָעַט בַּרְעַנְגַּן...
דַעַר פְּרִימְאָרְגַּן האט נִארְנִישְׁט גַעַרְעַנְגַּט, דָעַס קִינַד אַיְזָה
נִישְׁתַּמְּד בַּעַטְעַר גַעַוְאָרְןַ, אַגְּנַצְעַ נִאַכְטַ האט די מַאְכַעַ נִישְׁתַּמְּד
צַוְּגַעַטְוּן קִין אַוְיָם, צַוְּגַלְיִיךְ מִיטַּן קִינַד זַיְד גַעַדְרִוִּיטַ אָוָן גַעַוְאָרְפּוּן
אוּפְּבָן גַעַלְעַנְעָרַ, אַלְעַמְּלַ אַיְזָה הַעַמְּדָ אַרְאַפְּגַעַלְאָגָעָן אַקְוּמַ צַוְּ
טוֹן, ווָאָס די טַאַכְטָעַר מַאְכַטַּ, נִאַך אַגְּנַצְעַר נִאַכְטַ זַיְד ווַיְאָרְפּוּן
איַן גַּרְוִיס היַז אַיְזָה דָאָס מַיְידַעַלְעַ אַינְדְּרָעְפּּרְ אַיְוּנְעַשְׁלְאָפּוּן,
אַרְיַינְעַפְּאָלְןַ אַיְזָה הַיְנְעַרְפּּוּלְטַ, גַעַרְעַדְטַ בַּסְדְּרַ פָּוּנְבַּ, גַעַלְעַ
פָּאָרְ רַגְעַס אַוְיְפְּגַעַקְוּמָעַן אָוָן גַעַרְיַונְגַּן, אָז סְנִיְתַ אַיְזָה ווָעַרְ נִאַךְ
אוֹזְמַיְאָגָט זַיְ אָוָן אָז די שִׁיפְ בַּרְעַנְטַ...

וַיְיַבְּ פָּאַבְּיַאַשׁ האט זַיְד נִישְׁתַּמְּד גַעַוְאָלְטַ אַוְיְסְבָּהָאַלְטַן מִיטַּן
אוֹמְגַלְיַהַ, נִישְׁתַּמְּד גַעַוְאָלְטַ קִינוּנְעַר זַאְל דַעְרַפְּוּן גַעַוְוַיְד ווַעַדְןַ, האָבָן
שְׁוִין אַלְעַ בָאָלֵד דָעַס זַעַלְכַּן פְּרִימְאָרְגַּן אַלְעַ גַעַוְוַסְטַ, זַיְד אַיְזָה
ברַעַנְגַעַבָּן אַיְזָה גַרְוִיס מַוְרָאָ:

— בַּיְ פָּאַבְּיַאַשׁ אַיְזָה דָאָס מַיְידַעַלְעַ אַוְעַקְעַפְּאָלְן!... סְאַיְזָה
נִישְׁתַּמְּד עֲפָעַם אַנְדָעַרְשַׁ ווַיְ טִיפּוֹס!... זַאְל פָּאַבְּיַאַשׁ נִישְׁתַּמְּד דַרְיוּנַ
קִין סְפָאַדְיקַ!... מְדַאְרַפְּ זַעַן עֲפָעַם ווָאָס צַוְּטוֹן! די מַגְהָה קַעַן
זַיְד לַיְיכָט צַעַשְׁפְּרִיטַן!... אַיְוּבְּסַ צְרוֹת האָבָן זַיְד אַוְיְסְגַעַנְגָּסַן
אוֹוָף דָעַס יַדְסַ קָאָפְ!...

די יַיְדוֹן האָבָן גַעַוְאָלְטַ לְוַיְפַן צַוְּמַ קָאָפְיַטָּן אָוָן אַלְעַ דַעַרְ
צַיְלַן, אַבְּכָעַר זַיְד האָבָן דָאָס נִישְׁתַּמְּד גַעַטְוּן, כְּדַי נִישְׁתַּמְּד מַצְעַר צַוְּ
זַיְן בָאַבְּיַאַשׁן. קוֹדְסִיכְלַ האָבָן זַיְד זַיְד אַלְעַ, ווָאָס זַעַנְעַן גַעַשְׁלַאָפּוּן
מִיטַּ פָּאַבְּיַאַשׁן אַיְזָה דַעַר דַוְשְׁנַעַר, בְּרוֹדְיַקְהַיְסַעַר, פְּנִסְטְּרַעַרְ
סָאַבְּיַעַ, אַרְוִיסְגַעַזְוִוְן פָּוּן דָאָרטַ, זַיְד פָּאַרְקְלִיבַן עַרְגַּעַן אַנְדָעַרְ.

צְוּ יִשְׁן הַיָּמֶל אָוֹן וְאַסְעָר

פָּאַבְּיָאַשְׁעַם קָאַבְּיָנָע אֵין גַּעֲבְּלִיבָּן לִיּוֹדִיק, קִיְּגַעַר הָאָט דָּאָרָט
מַעַר נִישְׁתָּאָרִיְּגַעַשְׁטָעַלְטָן קִיְּוָן פָּס. בְּלֹיוֹן דָּעָר בָּאַרְיִמְטָעָר
וְאַרְשָׁעַוּעַר דָּאַקְטָאָר הָאָט זַיְּד אַינְגַּוְוִיְּנִיק כָּסְדָּר גַּעַפְּאָרָעָט,
נַעֲקוּמָעָן אַלְעַמְּאָל צָוְלוֹפָן מִיטָּן וַיְּזַיְּנָן קָלְפָעַרְגָּעָצִיגָּה, מִיטָּן
די פָּאָר אַפְּגָעָרְאַטְוּוּעַטָּע אַיְּנְסְטָרוּמְעַטָּן וַיְּנַיְּנָן אָוֹן מִיטָּן בִּיסְלָן
מַעַדְיָצִינָן, וַיְּאָסָר עַד הָאָט אַפְּגָעָהִיטָּן, וַיְּזַיְּנָן דָּאָס אַוְיָג אַין קָאָפָּ.
אַזְוֵיךְ הָאָט בְּרָאַנְיָע פָּעַלְדְּבָּוִים אַיְּגָאַנְצָן נִישְׁתָּאָרְגָּעָהָט, נִישְׁתָּאָרְגָּעָהָט
גַּעַקְוְקָט אַוְיָף גַּאְרְנָנְשָׁתָּאָן צָוְאַמְּעָן מִיטָּן דָּעָר פָּרְוִי פָּאַבְּיָאַשְׁ
נִישְׁתָּאָר אַפְּגָעְטְּרָעָטָן פָּוֹנָם קִינְדָּה. וְאַסְעָר אֵין נִישְׁתָּאָרְגָּעָהָט צַו בָּאָזָן
קְוּמָעָן, חֹווֹן די פָּאַרְצִיעָם אַלְעָטָמָג, וַיְּאָסָר זַעַמְּעָן קְוִים בָּאָר זַיְּךְ
גַּעַנוֹג גַּעַוּוֹעָ. פָּוֹנְדָעַטְמָטוֹעָן הָאָט זַיְּ גַּעַבְּרָעַנְגָּט פָּוֹן רַעֲגָעָץ אַקְרָונָ
מִיטָּן וְאַסְעָר, צָוְגָעְלִיְּגָט קָאַלְטָעָט קָאַמְּפָרָעָט דָּעָם קִינְדָּה, גַּעַפְּאַלְגָּט
אַלְזָן, וַיְּאָסָר דָּעָר דָּאַקְטָאָר הָאָט אַיר גַּעַהְיִיסָּן, זַיְּן רַעֲכָטָה הַאַנְטָן
גַּעַוּוֹעָן. בָּעַת דָּעָר דָּאַקְטָאָר הָאָט דָּאָס מַיְּדָעָלָע בָּאַטְרָאַקְטָן, גַּעַדְעָלָע
מַאְסָטָן די הַיִּזְׁ, הָאָט זַיְּ עַס צָוְגָעַהְאַלְטָן, בָּאַרְאוֹאִיקָט, אַיְּגָגָנוּמוּן,
דָּעַרְצִיְּלָט פָּאַרְשִׁידָעָנָע מַעְשִׁוּתָה, גַּעַוּעָן אַגְּרִוִּיסָע הַיְּלָאָ פָּאָר דָּעָר
מַאְמָעָן.

דָּעָר דָּאַקְטָאָר הָאָט אוּפְּגַעְלָעָבָט, אַגְּיָוּנָה אֵין אַיְּם
אַרְיִין. די גַּוְיִעָ, דִּיקָע, פָּרְוִיצִיְּשָׁתְּפָאַלְצָעָן וְאַנְסָעָם הַאָבָּן זַיְּד בַּיִּ
אַיְּם הָאַפְּגָעְדָּרִיךְ גַּעַהְיִיבָּן אַוְיָה אָוֹן אַפְּ אָוֹן דָּעָר בָּרְיוּטָר, שַׁוְּאָרְדָּ
צָעָר קוֹנְסָטְלַעְרְ-קָאַפְּעָלְיוֹשָׁ אֵין גַּעַוּסָן אַוְיָף זַיְּן
פָּאַלְקָעָן, וַיְּאָסָר הָאָט גַּעַהְיָט דָּעָם קָאַלְיָר פָּוֹן אַלְטָן,
זַיְּלָבָעָר, גַּאֲרָאַנְדָעָרָשׁ וּבֵין אַצְּינָר — גַּעַוּסָן וּוּלְעָרִירָשׁ אָוֹן
פָּאַרְסָן-שְׁתָּאַלְזָן. די אַוְיָן הַאָבָּן בֵּין אַיְּם גַּעַשְׁיָוָנָט, וַיְּזַיְּנָן
פָּאַלְעָנָם, וַיְּאָסָר אֵין בְּלֹאַזְּיָם אַוְיִפְּגָעְרִיכְט גַּעַוּוֹאָרָן. עַד הָאָט כָּסְדָּר
וּרְאַתְּ-הַכְּבָדָרִיךְ אָוֹן אַפְּגָעָהִיטָּן גַּעַפְּוֹצָט די מַכְשִׁירִים זַיְּנָעָ מִיטָּן
טִיכְעָלָע, וַיְּאָסָר אֵין גַּעַוּעָן אַזְוֵיךְ שְׁפִינְלְדִּיקְדִּיזָן, אַזְוֵיךְ אַזְשָׁ
גַּעַרְיוֹסָן אַזְוֵיךְ אָוֹן בָּאַנְקָנְדְּרִיךְ-זְוּוּיָם אַרְיוֹסְגָּעָשִׁוָּינָט פָּוֹן די אַלְעָ
אַפְּגָעָלְזָן-שְׁמָוְצִיקָע בְּגָדִים זַיְּנָעָ. וַיְּזַיְּנָן אַפְּרִומָעָר יִיד הָאָט עַר
אַלְעַמְּאָל די הַעַנְטָן בָּאַנְעַצְטָמָט מִיטָּן וְאַסְעָר, גַּעַרְיוֹבָן זַיְּ מִיטָּן זַיְּתָה.
די הַעַנְטָן הָאָט עַד נִישְׁתָּאָרְגָּעָהָט אֵין דָּעָם הַאַנְטָ�ן, גַּעַהְיָלָטָן
זַיְּ אַיְּן דָּעָר לְוֹפְטָן, גַּעַוְאָרָט זַיְּ זַאֲלָן זַיְּדָן וְאַלְיָן אַוְסְטָרִיךְ

צו ישן הימל און וואסער

שענגן. ער האט אדרומגע האוועט, זיך געפֿאָרָעַט, או גְּרוֹיסָע טראָפְּנָס שְׂוּוֹיִס זְעַנְעַן אִים אוּבָּן שְׁטוּרָן אֲרוּסִים, גְּרָעָדֶת כְּסָדֶר וּזְעַנְעַן רֵינְקִיּוּט, הִינְעַנְיָע, בָּאָטָש ער אוֹז אלְזִין וּוַיּוֹת נִישְׁתְּ דִּין גְּעוּעַן.

פֿוֹנְדָּעָסְטוּוֹגָן אוֹז דָּעַם דָּקְטָאָר גָּאָר נִישְׁתְּ גְּלָאָטִיךְ גַּעַגְעַן, ער האט גַּעַהָאָט פִּיל אַרְבָּעָט מִיטָּן מִידְעָלָע, וּאָסָהָאָט זִיךְ פָּאָר אִים גַּעַשְׁעַמָּה. זִיךְ נִישְׁתְּ גַּעַלְאָזָט אַוְיְפָדָעָן דָּאָס הַעֲמָדָל, נִישְׁתְּ גַּעַלְאָזָט זִיךְ פָּוֹן אִים בְּשָׁוּם אָוָפָן בָּאַטְרָאָכָטָן דָּאָס נַאֲקָעָטָע, פָּוֹן דָּעַר הַיְּזָעָרְפָּהָטָע לְיֻבָּ. וּוּבָרָאָנְיָע האט דָּאָס קִינְדָּר נִישְׁתְּ אַיְינְגָּעָנוּמָּעָן, דָּעְצִיְּלָט עַם פָּאָרְשָׁדָעָנָעָ מְעַשְׁיָוִת, גַּעַוְאָלָט עַם פָּאָרְעָדָן, האט עַם זִיךְ אָבָּעָר נִישְׁתְּ גַּעַלְאָזָט דָּאָס לִיבָּ אַוְיְפָדָעָן בְּשָׁעַת דָּעַר דָּקְטָאָר אוֹז דָּעְרָבִי גַּעַשְׁטָאָגָעָן. דָּאָס קִינְדָּר האט גַּעַוְוִינְטָן, גַּעַשְׁרִינְגָּן, גַּעַהָיִיסָּן דָּעַם דָּקְטָאָר אַוְעַקְנִיָּן. אָוּן אָז מְהַאָט בְּיָם קִינְדָּר מִיטָּן גַּעַוְאָלָט דָּאָס הַעֲמָדָל אַוְיְפָגָהָוִיכָּן, האט עַם זִיךְ מִיטָּן דִּי לְעַצְמָעָט כּוֹחוֹת גַּעַרְאָנְגָּלָט אָוּן דָּאָס צְרוּסָאָרְפָּד גַּעַשְׁלָעָטָמָּה. אַוְיָךְ האט דָּאָס מִידְעָלָע זִיךְ בְּשָׁוּם אָוָפָן נִישְׁתְּ גַּעַלְאָזָט אָפְּשָׁעָרָן דִּי גַּעַדְיְכָטָע בְּלָאָנְדָעָ צְעַפְּלָעָק אָוּן מִיטָּן דִּי הַעֲנָט פָּאָרְדָּעָט דָּעַם קָאָפָּ, וּוּסְּטוּעָן עַם גַּעַוְוִינְטָלָעָק יְוִיְּשִׁיעָן וַיְיְנָלָעָךְ, וּוּעָן זִיךְ בְּלִיבָּן שְׁטִיְּן אִין דִּי בְּלִזְוּעָ קָעָפָּ פָּאָרָן יוֹזָל. בָּאָטָש דָּאָס מִיְּדָעָלָע האט אַלְעָמָּאָל פָּאָרְלוּזָן דָּאָס בְּאוֹסְטוּזָן, גַּעַרְדָּט נִישְׁתְּ צַו דָּעַר זָהָר, אוֹז זִיךְ אָבָּעָר בָּאָלְדָן צַו זִיךְ גַּעַפְּסָמָעָן, גַּעַוְאָרָן מִיטְאָמָּאָל נִכְטָעָר אָוּן וּוֹאָךְ, וּוּעָן בָּרָאָנְיָע האט זִיךְ מִיטָּן דָּעַר שָׁעָר צַו אִירָעָ צְעַפְּלָעָק פָּאָרְגָּבָעָט. וּה האט בָּרָאָנְיָע גַּעַרְבָּן פָּוֹן זִיךְ נִישְׁתְּ גַּעַוְאָלָט זִיךְ מִיטָּן טְרָעָרָן אִין דִּי אַוְיִגְּן, וּאָס זְעַנְעַן גַּעַוְוִעָן שְׂוִין זְיוּעָרָן מִיד אָוּן אַפְּגָנְשָׁוָאָכָטָמָּה פָּוֹן עַלְקָטָרְדִּישָׁן לִיכְטָן, וּאָס האט דָּאָשְׁטָעְנְדִּיק גַּעַבְּרָעָנָט, זִיךְ גַּעַבְּעָטָן בְּיוּ דָּעַר מַאֲלָעָן:

— מאָמָע, וּוּ בְּזִוְּטוֹ?... — האט זִיךְ גַּעַזְכָּט דִּי מַאֲמָעָן, וּאָס האט זִיךְ אָוְמִישְׁגָּעָ ערְגָּעָיָ פָּאָרְשָׁטָעָטָמָּה, כְּדוּ זִיךְ זַאְל בְּיוּ אַרְקִיּוֹן הַילָּפָּ נִישְׁתְּ בָּעָטָן — בְּיוּלָן נִישְׁתְּ מַעַן זַאְל מִיר אָפְּשָׁעָרָן דִּי האָר!... בְּיוּלָן נִישְׁתְּ, מַאֲכִילָן...
דָּעַר דָּקְטָאָר האט שְׁוּעָר גַּעַרְבָּעָט, זִיךְ גַּעַרְדִּיט אַוְהָ אִין

צוֹוִישׁן הַיָּמֶל אָוֹן וּאַסְעָר

אָרט פֿון גְּרוּס הַיְּלָפְּלָאוּזִיקִיט, זִיךְ נַאֲכָנָאנֵד גְּעוּוִישֶׁט דֻּעָם
שְׂוּוִיס פֿון שְׁטוּרָן אָוֹן צְעַנוּמָעַן אַלְעַמָּאל דַּי הַעֲנָט, וּוֹ אַיִינְעָר
וּוֹאָס הַאָט נִישְׁטָן קִיּוֹן שֻׁוֹם אַוְסָׁוּג. סְ'הָאָט נַאֲרַנִּישֶׁט גַּעַהַאַלְפָן,
דָּאָס קִינְד אִיז גְּעוּוֹן אַיְינְגַּעַקְשָׁנָט אָוֹן פָּאַכְּיָאַשׁ הַאָט גְּעַמּוֹת
צְוַהַיְּלָךְ קְוּמָעַן דֻּעָם דַּאְקְטָאָר. אָוֹן עַרְשָׁת דַּעַמְּאָלָט וּוֹעַן דַּעַר טַאַטָּע
הַאָט נִישְׁטָן מִיטְ זַיְן קָוֵל אַחֲקָעַן אַזְמָעַט דַּעַר טַאַכְּטָעָר, הַאָט
וּוֹ אַוְעַקְנָעַנוּמָעַן דַּי הַעֲנָט פֿון דֻּעָם קָאָפֶן. בַּעַת דַּי גַּעַרְבָּטָע
בַּלְאַגְּנָדָעָ צְעַפְּ זְעַנְעָן, וּוֹ לַעֲבַדְקָעַ אַפְּגַּעַשְׁנִימְעָנָעָ אַבְּרִים, אַוְיָפֶן
בַּעַט גַּעַפְּאָלָן, הַאָט דָּאָס קִינְד זַיְן אַנְגַּעַקְוָט מִיטְ טַרְוִיעָרְקָע אַוְיָוִן.
נִישְׁטָן גַּעַפְּעָנָט פֿון זַיְן אַפְּרִיסְן דֻּעָם בְּלִיכְיָה. זַיְן הַאָט זִיךְ גַּעַהַיִיסְן
דַּי צְעַפְּ דַּעַרְלָאַגְּנָעָן, זִיךְ גַּעַשְׁפִּילָט מִיטְ זַיְן, נִישְׁטָן גַּעַוְאָלָט בְּשָׁמוֹדָן
אַוְיָפֶן זַיְן אַרְוְסָלָאָזָן פֿון דַּי הַעֲנָט. עַס אִיז קוּסָמִיט צְרוֹת
גַּעַלְגָּעָן דַּעַר מַאְמָעָן דַּיְ הָאָרָא אַרְוִיסְצָוָנָאָרָן בַּיְ דַּעַר טַאַכְּטָעָר זַיְן
הַאָט אַיר גַּעַמּוֹת אַיְינְרָעָדוֹן, אָז זַיְן נַאֲרָזָזָוּת גַּעַזְוָנָט וּוֹעָרָן,
וּוֹעַט זַיְן צְוַרְיוֹק דַּי צְעַפְּ בְּאַקְוּמָעָן....

דַּעַר דַּאְקְטָאָר הַאָט נִישְׁטָן גַּעַשְׁאַלְעָוָעָט דַּי כּוֹחוֹת, נִישְׁטָן
אַפְּגַּעַרְעָעָן פֿון דֻּעָם קִינְד, נִישְׁטָן בִּיְתָאָגָן אָוֹן נִישְׁטָן בְּוַיְנָאָכָט,
אָבָעָר סְ'אִיז אַוְמִוּסָט גְּעוּוֹן דַּי טָרָחָה — קִיּוֹן בַּעַסְעָרָוָנָג אִיז
נִישְׁטָן גַּעַקְמָעָן. אַוְיָפֶן דַּעַר שִׁוְּפָחָה אַבָּן שְׁוִין אַלְעַגְּ גְּעוּוֹסָט, אָז
פָּאַבְּיָאַשְׁעָם טַאַכְּטָעָר הַאָט טִיפּוֹם. דָּאָס יַיְנְגַּעַלְעָה אָט מַעַן שְׁוִין
לְגַנְגָן בַּיְ פָּאַבְּיָאַשְׁן צְוַגְּנוּמָעָן, עַר אִיז גַּעַשְׁלָאָפָן עַרְגָּעִי אַגְּדָעָשׁ.
מַהָּאָט זִיךְ אַרְוְמָגְדָּרִיָּט אִין גְּרוּסָשָׁרָעָ, מַרוֹאָ גַּעַהַאָט דַּעַר
טִיפּוֹס וְאַל זִיךְ נִישְׁטָן פָּאַרְשָׁפְּרִיטָן אָוֹן סְ'זָאָל גַּאֲרָנִישָׁט מַעַר אַוְיָסָט
אָז דַּי גַּלְיוּכְּסָטָע זַאְקָ וְוֹאָלָט גְּעוּוֹן, מַזָּאָל גַּאֲרָנִישָׁט מַעַר אַוְיָסָט
בְּאַחַלְתָּן אָוֹן נִיּוֹן צָוֵם קָאָפִיטָן אָוֹן אִים אַלְעַגְּ דַּעְרָצִילָן. קִיּוֹנָעָר
הַאָט דָּאָס אָבָעָר נִישְׁטָן גַּעַוְאָלָט תּוֹן, מַוְרָא גַּעַהַאָט עַס פָּאָרָן מוֹלָ
צּוֹ בְּרָעָנָגָעָן. דַּעַר עַרְשָׁטָעָר וּוֹעַר סְ'הָאָט דָּאָס פָּרִיָּ אָוֹן אַפְּנָ אַרְוִיסָט
גַּעַזְגָּט, אִיז גְּעוּוֹן זַיְנוּוֹל רַאֲכָמָאָן. אָט דַּעַר שְׁטַעַנְדִּיסָט מַיּוֹשָׁבָ
דִּיקְעָר זַיְנוּוֹל רַאֲכָמָאָן, וּוֹאָס הַאָט קִיּוֹנְמָאָל נִישְׁטָן דֻּעָם קָאָפֶן פָּאָרָן
לוֹוִרָן, הַאָט גַּעַזְגָּט אַפְּנָ אָוֹן קְלָאָה, אָז סְ'אִיז שְׁוִין דַּי הַעֲכָסָטָע
צִיּוֹת מַזָּאָל נִיּוֹן צָוֵם קָאָפִיטָן אָוֹן אִים זַאָן, וּוֹאָס דַּאֲ קָוְמָט

צוישן הימלאן וואסער

פאר. ער וועט דאך אבער, אז קיינער וויל נישט צוליין א האנט צו דעם, וועט ער זיך אליאין מזון מטריה זיין און דאס טוּן. איי, מאיעט זאגן אוות אים, האט ער געזאנט מיט זיין באירועהדי, חשוב קול, אז ער איז א מסורה, איז אויב רاطעווען א שיף מיט יידן הייסט מסרין, אי ער א מסור און ער נעט בתשואת奸 דיאינדר אויפזיך!

צי ד' זיינול ראכמאן איז געגנאנגען צום קאפאיטאן, צי נישט, איז מען קיינמאָל נישט געווועיר געוואָרֶן. אבער נאך דעם זעלבן טאג, ווען ער האט זיך איזו שין אווועקגעשטעלט דרשנען, זענען צוויי מאטראון מיט עפֿעַס אַן עלטסטן, א דאקטאר, פֿלוֹזִים ארײַנְגּוּקּומָעַן צו פֿאַבְּיַאַשְׁן אַן דער קָאַבְּיַעַן אַן צוּגְעַנוּמָעַן בַּיִּים דָּאַס קִינָה.

פֿאַבְּיַאַשְׁעַס וויב, נישט טוּיט, נישט לְעַבְּדִיקָה, האט זיך אווועקגעשטעלט בעטן ביַם עלטסטן, מְאַל בַּיִּיר אַיר נישט צונעַד מען די טאַכְטָעַר, אוּפְּגַּנוּזִין, אַז סְאַיִּיז אַיר גַּאֲרַנִּישָׂט, זֵי האט זיך בלויוֹ אַבְּיַסְּלַ צוּגְעַקְּילַט אַן האט באַקְוּמָעַן אַבְּיַסְּלַ הֵיז — אַבער סְהָאַט אַיר גַּאֲרַנִּישָׂט גַּעַהְאַלְפָן. דער עלטסטער — אַנְידְּרַעְקָעַר, אַ ברְיִיטְלְעַדְקְּרַעְמָפָעַר, אַ גַּעַפְּזַעְטָר — האט צוּמָאָל אַ בלְיַק אַיר נישט גַּעַשְׁעַקְט, ווֹי סְיַאַלְתַּ קִינָעַר צו אַים נישט גַּעַרְעַדְט. אַוְיַד האט ער די טאַכְטָעַר נישט באַמְּרָאַכְט, בלויוֹ אַיִּין בַּלְיַק נְעַזְעַט אַוְיַד אַיר אַן אוּפָה זַיִן פרעמדוֹן לשׁוֹן מִיט אַסְטַּסְטַּס כֻּם באַפְּוּלִין עַפְּעַס די מאטראון, ווֹאַס האַבְּן שָׁוִין גַּרְיִיט גַּעַמְאַכְט דָּאַס טְרַאַגְּבָּעַטְל. די פְּרוּי פֿאַבְּיַאַשְׁה האט גַּעַשְׁקָט דָּעַם גַּרְקַ, ווֹאַס אַיז צוּמָעַן מִיט זַיִן אוּפָה דָּעַר שִׁיפָּ גַּעַפְּאַרְן, גַּעַמְיִינְט, אַז ער וועט קענען ווֹיְדַּ מַאֲכַן דָּאַס הָאָרֶץ פּוֹנֵם עַלטסטן, אַבער אוֹיְד ער האט גַּאֲרַנִּישָׂט גַּעַפְּוּלְט. דָּעַמְאַלְתַּ האט פְּרוּי פֿאַבְּיַאַשְׁפָּ פּוֹן נְרוּיס צְרוֹת אַגְּנַעַהְיוֹבָן צו ווַיְנַקְעַן צוֹם כָּאן, ער זְאַל נישט שְׁטוּיַּן, ווֹי אַ גְּוֹלֵם אַן נְאַרְיִשְׁ גַּלְאָצְן, נְאַר ער זְאַל וְעַן עַפְּעַס ווֹאַס אוּפְּ צוּטָן. אַבער פֿאַבְּיַאַשְׁה האט ווֹיְטַעַר נְאַרְיִשְׁ גַּעַלְאָצְט, זֵיך נישט גַּעַרְיִטְ פּוֹן אַרט אַן גַּאֲרַנִּישָׂט אוּפְּגַּעַטְוֹן. די פְּרוּי פֿאַבְּיַאַשְׁה האט אַגְּנַעַכְאָפְט דָּעַם עַלטסטן בַּיִּם אַרְבָּל, אַים נישט אַפְּגַּעַלְאָזְטָן: — האַרְלְעַבְּן!... דָּאַקְטָאָרְלְעַבְּן!... פְּאַנְיַעַ!... — האט זַי גַּעַ-

צָוּ יִשְׁן חַיִּים לְאֹזֶן וְאַסְעָר

רעדט צום עַלְטַסְטָן פּוֹיְלִישׁ — האב גאנט אין האָרצְן... נעם נישט אָוּוּק בֵּי מִיר מִיּוֹן טְרוּיְסְטָן! לְיכְטִיקָּעֶר הָעָר... מַעַר וּוּ צְוּוּיּ פִּיצְלָעֶר סְוַנְדָעֶר פֿאָרְמָאנָן אַיךְ נִישְׁתְּ!...

דער עַלְטַסְטָעֶר האָט אָבעָר אוּוּפּ נִישְׁט גַּעֲקוּטָה, נִישְׁט פֿאָרְשְׁטָאָנָעָן, וּוּאָט זַיְוָעַדְטָן, אָרוּסְגַּעַרְטוּסְטָן פּוֹן אַירָעָה הענט דֻּעַם אָרְבָּל אָוּם אָפְּגַּעַשְׁטָמוּבְּטָן, וּוּסְ/וּאָלְטָן אוּוּפּ אִים אָמִיאָסְעָר שְׁרַעַג גַּעֲקָרָאָכְן. פְּרוּיּ פֿאָכְיָאָשּׁ האָט זַיךְ פְּלוֹזִים אָיסְגַּעַדְדוּסְטָן צַו אלְעַט מִיט דֻּעַר פְּלִיזְעָן, לְאָנְגָּז זַיךְ גַּעֲפָרָעָט מִיט צִיטָעָרְנְדִּיקָּע פֿינְגָּעָר בַּיּוֹם בְּלִזְקָעָלָע, אָרוּסְגַּעַזְיוֹנָן פּוֹן דָּאָרָט אָקְלִינוּ בְּרָאָשָׁן, באָשְׁטָעָקָט מִיט עַטְלָעָכָע פֿיטְשִׁינְקָע דִּימְעָנְטָלָעָר. די בְּרָאָשָׁן זַו דָּעַלְאָנְגָּט דֻּעַם עַלְטַסְטָן אָזֶן זַו אִם נְעָזָאנְטָן:

— נָא, דָּאָקְטָאָרְדְּלָעָבָן, די בְּרָאָשָׁן... — האָט זַי צַו אִים נָאָר אלְעַט גַּעֲרָעָט אָוּפּ פּוֹיְלִישׁ — דָּאָס אִין אַלְגָּן, וּוּאָט כְּחָאָבָן... די בְּרָאָשָׁן האָט אַיךְ אָרוּסְגַּעַרְטוּסְטָעָוּט אָזֶן גַּעֲהָלָטָן אָוּפּ אָשְׁוּאָרָצְעָר שְׁעה... אַצְינְד אִין די שְׁוּוֹאָרָצְעָר שְׁעה גַּעֲקָוּמָעָן... נָא, פָּאָנוּיעָ...

דער עַלְטַסְטָעֶר האָט די בְּרָאָשָׁן וְשַׁעֲרָנָע אַין האָנט אָרִין גַּעַר נְוּמָעָן, זַי מְבִינְיָשׁ-לְאָנְגָּג בְּאָסְטָרָאָכָט, צַי זַי אַיְזָן עַפְּסָס וּוּרְטָס, זַיךְ גַּעֲיָוּבָט, צַי נְעָמָעָן, צַי נִישְׁטָמָע אָזֶן צֻוְּסָה זַי צְוָרִיק אָפְּגַּעַנְגָּבָן. דָּעָרוּוֹיָלָה האָבָּן די מַאָטָרָאָזָן אָנְגָּנוּמוּעָן דָּאָס קִינְדָּה, וּוּאָט אִין שְׁוּיָּוּן לְאָנְגָּג בַּיּוֹם בָּאוּסְטוּזָן נִישְׁט גַּעַוּעָן, נִישְׁט אָוּפְּגַּעַמְאָכָט אָפְּלוּ די מִידָּעָ אָוִינְן אָזֶן עַס אָרוּפְּגַּעַלְיוֹגָט אָוִינְפּוֹן טְרָאָגְ-בָּעָטָל. די פְּרוּיּ פֿאָכְיָאָשּׁ האָט זַיךְ אָוּפְּגַּעַשְׁטָעָלָט בַּיּוֹ דֻּעַר מִיר, זַי פֿאָרְשְׁטָעָלָט מִיט בִּידָעָהָעָט, וּוּמִיט פְּלִינְגָּל אָזֶן נִישְׁט גַּעֲלָאָט אָרוּסְטָאָס דָּאָס טְרָאָגְ-בָּעָטָל.

— דָּא וּוּלְדָ שְׁטִינוּ!... — האָט זַי גַּעֲזָאנְט מִיט אָסְךְ אָנְטָה שְׁלָאָסְנָקִיָּט אִין קוֹל — כְּבוּעָל אַיךְ נִישְׁט אָרוּסְלָאָזָן פּוֹן דָּאָזֶן נְעָזָאנְט... סִירָדָן אוּר וּוּטָן נִין אָיבָעָר מִיר טְוִיטָן גּוֹאָה!... מעַן האָט זַי אָבְּנָשְׁטָיוֹסָן, אֹזָא שְׁטָאָרָקָן שְׁטוֹפּ אַיךְ גַּעַטָּוֹן, אִזְזַי אָזֶן גַּעֲפָאָלָן אוּוּפּ דֻּעַר עָרָה. די מַאָטָרָאָזָן זַעַנְעָן אָרוּסְטָאָס מִיטָּן טְרָאָגְ-בָּעָטָל.

צו ישן הימל און וואסער

פֿאָר דער טִיר זענען געווען פֿיל יַידְן פֿאָרוֹאַמְּלֵט, זַיְקְ אַנְגָּעַ נומען פֿאָר דער פֿרְיוֹ פֿאָבִישׂ, חַלְמָאוּ מַעַן הַאֲטַז זַיְזָוִי אַומְּדָ בְּרַחְמָנוֹתְדִּיק אַפְּגַעַשְׁטוֹפֶּט, אָזֶן זַיְזָוִה אַושְׁוֹה דָּעַר גַּעַפְּלָן. דִּי עַרְשְׁטָעַ האָבָן זַיְקְ אַרוֹיסְגַּעַשְׁטָעַלְטַ נַאֲטָאָן אָוֹן נַח דָּעַר "רוֹויַּה טָעַר", בְּרַאֲנִיעַ פֿאָלְדְּבוֹיִים בְּרוֹדָרָע.

— פֿאָרוֹיכְטִיךְעַר אַכְּבָּלְן?... — האָט נַאֲטָאָן גַּעַנְגַּט — שְׁטוֹפֶּט נִישְׁטָן... וַיְיַזְרֵר בְּאַצְּעַת אַיר זַיְקְ צַו פֿאָסְאָזְוִישְׁרָן?!... דִּי מַאֲטָרָאָן האָבָן אִים אַנְגַּעַקְוּקְטַ פֿוֹן אַוְיְבָן אַרְאָפַּ, וַיְיַזְרֵר וַיְאַלְטָן נִישְׁטַ פֿאָרְשְׁתָאַנְגָּעַן פֿוֹן וַיְאַנְגָּעַן עַס נַעַמְטַ זַיְקְ צַו דָּעַם יוֹנְגַעַנְמָאָן אַט אַזָּא גַּרְוִיסְעַ חַוְּפָה אָוֹן זַיְקְ צַעְלָאָקְטַ הַזְּקָאָפַּן קָוָל.

— פֿאָסְאָזְוִישְׁרָן?!... וַיְאַסְמֵן פֿאָרָא פֿאָסְאָזְוִישְׁרָן זַעַנְט אַיר?!... אַ בְּאַנְדָּעַ שְׁלַעְפְּעָרָס זַעַנְט אַיר אַלְעָן!... וּוּרְאַמְּרֵי אַוְרָעְיַן!... האָט זַיְקְ אַנְגַּעַרְוּפַּן דָּעַר קְלַעְנְרָעַר מַאֲטָרָאָן, אַ בְּרִיטְ-פּֿלְיְצִיקָּעַר, אַ שְׁוֹאָרִיזְ-אַפְּגַעַנְבְּרָעַנְטָעַר, מִיטַּ אַ שְׁרָאָם לְעַנְגְּנָאָרִים דָּעַם פֿנִים אָוֹן מִיטַּ אַ פֿאָר שְׁטָאָרְקַעְ יַדְים. אַוְיָה וּוּלְכָעַם אַזְיַזְמָאָרִים אַ נַּקְעָטַע טַעַנְצָעָרִין מִיטַּ הוּבָעַ אָוֹן שְׁלַאְנָקָעַ פֿוֹס.

נַאֲטָאַנְגָּעַן אַיְזַדְסַמְבְּלָוְט אַנְטְּרוֹנְגָּעַן פֿוֹן פֿנִים, זַיְגַע גַּרְוִיעַ אַוְיָן זַעַנְגַע אַינְגַעְנִצְן וּוּסִים גַּעַוְאָרִן אָוֹן דִּי לִיפְן האָבָן אִים גַעַצְיָטָרָט. עַר האָט גַעַוְאָלָט וַיְאַסְמֵן טִיפְעָר אַרְיְינְאָגָן דִּי מַאֲטָרָאָן, אַבְּעָר סְהָאָבָן אִים אַוְיַזְגַעַלְטַ וּוּרְטָעַר. אַ קְנוּיָל אַיְזַדְסַמְבְּלָוְט גַעַר בְּלִיבָן אַיְזַהְלָן, נִישְׁטַ גַעַקְאָנְטַ אַרְוִוִים. נַח אַיְזַדְסַמְבְּלָוְט גַעַר קְוּמָעַן, גַעַרְדָּטַט מַעַר כִּימַט דִּי הַעַטָּם, וַיְיַזְרֵר מַוְילַגְ, מַעַר אַיְזַדְסַמְבְּלָוְט, וַיְיַזְרֵר מַעַרְדָּר שְׁפָרָאָן:

— צִיט שְׁוִין צְרוּיקַ דִּי וּוּרְטָעַר!... — האָט עַר זַיְקְ גַעַרְסָט דָעַם גַּאֲרָגָל, דִּי שְׁוֹאָרְצָעַ גַעַרְזָוְלָטַע חַאְרַ האָבָן גַעַפְּאָטְשָׁט דַדְסַמְבְּלָוְט אָוֹן דִּי אַוְיָן האָבָן גַעַרְדָּעַט מִיטַּ שְׁנָאָה, גַרְיוֹת דָוָס צְוִין יוֹיְזָדָן, וַיְאַסְמֵן וּוּטַז זַיְקְ אִים אַיְזַדְסַמְבְּלָוְט וּוּגַג שְׁטָעַלְן — צִיט שְׁוִין צְרוּיקַ דִּי וּוּרְטָעַר!... מִיר וּוּלְזַן זַיְקְ נִישְׁטַ אַזְיַזְמָאָרִים מִיטַּ דָעַר בְּלַאֲטַע צְוֹגְלִיְהָ! מִיר פֿאָרְלָאַגְּנָעַן אַ מעַנְטְּשָׁלְעָכָבַע בְּאַהֲנָדְלָנָגָן!... מִיר זַעַנְגָּעַן מַעַנְטָשָׁן!...

צ וו י ש נ ה י מ ל א וו ו א ס ע ר

— מענטשן זענט איר?!... וואזשנע מענטשן!... מטליקעט
אייך פון אומעטום אරויים און מ'אוזט אייך נישט אינגרעהז
איידין!... טיר און טויער אייז פאראקט פאָר אייך!... בי קיין
שומ פאָרט קענען מיר זיך נישט אַפְּשָׁתְּעַלְּזָן! אומעטום האט מען
מורא איר זאלט זיך נישט צוֹשְׁעָפָעָן און נישט וועלן אַזְוּקָן!...
האט מיט א סך ניפט א שטאָך געטן דעם צעהיצטן נחן דער
העכערער מאָטָרָאָה, א שְׂנָאָלָעָר, אָ דָאָרָעָר, מיט א קאָפֶשְׁוָאָרָצָע
האָר, מיט א ווינְגְּנִידְקָן גאנְג אָן מיט א קָנָאָפֶ, ווּאָס אָז אַיִם
אַרְוָמְנַעֲפְּלִוְגָן אוּפְּנָחָלָז אָרוֹפָן אָן אָרָאָפֶ, ווי אַמְּיוֹזָן.

דאָס קוּפְּקָעָלָע ווִיזָן האָט זיך אַ ווִיג גַּעַטָּן, אַיְנְגָעָהָאַלְטָן נחן,
וואָס אָז שוֹן נישט גַּעַוּן מער בֵּי. זיך אַין דֵי הענט אָן אַלְעָזָעָז
געַן אַוְיָפָאָמָל אַרְוִיְפְּגָעָפָרָן אוֹוָה די מאָטָרָאָזָן אָן דער עִיקָּר
אוּפְּנָעַלְמָסְטָן, ווּאָס אָז אַין אַלְעָזָרָת שָׁוְלְדִּיק. כָּאַטָּש קַיְנָעָר
האָט פֵּיל נישט פָּאַרְשָׁטָאָגָעָן פָּוָן דֻּעָם, ווּאָס דער מאָטָרָאָזָן האָט
מיַט אַזְוּפְּיַל כְּעַם אַפְּגָעָדָעָגָרָט, אַבְּעָרָדָי אַיְנְצָלָנָעָ אַ פָּאָרָ
שְׁטָאָנָעָנָעָ וּוּרְטָעָרָהָאָנוּ שְׁוֹן גַּעַנְגָוָ וּוּי גַּעַטָּן. אַלְעָזָהָאָבָן אָיִן
איַיְן קוֹל גַּעַשְׁרִינוֹן אוֹוָה יְוִידִיש:

— חַעַי דַּה בָּאַלְיּוֹדָק נִשְׁתַּחַת קַיִן פָּאָסָאָזִירָן!... דַּעַכְן דַּיך
מיַט דַּי רְיִיךְ!...

— סְאַיְן אַ בּוֹשָׁה אָן אַ חַרְפָּה אַזְוִי צָוָּרָעָן!...

— מִיר ווֹילָן אַיְר זַאלְט אָנוּן באַהָאנְדָלָעָן ווי מענטשן, נישט
זַוִּי הַיַּנְטָה!... הַיַּנְטָה באַהָאנְדָלָט מעַן בעַסְעָרָן!...

— עַסְוָן ווֹילָן מִיר! אלְיַיְן פָּרָעָסָט אַיְר אָן טְרִינְקָט אָן מִיר
הַאָבָן שְׁוֹן לאָגָג קַיִן שְׁטִיכָל בְּרוּיטָט פָּאָר דַּי אוֹוָן נִשְׁתַּחַת גַּעַזְעָן!...
פָּוָן פְּלִיאַיש אָז שְׁוֹן אַפְּגָעָדָעָט!... דַּאָס גַּעַלְעָצִים שְׁפִירָט זיך בֵּין
חַלְשָׁות, קַלְעָפָט זיך צָוָּדָי צִיּוֹן, ווּי סְמָאָלָעָן מעַן קָעָן עַס אָז
מוֹיָל אַרְיָין נִשְׁתַּחַת גַּעַמְעָן!... סְאַיְן אַ רְיִינָעָ קְרַעְנָקָן!...

דערהערט, אָז עַס נִיְיט ווּעַגְן עַסְוָן, האָט זיך מַאָרְקָסָט פָּעַלְדָּן
בּוּיְם דַּעַר „אַסְמָס“ אַ שְׁטָעָל גַּעַטָּן פָּאָר אַלְעָזָהָאָבָן מִיט זַוִּינָעָ רְזִוְעָק
הַעַנְטָזָה זיך גַּעַלְאָפָט אָן הַאָרִי, אָז סְהָאָט אַזְוָשָׁאָפָגְעָהָלָכְטָן:

— מִיר ווֹילָן עַסְוָן!... — האָט עַר גַּעַשְׁרִינוֹן — מִיר זַעַנְעָן

צוֹוִישָׁן הַיְמָל אָזֶן וּאָסָעָר

הונגעראיק!... איר הונגערט אויס די פאסאוזירן!... דיו וועלט אויז נאך נישט הפקרי!...
בעת די מאטראון האבן דערזען, אז עס איז נישט קיין גען-
לעכטער, אז דאס בינטלו יידן וווערט גורמעער, האבן זוי אַ-
געטן דאס טראנג-בעלט און אוועק. זוי זענען אבער נישט שלדייך
געבליבן די יידן קיין ענטפער, פון וועג א געשריי געטן אויף
צוויך:

— אומזיסטע פרעסערטס!.... שמווציקע יידן!... ווראמערי
אַוּרָעַי!....

ווען די מאטראון זענען אוועק, האט זיך פאכיאש אַרומגעזען,
אז די בראש פעלט. ער האט געמיינט, אז דאס וויב, וואס איז
נאכגענֿאָפָן נאכּוּ טראנג-בעלט, האט די בראש באחאלטן. אבער
זוי האט נישט געוווסט פון קיין פותריד-חלום...
באלד האט זיך דער עטלטסטער מיט איינעם פון די צוויז
מאטראון צוירק אומגעקערט צו פאכיאשין אין דער קאכיבינע אריאן.
דער מאטראון האט אַרוייגענווארפָן פאכיאשעס וואלייז, אויסגע-
שפּוּרְצָט דֵי קאכיבּנָע מיט קָרְבָּאָל אָזֶן פָּרְהָאָקָט די טִיר מיט
טְשֻׁוּקָעָם. פָּאַבְּיאַשָּׁן מיט זוּן בְּנִידְבִּית צוֹזָאמָעָן מיט זוּן וואָז-
לייז האבן זוי מיטגענוומען מיט זיך, זוי געפְּרִיט, ווי אַרְעָסְטָאָנְטָן.
שפּוּטָעָר אַבְּיָסָל, ווען אויאָפָּר דער שִׁיר איז צוירק שטיל גע-
וואָרָן, האט מען געזען, ווי דער באַרְיִיטָעָר וואַרְשְׁוּוֹרָד דְּקָטָאָר
מיט די פָּאַרְמְכִירִים זיינָע אַין דער האנט אָזֶן מיטן ברויטן
שׂוּוֹאָרָצָן קָאָפְּיִילְוִישׁ טִיךְ אַנְגְּרוֹקָט אוּפְּנָן שְׁטָעָרָן, נִיטָּמִיט
שְׁטָאָלְצָעָן, זִיכְּרָעָר טְרִיט אַין דער רִיכְטָוָן, ווי עס גַּעֲפִינְט זיך
די קָאַבְּיָנָע פּוֹנָם קָאָפְּיִיטָאָן. קִינְגָּרָה האט נִישְׁתְּ גַּעֲוָוסָט וויוּ ער
נִיט אָזֶן וואָס מיט איז פְּלֹצִים גַּעֲשָׁעָן. באַלְד איז אַבְּעָר
אלֵיךְ קָלָאָר גַּעֲוָאָרָן, ווֹיְלָפָן קָאָפְּיִיטָאָנס קָאַבְּיָנָע זיך מִידָּר
אַמְּקָאָל דַּעֲרָהָעָרָט פְּלוֹזָות. מען האט זיך אַונְטְּרָעָגְעָנְבָּעָט צו דער
טִיר אָזֶן אַונְטְּרָעָגְעָרָט, ווי דער דְּקָטָאָר קָלָאָפְּט דָּאָרָט אַין
טִישׁ, שְׁרִוְיט אָזֶן בְּיוֹזָעָט זיך אָזֶן פָּאָרְלָאָגָט, מַזְאָל אִים אַרְיִינְ-
לָאָזֶן צָוָם קִינְדָּה. ער האט די קָלִינְעָאָנְגָּעוֹהִיבָּן צו חִילְוָן אָזֶן
ווֹיְלָמַזְאָל אִים צָוָלָאָזֶן צו אַיר. ער האט דַּעֲכָת דָּרָעָצָה. ער האט

צווישן הימל אונ וואסער

שרציך יאר פראקטיק הינטער זיך, ער איז נישט קיין יונגעלאַדארט!

ס'האט אים אבער נישט געהלפּן זיין בייערן זיך, זיין
קלעפּן איז טיש — איז שפיטאל אריין האט מען אים נישט
ארינגעלאָזט. ער איז ארוּם פונס קאָפִיטאָן זיינָר אַפְּנַעַשְׂטַיְּסָן
אוֹן מיט איז אַרְאַפְּנַעַלְאָזָטָן קאָפּ. פונקט איזו שטאלֶץ איז זיך
וּ ער האט זיך געהלאָזט צום קאָפִיטאָן, איזו געהלפּן איז געד
בעכידס איז ער פון אים ארוּם. ער האט קויַם געהלעט דֵי פִּיסּ,
גערעדט צו זיך אַלְיַוּן:

— פֿערצִיך יאר פראקטיק הינטער זיך!... פֿערצִיך יאָר!....
אוֹזְוּפִּילְ קְרָאָנְקָעְ זְעָנָעְ שְׁוִין דּוֹרְךְ מִיְּנָעְ הענט אַהֲרָן!... וְאַם
איּוֹ גְּעוּוֹאָרְן פּוֹן דִּירְ, דָּהְ. בְּרָאָנִיסְלָאוּ מִירָסְקִי?..

פלוציאַם האט ער זיך אַפְּנַעַשְׂטַעַטְ, אַוְאָרָפּ גַּעַטְוּן דֵי מַכְשִׁירְ
רִים זְיַינָעְ צוֹ דָעַרְ ערְהָ, זְוִי אַ שָּׁאָר גַּעַטְוּן מִיטְן פּוֹסּ, וְזַי אַן
אַיבְּרַעְקָעְ זַאְךְ. בָּאַלְדְּ האט ער אַבְּעָרְ זְוִי צְרוּשָׁ אַוְיְגַּעַזְוּבִּיןְ.
אַפְּנַעַוּוִישַׁטְ פּוֹנָס שְׁטוּבְ אַזְוּעָקְ זְיַינָעְ וְעַוְנָסְ.

שפּעַט נַאֲכִמְטָאָן האט זיך פֿאַכְּבִּישְׁ מִיטְ זְיַינָעְזִינְדְּ
צְוִירָקְ אַומְגַעְעַרְטְ פּוֹן דָעַר דְעַזְוּנְעַקְצִיעְ. דָעַר קָאָפּ אַיז גַּעַעַן
בְּיוֹ אַים אַפְּנַעַנְאָלְטָ אַזְוּן דֵי מְלֻכּוֹתִים צְעַקְנִיְוְשִׁתְ, בָּאַדְעַטְ מִיטְ
גַּעַלְעָ פְּלַעְקָן. ער האט אַוְיְסְגָּעָזְן, זְוִי ער וְאַלְטָ זיך עַרְשַׁטְ פּוֹן
חַפִּיסָה אַוְמְנַעְשָׁרָטְ. אַזְוּקְ דָּאָס וְוִיבְ האט גַּעַהְאָטְ אַז אַפְּנַעַשְׁוּזְ
רַעַנְעָם קָאָפּ, פּוֹל מִיטְ „טְרַעְפּ“. זְוִי בְּיוֹ אַ קְלִיְיןְ יִינְגְּ. אַזְוּן זְיַי
הָאָט טַאָקָעְ אַוְיְסְגָּעָזְן זְוִי אַ קְלִיְיןְ יִינְגְּ, יִנְגְּנָעָר גַּעַוְאָרְן מִיטְאָ
טָאָל אַוְיַּפְּ אַ הַלְּפָטְ יִאָרְן. זְיַי האט נַאֲרִישְׁלָעְךְ גַּעַשְׁמִיכְלָטְ, זְיךָ
וּיְעָרְ גַּעַשְׁעַטְ, בָּאַלְדְּ אַגְּנַעַטְוּן אַ טִּיכְלָ אַוְיַּפְּ קָאָפּ, פֿאַרְשַׁטְעַטְ
די בּוֹשָׁה...

בָּאַלְדְּ זְיַי פֿאַכְּבִּישְׁ האט זיך אַומְגַעְעַרְטְ, האט זיך פֿאַרְדְּ
שפּוּרִיטְ די יְדִיעָה, אַז אַלְעָ, וְאַם שְׁלָאָפּן מִיטְ אַים אַוְוּפְן אַונְ-
טְרַעְשְׁטָן דָעַ, וְעַלְןְ מוֹזְן זְיַי צוֹ דְעַיְנְפְּעַקְצִיעְ. עַס זְעָנָעְ טַאָקָעְ
גַּעַקְמוּנָן מִיטְ אַים צְוֹזָעָן אַ פָּאָר מַאְטְרָאָזְן, גַּעַזְכְּטָ אַיז דֵי
סָבְּנָעָם, אַרְוֹנְטָעְרְגְּעַסְקָוָטְ אַוְנְטָעְרְ דֵי בְּעַטְלָעְךְ, גַּעַנְיְשַׁטְעַרְטָ אַיז
יְעָדוֹן וּוּנְקָעְלָאָ, גַּעַנְיְרָבְן עַפְעָם אַז אַנְטִיזְבִּיכְלָ, אַוְיְסְגַּעַרְוּפְן

צוֹוִישָׁן הַיְמֵן אָוּן וּאַסְעָר

נעטנו, זיך געבייזערט, געמאכט קולות און זיך געהיחסן אלע אויסשטעלן אין אַרי. די מאטראון האבן אויסגענוצט זיעדר מאכט, אונטערגעטראיבן יידן, אונטערגעשטארקעט, געוואָרטן, אַז קוינער זאל נישט אַנטולוּפַן, זיך נישט אויסבָּאַהָלְטָן, וויל עס איז נישטָאָ קִין צִיטַט — די נאכט פָּאַלְטָ בָּאַלְדָּ צַו. די יידן האבן זיך דערשראָקָן, געשטאָנָעָן אַין דָּעָרָ רִי, אַז געהאָרכּוּאָם, זוי אַסְטָאָרָעָ שֻׁעְפָּסָן, זיך געלאָזֶטֶרֶן פָּוּן די מאטראון. יעדער האט געטראָן מִיט זיך זיינָה האָבָּ אָן גּוּטָם, וווער אַז אַפְּגָעַרְבָּעָן ווֹאַלְיוּזָעָ, וווער אַ טַּלְמוּיכָל אָן עַס האָט אויסגעּזָעָן, זוי זיינָוּאַלְטָן זיך אַלְעָ געפלְיבָּן ערנְגָּזָעָ אַז ווֹיְטָן ווֹגָן אַריְזָן. יעדער אַיְנָעָר האָט געפָּאַלְגָּטָן, געטָן אַלְיָן, ווֹאָסָם די מאטראון האָבָּן געהיחסן, בלויוּן בראנְגָּיָעָ פֿעַלְדְּבָּוּסָהָאָט געארבעט מעשִׁים, געשרינָן, אַז זי אַז נישט ברודְיקָן, זי ווועט די בושָׁה נישט אַיבָּעַרְטָרָאָן, מען זאל זי שלעָפָּן צַו דָּעָר דָּעַונְפְּאַקְצִיעָ, ווי די ערנטָעָ שְׁלַעַפְּרָעָרִיָּן. חווּ דָּעָם ווועט זי זיך נישט לאָזָן אַפְּשָׁעָדוּן די האָרָ, זי ווועט זיך דָּאָסָם לְעָבָּן געמעָן, שְׁפָרִינְגָּעָן אַז ווּאַסְעָרָ אַריְזָן, אַיְדָעָר אוּסָט שְׁטִינוֹן אַזָּא בּוּשָׁה. אַז שְׁוּין באַצְּיִתְנָסָהָאָט זי צוֹונָהָאַלְטָן מִיטָּן די הענט דָּעָם קָאָפָּ, ווי עַס האָט עַס געטָן פֿאַבְּיאַשְׁעָם מִירְעָלָלָעָ. פֿלוֹצִים אַיְזָן זי אַרְוִיסְגָּלְאָפָּן פָּוּן דָּעָרָ רִי, פֿאַרְשָׁוּוֹנְדָּן ערנְגָּעָ, זיך געזוּוּמָט אַ שְׁטִיקָל צִיטַט אַזָּן צְרוּסְגָּעָקוּמוּן מִיטָּן נְצָחָנוּדָיקָן אַזָּן סְדוּתְדִּים פֿיוּרְלָי אַזָּן די פֿאַרְוּוֹינְטָעָ, דָּוּבְּוָאַיְוּבְּגָּעָשׂוּאָרָן לענְעָ אַיְוָגָן. לאָגָג האָט זיך אַבְּעָר דָּעָם סָדָר נישט געקבָּעַט האַלְטָן אַז זיך, זיך אַרְוִיסְגָּעָרָדָט אַזָּן מִיטָּן אַוְונָק געגעּבָּן אַנְצָוּנָהָעָרָן אַזָּן בְּלִוְיָן אַונְטָרָשָׁעָרָן אַבְּיִסְלָן.

צְוּוִישָׁן די, ווֹאָסָם מעַן האָט געפרְּטָ צַו דָּעַר דָּעַונְפְּאַקְצִיעָ, אַז אוּך געווּעָן אַידָּעָ. זי אַז געשטאָנָעָן מִיטָּן אַז אַוְיפָּגָהָוִוְבָּעָנָעָם קָאָפָּ, נִשְׁתַּת גַּעֲנְטָפְּעָרָט נְאַטְאָנָעָן, ווֹאָסָם זיך גַּעַנְגָּעָטָרָן פֿוֹנְדָּעָרְוּוֹיְתָן מִטָּן בְּלִיקָן גַּעַטְרִוְּסָטָן, זי זאל זיך פָּוּן גַּרְנִישָׁט אַיבָּעַרְנָעָמָן. נְאַטָּאָן האָט אוּפָּה אַידָּעָן גַּעַוְאָרָט די גַּאנְצָעָ צִיטַט, ווֹאָסָם זיך נְאַטָּאָן גַּעַזְוִימָט אַזָּן זיך האָט זיך אַוְמָגְעָקָרָט מִיטָּן אַז אַונְדָּ טְרָעָנְשְׁוּרְעָנָעָם קָאָפָּ, האָט עַר זיך גַּעַוְיְצָלָט מִיטָּן אַירָן, אַז אַיְצָט

צו ישן הימלאון ואמער

זעט זי אויס פיל שענער, ווי פריער. צו איר גראבלעך-מעגריש
כל און צו איר איינגעשפארטקייט, פאסט איר דער יינגלייש-
אָפְּגַּעַשְׂיוּרַעַנְּרַקְּאָפְּ.

דו זעסט איצט אויס ווי א יינגל, אָלְאָכְזֹו... — האט ער
אייר אָסּוּשָׁנְטוּן אִין די מיאוס-אָפְּגַּעַה אַקְטָעַה האָר — אָשְׁלַעַכְת
אָכְזֹו עֲרַסְתָּעַ בְּחָוֶל... ס' פָּאָסְטָדְרָזְוּרְשָׁן...
עם האט אָבָעֵר גָּרְנִישָׁטָן גָּהָאָלְפָן, די גָּאנְצָעַ אַרְבָּעַט אִין
גָּעוּעַן אַרְזִיסְגָּנוּוּאָרְפָּן, ווּוִיל בָּאָלְדָא אָוִיפְּרַעַנְאָכָט וְעַנְעַן פְּלוֹצִים
אוּוְעַקְנָעַפְּאָלָן ר', לְיִזְעַר דָּעַם שְׁפִּיּוֹזְקָרָעָמָרָס וְוּוִיבָאָן זְיַינָס אָ
זָוָן, אָבְחוֹל מִיטָּלָאנְגָּעָ פָּאוֹת, פָּאָרְשְׁטָעַקְטָה הִינְטָעָר די אָוִיעָרָן
אִין מִיט אָיְדִישׁ הַוְּטָעַלְעַ אָוּפָן קָאָפְּ. ר', לְיִזְעַר אַיְזָאָלִין וְעַנְעַן
דָּעַם בָּאָלְדָא גָּעָנָגָנָעָן מְעַלְדָן אָונָן מַעַן האָט זְיַ אָוּוּקָגָעָכָאָפְּט
אִין שְׁפִּיטָּאָל... .

VI

צומאָדָרְגָּנָס אַוִּיפֶּ דָּעֵר נַאֲכָט, וּוֹעֵן דָּעֵר וּאַרְשָׁעוּוֹעֵר דָּאַקְטָאָר
 אַיְזֶ שְׂוִין גַּעַשְׁמָאָק גַּעַשְׁלָאָפֶן, הָאָט וּוֹעֵר פְּלוֹצִים אַנְגַּעַלְאָפֶט אַיְזֶ
 זְוִין טִיר אָוָן אִים אַוְיְפָגְנוּוֹעָקֶט פּוֹן שְׁלָאָה. אַיְזֶ דָּעֵר גַּעַדְיכְּטָעֵר
 פִּינְסְטָעְרָנִישׁ הָאָט דָּעֵר דָּאַקְטָאָר גַּאֲרָנִישׁ גַּעַקְאָנֶט זְעָן, בְּלוֹוִין
 גַּעַפְּוִילְטָאָ אַפָּאָר הָעָנֶט אַוִּיאָת זִיךְ, וּוֹאָסָט הָאָבָּן אִים גַּעַוּוֹעָקֶט אַיְזֶ
 גַּעַרְיסָן, נִישְׁטָט גַּעַלְאָזָט אִים אַפְּיָלוּ רַעֲכָת אַנְטוֹן אַוְן אִים גַּעַרְופֶּן צָוֶּ
 אַ קְרָאָנְקָן. דָּעֵם דָּאַקְטָאָר הָאָבָּן זִיךְ דִּי הָעָנֶט אַיְזֶ דִּי פִּים פּוֹן
 גַּרְיוֹס אַוְיְפָרְעָגָנוֹגֶג גַּעַטְרוֹיְסָלֶט, עָרֶה הָאָט זִיךְ אַפְּיָלוּ נִישְׁטָט צְוָנָעֶ
 הָעָרֶט צָוֶּ שְׁעַפְּטִישְׁנְדִּיקָן קוֹל, בְּשְׁוּם־אוֹפֶן נִישְׁטָט גַּעַקְאָנֶט צְוָרְעָפֶן
 צָוֶּ דִּי מְלֻכּוֹשִׁים אַוְן מִיטֶּן אַנְ אָפֶן, צְעַשְׁפִּילְעַט הָעָמֶד זִיךְ בְּלִינְדָּ
 גַּעַלְאָזָט נְאָכְנִיָּן נְאָךְ דָּעֵר גַּעַשְׁתָּאָלָט אַיְזֶ דָּעֵר פִּינְסְטָעְרָנִישׁ.
 גַּעַהְאָרְכּוֹאָס אַיְזֶ עָרֶה כְּבָדָר נְאָכְנִיָּנָנָעָן נְאָךְ דָּעֵר גַּעַשְׁתָּאָלָט,
 וּוֹאָסָט הָאָט אִים גַּעַפְּרִיטָט טְרָהָ-אָרוֹיָּה אַוְן טְרָעָפְ-אָרָאָפֶ, דָּוָרֶךְ
 פָּאָרְשִׁידְעָנָעֶ יְוִימְיָקָע וּוֹעַגְלָעֶךְ אַוְן אִים דָּעְרִצְיָוָט וּוֹעֵן אַמְּאָטָּ
 רָאָוֶן, וּוֹאָסָט אַיְזֶ פְּלוֹצִים אַיְזֶ מִיטֶּן דָּעֵר נַאֲכָט קְרָאָנָק גַּעַוּוֹאָרָן.
 דָּעֵר דָּאַקְטָאָר הָאָט זִיךְ אַנְגַּעַשְׁטָרָעָנֶט צְוָנָהָרֶט צָוֶּן קוֹל
 אַיְזֶ דָּעֵר פִּינְסְטָעְרָנִישׁ, זִיךְ קוִיָּם מִיטֶּן צְרוֹתָהָרֶט וּוֹאָסָט דָּעֵם
 קְרָאָנָקָן אַיְזֶ, אַוִּיפֶּ וּוֹאָסָט עָרֶה בָּאַקְלָאָנֶט זִיךְ. עָרֶה אַיְזֶ שְׂוִין צְוָרִיסָ
 פּוֹל גַּעַוּוֹעֶן מִיטֶּן מוֹטֶן, פּוֹל מִיטֶּן נְלִוְיכָן אַיְזֶ זִיךְ אָוָן בִּי זִיךְ אָפְנָעֶ
 מַאֲכָטָמָ, אַזֶּה עָרֶר וּוֹעֵט אַלְעִזְּ זְעָן צָוֶּ טָוָן וּוֹאָסָט נְאָרָ אַיְזֶ זְוִינָעֶ בְּחוֹחָותָ,
 כְּדִי צָוֶּ רְאָטְעוֹעֶן דָּעֵם קְרָאָנָקָן. עָרֶר וּוֹעֵט אַלְעִזְּ זְוִינָעֶ וּוֹעֵר דָּרָ
 בְּרָאָנִיסְלָאָוֶן מִירְסָקִי אַיְזֶ!
 מִיטֶּן אַפָּלְאָנְדָּרִים הָאָרֶץ אַיְזֶ מִיטֶּן אַסְּקָרְ פִּיעָרָאָן בְּאַנְיִיטָעָ
 בְּחוֹחָותָ אַיְזֶ דָּעֵר דָּאַקְטָאָר אָרְיָין אַיְזֶ דָּעֵר קָאָבְיָנָעָ צָוֶּן קְרָאָנָקָן. עָרֶר
 הָאָט מִיטֶּן פָּאָרְוּוֹרְטָעָ אַוְגָּן אַבְּלָאָנְדוֹזְשָׁעָ גַּעַטְוֹן אַיְבָּעָרָ דִּי וּוֹעֵנָטָ

צוֹוִישׁן הַיָּמֶל אָוֹן וְאַסְעָר

איבער ער האט גארנישט געזען. וואס זענען געוזען אַרְומָן,
אַבְּכָעֵר ער האט גארנישט געזען. ער האט געווֹכָט דעם קראָאנְקָן
אוֹן אַיִם געפּוֹנָעָן לְינָן אוֹן בעט. תִּיכְּפָה וּמִיד אוֹז ער צוֹגְעָנָגָנָעָן
צַוְּאִים. זַיְדָה צוֹגְעָנָעָט צַוְּאִים אוֹפְּנָן בעטָל אוֹן דערשְׁפִּירְטָטָדִי
טְשָׁקָה אוֹן דעם בַּיְלִיכָּן פָּאַפְּרִיאָסְׂזְׂרוֹיךְ, וְוָאָסָה האט אַנְגְּעָפְּוּלָט
די קָאָבְּינָעָן. ער אוֹז דָּא בָּאָלְדָה גַּוּאוֹאָרָן בָּאַלְעָבָּאָסָן, מִוּט תְּקִיפָּות
זַיְדָה גַּעֲנוּמָעָן בַּיּוֹעָרָן אוֹן שְׁרִיעָן אוֹוָרָדִי מַעֲנִשָּׁן, גַּעֲנוּמָעָן צַוְּזִוִּי
מַאֲכָן פָּאַרְשִׁידָעָנָעָה הַעוֹיוֹת מִוּט דַיְהַעַט וּזְוּ טּוֹבָעָבָה, הַלְּמָאִי
זַיְיָ טּוֹעָן נִישְׁתַּחַתְּוֹנָג אַוְתָּה דעם קְרָאָנְקָן, הַאֲלָטָן אַיִם אוֹז
שְׁטִיקְנִידְקָעָר לְוֹפְּטָה, וּוּ מַעַן קָאָן פְּשָׁוֹט דַעַם אַטְעָם נִשְׁתַּמְּטָפָן.
שְׁפָעַטָּעָר האט ער אַגְּלָעָט גַּעֲטָן דַעַם קְרָאָנְקָן, זַיְדָה גַּעֲנוּמָעָן צַוְּ
דַעַר אַרְבָּעָט. אַבְּכָעֵר וּזְיִי נָאָר ער האט צוֹגְעָלִיָּונָט דָאָס טְרִיבָּל צֻוְּ
חוֹלָה, האט זַיְדָה יְעָנָר פְּלוֹצִים אַגְּלָעָט-אוֹוָרָג גַּעֲטָן פָּוֹן בעט,
זַיְדָה אַוְיסְּגָעָצְּיָוִינָן אוֹן זַיְוִין גַּאֲנָצָעָר לְעָנָג אוֹן אַוְיסְּגָעָשָׁסָן מִוּט אַ
גַּעֲלָעַטָּעָר גַּלְיָיךְ דַעַם דָאָקְטָאָר אוֹן פְּנִים אַרְיָין. בַּיִּם דָּאָקָ
טָאָר האט זַיְדָה דָאָס פְּנִים מִוְּטָאָסָל זַיְדָה פָּאַרְעָנְדָרָט, פָּוֹן
גְּרוּוֹסָשָׁרָעָן אוֹן חִוְּדָשָׁז זַיְדָה אַוְיסְּגָעָרָוָט אַוְיָתָאָזָה, וּיְיָ פָּוֹן
אַגְּלָעָטְמִידְקָן פָּאַרְאָלְיָוָשׁ. עֲרַשְׁתָּאָאַיצְּתָהָבָן זַיְדָה אַלְעָטָה מַאְטָרָאָזָן,
וְוָאָסָה גַּעֲנוּמָעָן דַיְגַּאֲנָצָעָרָטָה, זַיְדָה גַּעֲבוֹוִינָן אוֹן דְּרִיעָיָן דַעַם גַּעֲלָעַטָּעָר,
פְּנִימָעָר, צַעֲלָאָכָט, זַיְדָה גַּעֲבוֹוִינָן אוֹן דְּרִיעָיָן דַעַם גַּעֲלָעַטָּעָר,
שְׁרִיגָּן אוֹן גַּעֲמָכָטָה קְלֹותָה, וְוָאָסָה הָאָבָן שְׁוּוֹרָאָר אוֹן טּוֹבָה אַפְּנָעָדָה
הַילְּכָתָה אוֹן דַעַר שְׁטִילָקִיטָה פָּוֹן דַעַר נָאָכָטָה. פָּוֹן אַלְעָטָה זַיְוִינָן הָאָבָן
אַנְגָּעָהוּבָּין פְּלִיעָן דַעַם דָאָקְטָאָר גַּלְיָיךְ אוֹן קָאָפָּה אַרְיָין פָּאַרְשִׁידָעָנָעָה
חַבְּצִים אוֹן קוּשְׁעָלָעָד.

דַעַר דָאָקְטָאָר האט גַּעֲמָכָטָה אַשְׁוּוֹגָה, קִיְּנוּנָם וּוּגָנָן דַעַם
קִיְּזָן וּוּאָרָט נִישְׁתַּחַתְּ דַעַצְּיָילָט, זַיְדָה נִישְׁתַּחַתְּ פָּאַרְטְּרוּוֹיטָטָפָּר קִיְּנָעָם,
אַלְעָז אַרְאָפְּגָנְשָׁלָוּגָנָעָן, בָּאָגְרָאָבָן תִּיהְיָ אַיִן זַיְדָה וּיְיָ אַגְּרוּוֹסָן סָודָ...
גַּעֲוֹוִיָּעָר גַּעֲוֹאָרָן וּוּגָנָן דַעַם זַעֲנָעָן עֲרַשְׁתָּאָדִי יִדְעָן טָאָפָּעָט פָּוֹן
דַיְיָ מַאְטָרָאָזָן אַלְיָוָן, וְוָאָסָה הָאָבָן זַיְדָה גַּעֲהָאָלָטָה אַיִן אַיִן בָּאָרִימָעָן,
וּיְיָ זַיְיָ הָאָבָן דָאָס דַעַם בָּאָרִימָטָן דָאָקְטָאָר אַוְיסְּגָעָרָוָט, אַנְבָּ
גְּרוּוֹבָן אַגְּרָדָעָ... דַיְיָ עַוְלָה האט יְעָרָן אַיְוָצִיקָן גַּעֲבָרָט, נַעַד
חוּבוּבָן פָּוֹן אָרָט. כָּאָטָש נִישְׁתַּחַתְּ אַיְנָמָלָה האט מַעַן אַלְיָוָן אַפְּנָעָ-

צוישן הייל און וואסער

לאכט פון דעם אלטן, האלב-עובר-בלדיין דאקטאר, געמאכט הלצהלהיך אויף זיין חשבון, אבער אוז אנד האט קינגער נישט געטעןט פארטראגן, ס'האט אלעמען גולדיך געטראפֿן. יעדערעד האט געפֿילט די באַלידיקונג אויף זיך אליאין. דערצוו זענען אלע איצט אַרומגענאנגען אין איין ענטהָנֶפֿש צוליב דעם, וואָס מ'האט פאַבְּיאַשְׁעָס יונגעלָע צוֹגְעָנוּמָעָן אין שפִּיטָאָל אָזָן צוֹלִיב דעם, וואָס די קרענָק האט אויך נישט געשאנָנוּעָט פאַבְּיאַשְׁעָס שכָּן, דעם געונָטָן, הויכָן, קְרֻעְפְּטִיקָן בחור — אַ יונָגָן ווֵי אַ לְּיבָט, נָאָר אַ ברָכָה צוֹ מָאָכָן אַיבָּעָר אִים — אָזָן דעם. גְּרִיכָס ווּוִיבָּד, די יְפִירָה. די נָאָנָצָע שִׁיפָּה האט זיך גְּשִׁפְּרָט מִיט קָרְבָּאָל. ווּעָן דעם גּוֹרְלָפָן די קְרָאָנָקָע האט קִינְגָּרָר נִישְׁט גּוֹוּסָט. די פְּרוּיָה פָּאַבְּיאַש אַיְזָן אֲפִילְוָאָז פָּאָר מָאָל אַיְזָן טָאגָן גַּלְאָפָן אין שְׁפִּיטָאָל אַרְיוֹן אוֹוָף אַירָעָעָר קְרָאָנָקָע פִּים, אַבעָר מַעַן האט זיך דָּאָרָט נִישְׁט אַרְיִינְגְּעָלָאָזָט. פְּרוּיָה פָּאַבְּיאַש האט אַיְנָגָאנָצָן נִישְׁט גּוֹקָט, אָז זַי טָאָר זַיְך נִישְׁט צְוֹפִיל בָּאוּעָן, אָז די גַּשְׁוּוֹלְעָכָן אוֹוָף אַירָעָה העט אָזָן פִּים ווּרְעָן גְּרָעָסָעָר. זַי אַיְזָן סְכָּרָר גַּהְאָנָגָעָן אוֹוָף דָּעָר שְׁפִּיטָאָל-טִירָה, זַי שְׂוִין נִישְׁט אַיְנָמָל שִׁיעָר נִישְׁט אַרְיִינְגְּעָרִיסָן אַיְנָוּוּיִינָן, אַבעָר מַעַן האט זיך אַלְעָמָל אַפְּגָנְשָׁטוּפָט פָּוּן דָּאָרָט אָזָן אַרְוִיסָּד גּוֹוּאָרָפָן.

ר' לְיִוּזָּר דָּעָר שְׁפִּיטָאָל-קְרָעָמָעָר אָז דָּוּקָא גּוֹוּעָן רְוָאִיכָּה, זַיְך אַרְוּמְגָדְרִיּוֹת ווֵי קִינְמָאָל גָּאָרְנִישָׁת, אָז ס'האט אַוש פָּאַבְּיאַשָּׁן אָונְטָרְגָּעָהָוִיכָן אָזָן עַר האט גַּעֲבָרָוּמָט זַי זַיְך אלְיאָזָן:

— ס'אָזָן נִישְׁט קִין טָאָטָע אָזָן ס'אָזָן נִישְׁט קִין מאָזָן...
האט עַר נִישְׁט פָּאַרְשָׁטָאָנָנוּ ר' לְיִוּזָּרָס פִּירָן זַיְך גּוֹוּעָן אַיְנָגָאנָצָן אָוִים מעַנְטָש, הַלְּמָאִי יְעַנְעָם אַרְט גָּאָרְנִישָׁת — עַר האט אָז אָוִים גְּבָרִיט הַאָרִיך, ווֵי אַ בָּאנְדִּיט!... ווָאָס טָוָג מִיר זַיְן פְּרוּמְקִיעָט, ווָאָס?... ווָאָס טָוָג מִיר זַיְן דָּאָזָוּעָעָן גַּאנְצָע טָעָג!...

די וַיַּדְן הַאֲבָן די מַעַשָּׁה מִיטָּן דָּאַקְטָאָר אָזָן די זְלוּזִים פָּוּן די מַאְטָרָאָזָן בְּשַׁעַתָּן צוֹגְעָנוּמָעָן פָּאַבְּיאַשְׁעָס טַעַכְטָעָרָל אַיְן שְׁפִּיטָאָל אַרְיוֹן, באַיְזָאָפָן נִישְׁט גּוֹוּאָלָט פָּאַרְשָׁוּיִינָן, אַפְּגָנְעָמָכָט אָזָן קִיּוֹן מַעְנְטִישָׁן מִיט די פִּים. די וּוּלְט אָזָן פָּוֹנְדָּעָסְטוּוּעָן נָאָך

צו ישן חימל און וואסער

ニישט אינגענצען הפקרי איז מ'וואט זיך איזו לאזן, ווועט יעדעם
מאָל וווען ערנער! מ'דראָפּ באַצְיּוֹטְנָס עַפְעַם טוֹן דערצְזוּ!...
מען אייז זיך צוֹזָאַמְעַנְגָּעַקְוּמָן צוֹ רַאֲכְמַאֲנָעָן אִין דער קָאָ-
בִּינְעָן אַרְיִין. דער רַאֲשַׁהַמְּדֻבְּרִים אַיז גַּעוּן טַאֲקָעּ עַר אַלְיִין, רָ'
זַיְנוּן וַאֲכְמַאָן, ווֹאָס הַאֲטָמָאָן נַאֲךְ אַלְיַזְגַּבְּלָאָזָן פָּוֹן זיך אָוֹן ווֹאָס
הַאֲטָמָאָן גַּאֲרְנִישֶׁט לְעַצְמָנָס אַיזוֹ שְׂטַאֲרָק גַּעֲלִיטָן, קַיְיָן שָׁוֹם זַאֲךְ
הַאֲטָמָאָן נִישְׁט אַיזוֹ דַּעֲרוֹתְשָׁעַט — נִשְׁטַח דער הוֹנוּנָר, נִישְׁט
דער דּוֹרְשֶׁט — נַאֲךְ דָּסָם פָּעֵלָן פָּוֹן אַ פָּאַפְּרִירָאָס. עַר אַיז גַּעוּן אַ
שְׂטַאֲרָקָעּ רַיְיכְּעָרָר, דִּי הָעַנְתָּן אַוְן דָּסָם קְלִיְיָנָעּ לְאַפְּעַטְמָעַבְּעָרָ-
דָּעַלְעָן זַיְנָס, ווֹאָס עַר הַאֲטָמָאָן אַטְבָּע גַּהְהָטָמָאָן צַו פָּוֹצְן, זַעֲנָעָן
נַאֲךְ אַפְּיָאוּ אַיְצָט פָּאַרְגְּעָלָט גַּעוּן פָּוֹן טִיטָּן. עַר ווֹאָלָט מַוחְלָ-
גַּעוּן דָּסָם עַסְן אַוְן דָּסָם טַרְינְקָעּן ווֹעַן עַר הַאֲטָמָאָן נַאֲךְ אַ פָּאַפְּרִירָאָס,
ווֹאָס ווֹאָלָט אִים זַיְנָעּ נַעֲרוֹן בָּאַרְאַיְקָט. פָּוֹן גַּעֲוֹוְנְשָׁאָפְטָהָט הַאֲטָ-
הַאֲכְכִיאָן אַדוֹיְסָגְנָעָנוּמָעּ אַלְעָמָאָל דִּי וַיְבָעַרְנָעּ פָּאַפְּרִירָאָס־בּוֹשָׁקָעּ
— אַ זְכָר פָּוֹן זַיְן אַמְּאַלְיָקָעּ בָּאַלְעָבָאַטְיָקִים, פָּוֹן דִּי דְּרִיְ-
מְלִכְוַתְדִּיקָאָסְמַעְבָּלְיָרְטָעּ שְׁטוּבָן מִיט אַ קִיד, — אַבְּעָר עַר
הַאֲטָמָאָן דָּאָרָט גַּאֲרְנִישֶׁט גַּעֲפָנוּן. עַר הַאֲטָמָאָן מִיט דִּי אַוְיָנָן גַּעֲזָ-
אוֹף דער עַרְד, שְׁוִין נִישְׁט אַיְינָמָאָל גַּעֲוָאָלָט אַוְיָהָבָין דִּי
שְׁטִיקְלָעָר, ווֹאָס דִּי מַאֲטָרָאָזָן הָאָבָן אַוְעַלְגָּנוּוֹאָרָפָן, אַבְּעָר עַר
גַּעַלְתָּן נִישְׁט גַּהְהָטָמָאָן. אַוְן אַוְעַקְעָבָן דִּי פָּאַפְּרִירָאָס־בּוֹשָׁקָעּ, דָסָם
לְעַצְמָעָן ווֹאָס עַר הַאֲטָמָאָן נַאֲךְ פָּאַרְמָאָנָט, אַן אַיְינָצָיקָעּ אַנְדָעָנָה,
ווֹאָס עַר הַאֲטָמָאָן צַו דִּי מַאֲטָרָאָזָן הָאָבָן פָּוֹן זַיְן יְוָנְגְ-פָּרְשָׁנִיטָן
זַוְוִיבָּעָלְיהָהָלְטָן, הַאֲטָמָאָן צַו דִּי מַאֲטָרָאָזָן הַאֲטָמָאָן עַר קִיְיָן
פָּאַרְאָאָן צַוְוָן ווֹאָלָט עַר שְׁוִין אַוְשְׁטִיְינְסְגָּוָאנָט גַּהְהָט בִּי זַיְן
טַאֲכְטָעָר, אַ מִיְדָל אִין דִּי יָאָרָן? אוֹיךְ בָּעַטְן אַיז אִים נִישְׁט אַנְ-
גַּעַשְׁתָּאָנָעָן. רָ' זַיְנוּן וַאֲכְמַאָן שְׁטַרְעָקָט נִישְׁט אַוְסָם קִיְיָן הָאָנָט,
עַר אַיז פָּוֹן שְׁטַעְנְדִּיקָאָסְמַעְבָּלְיָרְטָעּ צַוְגָּוּוֹוִוָּט אַלְיִין צַו גַּעַבְנָן. רָ' זַיְנוּן
וַאֲכְמַאָן, ווֹאָס הַאֲטָמָאָן אַלְעָמָאָל גַּעַטְיוֹלְטָעּ פָּאַפְּרִירָאָסְמַעְבָּלְיָרְטָעּ אַוְיָהָבָין רַעֲכָ-
אַן אַוְיָהָבָין לְיִנְקָם, ווֹעַט נִישְׁט גִּיְיָן בָּעַטְן קִיְיָן פָּאַפְּרִירָאָס, נַאֲךְ
דַּעְרָצְזוּ ווֹעַן עַר הַאֲטָמָאָן מַוְרָא, אַיז מ'וואֹעַט אִים אַפְּוָאנָן.
אַין דער קָאָבִינָעּ בִּי רַאֲכְמַאָנָעָן הָאָבָן זיך דִּי יְוָן פָּאַרְ-

צו ישן הימל און וואסער

זאלט און באשלאַסן צו ניינ זום קאָפִיטאָן און פֿאַדרען אַבְיסֵל
וישר, פֿאַדרען מ'זאל זוי אַוּסָזָאנֶן, וואָס מײַט די קְראָנָע אַיז
געזאָר, צי זוי בְּשִׁׂׂמְחָה עֲפָעָם אַבְּאַהֲנָדְלָונֶן, צי מְלָאָזָם זוי
דָּאָרט לְיִן אַלְיִין אַין שְׁפִיטָלֶל, זוי דִּי הִינְט. מְטָאָר דָּאָס מַעַר
ニישט לאָזָן אַין דָּעַר לְאַנְגָּרָה בָּאָנָק אַרְיוֹן. מְטָאָר מַעַר נִישְׁתָּה
ווארטן. וואָס אַטָּאג ווּרטָה עֲרָגָרָה! מְטָאָר נִישְׁתָּה זָוִינְגָּן!

עס אַיז אַכְבָּעָר נִישְׁתָּה גְּעוּזָן ווּרְעָר עַס זָאָל נִיְּוָן, ווּרְעָר עַס זָאָל
זָאָל קְעָנָעָן אַוְיסְמָטוּסָן. ווּרְעָר ווּרְעָט דָּעַן קְעָנָעָן אלְאָז גְּעַבָּן צָו
פְּאַרְשְׁטִיּוֹן, זָוִי סְדָאָרָה צָו זָוִי, אַהוּרְיךָ ווּאַרְטָה רָעָדָן, ווּרְעָט
דָּאָרָפָן? מְעַן דָּאָרָה אַוְיסְקָלוּבָּן עֲפָעָם אַפְּאָסִין מְעַנְטָשָׁן אַזָּן
אָפְּשָׁר טָאָקָע צָוְיָי, וואָס ווּלְעָן קְעָנָעָן דָּאָס מְוַיל עֲפָעָנָעָן אַזָּן
זָאָל אַנְגָּעָמָעָן דִּי עֲוֹלָה פָּוּן דִּי יְדוּן!

אַכְבָּעָר בְּאַלְדָּה האָט זָאָל אַרְוִיסְגָּוְיָוִן, אַז מְדָאָרָה זָאָל נִישְׁתָּה
צְוָוִיב דָּעַם בְּרָעָכָן דָּעַם קָאָפָּה, ווּוְיל נִאָטָאָן אַז נַח חָאָבָן זָאָל
אַלְיִין גְּעָרִיסָן צָו נִיְּוָן. נִאָטָאָן האָט גְּעוֹזָאנֶט, אַז עַר קְעָן שָׂוִוָּן
אָכְיִסְל דָּאָס פְּרָעָמָדָע לְשָׁוּ אַז עַר ווּרְעָט קְעָנָעָן אַז ווּאַרְטָה רָעָדָן,
זָאָל אַוְיסְמָטוּסָן.

אַזָּן זָוִי זָעָנָעָן אַווּעָק. דָּעַר קָאָפִיטָאָן האָט זָוִי בְּאַלְדָּה נִישְׁתָּה
אוּפְּגָּעָנוּמָעָן, צְוָנוֹזָאנֶט, אַז עַר ווּרְעָט הָאָבָן צִוְּתָה עֲרַשְׁתָּה אַיז אַ
פָּאָר שָׁהָ אָרוּם. דִּי גְּאַנְצָע צִוְּתָה הָאָבָן זָוִי מִיט אַסְרָאָרָה זָאָל
גְּעוֹזָאנֶט הַיְנָטָעָר דָּעַר טִיר אַזָּן ווּרְעָט זָוִי זָוִי סְפָּרְכְּלָסָוף צָוָם
קָאָפִיטָאָן אַנְגָּעָקוּמָעָן, האָט זָאָל זָוִי אַרְוִיסְגָּוְיָוִן, אַז עַר אַיז דָּוּקָאָ
ニישט קְיִין אַזָּא שְׁלַעַכְתָּעָר מְעַנְטָשָׁה, ווּמְהָאָט גְּעוֹזָאנֶט. אַמְתָה אַזָּן,
אַז עַר אַיז גְּעוּזָן זָוִיעָר אַנְרוּזָועָר, אַקְרָעָנְסָלְעָבָרָה, אַנְרוּסְמָעָר
שָׂוִוִּינְגָּה. עַר האָט זָאָל גְּדָרִירִיט כְּסֶדֶר אַוְיפָּן בְּעַנְקָל, אַוְיָהָף צָעָן
וועַרְטָעָר גְּעַנְטָפָעָר אַיִּינָס, גְּסָקָט אַוְיפָּן האַנְטְּזִיְּגָעָרָל, נַאֲכָאָ-
גָּאנְדָּמִיט דָּעַר הַאָנָט גְּעַבְּעַרְשָׁלָט דָּאָס קָאָפִיטָאָנִישָׁע חִיטָּל, וואָס
אַיז לְעָבָן אִים גְּעַלְגָּעָן. אַלְעָאָ פָּאָר מִינְוֹת האָט עַר זָאָל אַוְיפָּנָעָ-
שְׁטָעָלָט אַזָּן מִיט דִּי נְרוּסָע שְׁטִיעָנְדִּיקָע בְּרָעָמָעָן, זָוִי צְעַפְּלָאָ-
שְׁעַטָּע נְעָסָטָן, זָאָל אַרְוִמְגָעָקָט אַכְבָּעָר דָּעַר קָאָבָינָע, וואָס אַיז
נְעָוָעָן זָוִיעָר אַרְעָם אַוְיסְמָעְבָּלִירָט. מַעַר ווּי אַסְלִין טִישָׁל פָּוּן
פְּרָאָסָטָן האַלְאָז, ווּוּסְעָנָעָן אַין גְּרוּס אַוְמָאָרְדָּנוֹנָג גְּעוּזָן אַנְ-

צוישן חימלאן ואמער

געשטעלט א פאר שרויוב-מכשידים און א פאטהרכאפע בון עבעס א פרו, א קליינע אפנעקראכענע שאפע, א פאר בענקלעד און אן אלט מעמאפע, וואס האט פארנוומען כמעט די נאנצע וואנט, איז דא גאנרנישט געווען.

דר ערד קאפאיטאן האט קוים פארשטיינען, וואס נאטאן רעדט צו אים, אלעטאל געמאכט אוז באווענוונג מיטן דארן לענגלאבן פנים, ווי ער וואלט וועגן סורבלסוס ארויסקעועטשן פון אים די וווערטער, וואס האבן זיך אים אוזו שוער געליגט אויף דער צונגע. לסתה האט דער קאפאיטאן פארשטיינען, וואס נאטאן וויל. ער איז אביסל בלאס געווארן, א בעס האט זיך אים באזעט אין די עקשנותדייקידינע לייפן, איזן די שפיצ'יק-געשניטענע באקסון-בערד. באלאד האט ער זיך אבער באחרשות, א העפלוען שמיכל געטונו און צוגעזאגט צו טון אלץ, וואס איז זיינע כוחות, איז די פאסאוזירן ואלן זיך נישט האבן מער אויף וואס צו באקלאגן.

אבער ס'אייז ארויסגעווארטן געווען די ארבעען, ווארים באלאד א פאר שעה נאקדעם, זוי נאטאן און נח האבן גבערוננט פון קאפאיטאן די שיינע הבטחות, איזן א מאטראז איבערגנאפלן בראננייע פעלדוביים און זי דוקא געשלאפעט מיט זיך איזן א זונקל אריין, דארט וו קיין מענטשלעך אויג קען זיי נישט באכערקן. דער מאטראז איז געווען זיינער א קליאנער, ברויטער ווי לענגער, א האמעטנער, מיט א פאר נישט-זוווינטעלעך לאנגגע צעבוגענע הענט, וואס האבן ארויסגעשטארקט פון זיין ברודויקזוויס לייבל, ווי צעקרומטעה ווארכעלען. די הענט זענען געווען בי אים איזו לאנג, איז זיינער נושט דערמיךט צו דער און פונקט ווי זיי זענען לאנג געווען איזו זענען זיי געווען שטארק. אט מיט די הענט האט דער פארשיין אונגעכאמפט בראניען, ווי מיט איזו זענען צואנגענע און בשעת-מעשה אングעוויזן מיט א סודותדיין בליך אויף זיינע פול-אנגעשטאטפטע הויזד-קעעשנעם. ער האט געוואָרפן פון זיך צעפערעט-הייסע רייד, די לייפן זענען געווען בי אים אינגעאנצן נאָס, אויפגעפוישט, ווי גרויסע, דיסע וויברים: — אט דא האבר' א שאכטַל מיט פישליך... אראפומו... — האט ער געשטעטשעם תאזהדיק-שטייל און זיינע קליאנער אינגעלאָז

צ וו י ש נ ה י מ ל א ז נ וו א ס ע ר

זענען געווען אַפְּגָנָעַמְקָט, ווי אויסגעראָבן-אַפְּגָנָאַקְיָרְטָע פָּאַטְשָׁעֶרֶת
קעט — אַ גָּאנֵץ שָׁאַבְטָלִי!... מַווֹּיל מִיר דָּרְפָּרָפָר גַּעֲבָן אָן אוֹצֶר,
נָאָר כְּיוֹל נִישְׁתַּחֲנוּן... בָּעַטְעַד עַס אַיבְּגָעַלְעָאָוָט פָּאָר מִין
שִׁינְקִיּוֹט... בָּאָר מִין זִים טִיבָּעַלְעַס, סְזָאָל זִיךְ אַבְּסִיל צְזוּעָן...
אוֹן דָּא הָאָבְּדָן נָאָר עַפְעָם... קָוָם מִיטָּמָר, וּוּלְאָידָר וּוּיְזִין...
קוֹטָן... אַט דָּאָרְטָן וּוּט אָונָז קוֹינָעָר נִישְׁתַּחֲנוּן...

דָּעַר פָּאַרְשָׁוִין הָאָט נָאָר עַפְעָם צָו בָּרָאָנִיעָן גַּעֲרָעֶדֶט, אוֹיסִיס
גַּעֲמִישְׁלָט גַּעֲנוֹי מִיטָּדִי הַעֲנָט, זַי זָאָל אִים פָּאַרְשָׁטְיוֹן, כַּסְדָּר צָו
וְאַגְּנְדִּיק-פְּרִיאַלְעַד אָוֹן סְוּדוֹתְדִּיק גַּעֲוָוָנְקָעָן אַוִּיךְ וַיְיָנָעָן גַּעֲנִעַשְׁתָּאָפָּה
טָע קַעְשָׁעַנְעָם, וּוּ אַוְּהָ אַגְּרוֹסָן אוֹצֶר אָוֹן גַּעֲשִׁיטָן מִיטָּטָּבָה
גַּעֲמִישְׁטָמָט צָעַרְטָלְעַכְּקִיְּטָן אָוֹן פִּיעַשְׁטָשְׁרִיְּעָן, וּוּאָס מַרְעָדָט
צָו אַפְּרִויְּ, וּוּעַן מַיְוִיל זַי מִיטָּגְּוָאָלָט בִּיּוֹקְעָן. עַר הָאָט אָנָּדָן
גַּעֲוִוָּזָן מִיטָּגְּרוֹס שְׂטָאָלָץ אַוִּיךְ זַיְךְ, גַּעֲזָאָגָט, אָוּר אַיְן אָן
אַמְתָּעָר מַאֲנְסְפָּעָרְשָׁוִין אָוֹן זָאָל זַי, זַיְין אַוְסְדָּרְזָוְוִוְלְטָעָ, נִישְׁתַּחֲנוּן
קוֹקָן אַוִּיךְ דָּעָם, וּוּאָס עַר אַיְן אַזְוִי מִיאָום. פְּלוֹצִים הָאָט עַר מִיטָּטָּבָה
גַּרְוִוָּס הַאֲסְטִיקְיָוָת אַיבְּרָעָנְגָּדְרִיָּת זַיְינָעָן קַעְשָׁעַנְעָם, אַרְוִיסְגָּעָן
וְוְאַרְפָּן צָו אַירָעָ פִּים אַלְיָן, וּוּאָס עַר הָאָט גַּעֲהָאָט אָוֹן זַיְךְ גַּעְבָּעָטָן,
גַּעֲמָאָלָן שְׁנָעָל אַוִּיהָ זַיְין פְּרָעָמָהָן לְשָׁוֹן, נִישְׁתַּחֲנוּטָן כָּעָר אַוִּיהָ
דָּעָם, וּוּאָס זַי פָּאַרְשָׁטְיוֹת נִישְׁתַּחֲנוּטָן אַיְין וּוּאָרָטָן:
— נָא דִיר אַלְיָן, וּוּאָס כְּהָאָבָּ... — הָאָט עַר זַי מִיטָּזָיָן
שְׁוּעוּרָן גַּוֹּף צְוֹגְעָדְרִיקָט, וּוּי מִיטָּטָּבָה אַוְאָגָט — כְּקָעָן נִישְׁתַּחֲנוּטָן
בִּיּוֹנָאָכָט צְוֹלִיב דִּירָ!... דָּעַם שְׁלָאָף הָאָסְטוֹ מִיר אַוְעָקָרְוִוִּיבָט, דָּעָם
זַיְסָע, דָּוָ!... אַרְאָפִיםָּו...

ברָאָנִיעָן הָאָט זַיְךְ זַיְעָרָג גַּעֲשָׁעַמָּט, זַיְךְ גַּעֲמִיאָוָסָט פָּוָן דָּעָם
פָּאַרְשָׁיָן, גַּעֲצִיטָעָרטָט מַעֲנִישָׁן זָאָלָן נִישְׁתַּחֲרָהָרָן. זַי הָאָט
גַּעֲלָעָנְטָמָעָט דָּעָם מִיאָטָרָאָזָן. עַר אַיְן גַּעֲוָוָעָן שְׁטָעָנְדִּיק אָן אַרְבָּעָטָזָמָעָרָן,
גַּעֲרָבָעָטָט פָּאָר אַנְדָּעָרָעָ אָוֹן דִּי מַאֲנָרָאָזָן הָאָבָן נִישְׁתַּחֲרָהָרָן
מִיטָּאָים לְצָנוֹת גַּעֲטָרְבָּן, אוֹיסִגְעַשְׁתָּאָלְטָט אִים פָּאָר אַגְּרָאָרָן.
ברָאָנִיעָן הָאָט מִיטָּטָּבָה אַיְן דִּי אַוִּינָגָן זַיְךְ גַּעֲבָעָטָן בִּיְיָ אִים, גַּעֲיָ
פְּרוּוֹסָט מִיטָּטָּבָה גַּוְּטָן אָוֹן מִיטָּטָּבָה זַיְךְ גַּרְאָאָנְגָּלָט אַמִּידָעָן, אָזָן
אוֹיסִגְעַשְׁפָּטָעָן. מִיטָּטָּמָאָל הָאָט זַי בָּאָקְמוּעָן אַיְן זַיְךְ אַזְוָלְכָעָן
כוֹחוֹת, אָזָן זַיְךְ אִים מִיטָּטָּבָה אַיְין שְׁטוֹפָה אַפְּגָנָעַמְקָטָה פָּוָן זַיְךְ. עַר

צוישן הימל און וואסער

האט זיך אוש א וואכל געטן אויה די פים, זיך שיער נישט אויסגענטישט.

באים מאטראו האבן זיך די איינעלעך צעפינקלט מיט א קלונעטשקע פיערט, וואס האט אויר גענעבן אנטזעהערן, אז ער וויכט אלז וווען איך, אז זיך זאל זיך נישט מאכן פאר אים פאר קיין אומשלודיק מיידעלע. אלז-וויסעריש און לאכובווערטשקע האבן די איינעלעך גענלאנטט, אונטערגעווונקען, אז ער איז נישט פון די נאראנים, וואס לאזן זיך אוזי שנעל אנטפריערין און אפפטן מיט גארניתש:

— כ'ויל אויח הנאה האבן!... פאליארעדיא... — האט ער דרייבנע געלאכט — וואס, איך מאר נישט הנאה האבן?!... וואס איז דער קעלנער, וואס דו שלעפסט דיך ארים מיט אים איבער גאנצע נעכט, בעסער פון מר?... בכנ ער איז א שיינער!... ער האט א ליאלקעפנימל! מ'פילניעוועט אים שון איצט גענג, האב נישט קיין מורה... ער ווועט שווין מער נישט לקחנען די גוטע זאכן פאר דיבגעטוועגן!... מהאט אים שווין אויפן אויג. דעם גאנט ווועסטו אויסגון פון הונגער!... ווער ווועט איצט דיר געבן די גוטע זאכן דאס שיינער ליב צו שעבלען?...

דרער פארשיין האט געווארט, זיך געשארט צו איך, געוכט א ניסטיקע געלענזהויט, כדי זיך נאכאמאל אויה איך צו ווארפן, אבער זי האט געהיטן זיין יעדן קער, יעדן ווונדר פון זיין געונטן קערבער, זיך גערוקט הינטערוילעכץ. מיטאמאל האט זיך איסגעדרויט פון אים אונגעהובין צו לויין. זיך האט זיך נישט אפניעשטעלט, געלאפן, ווי פון א שפה, הויך געסאפעט, זיך געדרייט איבער פארשיירגען זויטיש ווונעלעך, קיינער זאל זיך נישט זען, געווען איבערצייגט, אז ער יאנט זי נאך. מיט די לעצ' טע בוחות איך זי אריינגעלאפֿן צום מאן איז דער קאכינע ארין, זיך געווארפֿן אים אויפֿן האלן, זיך איזו שטארק פארווקלט ארים זיין גרויסן גוף, ווי זיך וואלט מורה געהאט ס'אָל זיך ווער נישט אפריסן. זיך האט זיך געטוליעט צום מאן, צוגעהאלטן אים מיט די הענט, ווי זיך ואלט וועלן זיך פארשטיילן מיט אים פאר דעם אומגליק, וואס האט זיך געטראפֿן...

צוישן היל און וואסער

מארקום האט נישט געווויסט, וואס מיטן וויב איז געשען,
געפּרווות זי באָראַיךן. זי איז אלץ נעהאנגען אויף זיין האַלְזָן אַ
ווארט אָרוֹיסצֶרעדן. דערנַאַך האט זי זיך צעווינַט, געהאט
טענות צו אים:

— פָּאָרוֹוָאָס לְאַזְטוֹ מַעַך שְׁטַעַנְדִּיס אַיְינָעַ אַלְיְוָן?... — האט
זי געהאט טענות צו אים, גענְגַּעט אָוֹן גַּעֲצַרְתֵּלְט אִים מִיטָּן דַּי
הענט — פָּאָרוֹוָאָס מַזְוָאַיך זַיְוִין שְׁטַעַנְדִּיק אַזְוִי אַיְינְזָאָם!... עַד
הָאָבָּדָך אַמְּאָז... פָּאָרוֹוָאָס בִּזְטוֹ נִישְׁט, וְוי אַגְּדַרְעַס מַעַנְעָר,
וְואָס הַיְּטָן אָפְּזַיְוָרְעַס וּבִיעָרְעַס... וּוּסְטַשְׁוִין זַיְוִין גּוֹט צו מַיר?...
וּוּסְטַשְׁטַמְעַך נִישְׁט לְאַזְן מַעַר אַלְיְוָן?... זָאָג...

דער מאַן האט זי אַוְיסְגַּעַפְּרַעַנט, גַּעֲוָאַלְט וּוּסְטַשְׁטַמְעַך
געשען, אַבְּעַר זי האט קִיּוֹן ווּאַרְטַנְט גַּעַזְגַּעַט. זי אַז אַבְּסַל
צַו זַיְר גַּעַסְמַעַן. עַרְשַׁת שְׁפַטְעַר, וּוּעַן זַיְוִין גַּעַנְגַּעַן לִיְיָן
שַׁלְאָפָּן, האט זי נִישְׁט אַוְיסְגַּעַפְּרַעַנט אָנוֹן זַיְוִין גַּעַמְוָת פָּאָר וּמַעַנְעָר
אַפְּרַעַדְן פָּוֹן חָאָרְץ. זי האט גַּעַפְּגַּקְט אִידְעַן, זַיְוִין גַּעַוְוִינְט פָּאָר
אוֹר, גַּעַנְגַּט אַוְוָת אִיר, אַז זַיְוִין אַינְטַעַלְגַּעַנְטַעַר מַעַנְשַׁט
אוֹן נַאֲר זַיְוִעם זַיְוִין פָּאָרְשַׁטְיָן... זַי, ברַאֲנַע, וּוּסְטַשְׁטַמְעַך, אָז אַיְדַע
הָאָט גַּיְמָנָאָזְוּע. זי אַלְיָין האט אַוְיך אַפְּרַקְאַסְן גַּיְמָנָאָזְוּע
גַּעַנְדְּיוֹקְט...

ברַאֲנַע האט אִידְעַן אלְזָעַצְיְוָלְט, זַיְוִין גַּעַנְהָעָרְט צַו
שַׁעַמְעַן פָּאָר מַעַנְטַשְׁן, נִישְׁט גַּעַקְוָט מַעַר אַוְוָת דַּעַם, וְואָס זַי
וּוּסְטַשְׁטַמְעַך אַיְן דַּעַר קָאַבְּיָנָע אַוְוָת פָּוֹן שַׁלְאָפָּה. עַס האט נַאֲרַנִּישְׁט
גַּעַהְאָלְפָּה, וְואָס אַדְעַה האט זַיְוִין פָּאָרְאַקְט, זַיְוִין גַּעַנְלַעַט אַיְבָּעַר דַּי
גַּעַדְיכְּטַע הָאָר, וְואָס זַעַנְעָן זַעַנְט דַּעַר דַּעַזְנְפַּעַטְצָע גַּעַוְוָעַן קוֹרָץ
אַפְּנַהְאָלְפָּה, אַיְבָּעַר דַּי נַאֲר אלְזָעַצְיְוָלְט, זַיְוִין גַּעַפְּטַיְשָׁע בָּאָקָן אָנוֹן
גַּעַשְׁפְּטַשְׁטַעַט אִיר אוֹפְּפָן אַוְיָהָר, זַי זַאֲלַרְעַדְן שְׁטַילְעָה, גַּעַוְוָרְנַט,
אוֹן אלְעַזְעַנְעָן שַׁוְּיָן אַוְוָת אַזְרָן זַיְוִין צַו אִיר צַו. ברַאֲנַע האט
זַיְוִין צַו אִידְעַן נִישְׁט צַוְּגַּעַהָעָרְט.

— פָּאָרוֹוָאָס קַוְמַט מִיר דַּאָס?... — האט זַיְוִין גַּעַפְּרַעַנט, גַּעַד
קָלָאנְט אָוֹן גַּעַיְאָמְעָרְט — פָּאָרוֹוָאָס קַוְמַט מִיר אַזְזָאַבְּלַיְוָר
דיַקְוָנְגָּי... מִיט וְואָס הָאָב עַד מַעַר אַזְוִינְס פָּאָרוֹינְדְּקָט?... בָּרָר...

צְיוֹנִשׁוֹן הַיּוֹלָדָנוֹן וְאַסְעָר

ס' עקלט מעך!... נאך איזצט עקלט מעך!... אה, וואס פארא העם-
יעכקייט!... זא וואס האבר' נאך נישט געזען!...
די איבעריקע ווייבער האבן זיך אויפגעכאמט פון שלאט,
זיך אוינגעעהרט אינס געוויין, דערקענט בראניעס טול און אייפֿ-
געשפיצט די אוירען. פלאזים האבן אין דער פינסטערנייש אונגעַ-
חויבן פאלן שטימען. קיון פנימער האט מען נישט געזען, אלע
האט די פינסטערנייש אוינגעעהילט, ווי מיט א שוואץן טוך, בלויז
שטימען זענען פון אלע זייטן געפאלן אויף בראניען, געשמייסן
זיך אן רחמנות:

— וואס ווינט זיך איזו?... וואס איז דאס קלאנגעניש!... אה
זיך זעם א פאָר הוויז נויט זיך אויס!... וואס שפוייט זיך אינמייטן
דרירטישקע די ראלע פון א ניעוינגע פאנגען?...

— פאָרוואָס טשעפעט מען מיך נישט, נאך פונקט זיך!...
האט געפרענט עפֿעס א הייזעריסלער-דיין, אלטט קולעכֿי, וואס האט
זיך זיער געביוזערט, זיך פאָרגאנגען אוש פון בעס און א קריי
— יעך ניב מיך נישט אָפֿ מיט קיינען! יעך שלאנדרע מיך נישט
אָרום גאנצע נעכט, האט מען זיך מיר נישט קיון חוצפה! א שיינע
ריינע כפֶּרֶה אויף אָיר... ווערד היסט אָיר קריין דאָרט ווּ מען
דאָרפֿ נישט!... א גאליזיאנאָנד עַך-מעך זיך זיין איז באָהמה!...

— אָוִי ווּי אָוִי מיר נישט געשען!... מה' האט אָיר געדירט די
סְרוֹזִין פון קאָפֿ, דער צְדַקְתָּה!... זיך האט נאך קיינמאָל אָ מאָנְ-
פֶּרֶשׂוֹן פָּאָר די אויגן נישט געזען!... — האט פול מיט גערכֿי
טִיקִוֶּת אַלְעָמָעָן אַיבְּרָגְעָנְשִׁידְרִין אָkol פון אָוּוִיטָן ווִינְפָל אָרוּוִים
— פאָרוואָס פָּאָרוּקִוּפּן מיר זיך נישט?... ס' זְוָאָלֶט געפָאָסְטָן מיר
האבן מערד צו עטן פון אַיר!

אויף איז אַכְלַתְּפִנִּים האט זיך בראניע לְחַלּוֹתִין נישט גע-
ריכט, וויל זיך האט גאנרנישט גענטפֿערט. זיך איז שטיל געווארן,
מיט אלע כוחות געפֿרוּוּט אוינָה האָלָטִין די טְרָעָן, מיט די פּוּיסְטָן
זיך אלְיַין פָּאָרְשְׁטוּפְּטָן דאס מוּיל ביַז דְּשְׂרוֹוֹאָרָן צוּ ווּדרָן, בְּדוּ
שיין העשְׁן אֲפִילְוּ נישט מֵעַר אַרְיוֹסְצּוּבְּרָעָנְגָּעָן פָּוּן זיך — אַכְעָר
ס' אָוִי נישט גענאָגָעָן. די אלע רְיִיד, וואס זיך האט געהערט, האָבָן
זיך אָוִי ווּוִיטְקוּרִיך-טִוָּף אוינָגָעָשָׁנִיטָן אַין אַיר, זיך אָוִי צענוֹ-

צוּוִישׁן הַיָּמֶל אָזֶן וְאַסְעָר

מען, אָז זֶה האט געפילט, זֶה ווועט עם מער נישט אויסחהאלטן. אונגעערן נרייכל האט איר זויער פארשלעמעט. זֶה האט שטיל גע-וווינט, געלעגן אין אידעם אַרְעָם אָזֶן דֵי טְרָעָן זַעֲנָעָן אָז אָז אָפְשָׁטָעַל גַּעֲפָלָאַסְן אַיבָּעָר אַירָעָ בָּאָקָן. קיינעם האט זֶה נישט קיון וווארט געענטפערט, זֶיךְ געלאָזָט שטראָפָן, געפִּילָט, וְזֶה דֵי שטראָפְּרִידְרִיךְ מאָבָן אַיר גְּרוֹינְגָּעָר, געמען פָּוּן אַיר אַרְאָפְּ אַשְׁוּעוּרָעָ משאָ. זֶה האט געוואָאַלְטָן דֵי רְיֵיד זָאַלְן גָּרְנִיְּשָׂט אַוְיפָּהָעָרָן, זָאַלְן ווָאָס מעָר אַוִּיפָּאַיר פָּאַלְן. זֶה אַיְזָ שְׁוֹלְדִּיק אָזֶן קְוָמָט אָפְּ...

אוֹן דֵי רְיֵיד האָבָן טָאַקָּעַ נִישְׁט אַוְיפָּגָהָעָרָט, זֶיךְ פָּאַרְטָשְׁטָאָרְקָט. דֵי בעטְלָעַר האָבָן רְצִיחָהָרִיךְ גַּעֲרָעְבָּצָט אוֹן דֵי ווּוּבָעָר האָבָן נְקָמָה גַּעֲנוּמָעָן אין בְּרָאְנִיעָן פָּאָר דָּעָר גַּאנְצָעָר צִוְּיט. קיינגעמען האט מעָן אין דָעָר פִּינְסְטוּדְנִישָׂט נִישְׁט גַּעֲקָעָנָט זָעָן, נִישְׁט גַּעֲקָעָנָט בָּאַמְּרָקָן. אוֹן יְעֻדָּעָר האט גַּעֲזָגָט, ווָאָס עָר האט גַּעֲוואָאַלְטָן, געלאָזָט פְּרִי דֵי צָוָגָן.

VII

אויף צימארגנס האבן די וויבער געהאט וואם צו דערציאלן די מענער. און אויך אידע האט זיך נישט געקנט בשומדיאפֿן איינהאלטן און אלץ דערציאלט נאטאנען. זי האט געאגט אויף זיך, איז זי נישט בעסער פון אלע אנדערע וויבעה, איז זי האט ליב פלאטקלעלעך פונקט זוי זיך, זי איז מער נישט וויבעה יידענע מיט א לאנגער צונגע. זי האט זיך אפיילו צוליב דעם אליען געמוסרט און געשטראפט, זיך אליען אングערופֿן „ניין מאם ריך“ און אלעמאָל מיט א סך קינדרישן חן זיך א פערטל געטונג איבערן פנים. פונדרעסטעונג האט זי אלע גענוו, מיט אלע פיטש-עווקעס נאטאנען דערציאלט. זי האט אפיילו הנאה געהאט פון דער פיקאנטער מעשה, ניך געפלאָפֿט מיטן גראבלעבן מענער-קול אירן.

נאטאן האט דאס אבער נישט אויפֿגענוּמוּן אזווי לויוכט, וויב אויע. ס'זאת אים געקסט א שטיק געזונט, וואם זיין גאנץ לויוכן צום קאָפֿיטאן האט געהאלטן, וויב א טויטן באַנקעס און מהאט בראניען אזווי מביש געוווען. ער האט זיך געפילט שטארק געטראָפֿן, געוזן איז דעם א גרויסע באַליידיקונג, א גראָגשעצעונג צו אלע יידן אויף דער שופֿ. ער האט דאס אידען געזאנט, אבער זי איז דוקאָ געוווען גוט אויפֿגעליגט און זיך נישט געוואָלט צוהערן צו זיינע ריך, מיט חזק אים אַנגערופֿן „מוסרניך“ און „קעטפֿער“.

—— דער ים איז איצט אזווי שיין... — האט זיך מיט קינדרישן חן געקורטשעט דאס לאַכְּנְדִּיקְּ-בְּרִיטְּלְעֶבֶּעֶן געוויל, געKENIOTSHט די בורשטיינגענע אויגן און אַרוֹסְגַּעַרְקְּט די שיטער-צְעַפְּשָׁטָלְטָע וויב בע זיין אירע — און קומ נאָר אַן דֵּין בַּיּוֹן פְּנִים... א גאנצער

צוישן הימל און וואסער

קעטפער ביזטו מיר געוווארן לאצטנס!... דו זעםט מיך אינגעאנץ נוישט מערד... זע נאר ווי שיין עס איזו... ס'אייז טאפע געוווען א זוניס-שיינער פרימארן, כאטש ס'אייז געוווען זיווער הייס. דער ים איזו געלעגן שטייל, פרידלעך-אויסט געליטערט, געוווען איזו דורךזיכט און קרייטאל-דרין, איז מ'האט זיך געפענט שפינגלען איז אים, אראפוקון טיף איזן זיינע אפנורונג. די זון איז ערשות נישט לאנג אופגעשטאנען, איז אויסט געבאדענע איזן דיזינע בלוייע וואסערן, געהאט נאך איז זיך די פרישקיות פון ניו-געכירות ווערין, גאלדיק געפארברט דעם הייל ארום. אַ ווארטען ווינטַל האט קוים אַרומשפאצ'וֹט אַיבער דער אַויבערפלָאָך פון די כוּאָלִיעָם, זיַּי לְיִכְתְּבֶן גַּרְוָנְצָלָט אַזְּן גַּשְׁטָעָן די נְרוּיְסָע דָּוָן, וְאַס אַזְּן גַּלְעָגָן אַוְיסְגָּעָגָן אַוְיסְגָּעָגָן וְוְעָלָט.

אַידָּע אַזְּן נְאָטָן הַאֲבָן אַרומשפאצ'וֹט אַיבער דָּעָר דָּעָר. זיַּי האט אַים אַנְגָּעָנוּמָן אַונְטָרָן אַרְעָם אַזְּן עַר האט בשובָּאָפָּן, נוישט געפענט פָּאָרָגָן אַזְּן דִּי רֵיִד, וְאַס זיַּי האט ערשות גַּעֲגָנָט, אַזְּן עַר זַעַט זיַּי אַינְגָּעָנָצָן נישט מָעָר. פָּוֹן אַידָּעָן האט גַּעֲשָׂרָאָצָט מִיט עַנְגָּרְגִּיעָ אַזְּן אַוְיפָּטוּרִישָׁקִיט, פָּוֹנְקָט וְאַס אַמְּאָל אַזְּן עַר האט זיך דָּרְפִּילָט אַזְּוִי זַיְכָּר לְעָבָן אַיר, וְאַיְלָדְקָר לְעָבָן דָּעָר מָאָמָּן. פָּוֹלְנְדִּיק אַידָּע האט אַזְּן זַיְוִין אַרְעָם זַעֲגָן אַזְּן זַוְּרִיךְ אַוְיבָּגָן-גַּעֲגָנָעָן זַיְוִין פָּלְעָנָעָר, וְאַס עַר האט גַּעֲהָאָט אַזְּוּפִיל אַזְּן, וְאַס הַאֲבָן זיך נְעַבְּרִיטָן בַּי אַים פָּוֹן טָאג צַוְּמָאָן, נישט גַּעֲהָאָט קִיְּוִין מִשְׁוָּות. די פָּלְעָנָה, אַזְּן וְוְעָלָכָע עַר האט זיך שְׁטָעָנְדִּיק אַנְגָּעָכָפָט בְּלוּזָאָוִוָּפָאָט אַטָּאגָן, הַאֲבָן אַיצְטָמִיטָאָמָּל בְּאָקוּמָעָן מִשְׁוָּות, גַּעֲשָׂטָאָגָן אַזְּוִי לְעַבְּרִיךְ פָּאָר אַים, אַוְיסְגָּעָגָן אַזְּוִי לְיִכְתְּבֶן צַוְּדָעָרְגִּיבָּן אַזְּן אַדוּרְכָּזְבָּרִין. עַר האט גַּעֲשָׂפְּרִוּוֹט לְעָבָן אַיר אַזְּן פָּאָר אַיר מִיט אַסְפָּרְפָּרְטָרָאָט גַּעֲפָלָאָגָן-גַּעֲזָוָעָט, אַוְסְגָּעָמָשָׁלָט פָּאָר אַיר מִיט אַלְעָפִיטְשְׁעָוּקָעָם, וְאַס עַר וְוְעַט אַלְזָאָזָן דָּעָם נְיִיעָם לְאָנָה, וְאַזְּיִי פָּאָרָן אַיצְטָמָאָט, אַוְיפָּטוֹן. עַר וְוְעַט צְוָרִים אַנְהָהִיבָּן שְׁטוּרִירָן, גַּעֲדָיקָן אַיְזָשְׁנָעָרָעָ, דָּאָס אַזְּן אַפָּאָךְ, וְאַס מַעַן דָּאָרָף אַוְמָעָטָם. אַזְּן יְעָדָן לְאָנָד קָעָן מִט דָּעָם פָּאָךְ זיך אַוְיסְשָׁלָאָגָן דָּאָס

צווישן הייל אונַו אַסְעָד

שטייק ברווחת, פילן די ערדר אונטער די פיס! ער ווועט זיך שוין
מער נישט נעמען צום מסחר. ער טויג נישט דערצ'ו. נאך יעדע
פאר וווערטער האט ער אידען געפרענט, צי זיך פארשטייט אים
און צי זיך מיט אים מסכימים. פאר אים איז געליבן בלויין איין
זאך — זיך וויאטער צו לערבען. נישט אומזיסט האט און שטעהל
דער אלטער פאטרער זינגער, וואס האט אלליין אַטְבָּע געהאט זיך
צושארן שטענדייך פון הינטן, אַוּוֹפְּלָאָוּפְּ אַוּפְּ אָום געשטעטל,
געווען זיכער, או ער ווועט אויסוואקסן עפֶם רעכטס. בעה ער איין
אלס סטודענט אַראָפְּגָּעָקָּומָּעָן איין שטעהל, האט דער פאטרער אים
שבת געלעהפט איין ביהת-המודש ארין, זיך באָרִימְטְּ פָּאָר די
שיינע באַלאָכָּטִים מיט זיין געראָטָעָנָעָם זון. דאס האָרְץְּ אַיז בְּיוּ
אים, דעם אָרְעָמָעָן בְּעַלְ-מְלָאָכָה, גְּעוּוֹאָקָסָן, זְוָעָן די שיינע יְוָרָן פּוֹן
דער מְזֻרְחָיוֹאָנָטָן האָבָן אַים אֲנָגָעָטָן דעם כְּבוֹד אָוּן גַּעַשְׁטָעָטָן
דָּעָם זְוָן די ווֹיְכָע שְׁפִיצְ-פְּינְגָעָר אָזָן אַוְסָגָעָרָעָט אַים אַוְוָעָט
וּאָרְשָׁעָ, זיך גּוֹטְ-בּוֹרְדָּעָרִישָׁ גַּעַחְכָּמָעָט, צי ווֹאָרְשָׁעָ שְׁטָיִיט נאָך
אוֹוָה דָּעָם זְעָלָבָן פְּלַאָז...

און שפעטהער ביהם עסן האט די טיר נישט גערות, עס האָבָן
זיך אֲנָגָעָהוֹבָן צו שִׁיטָן צו זְיָן אַיְן שְׁטוּב אָרוֹין די טָעַם/עֲרֵיקָע
טָאָרְטָן אָוּן קְוָלְעָן, וואס די קְלִינוּנְשְׁטָעְלְדִּיקָע שְׁעַמְוֹדוֹדִיקָע מִזְיָּדָה
לְעַד האָבָן גַּעַרְעָנָגָט. די מִידְלָעָד האָבָן נִישְׁט גַּעַקְוָט אִיזְגָּנָגָן
איין זְיָן, נְאָטָאָנָס, זְוִית אָרוּיָן, פָּאָרְשָׁעָט אַמוֹרָמְלָגָעָט גַּעַטְוָן זיך
אונטער דער נאָזָן צו זְיָן טָאָטָעָמָאָכָע:

— לִיב אַיְךְ אַיְעָרְגָּאָסְטָ...

מְהָאָט אַים גַּעַרְעָדָט אַיְן שְׁטָעָטָל רְיַכְעַ שְׂיוֹכִים, אַבָּעָר ער
איין ווִוִיט גַּעַוּוֹן פּוֹן דָּעָם אַלְעָמָעָן, אַוְסָגָעָנוֹצָט די פְּרִיעָז צִוְּיָּט,
גַּעַלְיָעָנָט אַסְּךְ בִּיכְעָר, גַּעַשְׁלָוְנָגָעָר אַלְזָ, וואס אַיְן אַים נָאָר אָוָנָר
טָעָר דָּעָר האָנָט גַּעַקְוָמָעָ, דָּעָם טָאָטָן האָט דָּאָס ווּוִי גַּעַטְוָן, גַּעַט
וּוְאָלָט דָּוִוָּא ער זְאָל צְוָא מְעַנְשָׁש אַ וּוְאָרְט אַוְסָגָעָרָן. אַבָּעָר ער
הָאָט דָּעָם אָרְעָמָעָן טָאָטָן נִישְׁט אֲנָגָעָטָן דָּעָם נְחַתְּרוֹזָה, נִישְׁט
גַּעַשְׁקָאָנָט פָּאָרְטָרָאָנָן זְיָן גַּעַבְעָדִיכְקָיָט, זְיָן גַּעַפְּאָלְקָיָט, זְיָן
צִיטָעָרָן אַיְבָּעָר אַים, דָּעָם גַּעַרְעָנָעָם זְוָן זְוִינָעָם. ער האָט דָּעָם
פָּאָטָעָר צּוֹלִיב דָּעָם גַּעַהָאָסָט, גַּעַזְעָן אַ שְׁטִיקָעָן אַים אַיְן זְיךָ,

צווישן הימלאן ואמער

קויינמאָל זיך לאָנג אַין שטעטל נישט אויפגעהאלטען, באָלד אַנטּאָפּן.

אַבער צו וואָס האָט האָט אַלְּזַ דערפֿרט. סִוִּירַיַּה האָט עַר זיך צו גָּארְנִישַׁת דָּרְשָׁלָגָן, ווֹילַ עַר האָט נִישְׁתַּגְּה אַחֲאָט קִיּוֹן מִיטְלָעָן אָון מַעַן האָט אַיִם אַיִם אָונְיוּוּרְזִיטָטָט צו גָּארְנִישַׁת צוֹגָעָן לאָזָט. עַר האָט אוֹיךְ נִישְׁתַּגְּה אַחֲאָט קִיּוֹן מעַגְלָקְיִיט אָוּלְבָזָר פָּאָרֶן פִּין אָוּיסְלָאנְד, כָּאַטשׁ עַר האָט כָּסְדָּר גַּעַלְמָט צו פָּאָרֶן. אָזּוּ זַיִן לְעַבֵּן אַיִם קִיּוּנְמָאָל גָּלִיךְ נִישְׁתַּגְּה אַוּעָל. עַר האָט אָסְךְ גַּעַרְבָּעָט, אַיבָּעָר דִּי כָּחוֹת גַּעַרְבָּעָט, גַּעַבָּעָן לְעַכְּזִיעָם, אַיוֹת גַּעַוּעַן בֵּי אַיְן דָּרָר האַלְּבָעָר נִאָכָט אַריַין בֵּי אָבָּרְקָאָפּּן טְשָׁעַט נָאָפְטְּלָעְמָפּּל אַוִּיףּ דִּי אָרְעָמָע, "סְטָאָנְצִיעָס", זַיִן טְבָע בֵּיּוּם לְעַרְנָעָן זיך גַּעַבְּיָסְן דִּי גַּעַל בֵּי זַיִן וּוּוּיטִיק, אַיְנָגְעָקְשָׁנָט גַּעַנְגָּנָעָן אַוּוֹףּ דָּעַם וּוּגָג, וואָס עַר האָט זיך אָוּיסְגָּעְלִיבָּן, קִיּוֹן צִוְּיטָן נִישְׁתַּגְּה אַחֲאָט צו גָּארְנִישַׁת. אָון כָּאַטשׁ עַר האָט פִּינְטָן גַּעַהְאָט זַיִן טָאָטָן צּוּלְבָּי דָּעַם, וואָס עַר האָט אַיִם דָּוּקָא גַּעַוְאָלָט מַאֲכָן פָּאָרֶן שִׁינְדָּל פָּוּן זַיִן אָרְעָמָע לְעַבֵּן, אַפְּגָנְשָׁפָאָט זיך דָּעַם לְעַצְּטָן בֵּיסְן פָּוּן מְוִיל אָון גַּעַלְיִינְט אַוִּיךְ אַיִם, אַיִן עַר אָסְךְ פָּוּן דָּעַם טָאָטָן נִישְׁתַּגְּה אַוּעָה. כָּאַטשׁ עַר האָט דָּעַם פָּאָטָעָר גַּעַטְוֹן אַוּהָ צּוּלְחָכְעִים, זיך אַיְבָּיק אַרְמוּנָדִירִין מִיטָּאַיִם, האָט עַר שְׂטִילָרָה חִוְּיט אַלְּיָין אָפִילָו גַּעַוְאָלָט פָּאָרוּוּרְקָלְעָן זַיִנָּה חְלוּמוֹת — אַבָּרְעָסְפָּאָסְטָן סְאַיִן נִישְׁתַּגְּה גַּעַנְגָּנָעָן.

נִאָטָאָן אַיִן אַידָּע זַיִנָּה גַּעַשְׁטָאָנָעָן בֵּי דָרָר אַיְזָעְרָנָעָר פָּאָזָר דָּעַנְטָשָׁע אָוּן גַּעַשְׁמָעָסָט צְוִוְיָשָׁן זיך, אַיְנָגְעָנָעָן נִישְׁתַּגְּה אַמְּעָרְקָט, אָזְ דִּי זַיִנְגָּוָל דָּאָכְמָאָן אָוּן נְחָ דָּרָר, "רוּוּתָעָר" שְׂטוּיָה הַיְמָנָעָר זַיִן דִּי זַיִנְגָּוָל דָּאָכְמָאָן הַאָט בָּאָלְדָאָנְדָרְפָּרָר, זַיִן מִיטָּלְיִיכָּט, גַּעַזְוָכָט עַפְעָם אָ קְרָבָּן, כְּדִי עַר זָאָל קַעַנְגָּעָן אַיִם אַרְיִינָהָאָקָן זַיִנָּעָמָשָׁוֹת, זַיִן טְבָע אַיִן פָּאָוּוּאָלִיעָן אַיִן מִיטָּאַסְךְ חִשְׁבוֹת אַיִן קוֹל. אָסְךְ הַאָט זיך אַיִן אַיִם אַנְגָּעְלִיבָּן אַיבָּעָר דָרָר גַּעַנְצָעָר צִוְּיטָן, וואָס עַר אַיִן אַוִּיךְ דָרָר יְשִׁיףְ גַּעַפְּאָרָן אָוּן עַר אַיִן מִיטָּש אַיְסְגָּעְגָּנָעָן זיך פָּאָר וּוּמְעָן אַפְּצָוּרְעִין בּוֹנָס הָאָרֶץ. עַר האָט גַּעַלְעָכְט נָאָך אָשְׁטוּקָל שְׁמוּעָם, פּוֹנְקָט וּזְיַעַר הַאָט גַּעַלְעָכְט נָאָך אָפְּפִירָאָסָל. אַינְדָּרְהִים הַאָט עַר שְׁטָעַנְדִּיק לִיב גַּעַהְאָט

צוֹוִישׁן חַיְמָל אָוּן וּאַסְעָר

צ'ו פירן טיש, ליב געהאט צ'ו זיין דער אויבן-אן. און אויה דער
 שיף האט ער פאָרלוֹרֶן דעם גאנցן נַלְאָנֵג, זיך אַרְכְּגַעֲטַרְאָגָן
 ווי אָן אַפְּגַעַשְׁלָאָגַעַנְעָה הושענה, קיינער האט אַים נַיְשַׁת גַּזְעָן,
 קיינער האט זיך צ'ו אַים נַיְשַׁת צַוְגַּעַהָרָט. אַפְּילָוּ דער וּוַיסְעָר
 גַּוְמִיְּסְרָאָגָן זַיְנָעָר אַיז נַיְשַׁת גַּעַוְעָן מַעַרְדִּיָּן, ווי אַמְּאָל אָן דָּאָס
 גַּעַפְּוַצְּטָעָה לְאַפְּעַטְקָעְבָּרְדָּעָלָעָה זַיְנָס אַיז גַּעַוְעָן אַלְטָא אָן צַעְדָּה
 קַיְוִיטַשְׁטָה, ווי בַּיִּאָרְדָּה. ער שְׁפִילָטָא נַיְשַׁת דַּיְרָאָלָעָה, ווי ער
 וּוְאַלְטָה גַּעַרְאָרְפָּט שְׁפִילָן בַּיִּאָזָא עַדְהַיְידָן. כָּאַטְשָׁ ער האט
 פָּאַבְּיָאָשָׁן פִּינְצָט גַּעַהָאָט, ווַיַּוְיַּלְעַד האט שְׁטַעַנְדִּיךְ גַּעַוְוָסְטָאָלָעָה
 בַּעַסְעָרָה פָּוּן יַעַדְן אָן ער האט זיך נַיְשַׁת גַּעַוְאָלָט צַוְהָעָרָן צ'ו
 זַיְנָעָן גַּעַצְיָילְטָעָה חַשְׁוּבָעָה וּזְעַרְטָעָה, וּאַם ער האט אלְיאָן
 גַּעַהָאָט כָּסְדָּר אַוְיסְצּוֹצְיָהָן, גַּעַבְן אַנְצְוָנְגָהָעָרָן, אָז זַיְ קִימָעָן אַרְוִוִּים
 פָּוּן זַיִּן, רַ' זַיְנוּוֹלְךָ אַכְמָאָנָס מַוְילָה, האט ער דַּוקָּאָה לִיב גַּעַהָאָט
 מִיטָּאַים צ'ו שְׁמוּעָסָן. ער האט זיך דַּוקָּאָה לִיב גַּעַהָאָט מִיטָּאַים
 צ'ו שְׁפָאָרָן אָן אַים אַוְיפְּצּוֹוְיוֹזָן, אָז ער אַיִּחָן, לְאַדְ-עַלְיָנוּ אַגְּרָאָ-
 בָּעָרָ יַוְנָג אָן וּוַיסְטָן גַּאֲרָנִישָׁתָן. אַבְעָרָ זַיְנָט פָּאַבְּיָאָשָׁן
 אַרְכְּגַעֲטַרְאָגָן, ווי חַסְרִידָעָה, סַאְזָן נַיְשַׁת גַּעַוְעָן צ'ו וּוּוְעָמָעָן צ'ו
 רָעָדָן, האט ער נַיְשַׁת גַּעַהָאָט מִיטָּה וּוּוְעָמָעָן אַשְׁמוּסָן צ'ו כָּאַפְּנָן
 אָן זיך אַפְּטָאַרְמָנְגָּפְרִיטָט מִיטָּן יַגְנוּוֹאָרָגָה. ער אַיז נַיְשַׁת קִיּוֹן
 אַפְּגַעַשְׁטָאָגַעַנְעָרָה, קִיּוֹן פָּאַרְקָנְיִוְתְּשִׁיכְיָה, קוֹקָט אַרְיָין אָיז אַבְלָאָטָה
 צַיְוִוָּנָגָה, אָיז אַבְיכָלָה, וּוַיסְטָן זַיְנָט זַיְ אַוְיָף דָּעָרָ וּוּעָלָטָה.
 ער האט גַּעַרְעָטָה צָום יַגְנוּוֹאָרָגָה מִיטָּן סַפְּעַצְיָעָלָאַוְיסְגַּעַוְכְּטָעָה
 וּוּעַרְטָעָה, וּאַם ער האט זיך אַוְיסְגַּעַלְעָרָטָה פָּוּן בַּלְאָטָ-צַיְוָוָנָגָה
 אָן פָּוּן זַיְנָעָ צַוְוַיִּזְן. דַּיְ וּוּרְטָעָרָהָבָן זיך אַפְּילָוּ נַיְשַׁת אַזְוִי
 שְׁטָאָרָק גַּעַלְעָפָט צ'ו אַים...
 כָּאַטְשָׁ רַ' זַיְנוּוֹלְךָ אַכְמָאָן האט כָּסְדָּר לִיב גַּעַהָאָט אלְיאָן צ'ו
 דָּעָדָן, האט ער פָּוְנְדָּעְסְּטוּוּגָן פָּוּן אַיְדְּלָקִיט וּוּגָן גַּעַמּוֹסָה אַוְיךָ
 יַעַנְעָם אַוְיסְהָעָרָה. אַבְעָרָ דָּאָט, וּאַם דָּעָרָ אַנְדָּעָרָעָר זַגְנָט אַיז אַים
 זַוְיִינִיק אַגְּנָעָגָנָגָעָן, אָיז אַיִּינָן אַוְיעָרָ אַרְיָין אָן פָּוּן אַנְדָּעָרָן אַרְוִוִּים.
 פָּוְנְדָּעְסְּטוּוּגָן האט ער גַּעַלְאָזָט יַעַנְעָם עַנְדִּיקָן, בַּשְׁעַתִּיםְעַשָּׁה גַּעַד
 קַלְעָרָט פָּוּן דָּעָם, וּאַם ער נַיְוַת זַאֲגָן, גַּעַשְׁמִיְיכָלָט אַפְּילָוּ צ'ו זיך
 אַלְיאָן פָּוּן דָּעָם גַּוְטָן אַיְינְפָּאָלְךָ זַיְנָעָם, פָּוּן דַּיְ טַיְוָרָה וּוּעַרְטָעָה,

צוֹוִישׁן חַיְמָל אָוָן וּאַסְעָר

וואָס לֵיגַן אִים שְׂוִין אוֹיֶף דָּעַר שְׁבִּיעַ צּוֹנֶג. עַר האָט זַיךְ טַאֲקָעַ אַיְצָט צּוֹנֶגְעַהָּעַרְטַּ מְכֻלּוֹמְרַשְׁטַּ מִיטַּ אַכְּ נְגַדְּוָלְדַּ צַוְּ דָעַם, וְוי נַחַ בָּאַקְלַאֲגַט זַיךְ פָּאָר אַמַּ, אָזְ צְוַלְּיבַּ דָעַם שְׁוֹאֲגַעַר, מַאֲרָקָסַם פָּעַלְדְּבָּוִים, גַּעֲפִינְטַּ עַר זַיךְ דָא אוֹיֶף דָעַר שְׁהָאַרְזִיְּאָדַּ הָאָט אִים פָּאַרְשְׁלַעְפַּט פּוֹן זַיךְ דִי הוֹיַּט, הָלְמָאִי דָעַר שְׁהָאַרְזִיְּאָדַּ הָאָט אִים פָּאַרְשְׁלַעְפַּט אַחַעַר. עַר האָט דָאָר אַיְצָט גַּעֲקַעַנְטַּ זִיְּן אַיְן רַוְּסָלָאַנְדַּ. אָוָן וְואָסַעַעַס אַיְן רַוְּסָלָאַנְדַּ, טַאֲקָעַ אַיְן זִיְּן לְעַמְבָּרָג, וּוּ סְ'אַיְן שְׂוִין דָאַ דִי רַאֲטַן-מַאֲכָטַ אַיְן וּוּ סְ'פָּלָאַטְעַרְטַּ אַיְצָט פָּרִיְּ אַיֶּף דָעַר „גַּעַדְמִינְדְּרַעַד“ דִי רַזְוִיטָעַ פָּאַן. זִיְּנָעַ אַלְעַיְּרָאַן הָאָט אַיְן לְעַמְדַּ בָּעָרָג גַּעֲקַעַמְפָּמָּה, זַיךְ גַּעֲוָאַלְגְּנַעַרְטַּ אַיְן דִי קְרִימְנוֹנָאַלְן, גַּעֲוָאַלְטַּ בָּאַפְּרִיעַן דָעַם „אַרְבִּיטָעַר“ אַיְן וּוּזַעַן סְ'אַיְן זַוְּ דָעַם גַּעֲקַוּמָעַן לִיגַט עַר עַרְגָּעַיְּ אַיְן דָעַר עַרְדַּ אָוָן קָעַן דָאָס אַלְעַיְּ מִיטַּ זִיְּנָעַ אַיְגָעַנְעַ אַוְיָגַן נִישְׁטַּמְתַּ זַעַן.

— אַיר וּוּוִיסְטַּ דָעַן וְואָסַפְאָרָא פָּרִיְּ דָאָס אַיְן!... — הָאָט זַיךְ גַּעֲוָעַנְדַּט מַעַר צַוְּ נְאַטְאָנָעַן אַיְן אַירָעַן, וְוי צַוְּ רַאֲכָמָנָעַן — אַיְן מִיְּן לְעַמְבָּרָג אַיֶּף דָעַר גַּעַמְיִידָעַ פָּרָאַנְקְסְאַזְנְ-פָּרִיְּ אַחַמְעָר אַיְן אַסְעָרְפָּ!... לְעַמְבָּרָג אַיְן שְׁמַעְנִיךְ גַּעַוְעַן אַשְׁטָאַטְמַ פּוֹן קָאַמְפָּ... אַרְוִיסְגַּעַנְבָּן פּוֹן זַיךְ בָּאַטוּוּנָאַן!... אַז אַיְגָעַנְעַ... אַנְאָשְׁ-בָּרָאַטְמַ. אַהֲלָדְ!... זִיְּן נְאַכְעַן אַיְן שְׂוִין לְאַגְּגַגְמַ פָּאַרְשְׁרִיבַּן אַיְן דָעַר גַּעֲשַׁכְּטָעַ פּוֹן אַרְבִּיטְמַעְרְ-קָלְאַסְטַּ!

בַּיְּ נַחַן הָאָבָן דִי אַוְיָגַן גַּעֲלַאֲנָצָט, דִי שְׁוֹאַרְצָעַ גַּעַרְיוֹזְלַטְעַ. הָאָרְדָּ הָאָבָן זַיךְ אִים צְשַׁוְּיכָרְטַּ אַיְן עַר האָט גַּעַרְטַּ, וְוי צַוְּ זַיךְ אַלְיָוִן:

— סְ'קְלִינְגַּעַן אַיְצָט פָּרִיְּ דִי רַעְוָאַלְצִיאַנְדָעַ לִידְעָר אַיְן דִי אַרְבְּעַטְעַרְדְּ-קָלוּבַּן אַיְן פָּרָאַפְּסִיםְאַנְגָּלָעַ פָּאַרְיִינְגַּעַן אַיְן לְעַמְבָּרָג, אַוְן עַךְ בֵּין דָאַ... אַוְן אַלְעַיְּ צְוַלְּיבַּ מִיְּן שְׁוֹאֲגַעַר, וְואָס אַיְן שְׁמַעְנַדְמַ דִּיקְ אַז אַיְגָעַנְעַר גַּעַוְעַן, אַנְאָשְׁ-בָּרָאַטְמַ, בָּאַטְשַׁ אַ דִּיבְכָּרָ... עַר האָט גַּטְמַ בָּאַהָאַנְדָלַט דִי פּוּיְירִיםַ, גַּלְיַיְן מִיטַּ זַיְּ גַּעַרְבָּעַטְמַ... אַבְעָרְ אַגְּרוֹיְסְעַרְ אַקְסַם, אַיר זַאְלָטַ מִיר עַנְטְשָׁוְלְדִיקַן, אַז עַר אַלְעַמְאַל גַּעַוְעַן!... דָעַר בָּעַסְטָרְ בָּאוֹיְיוֹ אַיְן, עַד האָט זַיךְ שְׁמַעְנַ- דִּיקְ גַּעַלְאַזְמַטְ פִּרְן פּוֹן מִיְּן שְׁוֹעַסְטָרְלַ!

צוֹוִישׁן חַיְמָל אָוּן זָוָאכָעֶר

אוּן נֵחַ האָט דער צִיְלֶט וּוּ דער שְׂוֹאָגָעֶר זַוְינָעֶר האָט זִיךְ
איַיבִּיךְ אַרְוָמְגַעֲטָרוֹאָן מִיט אַ פֶּלְאָן צַוְ פָּאָרָן קִין פָּאָלְעַסְטִינְעַ
אוּן זִיךְ בָּאָזְעַצְּן דָּאָרָט אוּפְּךְ עַרְךְ. אַבְּעַר עַר, נֵחַ, האָט אִים צַוְונָעֶר
רַעַדְתְּ צַוְ פָּאָרָן קִין בִּירָאָ-בִּירָאָשָׁאָן. דָּעַר סֻוְּפְּ אַיזְ גַּעַזְעַן, עַר אַיזְ
איַנְעַרְגַּעַעַי נִישְׁתְּ גַּעַפְּאָרָן, וּוּילְ דָּאָסְ וּוּיְבְּ זַוְינָם, דִּי פָּאָרְזְעַר
דָּאָמָעַ, האָט נִישְׁתְּ גַּעַלְאָזָטְמָ. בָּעַת דִּי בְּלַחְמָה אַיזְ אַוִּיסְנְכְּרָאָרָן
אוּן דָּעַר דִּוְיטְשָׁן האָט פָּאָרְכָּאָפְּטָן כְּמַעַט גַּאנְץ פּוֹלוֹן, האָט דָּעַר
שְׂוֹאָגָעֶר אַיְינְגַּעַשְׁפָּאָנָט אַ פּוּיְרִישְׁן וּוּאָן, מִיטְגַּעַנוּמָעַן אַלְעַיְן, וּוּאָסְ
הָאָט זִיךְ גַּעַלְאָזָטְמָ אָוּן גַּעַזְעַטְמָ, אָזְ אַיְצְטָמָ פָּאָרָט עַר שְׂוִינָן אוּפְּךְ
זַיְכְּרָעָן קִין אַרְץ-יִשְׂרָאָלָן. דָּעַרְוּוּיְלָן אַיזְ עַר אַוּוּקְ קִין פָּאָלְעַסְטִינְעַ
אִים, נֵחַ, האָט עַר מִיטְגַּעַנוּמָעַן מִיטְ זִיךְ. אַבְּעַר קִין פָּאָלְעַסְטִינְעַ
אַיזְ עַר נִישְׁתְּ גַּעַפְּאָרָן, וּוּילְ מִהָּאָט אִים נִישְׁתְּ אַרְיוֹנְגַּעַלְאָזָטְמָ. עַר
אַיזְ אַזְוִי גַּעַפְּאָרָן קִין פָּאָלְעַסְטִינְעַ, וּוּרְ עַר, נֵחַ, אַיזְ גַּעַפְּאָרָן צְרוּקָ
קִין לְעַמְבָּרָגְן, בָּאַטְשָׁ עַר האָט זִיךְ אַזְוִי שְׁטָאָרָק נְעָרִיסְן, נְעָזָרָטְ
אָזְ דִּי רְוִיטָעָ אַרְמָיְיָ האָט זִיךְ אַזְוִי שְׁטָאָרָק נְעָרִיסְן, דִּי שְׁטָאָטָטָן.
דִּי אַלְעַלְעַדְרָה, וּוּ עַר האָט זִיךְ גַּעַוְאָלְגָרָטָן, הָאָבָן אִים אַלְעַיְן
גַּעַשְׁטוֹפְּטָ פָּאָרוּסָן, נִישְׁתְּ גַּעַלְאָזָטְמָ אִים פָּאָרָן צְרוּקָ, גַּעַדְ
הָאָבָן אִים אַזְוִי פָּאָרְשִׁרְגָּן, אַזְוִי צְעַחוֹשָׁט אָוּן צְעַטְוָמְלָטָן, גַּעַדְ
שְׁעַנְהָטָן, אָזְ קִין רְוִסְלָאָנדְלָקָזָטָמָעָן פּוֹן אַוִּיסְלָאָנדְלָקָזָטָנָיָן
מַעַרְ צְרוּקָ, אָזְ עַר האָט נִישְׁתְּ גַּעַוּוֹסָט אַוּפְּךְ וּוּלְכָעָר וּוּלְטָעָר
אַיזְ...

רַאֲכָמָאָן האָט זִיךְ צְוַגְּהָעָרטָן צַוְ נֵחַ, זִיךְ קִוְּם אַיְינְגַּעַדְאָלְטָן
אִים נִישְׁתְּ אַיְכְּבָּרְצְוּשְׁלָאָנָן דִּי רְיִידָן. עַס אַיזְ אִים גַּעַלְעַנְעַן עַפְּעַם
אוּפְּךְ דָּעַר שְׁפִּיצְ-צָוְנָגָן, עַפְּעַם אַזְוְלָעַכְּבָם, וּוּאָסְ מִיטְ דָּעַם וּוּטָעַט עַד
שְׂוִינָן סְוַ-כְּלַ-סְוַף וּוּיְזָן דָּעַם יְנוּנוֹוָאָרָגָן, אָזְ עַר אַיזְ נִישְׁתְּ קִין
צְרוּקָנְעַשְׁטָאָנְעַנְעָרָ, קִין בְּטָלָן, אָזְ אַדְרָבָא, עַר וּוּיסְטָ וּוּאָסְ עַס
טָסָט זִיךְ אַרוּסָאִים, עַר האָט אַפְּעַנְעַ אַוִּיגָן. עַר האָט גַּעַוְאָלָטָן, אָזְ
אַלְעַלְעַזְלָזְן זִיךְ צַוְ אַיְטָ קָאָפְּ צְוַהָעָרָן אָוּן עַר האָט אַ פָּאָרָן מַאְלָ
אַ הְוָסָט גַּעַטְוָן, כָּדוּ צְוַצְוְגָעָן מַעַרְ גַּעַוְוִיכָטָן זַוְינָעָן רְיִידָן. מִיטְ אַ
סְךְ חִשְׁבוֹתָה האָט עַר גַּעַנוּמָעַן דִּעְרָצְיָהָן וּוּגְנָזָן זַוְויִי זָיָן,
זַוְאָסְ האָבָן זִיךְ שְׁטָעַנְדִּיקָן אַרְוָמְגַעְרִיסָן צְוַוְישָׁן זִיךְ אָוּן עַר, דָּעַר
שְׁאָטָעָ, האָט זִיךְ בִּיְדָן גַּעַוְאָלָט שִׁיקָן. אַין שָׁאָל תְּחִתָּה אַרְיָן.

צוֹוִישׁן הַיְמָלָאוֹן וּאַפְעָר

ער האט שטענדייך געפרענט דעם יינגענון זון, פארוואס ער מישט
זיך צו מלבות, פארוואס ער מוז דוקא אידבערדרייען פוילן מיטן
קאָפֶ אָרְאֵפֶ אָזֶן מִיטֶ דִי פִים אַרוֹיףֶ אָזֶן דעם בָּכוֹרֶ האָט ער
געפרענט, פארוואס ער מוז עפֿעַס פָּאָרְן קִין אַרְץִישְׂרָאֵל. וּאָסִין,
פוילן טויג אַים נִישְׁטָן?...

אֲבָעָר וּוַיּוֹזֶט אַוִּיסֶדֶן דִי „בָּאוּוֹסְטוּזִינוֹדִיקָעַ“ זָוֶן זַיְוָנָע — גַּעַד
לְעָרְנָטָע יְוָנָגְעָלִיָּט, טְוִיעָרָעָרְ פְּרָאָפְּעָסְאָרִישְׁעָשׁ קָעֶפ — זַעֲנָעָן נִישְׁטָן
גַּעַוּעַן מְשׁׁוֹגָעַן, זַיְהָאָבָן גַּעַוּוֹסָטָן. וּאָסֶם זַיְהָרָעָן. ער האָט זַיְהָאָין
דעם „פְּשָׁעָקָאָנוֹרָט“, וּוֹעַן מְהָאָט אַים אַנְגָּעוּהוּבָן צו דּוֹשָׁעָן מִיטֶ
די פָּאָרְאָטָקָעָם, גַּעַוְאָלָט מָסְדָּקָה לְאָזֶן שְׁטָמָן אַרְדָּ-נָאָקָעָם. ער
הָאָט זַיְהָ נִשְׁטָן גַּעַפְּיוֹלָט, אַלְיָוָן אַרְיוֹפְּגַּעַנְגַּעַנְגַּעַן אַיִן „אַוּוֹשָׁאָנָּרָד“
אַרְיָוָן, זַיְהָ גַּעַגְגָּעָן אַוִּישְׁמָעוֹתָן מִיטֶ דִי אַזְּשָׁעָנְדָנְקָעָם, רָעָדָן
זַיְהָ צּוֹם שְׁכַּלְחִישָׁר.

— כְּבִין אַוְעָק אַיִן אַוּוֹשָׁאָנָּרָדָן — הָאָט דִי זַיְנוּוֹל
פָּאוּאָלִיָּעָ גַּעַצְיוֹלָט דִי וּוּרְטָעָר, זַיְהָ אַפְּזָעָטָן דָּם בְּעָרְדָּל,
זַיְהָ זַיְהָן טְבָע — אַנְגָּעָטָן דָּוָקָא אַיִן דֻּעָם שְׁעָנָסְטָן מְלָכָשׁ, וּאָסֶם
כְּהָאָבָּ פָּאָרְמָאָגָט, זַיְהָ נִשְׁטָן גַּעַמְאָכָט פָּאָרְ קִוְּן בְּעַטְלָעָר, וּאָסֶם
פָּוֹן אַוְנוּעָרָעָ אַחֲנָנוּ בְּנֵי יְשָׁרָאֵל... אַזֶּן גַּעַגְגָּעָן בְּיַוְןְדָּרְ גַּלְיָיךְ צּוֹם
קָאָפֶ!... כְּהָאָבָּ שְׁטָעָנְדִּיקָעָ לְבִיבָּ צּוֹם גַּלְיָיךְ צּוֹם
וּוּירָלָ, כְּבָעַט אַבְּעָרָ אַיִּיעָרָ כְּבָהָדָ... אַזֶּן כְּהָאָבָּ אַיִם גַּעַפְּרָעָנָט,
דֻּעָם קָאָפֶ, חִיתְכָּן, וּאָסֶם וּוּלְסָטוּ מִיךְ עַפְּעַס דָּוָקָא אַוִּישְׁטָעָלָן
פָּאָרְ אַזְּאָרְעָמָצָן?!... אַנוּ, מְוּרְעָפְּטָאָ, וּאָסֶם דָּרָרָ עַרְלָ, דָּרָרָ גַּאֲרָנִישָׁט
שְׁבָגָאָרְנִישָׁטָהָ אַמְּרָרָ גַּעַנְטָפְּעָרָט... כְּיַאָלָמָךְ אַפְּטָרָאָגָן פָּוֹן
פּוֹילָן!... אַוְיכָעָס גַּעַפְּעָלָט מָרָרָ נִשְׁטָן, זַאָלָדָ נִיְוָן!... סְאַיזָּ שְׁוֹזָן
דִי הָעָכְסָטָעָ צִיְּטָן דִי יְיָדָן זַאָלָן אַרְוִוָּסָ פָּוֹן פּוֹילָן!...
דִי זַיְנוּוֹלָהָ אַהָאָט אַפְּגָנְהוּסָטָם, זַיְהָ אַרְמוֹגְעָסְפָּסָטָם, גַּעַוְאָלָט זַעַן,
זַיְהָ זַיְהָן רְיֵידָן וּוּרְקָן אַוְיָוףֶ דִי צְוָהָעָרָעָרָ. ער אַלְיָוָן הָאָט זַיְהָ וּיְעָרָ
אַיְבָּעָרְגָּעָנוּמָעָן פָּוֹן דֻּעָם אַלְעָמָעָן, זַיְהָ ערָ וּוּלָטָעָס אַיְצָטָ נְאָכָאָ
אַמְּאָלָ אַיְבָּעָרְגָּעָלְעָבָט. ער הָאָט וּיְיִתְעָרָ מְוֹסִיףֶ גַּעַוּעַן:
— וּאָסֶם כְּהָאָבָּ דְּעַמְּאָלָט אַיְבָּעָרְגָּעָלְעָבָט, וּוּיְנִטְשָׁדָעָס בְּלֹויָזָ
הַיְטָלָעָרָן, יְמָחָ שְׁמוֹ וּזְכָרוֹן! סְהָאָט מִיךְ אַנְגָּעוּהוּבָן עַפְּעַס צּוֹ
וּוּרָגָן אַיִן הַלְּוָן, אַזֶּן כְּהָאָבָּ גַּמְיָינָט, כְּבוּעָלָעָס אַיְבָּעָרָן

צוֹוִישׁן הַיָּמֶל אָוֹן וּאָסָעָר

טראנן!... אָז מ'וואָרְפַט זיך מיט מיר, ווּ מיט עַפְעַם אַ פִּילְקָעַ, אַיְוּ עַס דָּאַך נִישְׁתְּ קִיְּן קְלִינְיְקוּיטַ... אָז מ'טְלִיקָעַט מֵין אַזְוִי פֿרָאַסְטָא זֶמְאַסְטָוּ אַרְוִיסַּתְּ הַנִּטְעָר דָּעַר טִיר, אַיְזַּ דָּאַך שְׂוִין עַק וּוּעַלְטַ!... אָוֹן זִינְט דֻּמְאַלְטַ טַאַקְעַ האַבְּדַ מִיט אַנְדְּרָעַ אַיְינְגַּן אַנְגְּהַחוּבוּן צַוְּקוּן אַוִּיפַּ מִוְּנַעַן תְּכַשְּׁיטִים... אָז דָּעַר עַלְטְּרָעַר וּזְן מִינְעָר אַיְזַּ גַּעֲפָרָן קִיְּן אַרְץְיְישָׁאָל, האַבְּדַ אַיְם אַלְיוֹן סִינְׁזַּ וּזְאַרְשָׁע בְּאֶנְגְּלִיטַ... יַיְדַּן מוֹזַּן הַאַבְּן עַפְעַם אַן אַיְינְגַּן וּסְעַם קָאַפַּ אַנְצְּוּשְׁפָאָרוֹ... צַוְּיַי מוֹזַּן הַאַבְּן עַפְעַם אַן אַיְינְגַּן וּוּינְקָל אַוִּיחַ דָּעַר עַדְדַּ!... סְחַאְרִין אַיְזַּ אַיְם מִיר פָּאַר פְּרִירַד נְעוֹזָקְסַן, וּזְעַן בְּהַאַבְּן גַּעַזְעַן וּזְיַי דָּאַס יְוּנוֹאַרְגַּן טַאַנְצַּטְמַן, נָוַן, וּזְיַי הַוִּיסְטַּעַס דָּאַרטַּמַּן, "הַוִּירָאָ"!... אַוְן אַז עַפְעַם אַ שְׁגַּצְלַ, אַ וּוּאַרְעַם, אַ שְׁטַשְׁעַנְיאָק, וּזְאַס אַיְזַּ נַאֲך רַעַכְטַּפְּן דָּעַר עַדְדַּ נִישְׁתְּ אַוִּיסְגָּנוֹאַוקְסַן אַוְן בִּילְטַעַס שְׁוִין וּזְיַי עַפְעַם רַעַכְטַּמַּן, הַאַט גַּעַנְוּמַן בְּאוֹאַרְפַּן דִּי חִבְרָה מִיט שְׁטִיַּיְהָ, הַאַבְּדַ אַיְם שִׁיעַר נִישְׁתְּ דִּי דִיְפַּן אַונְטְּרָעְגְּהָאַקְטַּן... אַז חַוצְפָּה אַוְן אַ חַעְזָה... וּוּרְסְּחַיְבַּט אַלְיַז אַוִּיפַּ אַחֲנָטַ!...

רַ, זִינְנוֹל הַאַט נַאֲך לְאַגְּנָג נְעַרְעַטַּמַּן, גַּעַזְעַן, אָז מְהֻרְטַע זיך צַוְּיַי אַיְם צַוְּן, אַיְזַּ עַר נְאַרְנִישְׁתַּמַּט מִיד גַּעַוְאָרַן וּדְרָנִיךְ. אַסְקַּח הַאַט זיך אַיְם אַנְגְּנוֹזָאַמְלַט דִּי דִיְפַּן אַונְצָע צִוְּיַט אַוְן עַר הַאַט אַיְצַּט גַּעַהְאַט אַ טִּיעַרְעַ גַּעַלְעַנְגָּהִיט אַלְיַז אַוִּיסְצְּלָאַדְעַנְעַן פְּוֹן זִיךְ.

— יַא, זִינְט דָּעַר מִשְׁהַמִּיט דִּי שְׁטִיעַרְעַן — הַאַט עַר צַוְּגַעַד גַּעַבְן — הַאַבְּדַ דְּעַרְפִּילְטַן, אָז מִיר, דָאַס בִּיסְלַ יַיְדַּן, זִעְגַּעַן אַיְנַי נַגְּנִיצַּן הַפְּקָרְדַּ!... מִיר זִעְגַּעַן אַיְבִּיכְסַן אַוִּיפַּן וּזְאַסְעַר אַוְן מִיר דָאַרְפַּן הַאַבְּן אַ בָּאַרְדַּן אַונְטְּרָעְגְּהָאַקְטַּן דִּי פִּיסְ!... אַז אַנְשְׁפָאָרְלַ!... אַן אַידְעַלְלַ!... — הַאַבְּן בְּיוֹ אַיְם גַּעַלְאַנְצַּט דִּי אַוְיַןְפַּן פְּוֹן צּוֹפְרִינְקִיט צּוֹלִיבַּד אַלְעַשְׁיַנְעַן וּוּעַרְטַעַר, וּזְאַס עַר הַאַט אַוִּיפְאַיְינְמַלְלַ גַּעַפְאַקְטַּן — אַט אַ שְׁטִיגְנִעַר דָּעַר שְׁפִּיוֹרְקַעְמָה, דָּעַר חַסְידְ-צְלָאָבַּ, הַאַט אַן אַנְ-שְׁפָאָרְלַ!... אַמְּאַל הַאַבְּדַ אַוִּיפַּ אַזְוְלְכַבְּעַ יַיְדַּן גַּעַקְוַקְט מִיט בִּיטְוָלַ, גַּעַוְהָלְטַן, אָז זַיְמַאְכַן זִיךְ אַזְוְנַעַם מִשְׁוֹגְעַן... אַבְּעַר אַצְטָעַ זַעַךְ, אָז בְּהַאַבְּ גַּעַהְאַט אַ טְוֹתַה... וּוּרְסְּעַן זִיךְ דָּעַן צַוְּ רַ, לְיוּזְוָרַן גַּלְיוּבַן... וּוּמְעַן אַיְזַּ נַאֲך אַזְוִי גַּטְוַן וּוּוִילַ, וּזְיַי אַיְסַ!... מְדַאְרַפַּ וּוּסְמַן וּוּמְעַן אַיְזַּ אַזְנַעַר וּוּעַלְטַ... מְדַאְרַפַּ זַיְן אַדְעַר צַוְּ גַּטְוַן אַדְעַר צַוְּ לְיוּטַ!...

צוישן הימל און וואסער

ראכטמאן האט זיך ערשות אויף אַרכטן אמת ערעדט —
און ער וואלט נאך ערעדט און ערעדט, וווען נישט אידע, וואס
האט אַצי געטן נאטהאנען, ער זאל גיין. ס'איז היינט זיער אַ
שיינער טאג, האט זי געזנט, און דער קאָפ איז שווין פול מיט די
אלע צרות. זי איז היינט גוט אַויבגעלאַיגט און זיך זיך אַביסל
אייבערגין.

VIII

זונט מ'האט פאכטיאשעם ביודע קינדרער צונגענומען איז שפער
טאל ארין, האט זיך די פרווי האדעם געפליט איז עפעס שלדייך.
זיז האט נישט געקענט קווקן דער פרווי פאכטיאש גלייך איז פנים
ארין און זיז האט געוכט א געלענעהייט זיך מיט איר איבער
צובעטן. דאס געוויסן האט זיז געפיניקט, זיז נישט אפגעלאזט
אוויף קיין רגע און ס'האט זיך איר נאָר געדאָכט, איז זיז האט
שטעקן אַ האנט איז דעם אומליך, וואָס האט געטראָפֿן די פאָבּ
יאַשְׁאָווע, זיז איז נישט אַיְמָגָאנְצָן דיען. דערצּוֹ האט זיז שטארק
געצִימְעָרט אַיבּער אוֹרֶעֶן קינדרער, מָרָא געהאט זיז זאָלְן חַלְילָה
ニישט קראָן ווערן. איז די מגּה האט נאָר נישט אוּפְּנָהָעָרט,
ס'אַיז נישט אַרְיבּער קִין טָאגּן, ס'אַלְן נישט זיז קִין פְּרִישָׁעָר
פָּאָרְפָּאָל. די מענטשן האָבן זיך אַרוֹמְגַּעֲדָרִיט מיט פָּאָרוֹיְכִּיקָּע
טריט, זיז זיַּוְוָאַלְטָן כָּרוֹא געהאט זיך פָּאָדְלָאָגָּע צו באָטָרָעָטן,
כָּסְדָּר מיט פָּאָרְדָּאָכְט זיך אַיְמָגָאנְצָן איז זיך אַלְיָוָן איז די
איַגְּעָנָע לְיֻבָּרָע, צִי עַס דָּאַלְעָגָעַט ווֹי נישט עפּעַם, צִי עַס טָוָט זיז
ニישט עפּעַם ווֹי, גַּשְׁרָאָקָן זיך צִוּ עפּעַם צַוּזְרוּן. אַיז די פְּרוּז
הָאָדָם האט געהיתן די קינדרער, נישט געלאָזָט זיך מעַר זיך שְׁפִילָן
מיט דער לְיַאָלְקָע אַוְיָזָן דָּעַק, גַּעַהָאָלְטָן זיך פָּאָרְמָאָכְט אַיז דער
קָאָבִינָע. זיז האט מעַר די טָעַכְתָּר נישט אַפְּגַּעַלְאָזָט בָּזָן אַוְיָז
אוּמְעָטוּמָס מִיט זיז מִטְגָּעָנָגָעָן. אַבּער אַלְעָמָאָל, בעה זיז אַיז
מוֹט די קינדרער פָּאָרְבִּיגְעָנָגָעָן פָּאָר דער פְּרוּז פָּאָכְטיאש האט
אַיר דאס האָרֶץ אַ צִּיפּ גַּעַטָּן אַיז זיז האט זיך געפּוּלִיט זיז עַרְשָׁוָלְדָּיְך
זַיְקָעָן אַיר. זיז האט זיך געפּוּלִיט שְׁוָלְדִּים, וואָס אוֹרֶעֶן קינדרער
זעַנְעַן גַּעַזְעַן אַיז פְּרִישָׁעָר אַיז יְעַנְעָרָס לִינְן אַיז שְׁפִיטָאָל שְׁוָעָר
קְרָאָנָק... זיז האט די קינדרער פָּאָרְשְׁטָעָלְט, גַּעַוּאָלָט זיז זאָלְן נישט

צָוִישַׁן חִימָל אָוָן וּאַסְעָר

אויסען איזו געווונט, געוואָלט זיך מיט די אינגענע הענט קלענער מאָכָן, איינשטרומפֿן, זיך זאלן זיך נישט וואָרפֿן איזו שטארק אין די אונן ארין, נישט אושטעבן די אונן דער פרוי פָּאַבִּיאַש, נישט אַנטוֹן אַיר קִיּוֹן עַגְמַתְנֶפֶשׁ...

אבל זיך האָט געהאט אַטועת, די פרוי פָּאַבִּיאַש האָט גָּאָר נישט געקומט מיט קִיּוֹן שנאה אויף אַירע טעכטער אָוָן זיך האָט נישט אַינְזִוְוָן געהאט קִיּוֹן שום בֵּין. פָּאַרְקָעַרט, ס'הָאָט זיך גָּאָר געפּוּרִיט, וואָס אַירע קִינְדָּרָע זעֲנָעָן קִיּוֹן־עַדְהָרָע געווונט אָוָן פִּילְוָן זיך גוּט. ווֹיל אַיְינְמָאָל, בשעת די פרוי האָדרָע האָט זיך מיט זוּטִיקָע, שׂוֹלְדוּקִינְכָּע טְרִיטְפָּאָרְבִּי דער פָּאַבִּיאַש דּוּרְבְּגַעַטְרָאָן, די ר' נישט געקומט אָוָן אַיר זוּטְ אַרְיָוִוִּיט, האָט זיך יונעַ מִירְדִּינְשָׁט, די ר' — נישט אַפְּגַעַשְׁטָעלָט אָוָן זיך צוֹ אַיר אַגְּנָעָרְפָּן:

— וואָס מאָכָן עַפְּסָם די טעכטער אַיְיעָרָע?... — האָט זיך געפּרָעָגָט, ווי ס'וּאָלָט גָּאָרְנוּשָׁט צוּוִישָׁן זיך פָּאַרְנוּקָוּמוּן — זוּ פִּילְוָן זיך זיך?...

די האָדרָע האָט אַצְּפָל געטוֹן, ווי מ'וּאָלָט זיך געפּאָקָט בֵּין אַגְּנָבָה. זיך האָט זיך זוּטְ פָּאַרְשָׁעָטְט פָּאָר זיך אלְלִין — אַי צוּלִיב דָּעַם, וואָס זיך גוּט אַרוּם מיט אַזְׁוּלְכָע מִיאָסָע גַּדְאָנְקָעָן, ווּעַן יָעַנְעַן ווִוִּיסְט נִישְׁט פָּוָן קִיּוֹן פָּוָתְרַ-חָלוּם, אַי צוּלִיב יָעַנְעָרָס גַּעֲטְרִיוּשָׁאָפָּט אָוָן גַּטְסְקִיּוֹט. אַלְּצָא אַיְיָ גַּעַשְׁעָן אַזְׁוּצִים, אַזְׁוּ אָוּמְגָעָרִיכְט, אַזְׁוּ זיך האָט זיך פָּאַרְלוּוֹרָן, נִשְׁט גַּעַוּסָט, וואָס צוֹ עַנְפְּטָעָרָן אָוָן שׂוֹלְדוּקָע אַרְאָפְּגָעָלָאָזָט דָּעַם קָאָפָּט. זיך האָט גַּעַד שְׁטָאמָלָט, פָּוָן דער הַעַלְעָר הַוִּיתְ דָּרְקָאָרְצִידָק גַּעַוְעָנְדָעָט זיך צוֹ אַיר בְּלַשּׁוֹן זיך? :

— זַאַךְ ווּוִוִּים... — האָט זיך גַּעַשְׁטָאמָלָט, נִשְׁט גַּעַוּסָט, וואָס זיך האָט צוֹ זָאנָן, אַיְוָן וואָס זיך אַנְצְּוָקָאָפָּן — ווּוִוִּים יַאַךְ... אָוָן וואָס מאָכָן זיך?... ווי פִּילְוָן זיך זיך אַיְינְגַעַעַט:

זיך האָט די פָּאַבִּיאַש גַּעֲפָרָעָגָט בְּלִוְיָוָן אוֹוָף אַיר אַיְינְגַעַעַט געווונט, כּוֹרָא געהאט זיך צוֹ דָּרְמָאָנָעָן ווּעַגְּן די קִינְדָּרָע. די פרוי פָּאַבִּיאַש האָט דָּאָס בָּאַמְּעַרְקָט. זיך האָט גַּעַזְעָן אַיר פָּאַרְלוּוֹרְנְקִיּוֹט.

אַיר דָּרְיוּעָן מִיט דער צוֹנָג אָוָן זיך האָט צוֹ אַיר גַּעַזְעָנט:

צְוּ יִשְׁן הַיָּמָל אֹזֶן וּאַסְעָר

— כ'זע דאר, איז זיך פילן זיך נישט גוט... — האט זיך זיך אויך נעווענדעת צו איר אויף „זוי“, כדיס'אל קלינגן ערער יומס טוברייך — איז זיך באחאלטן פאר מיר אום די קינדרער... זיך מיינען, איז כ'זע נישט... אבער העוזן זיך, וואס כ'זאג איהז... ס'אל נאר דאס געשען מײַנע שוואלבּן, וואס יעך ווינטש איהנס קינדרער, טאטטע ויסער אין הימליך... אַדְרָבָה, זאלן זיך כָּאַטְשׁ געד זונט זוין!... וואס זענען זיך שולדייך, איז מיר האט געטראָפּן אַזְאָ אָוּמְגָלִיך... יעך בין נישט פון די מאָמעם, וואס ווילן דערלאָבען אין יענעםען אַ נקמה... גייען זיך שוין, גייען זיך...

דער פרוי פֿאַכְּיַאַשׁ זענען געקומוּן טרעַן אין די אָוִינַן אַרְיַן, זיך האט זיך אַפְּגָנוּווּשַׁט מִיט אַז אַרְבָּלַן, אַ גַּלְעַט גַּעֲטַן דַּעַרְ...

פרוי האָדָעַסְסַט טַעַכְטַּעַרְלַעַךְ אַיבָּעַר די קַעְפְּלַעַךְ אֹזֶן אַ מַוְרָמֵל געטַן:

— נַה, גייען זיך גַּעַונְטַעַרְהִוְיט... שְׁטַעַרְן זיך נַיְשַׁת... נַיְעַן זיך אַיבָּעַר אַבְּוִיסְלַמְּ מִיט די קַינְדַּעַר אוּפְּהַר דַּעַר פֿרִישַׁעַר לוֹפְּטַ...

אַבער די פרוי האָדָעַס אַזְאָ נַיְשַׁת אַזְאָעַקְ, זיך זיך וואָלַט צוֹנַעַ...

טַשְׁוַעַקְטַּצְמַן צָוֵם אַרְטַּמְ, די פֿאַכְּיַאַשׁ אַזְאָ עַרְשַׁטְעַ אַזְאָעַקְ...

געַגְגַּנְגַּעַן, שַׁוּעוֹר אַזְוַעַגְגַּעַשְׁטַאַפְּעַט אַזְאָפְּהַר קַרְאַנְקַעַ פִּיסְ,

בַּאַדְקַעַט מִיט די בַּלְעַרְלִי גַּעַשְׁוֹוִרְן אֹזֶן ווַיְוַנְטַרְ בַּיּוֹלְן. כָּאַטְשׁ זיך אַזְאָיַן נַאֲך גַּעַוְעַן אַ יְוָנְגַעַן, אַזְאָ זַיְוִידְ קַרְאַנְקַע גַּעַוְעַן. זיך האט שְׁוִין מַעַר נַיְשַׁת גַּעַרְאָגָן קַיְוָן טִיכְלַא אַזְאָפְּהַר, וואָסְטַעַן מַעַן האט בַּיְ אַיר קוֹרְץ אַפְּגָנוּשְׁוִוְרַן, ווַיְ בַּיְ אַיְנְגַלְ, בַּעַת דַּעַר דַּעַר זַיְנְפַעְצִיעַ, זיך מַעַר נַיְשַׁת גַּעַשְׁעַט פַּאְרַ קַיְיַעַן. צְאַזְאָ עַגְעַלְעַנְנָר, צַעַגְעַסְעַנְנָר פִּיגְרַהְ האט זיך דַּעַר ווַיְגַנְגַּר קַינְדְּרִישְׁעַר קַאְפְּ זַיְוִידְ ווַיְיַיְיךְ גַּעַפְּאָסְטַמְ, גַּעַזְעַסְטַמְ פַּרְעַמְדַ אַזְאָפְּהַר די אַלְטַעַ אַקְסַלְעַן, אַוְיַגְעַזְעַן, ווַיְ צַוְעַשְׁטִיקַעְוַעַט. מַעַן האט גַּעַזְעַן, אַזְאָ דַּאְסַמְ גַּיְוָן קַומְטַ אַיר שַׁוְוָרְ אַן, אַזְאָסְטַמְ זַיְ שַׁטְּיַקְעַר גַּעַזְעַנְטַ...

די פרוי האָדָעַס האט אַיר לְאַנְגַּנְגַּנְקַעְוַקְטַ, זיך אַוְיַגְעַדְרוּיטַ. מִיט דַּעַר פְּלִיאַצְעַ צְאַזְאָ דַּעַר קַינְדַּעַר, זיך זאלַן נַאֲכַנְקַעְוַקְטַ, זיך אַוְיַגְעַדְרוּיטַ. רַיְנַעַן אַיר פָּוּן די אָוִינַן.

פָּאוּאַלְיַע אַזְאָ די פרוי האָדָעַס אַזְאָעַקְ אַיר ווּעַגְסַט. די קַינְדַּעַר האָבָן זיך נַיְשַׁת גַּעַלְאַזְטַ לְאַנְגַּטְרַאַכְטַן, נַיְשַׁת גַּעַלְאַזְטַ זיך לְאַנְגַּטְ

צווישן הימל און וואסער

שיטין אויף איין ארט. עם האט זוי געצזין צו די איבעריקע קינדרער, וואס האבן זיך געשפילט אויפן דעם און די מאמע האט זי נישט געלאָזט ניינ צו זיין, מורה געהאט זוי זאלַן זיך נישט אנטשטען. די פֿרּוֹי האָדָם איז באָרוּיַּה אַלְיַּה מִיט די קינדרער שְׂפָּאָר צירן גענאָגנָען, אַבְּוֹי זוי זאלַן נישט אַלְיַּה לוֹיפָן. אַבעָר די מִידָּר-לְעָךְ האָט עַמְּדָוֹקָא געצזין צו די קינדרער אַחֲיפָן דַּעַךְ, זיַּה האָבָן געוּאָלָט באָטְשָׁ פּוֹן דָּרְרוּוּתָנָס זיך צוֹסָקָן ווי זיך שְׂפִילָן זיך. אָוֹן די פֿרּוֹי האָדָם האָט גַּעֲמָוֹת בְּלִיְּבָרְוָה זוי נַאֲגָנָעָבָן, זיך אַוּעָפְשָׁטָעָלְן פּוֹן דָּרְרוּוּתָנָס, בְּדֵי זוי זאלַן זיך קענען צוקזין זוי די קינדרער שְׂפִילָן זיך.

די פֿרּוֹי האָדָם איז געשטאנען אַין אַירָע גַּהְאָקְטָעָ ווּוְדָן אָוֹן זיך צוֹגָעָקָט, ווי די קינדרער לוֹיפָן אַרְוָם, שְׂרִיעָן אָוֹן לְיאָרָרְ מַעַן, גענען אַזְוִי פֿאָרָקָאָכָט, אָזְוִי באָמְעָרָקָן גַּאֲרָנְשָׁמָט, וואָס אַרְוָם זַיִּה טָמֵת זיך, געדענְקָעָן נישט, אָזְזַיִּה האָבָן נַאֲךָ פּוֹן אַינְדְּרָבָּרְ אָזְנָאָרְנִישָׁט אָיָן מוֹיל געהאט. עַס באָוָעָן זיך נַיְּדָנִיךְ נַאֲסָעָטְ ברְוּדְרִיקָעְ פֿיסְלָעָךְ אָוֹן העַנְטָלָעָךְ, וואָס גענען אַזְוִי אַוִּיסְגָּעָמָעָנָעָטָר אָוֹן דִּיגֶן, ווי שְׂעַמְעַלְעָךְ, בְּלוֹזָן הוֹיט אָוֹן בְּיַיָּן, אָזְאָט-אָט בְּרָכָן זיך זיך אַיבָּעָד. עַס אָיָן אַגְּוִיסְטָר חִוּשָׁ פּוֹן ווּאֲנָעָן עַס נַעַמְתָּ צִיךְ צִיךְ זַיִּה אָט די מַזְוִיקִים, אָזְזַיִּה קענען נַאֲך אַזְוִיפָּיל אַרְמָדָרְ לְעָךְ אָוֹן פֿיסְלָעָךְ אַזְוִיפָּיל כּוֹת, אָזְזַיִּה קענען נַאֲך אַזְוִיפָּיל אַרְמָדָרְ יַאֲנָן אָוֹן צְוֹזָמָעָנָאָרְבָּעָטָן... די האָדָם האָט זיך צוֹגָעָקָט צְוָוְ די קינדרער אָוֹן דָּרְרוּוּיְּ אָזְנָעָן געהאט אַרְוָם, דַּעַר קָאָפְּ אָזְזָאָרְ גַּעַוְעָן עַרְגָּעָץ אַנְדָּרָש. נַאֲך דַּעַר באָגָעָנָעָישָׁ מִיט דַּעַר פֿאָבִיאָשָׁ האָט זיך גַּעַפְּלָטְ נַיְּשָׁט גּוֹמָן, זיך גַּעַפְּלָטְ נַאֲך פִּיל עַרְ גַּעַר ווי פֿרּוֹעָה. זיַּה האָט אַוִּיסְגָּעָמָעָן בְּיַיִּזְקָרְ אַלְיַּה אָיָן די אַוִּינָן זוי אַפְּגָעָשִׁיםָן. אַנְשָׁטָאָט זיַּה האָט גַּעַזְאָלָט די פֿאָבִיאָשָׁ אַבְּרָעָרְ בעָטָן, האָט עַס גַּאֲרָיְעָנָעָ גַּעַטָּן אָוֹן אַיר אַינְגָאָנָצָן פֿאָרָפָאָטָשָׁ דָּאָס פְּנִים. יַעֲנָע האָט זיך גַּעַשְׁטָעָלָט אַזְוִי שְׁיַן, אַזְוִי אַיְוָל אָוֹן זַיִּה, די פֿרּוֹי האָדָם, צוֹרְנִישָׁט גַּעַמְאָכָט, גַּעַוְוָזָן אַיר די גַּרְוּסָעָ נַאֲרִישָׁקִיטָאָרְיָה, זַיִּה, די פֿרּוֹי האָדָם, אַזְוִיסְגָּעָקָמָעָ מַעַרְ צִישָׁט ווי אַפְּסָטָעָר בְּעַלְגָּאוֹה...
פֿרּוֹי האָדָם האָט געהאט טענות זוי זיך אַלְיַּה, זיך אַלְיַּה

צוישן חימל און וואסער

גע האלטן אין איין יאדען און עסן. און די טענות צו זיך האבן זיך נאך מעיר פארשטיינט, בעת זי האט זיך צונגענטט צו די ווייסעהחרהנקייפ, וואס האבן איבערגעדריט אַזעלט. זי האט באמערטט ווי אַ קליאן מיידעלע, אַ פיעצל קינד ערנער טערט זיך צום קראונץ קינדרער. אין דער האנט האט דאס קינד געהאלטן אַ וויס שטיוקל זעלט, וואס עס האט זיכער באקומען פון עבעס אַ מאטראן, וועלכער האט זיך דערויף מרוחם געווען. פאר דער חברה קינדרער, וואס האבן שיין ואבן-לאנג פיין זעלט פאר די אויגן נישט געווען, האט דאס שטייקל געבעקם, וואס האט איזו וויס געללאנקט, אויסגעזון ווי פון אַ כישופ-פֿרְמִישָׁה אַרְדּוֹס און אַלְעָאָוּפְּאַיְנָמָאָל צונגעזון צו זיך. די קינדרער האבן זיך מיטאטמאָל אויבנגעהרט צו שפֿילְן און זיך אַגְּנָעָהוּבִּין צו דריינען אַרְוּם דעם מײַדְעַלְעַע מיט דער זעלט אַין דער האנט, ווי די פֿלְיַר געלען אַרְוּם אַ לְאָמָּפּ בִּינְאָכְטָן. פֿונְקְט ווי די היהלער האבן ווי זיך אלעמאָל גענטער געשאָרט צום פֿינְד, אויסגעשטעלט די הענטעליך און גבעטען אַ שטייקל. דאס מײַדְעַלְעַע האט מיט אַ קָּרְאָגְגָּה הענטל געטיליט, קוים אַפְּגָּנְכָּרָאָכְנָן אַ קָּרְיִשְׁקָעָן, פֿונְקְט ווי פֿאָר אַ פֿיְנְגְּלָעָע און דערלאָנט אלעמאָל אַן אַנדער אויסגע-שְׂטְּרַעְקָט הענטל. בייט מײַדְעַלְעַע האבן זיך די אַיְגְּנָלְעַע פון הנאה צענלאָנט, זי אַיז מיטאטמאָל געוואָרֶן גווער השוב בּוּי זיך. זי האט זיך אַיבערגעגעמען מיט דער דָּאָלָע פון אַ גַּעֲבָעָרִין, אלעמאָל מיט צוּוִי פֿינְגְּלָעָע אויסגעקנִיפְט אַ קליאן שטייקל אַון געטיליט. אַבער די קינדרער האבן געוואָלט נאך און נאך. און האט דאס קינד באמערטט, אַז עס האט שיין מעד כמעט גארניישט אין הענטל, נישט געוואָלט מעד סיינעם גארניישט געבען, פון גרויס היפֿאָזְיִקִיט זיך אַוּקְנַעַזְעַט אַוּיפּ דער ער און מיט בּוּרְעַד הענטעליך צונגעפְּרַעְטַּט צו זיך מיטן גאנצִין כוּה דאס אַיבערגעבלִיבְּנָע שטייקל זעלט. דעםאלט וענען די קינדרער אַרְוּפּ געפְּלָאָן אויפּן מײַדְעַלְעַע, אַרוּסְגַּעַדְיסְן בּוּי אַיר דאס שטייקל זעלט אַון זיך געמאָקט ויבָּרָח...

די פּרְיַי האידעס האט זיך צונגענטט צו דעם און אַירע טענות צו זיך זענען נאך גרעסער געוואָרֶן. פֿאָרוּאָס האט זיך אַיזו באָ-

צוֹוִישׁן הַיָּמֶל אָוָן וּאַסְעָד

פאלן פאכטיאשן? וואס האט עם איר געטוינט? קנאפ צרות האט ער, פאכטיאש? אט דעם פריטיט, פונקט צו מיטאג צו, ווען די זון איז, א צייטיטיע און אן אנטקוואָעלענע, ווי א גרויסע גאלדעָנע באָרנָנע, שווער געהאנגען אינטימין הימל, האט דער קאָפֿיטָאנָן גערופּוֹן צו זיך נאָטָאנָנען און אַים אַיבָּרגָעָגעָבָן, אַזְּ פֿאָכְטִיאָשָׁעָם מִידְעָלָע אַזְּן רַ' לְיִוּזָּר דֻּעָם שְׂפִיּוֹזְקָרָעָמָּרָס וּוַיְבָּזָּעָנָעָן וְעַד שְׂמָטָאָרְבָּן אַזְּן סְ'וּעָט בָּאָלְדָּל פָּאָרְקוּמָּעָן דַּי לְוַוְהָ. צַיְדִּי מְתָהִים וְעוֹטָמָעָן קִינְעָמָעָן נִישְׁטָצְׁלָאָזְּן. בְּלוֹזִי פָּוְנְדָּרוּוּיְתָנָס וְעוֹטָמָעָן זַרְעָגָלָאָזְּן אַזְּן וּוְאַסְעָד אַרְיִין, אַזְּן וּוְיִי בָּרְעָנָגעָן צַוְּדָע אַיבָּקְעָרָדָר.

נאָטָאנָן האט מָוָאָה געהאט דַּי שְׂלָעְכָּטָע בָּשְׂרוֹה אַיבָּרְצָוָר גַּעֲבָן, גַּעֲוָוסָט, וּוְיִדְאָס וְעוֹטָמָעָן אַלְעָמָעָן טְרָעָפָן, גַּעֲשָׁתָאָנָעָן, אַבְּלָאָסָעָר, אַזְּן אַוְאָרטָט אַרְוִיסְצְּדָרָעָן. אַבְּעָרָמָעָן האט גַּעֲלִיעָנָט פּוֹן זַיְן פְּנִים, אַזְּ קִיְּן גַּוְטָּס האט עַד נִישְׁטָצְׁלָעָגעָנָט. אַזְּן אַיְיָ-דַּעַר עַד האט נַאֲךְ בָּאוֹזָוָיְן דַּאֲסָמְיָיל צַוְּעָפָּעָנָעָן. דַּעַר טְוִוִּיט האט פְּלָאַצִּים אַלְעָבָּעָסָט, וּוְאָס עַס אַיְזָן גַּעֲשָׁעָן. דַּעַר טְוִוִּיט האט פְּאַכְּעָעָגָעָן אַיבָּעָר גַּעֲטָוָסָעָן אַזְּן דֻּעָם גַּאֲלִיךְן חַלֵּל, פְּינְסְטָעָאָפָּעָגָעָן אַלְעָמָעָנָס קָעָפָּעָגָעָן, וּוְאָס האט זַיְן צַוְּעָגָעָן אַפְּגָרִיךְן אַזְּן שְׂוּוֹרָעָגָעָן אַיְיָ-חַיְּסָן וּוּנְיָט, וּוְאָס האט זַיְן צַוְּעָגָעָן אַפְּגָרִיךְן אַזְּן קָעָפָּעָגָעָן קָעָפָּעָגָעָן, וּוְיִי גַּעֲטָרִיךְן אַלְעָאָזְּן אַיְיָ-קִיְּקָלָט דַּי פָּאָלִיעָס, וּוְיִי גַּעֲטָרִיךְן אַלְעָאָזְּן אַיְיָ-שְׁעָפָּסָעָן פָּאָר אַגְּוּוּוֹטָר. כָּאַטְש אַוְעַדְעָר האט גַּעֲוָוסָט, אַזְּן דַּי טָעָג פּוֹן דַּי קְרָאָנְקָעָז גַּעֲנָעָן גַּעֲזִיּוֹתָעָן, אַזְּ יְעַדְעָמָעָן קָעָן וְעוֹרָאָנְדָּרְשָׁס דַּי נִשְׁמָה אַוְסְהָבוֹכָן, האט אַבְּעָרָמָעָן קִינְעָדָר נִישְׁטָצְׁלָעָגעָנָט לְאַזְּטָעָמָעָן דֻּעָם גַּעֲרָאָס צַוְּעָגָעָן, וּוְיִי קְרָאָנְקָעָז וּוּלְעָן מִיטָּן אַיְבָּרְשָׁתָּס הַיָּאָקָוָעָן צְרוּסָעָן זַיְן, דַּי קְרָאָנְקָעָז גַּעֲנָעָן צַוְּעָגָעָן, אַזְּ אַלְיָזָן וְעוֹטָמָעָן נַאֲךְ גַּעֲנָלְיוֹבָט, אַזְּ אַלְיָזָן וְעוֹטָמָעָן גַּעֲזָוָנָט. אַזְּן אַזְּ דַּי שְׂלָעְכָּטָע בָּשְׂרוֹה, אוֹרָה וְעוֹלְכָּבָּר מַעַן האט בְּסָדָר מִיטָּהָרְצָקָאָפְּעָנָישָׁ גַּעֲוָוָארָט, אַזְּ אַוְיָף אַזְּ אַמְּתָה גַּעֲקָוָמָעָן, זַיְן גַּעֲשְׁטָעָלָט פְּנִיסְ-אַלְ-פְּנִים, האט זַיְן יְעַדְעָר אַיְנָעָר דְּרָשָׁרָאָסָן, וּוְיִי סְ'וּאָלָט גַּעֲסָמָעָן אַזְּ אַוְמָגְרִיכְטָעָזָאָקָן. יְעַדְעָר האט גַּעֲפִילָט, אַזְּ דַּעַר טְוִוִּיט האט אַים נַאֲעַטְנָאָגָעָרָיִיט, גַּעֲפִילָט דֻּעָם טְוִוִּיט וּוְיִי אַזְּן דַּעַר אַיְגָעָנָר משְׁפָחָה. וְעוֹרָה וְוִוִּסְט וּוְיִלְאָגָנָגָעָן מַעַן טְרָאָנָט שְׁווֹן דַּי קְרָעָנָס אַזְּן זַיְן אַזְּן מַעַן גַּיְתָהָרָס מִיטָּהָר? וְעוֹרָה וְוִוִּסְט

צְוִיָּשׁ הַיָּמָל אָוֹן וּאַסְעָר

זועמאנס רוי ס'אייזט? ווועמען ב'אייזט אונגעזיזויכנט?... צו דער לוויה ועננע געקומען אלע, געשטאכען ענג'ץ'זואמאמען-געפרעסט איין אוינקל, גלייך יעדער אויננער וואלאט וועלן פילן נאענט פון זיך דעם לאבעדריקן שכן זיין לאבעדריקן אטעס און רית. דער ווארשעווור דאקטאר איין געקומען צוזאמען מיטן קליעינס און דארן וויבל זייןעם, וואס האט זיך געטליעט צו איים, געהאלטן אים פשט אונטערן ארעם. צוועוונט פון דער הייס נאכזונין איין בלוייז קאָפּ נאָך די ריבֿע פֿאָגּוּאַישְׁטָעָה לוויות פון זייןנע נאענטע, האט ער אויך דא מיט גראָס יראָתָה הכהוד אַרְאָפְּגָעָנוּמָעָן דעם שׂוֹאַרְצָן בְּרוּיַּת-פְּרָנְדִּיקָן הָוֵת אָוֹן דער ווינט האט אִים צעַלְאָזֶן די ברוּקִיר פֿאָלְקָעָן זַיְעָן, וואס האט געהאט דעם קאָלִיר פון אַלְטָשׂוֹאַרְצִי-פְּאָרְטָוּנְקָלֶט זַיְעָן בער. זינט די מאָטָרָאָזֶן האָבָן אִים אָזְוִי בְּיטָעָר אַפְּגָעָנָרט, געמאָכָט אִים צו שַׁאנְדָר אָוֹן צו שְׁפָאָט, האט ער וויניק געַרְדָּט, געהאלטן די באַלְיוֹידִיקָן טִיףְפְּאָרְגָּרָאָבָן איין זַיְעָן, געווען זַיְכָּרָה, אוֹ סיִינְנָר ווַיִּסְטָם נִישְׁטָמָט פָּוּן גָּרְנִישָׁט. אוֹיךְ דער גְּרִיךְ, וואס האט געהאט דאס וויבּ, די יְפִיְּפִיָּה, איין שְׁפִיטָאָל, איין געַשְׁטָאָנָעָן איין בלוייז קאָפּ. נח האט זיך געַוְאָקְלָט, געַשְׁטָאָנָעָן אַצְעַטְוָלְטָעָה, נִישְׁטָמָט וואס צו טָוָן, געהאלטן דאס אלְטָעָט פְּאָרְשָׁמָאַלְצָעָט ווּעַטְ-צַעֲקָנִיּוּתִישְׁטָעָה היְטָל אָוֹן דער האָנט, נאָר צִים סּוֹף האט ער עס אַגְּנָעָטוֹן. ער איין אַיְבָּסָגְּנָאָגָּנוּן איין בלוייז קאָפּ, כְּמַעַט אַשְׁמָטָאָזָן ווַיְנָטָעָר אַרְיָין גַּעַטְרָאָן אָן אַיְבָּרְגָּעָרְגִּינְטָן סְלָאוֹאָצָרָה קַעְקָלָנָה, האט טָקָעָדָס הַיְטָל אַוְסְגָּנוּן פְּרָעָמָד אוֹיךְ אִים, גַּזְעָסָן אוֹיפָן שְׁפִּיְּצָ-קָאָפּ, ווַיְיַשְׁתְּצִיזְיָנָן.

די האָדָעָס אָוֹן בראנְנָיעָה האָבָן אַונְטָעַרְגָּעַהָלָטָן די פְּרוּיָה אַבְּיָאָשׁ, וואס האט קוּס זיך גַּעַקְעָנָט הַאָלָטָן אוֹיףּ אַירָעָה קְרָאָנְקָעָה אַגְּנָעָרְאַלְעָנָעָ פִּים. זַי אָוֹן גַּעַוְעָן זַיְעָר לְוֵי אָוֹן צַעְגָּאָסָה, זיך קוּסָמָן אַגְּנָעָשְׁלָעָפְּט נָאָר זַיְעָן. דער קאָפּ האט זיך בַּי אָרְגָּעָן וואָקְלָט, זיך נִישְׁטָמָט גַּעַקְעָנָט הַאָלָטָן אוֹיךְ די אַקְסָלָעָן אָוֹן דער אוֹיפְּנַעַבְּאַזְעָנָר גַּוְפּ אָוֹן דעם צַעְפְּלִיקָטָן קְלִיָּה, בלוייז לאַעֲבָר, האט נִישְׁטָמָט געהאט מַעַרְטָיָן שָׁוּם כּוֹחַ אָוֹן זַיְעָן, ווַיְיַסְדִּיקְתָּאָזָט מַעַרְטָיָן בְּלוּט אָוֹן אִים נִישְׁטָמָט גַּעַרְינָעָן. זַי האט נִישְׁטָמָט גַּעַוְוִינָט, די

צוישן הימל און וואסער

טרערן זענען בי איר שווין אויסגעטראיקנט געווען. דערפֿאָר האט
שווין בראניע פֿאָר אַירעטווען געוויינט, אלעמאָל אָזוי הוּא
אַרוייסגעשלובצט, אָז עס אִיז אַויסגעטְרומען ווי נישט די פֿאָבִיאָש
וואָלט געווען דער אַבל, נאָר זוּ. ווי בראניע האט זיך נישט געד
וואָלט באָהערשׂן, געוואָלט אַיינחהאלטן די טְרערן, האט זיך נישט
געקענט. סּוֹחֶכְלִיסּוֹחֶה האט אַידְעָז זיך געהיסן אַפְּלָאוֹן די פֿרוּ
פֿאָבִיאָש אָז זיך אלְיַיְן אַונְטְּרָן אַרְעָם אַנְגְּנָנוּמוּן. נַאֲטָאָן האט
איינגענענוּמוּן בראניען, אַבעָר סּאַיז נישט גענאָנָען. בָּאַטְשׂ זיך
אייז געקוּמָען צוּ גַּיְזָן אוּסְגַּעַטְרָאַיְתָּם, ווי געוועינטְלָעַךְ, אַין אַירָע
שְׁמַאְטְּקָעַם, אַרְיֵוְפּֿגְּנָעַכְּפָט אַפְּלוֹן אַבעָר אַוְפָּן קָאָפֶּן, די הָאָר
זָאָלָן זיך אַיר האַלְטָן, אַנְגָּעָתוֹן אַשְׁוֹוָאָרְץ קָלְיוֹדָל, ווי סּפְּאָסְטָט
צוּ אַלְוָוָה, האט זיך אַבעָר בָּאַלְד צְזֹאַמְּעַנְגְּבָרָאָכְן. פּוֹן דעם
גאנֶצֶן אוּסְטְּרָאַיְעָצָן אָז אַילְד נִישְׁט גַּעֲלִיבָן קִיְּן סִימָן. די
טרערן האָבָן בי אַיר אַרְיֵוְפּֿגְּנָעַכְּפָט דָּאָס רִיסְעָכִי פּוֹן די אַיְוָן,
דעם פֿוֹדָעָר פּוֹן די בְּאָקָן, גַּעֲרִינָעָן אַיְן קָלְעִיפּֿקָע שְׁוֹוָאָרְץ רִוְּטָשׂ
קָעַלְעָךְ, אַיְינָגְּנָרִיסְט אַיר דָּאָס גָּאנֶצֶע פְּנִים, ווי בַּי אַקְלִיְּן
וּוַיְוָנָנְדִּיק קִינָה. אַוְפָּן נָאָך אַלְיַיְזָן וּוְגַּןְגָּן אַיְרָן זענען פְּלוֹצִים
אַרְיֵוְפּֿגְּנָעַכְּפָט אַלְעָזְקִינְיָהָן, וְאָז זיך האט שְׁטָעַנְדִּיק אָזְוִי קִינָה
צִיך פֿאָרִישְׁטָעַלְט אָז סּאַיז נִישְׁט גַּעֲלִיבָן מַעַר קִיְּן זָכָר פּוֹן אַיר
שְׁיוֹנְקִוִּיט אָז פּוֹן אַיר גָּאנֶצֶר אוּסְטְּרָאַצְּלָקִיט.

ווען די מַאְטָרָאָזָן זענען אָזְוִי דעם אַנְדָּרָן עַק שִׁיףּ אַרְוִיסְד
געקומוּן, טְרָאָגְּנָדִיך פֿאָרָזְבִּיכְטָק אָוֹוָףּ די הענט די צְוּוִי מִתְּמִים,
אַרְיֵוְפּֿגְּנָעַלְיָוָן צְוָלִיב דער מְנַהֶּה אַיְן אָזְוִי דער נִיר צְזֹאַמְּעַנְגָּע
קָלְאָפְּטָעָקָסְטָן — אַיְן קָאָסְטָן גַּרְעָסְטָר אָז דער צְזֹוִוִּיטָעָר
קָאָסְטָן קָלְעָנָעָר — האט די פֿרוּ פֿאָבִיאָש אָזְוִאָז הָוִיכָן קוּוִיטָש
געטָה, אָז אלְעָז זענען גַּעֲלִיבָן דְּרָצִיטָעָט. זיך האט בְּלִוְיָן אַיְן
הָוִיכָן קוּוִיטָש גַּעַטָּן אָז דְּרָנָאָז אָזְוִי צְרוּקָן גַּעֲלִיבָן שְׁטִיל. די
שִׁיףּ האט זיך אַפְּגְּנָעַשְׁטָעַלְט. די מַאְטָרָאָזָן האָבָן אַיְלִיס גַּעַטְרָאָגָן
די צְוּוִי בְּרָמִינָס, דער קָאָפְּיָטָן האט סָאַלְטִירָט, גַּעַשְׁמָאָגָן
גְּלִיְּך-אוּסְגַּעַצְיָוָן ווי אַוְיָרָט. סּאַיז גַּעַוְועָן אָזְוִי שְׁטִיל, אָז מעָן
הָאָט דְּיְטָלְעָך גַּעַהָעָרט, ווי די מַאְטָרָאָזָן טְרָעָטָן שְׁוֹעָר אָזְוִי די
ברָעַטָּעָר אָזְוִי דער וּוִינְטָפְּרָנִיָּט זיך אַלְעָמָאָל שְׁטָאָרָקָעָר.

ס'חָבֵן זַרְדָּעָהָעָט צָוְויִ שְׂטִילָעַ פְּלוֹסְקָ אַיִן וְאַסְעָר. דָּאַס
וְאַסְעָר הָאָט שְׁנָעַל פָּאַרְשָׁלָוְגָעָן דַּי צָוְויִ קָרְפָּעָרָם, זַרְדָּעָהָעָט
אַ רִיסְאָוִיפְּ גַּעֲטָוּ אַיִן דַּעַר הַזִּיךְ, זַרְדָּעָהָעָט מִיטָּדָעָר
שִׁיאָת, וְזַרְדָּעָהָעָט פָּאַרְלָאַגְּנָט נָאָר — אַזְנָה דַּעַרְנָאָר זַרְדָּעָהָעָט
גַּעַקְוִילָּעָרָט, זַרְדָּעָהָעָט אַוִוָּה קְלִינָעַ שְׂעַרְבָּלָעַ, וְזַרְדָּעָהָעָט
שְׁוֹפְּן. עַס הָאָט זַרְדָּעָהָעָט רַ' לִיּוֹעָר דַּעַם שְׁפִיזְיָקְרָעָמָרָט
קוֹל:

— הַ' נָתָן, הַ' לְקָחָה... בְּרוּךְ דָּין אַמְּתָה...

דַּעַר וְוַיְנַט הָאָט זַרְדָּעָהָעָט צָוְויִשְׁן דַּעַם בִּינְטָל יִדְן
אַוִוָּה דַּעַר שִׁיאָת, זַרְדָּעָהָעָט אַגְּנוּעָצָם אַוִוָּה דָּאַקְטָאָרָם פָּאַלְקָעַ, זַרְדָּעָהָעָט
גַּעֲוִיסְן פָּוּן אַלְעָ וְיוֹיטָן, דַּי וָוָן, אַ גַּרְוִיסְטָעַ אַזְנָה קִילְעַכְדִּיקָעַ, אַיִן
גַּעַוּעַן אַיְנָגְעַפְּאָסָט אַיִן הַיְמָלָ, וְזַי אַזְנָה גַּעַנְגָּלִיטָעַ גַּלְדָּעָנָה שְׁוִיבָּ,
זַרְדָּעָהָעָט גַּעַשְׁפִּינְלָט אַיִן רַ' לִיּוֹעָר דַּעַם שְׁפִיזְיָקְרָעָמָרָט בָּאַלְאָטָט,
הָאָט גַּעַהָאָט אַ גַּרְינְלָעַן-דָּרוֹיִטָּן קָאַלְרָיָרָן פָּוּן פָּאַרְוָשָׁאָוּוּרְטָאַלָּט
אַיִן, אַיִן דַּעַם פְּרִישָׁן קְרוּמָעַן שְׁנִיתָן פָּוּן קְרוּהָדְרִיסְן פָּוּן סָאָמָעַ
פָּאַנְגָּט אַוִוָּה דַּעַר קְלִיאָפָעַ, רַ' לִיּוֹעָר אַיִן שְׁטִילָן גַּעַשְׁתָּאָנָעַן אַזְנָה
אַפְּגָעַטְיִילָט אַיִן וְוָאָרָט פָּוּן אַנְדָּרָוָן:

— יִתְנַדֵּל וַיְתַקְדִּשְׁ...

רָאַכְמָאָן הָאָט גַּעַמְינְטָעָרָט פָּאַבְּיָאָשָׁן, גַּעַוּוֹנְקָעָן צַו אַיִם כִּימָט
דַּעַם בָּלָאָסָן, חַשְׁוּבָאִידָּעָלָן פְּנִים:

— זַאֲגָט קְדוּשָׁ, פָּאַבְּיָאָשָׁ... — הָאָט עַר אַיִם גַּעַמְינְטָעָרָט
— זַאֲגָט פָּאַבְּיָאָשָׁ...

פָּאַבְּיָאָשָׁ הָאָט אַיִם גַּעַהָאָט, שְׁנָעַל גַּעַמְרוֹלָט עַפְעַם מִיטָּן
מוֹיְלָ, וְזַי עַר וְוָאָלָט גַּעַוְשָׁטָט צַו זַרְדָּעָהָעָט. עַר הָאָט גַּדְקָאַפְּט
דַּעַם קְדוּשָׁ אַזְנָה אַזְנָה שְׁוִין לְאַגְּנָג פָּאַרְטִּיק גַּעַוּעַן, הָאָט מַעַן
נָאָר אַלְעָ גַּעַהָאָט, וְזַי רַ' לִיּוֹעָר צִיְּלָט פָּאַוְאָלִיעָ אַזְנָה מִיטָּן
נָגָן דַּי וְוָעָרְטָעָר:

— יְהָא שְׁלָמָא רְבָא מִן שְׁמַיָּא...

— אַוְועָס מִיטָּן וְאַסְעָר... — הָאָט וְוָעָר אַ זַּאֲגָעָטָוּן — אַזְנָה
דַּי עַרְדָּעָמָט צַו, קָעַן מַעַן כָּאַטְשָׁ נָאָר אַמְּאָל קָוּמָעַן צָוְגָיָן
צָוָם קְבָּר...

צוישן הימל און וואסער

אלע זענען זיך צענאנגען, אבער די פאכיאש האט מען נישט בעקענט רירן פון ארט. זי האט נישט געוואלט גיין, געאנט, אז זי האט נאך גענוג צייט. וואס איז דאס יאנגעניש? וואס האט זי קיון ציט. נישט נאך אביסל צו ווארטן?... מען האט גערופן פאכיאשן, ער זאל זי איזנאנמען. ער האט א מורהל געטן צו איר א פאר ווערטער, ווי אויף יוצא צו זיון און זיך באלאד אלין אפגעטראגן. מיטאמאל האט זיך די פאכיאש אידיסגענדייטשט פון דער פרוי האדעס און אידיעס הענט און דער אויבגעלאפענעד נור אירער האט זיך אראפגעלאזט צו דער ערדר, ווי א געפלאצעטער זאק. מען האט זי אויפעהוובן, זי צורייך גיעוואלט שטעלן אויף די פים, אבער די פים האבן איר נישט געדינט מען.

די לייזער האט זיך געוזצט שבעה אויף א נידעריך איבערדי געדרייט קעסטל, אויסגעטו די שיד. זיון פנים איז געוען פאר-צערט, ער האט בסדר געוען פאר זיך דאס וויב, עלייחאשלום, זואס האט פון חמידיין געטראן מיט אים צווזאמען דעם עול' פרנסה, געוען א גרויסע בריה, א ווירטאנעט. אלץ האט גע ברענט אונטער אויע הענט, אבער קינמאַל האט מען דאס נישט אונגעוען. זי האט ניר-ניר אבער שטיל מיט די הענט געארבעט, איז קיינער האט גארניישט באָמְעָרֶקְט און ערשת זוען ס'איין אלץ פאָרטיסק געוען, האט מען זיך געהידושט ווי געשיקט זי האט דאס אלץ געמאכט. און פונקט איזו שטיל און מיטן קוּה, ווי זי האט אלץ געמאכט, איזו שטיל און מיטן קוּק האט זי אַרְיִינִי נעראָכְט דעם שבת איז שטוב ארין. דערנאָך איז זי, אַן אַפְּגַעַז וואָשְׁעָנָע שווין לְכֹבֵד שבת, אַרְאָפְּגַעַזְמָן אַן גַּעֲוָלְכָלְבָּלְאַרְיִין און איים, לְיוֹזָרֶן, גַּעֲשִׁיקְט ער זאל גַּיְן עַפְּס אַבְּרָכָפָן. ער האט נאך פון אַינְדָּעָרְפְּרִי גַּרְנִישְׁט אַין מָוֵל גַּעַהַאַט, כְּדִי ער זאל זואס מער הנאה האבן פון דער שבתדייקער סעודה.

— נוי, נוי, לייזער... — האט זי אים געמיגנטערט — נוי אַרְוּפָה אַין שטוב ארין... אַוְיפָּן טִישׁ שְׂטִיטִיט אַן אַנְגַּעַזְקָעָרט גַּלְעָז טִיְּ פָּאָר דִּינְגָּעָטְוּעָן... יַעֲלֵל שְׂוִין דָא בְּלִיְּבָן... נוי, לייזער... אַז ער איז אַרְאָפְּגַעַזְמָן אַין שטוב ארין, האט עם שווין פָּאָרִיסְן פון יַעֲדָן וּוַיְמַעְלָעָ אַרְוּם מִיט די גַּוְטָעָ שבתדייקע

מאכליום. די פיש האבן זיך געקיילט אין א פולמייסעק אויפֿן בענסטער, די גרויסע ברזין-אויסגעבעאקסען קוילעטען זענען געלען אויפֿן טיש און די וויך מיט די פטעט נאלדענע אוינן האט אַרוייסגעשמעקט פֿון טעלט אַרוּס. נישט צום פֿאַרְזִינְדְּקָן, נישט ערנער, געלוייבט החם יתברך, ווי אין גרעסטן גברישן הויז, ווי עס ניען אַרום אַסְטְּרֵן דִּינְסְטְּן...

און שבעטער, ווען ער איז פֿון דָאַוּעָנָן גַּעֲקוּמָעָן אַון מיט געבראכט מיט זיך אָז אָורה, האט דָאָס וויב נישט געוווסט ווי אַים אַוּוּקְצּוּעָן, וואָס אַים צוּ דָעֶרְלָאַנְגָּן, גַּעֲמִינְט אַלְזִין, אָז זי אַיז נאָך נישט יוצְאָ...

און איינמאָל, בשעת אָז אָורה, אַפְּגָנְעָרִיסְן אָז אַפְּגָנְעָלִיסְן, אַיז גַּעֲזָעָסְן בַּיִם שבתרידין טיש אָז די קינדרער האבן נישט אַרְאַפְּגָנְעָלָאָזֶט אָז אַוְגְּ פֿון זַיְנָע לְאַכְּבָּס אָז דָעַר עַיקָּר פֿון זַיְנָע פֿינְגָּעָר פֿון די פֿים, וואָס האבן אַרוייסגעקָט פֿון די שִׁיך, האט עס דָעַם וויב גַּעֲקָסְט שְׂטִיקָעָר גַּעֲוָוָן. עס אַיז פֿאַרְגָּוּסְטְּמָעָן אַ שְׂטִילָע פֿאַרְבָּאַהָלְטָעָנָע מלְחָמָה צְוִישָׁן דָעַם אָורה אָז זַעַם קְלִינְ�וָאָרג. דָעַר אָורה האט זיך גַּעֲשָׁמָט, פֿאַרְשָׁטָלָט די שִׁיך, גַּעֲרוֹקָט זַיְן וואָס טִיפְּעָר אַונְטָעָר טיש אַרְנוֹנָטָעָר אָז די קינדרער האבן דָוָוקָט גַּעֲזָעָט די שִׁיך, נַאֲכָנְגָּנְעָנָעָן זַיְן מִוְּטָן בְּלִזְק. זַיְן האבן נישט אַוּוּקְגַּעַנְוּמָעָן די אַוְגְּ פֿון די נַאֲסָעָ בְּלַאַטְיָקָעָן, וואָס די שִׁיך האבן נאָך זַיְן אַבְּרָעָלָאָזֶט, בֵּין זַיְן האבן זיך נישט גַּעֲקָאנְט מַעַר אַיְנָהָלְטָן אָז אַרוּס מיט לְשָׁוֹן: — די מאַמְעָשִׁי קָוְקָן... — האבן זיך פֿאַרְמָסְטָט דָעַם אַרְעָמָאָן

פֿאַר דָעַר מַאֲמָעָן — אַ-דָּאָ, מַאֲמָעָשִׁי... זַיְן האט זיך לְכַתְּחִילָה גַּעֲמָאָכָט, אָז זַיְן זַעַט נִישְׁטָן, זַיְן הַעֲרָט נִישְׁטָן, צֻומָּסְפָּה אַנְגָּנְעָרִינְגָּן מיט אַסְטְּרֵן צֻומָּסְפָּה כְּבָס אַוְיְפָן קְלִינְ�וָאָרג, גַּעֲהָאָט טָעָנוֹת צֻוְּאָים, צֻוְּלִיּוּזְעָן, גַּעֲוָוָנְקָעָן צֻוְּאָים מיט די אַוְגְּ, פֿאַרְזָאָס דָעַר זַאֲגָּטָן גַּאֲרָנִישָׁט.

— נַיְטָעָ!... ווַיְאַזְוֵי זַיְצַט עַטְעַ בַּיִם טַוְשִׁי!... — האט זיך זיך שְׂטָאָרָק גַּעֲבִיוּעָרָט אַוְיָאָס די קינדרער — עַטְעַ זַעַט נִישְׁטָן אַלְיְזִין!... ווּ אַיז דָעַר דָרְדָאָרָאָז ווּוּ!

זַיְן האט אַרְיִינְגָּנְעָרָפָן די קינדרער אַין קָיד אַרְיָין, לאָנָן אַוְיָאָס

צְוִישָׁן הַיָּמֶל אָוֹן וּאָסָעָר

זוי עפעם געשרגין. און איז די קינדרער האבן זיך אומגעסערט צוריק צום טיש, האבן זוי שיין נישט געקוקט מעיר אין דער זיט אריין, וווע דער אַרעדמאָן איזו געזעטען. באָטש עס האט זוי דוקא געציינן צו קוקן אויף אים און דער ווילך אויה זיין אַפְּגָנְעִירְעִיסְעָנָה שיך, האבן זוייך אויב אים און בלויוּן טוילמאָל מיט מורה אַבלְאַנדְרוּשָׁע געטן אויב אים מיט די אוניגן.

נאָך דער סערה, איזו דער אוֹרֶה האט זיך געלְיִיבָן צו גיינ, האט דאס וויב אים אַפְּגָנְשְׁעָלָט בֵּין דער טֵר, אַיְינְגְּנוּרְיִימָט אַים עפעם, קיינְנָעָר זאָל נישט העָרָן איזו אַים אַנְגְּנוּזָאנְט:

— באָלָד, בלְיָ נְדָרָ, שְׁפִוְצְׁזָנָאָכְטָס מְעַרְתְּשָׁעָעָם... פָּאָרָ...

געסטְּזָ נִישְׁטָ...

און טאָקע באָלָד שבתְּ-צְוָרְנָאָכְטָס, וווען ר' לייזער האט זיך געלְיִיבָן איזו „שְׁטִיבָּלָה“ אַרְיָן צו מלזה-מלכה, האט ער באָמערכט, זוי דאס וויב פָּאָרָעָט זיך צוישן זיין זאָכָן בשׂוֹתְּקָה פָּאָר אָס. זי האט אוֹיסְגָּעְלִיבָן אַפְּאָרְהָוִין, אַפְּאָרְשִׁיךְ, אַן אַלְטָס באָלָטָל און געמאָכָט דערפָּו אַפְּעָקָל. ר' לייזער האט פָּאָרְשְׁטָאָנָעָן פָּאָר וועמען דאס פָּעַלְקָל נִיְּטָ...

אויף ר' לייזערס פְּנִים איזו געוווען אוֹיסְגָּעְנָאָסָן אַצָּה, ווָאָס האט זיך פָּאָרְקְּלִיבָן אַיְן דִּין צוּווִי טִיפָּע קָרְבָּן אַיְבָּרָר דָּעָר דִּינְעָר אַוְן גַּלְיְכָעָר נָאָזָוְנָעָר, אַיְן דָּעָם גַּעֲדִיכְּטָן קָנִיטְשָׁנְגָּעָר וועֶב אַרְוָם דִּי אַפְּעָנָע בַּרְ-קָאָלְרָעָנָע אָוִינְגָּן. ער איזו געזעָסָן אוֹפְּנָן אַיְבָּרְגָּעְדְּרִיטָן קָעְסְּטָל, גַּעֲוָאָלָט אוֹיסְרָעְבָּנָע דִּי מְעוֹלָות פָּוָן זַיְן ווּוִיב, עַלְיהָ הַשְּׁלָוָם, נָאָכְזָאָן נָאָךְ אִיר שְׁבָחִים, אַבָּרָר ער האט נִשְׁטָּה גַּעַהְעָט פָּאָר וּוּמָעָן. מִיטָּאָמָּל האט ער זיך אויף נִשְׁטְּמָעָלָט, אַוְעַקְּגָּרָוקָט דאס קָעְסְּטָל פָּוָן זיך אָוְן פָּוָן זַיְן פָּנִים אַיז בַּיסְלָעְבוּזָוּזָה דָּעָר טְרוּיָּעָר פָּאָרְשְׁוּוֹנוֹרָן, וּאַרְוָם עַס אַיז אַנְגָּעָ...

קָוְמָעָן דָּעָר שְׁבָתָ...

ר' לייזער האט אוֹרְיִינְגָּעָזָוִינְגָּן צְרוּיךְ דִּין שֵׁיךְ. ער האט אוֹיסְזָ גַּעַטְוָן דָּעָם וּוּאַכְּדָרְיךָן כָּאָלָטָט מִיטָּן קָרְיעָהָרִים, אַנְגְּנוּטוֹן, לְכָבָוד שְׁבָתָ, דָּס שְׁעַנְסְּטָעָ, ווָאָס ער האט פָּאָרְמָאָגָט, אַן אַנְדָּרְוָן אַלְטָן כָּאָלָטָ, ווָאָס האט גַּעַהְעָט דָּעָם זַעֲלָבָן גַּרְיְנְלָעְדְּרִיטָן קָאָלְרָר פָּוָן פָּאָרְוָשָׁאָוּשָׁרָט אִיזָּן, זוי דָּעָר וּוּאַכְּדָרְיךָר, אַוְן ער האט זיך

צוויין חימל און וואסער

געגורייט מ牒ל שבת צו זיין. פון צוזאמענרכוף איצט א מנין אייז געוווען אפגעערעדט. ער האט אַרְוִיסָגָעָקָט צום הימל. ס'אייז געוווען שקייעת-החמה. די זוֹן, אַ בּוֹטִיךְ-דוֹריַּעַ, האט זיך געזעט, ווי אַ געפֿלאַצְט געשווור פֿאָרָאנָסֶן אַ גְּרוּסֶם שטיח הימל. ווי אַ אַיְבָּרְדִּיגְעָנְדִּיקָּעָר טִיךְ האט זיך די אָונְטָעָרְנוּיָּעָנְדִּיקָּעָר זוֹן גַּעֲגָסֶן אַין יִם אַרְיוֹן, זיך אַוִּיסְגָּעָמִישָׁט מֵיט אִים, גַּעֲוָאָרוֹן אַיְינָס. ר' לְיוֹזָעָר האט אַוִּיפָֿנְעָנוּמָעָן דָּעַם שבת ווי אלע וואָך, פֿוֹנְקָט ווי ער וואָלט זיך נִישְׁט אַוִּמְגָעָקָרְט עַרְשָׁת פּוֹן זַיְן וּוּוּבָס לְוֹוִיה. ער האט פֿאָרְדִּיגְעָנְדִּיקָּעָר פּוֹן אלע צְרוֹת, זיך אַוִּיסְגָּעָטָן פּוֹן אלע וואָכָעָד דִּיקָּעָזָרְג. ער האט שטיח גַּעֲזָגָט "לְכָה דָּרְדִּין". בִּי, "בוֹאי בְּשִׁלּוּם" האט ער זיך אַוִּיסְגָּעָמִישָׁט צוֹ דָעַר מַעֲרַבְ-זַיִם, זיך דָרְיוֹ מַאְלָא אַ בּוֹש גַּעֲטָן פֿאָרוּסִים, פֿאָרְבָּעָטָן דָעַם שבת, וואָס אַיז גַּעַר גַּלְיכִין צוֹ אַ כְּלָה. דָעַרְנָאָר האט ער זיך גַּעֲגָרִיט צוֹ דָעַר סְעוֹדָה, צוֹ אַבְּסָלְהָאָרְטָעָ פֿאָסָנָע גַּרְוִיפָּן אָן אַ קָּלְטָ בִּיסְלָ אַבְּרָעָנָע שְׂטָאַנְעָנָע וּפְ, וואָס ער האט זיך אַלְיוֹן צְוָגָנְדִּירִיט אָן זיך אַיבְּרָעָנְלָאָזָט פּוֹן אַינְדָרְפָּרִי פֿאָר דָעַם פְּרִוִּיטְקְצָנָאָכְטָסְדִּיקָּן מַאְלָצִיּוֹט. ער האט הוֹיך אָוֹן מִיט אַ נִּינְגָן גַּעֲזָגָט, "שְׁלוֹם עַלְיכֶם", אָן אַוִּיפָֿנְעָלִיגְעָטָר אַוִּיפָֿנְעָנוּמָעָן דִי מְלָאָכִים, זַיְן שטיח האט צוֹמָאָל נִשְׁטָ קִיְּזָן צִיטָעָר גַּעֲנָבָן. נָאָר וּוּעָן עַס אַיז גַּעֲקָומָעָן צוֹ "אַשְׁתָּ חִילְּ", האט זיך זַיְן קָוְל אַ וּוּאָקָל גַּעֲטָוֹן אָוֹן ער האט זיך פֿאָרְלִיוֹרָן. זיך גִּיר אַ קִּיְּקָל גַּעֲטָוֹן. בָּאָלְדָה האט ער זיך אַבָּרְ צְוָרִיק גַּעֲשָׁטָאָרְקָט, גַּעֲשָׁוּמָעָן צוֹ זיך. בָּעַתְן עַסְן ער הוֹיך גַּעֲזָגָעָן זְמוּרָות, צְוָגָעָפָאָטָשָׁט מִיט בִּיְדָעָהָנָט...

IX

דרער ים, און אונגעעהיזטער, אַפְּאַכְּעַדְּקָעָר, האט זיך געהויבן,
געשואלן געווארן, אויפֿגֶנְיִוּירַן, אויסונגצען ווי אַ גְּרוֹיסְעַר
מעוברתער בויך, געפֿאַטְשַׁטְשַׁט מֵיטַּדְּ כּוֹוֹאַלְיָעַס אַין דָּעַר שִׁיחָה, זיך
אויסונגְלִיְיכְט מֵיטַּאַיר, זיך גַּעֲשַׁטְעַלְטַּאַין דָּעַר קְרֻומְ, ווי אַ מעַכְּ
טייקָע ווֹאַנט אַוְן גַּעַפְּאַדְרָטַּ אַלְעַמְּלַ נִיעַךְ קְרָבְנָות.

און דער ים האט די קְרָבְנָות באַקְוּמוּן, זיך פְּאַרְשְׁלוֹנְגָעַן,
צְוָנְעַדְעַטְטַ מֵיטַּדְּ שְׂוִימְיִקְעַ, קְאַבְּדָרְקָעַ ווֹאַסְעָרַן אַוְן בָּאַלְדְּ גַּעַ-
פְּאַדְעַטְטַ נָאָךְ, גַּעַשְׁרִינְן פָּוּן די טִיפְּעַנְיִישָׁן, ווי פָּוּן אַנְדְּרָעַ פְּרַעְמָ-
דָּעַ אַוְנְטְּעַרְוָאַסְדְּרִיךְ ווּוְלְטָן אַרְוִים. עַס האט זיך גַּעַדְאַכְטַּ, אַוְ
דָּעַ גְּרוֹיסְעַר יָם האט זיך פְּאַרְנוּמָן אוּפְּהַ דָּעַר שִׁיחָה, ווֹאַס האט
זיך אַזְוִי גַּעַבְּכָרְיךְ צְוַיְוַן שְׂוִים גַּעַטְוּלִיעַט אַוְן ער ווְיל זיך דּוֹקָאַ
אַרְיוֹנְצִיעַן אַין זְיַנְעַ טִיפְּעַ תְּהֻמָּעַן.

נאָךְ פְּאַבְּיַאַשְׁעַם מַיְדְּעַלְעַ אַיְזָן בָּאַלְדְּ דָּאַס יְוָנְגָלָ אַוְועַק פָּוּן
דָּעַר ווּוְלְטָן. דָּעַר הוַיְכָר אַוְן קְרַעְפְּטִיקְגַּזְוּנְטָר בְּחָורָה, פְּאַבְּ
יאַשְׁעַם שְׁכַּבְן, האט אוּיךְ נִישְׁתְּגַעַנְטַ בְּיִקְוּמוּן די קְרָעָנָק, אַיְזָן
אוֹיסְגַּעַנְגָּנְגָעַן, ווי אַ לִיכְתַּאַן אַוְן דָּעַר גְּרִיךְ האט פְּאַרְלוּרִין דָּאַס
וּוְיִבְּ, די יִפְּרִיפְּהָה, ווֹאַס ער האט גַּעַפְּרִיטַ מֵיטַּזְיךְ אַהֲיָם אַין ער
איְזָן צְוִירַק גַּעַבְּלִיבָן אַינְגַּאנְצָן אלְיִין. ער אַיְזָן גַּעַפְּאַרְן בְּרַעְנָגָעַן אַ
זְוִיבְּ פְּאַר זיך פָּוּן זְיַוְן גַּעַבְּרַוְתִּשְׁטָמְעַלְ, אַבְּעַר ער אַיְזָן אַיצְטַ
צְוָרִיקְגַּעַפְּאַרְן ווּידָעַר אלְיִין ווּאַשְׁנַן דָּאַס גַּעַשְׁר אַיְזָן זְיַוְן קְלִינְעַר
רַעַטְאַרְאַצְיָה. ער האט זיך נָאָךְ אַלְיַיְזָן צְוָנְעַהְעַרְטַ צָום רַאֲדִיאַ-
קָעַטְלָ, ווֹאַס האט גַּעַבְּרַעְנָגָט יְדוּיָהָ פָּוּן זְיַוְן באַפְּאַלְן לְאַנְדָּר אַוְן
זְיַנְעַ פְּנַאֲכִיקָעַ פּוֹיסְטָן האַבְּן זיך נָאָךְ מַעְרַ גַּעַבְּיִלְטַ, ווי פְּרִיעָר.

מעַן אַיְזָן בְּיַסְלְעַכְּבּוֹיוֹן צְוָגְעַוְוִינְטַ גַּעַוְאָרָן צְוַיְדְּ יְדוּעָות ווּעַנְ-
די טִוְּמָעַ, שְׁוִין מַעְרַ נִישְׁתְּגַעַנְגָּגָעַן זְעַן, ווי מעַן לְאַזְטַ זְיַיְ-

צוישן הימל און וואסעד

אראף אין וואסעד ארין אין בלוייז זיך מיט שטיינער, מורה געד האט זיך צוצוקון צו דעם, אויסגעמיטן דאס ווי ווית מען האט בעקענט. שטיל האט מען די טויטע געווארפן אין ים ארין, צומינסטענס האט מען עם געטן ביינאכט, קיינער זאל נישט זען, עם זאל זיין שאַשטייל.

ווײַפְּיל אלע זענען זיך שוין נישט נמאס און מיאס געוווען, נישט געפענט מער קומן אויף זיך, נישט געפענט מער זיך זעלבע תנועות, הערן צום וויפֿלְסְטָן מאָל די זעלבע רײַה, וואָס מען האט שוין געפענט פֿון אויסנְנוּוֹינִיק, האט מען פֿונְדְּסְטְּוּוּנִין אלע אַינְדְּרֶפְּרֶזְמִיט מיט נרוּיס מְוֻרָא זיך פֿאַרְזְּבִּיכְּטִיך אָן בְּגַנְבָּה אַומְגַעְקָוּקָט, צי אלע זענען דָא, צי די מְגַהֵּה האט ווירער נישט געפֿאָקט ווועמען ביינאכט. מיט יעדן באַקָּאנְטָן האט מען זיך אלע אַינְדְּרֶפְּרֶזְמִיט אַין דער שטיל דערפֿרִיט, אַנגַעַקְוּקָט אִים מִיט אַלְאַנְצִיךְ פֿיְעָרְלָן די אוֹיגַן, וואָס מען האט נישט געפענט פֿאַרְבָּאָרְגָּן. יעדער אַיְינְעָרָה האט זוּיְרָה מְוֻרָא נעהאט פֿאַר זיך. אַ לְּיאָדָעָה קְלִינוּנִיקִיט — אַ לְּיאָדָעָה מִישָׁ אַין קָאָפּ, אַ לְּיאָדָעָה פֿלְעָק אַוְפָּן לְיִוָּבָּה, אַ מִידְקִיָּת אַין די פֿים — אַיְזָן בְּאַלְדָּן גַּעַוָּאָרָן אַין די אַיְגַעַנְעָא אוֹיגַן פֿאַרְדְּבָּכְּטִיך, אוּסְגַעְוָאָקָסְן נְרוּיס אַין מען אַיְזָן זְיבָּר, אַז מען אַיְזָן שְׂוִין פֿאַרְלְוִוִּין, אַטְ-אַטְ פֿאָלְטָן מען אַוְעָךְ. מען האט זיך באַלְדָּן אַפְּנַעַטְיָלָט פֿון אלע, בְּדוּ נִישְׁתְּ צוֹ צְיעַן קְיוּן שְׁוָם חַשְׁד אַוְתָּה זיך, בְּדוּ קְיַוְונָר זאל נְגַנְיִשְׁתָּה באַ-מערְקָן אַין גַּעַוָּאָרָט אַזְוִי לְאַגְּנָג בְּזַוְּסָאַיְזָן צְוִירָה גַעַוָּאָרָן גּוֹטָן. אַיְזָן אַז עַס זענען אַ פֿאַרְטָעָג פֿאַרְבִּי אַין קְיַוְונָר האט אוֹיפָה דער שִׁיף מער נִישְׁתְּ גַעַפְּעָטָה, האט מען שְׁטִילְעָרָהִיט גַעַלְיִיבָּט, אַז אַלְזָי אַיְזָן שְׂוִין מִיט נְאָטָס הַיְלָה אַרְיְבָּרָה, אַבְּעָר צוֹ רָעָן זענען דָעַם אַפְּן האט קְיַוְונָר נִישְׁתְּ גַעַוָּאָגָט, מְוֻרָא נעהאט צוֹ גַעַבְּן אַז עַיְן-הָרָע.

דעַרְזָוִיל זענען אַנגַעַקְוּמָעָן נְרוּיסָעָה היְזָן — אַנגַעַקְוּמָעָן בְּגַנְבָּה-שְׁטִיל אַין פֿלוֹטִים, ווי אַרְקְפְּנַעַפְּאָלָן פֿון הִימָּל. די הִיצְן האַבְּן זיך פֿאַרְזְּ-כְּטִיך אַרְיְינְגַעַשְׁאָרָט, ווי אַן אַנְשִׁיקְעָנִיש אַין מען האט זיך פֿאַר זיך זוּיְרָה גַעַשְׁרָאָקָן...
— נָא דִיר ווּוִיטָעָר אַזְזָה! טָאָמָעָר אַיְזָן ווּוִינִיך גַעַוָּעָן...

צוישן הימא און נאכט

— האבן די יידן נערבעצעט — אזח חמימה!... פיער פאלט
דאך פון הימל!... אוווי הים איז נאך נישט געוווען!...
אייז די קאכינעם אייז נישט געוווען מעד מעגלעך צו זיין,
נישט געוווען מעגלעך צו באפּן דעם אטעם. פון שלאָפּן איז שוין
אַפְּנערעדט. די עלאָטערע מענטשן, וואס האבן דוקא געוואָלט
בליבּן שלאָפּן אייז די קאכינעם, ענענען אַינְמיטן דער נאכט געּ
קומווען צוקרייכּן אויפּן דעּק און אייז דער פֿינְסֿטֿער גַּבְּלַאֲנְדוּשָׁעַט
מייט די קישעלעך איז דער האנט צוישן די פֿיל אַלְטֿעַט פֿעסְטֿר
און קאָסְטֿן, געוווכּט אַן אָרט ווּ אַוּעְשְׂצְוּלִינְגַּן דעם קאָפּ.

די חמימה האט זיך געהאלטן אַ פֿאָר טעּג נאָכָאנְגֶּנד אַן עַס
אייז געוווען שוווער צו דערקענען וווען עַס אַיז טאג אַן וווען עַס אַיז
נאָכּט. ס'אייז כְּסֶדֶר גַּשְׁתָּאָנְעַן אַ בִּזְנִיחְשָׁמוֹת, וואס האט אלָעּ
סְמָנִים פֿאָרוּוִישַׁט, אַיְוָנְגָּהִילְטַט אַלְץ אַיז אַ וַיִּםְ-גְּרוּעַן נַעַפֵּל,
אייז שוווערע, נידעריקע וואָלְקָנְסַט, ווי אַיז אַ היְסָדָר, זַיְדִּיקָעַר
פֿאָרָעַ. הַיְמָל מִיט יִם האט זיך אַוִּיסְגָּעַמִּישַׁט אַיז אַיז שְׁטִיךְ
מוֹטְנָעַר, אַזְ-קָאַלְיְרִיקָעַר וואָטָעַ. קַיְוַן זון האט מעַן נישט געוווען.
טַיְלָמָּאַל בְּלוּזַיְוַן האט זיך דָּרְךָ דַּעַר גַּרְבִּיכְטָעַר וואָטָעַ אַדְרָגְגָּעַד
רִיסְזַן אַ שְׁטִיךְ צַעְבָּרָעַט, צַעְפְּלָאַקְרָעַט פֿיְיָר — אַ סִּימְזָן פֿוּן דַּעַר
זון. די גַּאנְצָעַ וְעוּלָט אַיז גַּעַלְעַן אַיז גְּרוּיְסָדָר שְׁרַפְּהָדִיקָעַר הַיְּזָן,
גַּעַלְעַן אַוִּיסְגָּעַשְׁעַט אַן אַן כּוֹחוֹת אַן גַּעַלְעַצְטָמַע אַזְ-קִילְזַן
טרונַק צו דערפרישן דעם גומען. די ווועלט האט אַוִּיסְגָּעַזְעַן ווי
אייז אַנְגַּעַבְּלַאֲזַעַנְעַר פֿעַנְכָּעַר, וואָסַט פֿלְאַגְּזַט אַיְדָעַ רַגְעַן אַיז אַיז.
בְּקָאַטְשַׁ אַלְעַז האָבָן גַּעַמְיַינְט, אַיז אַטְ-אַטְ-אַטְ ווּעַט פֿאַלְזַן אַ רַעַנְן אַן
מעַן ווּעַט זיך קַעַנְעַן דַּרְכָּאַפּן מִיט אַ פֿרְשָׁן טְרוֹנוֹן, אַזְ-יְטָעַר
שְׁטָעַלְן דָּאַס מְוַיְּל אַן פֿאָרְשִׁידְעַנְעַע בְּלִים אַונְטָעַר דַּעַם מְחִיהְדִּיקָן
וְואָסָעַר, וואָס ווּעַט זיך אַלְזַן טְוַן פֿוּן הַיְּמָל — אַיז אַבְּעַר קַיְוַן
רַעַנְן נִישְׁט גַּעֲקוּמָעַן. די לְוַפְּט אַיז וְוַיְוַטְעַד גַּעַבְּלִיבְּן אַנְגַּעַלְיַט
אוֹן רַזְוִיט. שְׁטִיקָעַר פֿיְיָר האָבָן זיך גַּעַטְרָאָגָן אַינְסַט בִּין-הַשְּׁמָשָׁות
דיַקְּן חַלְל אַן דַּעַר גַּאנְצָעַר אַרְוֹם האָט אַוִּיסְגָּעַזְעַן ווי אַיז
גְּרוּיְסָדָר אַוִּיסְגָּהִוִּיצְטָעַר אוֹיוֹן, וואָס שְׁפָרִוִּיט אַ שְׁטַיְלָעַ אַן
שְׁרַפְּהָדִיקָעַ הַיְּזָן...
קַיְוַן רַעַנְן אַיז נִישְׁט גַּעֲקוּמָעַן אַן די פֿאָרְצִיעַס וְואָסָעַר, וואָס

צוישן הייל און וואםע

מען האט אויסגעטוייט אלע טאג, האבן קיים געסטארטשעט די צערפהטע לייפן צו באנען.

צומינסטנס פון אלע האבן געליטן פון דורך מארכום פעלדבויים דער „אקס“ און די פרוּ פֿאַבְּיַאָשׁ. זיין זענען צוֹזְאַמְעָן אופן דורך געזעסן, דער גורל האט זיין ביידן פֿאַרְכְּוּנְדָּן. באַלְד ווִי די היזן האבן זיך געשטעטלט, האט מען פון דער קאַבְּינָע געַ ברעננט די פֿאַבְּיַאָשׁ אָוֹן זיין געזעסן, זיין אַ פֿלְאָז, אופן דעה, זיך נישט גערירט פון אַרט אָוֹן אַיז זיך צעגאנגען פון דער הייז, זיך צעגאָסֶן נאָך מער אין דער בְּרוּיט. פֿוֹנְקְט ווִי דער לִיְדְּקָעָר מאָן קוֹרְטְּשָׁעַט זיך אַים אַיִּין, ווֹרְטָט קְלָעֵנְדָּר אָוֹן קְלָעֵנְדָּר אָוֹן עַס ווֹרְטָט אַסְדָּר אַיְבְּלְדִּיק אָוֹן הוֹלֵן אַונְטְּרָעָן זְרִיבָּל בְּיַם הַאֲרָזִין, זְאַטְּשָׁ עַר לִיְדְּט שְׁוִין לְאָנָג נִישְׁתְּ פון דער יִמְדְּקָעָנָק, אַזְוִי חָאַט אַים אַיזְצָט דער דורך געפֿינְיקָט. ער האט פון הַהְנָּעָר פֿאַרְגָּעָסֶן, געזוכט כָּסְדָּר עַפְּעַם אַרְוָם זיך מִיט זְוִינְעָן גְּדוּסָע, מְוֻטְּנָע אַיִּין, ווֹאָס האבן געהאט דעם זעלכּוֹן קָאַלְרָ, פֿוֹנְקְט ווִי דער יַם אַרְוָם. ער האט געפֿרוּוֹט אַפְּיָלוֹ טְרִינְקָעָן דָּאָס גַּעַזְלָצְעָנָע יַסְדוֹאַסְעָר פון קְרָאָן, כָּרִי צוֹ לְעַשְׂן די שְׁרָפָה אַיִּין זיך, זיך גַּעַוּאַרְפָּן דְּעַרְיוֹף מִיט גְּדוּסָא אַיְפָּעָר אָוֹן מען האט אַים קְוִים אַפְּגָעָהָאַלְטָן, קְוִים אַפְּגָעָשְׁטוֹפְּט. מִיט אלע כּוֹחַות פון זְוִין גְּנוּוֹסְצָעָוֹו אַקְסָעָנָעָם גַּוְּפָ האט ער זיך דּוֹקָא גַּעַרְסָן צָוָם ווֹאַסְעָר, הוֹיְן גַּעַשְׁרָנִין, זיך גַּעַבְּיָוָת אָוֹן עַס האט לְאָנָג גַּעַדוּעָרָט בֵּין ער האט באַנוּמָעָן, ווֹאָס מען רעדט צוֹ אַים.

אלע זענען אַרְמוֹנָגְעָנָגָעָן הַאַלְבִּינְאָקָעָם, אַרְאַפְּגָעָוֹו אַרְפָּן אליע פון זיך. די ווֹיְבָּרָה האבן מִיטְאַמְּאָל פֿאַרְלְיוֹרָן די בּוּשָׁה, פֿרָאַנְקָד אַזְּנִיְּפְּרִי, זיין אַיִּין דעם ווֹלְטָט נִישְׁתְּ גַּעַלְעָן קְיַיְן שָׁוָם שְׁלַעַכְתָּם, אַרְמוֹנָגְעָנָגְעָט אָז כּוֹחַ אַיִּין די בְּלוֹיזָע צְעִירָסְעָנָע הַאַלְקָעָם, פון ווֹלְכָע עַס האט חַוְצְפָה דִּירָאָפָּן אַרְוִיְסְגָעָקָט דָּאָס נַאֲקָעָטָע לִיבָּ. פון די צְעִירָאָסְטָעָט-אוֹפְּגָעָשְׁפִּילְיָעָטָע העמְדָעָר האבן זיך געזען די מַאְגָעָרָע בְּרוּסָטָן, ווֹאָס זענען געהאנְגָעָן מִיד, ווִי לִיְדְּקָע פֿעַנְכָּעָרָס, פון ווֹלְכָע מען האט אַרְוִיְסְגָעָלָאָזָט די לְוֹפְּט. די מַעְנָדָר האבן אַפְּיָלוֹ נִשְׁתְּ גַּעַטְרָאָנָן קְיַיְן הַעֲמָדָעָר, בְּלוֹזָי אַרְוִיְפָּגָעָאָפָּט

צוישן הימלאן וואסער

אויף זיך די הויזן. טיל זענען אַרומגענאנגען איז די גאטקעט. מעדר געלען אויה איז ארט, ווי אַרומגענאנגען, נישט געהאט קיין בוח זיך צו דירן. מען איז שוין מיד געווען צו זוכן איז ארט, ווי זיך צו באָהאלטן פון דער חמימה, אַומעטום איז געווען גלייך היים, אַליע האט גערענט פון הייז: די אלטער קאָסטנס און פֿעְסֶהָר, וואָס זענען זיך צעפֿאלְן, אַרוייס פון די רִיפְּפָן, די פֿאָרְלָאנְגָע, די שטרוק, די צעריסענע פֿלאָנדְרָעָק. צו די אַיּוֹזְרָעָנָע פֿאָרְעָנְשָׁעָם און זילן האט מיז זיך נישט געקענט צוּרִין, וויל זיך האבן גענְלִיט און גְּרוֹיסָע אַוְילְטְּרָאָפְּנָס האָבָן זיך, ווי שווים, געשטעלט אויף זוּער אַיּוֹזְרָעָנָע לִיב.

בְּאַטְּשִׁישְׁ דֵּי דַעַךְ אַיְזָן גְּעוּוֹן גְּרוֹיסָאָז בְּיִינְאָכְטָן גַּעֲקָעָנָט גַּעֲפִינָּנָעָן גְּעַנְגָּז אָרט, ווי אַוְיסְצְּזִיעָן דֵּי צְעַבְּרָאָכְעָנָע אָבָרִים, האָבָן זיך אַלְעָ גַּעַשְׁטוֹפְּט אַיְזָן אַיְזָן קוּפָּע אַזְן זיך גַּעֲקָרִינָט אַיבָּעָר אַ בְּעָסְעָרָן פֿלְאָץ צוּ שְׁלָאָפְּן. אַלְעָ גְּעוּוֹן גְּעוּוֹן בִּיּוֹ, אַנְגָּעָצְּזִוְּגָן, אַטְּדָּאָט אַוְיסְצְּפְּאָצְּן. בְּאַטְּשִׁישְׁ מַעַן פֿוֹנְדְּעָסְטוֹוָעָן נִישְׁט גַּעֲקָעָנָט פֿאָרְטְּרָאָפְּן אַיְינְנָעָר דָּעָם אַנְדָּרָעָן אַזְן בִּיּוֹ אַלְיָאָדָעָ קְלִינוּקִיסְטָן אַיְזָן אַוְיסְנָעְבָּרָאָפְּן אַ גַּעֲקָרִינָג אַזְן מַעַן האָט זיך אַרְיִינְגְּגָזָאָגָן אַזְן טָאָטָן טָאָטָן אַרְיִין. מַעַן האָט פְּשָׁוֹט, ווי מִיטְּ לִיכְתָּם, גְּזוּכְתָּמָן זיך צוּ קְרִינָן. פּוֹן די קוּפְּקָעָם הַאַלְכְּבִּינְאָקָעָטָן גְּוֹפִים אַיְזָן אַוְיפְּנָגְנָאָגָן אַזְן שְׂוֹוִיסָאָז אַזְן זיך גַּעַהְעָרָטָמָן אַזְן מִיד שְׁנָאָרָכָן, ווי עַס ווֹאָלְטָמָן זיך ווֹעֶר גַּעַוּוֹאָרָגָן.

אַ סְךְ האָבָן נִישְׁט גַּעֲקָעָנָט שְׁלָאָפְּן, אַרְמוֹנָעָוָן דְּרָעָטָרָטָן פּוֹן אַיְזָן אַרְטָמָן אַוְיפְּן אַנְדָּרָעָן. זיך האָבָן כְּסָדָר גַּעַבְּטָן דָּאָס אָרט, גַּעַ-מִינְטָאָלִין, אַזְעִיגְעָץ אַנְדָּרָשׁ ווּעַט זִוְּן בְּעָסְעָר אַזְעִיגְעָץ דָּרְרָהָעָרָט אַ בִּיּוֹ פֿאָרְשָׁלָאָפְּן וּוּאָרְטָשָׁעָן:

אויך נִאָטָאָן אַזְן אַיְדָעָ האָבָן נִישְׁט גַּעֲקָעָנָט צוּטוֹן סִיּוֹן אוֹיגָן, גְּזוּכְתָּמָן אַזְן אָרט, גַּעֲקָרָאָפְּן צְוִוִּישָׁן דֵּי שְׁלָאָפְּנִידְקָעָ מַעְנְטִישָׁן. פְּלָרְזִים האָט נִאָטָאָן אַנְגָּעָטְרָעָטָן אוֹיגָן ווּעַט אַזְן עַס הַאָט זיך בָּאָלְדָר דָּרְרָהָעָרָט אַ בִּיּוֹ פֿאָרְשָׁלָאָפְּן וּוּאָרְטָשָׁעָן:

— ווי קְרִיבְּסְטוֹן! וּסְטָט נִישְׁט ווי דוּ גְּיִיסְטָה! האָט דִּירָ נָאָךְ אַלְעָ נִישְׁט צְוּנוּוֹוִינָט צוּ דָרְרָ פֿינְסְטָעָרְנִישָׁ?... נָעַם די אוֹיְנָן אַיְזָן

צוישן הימל און וואסער

דער האנט אריין, און דז זעסט נישט!... טראט נישט איבער
קײַן מענטשן!...

נאטאן האט זיך צוריינגעזיגן, מיטגעשלעפט אירען מיט
זיך, געוואלט וואס ניכער אוועק פון דאנען. דאס פארשלאלפנע
קול האט אים אליע נאכגעשריגן, זיך נאך אליע נישט געקאנט
באראואיקן. נאטאן איז אוועק וואס ווייטער פון דעם קוו, געראָבן
צווישן די רעטונגס-שייפעל, וואס האבן גענקלאָצט מיט די אָפֿנע
פֿינְטּעָרָעָה מִילְעָר צום הימל. פון דעם ים איז איז אָפֿגענָאנְגָּן אַ
פארע, ווי פון אַ קָּאָכְּעָדְּקָּהָן קָעָמָל, פֿאָרְשְׁטָעָלָט אליע, ווי מיט
אַ שלויער.

בשעת נאטאן און איזיד זענען אָרוֹמְגָּדָרָאָבן אָוִיפָּן דָּעַק,
האָבן זוי אָנְגָּעָטָרָאָפָּן אָוִיפָּר נאך פִּילְ מְעַנְשָׁן, וואס האָבן נִישְׁט
געקענט שלאָפָּן. דָּאָכְּמָאָן האט זיך אָרוֹמְגָּדָרָיָת מִיט אָן אָוִיפָּר
געשפְּלִיעָמָט העומָד, אָיסְגָּעָרָעָטָן נִאָטָאָנָעָן גָּעָנוֹי, ווי גָּעָפְּנָעָן
זיך אִיצְּט. זוי מָוֹן אִיצְּט זוֹין נִאָעָנָט פִּון גְּרוֹזָעָמָדְּרָיוֹתָן,
פִּון ווֹאָנָעָן האָבן זיך פְּלוֹצִים גָּעָנוֹמָעָן אָזְעָלְכָּעָה הֵיכְזָן? עָר,
נאטָאָן, אָיז דָּאָך אָן אִינְטְּעָלְמָעָנְטָמָעָר יְוָנְגָרְמָאָן, אָיז עָר מְחוֹבָּב
צָו ווִיסָּן. עָר אָלְיוֹן אָיז דָּאָך אָוִיך נִישְׁט פִּון דִּי פֿאָרְגְּרָעְבָּטָע אָון
נָאָך זַיְן שְׁכַּל נאך דָּאָרָפָּן זַיְן זַיְן אָוִיפָּן רְוִיטָן יִם... ווֹעַן נִאָטָאָן
הָאָט אִים גָּעוֹזָנָט, אָיז כְּזִהְסָתָם זענען זַיְן אִיצְּט אָוִיפָּן אִינְדָּישָׁן
אָקָעָן, נִאָעָנָט פִּון עָקוֹוָאָטָהָר, הָאָט עָר אִים גָּעָנוֹי גָּעָמוֹת אָוִיסָּר
מְשָׁלָן, ווֹ דָּאָס אָיז עָרָגָעָץ. אָון ווֹיְפִּיל מָאָל נִאָטָאָן הָאָט אִים נִישְׁט
אוֹסְגָּעָמְשָׁלָט, הָאָט עָר אליע „דאָקָלָדָע“ נִישְׁט גָּעוֹזָט, גָּעָר

הָאָלָטָן זיך אָיז אִין אָיְבָּעָרְפָּעָן, ווֹ דָּאָס שְׁטָעָקָט...
רָאָכְּמָאָן אָיז אַזְּן דִּי הִיְּסָעָנָעָט גָּעָכוֹן זַיְעָרָנְגָּעָלָגָן.
זַיְן גָּאנְצָעָשׂ חַשְׁבָּוֹת הָאָט זיך מִיטָּאָמָּאָל פִּון אִים אָפְּגָּעָטָן. עָר
הָאָט זיך פְּלוֹצִים אִין גָּעָשְׁטָעָלָט פָּאָרָן קָאָפְּיָאָטָן, גָּעוֹזָנָט, אָז מְעַן
קָעָן צַו אִים קִיְּן טְעָנָה נִישְׁט האָבָּן, דִּי וּוֹאָסָעָן זענען נִישְׁט
זַיְכָּעָר, דָּעַר דִּיְוִישָׁן הָאָט אָוּמָעָטָם שְׁטָעָקָן אַהֲנָט, פָּאָרְלִינְגָּט
זַיְכָּעָר, נִעְצָן אָוִיףָּלָעָמָעָן, אָוִיפָּרָלָעָמָעָן. וּאָסְ-זֶשֶׁעָ קָעָן
דָּעַר עָרָל אָוִיפָּטָן? עָר אָיז נִעְבָּעָךְ אָלְיוֹן אַין פָּעָקָל, הָאָט מְוֹרָא
צַוְּצָוְפָּאָרָן צַו אַ פָּאָרָט, ווֹ סְ-אִיז אַ גְּרוֹזָעָמָדָה, בָּאָהָלָט. זיך

צוֹוִישׁן הַיָּמֶל אָוֹן וּאַסְעָר

בסדר אוים אויפן ים. איז ער האט זיך שווין אפיילו אַפְּנַעַשְׂטָעֵלט ערגעץ האט מען אים באָלד מיטליך געווען פון דארטן, וווען מען אייז געווויער געוואָרַן וּזְעַמְּעַן ער פֿירַטַּט אַצְּטַט וּלְעַר שְׂוִין גַּאֲרַן נִשְׁטַט מַעַר פְּרוּוֹן. איז אַך אָוֹן וּוְיִ אָוֹן צְוַיְן קָאָפַּן! אַז דִּי שִׁיף אַיְז אַינְגָאנְצָן הַפְּקָרָה. מִיטַּט וּוְאַסְטַּטַּה האט זיך אַוְשְׁמַטְיַינְסְגַּזְעַן צְוַיְן וּוּעָרַן קָעַן אַזְזַל דִּיְתְּשַׁחַט אַזְוַיְן אַפְּשַׁר וּוְאַלְטַט טַקְעַט אַשְׁכַּל גְּעוּעַן צְוַיְן צְוַיְן קָאָפַּיטַּן, נָוָן וּוְיִ הַיִּסְטַּט זיך דָּאָרְטַּן דָּאָס וּוְיִיבָּלַן דִּי בְּרָאַנְיָעַן?... אַפְּשַׁר וּוְאַלְטַט מַעַן דָּאָך דָּעַר וּוְעַלְטַט. וּעְרַעַן דָּעַן דָּעַרְנוּן זַיְנָעַן כּוֹנוֹתַן, וּזְיַנְעַן גַּעַגְּנַעַן. אַז מַעַן הַאַלְטַט זַיְד אַיְז דָּרְיוּעַן אַוְיַף אַיְז אָרְטַן, וּוְיִ לְהַבְּדִיל, בִּי הַקְּפָוָת אַזְוַיְן מַעַן הַאַלְטַט אַלְזַיְן פּוֹן בָּאָרְנַטַּן. סְאַיְז אַז מַעַשְׁה אַז סְוָף! אַז מַעַן וּוְעַט שְׂוִין מִיטַּן אַיְבָּעַרְשָׁטָןַס הַיְּהָה אַנְקְוּמַן קִיְּן אַוְיסְטְּרָאַלְיַעַן, אַז וּעְרַעַן וּוְיִסְטַּט, צִי מַעַן וּוְעַט אָרְטַן אַרְיִינְלְאַזְזַן? אַפְּשַׁר טַוְיַן גְּנִישַׁט דִּי פָּאַפְּרִין? אַז מַעַן וּוְיִלְאַיְנְגָעַץ נִשְׁטַט זַעַן דָּאָס בִּיסְלַי יִדְזַן! אַיְנְגָאנְצָן פּוֹנָם וּוְעַגְּ רַעַדְתַּעַר עַר נִשְׁטַט פָּאַבְּיאַש! מַעַן האט שְׂוִין גְּעוּעַן אַזְעַלְבָּעַ זַאֲכָן! וּוְאַס אַזְוַיְן גַּעַבְעַךְ פּוֹן דָעַם וּגְגַעַנְמַאן גַּעַר וּוְאַרְן? עַר אַזְוַיְן דָאָך מַעַר נִשְׁטַט דָרְזוּלְבָעַר מַעְנַטְשַׁת. אַזְוַיְן עַר אַזְוַיְן דָוְקָא אַז אַיְנְטָעַלְיְגַעַנְטָעַר יוֹגְנְגַעַטְמַאן, זַיְד גְּעוּסָט אַנְצְרוּפַן אַז וּוְאַרְטַן, אַרְיִיסְגַּעַבְעַדְעַנְגַּט אַמְּאַל אַז טִיְּעַרְן אַיְינְפְּאַל, אַז גַּוְטַן גַּעַד דָאָנָק. אַיְיַ, עַר אַזְוַיְן אַז פְּלוֹטַן, עַר האט זַיְד אַיְנְגַעַדְעַט אַכְּבִּיסְלַי צְוְפִּילַ, אַיְזַוְידַעַר דִּי אַיְגַעַנְעַמְעַתְשַׁת, וּעְרַעַדְתַּעַר זַיְד דָאָס נִשְׁטַט אַזְוַיְן? אַז מַעְנַטְשַׁת שְׁטָאַרְקַט זַיְד אַזְוַיְן שְׁטָאַרְקַט זַיְד, אַבְּעַר קִינְעַר אַזְוַיְן נִשְׁטַט פּוֹן אַזְוַיְן, וּזְיַלְאָגַן אַזְוַיְן דָעַר שְׁיַעַד דָאָס אַלְזַיְן אַיְבָּעַדְיַעַן? מַעַן אַזְוַיְן אַיְנְגָאנְצָן הַפְּקָרָה!...

ראַכְמַאן האט גַּעַרְדַּט אַ-צְּטַט פּוֹנְקַט דִּזְעַלְבָּעַ רַיְהַ, וּוְאַס פָּאַבְּיאַש האט אַמְּאַל גַּעַרְדַּט, צְוַונְהַאֲלַטַּן נַאֲטַאַנְגַּן מִיטַּעַר הַאֲנַט אַזְוַיְן נִשְׁטַט אַפְּגַעַלְאַזְזַן. נַאֲטַאַנְגַּן אַזְוַיְן גְּעוּוּמַן מִידַּה, נִשְׁטַט גַּעַהְאַט וּוְאַס רַאֲכַמְּאַנְגַּן צְוַיְן עַטְפְּבָרָן. עַס האט זַיְד אַזְוַיְן נִשְׁטַט גַּעַנְלָוְסָט נַאֲכַאְמַאל אַזְוַיְן וּוְיִדְעַרְאַמְּאַל אַיְבָּעַרְצְׁזָהָוָרְן דִּי זַעַלְבָּעַ רַיְהַ, צְוַיְן טַאֲפְטַשְׁעַן אַזְוַיְן דָעַר זַעַלְבָּעַר בְּלַאֲטַעַ. פְּלוֹצִים האט זַיְד דָעַרְהַעַרט אַקְוַל, וּוְאַס האט שְׁטִיל אַזְוַיְן פָּאַרְבַּעַנְקַט גְּעוּנְגַּעַן עַפְעַס

צווישן הימל און וואסער

א פוליש ליד. דאס קול האט מיטמאָל אויפגעעהרט צו זינגען און אונגעהווין מיט א סך התפעלות צו דעקלאמוּן א לֵיד פֿוֹן א פולישן קלאסיקער, ווֹ דער דיבטער ניסט אוייס זיין בענקשאָפֿט נאָר דעם פֿאַטערלְאָנד... נאָטָן האט דערקענט דאס ליד. ער האט אויך דערשענט בראניעס קול, ווֹאָס האט דאס לֵיד דעקלאָז מיט. די פֿוֹילישׁ שפֿראָך, ווֹאָס מען האט ווֹייניך אויף דער שִׁוְתָה גַּעֲהָרֶט, און די באַקָּאנְטָע ווערטער פֿוֹן דעם פֿוֹילישׁן דיבֿ טער אַינְמִיטָן דער הייסער נאָכָט אַוְפָּן יִם, האָבָן גַּעֲלָנוּנְגָּעָן פרעםד און איַן דער זעלכּעָר צִוְּתָא אַזְוִי נאָעָנְט אָן אַיְינוֹן. מען האט אַכְּבָּר נִישְׁתְּגַּלְאָזְטָן בראנְיָען עַנְדרִיקָן דאס ליד, עַס האט אַיר באָלְד וועָר אַיבְּעָרְגָּעָשְׁאָנְגָּן:

— שְׁוִין אַוְיִס פֿוֹילְן!... — מענסט שְׁוִין פֿאַרגְּעָסְן דיַין פֿאַפְּאַלְאַשְׁוֹן!... — האט אַיר וועָר אַיבְּעָרְגָּעָשְׁאָנְגָּן איַן סָאָמָּע מִיטָּן — עַנְאָר, ווֹי זֶה האט זַיךְ דאס צְעוֹזְיָנְגָּעָן אַינְמִיטָן דער נאָכָטָן ווֹיינִיךְ האט דֵיר דער פֿאַלְאַיָּאָק אַגְּנָעָטָן גַּעֲרוֹנְטָעָרָתָה, ווֹאָס דַו בענקסט אַזְוִי נאָר אַיְם?... מענסט שְׁוִין זָאנְגָּשָׁן נאָר פֿוֹילְן!...

בראנְיָע אַיְזָה שְׁטִיל גַּעֲלִיבָן, נִישְׁתְּגַּלְאָזְטָן, גַּעֲוָוסְטָן, וועָר עַס האט אַיר דאס אַזְוִי אַרְיָינְגָּעָזָגָט. נַח אַיְזָה הַילָּך גַּעֲסָומָעָן. אַט דער נַח, ווֹאָס האט קִינְמָאָל פֿוֹן דער שְׁוּעָסְטָר נִישְׁתְּגַּלְאָזְטָן, אַוְיִשְׁגָּעָרְדָּט אַוְיִשְׁגָּעָרְדָּט אַיר ווֹאָס נאָר אַין דער קָאָרטָן, שְׁטָעָנְדִּיק אַיר צְגָּעָוָאָרְפָּן שְׁטָעָרְדוּוּעָרְטָלָעָר, האט זַיךְ פֿלוֹצִים אַגְּנָעָנוּמָעָן פֿאַר אַיר:

— ווֹאָס מאָכָט אַיר עַפְּעָם אַלְיוֹן דעם חַשְׁבּוֹן?... ווֹאָס זָאנְט אַיר עַפְּעָם שְׁוִין קְרִישָׁן נאָר פֿוֹילְן?... — האט ער זַיךְ אַגְּנָעָנוּמָעָן פֿאַר דער שְׁוּעָסְטָר.

— זַע נאָר, וועָר עַס שְׁטָעָלָט זַיךְ אַיְזָה פֿאַר פֿוֹילְן?... קוּקְטָעָן נאָר אַז פֿוֹילְנָס נִיעָם פְּשַׂיאַטְשָׁעָלָן!... בִּזְוֹת דָאָר אַיְזָה פֿוֹילְן גַּעֲסָומָעָן אַיְזָה תְּפִיסָות, זָאנְסָטוֹ?... ווֹיְינִיךְ האט מעַן דעם יִיד דָאָרָט דעם טוֹיט גַּעֲמָאָכָט?... ווֹיְינִיךְ האט מעַן אַיְם גַּעֲפִינְיִקְטָה?...

— דאס אַיְזָה עַפְּעָם אַנְדָּרָעָשָׁן... שְׁוֹלְדִּיק אַיְזָה דעם אַיְזָה פֿאַשְׁיָום... דער פֿוֹילְיָשָׁעָר פֿוֹיעָר, די פֿוֹילְיָשָׁעָר אַרְיָמְקִיָּתָהָבָן

צ וו י ש נ ח י מ ל א ז נ ו א ס ע ר

ニישט געוואָלט קיין פֿאָגְרָאַמְעָן!... זוי האָבָן דעם ייד נישט גע-
דּוֹדְפְּט...

— אָז דּוֹ רְעֵדְסְטַ שְׁוִין יָא צְוִי שִׁין, אַנְצְּשָׁע מִיר, כְּבֻעַט
דִּין, ווֹאָסֶה האָבָן דִּיןְעַ פֿשְׂיאַטְשְׂעַלְעַם אַרְיְינְגְּעַהְקַט דּוֹם פֿאָלְיָאַק
אַ מְעַסְעַר אַין דּוֹר פֿלְיוֹצְעַ?... בְּאַפְּאַלְעַן דּוֹם אַרְעַמְעַן אַרְבְּעַטְעַדְר
אוֹן פֿוּיְעַר פֿוֹן חִינְטַן?

— נישט אַרְיְינְגְּעַהְקַט דּוֹם פֿאָלְיָאַק אַ מְעַסְעַר אַין דּוֹר
פֿלְיוֹצְעַ, זָאנַג עַךְ אַיְיךְ... נָאָר דָּסֶם רְוַעֲנִישְׁעַ אָזֶן דָּסֶם ווּוִיסֶּי
רוֹסִישְׁעַ פֿאָלְקַ האָבָן אַרְאָפְּנוּוֹאָרְפַּן פֿוֹן זַיךְ דּוֹם יָאָרְ! אָזֶן דִּי
יְידַן, ווֹאָסֶה ווּנְעַן אַפְּגַעַרְאַטְעַוּטַן גְּעוֹאָרְן פֿוֹן דִּיטְשַׁע הַעַטְנַט
גְּיוּעַן אַיְיךְ שְׁוִין נָאָרְנִישְׁטַן?!... זוי האָט אַיר גַּלְאָזְטַן שְׁוִין
איַנְגַּאנְצַן אוֹיְךְ הַפְּקַרְ?

— זַע נָאָר, ווֹי עַר דְּרַשְׁנַטְ דָּסֶם, ווֹי פֿוֹן אַ סִּידְוָרְ אַרְוִים, דּוֹר
גַּאלְיִיצְיאָנָעָרְ!... ווֹי כְּזַעַן, קְעַנְטַסְטוֹ דִּי תּוֹרָהְ פֿוֹן אַוְיסְנוּוַיְינְיקְ!

וּאַסְ-צִוְשַׁע האָסְטוֹ אַלְיַין גַּעַמְאַכְטַ פֿלְיטַה אָזֶן אַיבְּרָגְעַלְאַזְטַ אַנְצֶר
דּוֹרְעַ זָאָלְן טָאָפְּן אַין דִּיןְ רְוִיסְיַן גַּן-עַדְן אַ וּוֹאָנְטַ?... אַ גַּאלְיִיצְיאָרְ
נָעַר האָט דּוֹם אַמְתָהְן שְׁבַלְןַ! אַ גַּאלְיִיצְיאָנָעָרְ דְּאַקְטָאָהְרַ האָט שְׁמַמְבָּנְ
דִּיק דּוֹם קָאָפְּ אַוְיפְּן קָאָרְקַ!... דּוֹרְחַבְּוּן אַיְזְ זְדְקַ!... האָסְטַ לִיבְ
די בְּלַהְ פֿוֹנְדְּרָוְיְיטְנְסְ...

אַלְצַ האָט מַעַן נְחַזְן גַּעַקְעַנְטַ אַרְיְינְזָאָן, אַבְּעַר נִישְׁטַ אַזְאָ
לִינְגְּטַ, אָז עַר אַיְזְ אַנְטְּלָאָפְּן פֿוֹן דּוֹרְ הַיִּם, בְּשַׁעַת דִּי רְוַעְטַ
אַרְמִיְיַ אַיְזְ דָּאָרְטַ אַרְיִין, דָּאָס אַיְזְ גַּעַוְעַן דָּאָס עַרְנְסְטַ, ווֹאָסֶה מַעַן
הַאָט אַיְסַ גַּעַקְעַנְטַ זָאנַגְ, זָיַן שְׁוֹאָכְבַּעַ זְוִיתְ גַּעַוְעַן, דָּאָס סְאַמְעַ
אַנְגְּנוּוֹיְטְקְסְטַעְ אַדְרַטְ. עַר אַיְזְ וּוּיְעַר בְּיַיְזְ גַּעַוְאָרְן. שְׁטַעְנְדִיקְ אַ
חַיְצְיַעַרְ, ווֹאָס טּוֹט אַלְצַ אַוְיְךְ דּוֹרְ הַיִּסְעַרְ מִינְטַ, נִישְׁטַ בְּאַ
רְעַכְנְטְעַרְהַיִּטְ, פֿאָרְשְׁוּוֹיְגַטְ קְיִינְמָאָל נִישְׁטַ קִיְּן עַוְלָהְ, בְּלִיְבְּטַ
גִּישְׁטַ שְׁוֹלְדִיקְ קְיִינְנַעַם קִיְּן עַנְטְּפַעַרְ, הַאָט אַיְזְ אַיְצַטְ אַלְצַ
גַּעַקְעַבְטַ אָזֶן עַר הַאָט זַיךְ אַיְנְגַּאנְצַן גַּעַוְאָרְפַּן. אָזֶן דּוֹרְ הַיִּם,
אַיְזְ לְעַמְבָּרְגַּן, אַיְזְ אַיְסַ נִישְׁטַ אַיְנְמָאָל זַיךְ אַוְיסְנְעַקְומָעַן אַרְוּמַרְ
צְוַרְיִיכְן מִיטְ דִּי שְׁבָנִיםְ, ווֹאָס זָעַנְעַן זַיךְ זְוִינְעַן עַלְתְּעַרְן אַיְזְ שְׁטוֹבְ
אַרְיְינְגְּעַקְומָעַן אָזֶן נִישְׁטַ גַּעַוְאָלְטַ מְסִכְוִים זְיַן זַיךְ זְוִינְעַן רִיחַ.
כְּאַטְשַׁ דִּי שְׁבָנִים זָעַנְעַן אַרְעַם גַּעַוְעַן, נִישְׁטַ פֿאָרְמָאָגְטַ קִיְּן

צוֹרִישׁן הַיָּמֶל אָזֶן וְאַסְעָר

שטייל ברויט אין שטוב, האבן זוי זיך פול מל מאל ניעט געוואַלט צוּהערן צוֹ דעם אַמת, וואָס ער האַט אַזוי קלֿאָר געווען, אַנְגַּעַת טאָפֵט אַים מיט דַּי הענט. דַּאס אַין אַים זוייעַט פרעמד נעווען, אַינְגַּאנְצָן נישט געפְּרָאָכָן אַין קָאָפּ אַריַּין אַון ער אַין אַזוי אַוְפּ-עַבְּרָאָכָט גַּעוֹאוֹרָן, אַז ער האַט דַּי שְׂכָנִים באַלְיִידִיקְט, זיך אַרְומָד גַּערְוִיסְן מיט זַיִן. אַוְיך אַיצְטַה האַט ער זיך גַּעֲנָרוּת אַפְּצְשִׁיגְעָצָן יְעַנְּסָם, וואָס האַט אַים אַזוי טִיף אַרְיִינְגְּגָעָזָגָט. אַבעָר מִיטְמָאָל האַבָּן זיך פָּוּן אלְעָלָז זַיִטָּן דערעהָרט שְׂטִימָעָן:

— לאָזְטַז שְׁלַאָפְּנָן!... — האַבָּן זיך דערעהָרט בַּיוֹזָע אַונָּן באַרְשָׁאָפְּעָנָע שְׂטִימָעָן — לאָזְטַז צְמוֹן אַז אַוְינָן גַּעֲפִינָּן אַז אַרְטַּה ווּ זיך אַרְומְצָזְרִיּוֹן!... טְרָאָגְטַּז עַנְק אַפּ פָּוּן דָּאנְגָּעָן....
דערעהָרט דַּי סְוּלָּות, וואָס זעַנְעָן גַּעוֹאוֹרָן אַלְעָמָאָל בַּיוֹזָע אַונָּן אַגְּנְעַזְנְדָעָנָע, זעַנְעָן נְחוֹן דַּי רַיְדַּט שְׂטָעָקָן גַּעֲבְּלִיבָן אַין חָאָלָן אַונָּן ער האַט בְּלוֹזָן פָּוּן צְווִישָׁן דַּי צִיּוֹן אַרְוִוְוָנְפְּרָעָטָט דַּי עַטְלָעָכָעָן זוערטער:

— פָּוּן רְוִסְלָאָנְד בֵּין'ך נִישְׁתָּאָנְטָלָאָפּן! ער בֵּין אַוְוָעָק פָּוּן לְעַמְבָּעָרג אַיְדָעָר דַּי רְוִיְעָט אַרְמָיו אַיז נַאֲרָדָט אַרְיִין!
אוֹן פּוֹלְיָן ווּעַט נַאֲרָד חַחְתִּיחְתִּים אַוְיִשְׁטִיּוֹן... אַבעָר שְׁוִין אַן אַנְדָעָר פּוֹלְיָן!...

נאָטָאן האַט זיך צוֹנְגָּהָרט צוֹ דַּי רַיְדַּה. דַּאס קָלָן וואָס האַט נְחוֹן אַזוי אַרְיִינְגְּגָעָזָגָט, אַיז אַים גַּעוֹועָן בַּאֲקָאנְטָה. ער האַט גַּעַד זְאָלָט דַּרְגָּיָן ווּער דַּאס אַיז אַבעָר אַוְיָה צְוָלָהָכָעָים האַט ער זיך אַיצְטַה בְּשָׁוּמְדָאָפּן נִישְׁתָּגְעָנָט דַּעֲרָמָאָנָעָן. נָאָטָאן האַט גַּעַד קְלָעָרט פָּוּן פּוֹלְיָן, וואָס מעָן האַט עַרְשָׁת אַזוי צְעָרָעָט גַּעַמְאָכָט, אַפְּגָעָוּוִישָׁט; גַּעַלְעָרט פָּוּן דַּי אַלְעָל „סְטָאָנְצִיעָם“ אַין וְאַרְשָׁעָ, ווּ ער האַט זיך אַלְעָז אַרְוִמְגָעָוָאָלְגָעָרט אַזְוּן זיך כַּסְדָּר גַּעֲמוֹזָט צוּהערן צוֹ דַּי אַוִּיסְגָּעָזְיִינְגָּעָן גַּעַשְׁרִיָּעָן פָּוּן דַּי אַלְטוֹוָאָרְגַּ-הַעֲנְדוֹלָעָן אַזְוּן בְּלִי-מְלָאָכוֹת, וואָס האַט דַּעַם הוֹיָה פַּאֲרָהִילְכָּט אַזְוּן אַים גַּעַלְעָעָר כֻּרטָּט דַּי אַוְיָרָן. דַּי בַּאֲלָעָבָאָסְטָעָם פָּוּן דַּי סְטָאָצִיעָם זעַנְעָן אַים דַּעֲרָגָאָנָעָן דַּי יָאָרָן, דַּעַם טוֹט גַּעַמְאָכָט, נָאָכְנָעָיאָנָט אַים נָאָבָן דִּירָה-גַּעַלְטָט אַזְוּן ער האַט זיך גַּעַמוֹזָט פָּאָר זַיִן אַוִּיסְבָּאָהָלָטָן,

צוֹוִישׁן הַיָּמֶל אָזֶן זָאַסְעָר

סדר אנטפֿאַרְן, אָז דָּאַס לְעֵבֶן אִיז אִים נִישְׁתָּאַינְגָּעָנְגָּעָן. עַד
הָאָט גַּעֲהָלָמֶט פָּוֹן אַוּוּקְפָּאָן קִין אַוִּיסְלָאָגָּד, זַיךְ גַּעֲלָעָרָנֶט, מִיט
עַקְשָׁנוֹת זַיךְ גַּעֲלָרָנֶט, גַּעֲוָאָלֶט צַו עַפְעַס צַוְקוּמָעָן, בְּדִי אַרְוִיסְדָּ
צַוְקוּרִיכָּן פָּוֹן דָּעַר בְּלָאַטָּע, וּוָאַס אִיז אִים שָׂוִין גַּעֲגָנְגָּעָן בֵּין
אַיְבָּעָרָן חָאָלָז. בֵּין אַין דָּעַר הַאַלְכָּבָר נַאֲכָט אַרְיָין אִיז עַד אַוִּיףָ
גַּעֲוָעָן, מִיט בְּעַנְקָשָׁאָפָּט גַּעֲקָוּקָט אַוִּיפָּן פָּאַרְלָאַטָּעָן, פָּאַרְזָוָשָׁאָ
וּוּרָעָטָן פָּעַלְדָּבָּעָטָל, אַוִּיפָּן בְּרוּדְקִיעָשָׁעָטָן בְּעַמְגָעוֹאָצָן. וּוָאַס
דִּי מַאמְעָהָאָט פָּאַר זַיְן אַוּקְפָּאָרְן פָּוֹן דָּעַר הַיָּם אַוִּיסְגָּוָאָשָׁן,
בָּאַרְצָעָרְעוּוּט אָזֶן מִיט אַירָעָ עַרְלָעָכָע, גַּעֲטָרָעָ, מַאֲנְסְבָּיוּשָׁד
גַּרְוִיסָּע הַעַנְטָ אַיְנְגָּעָפָּאָקָט אִיז אַזְקָ צַוְאָמָעָן מִיט אַז אַפְּגָנְצָיָ
טָעָרָט סְלָאַיקָל אַיְנְגָּעָמָאָכָטָם. עַד אִיז גַּעֲזָעָסָן בֵּין דִי פָּאַרְקָאָפָּ
טְשָׁעָטָע נַאֲפָטְלָעְמָפָּלָעָ, מַוְּרָא גַּעֲהָאָט פָּאַר דִּי בְּאַלְעָבָאָסָטָעָ
אוֹזָן פָּאַר דִּי בְּרָעָמָדָע בְּחָרוּמִים, וּוָאַס זַעֲנָעָן מִיט אִים אִז אַין
שְׁטוּב גַּעֲשָׁלָאָפָּן, צַו בְּרָעָנָעָן דָּעַם גַּאֲזָן צַוְעָשָׁע אִיז דָּעַר
נַאֲכָט אַרְיָין, זַיךְ אַרְוִיסְגָּוָעָנוּמוֹן דִּי אַוִּינָן, זַיךְ אַפְּגָנְעָרִישָׁט אַלְעָ
מָאָל דָּעַם צַעְחִיצָן, מִידָּן קָאָפָּט מִיט קָאָלָט וּוּאַסְעָר אָזֶן דִּי אַיְינָ
גַּעֲהִוְקָעָרָטָע פְּלִיאִיצָע נִישְׁתָּאַוִּיגָּהָבוֹיָן פָּוֹן דִּי בְּכָלָעָ. בָּאַטָּש
עַד הָאָט דָּעַם אַרְעָמָעָן, צִיטָעָרְדִּיקָן טָאָטָן זַיְן, וּוָאַס הָאָט אִים
דוּוּקָא גַּעֲוָאָלֶט פָּאַר אַלְיִיט מָאָכָן, פִּינְגָּט גַּעֲהָאָט בְּתָחִילָת הַשָּׁנָהָה,
נִישְׁתָּאַפְּרָטָרָאָגָן זַיְינָע גַּעֲבָעְדִּיקָע, גַּעֲפָאַלְעָנָע הַעֲוִוָּות, זַיְן
הַכְּנָהָדִיק פִּירָעָכָי, אִיז עַד אַסְקָ פָּוֹן אִים נִישְׁתָּאַזְוָעָק. עַד הָאָט
זַיךְ וּזַיְן טָבָע בְּעַתָּן לְעָרָנָעָן מִיט עַקְשָׁנוֹת גַּעֲבִיסָן דִּי גַּעַלְגָּל, זַיךְ
גַּעֲלָרָנֶט — אַזְוִי פְּלִיסָּס זַיךְ גַּעֲלָרָנֶט — אָז עַד הָאָט נַאֲרָנִישָׁט
מַעַר פָּאַר דִּי אַוִּינָן גַּעֲזָעָן אָזֶן דִּי יָאָרָן זַעֲנָעָן אִים גַּיְדָן אָז מִיט
נַאֲרָנִישָׁט אַזְוָעָק.

אַסְקָ שְׁטָעְרָוָנָגָעָן הָאָט עַד גַּעֲהָאָט אַוִּיףָ זַיְן שְׁוּוּרָן וּוּגָּ
דָּאַס, וּוָאַס עַד הָאָט זַיךְ גַּעֲוָאָלֶט לְעָרָנָעָן, הָאָט עַד נִישְׁתָּאַזְוָעָן,
מַעַן הָאָט אִים נִישְׁתָּאַזְוָעָן צַוְגָּעָלָאָזָט דְּעָצָן. עַד הָאָט זַיךְ גַּעֲמָזָט
וּוּאָרְפָּן פָּוֹן אַיְיָן זַאְךְ אַוִּיףָ דָּעַר אַנְדָּרָעָר, אַלְעָמָל גַּעֲהָאָט אַ
פּוֹלָן קָאָפָּט מִיט פְּלָעָנָה, וּוָאַס זַעֲנָעָן אִים בְּאַלְדָּצָרָונָעָן. עַד הָאָט
גַּעֲמָזָט זַיךְ צַוְקוּקָן, וּוּדִי פְּוּלִיאִישָׁע חֲבִירָם וּוּרָעָן צַוְגָּעָלָאָזָט צַוְ
אַלְעָ, צַו וּוָאַס זַוְיָּעָר הָאָרֶץ גַּלְוָסָט אָזֶן עַד וּוּרָטָפָן אַלְזָ אַרְוִיסְגָּעָן.

צווישן הימלאן וואסער

שטויסן... ער האט זיך געמוות צוקון צו דעם און שטיין אין זיך...

און באטש נאטאנען אין דאס אליעז זיך נמאס און מיאומ געווען, שווין געקראכן פון האלו איזום, האט ער צו דעם אליעם פונדעסטווען איצט קיין שם שנאה נישט געליפט. פארקערט, א גרוועע בענקסאט האט ער איצט דערפליט צו די אליע סטאנ- ציעם מיט די שלעכט בעלבאסטעם, צו די ברודיקראפנעשילטער הייזער אויף דער מילע, וו ער האט געווענט, צו די אויסגעזויי גענע גערשיינ פון די אלטוארגנידעהנדלער און איפילו צו די לע- רעלס, וואס האבן אים געברענט דעם טרייט. עס האט זיך אים דערמאנט דער ארעמער טאטע זינער, זיין איינגעקורטשעט בערדל מיט די אויסגעטרכנטער ליפן, די אייביך-צעפליכט מע מאָ רינאָרָקָע זיינע, וו ס'האָבָן פון אונטער דער קלַאָפָע שטענדיך אויסיגענשטעקט א פאָר נאָדְלָעָן, זיין בעל-מלאָכָיָיש קאָשָׁקָעָל, וואס ער האט א טבע נעהאט פון צעטראָגָנִיקָיט צו פאָרשָׁאָרָצָן אַבְּיָסָל אַיבָּעָרָן שטערן. ער פִּילְט אֹוֵף זיך דעם טאטנס ציטער- דיקע, איינגעקורטשעט באָרד און די אויסגעטרכנטער ליפן און ס'שטייט אים פאָר די אוינן דאס שטעטל מיט די באָלעבאָטִים, וואס האבן אים געטן די טובה און גאָוָהָדִיך געשטעהט אים די וויבע שפִּיצְזְפִּינְגָּעָר, די מִידְלָעָר, וואס האבן שפִּאָצְרוֹת אויף און אָפֶן אַינְן מַאֲרָק, די יִידְעָן מיט די טַלְיוֹתָים אויף די אַקְסָלָעָן, בשעת זיך זענען שבת פון דאָוועגען גענאגנען מיט געלאָס-זְפָאָן וואָלִיע, בנעימותדיידראָאַיק טרייט.

ער האט זיך דערמאנט א חופה אינט שטעטל בײַנאָכָט, וואס מען האט געשטעלט לעבן ביה-המְדָרֶש אַינְמִיטָן מאָרָק. ער האט געווען די באָכְשִׁי מיט דער קוּפְּקָע אַוְיפָּן קָאָפֶן אָוּן מִיטְן קוּילְעָטָש אַיְן דער האנט אַקְעָנְטָאָנָצָן חַנְדְּכָלָה, געווען די פִּיעָרְדוּעָרָק, וואס האבן זיך גָּרְיוֹן צַעְשְׁפִּירִיצָט, ווֹ שְׁטָעָרָן, אַיְן דער נאָכָט, געווען דאס טַרְוִפְּנִירְקָע חַלְבָּפָּן הַיּוֹסְצַעְשְׁמָאָלָּץ צענע לִיכְטָן אַיְן סִינְדְּרִילְעָש אַוְיסְגָּעָשְׁטָרָעָטָה הענְטָלָעָר. ער האט געהרט די קְלָעְזְמָאָרִים, וואס זענען זיך דָּאַ פָּאָרָגָנָעָן אַיְן אַ גְּעוּוֹין, דָּאַ אוּפְּגָעְשְׁפִּילְט אַ בְּרִילְעָכָס". די פּוֹלִישָׁע

צ וו י ש נ ה י מ ל א ז נ ו א ס ע ר

„נאספֿאָרָאַושָׁעַט“ זענען געشتאָגַען אָרוֹם צִינְלִיךְ מִיטָּן גָּאנְצָן
שְׁטוּטָלְ יְיָדָן אָנוּ זַיְךְ צַוְּ דָעַם אַלְעַם צְוָנוּקָטָט, גַּעֲפָאַשְׁטָט דֵּי
מְהֻותָנִים אָנוּ דָעַר הָאָנְטָ אַרְיָין אָנוּ גַּעֲוָוָנְטָשָׁן אֹוֶף יְיָדָישָׁ
„מוֹלְטָבָ...“

נאָטָאָן האָט זַיְךְ מִיטָּאָמָל דָעַרְמָאָנְטָ, וּרְ עַר אַיְן קָלְיָידָ
גַּעֲרָהִוָּת גַּעֲוָוָן בֵּי זַיְן אַלְטָן זַיְדָן אַוְיָפָן דָאָרָת. עַר אַיְן שָׂוִין
דָעַמָּאָלָט גַּעֲנָגָנָגָן אַיְן גַּוְמָאָזָעָ אָנוּ אַיְבָּרְ דֵּי וּוּאַקָּצְעִים
גַּעֲוָוָן בֵּיִם זַיְדָן, וּוּסְּאַיְזָן גַּעֲוָוָן בְּרוּטָ צַוְּ דָעַר זַעַט. עַר
הָאָט גַּעֲזָלָט אַיְן דָאָרָף אַרְיָפָנָמָעָן אַבְּיָסָל פְּלוּיָשָׁ אֹוֶף זַיְינָע
דָאָרָעָ בִּיְנָעָר. אַיְן דָאָרָף אַיְן גַּעֲוָוָן אַבְּיָתְהָמָדָרָשָׁ מִיטָּמָעָנָע
הָעָנְגָלְ-לִיְכָטָעָר אָנוּ מִיטָּ אַלְעַ שְׁבַת מִיטָּגָעָנוּמָעָן צַוְּ דָאָוָונָעָן. עַר
דָעַר זַיְידָעָהָאָט אַיְם אַלְעַ שְׁבַת מִיטָּגָעָנוּמָעָן צַוְּ דָאָוָונָעָן. עַר
הָאָט אַרְיָינָגָעָקוּט מִיטָּן זַיְדָן אַיְן גַּרְוִיסָן לְעַדְעָרָנָעָם אָנוּ
מִיטָּ גַּאֲלָד גַּעֲלִיְשָׁטָן סִידָרָ, וּוּאַס אַיְזָן גַּעֲוָוָן אַיְינָעָר אַיְן דָעַר
גַּעֲגָנָט אָנוּ וּוּאַס אַיְזָן אַיְם אַזָּוִי גַּעֲפָאָלָן, אַזְּ צָוְלִיכְ אַיְם הָאָט
עַר נִישְׁתַּפְּאָרְפָּעָלָט קִיּוֹן אַיְזָן וּוּאַרְטָ פָּוּן דָאָוָונָעָן. דָעַר זַיְידָעָ
הָאָט אַיְם שְׁטָעָנְדִיק צְוָנוּגָאַגָּט אַיְבָּרְצָוָלָאָזָן דָעַם סִידָרָ אַ
יְרָוָשָׁה. אָנוּ וּוּעַן דָעַר זַיְידָעָ אַיְזָן פְּלוּצִים גַּעֲשָׁטָאָרָבָן, הָאָט עַר
טָאָקָעָ צְוָנוּגָאַמָּעָן דָעַם סִידָרָ פָּאָר זַיְךְ. נַאֲךְ דָעַר לְוָוָהָה, בְּעַת
דָּאַס נִידָּעָרִיךְ וּוּוּסְּ-גַּעֲנָקָלְכָטָעָ שְׁטִיבָלָ אַיְזָן פָּוּל גַּעֲוָוָן מִיטָּ
דָאָרְפָּסִיְדָן אָנוּ מִיטָּ פּוּוּרִים, וּוּאַס וּוּאַלְטָן פָּאָר זַיְן זַיְדָן
דָאַס לְעַבְּן אַוּוּקָגָעָבָן, גַּעֲרוֹפָן אַיְם שְׁטָעָנְדִיק מִיטָּ גְּרוּסָ לִיכָּבָר
שָׁאָפָט „בְּעַרְעָם“, הָאָט עַר שְׁטִילְעָרְהָיוּת צְוָנוּגָאַמָּעָן דֵּי בָּאָנְקָ
צַוְּ דָעַר שָׁאָפָעָ, וּוּ דָעַר סִידָרָ אַיְזָן גַּעֲלָגָן, גַּנְגָּבָה בָּאָחָלָטָן
אַיְם אַוְנָטָעָר דָעַר מָאָרְיָנָאָרְקָעָ אָנוּ זַיְךְ גַּעֲלָאָזָט גַּיְן צָוָפָס
אֲהָיִים מִיטָּ דָעַר יְרָוָשָׁה...
דָעַר דָאָרְפִּישָׁר וּוּעַן הָאָט גַּעֲשָׁמָקָט מִיטָּ קָאַנְיִשְׁנָעָ אָנוּ

הִיִּ. דֵי זַוְּן אַיְזָן גַּעֲלָגָן אֹוֶף דֵי שְׁבָעְדִּיקְ-פּוֹלָעָ בְּלָעָטָעָר פָּוּן דֵי
בִּימָעָר, זַיְךְ גַּעֲוִיקָלָט אָרוֹם דֵי צְוָיָגָן אָנוּ גַּעֲצִיטָעָר אַיְן דֵי
אַנְגָּנְגָלִיטָעָ גַּאֲלָדָעָנָעָ זַיְלָן שְׁטוּבָ, וּוּאַס הָאָבָן זַיְךְ אַוְיָפָנָעָ
הָוִיבָן נַאֲךְ יְעָדוֹן אַדְרָכְבָּאָרְנָדִיקָן וּוּאָגָן. אַנְגִּינְצִיעָט וּשְׁאָבָעָ

צווישן היל און וואטער

האט זיך פֿלוֹצִים אוּפְגַּעַוּעַט אַינָם סְטוֹאָו, שְׁלַעֲפֵרְיקְלָעֶךְ גַעַד קוּוֹאַקָעַט, זיך קְוִים גַעֲקָעַט דָעַרְוָאַרְטָן אַוְיפָן פָאַרְנָאַכָט. אַ בָּרוּ שְׁעַל הָאַט זיך מִיט גַעֲלָאַסְעָנָע טְרִיט אַרְומְשְׁפָאַצְרָט אַבְּכָעַר דַי מְנוֹחָהַרְיקָע פָעַלְדָעָר, זיך אַרְוָמְגַעְקָוְט אַיְן אַלְעַזְיָיטוּ, מְעַשָּׂה בָּאַלְעָבָאָם. אַיְן דָעַר קָאַפְלִיצָע, וּוּסְ'הָאַבָּן אַיְוּבָקָע גַעֲבָרָעַט לִיכְטָט, הָאַבָּן קְלִינוּנָע שִׁקְסְלָעָךְ מִיט פָלָאַקְסְעָנָע הָאָרָה, באַצְרָט דָעַר „מַאֲטְקָעַבְאַסְקָעַס“ קָאַפְ מִיט קְרָעָנָע בְּלָוְמָעָן, וּוּאַס זַיְהָ אַבָּן אַפְגָעָרִיסָן אַוְיהָ דָעַר לְאַנְקָע. דָאַרְפָסְיָיזָן, פָאַרְשְׁוּוֹצְטָעַ אַוְן פָאַרְשְׁטְוּיְבָטָע, זְעַנְעָנָע גַעֲגָנָגָע אַחֲיָים נַאֲכָן מַאֲרָקְטָאָגָן. דָאַרְפִישָׁע שְׁקָצִים אַיְן נַרְאָבָע לְיַוְנָעָנָע הָעַמְדָעָר אַוְן שִׁקְסָעָם אַיְן רְוִיטְגַעְעַסְטָלְטָע בְּרִיטָע סְפָוְנִיצָעָס הָאַבָּן גַעֲרָבָעָט אַיְן פָעַלְד. בָּעַת עָה, נַאֲטָאָגָן, אַיְן פָאַרְבִּיגְגָעָנָגָע פָאַר זַיְהָ, הָאַט עָרָאוּף דָעַר נַיְך אַפְדָעַקְלָאַמְיָירָט דָעַם שְׁפָרוֹךְ, וּוּאַס דָעַר זַיְדָע פּוּוִיר אַרְכָעָטָן אַיְן בָעָלָד:

— דַאי פָאנְיָע בָאַזְשָׁע...

עַס אַזְיָ גַעֲוָאָרָן פָינְסְטְעַרְלָעָה, דָאַס פָעַלְד הָאַט זיך צַעַ רְעַדְתָ מִיט אַז אַ שְׁיעָור פָאַרְבָּאַגְעָנָע קְוָלוֹתָה, אַוְן נַאֲטָאָגָן הָאַט נַאֲך גַעֲהָאָט אַז וּוּיְטָן וּוּגָן פָאַר זַיְהָ. דָאַס הָאַרְץ הָאַט אַיְם אַנְדָע גַעֲהָוִבָן זְיוּעָר צַו קְלָאָפָן, עַר הָאַט זיך דָעַרְמָאָנָט אַיְם מְוִיטָן זִיְידָן אַוְן עַר הָאַט גַעֲשְׁטָעַלְט אַלְעָמָאל גַעֲסְעָרָע שְׁפָרְיוֹן. דָעַר סִידָוָר הָאַט אַיְם אַיְצָט גַעֲבָרִיט אַיְן דַי הָעָנָט, גַעֲוָאָרָן אַז אַפְרָ קְוּמָעָנִישָׁ. מַוְתָּאָמָאָל הָאַט אַיְם אַ פּוּוִיר פָוּן זְיוּרָנָס דָאַרְפָ אַפְרָ גַעֲשְׁטָעַלְט, מִיט דָרְקָאַרְץ אַ קְוָק גַעֲטָוּן אַוְיהָ זַיְהָ גַיְמָאַזְוִיסְטִישָׁ הַיְטָל, גַעֲפָרָעָט אַיְם, צַי עַר אַזְיָ בָעַרְקָס אַז אַיְינְקָל אַז אַזְיָ פָוּן דָעַם הַיְטָלְמָאַכְעָר פָאַן רְיָוָפָן שְׁטָעַלְט, אַוְיפָגְעָנוּמָעָן אַיְם אַוְיפָן דָאַבְּנִיאָסָטָן וּוּאַגָּן אַזְיָ אַיְם אַפְגָעָרִט אַחֲיָם. דַי רְעַשְׁט וּוּאַקְאַצְיָעָס הָאַט עַר שְׁוִין פָאַרְבָּרָעָנָג אַיְם שְׁטָעַלְט צְוֹאַמָעָן כִיט דַי יְדִישָׁע אַזְיָ גַיְאִישָׁע חֲבָרִים, וּוּאַס זְעַנְעָנָע אַזְיָ אַוְיהָ וּוּאַקְאַצְיָעָס אַרְאַפְגָעָקוּמָעָן, אַרְוּמְפָאַרְצָדִירָט אַזְיָ דָעַם גַיְמָאַזְוִיסְטִישָׁ הַיְטָל.

צוישן הימל און וו אט ער

דרענאנך איז ער נאך פיל מאל אויף די פערינען אראפּ-
געקומען אהיהם, אבער אלעמאָל איז דא טרויעריךער און אָוּר
מעטיךער געווארן. און איז ער איז אָרוּס פון נימניאזֿע און
ニישט געקאנט צו גָּרְנִישֶׁט צוקומען, האבן די גויאישׁ חברים
געענדיקט דאס שטודירן, פָּאַרְנוּמָעָן שטעלים און מיט אִים
סְיִוְן מְנֻעַ וְמְשָׁא נִישְׁתַּגְּוֹוָאַלְטָהּ הָאָבָּן. אַיִן שְׁטַעַלְתָּהּ הָאָטּ מְעַן
געשלאנָן יידָן. מְהָאָטּ אַיִינְמָאָל אָזְוֵי צְעַהֲרָגָעָט זְוַעַשׂ סִימָעָר
קְוִילָעָם, אַיִד, אַחֲלוּשׁ, אַזְוַעַנְדָּן גְּעוּוֹן פָּאַרְבִּיּוּן. די גְּנוֹאַישׁׁׁשׁ
חברים האבן זיך פון אַנְהָוִיב גַּעֲפִילָט שְׁוֹלְדוּקָעָן אִים,
נאַטְאַנְעָן, נִישְׁתַּגְּוֹוָאַלְטָהּ אַיִן זַיְן זִוִּיט אַרְיוּן, דָּרְעַנְאָךְ הָאָבָּן זַיְן
זיך גַּעֲמָכְט אִים נִישְׁתַּגְּוֹוָאַלְטָהּ אַיִן אַנְגְּהָוִהִיבָּן אָפִילְוּ אַנְצּוּ
פִּירְן מִיט די רְצִיחָות אָוִיפּ יִידָּן....

נאַטְאָן הָאָטּ זַיְן אַוְמְגַעְקָוָט, מִיטְאַמָּאָל בָּאַמְּעָרָקָט, אָז
אַיְדָע אַיִוּ לְעַבְנָן אִים מְעַרְנִישְׁׁתָאּ. די חַיּוּ אַיִזְנִישְׁׁתָאּ קְלַעְנָעָר
גְּעוּוֹרָן. עַס אַיִזְנִישְׁׁתָאּ דְּמָפִיק אַזְוַעַנְדָּן, וְוַיְ פְּרִיעָר. דָּעָר
הַיִּמְלָ אַיִזְנִישְׁׁתָאּ גַּעֲלָעָן נִידְעָרִיק, שְׁוֹועָר גַּהְוִיּוּרָט מִיט די גְּרוֹזְעָס
בָּעָרְדִּיקָע וּוְאַלְקָנָס אַיְבָּרָן יִם, טְיִוְלָמָאָל דְּרוֹבְּגָעָלָאָזָט די לְבָנָה,
וּוְאָס הָאָטּ אַ בְּלָאָנָק גַּעֲטָוָן, וְוַיְ אַשְׁפֵּז, אַזְוַעַנְדָּן זַיְן בָּאַלְדְּ צְרוּרִיק
בָּאַחָאַלְטָן. דָּעָר יִם הָאָטּ זַיְן לְיִכְתְּבָעָט גְּעוּוֹגָט, קְוּם בָּאוּוֹעָטָן די
פָּאַרְשָׁלָאַפְּעָעָן, אַוְיְפָגְעָוִישְׁׁטָע וּוְאַסְעָרָן אַזְוַעַנְדָּן עַס הָאָטּ זַיְן גַּעַד
דָּאָכָט, אָזְזַיְן דִּי שְׁוֹחֵט פָּאַרְטָן, נַאֲר שְׁטִוְיטָאָזְזַיְן אַיִוּן אַרְטָן.
נאַטְאָן הָאָטּ גַּעֲזָוָת אַיְדָעָן אַזְוַעַנְדָּן ער הָאָטּ זַיְן גַּעֲטָרָאָפְּן שְׁטִוְין אַיִזְרָעָס
גַּעַלְיָוָן זַיְן אַבְּגָנָעָוָת פָּוָן אַלְעָ. זַיְן הָאָטּ צַו אִים גַּעַהְאָט
גְּרוֹזְעָס טָעָנוֹת, פָּאַרְוָאָס ער הָאָטּ זַיְן גַּעַלְאָזָט אַוְעָקָגָיִין. זַיְן מַזְוִיְּנָה
אִים שְׁוִין זַיְן גַּוְטָמָזָעָן, אָזְזַיְן דָּעָר בָּאַמְּעָרָקָט גָּרְנִישְׁׁטָאּ, צַיְן
זַיְן אַזְוַעַנְדָּן אִים דָּאָ, צַיְן נִישְׁתַּגְּוֹוָאַלְטָהּ.

אַיְדָע אַזְוַעַנְדָּן שְׁטָאָרָק אַוְיְפָגְעָרָעָט, זַיְן גַּעֲפִילָט הַוְּלְפְּלָאָזְזָעָן
אוֹן פָּאַרְלִיוּן. עַס הָאָטּ גָּרְנִישְׁׁטָאּ גַּעַהְאָלָפְּן נַאֲטָאָנָס פָּאַרְטָן
עַנְטָפָעָן זַיְן. זַיְן הָאָטּ גַּעַהְאָט צַו אִים טָעָנוֹת, וּוְאָס ער זַעַט
זַיְן נִישְׁתַּגְּוֹוָאַלְטָהּ זַיְן כְּסֶדֶר אַלְיָוָן, קְוָקָט זַיְן מַעַר אָוִיפּ אַיִר נִישְׁתַּגְּוֹוָאַלְטָהּ
אוֹם. ער הָאָטּ זַיְן שְׁוִין אַפְּנִים גַּעַגְּנָגָן. זַיְן הָאָטּ קְיִינָעָם נִישְׁתַּגְּוֹוָאַלְטָהּ אַזְוַעַנְדָּן

צוישן הייל און וואסער

אייז זיינר פאלזון. וועמען האט זי הען, חוויאים, נאטאנען, און, איז ער קווקט זיך שויין אויך אויף איר נישט אום, אייז דאך איר שויין זיינר ביטער און שלעכט...

באלד ווי זי האט ארויסגענט די פאר וווערטער, האט איר באנג געטונג, געוואַלט זוי צורייכאָפּן. זי האט דאס נישט געטארט זאגן, נישט געטארט איזוי אַפְּן ארויסויזוּן נאטאנען, זואָס עם טומט זיך אליע אַפְּ איז איר. אַבערעם איז שויין געוען פאלפֿאָלֶן. עם איז איר געוען איצט איזוי ביטער, איזוי שלעכט אויפֿן האָרצּן. זי האט זיך קײַנְמָל נישט ארויסגענדעט פאר נאטאנען, זיך געהיטן נישט ארויסיכאָפּן מיט אַוְארט, געבען עפּעס אַן אַנְצּוּהָרָעָנִישׁ. ווי זי האט זיך געאוֹלָט אַפְּ דערן פאר אים דאס האָרצּן, דערציילַן אַים אליע, זואָס דרייקט זי, צוטוליען דעם קאָפּ צו אַים, אַגְּנָעָמָן זיינע הענט אָזּוּן גַּלְעָטָן מיט זיך דאס אַיְגָּנָעָן צעהיצטע פְּנִים, דאס לִיבּ, האט זי אַבער דאָ בשומְאָופּן נישט געענט פּוּלָן ביַזְיך. דער מאָן אַירער הערשֶׂל, זואָס אַיְ אַיבְּגָּרְגָּלְבִּין דאָרטָט עֲרָגָּץ אָזּוּן דער הָיִם אָזּוּן זואָס זי האט פִּינְט געהאט פּוּן טִיפּן האָרצּן, ווּיל ער האט זיך געשטעלט צוישן איר אָזּוּן נאטאנען, האט איר דאס נישט געלאָזָט טוֹן, געפְּנָעָט. אַידְרָעָה הענט. זי איז זיך געבער געוען, אַזְ אַיצְטּ, ווען זיך טָאָר אַזְוָדָיּ נישט באָעוֹלָעָן הערשֶׂלָעָן, וועט זי דערמִיט באָגְנִין אַשְׁטָאָרְקָן אַוְרָעְכָּט מעָן אַים אָזּוּן דער עיקר וועט זיך באָגְנִין אַן אַוְרָעְכָּט קעָן אַיר סִינְדָה, אַיר שְׁרָהָלָעָן, זואָס זי האט געהאט מיט אַים. חוויא דעם האט זי נאטאנען נישט געוואַלָּט ארויסויזוּן איר שׂוֹאָכְקִיטּ. קאַטְשּׁ זי איז זיך געוען, אַזְ אַזְ אַיְשָׁטָ אַזְוִי, האט זיך אַיר כַּסְדָּר אַוְיסְגָּעָוִוִּין, אַזְ נאטָאָן, זואָס האט זיך מַזְהָסָתָם שְׁטָעְנְדִּיקָן געהאלְטָן העכָּר פּוּן הערשֶׂלָעָן, געקוּקָט אויף אַים פּוּן אַוְיבּן אַרְאָפּ, ווּאָרט נָאָר אויף דעם, אַזְ זַאֲלַ זַיך פְּאַרגְּנָעָסָן. אָזּוּן זיך האט אַים צוֹלֵיבּ דעם קִין נוֹט ווּאָרט נישט געשענְקָטּ, געטְרִיבּן אַים פּוּן זַיך, קאַטְשּׁ זיך האט געפְּילָטּ, אַזְ זַי טָוָט אַים ווּי. דער טִיְּרָפְּאָרְ בָּאַרְגְּנָעָר זַינְדְּקָעָר גַּעֲדָאָנָקּ, אַזְ זַיך בִּידְעָ, זי אָזּוּן נאטָאָן, האָבוּ

צווישן הימל און וואסער

אויסגענוצט דאס אומגניך, וואס האט זיך געטראפען מיט זיין רע נאענטע, האט זי נישט אפגעלאקט אויף קיין איין רגע, בסדר געגעברט און געפֿיניקט. אייזט האבן זי שויין אויבגעבענדענע הענט, קענען זיין צווארמען... ס'חאט אויסגעזען, זי זי וואלטן נאר געווארט אויף דעם...

ס'אייז געווען איבער אירע כוחות. זי האט זיך מיט נאר טאנען נישט געוואלט מערד טרעבן, נישט געוואלט זיך צופיל ווארפן איין די איגנ, וויל מענטשן האבן שני געונג גערעדט, בסדר זי אונפֿן אונג געהאלטן. אבער זי נאר נאטאן אייז אוועק פון איר און זי האט אים א צייט נישט באגענטט, האט זי נאר אים געבענקט. זי האט געבענקט נאר אים, קאטש זי האט געוווסט, איז ער איין דא מיט איר צווארמען, איז ער פארט מיט איר אויה איין שיפ. און זי האט זיך אלעמאָל אויפֿנסני דערפרידיט, וווען זי האט אים דערזען, זאל זיין קאטש פונדרער וויטנס. זי האט זיך דערפרידיט מיט דעם באקאנטו, נאענטן פנים, וואס זי האט אזי גוט געקנט און וואס אייז פלויצט אפגעוישט און פארטיקט געוואָרן, וווען זי האט עס נישט געד זען. אלעמאָל, וווען נאטאן איין נישט געוווען מיט איר, האט זי זיך זיינער דערשראָקן, וויל זי האט פלויצט נעדענט ווי ער זעם אים. זי האט זיך געמוות דערמאָנען און אַרְוִיסְרוֹפּן איין זברון זיינע וויבכע גרווע איגנ, די נישט-גנגאלטע איינגעפאָלענע באקן, די לענגלעכע נאָז, די אַבְּיסָל אַיִינְגְּעֶבְּוִי גענע פלייעץ, די אויסגעדרארט-שטיילע און הוייכע געשטלט. זי אייז אים באָלְד געגאנגען זוכן, מכְּלֻמְרַשְׁת גַּרְנְּנִישְׁט אַוִּיסְ-זִי ענדיק אַרְיִינְגְּעֶבְּלִיקְט אַיִן אַלְעָוָוָנְכָּלָע, מַרְאָה גַּהֲאָט, צֵי עס אייז עפֿעס מיט אים נישט געשן. און דערנָאָך, איז זי האט אים שווין צוריק געהאט לְעָבָן זיך, האט זי נישט געוווסט, וואס זי האט אזי געברענט, געפֿלאָטערט. דאס פְּנִים, נאר וועלכּן זי האט אזי געבענקט און וואס זי האט זיך פלויצט נישט געד קענט דערמאָנען, האט איין אַרְעָא אַוְיגָן מִיטְאָמָּאָל אויסגעזען אַזְוִי וּאַכְּבָּדִיך — אַפְּנִים, ווי בַּי אַלְעָוָנְכָּלָע יונגעלייט.

צוויין חימל און וואט ער

און וואט האט זי איזוי געצייטערט, געארבעט מעשיום? בשעת נאטאנען איזו אויפגעפאלן איר האלטן זיך און ער האט זי געד פרענעם, פאראוואס זי איז איזוי אמרואיך, האט זי אויסגעזוכט פארשידרענע תירוץים פון אונטער דער ערָה, אַבִּי גַּרְנִישֶׁט גַּבְּן צו דערקענען איזן זיך.

אכבר איצט האט זי זיך אַרוֹסְגַּעֲרֵדֶט פָּאָר אַיִם אָוֹן נָאָטָן האט גוט געדענט דִּי ווערטער, וואט זי האט אַיִם גַּוְאנְטָן. אַזְעַלְכָּעַ רְיוֹדְהָאָט ער פֿוֹן אַיְדָן נָאָךְ קִיְּמָאָל נִישְׁתָּהָרְט, חַוִּי אַיְנָמָאָל דִּי פָּאָר ווּוְעַטְעָר, וואט זי האט זיך אַרוֹסְגַּעֲרֵדֶט, בעת זי זענען איזן דעם שיינעם, רְזַיְּקָן פְּרִימָאָרְגָּן בַּיְּ דַעַם אַיְזְעַרְנָעָם אַנְלָעָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אָוֹן ער האט פָּאָר אַיְדָן אַרוֹסְגַּעֲרֵדֶט, לִיְוָגֶט זַיְנָעַ פְּלָעָנָעַר. ס'האָט אַיִם אַרוֹמְגַּעַנוּמוּמָעָן אַיְצָט אַפְּרִידָה, וואט זי האט זיך פָּאָרְלוּזִירָן, זיך אַרוֹסְגַּעֲרֵדֶט פָּאָר אַיִם. ער האט זיך גַּעַפְּילָט חַשְׁוֹבָה, אַוְיסְגַּעְוָאָקָסָן בַּיְּ זַיךְ אַלְיָוָן אַיְן דִּי אַוְינָן. דער מַאְנְסְפָּעָרְשָׁוִין אָיִן אַיִם, וואט אַיְן כַּסְדָּר גַּעוּוֹאָרָן גַּעַטְרָעָטָן, האט זיך מַיְוָאָמָאָל גַּעַפְּילָט גַּעַהְבוּבָן. עֲרַשְׁת הַיִּנְטָמָע אַיְן דער פְּרִי האט אַיְדָע נִישְׁתָּהָרְט גַּעַוְאָלָט צַו אַיִם דַעַן, אַוְיסְגַּעְוָאָקָסָן פֿוֹן דער הַיִּיאָ, באַטְשָׁ זַיךְ האט זיך גַּעַשְׁטָמָע נִשְׁתָּהָרְט אַיְן שַׁעַפְטָט פֿוֹן דער הַיִּיאָ, זַיךְ גַּעַוְאָלָט אַיְן דעם מַוְהָה זַיְן. ער האט בְּנַדְרָעָרְיוֹיטָנָם בְּאַמְּרָקָט, וּוּ זַיְנִיט אַרוֹם אַן בּוֹשָׁה, פְּוֹנְקָט וּזְוּ אַלְעָ אַנְדְּרָעָרְיוֹבָה, מִוּט אַ צַּעַשְׁפֵּרָר לְעַטְרָד בְּלֹזָקָע, מִוּט אַ לְּוִיזְאַרְמוֹגְנָעָנוּמוּמָעָן קְלִיְּדָה, וואט האט זיך קְיֻם אַוְיָף אַיְדָן הַאָלָטָן, אַז אַטְ-אָטָט פְּאָלָט עַמְּרָקָט. דָּאָס קְלִיְּדָל האט זיך פָּאָרְשָׁאָרֶצֶט וּוּוִיט אַיְבָּרָעָרְאָרְבָּרוּינָטָעָן קְנִי, וואט האָבָּן גַּעַהְאָט אַ גַּלְדִּיקָּן קְאַלְיָרָפָן הַאָנִיק אָוֹן נָאָךְ טָאָן האט פְּלָוָצִים בְּאַמְּרָקָט אַיְרָ לִיבָּ, וואט אַיְזָה הַחַפּוֹד צַו אַיְרָעָ קְנִי, גַּעַוְעָן בְּלָאָגְנָדִיקְזָוִוִּים. דָּאָס עֲרַשְׁטָע מַאְלָה האט נָאָךְ טָאָן גַּעַוְעָן בַּיְּ אַיְרָ דָּאָס לִיבָּ אַזְוִי אָפָן. ער האט זיך נִישְׁתָּהָרְט גַּעַרְיכָּט, אַז זַיךְ אַזְוִי אַזְוִי דּוּרְכּוּכְּטִיקְזָוִוִּים אַוְיָפָן קְעַרְפָּעָר אָוֹן אַט דִּי זַוְּיִסְקִוִּיט האט אַיִם אַזְוִי צַעְטוּמָלָט, אַז ער האט אַוְועָד גַּעַכְאָפֶט פֿוֹן אַיְרָ דעם קָאָפָ, נִשְׁתָּהָרְט אַיְן אַיְרָ זַוְּטָ אַרְיָין.

צוֹוִישׁן חַיְמָל אָוּן וּאַסְעָר

באלד האט ער אבער צורייך אויסנעדרייט דעם קאָפֶ, דערזען אירע ברוינען קאַשְׂטָאנְ-הָאָר, וואָס מען האט אַיד בעת דער דעזינגעקצע אָזֶוי מיאָס פֿאַראָהָאָט, גַּעֲמָאָט זַו עַנְלָעָט זַו אַשְׁלָכָט יִינְגָּל, אַן עַקְשָׁן. נַאֲטָאָן האט פְּלוֹזִים אוַיסְנָעְפָּנוּן, אָז נַאֲכָדָעָם, וַיְיַי מַעַן האט בַּיְיַי אַיד אַפְּגָעָהָאָט דַּי הָאָר אָוּן וַיְיַי צַוְּגָעָלְיוֹיכְט, אַפְּגָעָלְיוֹינְט אלְיוֹן קְלִינוּנְעַלְקָן, וואָס האָבָן זַךְ לְיוֹיכָט צַוְּגָעָלְיוֹיכְט, מִידְלָעְרִישְׂיְוֹנְגָעָן קָאָרָק, אוּפָּן גַּעֲפָאַלְיעָט אַוְיָף אַיד דִּינָעָם, מִידְלָעְרִישְׂיְוֹנְגָעָן קָאָרָק, אוּפָּן שְׁטָעָרָן. דַּי מֵיאָס אַפְּגָעָשְׂוִירָעָנָעָהָר האָבָן אַיד צַוְּגָעָעָבָן אַפְּלָיָה אַחֲן אָוּן נַאֲטָאָן האט אַוְיָף אַיר גָּרוּס דְּחָמָנוֹת באַקְמוּן.

נַאֲטָאָן האט זַי צָוָם וּוּפְּוִילְסָטָן מַאֲלָגָעָנוּי באַטְרָאָכְט, וַיְיַי ער וּוְאַלְטָן וּוְעַלְן דָּעָרְנוּן, מִיט וּוּאָס אַיְזָן וַיְיַי אַנְדָּרָעָשׂ פָּוָן אַלְעָאָן דָּעָרָעָה וּוְיַיְבָּעָר אָוּן וּוּאָס ער האט אַיְזָן אַיר אָזְוִינָס דָּעָרְזָעָן. זַי אַיְזָן גַּעַוּעָן האַלְבָּאַוִּיסְנָעָטָן אָוּן ער האט גַּעַוּעָן אַיר אָרְעָעָן, אַירָעָעָן אַרְעָמָס, וּוּאָס האָבָן זַיךְ מִיט שְׁטָרָעְגָּלְעָדְהָאָדָרְט, גַּלְיְיכָע, וַיְיַי אַפְּגָעָהָאָקָטָעָה באַזְוּגָעָנְגָעָן אָוּן גַּלְיְיכָעִיטִיק מִיט אָזָאָן נַאֲכָנְבִּיקְמִוְּרְלָעְרִישְׂעָרָה וּוּבְּקִיטָּה גַּעַפְּאָרָעָט בַּיְיַי דַּי הָאָרָה. זַי האט אַרְיִינְגָּנְעָשְׂטָעָט דַּי פִּינְגָּנְעָר אַיְזָן דַּי קְרוּצָעָהָאָרָה, זַי אַזְוּקָעְגָּנְעָמָעָן פָּוָן שְׁטָרָעָן, פָּוָן הָאָלָגָן זַי אַוְיַפְּגָעָהָוִין אַיְזָן דָּעָרְהָוִיךְ, סְזַאְלָאָרָה וּוְעַרְן אַכְּבָּסְלָעָהָרָה, אָזָוָן, אַזְאָרָה דָּעָרְהָוִיךְ, שְׁמַאְלָעָהָר, מִידְלָעְרִישְׂיְוֹנְגָעָר קָאָרָק האט זַיךְ אַינְגָּנָאָנָצָן אַנְטָה בְּלָוִוָּט, זַיךְ גַּרְוִיסָּן אַיְזָן דָּעָרְהָוִיךְ שְׁלָאָנָק אָוּן שְׁטָמָלְצָגְּלִיךְ, וַיְיַי אַזְוִים טְרוּעָמָל.

אַירָעָעָהָר האט גַּעַלְיְיטָן פָּוָן דָּעָרְהָוִיךְ אָוּן נַאֲטָאָן האט אַיר גַּעַר וּזְאַלְטָט אַכְּבָּסְלָעָהָר מַאֲכָן, בְּרַעְנָגָעָן אַכְּבָּסְלָעָהָר. אַבעָר בעת ער האט זַיךְ זַי אַיד דָּעָרְנָעְנָטָרָה, האט זַי אַזְוּקָעְגָּנְדָּרִיטִיט פָּוָן אַיְסָם דָּעָם קָאָפֶ. זַי האט באַלְדָּרָאַפְּגָעָשָׂאָרָצָט דָּאָס קְלִיּוּלָה, שְׁנַעַלְ-שְׁנַעַלְ, מִיט וּוְיַיְבָּרִישָׂעָר גַּעַנְטִיקִיט אָוּן פְּלִינְקִיט אַיְזָן דַּי פִּינְגָּנְעָר צַוְּגָעְשְׁפִּילְיעָט דַּי בְּלָזָוק — צַוְּגָעְשְׁפִּילְיעָט זַי מִיט אָסְטָרְצָה צַוְּהָכָעִיסְדִּיקִיט וּוְיַיְטָה בְּיַי אָרוּוִיךְ, כְּמַעַם בְּיַי זַי דָּעָרְגָּמְבָּעָה, קָאַטָּשׁ עַמְּ אַיְזָן גַּעַוּעָן אָזֶוי הָיִם, אָז מַעַן האט אָזֶשׂ נִישְׁתָּגָעָר קָעָנָט כָּאָפָּן דָּעָם אַטָּעָם.

צווישן הייל און וואס ער

נאטאן האט איצט אידען אַרְוָמְגַנְעָנוּמָעַן, זיך פֿאָרָעָנְטְּפֿערָט פֿאָר אַיר. אַבְּכָעֵר זיך האט אִים נִישְׁתְּ גַּעֲלָאָזֶט זיך פֿאָרָעָנְטְּפֿערָט. יעדעס ווֹאָרט, ווֹאָס ער האט צו אַיר גַּעֲזָאנְט, אַיז גַּעֲוָעָן אַרְוָיסְּרָן גַּעֲוָאָרְפָּן אַונְן זיך האט זיך אַפְּיָלוּ נִשְׁתְּ רַעַכְּתַּ צַוְּגָהָרְטַּ צו אִים. זַיְינְעַן דַּיְיד זַעַנְעַן אַיר אַיבְּעָרִיךְ גַּעֲוָעָן אַונְן זיך אַבְּן זיך אַוְפְּגָעָר דַּעַגְּט. ווֹאָס מַעַר ער האט אַיר אַרְוָיְגַּעְוָוִין צַעְרָטְלְעָכְקִיּוֹת, גַּעַד ווֹעַן גַּט צו אַיר, אַלְאַ קַעַלְטָעַר אַיז זיך אִים גַּעֲוָאָרָן, עַס זַעַנְעַן אַיר אַיבְּעָרִיךְ גַּעֲוָעָן זַיְינְעַן צַעְרָטְלְעָכְקִיּוֹת אַונְן זיך האט נִשְׁתְּ פֿאָרָישְׁטָאָנְגָּן גַּעֲוָעָן, מַיְתְּ ווֹאָס ער אַיז אַזְוִי נִאָעָנְט אַונְן פֿאָרָד ווֹאָס זיך האט עַרְשְׁתַּ מִיט אַפְּאָרְ מִינְגְּטַּ צַוְּרִיךְ אַזְוִי גַּעַבְּרָעָנְט, אַזְוִי גַּעַבְּנְקָט נִאָך זַיְינְס אַגְּט ווֹאָרט. סְאַיז אַיר אַוְיָפְּן זַבְּרוּן גַּעֲקְוָעָן דָּאָס קִינְה, דַּעַר מָאָן, זיך האט אַרְוָיְגַּעְוָדְטַּ הַוִּיך זַיְעָרָע גַּעֲמָעָן אַונְן זיך האט שְׁטָלְגַּ גַּעֲוָיְינְט. נִאָטָאָנְס הַאָנְט, ווֹאָס האט זיך גַּעַהְאָלְטָן אַזְוִי פְּעַסְטַּ אַרְוָמְגַנְעָנוּמָעַן אַונְן זיך אַזְוִי שְׁטָאָרָק צוֹד גַּעַדְרִיקָט צו זיך, האט זיך אַיצְט בְּאַלְיְוִידְקָט...

אַבְּכָעֵר נִאָטָאָן האט זיך מַעַר נִשְׁתְּ אַפְּגָנְעָלָאָזֶט, גַּעַלְעָט זיך אַיבְּעָר דַּי אַפְּגָנְעָהָאָקְטַּעְתַּ הָאָר, אַיבְּעָרְן מִירְלְעִירְשְׁדְּדִינְעָם יוֹנָנָן נִאָפְּן. ווֹו עַס הַאָבָּן זיך גַּעַפְּאָלִיעָט דַּי לַיְוָכְטָעַ לְאָקְן אַירָע. אַירָע הַיְסָע טְרָעָרָן זַעַנְעַן אִים אַיבְּעָר דַּי פִּינְגְּרָע גַּעַרְנוּנָעָן. אַונְן פְּוֹנְקָט זַיְינְעַה העָנְט אַיז דַּעַר הַיְם, בַּעַת דַּעַר מַטָּאָטָה אַיז זיך גַּעַשְׁלָאָנָן אַונְן עַר האט זיך אַיְינְגְּעַשְׁטָעַט פְּאָר אַיר, אַרְוָיְגַּעְוָרִיסְּן זיך פָּוֹן זַיְינְעַה העָנְט אַיז אַיְינְגְּעַנוּמָעַן, אַזְוִי הַאָבָּן אַזְוִי אַיצְט אַירָע טְרָעָרָן גַּעַבְּרִיט אִים אַיז דַּי פִּינְגְּרָע, אַגְּנָעְצָוְנָדָן אִים. עַר האט גַּעַפְּרָט מִט דַּעַר הַאָנְט אַיבְּעָר אַרְעָא מִירְלְעִירְשְׁבּוֹנִיקָע, זַיְטְּעָרְדִּיקְזְּזְוִיְּגְּנָעְנְדִּוקָע אַקְסָלָעָן, זַי אַיְינְגְּעַנוּמָעַן, גַּעַלְאָזֶט רַיְנָעָן אַיבְּעָר זַיְינְעַ פִּינְגְּרָע אַירָע טְרָעָרָן, ווֹאָס הַאָבָּן אִים אַגְּנָעְפָּלָט מַיְתְּ תָּעָנוֹג, אַז עַר האט גַּעַהְאָלְטָן גַּרְוִים חַשְׁקָ צּוֹדְרִיקָן זיך זיך וְזַיְטְּ אַזְוִאָגָן, אַז זיך זַיְאָל אַזְוִיְּפְּשָׂרְיוּעָן פָּוֹן וּוּוִוִּיטִיק.

זיך האט אִים אַפְּגָנְעַטְוֹפְּט פָּוֹן זיך, אַבְּכָעֵר ער האט זיך מַיְתְּ כּוֹחַ גַּעַהְאָלְטָן, זיך נִשְׁתְּ אַרְוָיְגַּעְוָאָזֶט מַעַר פָּוֹן זַיְינְעַה העָנְט אַונְן מִיטְאָמָאָל אַזְוִאָגָן הוֹיכָן גַּעַשְׁרִיְּגָן גַּעַטְוֹן אַוְפְּ אַיר, אַז זיך האט זיך

צו ישן הייל און וואס ער

פֿאָר אַיִם דְּעֶרְשָׁרָקָן. אַיִן דְּעֶרְ פִּינְסְטְּעֶרְנִישָׁהָאָט עֶרְ דְּעֶרְפִּילְט
אַיְרָעְ פְּוֹלָעְ לְיִפְּן, וּוֹאָסְ זְעַזְעַן שְׂטָעַנְדִּיקְ גְּעוּזְעַן אֲבִיסְעַלְעַ צְעַר
שְׁפָאַלְמַטְ אַזְנַ צְעַרְאַצְטַ אַזְנַ עֶרְ הָאָטְ פְּוֹן שְׁטָעַנְדִּיקְ אַזְנַ גְּעהַאַט
אַגְּרוּם בְּאַגְּנָעֵר זְיךָ אַיְינְצְוּבִּיסְן דְּוּוֹקָא אַיִן דְּעֶרְ רָאַץ, אַיִן דְּעֶרְ
טְּרוּקָעָנָעָם שְׁפָאַלְמַטְ אַוּוֹף אַיְרָעְ לְיִפְּן. עֶרְ הָאָטְ אַיִצְטַ דְּעֶרְ רָאַץ
גְּעוּזְכַּטְ אַזְנַ זְיךָ אַיְינְגְּנוּזְגַּן אַיִן אַיִם, אַזְנַ אַיְרָעְ שְׁיטְעַרְ-צְעַשְׁטָעַלְטַ

טע פְּאַרְפְּלַ-בִּיןְ הָאָבָןְ זְיךָ אַנְגְּעַקְלָאַפְּטַ אַיִן זְיִינְעַ.

— פְּאַרְדוֹאָסְ בְּיוּטוֹ אַזְוִי שְׁלַעַכְטַ?... פְּאַרְדוֹאָסְ בְּיוּטוֹ אַזְוִי
בְּיִטְעַרְ?... — הָאָטְ עֶרְ גְּעוּמְרָלַטְ גְּלַיְיךָ אַרְיָיןְ אַזְנַ דְּעֶרְ הַיִּסְטַ
פְּאַרְטְּרוּקָנָטְןְ מוֹיְלְ אַיִרְןְ.

זַי הָאָטְ אַיִם גְּאַרְנִישְׁתְּ גְּעַעַנְטְּפָרְטַ, גְּעוּזְוּגְןְ. סְ'הָאָטְ זַי
שְׁוַיְןְ מְצַרְ נִישְׁתְּ בְּאַלְיְידְקַטְ נְאַטְאָנָטְןְ, וּוֹאָסְ הָאָטְ זְיךָ
הַפְּקְרָדִיקְ אַזְנַ מִיתְ העַזְהָה גְּעַגְלִיטְשַׁטְ אַיְבָּעָרְ אַירְ לְיוֹזְאַרְמְגְנָעָרְ
מְעַןְ קְלִיְידְ, אַיְבָּעְרְ יְעַדְןְ בְּוִיגְ פְּוֹןְ אַירְ קְעַרְפָּעָרְ, וּוֹאָסְ הָאָטְ
וּוֹיִיםְ אַזְנַ בְּלַיְיךָ גְּשִׁיְינְטַ אַזְנַ דְּעֶרְ פִּינְסְטְּעֶרְנִישְׁ. זְוִיעַרְ הַיִּסְטַ
אַטְעַמְסַטְ הָאָבָןְ זְיךָ אַוִּימְגְּעַמְישְׁטַ אַזְנַ אַיְרָעְ לְיִפְּןְ, צְעַשְׁפָּלָטְןְ פְּוֹןְ
דְּעֶרְ הַיִּזְ אַזְנַ פְּוֹןְ וּוֹנְטַ, הָאָבָןְ זְיךָ אַוִּימְקִידְיקְ אַזְנַ מִיטְ תְּעַנוֹגְ
גְּעַרְטְּשָׁעַטְ, גְּעַבְוּגְןְ, אַוִּיפְנְעַלְיִוְתְּ גְּעוּזְאָרְןְ. זַי הָאָטְ בְּלוּוֹ אַיִנְ
מְאַלְ נְאַךְ נִיכְטָעָרְ אַזְנַ מִיטְ וּוֹאַרְנוֹגְנְ גְּעַשְׁרִיְ אַרְוִיסְ גְּעַטְוֹןְ:

— נְאַטְאָןְ!...

אוֹזְנַ דְּעֶרְנָאָךְ אַיִן שְׁוַיְןְ מְעַרְ קִיְיןְ וּוֹאַרְנוֹגְנְ אַיִןְ אַירְ קֻולְ
נִישְׁתְּ גְּעוּזְעַןְ. זַי הָאָטְ בְּלוּזְ כְּסֶדֶרְ אַיְבְּרָעְגְּחָזְרַתְ דָּאָסְ אַיְינְצְיִקְעַ
וּוֹאָרטְ „נְאַטְאָןְ“. אַבְּעָרְ זַי הָאָטְ עַסְ אַיִצְטַ אַרְוִיסְגְּעַזְאָנְטְ מִיטְ
הַתְּפָעַלְוֹתְ, אַרְיְינְגְּעַלְיִוְתְּ דִיְ גְּאַנְצְעַ בְּעַנְקְשָׁאַפְטַ, וּוֹאָסְ זַי הָאָטְ
גְּעַטְרָאָגְןְ צַוְ דְּעֶרְ וּוֹאָרטְ שְׁוַיְןְ פְּוֹןְ יְאָרְןְ לְאַנְגְּ...

דְּעֶרְנָאָךְ הָאָטְ זַיְ מְעַרְ גְּאַרְנִישְׁתְ גְּעוּזְאָנְטְ, אַיִןְ גְּאַרְנִישְׁתְ מְעַרְ
גְּעַדְעַנְקָטְ. קְיִינְעָרְ אַיִןְ מְעַרְ אַוִּיפְ דְּעֶרְ וּוֹלְטַ נִישְׁטָאָ, חַוִּזְ זַיְ אַזְנַ
נְאַטְאָןְ. שְׁפָעַטְעָרְ הָאָטְ זַיְ שְׁוַיְןְ אַפְּיָלוֹ דָאָסְ אַוִּיךְ פְּאַרְגְּעַטְ...

X

זינט דער הייסער נאכט האבן זיך נאטמאן און אידע מער
ニシט 在用な木の上に 犹太人 おの おもねみたん。
נאטאנען נישט געקענט קוקן גלייך איז פנים ארין און זי האט
ナトマツナム ニシト ガクエント ククン ガリイク アイズ フンス アーリン おの い ハト
אויף אים א גרויסן בעמ געטראגן. זי האט זיך געפילט זייר
オーフ アイム ア グロイセン バウム ガットラゲン。 い ハト ツイク ガウフィルト ジュア
שולדייך און דער עיקר שולד האט זי אַרְוּפֶנְגָּלִינְג אַוְרָ נַאֲטָמָאָר
ショルドイチ アン ドゥル ヤウカル ショルド ハト ツイ ガルフングルイント オーフ ナトマツアָר
גען. ער האט זיך נישט געטארט אַזּוּי בָּגְנִין מִיט אֵיר. זיך
ゲン。 うる ハト ツイク ニシト ガウテルト アズズーイ バグニン ミット アイ。 ツイク
ニישט געטארט פֿאָרגָעַסּן. זי אַיְזָוִינְיִיך אַרְוִיסּ פֿוּן דער קָאָבִינְעַ
ニシト ガコムン アイズ パーアルト フィルト フォン ドゥル カブニン
אוון געטמאן איז שוין דארט מער נישט געווען. באטש שווין
オーフ ナトマツ アイズ シュイン ダルト マウル ニシト ガウウン。 バッテシ シュイン
ニישט אַיְינְמָאָל האט זיך געווואָלט קומען צו דער צוּוֹט אַיְזָ
ニシト エイニンマール ハト ツイク ガウワールト フォムン ゾウ ドゥル ゾウト アイズ
עסֿ-צִימָעָר, כְּדִי זיך צּוּפֶּלֶק מִיט אַיְם צוּ טְרָפֶעָן, אַרְוִיסּ פֿוּן
エス-ツィムアָル, シディ ゾイク ゾウペルク ミット アイム ゾウ テルファン, アロイシ フォン
הער קָאָבִינְעַ פֿינְקְטָלְעַ אַזְּן מִיט אַנְטְּשָׁלָאָסְקִיִּת, אַבְּדָר בָּאָלָדָר
オーフ カブニン フィンクタルク アズン ミット アントラルサクキット, アバダル バラダル
אויפֿן וועג האבן זיך אַירָע טְרִיט אַנְגָּהָוִיבָן צו פֿלְאָנְטָמָעָן, זיך
オーフン ヴウガ ハト ツイク アーラウ テリット アンガハビン ゾウ フラントマーン, い
אייז גענאנגען מִיט פֿאָרְשִׁידְעַנְעַ זְוִיטְקָע אָמוּנוּן אַזְּן דָּרָ סָוָה
アイズ ガンガヌン ミット パーラシドゥン ツヴィトク アムムン アンズン ドゥル ソウ
אייז געווען, אַזְּן זי האט זיך פֿאָרְשִׁפְּעַטְיקָט. בְּשַׁעַת זְיִיאָן אַרְיוֹן
アイズ ガウウン, アゾ イ ハト ツイク パーラシット。 ブッシュ ヤイ アリオン
אין זאל אַזְּן נִשְׁתַּת גַּעַטְאָפָּן דָּאָרָט מֻעָר נַאֲטָמָעָן, האט אַירָע
エイン ザル アゾ ニシト ガットラパン ダルト マウル ナトマツアン, ハト アーラウ
בענשאפט, געהאט טענות צו זיך אליאן, הלהמי זיך איז נישט
バウナハフト, ガウハト テヌウト ゾウ ゾイク エリヤン, ハルメイ ゾイ アイ ニシト
געקומען צו דער צוּוֹט...

אויך נאטמאן האט זיך געפילט שלדייך און אויסגעטמאן
アイデン。 うる ハト バスダル ガウシュペルト アイズ ドゥル ハント ディンゲル デイ
וואָרְעַמְקִיּוֹת פֿוּן זְיִין קִינְדָּס דָּאָרָ העַנְטָל, וּוְאָסָט האט אַיְם דָּעָךְ
マアルト アイズ ドゥル ハイム ナカル ガウペルト ゾウ ドゥル マムアン, ニシト ガウ
לאָסָט אַיְם קִוקָּן אוּפָּה דָּרָ מָוּמָע אַירָע אַזְּן ער האט זיך געד

צוישן הייל און וואסער

לייטן, דאס האָרֶץ האָט אַים געפֿלעט. נאָטָאָן האָט געפֿילט, אוֹ אִידּע ווֹל זיך נישט מִיט אַים באָנְגָעָנָעָן אָן עַד אוֹז אָוּזָק שטענדיק פֿרוּש, אֲבָרָן עַקְמָעָן שְׁפַעַטָּר אָוּז דִי אלָעָרְטָעָר, ווֹו עַד האָט גַּעוּסָט, אוֹז עַר שָׁעָן זִי טְרָעָפָן. אָוּז עַד האָט שְׁוֵין נישט אַיְינְמָל זִי גַּעוּאָלָט זָעָן. עַד האָט כְּלוּמָרְשָׁט גַּאֲרְנִישָׁט אַוִּיסְטְּן-זְיוּעָנְדִּיק גַּעוּוֹאָרְט אַוִּיפְּאָרְט, כְּדִי זִיךְ צְוָפְּלִיק מִיט אָוּר צָו באָנְגָעָנָעָן, אֲבָרָן דָּעָר לְעַצְמָעָר דָּגָע האָט עַד חַרְטָה באָקוּמוּן אָנוֹ אָוּזָק אַלְיוֹן, אָן אַוִּיסְגָּעָלְדִּיקְטָעָר, מִיט אַהֲוָלָי קִוְיט אַיְזָנָה האָרֶץ. כָּאֲטָש עַד האָט גַּעוּסָט, אוֹז אִידּע אַיְזָוִי נָעָנָט פָּוּן אַים, עַד זָעָט זִי אַיְזָנָה דָּעָם אַיזְוָעָרְנָעָם אַנְלָעָן, אַיְזָנָה גַּעַרְדִּיטָעָר שְׁטִינְגָּלְעָךְ, ווֹאָס פִּירָן אַיְזָנָה דִי קָאָבְיָנָעָם אַרְיוֹן, אַלְעָלָז וַיְנַקְעַלְעָךְ, ווֹו עַד האָט זִיךְ מִיט אַיר גַּעַטְרָאָדוֹן, וַעֲנָעָן פָּוּל מִיט אַיר, — דָּאָק האָט אַים נישט אַפְּגָנְלָאוֹת אַגְּפָלִי, אוֹז עַד האָט פָּאַרְלְוִיּוֹן עַפְּעָם טִיעָרָעָם אָנוֹ אַיְינְגָעָבָקְדָּן-גַּעַנְטָעָם, ווֹאָס וּוֹעַט זִיךְ שְׁוֵין צָו אַים מַעַר קִיְּנָמָל נישט אָוּמְקָרָן.

די הַוִּיצְנָה האָבָן אַפְּגָנְלָאוֹת, נישט גַּעַרְעָנָט מַעַר מִיט אַזָּאָפָּיָה, ווֹי פְּרִיעָר. די טָעָן האָבָן זִיךְ גַּעַצְוָיָן לְאָנָג, בָּאֲטָש דִי נָעָכָט זָעָנָעָן צְוָנְגָפָלָן שְׁנָעָל אָנוֹ מִיטָּמָאָל. מַעַן האָט נישט גַּעַד האָט ווֹאָס צָו טָוָן. בָּרָאָנָי פָּעַלְדָּבוֹיָם האָט נישט גַּעַהָאָט ווֹו זִיךְ אַהֲינְצָוָטוֹן בִּיְטָאָג, זִיךְ קוּוִים גַּעַקְעָנָט דָּעַרְוָאָרְטָן אַוִּיפְּ דָּעָר נָאָכָט, ווֹעָן זִי האָט זִיךְ נָאָד אַלְיָז גַּעַטְרָאָפָּן מִיטָּנוֹ אַוִּיסְגָּעָלְדִּיקְטָעָר טָעוּוֹתָן קָעַלְנָעָר. אַוִּיפְּצָוְמָאָרְגָּנָס נָאָד הַדָּר נָאָכָט, בָּעַת דִי וּוֹיָי בָּעַד האָבָן זִי אַזְוִוּוֹ שְׁטָאָרָק מְבִישָׁ גַּעַוּעָן, האָט זִי זִיךְ אַרְוָמְגַעְיָה דָּרִיטָס אַפְּאַרְלְוִיּוֹרָעָנָה אָנוֹ מַעַן האָט גַּעַמְיָינָה, אָז אַיְזָנָה אַיְזָנָה פָּאַרְגָּוּקָוּמָעָן אַגְּרוּסָעָן-עַנְדָּרְוָוָה. אֲבָרָן בָּאַלְדָּן נָאָכְמִיטָּאָג האָט זִי אַיְזָנָה אַלְיָז פָּאַרְגָּעָסָן. סָאָז גַּעַוּעָן צְוָרָיק דִי זָעַלְבָּעָר בָּרָאָנָי, ווֹאָס אַמְּמָאָל, זָאָל דָּאָס פָּעַלְיָן אַהֲרָן. זִי האָט זִיךְ צְוָרָיק אַוִּיסְטָרְזָאָיָעָט אַיְזָנָה אַירָעָ שְׁמָאָטָקָעָם, ווֹאָס זִי האָט עַרְעָאָי אַוִּיסְטָרְזָאָיָעָט, אַוִּיסְקָאָמְבָּנִירָט אָנוֹ צְוָזָמָעָנָגָעָשְׁטִיקָעָוָעָט פָּוּן אַלְטָע זָאָקָן אָנוֹ אַפְּלָוּ פָּוּן מַאנָּס מַלְבָּשִׂים מִיט דָּעָר פְּלִינְקִיָּט אָנוֹ מַסּוֹגְלְדִּיקְיָה, ווֹאָס נָאָר וּוֹיְבָעָר פָּאַרְמָאָגָן. די קָוְרִיזְ-אַפְּגָנָה.

צווישן הימלאו זעם ער

שויירענע האט זי פראכונדן מיט א סך שטיילער פאפער,
ס'אלן זיך איר מאבן קרייזעלעך אוון לאקן, וואם האבן זי ענבר
לעך געמאכט צו א שעפס.

בראניע האט נישט געהאט וו אהיינצעטן דעם טאג און זי
האט געזוונגען דעם באריםטען ווארטשוער דאקטארם קליעין
ווײַבָּל, זי זאל שפילן מיט איר אין קארטן. מיט דעם דאקטארם
ווײַבָּל האט זי זיך שווין פון לאנג געוואלט חברן, ס'אי איר
אנגשטאנגען דער יהום און זי האט זיך זיינער געפריט, וווען זי
האט אויסגעפֿרט אירס און ינען אייז מסכימים געווען צו מאבן
מיט איר א קערטל.

דעם דאקטארם ווײַבָּל אייז א בריה געווען אין קארטן. א
טאכטער פון שטיינּ-דריכען עלטען, פון האלב-געשמדטעה ואַראַ
שעווער גבירים, האט זי נישט אײַנְמַל נאָך דער חותנה, בשעת
זי האט נישט געהאט וואס צו טוּן, פֿאַרבּעַטּן צו זיך ריביע
ווײַבָּלעּ, אַזְוִי זי אַזְוִי זי האבן זיך געלאָזֶת ווילגִּין בּי דִי
קאָרטן. זי האט נישט געהאט מעַר וואס צו טוּן אין דִי פֿיל
גרויסע אַזְוִי גרוימּעּ חדרים אַירע, חוֹץ שפֿילּן אַזְוִי נאַכְמִיאַטְגּס
איין קאָרטן אַזְוִי אַפְּהִיטּן דעם בּנְיִיחִיד אַזְוִי דער עַקְרָעּ דעם מַזְוּן,
וואָס אַזְוִי פֿילּ ערנְגּר ווֹי זיך דער בּנְיִיחִיד געווען. ער האט זיך נישט
אַפְּנַהְטּן, אַרְוֹמְגַנְגַּעַן גַּעַנְגַּעַן אַפְּנַהְטּן אַזְוִי ווֹי דִי גַּעַרְמַאְנַט אַזְוִי
נישט, ווֹאַלְטּ ער גַּאנְצָעּ טָגּ נישט גַּעַנוּמָעּ נאַרְגִּישּׁת אַזְוִי מַוְיל
אַרְיִין. שְׂוֵין נישט אַיְנְמַל אַזְוִי ער ווֹינְטָעּ אַזְוִי דִי גַּרְעַסְטּעּ
פֿרְעַסְטּ, אַרְוִיס אַזְוִי גַּאַס אַרְיִין אַזְוִי אַמְּאַנְטּל אַזְוִי זומְעַר אַרוֹפִּידּ
געַשְׁלַעַט אַוִּיףּ זיך אַ פּוֹטָעּ. אַזְוִי טָקַע אַיר אַרְבָּעַט גַּעַוּעַן
אַים נאַכְצּוּנִין נאָך יעדּן טְרִיטּ, אַפְּצּוּפּוּן אַוִּיףּ אַים דִי מַלְבוּדּ
שיִם אַזְוִי נאַכְצּוּטְרָאַגְּן אַים עַפְּעַם צַי עַסְן, אַפְּצּוּשִׁילּן פֿאַר
זַיְנַעַטּוּעַן אַ פֿאַמְּעַרְאַנְיִי אַזְוִי צַו שְׁטוּן אַים מִיט גַּעַוְאַלְט אַיְנִי
צִיקּע צִוְּנַדְלַעַךְ גַּלְיִיךְ אַזְוִי מַוְיל אַרְיִין. בשעת דִי דִוְיטּשּׁן זעַנְעַן
אַרְיִין צִיּוֹן ווֹאַרְשָׁעּ, האט זיך דער מאָן שיִזְוִין נאַרְגִּישּׁת קִיּוּן
אַרְטּ גַּעַלְעַט גַּעַפְּוּנְעַן, אַזְוִי דָּס אַוְמְנַלִּיךְ מִיט אַיר זָוּן האט
זיך גַּעַטְרָפּן דַּעַמְּאַלְטּ, בעַת עַטְלַעַבּ דִוְיטּשּׁן זעַנְעַן אַרְיִין צַו

צוֹוִישׁן הַיָּמֶן וְאַסְעָר

זוי איז שטוב, זיך צעליגט דארט, אונגעמאכט אַחרְבָּן אָנוֹ
באלידייקט דעם מאַן, געמאכט פון אַים חוווק. דעם ווֹן האט דאס
אָזֶוַי אָוּבָנָעָקָבָט, אָז עַר האט די דִּיטְשָׁן גַּעוֹאַלְט אָרוֹוִיסֶּט
וזאָרְפָּן פון שטוב. אָנוֹ דַּעֲמָלְט טַקְעַה האט דָּאָס אָומְגְּלוּס מִיטְזָן
וּזְוֹן פָּאַסִּירְט. שְׂטָעַנְדִּיק האט זַי גַּעהַאַט פָּוּנָם מֵאַן אַין דַּעַר
הַיָּמֶן פָּוּנְקָט די זַעֲלָבָע צְרוֹת אָוִיסְצּוֹשְׁטִין, וּזַי דָּא אָוִיפָּרְט
שִׁיף, וּזַי אַיִם נַאֲכְנָעָנָגָנָעַן מִיטְזָא טַעַפְלָאָן גַּעַשְׁטוֹפֶט
אַיִם אַיִן מַוְיל אַרְדִּין מִיטְזָא לַעַפְלָאָן וְעַדְן בִּיסְן. אָנוֹ פָּוּנְקָט וּזַי אַיִן
דַּעַר הַיָּמֶן, וּזַי דַּעַר מֵאַן אַיִּיבָּיק גַּעוֹעַן פָּאַרְטָוּן בֵּי זַי אַיִן
קָאַבְּנָעַט אָנוֹ קָיְוִינָמָּל צַו אַיר קִיּוֹן צִוְּתָן נִישְׁתָּגַעַת, אָזֶוַי
הָאַט עַר אָוִיךְ דָּא נִשְׁתָּגַעַת קִיּוֹן קָאַפָּצָאָר צַו אַיר, זַי גַּעַבְעָטָן,
זַי זַאַל אַיִם אָפְּלָאָזָן אָנוֹ אָרוֹמְגָנָעָנָעַן שְׂטָעַנְדִּיק פָּאַרְפָּאַרְעָט,
אָרִינְגָּנָרְעָט אַיִם מַעֲנְצָשָׁן, אָרִינְגָּנָעָקָט זַי אַיִן פְּנִים מִיטְזָא
זַיְנָעַ תְּמִימּוֹתְרִידְקָע, הַאַלְכְּבָּעָרְבָּטְלְדִּידָּקָע אָוִינְגָּן.

הַעַם דַּאֲקָטָאָרָס אַיִּיבָּיק-פָּאַרְדָּאַגָּהָט קָלִיּוֹן אָנוֹ דָּאָר וּוּיְבָל,
אַיִּז בָּאַלְדָּ אַיְנְגָנָעָנָעַן צַו מַאֲכָן מִיטְזָא בָּרָאַנְגָּעַן אַעֲרָטָל. דָּאָס
וּוּעַט זַי מַאֲכָן בָּאַרְגָּעָסָן אַבְּיָסָל אַיִּז אַירָעָן גַּרוּסָע זַאְרָגָן לְגַבִּי
דַּעַם מֵאַן, פָּאָר וּוּלְכָן זַי הָאַט גַּעהַאַט שְׂטָאָרָךְ דָּרְקִיאָרָא, וּזַי
פָּאָר אַפְּרָעָמָדָה, כָּאַטְשׁ זַי אַיִּז שְׁוִין אָזֶוַי פִּילְיָאָרָן נַאֲרָד דַּעַר
חַתְּוֹנָה גַּעוֹעַן. נַאֲרָ אַיִּין מַנְעָה אַיִּין אַיר גַּעַשְׁטָאַגָּעָן אַיִּין וּוְעַגְּ
— זַי הָאַט נִשְׁתָּגַעַת גַּעוֹאַלְט שְׁפִילְיָן אַיִּין קִיּוֹן גַּעַלְטָן. זַי אַיִּז פָּוּנְ
שְׂטָעַנְדִּיק אָנוֹ גַּעוֹעַן אַקָּרְבָּן, נִשְׁתָּגַעַת קִיּוֹן אָוִיסְבָּרְעָנָגָרָן, גַּעַד
זַוְסָט אָפְּצָוּשָׁאָצָן דַּעַם גַּרְאָשָׁן. אָנוֹ כָּאַטְשׁ זַי הָאַט גַּעהַאַט אַבְּיָסָל
גַּעַלְטָן, אָוִיפָּרְט זַי וּכְעָרָט אַרְטָן גַּעַטְרָאָגָן אָוִיפָּרְט זַי אַפְּרָעָמָדָה
שְׁטִוְינְדָלָעָךְ, וּזַאַס זַי הָאַט אָפְּגָרָאָטָעָוָעָט, הָאַט זַי דָּאָס אַלְעָזָן
נִשְׁתָּגַעַת גַּעוֹאַלְט דָּרִין, אָפְּנָהָיִתְוָן, וּזַי דָּאָס אָוִיגָן אַיִּין קָאַפָּצָאָר, כְּדִי
צּוֹרִיק צּוֹבָרָעָנָעַן צָוּם גַּעוֹנָתָן דַּעַם מֵאַן אַיִּין דַּעַם נִיעָם לְאַנְדָּה,
זַוְוּ זַי בָּאָרָן אִיצְטָן.

אַכְבָּעָר בָּרָאַנְיָעָה הָאַט גַּאֲרָנִישָׁט אַיִּין זַיְנָעַן גַּעהַאַט צַו שְׁפִילְיָן
אַיִּין גַּעַלְטָן. זַי הָאַט גַּעוֹאַלְט בְּלֹוִוּ שְׁפִילְיָן אַבְּיָסָל דִּי צִוְּתָן צַו
פָּאַרְטְּרִיבָּן. אָנוֹ עַס אַיִּיר בָּאַלְדָּ אַוְיְפָן אַרְט אִינְגָּנָפָלָן אַז

צו ישן הימל און ואמער

המצאה, זיו זאלן שפילן אין פאפרילעך. טאכע באולד האט זי פון צן אלט שטיקל פאפיר געמאכט עטלעכע באנקאנטען, אויף וועלכע זי האט אנגערירבן א פאר צייפערן, דעם ווערט, וואס די פאפרילעך דאראפן טראנגן...

עם איז אווועק א שפיל. בראניע האט געווונען. דאס בעקל פאפרילעך האט געהאלטען לאבען אויר אין איין וואקסן. זי איין איזוי פאראקאבט געווון איין דער שפיל, איז זי האט מער נארט נישט פאר די אוינגן געזען און אנגעהובין צו פארארעכגען די פאפרילעך פאר אמתדייך געלט. יעדעם געווונגע פאפריל האט זי זיער אפנעהייטן און עם האט איז אירע אונז דעם ווערט באקומען פון אמתעה מומונים. און פלאזים האט זי די אלע פאר צירלעך פארארעכנט פאר א חוב, גוזאגט צום דאקטארס וויבר, איז זי האט צייט, עם ברענט נישט בי אויר, זי ואנט זי נאך נישט מייטן געלט, זי האט צייט גענונג דעם חוב אייניצומאנען. אבעדר דעם דאקטארס וויבר האט איפילו פון דעם נישט געלט הערן. זי האט זיך זייר דערשראקן, איינאנציגן צוועמאכט די קורזיזוכטיקע קלינע איזיגעלעך, זי בי א חון און זיך אנד גערופן מיט זיער א שטיל און איריל קול, וואס קען נישט טשעען א פלייג אויף דער וואנטן:

— מיר האבן דאך עפטעס אפנעמאכט, פרוי פעלדבום... איר געדענקט שוין נישט?... אויר האט אפנום פארגענס...
א ווארט צו א ווארט און בידיע וויבער האבן זיך אנגער היובן אריניצוואגן. עם איז איזוי וויט דערגאנגען, איז בראניע האט געהויסן דעם דאקטארס וויבר ארויסשלעפען די שטינדרלעך און באצאלן דעם חוב. זי האט דעם דאקטארס וויבר פאראטער ויארפן די געשמדטע אין דער משפחה און געוזנט אויף זיך, איז איז עעלעכע יודישע טאכטער, זי זי, בראניע איז, פאסט נארנישט מיט אויר צו האבן צו טוּן...
זוי האבן זיך אויסגעזוכט עפטעס וואס צו טוּן.

צו ישן הימלאו וואסער

ר' זינגול ראכמאן האט זיך ארוםגערדייט איינער אלין. קיינער האט שווין נישט געוואלט מעיר אויסהערן ווידעראמאל און אבעראכאמאל די וועלכע מעשיות זיין ווען זוניע זון און ווען דעם, אז יידן דארפֿן זיין אדרער צו גאט, אדרער צו ליט און דארפֿן האבן א באידן אונטער די פים. ראכמאנס חלום אין איצט געווען צו פאקס ערנצע א שאך.

— איי, א פארטיע שאך, וואלט איצט צוּרְנוֹז געלומען מיטן לעבן! ס'אייז א שכילדקע שפֿיל... — האט ער אפֿגעשטעלט איעדן איינעם, וואס ער האט נאר אונגעטראָפֿן — מען וואלט אביסל פארגעסן אין די צרות...

ראכמאן האט זיך איצט שווין נישט געוואלט אפיילו מעיר צוחערן צום ראדיאַ, וואס האט בסדר גברענט דיב נצחונות פונם דיטש. ס'האָט זיך געדאָכט, אז דער דיטש, וואס פאָרָאָפֿט אײַזן לאנד נאָכָן אנדערן, יאנט זיך נאָך דער שיף אָטְאָט ווועט ער זי פאקס... אז צו קיין שום פֿאָרט וויל מען נישט צוּלְאָזֶן די יידן, ער זעם, אז די ווולט איז פֿאָרָשְׂאָסֶן פֿאָר זיו... שווין נישט איינמאָל האָבן זיך באָזויין איבער ער שיף עטלעכע עראָפְּלָאָגָן, וואס זענען געפְּלוֹזָן אין אַגְּלִיכְבָּר שורה, אַיְזָן אַסְגּוֹל, אַבער מען האָט נישט געקענט דערקענען צו וועמען זי געהערן, וויל זי זענען געווען זיינער הוּיך. אלע האָבן זיך זיינער דערשראָקָן אָון די שיף האָט זיך געטוליעט צום וואָסער, זיך אַיְינְגַּעֲקוּרְטָשָׁעַט, וויל אַקְוָאָקָעַ, וואס דערזעט דעם שפֿאָרבּע...

ר' זינגול ראכמאן האט פֿוֹן גַּאֲרִינִישְׂט גַּעֲוָאָלְטָן קְלָעָרָן, גַּעַד זוכט אַ שאָך אָון אַפְּגַּעַשְׁטָעַלְט אַפְּיַילו ר' לייזער דעם שפֿיזְוּר קְרַעְמָעָר, גַּעֲפַרְעָנִיט אִים, צַי ער שפֿילט אין שאָך. אַבער ר' לייזער האָט גַּעַהְאָט עַפְּעַם אַנְדָּרָשׁ וואס צו טוֹן, וויל צו שפֿיזְוּר אין שאָך. דער טאג אַיְזָן אִים שנעַל אָוּעָקָעַ, אַיְידָרָעַ ער האָט זיך אַוְמְגַעְקָוְקָט אַיְזָן שווין דער טאג נישט געווען. דאס דאָזְוּעָנָן האָט בֵּין אִים גַּעַדוּעַט עַטְלָעַכְעַט שָׁה אָון צוֹוְשָׁן אַיְזָן דָאָזְוּעָנָן אָון דעם אַנדָעָרָן האָט ער גַּעַזְגַּטְטָהָלִים אָון גַּעַלְעָרָנָט פֿוֹן אַ

צוישן הייל און וואסער

ספר אדרויים הויך אויבן קול. ער האט זיך באקלהאנט פאר דאכט מאנגען, וואס די יידן קומען איזוי זעלטן, אפילו אינטמאָל אין דער ווּאָך, שבת, צו דאַוועגען מיט מנין. ער מײַזט זיך נישט חס וחלילה צו קוינען. ס'אייז חס ושולום נישט זיין עספֿ. ער האט פִּינְט צו זאגן יענעם מוסר, אין דער ציימ, ווען ער אליאַן אייז נישט רײַן פּוֹן זינד. ווער אייז ער דאָס אַימְשְׁטִינְס גּוֹאָגּוֹן, אַ פרָּאַסְטָּעָר בְּשֶׁר וְדֶרֶם, וואָס ער זאל זאגן יענעם מוסר, זיך שטעלן אין דער בחינה פּוֹן אַ מְנַהֲגִים, פּוֹן אַ שְׁלִיחַ-צְבּוֹרָה? זיך אליאַן שטעלן העבר פּוֹן אַנדְרָעָע? אַכְּבָּר סְטְּרוֹיטְשָׁן, אין אַזְּעָלָה בעיטערע צייטן מען יידן אַבְּיָסְלָעָר אַפְּהָיטָן דאָס יִדְּרִישְׁ קִיטִּיט... פָּאַרְוּאָס זאלָן טָאַקָּעָיְדָן נִישְׁתָּאַרְיוֹנְקוֹפּוֹן אַמְּאָל אין אַסְּפָּר, זאגן אַ קָּאַפְּיָטָל תְּחִילִים? לאָ על הַלְּחֵם לְבָדוֹ יְחִיה אַדְּמָן... אַז יַיְדָן וְאַלְמָן גּוֹדְעָנְקָט אַזְּנָט, וְאַלְמָט אַפְּשָׁר דער אַיְבָּעַרְשָׁטָעָר זיך מַעַר אַמְּגַעְקָוֶט אַזְּוֹף זַיְיָ... יַיְדָן דָּאַרְפָּן האָבָּן אַמְּוֹנָה... וְלֹאָבָּן אַזְּנָעָם דָּעַם אַיְבָּעַרְשָׁטָן!...

ר' לְיוֹזָעָר האט גַּהְאָט מִיט וְוָס אַוִּיסְצָוְפִּילְן דָּעַם טָאגּוֹן גַּעֲנוֹג וְוָס צָוֹן. וּנְטָאָס וּוּוּבָּעָ, עַלְיהָ הַשְּׁלָוּם, אַזְּ פּוֹן אַיְם אַזְוֹעָקָעָה, האט ער אַזְוֹקָעָמָז אַרְגָּנָד דאָס חִוּת צָוֹ דֻּרְחָאַלְטָן אַזְ זַיְד. אַזְ אַדְּמָן אַיְם שְׁוּוֹעָר אַגְּנָעָקָוּמָעָן. קִיְּן טְרָפּוֹת האָט ער נִישְׁתָּג גּוֹוָאָלָט פָּאַרְזָוָכָן, ער זאל אַפְּיָלוֹ וְוּיסָן אַוִּיסְצָוְנִיְּן פּוֹן הַונְּגָעָר. האָט ער זיך אליאַן גּוֹמוֹת אַפְּקָאָבָן דָּאָס בִּיסְלָה וְאַרְעָמָס. פְּרָעָיר האָט עַס גּוֹטוֹן דָּאָס וּוּבָּעָ, אַיְצָט מוֹז ער עַס אליאַן טָוֹן. אַזְ אַיְם שְׁוּעָר אַגְּנָעָקָוּמָעָן צָוֹ גַּעַר פִּינְגָּן אַ וְוָעַג צָוֹם פָּאַוְאַלְיָידָיקָן אַזְ שְׁלָעַפְּרָעַלְעָרְגָּעָמִיטָלְעָכָן קוּבָּעָר, וְוָס האָט נַאֲךְ אַלְיָזָן נִישְׁתָּפָּאַרְשָׁטָאַנְגָּעָן, פָּאַרְוּאָס ער טָאָר נִישְׁתָּעָסְנָן צוֹנְגָּלְיָיךְ מִיטָּלְעָזָע אַזְ מוֹז זַיְד אליאַן פָּאַרְעָן מִיטָּן קָאָבָן. בָּעַת ר' לְיוֹזָעָר האָט אַיְם דָּאָס צָוֹם וּוּפְלָסְטָן מָאָל גּוֹעָבָן צָוֹ פָּאַרְשָׁטִין, אַוִּיסְגָּעָמְשָׁלָט פָּאַרְ אַיְם, אַגְּנָעָוּזָן מִיטָּן דִּי הַעֲנָט, האָט דָּאָס אַלְיָזָן פָּוּנְדָּעַסְטָוּעָן נִישְׁתָּגְעָנָט קְרִיכָן אַיְם אַזְ קָאָפְ אַרְיָין אַזְ ער האָט גּוֹלָאָכָט פּוֹן אַיְם מִיטָּן כּוֹיָל גְּרוּסָע צִוְּנָעָר, וְוָס האָבָּן וְוָיָס אַרְוּסָעָשָׁוִימָט פָּוּנְטָבָעָן. אַלְיָוָרְטָוּנְקָעָלְן פְּנִים.

אָוּ שָׁן הַיְמָל אָוּן וְאָסָעָר

זונט דער קוכער, ווֹאָס האָט זיך קיינכיאל נישט געאיילט,
געהאט שטענדייך פֵּיל צוּיט, האָט זיך אוֹיז שטראָק אַנגעהויבּן
צַוְּ חֶבְרוֹן מִיטְּן נְחָן, האָט עַר נָאָר מִיטְּן דַּעֲדָרָעָן גַּעֲקָטָן
אוֹיז דַּי יַדְּן. דַּי פְּרִיְנְטְשָׁאָפְּט אָוּוּשָׁן נְחָן אָנוּן דַּעֲם קַוְכָּעָר האָט
אַנְגַּעַחַלְטָן פּוֹן דַּעֲמָלָט אָן, בעַת דַּעֲרָ קַוְכָּעָר האָט זיך פָּאָר
נְחָן פְּונָאַנְדְּגַעַרְעַדְט אָן אִים גַּעַזְגַּט, אָן זַיְן חָלוּם אִיז צַוְּ
צַוְּ נָאָר אַמְּאָל אִין רַוְּסָלָאנְד אָנוּן צַוְּ בְּרַעְגָּעָן דַּעְם „קָאָמוֹנוֹז
מַאֲסָם“ צַוְּ זיך קִיּוֹן גַּרְוִיכְלָאָנְד... בַּיְיָ זַיְן קִידְּ האָט עַר,
בְּשִׁתְּקָה פָּאָרָן קָאָפְּטִיאָן, גַּעַהְעָט זַיְן אִיְינְן ווַיְינְקָל. עַר האָט
דָּאָרָט מִיטְּ קָאָטְשָׁעָרָעָס-אָוּן-לְאָפְּעָטָעָס אָוּתָיוֹת אַיְפְּגַעַשְׁבָּוּבָן
פְּאָרְשִׁידְעָנָעָ לְאָזְוּנְגָּעָן, אַיְפְּגַעַמְּאָלָן אָהָמָעָר מִיטְּ אָסָעָר אָוּן
בְּאַצְּירָת דָּאָס אַלְּצָ מִיטְּ אָקְלָיְוָן רְוִיטָ פְּעַנְדָּל. דָּאָס ווַיְינְקָל האָט
עַר אַנְגַּרְוָפָּן „מִקְּרָיְרָאָסְטָאָ“ אָנוּן דַּי פְּרִיעָרָ צִיּוֹת פְּאָרְכְּבָּרְגָּעָנָט
דָּאָרָט, גַּעַלְיָעָנָט אָבוֹךְ, גַּעַזְגָּעָן לְדוֹעָרָ מִיטְּ אָשְׁלַעַפְּרָאָרָקָפְּטָשָׁעָט
חוֹזָן דַּעְם האָט עַר אוֹיז אוֹיז אָטוֹיָה אָט טִילְשָׁוֹאָרְצָפְּאָרְקָפְּטָשָׁעָט
בְּלַעַכְּן אָנוּן רַאֲנְדָלָעָן אַיְפְּגַעַצְיָיכָנָט מִיטְּ קִרְיָיד אָהָמָעָר מִיטְּ
אָסָעָר...
אָסָעָר...

בָּאָלָד ווֹי דַּעְרָ קַוְכָּעָר האָט זיך בְּאַסְעָנָט מִיטְּ נְחָן, האָט עַר
אִים גַּעַלְעָפְּט צַוְּ זיך אִין קִידְּ אַרְיָין אָוּן מִיטְּ ווַיְסִידְעָשָׂוּמָטָע
צַיְּן אִין דַּעְם טוֹנְקָל-פְּעָטָן תְּמִימָוֹתְדִּיקְנָאָיָוֹן פְּנִים אַנְגַּעַוְיָוֹן
אִים דָּאָס ווַיְינְקָל. דַּי הַתְּלָהָבָות, דַּי קַנְדָּעָרְיָשָׁן פְּרִירָ אִין דַּעְם
צַעְוָאָקָסָעָנָעָם נָוָה וַיְוָנָעָם, ווֹיְבִיְיָ אָנוֹבָה, אִיז גַּעַוְעָן אוֹיז
גְּרוֹזָיס, אִיז עַר האָט אַזְוָשָׁ נְחָן אַרְיִינְגַּעַעַבָּאָפְּט אִין זַיְעָן הַאֲרִיךְ
פְּעָטָעָ, בְּעַרְיָשָׁעָ לְאָפְּעָט אָנוּן אִים גַּעַקְשָׁתָ אַלְעָ יַדְּן אִין דַּי אִוְיָגָן
אַרְיָין. נְחָן האָט זיך פְּאָרְשָׁעָט, זיך גַּעַרְיָיסָן פּוֹן זַיְעָן הַעָנָט,
אַבָּעָר עַר האָט אִים נִישְׁתָּאָרְוִיסְגָּנְלָאָזָט, אַיְבְּרָגְנָהָרוֹת צָעָנָדָ
לְקַעְרָ מַאְלָ אִיְינָס אָנוּן דַּאְסּוּלְבָּעָ:

— פִּילְאָס!... חֶבְרָ!... — האָט עַר נְחָן גַּעַלְעָפְּט גַּוְטְּ-כְּרָיְדָ
דְּעַרְיָשָׁ אַיְבָּרָ דַּעְרָ פְּלִיְיָצָעָ, צַוְּנָעָדְרִיקָט אִים מִיטְּן גַּוְיִסְן בּוֹיזָ
אָנוּן אִים מִיד גַּעַמְאָכָט מִיטְּ דַּי שְׁבָחִים, מַט וּוּעַלְכָּעָר עַר האָט
אִים כְּסָדָר בְּאַשְׁאָנָקָעָן, — בַּיְיָ מִיר זַעַנָּעָן אַלְעָ מַעְטָשָׁן נַלְיָיךְ...

צוישן חימלאון וואסער

וואין ראסיא... טערקן, יידן, בינזער, גרכין... בי מיר זענען
אלע ברידער... בי אלע פלייסט רויט בלוט... ניב די האנט,
אדעלפֿאָט... שטעראיין! דאס איז פאר דער נײַער וועלט, וואס
וועט איננויןן פומען!...

ער האט געוצט נחם האנט, אײַנְגּוּקְלָאָפְט מיט אים, נעד
שאָקְלָט די האנט אַרוֹיף און אַרְאָפֶ.

נֵח אַיִזְנָעַן גַּעֲשְׁטָאָפְט וְוַיְיַיְן אַקְלָעַם, נִישְׁתְּגַעְוּסְט וְוַאֲסָם
אַיְם צַו עַנְטָפְרָן, גַּעֲוָכְט עַפְעָמָס אַפְּאָסִיךְ וְוַאֲרָטָם, אַכְבָּעָר נִישְׁתְּ
געַפְונָעַן. די אַיְינְצְּלָנָעָ פַּאֲרַשְׁטָאָפְנָעַן וְוַעֲרָטָר דָּעַם קְוַכְּבָּרָט
הַאֲבָן אַיְם גַּעֲרִירָת אַוְן סְהָאָט אַיְם זַיְעַר פַּאֲרַדְרָאָסָן, וְוַאֲסָם עַד
אַיְזָן שְׁטוּס אַוְן דָּאסָן, וְוַאֲסָם עַד וּוְיל זָאנָן, קָעַן עַד שְׁוּסָם אַוְן
נִישְׁתְּ אַרוֹיְסְבָּרָעָנָעָן פָּוּן זִיךְרָן. אַוְיךְ האָט די יִידָּן גַּעֲרִירָת דָּעַם
קְוַכְּבָּרָט הַתְּלָהָבּוֹת, זַיְיָן קִינְדְּרִישְׁעָ פְּרִירָיָן סְאַיְזָן וְוַאֲרָעָט
גַּעֲוָאָרָן אַיְפָּן הַאֲרָצָן. פַּוְנְדָּעָסְטָוּעָנָן הַאֲבָן זַיְיָן זַיְקָן גַּעֲוָוִצְּלָט
מִיטָּן, וְוַאֲסָם עַד האָט גַּעֲפָנָעַן אַזָּא גַּוְטָן חָבָר, מִיטָּן וְוַעֲמָעָן
ער וְוַעֲטָן זַיְקָעָנָעַן "קָאַלְעִירָן" אַוְן אַפְּלָעָקָן אַבְּיַינְדָּל...

נֵח האָט נַאֲךְ אַלְיַזְּאָרְבָּיְנְרָט עַפְעָמָס אַיְן קָאָפֶ, גַּעֲוָכְט אַ
בְּאָסִיךְ וְוַאֲרָט צַו עַנְטָפְרָן דָּעַם קְוַכְּבָּרָט אַוְן קְוִים צְוָאָמָעָנָעָן
שְׂטִיקְעָוָעָט די וְוַעֲרָטָר:

— גַּעֲרִיכְתָּ, חָבָר... — האָט עַד גַּעֲרִידָת הַאַלְבָּאָוָף יַיְדִּישָׁ
— סְאַיְזָן נַאֲךְ גַּרְנִישְׁתָּ פַּאֲרַפְּאָלָן! דָּעַר נַצְחָן אַיְזָן זַיְכָּר אַוְנָן
זַעֲרָעָל!... וּוְיל אַיְזָן צַו די, וְוַאֲסָם וּוְעָלָן בָּאָטָש פָּאָלָן אַיְזָן שְׁלָאָכָּט...
אוֹן נַאֲךְ וּוְילָעָר אַיְזָן צַו די, וְוַאֲסָם וּוְעָלָן דָּעַרְלָעָבָן צַו זַעַן די
כְּפֶלֶה פָּוּנָם שְׁוֹנָאָן!...

פָּאָר רַאֲכָמָאָנָעָן אַיְזָן דָּעַר קְוַכְּבָּר וְוַיְיַיְזְרָאָפְלָן פָּוּנָם
חִימְלָ. עַד האָט שְׁוֹןָן אָוּמָעָטָם וְוַיְיַיְזְרָאָפְלָן אַוְיסְגּוּזְוּכְטָם,
אַכְבָּעָר אַשְׁאָר נִישְׁתְּגַעְתָּ גַּעֲקָעָנָט גַּעֲפִינָעָן. אוֹן סְאַיְזָן אַיְם אַיְינְגְּנָעָן
פָּאָלָן אַגְּדוֹלָנָק צַו נַיְיָן צֻוְמָק קְוַכְּבָּר אַוְן אַיְם פַּרְעָן אַוְיךְ אַשְׁאָר.
אוֹן דָּעַר קְוַכְּבָּר האָט פָּאָר אַיְם טַאָקָעָ אַשְׁאָר פָּוּנָם עַרְגְּנָעָץ אַוְיסְדָּיָן

צְוִישׁן הַיָּמֵן וְאַסְעָר

געדראצט. אמת איין, אז דער שאך איין געווען זיין און אלטער, אַ צְבָּרָאַכְעָנָר, אַ אַפְגָּנָרְבָּעָנָר, אַז מַעַן הַאֲטַ נִישְׁתַּגְעָנָט דַעֲקָנָט שְׂוֹאָרֶץ — אַבעָר דַעֲקָעָנָעָן וְעַלְכָעָ פִינְגָר אַיז וּוַיִּם אַזְוַיְלָבָע שְׂוֹאָרֶץ — אַבעָר ס'אַיז אלְעָז בעסער געווען ווי גאנְרְנִישְׁט. רַאַכְמָאַן הַאֲט בַּאלְד אוַיְפָן אַרט גַעֲפָנוּן אַז עַצָּה, ווי צַו דַעֲקָעָנָעָן פָוּ וּוַיִּים בֵּין שְׂוֹאָרֶץ אַזְוַיְלָבָעָן דַי שְׂוֹאָרֶץ פִינְגָר שְׂוֹאָרֶץ פָעָדים אוַיְפָן האַלְז.

ראַכְמָאַן הַאֲט אַוִיסְגָּזְוָכָט גַעֲטָאַנָּעָן אַזְוַיְלָבָע זִיךְ גַעֲזָעַט שְׁפִילְן אַ פָּאַרְטְּיוּ. בַיּוֹם שְׁפִילְן הַאֲט וְרַאַכְמָאַן זִיין אַ סְךְ חַנְחָה גַעֲהָאַט. ער איין גַעֲוָסְן מִיט אַ סְךְ חַשְׁיכָות אַזְוַיְלָבָע קָאָפְלָ, וּוְאָסְמָעָה אַזְוַיְלָבָע קָאָפְלָ, וּוְאָסְמָעָה אַזְוַיְלָבָע מִיט זִיְינָע אַיְידְלְ-זְוִיְיסָע הַעַנְטָ. בַעַת ער הַאֲט זִיךְ טִיף פָאַרְטְּ מְרַאַבָּט אַבעָר אַזְוַיְלָבָע, אַזְוַיְלָבָע דַאָס קָאָפְלָ גַעֲוָסְן בֵּין אַזְוַיְלָבָע נִירְעַדְקָ-אַנְגָּעָרְקָט אוַיְפָן שְׁטָעָרָן, אַז אַטְ-אַטְ פָּאָלָט עַם אַרְאָפְטָ. עַם הַאֲט אַים בְּלוּוּי גַעֲפָלָט אַפְּרִירָאָסָ, וּוְאָסְמָעָה צְווֹאָרָעָ מְעַנְגָּעָנוּמוּן בֵּין אַים דַי גַעֲדָאַנְקָעָן. פָוּ צְעַטְרָאַנְקָיִת הַאֲט עַר זִיךְ גַעֲכָאָפְטָ אַלְעָמָאָל צַו דַעַר וְוַעֲסָטָלְ-קָעָשָׁעָן, וּוּס'אַיז גַעַד לְעָגָן דַי פָאַפְּרִירָאָסְ-פָּוּשָׁעָ, פָאַרְגָּעָן, אַז ער הַאֲט שְׁוִין לְאַנְגָּ נִשְׁתַּת לְיִינָן דַאָרָט קִיְין פָאַפְּרִירָאָסָן. ער הַאֲט גַעֲלָאָזָן פָוּ חַיִּים אַזְוַיְלָבָעַדְעַלְעָ אַרְיוֹן, זִיךְ בָּאַקְלָאַגָּט, וּוְאָסְמָנָאָזָן מְאַכְטָ נִשְׁתַּת קִיְין צַוְגָן. בָאַטְשָׁ ער אַלְיִין הַאֲט זִיין לְאַנְגָּ נִעְלָמָרְט אַיְדָעָר אַזְוַיְלָבָע אַנְדָרְצָוּ רַעַמְאָלָט, וּוְעַן ער הַאֲט גַעֲהָאַלְטָן שְׁמָאָלָ, נְאָרָר ער הַאֲט גַעֲלָעָט גַעֲמָעָט טַרְאָכָטָן אַזְוַיְלָבָע קִיְין אַנְדָרְדָעָר נִשְׁתַּת. אַלְעָמָאָלָ, אַז ער הַאֲט שְׁלָעָכָט גַעֲהָאַלְטָן הַאֲט ער אַפְּיִלוּ הַוִּיחָדָה גַעֲטָרָאַכְטָ, גַעֲרָעָדָט צַו זִיךְ אַלְיִין, גַעֲפָרָט מִיט דַעַר הַאֲט אַיבָּעָרָן אַוִיסְגָּזְוָכָט שְׁאַרְכְּרָעָטָלָ:

— וּוְעַלְעַד נִיְין דַא מִיטָוּ רַאְךְ, וּוְעַט ער נִיְין אַהֲרָ... —
הַאֲט ער הוֹיְךְ גַעֲטָרָאַכְט אַזְוַיְלָבָע גַעֲרָעָדָט צַו זִיךְ מִיט אַגְּנוּן —
וּוְעַלְעַד נִיְין אַהֲרָ, וּוְעַט ער נִיְין דַא... כְּבִין גּוֹט אַזְוַיְלָבָע
אוֹן וּוּ קְרִיכְטָמָעָן דַא אַרוּסָ, רַבּוֹתָ?...
ראַכְמָאַן הַאֲט זִיין דַעַר גַעֲהָאַלְטָן פָוּ זִין שְׁפִילְן, גַעֲוָאָלָט, אַז

צוישן הימל און הוואסער

מענטשן זאלן זען זייןנע טיעערע געגע. אבער טאumar האט מען זיך אַרוֹמְגָעַשְׁטָעלַט אַרְוּם אִים אָזֶן גַּעֲנֵבֶן אִים עַצּוֹת, האט עס אִים מִמְשֵׁה גַּעֲקָסֶט שְׂטִיקָעֶר גַּעֲזָוָנֶט, וַיְוַיל עַר האט פִּינֶּט נָעַז האט סִיבְּיָצְרָם, וַיְיַסֵּם. אָז מַעַן האט אִים אַונְטַעֲרַגְזָאָזֶט אַצּוֹג, האט עס אִים אַונְטַעֲרַגְזָאָזֶט, וַיְיַסֵּם. עַר האט בעט-דְּמָעָשָׂה נַאֲרַנְיִשְׁט גַּעֲזָאָזֶט, זיך פָּאוֹוָאַלְיָעָ אַוְיְגָעַהוּבוּבָן. עַר האט בעט-דְּמָעָשָׂה אַפְּגָעַטְעָטָן דָּאָס אַרט יַעֲנַעַמְעָן, וַואָס האט זיך גַּעֲוָאָגָט אַנְצָוָרְפָּן מִיט אַוְאָרט: — זַעַצְתָּ אַיְיךְ... — האט ער אַגְּנָעָוָיזָן מִיט אַסְךְ גַּעַמְאָכָּט עַר גַּעַרְלִידְקִוִּיט אַוְיָפָּרְדָּעָר שְׁטוֹל — אָז אַיְיר זַעַנְתָּ אַזְוִי קְלוֹג, נַעַמְתָּ אַיְיר אַיבָּעָר דִּי פָּאָרְטִיָּעָן! נַעַמְתָּ אַיְיךְ דָּאָס חֻמְשָׁל אָזֶן גַּיְיט אַיְיר אַיְין חָדָר אַרְיוֹן... לְאָמֵיר טַאָקָעָע זען, וַואָס פָּאָר אַצְּעַלְיוֹנָעָר אַיְיר זַעַנְתָּ!... מַנְעָ...
דָּאָס עַרְגָּסְטָע אַיְזָן אַבָּעָר מִיט אִים גַּעַוְעָן, אָז עַר האט גַּעַהְאַלְטָן בַּיּוֹם פָּאָרְשְׁפִּילָן. דַּעַמְּאָלָט אַיְזָן עַר שְׁוִין אַיְנָגָאנְצָן אַרְוִוִּיס פָּוּן דִּי בְּלִים, אַרְגָּנָעָכָאָפָּט דַּעַם קַעַנְגִּיג, פָּאָרְשָׁטְעָקָט אִים צַו זיך אַיְן דַּעַר קַעַשְׁעָנָע אָזֶן אִים בַּשּׁוֹמְדָאָפָּן נַיְשָׁט גַּעַוְאָלָט מַעַר אַרְוִוִּיסְגָּעָבָן:

— דַּעַם קַעַנְגִּיג נִיבְּךְ נַיְשָׁט! — האט ער זיך גַּעַהְיִצְתָּ אָזֶן אַוְיְגָעַשְׁטָעלַט צְוּוִי פִּינְגָן — בַּיִּמְרָא אִיז עַס נַיְשָׁט קִין גַּעַוְוָר נַעַנְעָ פָּאָרְטִיָּעָן... דַּעַר קַעַנְגִּיג לְיָגָט בַּיִּמְרָא דָּאָז אַיְן דַּעַר קַעַשְׁעָנָע... אַפְּיָוָן וּוּלְלָעָדָק אִים אַרְוִיְּסָגָעָבָן!... רַאֲכָמָאָן האט מִיט קִין יַעֲדָן אַיְיָעָם גַּעַשְׁפִּילָט אָזֶן סָאִיז אִים גַּעַנְגָּנָעָן כְּמִשְׁ אַיְזָן לְעָבָן, אָז פָּאֲבִיאָשׁ זַאְל מַאֲכָן מִיט אִים אַפְּאָרְטִיָּע אָזֶן זיך אַבְּסָלָ פָּאָרְגָּעָסָן. אַבָּעָר פָּאֲבִיאָשׁ האט אַפְּיָלוֹ נַיְשָׁט גַּעַהְעָרָט, וַואָס עַר רַעַדְתָּ צַו אִים, נַיְשָׁט גַּעַוּסָט, וַואָס עַר וַיְיל פָּוּן אִים הַאֲבָן. עַר אִיז אַיְצָט אַיְנָגָאנְצָן פָּאָרְטָן גַּעַוְעָן אִין זיך, מִיט קִיְּנָעָם נַיְשָׁט גַּעַרְעָדָט, מִיט קִיְּנָעָם זיך נַיְשָׁט אַפְּגָעָבָן. עַר אִיז שְׁוִין גַּעַוְוָעָן אַיְצָט אַיְנָגָאנְצָן זַיְכָעָר, אָז דִּי שִׁיפָּה וּוּט זיך אַיְנָרְגָּעָץ נַיְשָׁט דַּעַרְשְׁלָעָפָן, אָז מַנְחָסָתָם זַעַנְעָן דִּי פָּאָפְּיוֹן נַיְשָׁט קִין רַיְכְּטִיקָעָן, מַזְדַּהְסָתָם פָּעַלְתָּ זַיְוָעָפָם, וַואָס מַעַן וַיְיל זיך, דָּאָס בִּיסְלָ יַדְוָן, אַיְנָרְגָּעָץ נַיְשָׁט אַרְיוֹנְלָאָזָן. דַּעַר

צוֹוִישׁן חַיְמָל אָזֶן וּאַסְעָר

קאפיטאן האט געமזט נעמען יונע אפטויקי פאר פירן זיין. ער
וויל גארנישט אויסזאגן דערפֿון. מִרְיוֹדָע וּדְעָר קַאֲפִיטָאָן,
דעָר צָוְרִיךְהַיּוֹדִים, פִּירְט זַיְהָ ער שלעפעז זַיְהָ זְבָעָר זְלִיכָּס צָוָם
דייטש אין די הענט אַרְיָין! וְאַסְטָלַט ער זַיְהָ עַפְעָם אַיְן
איַיְן אוֹיסְבָּאַהָלָטָן אַוְיפָּן יֵסָן? אַיְן נָאָךְ וּאַסְזִיזָשׁ טוֹגָן דָּאָם
לאָגָנָע שְׁלַעַפְּן זַיְהָ, בעסער אַיְן שְׁוִין צַוְּמָאָכָן אַסְפָּרְזָה צָוָם דָּעָם
אלעמען וְאַסְטָלַט ער שְׂוִין סִירְיוֹוִי נִישְׁתָּחַ
קָוְקָן מַעְרָגָן גְּלִיכָּס אין די אַוְינָן אַרְיָין. זַיְהָ זְצָטָם כָּסְדָּר אַוְרָה אַיְן
אָדָם, וּוּי אַפְּלָאָעָן, קָעָן קוֹיָם דִּירָן מִיטָּדִי פִּים אַוְן הַאַלְטָט אַיְן
איַיְן גְּלָאָצָן מִיטָּדִי אַוְינָן. ער קָעָן נִישְׁתָּחַ פָּאַרְטְּרוֹגָן אַוְרָגָאָצָן
אוֹוְרָה אַיְם מִיטָּדִי אַוְינָן. אַירְעָ אַוְינָן לאָזֶן אַיְם נִישְׁתָּחַ צָוְדָרוֹ. זַיְהָ
ניַיְעַן אַיְם נָאָךְ וּוּי ער טָוָם זַיְהָ נָאָר אַקְעָר אַזְן אַדְרִי אַזְן
שְׁרִיעָן צַוְּאָיָם:

— מעדרער, דו ביזט דער גורְטָן! דו ביזט אין אלְזָ שְׁוָלָץ
דיַקְ! — שְׁרִיעָן צַוְּאָיָם דיַ אַוְינָן — דו האָסְטָט מִיר אַוְעַקְנָעַץ
הַרְגָּעַט דָּאָם קִינְדָּה... וּוּעָן נִשְׁתָּחַ דוּ, וְאַלְטָט נָאָךְ אלְזָ גּוֹט גּוֹעַץ
וּוּעָן!... דִּיְוָן פְּחַדְנוֹת, דִּיְוָן צִיטָעָן אַיבָּעָר דָּעָר אַיְינְגָנָעָר פָּעָל,
איַז שְׁוְלִידְיקָן! וְאַסְטָט גַּעַלְאָזָט אַרְמוֹגִינִּין דָּאָם קִינְדָּה מִיטָּדִי
קְרֻעָנָס?... פָּאַרְוּאָסְטָה אַסְטָט קִינְעָם נִשְׁרָאָלָה אַזְעָאנְגָּט?...
גּוֹט גּוֹוֹעָן! דו האָסְטָט מִיר אַוְעַקְנָעַץ הַרְגָּעַט דִּיְ טָאַכְטָעָר אַזְן דָּעָם
זַוְּן!... דו מְשֻׁגְעָנָעָר קָאָפְּ, דָוְ!...

פָּאַכְיָאָשָׁה האָט אַוְיְסָגְעָמִיטָן דָּאָם וּוּבָה. וְאַלְטָט זַיְהָ כָּאַטְשָׁ
כָּסְדָּר נִשְׁתָּחַ אַזְוִי עַקְשָׁנוֹתְדִּיק גַּעַשְׁוֹוִיגָן. וְאַלְטָט זַיְהָ כָּאַטְשָׁ אַוְיָסְטָ
גַּעַרְעַט צַוְּאָיָם אַז אַאֲרָטָן! דָּאָם שְׁוֹוִיָּין אַזְן גּוֹוֹעָן נָאָךְ פִּילְ
עַרְגָּעָר וּוּי גַּעַרְעַט, וּוּי זַיְהָ וְאַלְטָט צַוְּאָיָם גַּעַרְגָּעָט גַּרְוִיסָּעָ טָעָנוֹת.
דָּאָם שְׁוֹוִיָּין האָט גַּעַרְעַט דִּיבְּרוֹים, אַרְיִינְגָּעָרָכָן טִוְּה אַיְן
אַיְם אַזְן גַּעַגְבָּרָט אַזְן גַּעַגְבָּנָאָט.

פָּאַכְיָאָשָׁה האָט פָּוָן דָּעָם אלְעַמְּעָן קִינְעָם נִשְׁתָּחַ דָּעַרְצִוְּלָטָן,
זַיְהָ נִשְׁתָּחַ פָּאַרְטְּרוֹוֹט פָּאַר קִינְעָם, גַּעַרְקָט אַיְן זַיְהָ. ער האָט
שְׁוִין מַעְרָגָן פָּאַר קִינְעָם נִשְׁתָּחַ אַרְוִיסְגָּעוֹווֹזָן קִיּוֹן שְׁרָעָקָ, סְאַיְזָ

צו ישן הייל און הוואטער

אים שווין אלע איזונס געווען. אז קיינער האט נישט מורה, וואס ער דארף עד פונקט זיין דער יוצא מן הכלל? נאך וואס דארף ער זיך דאס איזו מיאום מאכ', פארשוווארטן דאס פנים בי אנדערע? אז קיינער הערט זיך צו אים סייזוי נישט צו, וויל אים נישט ואראדשטיין. איצט וויל שווין אפלו דאס איינגענע וויב אים נישט באראשטיין, קומט זיך מער נישט אויף אים אום. מען האט בלויו איזו איזם רהמנות. בלויו אויס מיטליך רעדט מען נאך אמאָל אַ ווארט זיך צו אים. ער פילט דאס גוט, קיין פינגער איזן מוייל אריין דארף מען אים נישט לייגן. אז פון שטענדייך אַן זינט עד געדענטקז זיך, האט מען אים איבעריך נישט ליב געהאטן, שווין קליענויזי האָבן אים די יונגלעך אויסגעטימן. אַפְנִים, אז עס שטעקט עפֿעַס אַין אים איזונס, וואס מענטשן האָבן פִּינְט.

ער געדענטקז גאנץ גוט, אז שווין יונגלויי אַין געד איז ער שטענדייך געאנגען זיין איינגעגעם וועגן, אַון געווען ער איז אונד טערגעוואָקסן אַיז ער געווען אייביך ברוגזן מיטן טאטן. ער טאטע זייןער, ר' פישל סאדאָויניך, אַיז געווען אַ ייד אַ בעל-פרנסה, אַ שאָרְפֶּעֶר חסיד דעם „גערערס“. פָּאָרְן גָּרְעָרְדָּוָאָלְטָהָרָה, ער געשטרעקט דאס לאָבען, ער וואָלְטָג געאנגען פָּאָר אַים אַיז קוֹרְשֵׁהָשָׁם. ער אַיז גָּרְיִיט געוען ערְּדָן אַיזנְצִיקָן, וואס וואָלְטָג זיך אַנגָּעָרְפָּן עפֿעַס מיט אַ וואָרט קעְגָּן רְבִּין, עוקָר מִן הַשּׁוֹרֶשׁ צו זיין, צו געְבָּן פָּעַטְשׁ וְיִדְיַה בְּרַעֲטָר. ער טאטע אַיז אלְּיאָן ווַיִּיטְנִישְׁט געוען קיִינְתְּלִימִידְהָכְבָּם, ווַיִּיטְנִישְׁט געוען פָּוּן קעְנָעָן לעירנען. ער אַיז געוען אַ קלְּיָין יִידְל מִיט אַ קָּאָלְטָעָנָאָטָעָר באָרֶה, מִיט אַ כְּךָ חֻזְּפָה אַיז זַיִד, מִיט תְּקִיפָּות, גַּעֲדוֹצָט אַפְּלוּ עַלְתָּעָרָע יְהָזָן-פָּוּן זַיִד, גַּעֲזָגָט זַיִד מוֹסָה, גַּעֲשָׂרִין אַיז זַיִד, ווַיִּאוֹתֵא אַיז יונגלעך. ער אַיז אַבעָר געוען שְׁטָאָרָפָט אַ גַּלוֹבְּקָעָר אַיז בי זיך אַיז שְׁטוּב אַיזפְּגָּעָנוּמָן דַּי אַלְעָאָרְעָמָע חַסְידִים, וואס האָבן נִישְׁט געהאט אַיז קיִינְתְּלִימִידְהָכְבָּם רְבִּין. דַּי חַסְידִים זעְנָעָן אַפְּטָהָלָאָפָּן אַין דַּעַר סְטָאָדָלָע אַוְיָפָּן हַיִּי, אַ סְּדָמָל אַפְּלוּ אַין קָאָמָעָר,

צווישן הימל אונ-וואסער

וואו ס'אייז געלעגן דאס אוייבסט, געווען פול אין אלע ווינקעלען. זוי האבן זיך געפריגט צווישן זיך, זיך געשפארט אין דבריה תורה, אַרְוָמֶנְגָּרָאָכָן אֵין דִי בְּלֹיוֹעַט טְלִימִתְקָטָנָם אֵין סָאָד צְווִישָׁן דעם הויבן נראז און צווישן דִי גַּעֲדִיכְבָּעַט בִּימְעָר מִיט דִי פָּרוֹת, ווֹאָס הָאָבָן גַּעֲטִיפָּט מִיט שָׁאָרְפָּן, שְׁכָרְזִיסְקָן זָאָפָט אָן פָּוֹן שְׁפָע אַרְאָפְּגָנְשָׁוּעָרְט דִי צְווִישָׁן צַו דַּעַר עַרְד. דַּעַר טָאָטָע זְוִינְגָּר, ווֹאָס הָאָט זִיך אַפְּלִיכְוָא אַפְּט גַּעֲנוֹרִיסְט מִיט זַיְן עַמְּדָה הָאָרְצָוֹת, גַּעֲשְׁרִינְגָן, אֹז דַּעַר עַיקָּר דַּאֲרָךְ מַעַן זַיְן אַרְאָשָׁמִים, הָאָט נִישְׁט אַיְבָּעָרִיךְ לִיב גַּעֲהָט קִיְּן ווֹוִילְעָרְנָעָרָם, גַּעֲהָלָטָן, אֹז דִי יְוָנְגָעְלִיְּטָלָעָן, ווֹאָס קַוְוִעְטָשָׁן סְכָדָר דִי בָּאָנָק, זְוַעַנְעָן דִי עַרְשָׁטָע אַרְאָפְּגָנְזָוִינָן פָּוֹן דְּרָכְהִישָׁר. הָאָט עַר זִיך טָאָשָׁע נִשְׁט גַּוְט גַּעְפִּילָט, וְעַן דִי חַסִּידִים הָאָבָן זִיך גַּעֲשָׁפָרְט אֵין לְעַרְנָעָן, אַכְּךְ נִשְׁט פָּאָרְשָׁטָאנָעָן פָּוֹן דָעַם, ווֹאָס זַיְן רַעַדְןָעָן.

ער, פָּאַבְּיָאָשׁ, הָאָט דַּוְוקָא יָא גַּעֲהָאָט אַיְדִּיעָה אֵין דָעַם, זַוְאָס דִי חַסִּידִים שְׁפָאָרְזָן זִיך, גַּעֲקָעָנְטָד דַּוְוקָא יָא לְעַרְנָעָן, אַבְּעָר עַר אַיְזָן שַׁוְּן ווַיְוִיט גַּעֲוָעָן פָּוֹן דָעַם אַלְעָמָעָן, שְׁוַיְן פָּוֹן לְאָגָן קָאַלְיָע גַּעֲוָעָן. עַר הָאָט שַׁוְּן אַפְּלִיכְוָא אַרְוָמְשָׁפְּאָצְּרָט מִיט אַמְּיָידָל, קִיְּנָעָר זָאָל אִים נִשְׁטָמָע זְוַעַנְעָן אֵין דָאָס יְוָנָגָע ווֹוִיךְ-שְׁפָרָאָצְּנָדְקוּע בעַרְדָּל זְוַיְנָס אַרְאָפְּגָנְזָוָמָעָן מִיט עַפְּעָם אַפְּרָאָשִׁיךְ, אַזְוִי, אָז דִי בָּאָקָן זְוַעַנְעָן שְׁטָעָנְדִּיק בַּיִּים גַּעֲבְּלִיבָּן גַּלְאָטָיק. דַּעַר פָּאָר טָעָר, אַיְבָּיק אַפְּרָטָפְּרָעָטָעָר, הָאָט וְעַן גַּרְנִינְשָׁט גַּעֲוָוָסָט, גַּרְנִינְשָׁט בָּאָמָרְקָט, בֵּין עַם הָאָט אִים אַיְנָמָאָל אַוְיְגָנְעָמָאָכָט דִי אַוְיָגָן עַפְּעָם אַחֲסִידָה:

— הא, פִּישְׁלָ, שִׁינְעָן מַעְשִׁוֹת הָאָב יְעַד זִיך דָאָס אַנְגָּע הערט וְעַן דִּין נְחַמְּיהָן... — הָאָט עַר זִיך אַנְגָּרְוָפָן צָוּם טָאָטָן אָוֹן בְּשֻׁעַת-מְעָשָׁה אִים, פָּאַבְּיָאָשׁ, צְוַגְּהָאָלְטָן, עַר זָאָל נִשְׁטָמָע אַנְטָלוֹיָפָן — מַעַן הָאָט אִים גַּעֲזָעָן דָעַם יְוָנָג דִּינְיָעָם אַרְוָמְשָׁעָפָן זִיך מִיט אַמְּוִיד! דַּאֲכָט זִיך מִיר, אֹז דַּעַר יְוָנָג אַיְזָן גַּעֲכָפָט אַוְיָה דַּעַר מְעָשָׁה! אַוְוָעָק לְתוּבוֹת-דָעָה! קוֹק זִיך נָאָד צַו אִים צַו... ס'וֹאָקָסָט דָאָךְ גַּרְנִינְשָׁט בַּיִּים קִיְּן בָּאָרְדָה! ווֹאָס אַיְזָן עַפְּעָם

צוישן הייל און וואסער

די מעשה, פישל?... פלאייפלאים!... און קוק נאר אן די יוזשע...
ニישטא קיין פיצ'ל ארט מעד אויה פיין חפיילן!
דער טאטע אין צו אים צונגעאנגען, זיך אינגעוקט אין
אים פון דער נאענט, גזען, אז דער חסיד אין גערעקט און
באלד אויפן ארט אראפנעלאומות אים צוווי פיערדיקע פטעש,
או ס'חאט אוש אפנעהיליכט:

— נאידר פאל דער באָרד און נאידר פאל דער מולד! —
האט דער פאמער געציילט די פטעש — יעכ'ל דער עופר מן
השורש זיין, דו שיינגעץ אינגעער! דו בן סורר ומורה! כ'ל דיך
דא אויפן ארט דורך! לאַבּוֹן עוכבר ישראלי! אַרוֹים פון מיין
שטוב, דו גוי גמור, דו!...

ער איז באָלד אועוק פון שטוב, מיטגענומען דעם טאטנס
צען פיערדיקע פינגער אויה בידיע באָקן. ער מיטן טאטן זעֶר
גען זיך געלבן דם-ישנאים אויה אייביך. אַפְּלוּ חתונה געד
האט ער אן דעם טאטנס הסכמה. אַבער דעם טאטנס חוצפה
האט ער אויה אייביך מיטגענומען מיט זיך. ער איז, פונקט ווי
דער טאטע, געשפֿרָגְּנָעָן יעדן איניעס אַין פְּנִים אַרְיוֹן, געד
מיינט, אַז ער וויסט אַלְּזַן, קיין שם זאָך אויה דער וועלט איז
בי אים נישט געוווען קיין ניעים, וועגן אַלְּזַן האט ער שוֹן פון
בריער געהרט און געווסט. אַבער די תקופות, די זוכערקיוט
בונם טאטן האט ער נישט געהאט אַין זיך, זיך אייביך אַרְומָט
געטראָגן מיט אַ מורה, מיט עפּעס אַן אָומוֹר, וואָס האט אים
קיינמאָל נישט אַפְּנָעָלָאָוט, ווי ס'וֹאָלָט וועדר כסדר געטהאנען
היינטער זיינע פְּלִיאַיצָּעָם. אַין דער פרנְסָה אַין אוֹיך נישט
געגעאנגען, באָטש ער איז געוווען אַזְוֵי זוכער, אַז ווי נאָר ער
וועט אַוועק פֿונְס טאטן, וואָס האט אים קיינמאָל נישט געלאָאָוט
זיך געמען אַזְוֵי יונְג צָוּמָסְהָר, וועט ער אויפְּרוֹדָעָן אַ וועלט.
עם אַין אַים אַין מסחר נישט געגעאנגען אַין ער האָט געמוֹזָט
בליבּוֹן בלויַז בי דער מלאָכה. ער האָט געפּוֹרְט אַ טאנְדְּרוּטָר
וואָאָרְשְׁטָאָט, אוַיסְגָּעָרְבָּעָט קְוָרְטָקָעָם, הוֹזָן, מאָרְינְגָּרְקָעָם
בָּאָר די פּוּוּרִים. באָטש ער אַין געוווען אַ גְּרוֹסָעָר אַיְנְרִיסָּעָר,

צְוּ יִשְׁנֵה יַמָּלָא אָוֹן וְאָסָעָד

געארבעט בייטאג און ביינאכט, האט ער קוים צווזמעגעער שטאָרְקָעֶט די פֿרְנָסָה. ער האט פֿוֹן אָוּמְעָטָם גַּרְזִיסָן אָוֹן גַּעַר ברענט אלְזַן צו זיך אַין שְׁטוּב אַרְיָין פֿאַר זַיְן וְוַיְבָן אָוֹן קִינְיָה דּוּרְלָעָך. אָוֹן ער וּוּאַלְטָשׁוֹן יַאֲקָאַשׁ דָּאַס שְׂטִיקָל בְּרוּוּת גַּעַר האט, נִישְׁתַּחַת גַּעַדָּרְפָּט מַעַר אָזְזַי שְׁוֹועֵר הַאֲרֻעוּעָן בַּי זַיְך אַין וּוּאַרְשָׁטָאַט, נַאֲרָעַפְּעָם אָזְזַי שְׁוֹועֵר האט אַין אִים גַּעַשְׁטָקָט אָוֹן די מַוְּרָא פֿאַרְן מַאֲרָגָן האט אַלְזַן נִישְׁתַּחַת אַפְּגָנְעָאָות.

ער האט אָזְזַי שְׁוֹועֵר גַּעַמוֹת אַרְבָּעָטָן די גַּאנְצָעָז יַאֲרָן זַיְינְעָ, בַּיְזָ ער האט זַיְך דְּעַרְשָׁלָאָגָן צו עַפְּעָם. אַבְּעָר סַאיְזָ אִים באַשְׁעָרָט גַּעַוּעַן צְרוּקָ מִיט אַיְינְמָאָל צו פֿאַרְלִירָן אַלְצְדִּינְגָּן, וּוּאַס ער האט קוּמָ מִיט די נַעֲגָל אַלְעָז זַיְינְעָ יַאֲרָן צוֹזָאַמְעָנְגָּעָר קְרָאַצָּט. אָוֹן ער האט דָּאַס אַלְזַן, וּוּאַס האט אִים אַזְוִיפְּלִיָּה אָוֹן גַּעַוּונְתָּ גַּעַקְאָסָט, נִשְׁתַּחַת גַּעַוְאַלְטָ אָזְזַי שְׁנַעַל אַוּוּקְעַגְעָבָן, גַּעַר לְאַדְעָוָעָט דָּאַס גַּאנְצָעָז בִּיסְלָהָאַכְּבָאַזְגָּנוֹתָס זַיְינְס אַוְיָה אַפְּרָד אָרוּוֹת, וּוּעָן אַרְוָם האט שַׁוִּין די וּוּעַלְטָ גַּעַרְבָּעָט אָוֹן יַעַד מִינְוָט אַיז גַּעַוּעַן טִיעָר, וּוּיְלָ דָּאַס לְעַבְּנָן אִיז גַּעַשְׁטָאַגָּעָן אָוֹן קָאָן, גַּעַר האַגְּגָעָן אַוְיָה אַהֲרָה. אַבְּעָר אִים אַיז דָּאַס לְעַבְּנָן נִשְׁתַּחַת אַנְגָּגָאָר גַּעַן. אָוֹן דָּעַם בִּיסְלָהָפֿאַרְמָעָן זַיְינְעָם, האט שַׁוִּין די וּוּעַלְטָ נִשְׁתַּחַת גַּעַהְאָט מַעַר פֿאַר אִים קִיְּן שָׁוָּם זַיְן. ער האט מִיט די לְעַצְמָע כּוֹחוֹת גַּעַרְבָּעָט, זַיְך גַּעַבְּאָהָן אִיז טִיבְּנָן שְׁוּוּוֹיָס, דָּאַס העַמְּד אַיז גַּעַוּעַן אַוְיָה אִים פֿיטְשָׁנָאָס. ער אַיז אַלְעַמְּלָאָל אַרְיְינְגְּעָלָאָפְּן אָוֹן אַרְיוּסְגְּעָלָאָפְּן פֿוֹן שְׁטוּבָה. אַנְגָּגָלָאָדָנָט פֿרִישָׁ מִיט בְּלָעְלָיָי שְׁטוּבִּיחְפִּצִּים, וּוּאַס האַבָּן אַרְדָּאַפְּגָנְשָׁוּעָרָט צַו דָּעַר עַדְהָזָה גַּעַבְּנָן קְלִיְּ��נָעָם גַּוָּף. ער האט אַפְּלָוּ גַּעַוְאַלְטָ מִיטְנָעָמָן מִיט זַיְך דָּאַס מַעְבָּל, גַּעַטְרָאָגָן פֿוֹן שְׁטוּבָה אַרְוָם אַיְינְעָרָל אַלְיָוָן דָּעַם שְׁוֹועָרָן אָוֹן גְּרוּיסָן טִישָׁ, זַיְך קוּמָ גַּעַקְעָנָט מִיט אִים אַז עַזְחָה גַּעַבְּנָן, וּוּיָה אַמְּרוֹאַשְׁקָעָ, וּוּאַס שְׁלַעְפָּט אַזְוְגָּרוֹס שְׁפָעַנְדָּל. די מַעְנְטָשָׁן האַבָּן גַּעַלְאָכָט פֿוֹן אִים אַיז די פֿוֹיסְטָן, גַּעַמְאָכָט פֿוֹן אִים דָּאַס גַּעַנְאָר. דָּעַר בְּלָעְלָהָה האט אִים אַוְנְטָעְרָגְנָיאָגָט, גַּעַשְׁרָיָנָן אַוְיָה אִים, גַּעַזְוְידָלָט מִיט דָּעַר בְּלָאַטָּע צּוּגְלִיָּה, גַּעַסְטְּרָאַשָּׁעָט אַלְעַמְּלָאָל אַז ער וּוּעָט אִים אַיְבָּרָאָלָאָזָן מִיט הַאֲקָלְ-פֿאָקָל. אַבְּעָר ער אַיז

צָוִישׁן חַמְלָאָן וּאַסְעָר

געווען טוביך צו די אלע געלעכטערן און צו די אלע געשרייען,
פון גארנישט געוואלט וויסן. דאס וויב איז געתטאנען ווי אוויף
היעסע קoilן, פארשטעלט פאר אים די טיר פון הויז און געמאכט
געוואלאדען:

— משוגעגער!... — האט זי זיך געריסן, נישט געוווסט
וואס מיט אים צו טונ — וו שאלעפסטו דאס אלצדינגע, משוגעגע
נעיל!... רاطעוווע דיר דאס לעבן פריער! וואס טוסט? וו וועסטו
דיך מיט דעם אלעם אהנטזון!... ביזטאך א מעדער צו דינגע
קינדרע! אוי, מענטשן, כהאָב נישט קיון כוח צו אים! ס'אי
דאך סכבות נפשות!... יעדע מינוט, וואס הו ווארטסט, איז א
גריסע זינדר!...

אבער ער האט זי נישט געפאַלט, אויך אירע רייד נישט
געוואלט הערן, נישט פארשטאנען, וואס זי וויל פון אים האבן
און זי אַנגעקוּט מיט זיין קלינע אייגעלעך. וואס זענען
מבלולבלידיק-זינך געלאָפּן אַחין און צוריך, זי צערדאָקענע
היחלע.

ווען ער האט זיך סוכיבַֿלְסֹוֹר אַוִיסְגַּעֲפְּלִיבָן אֵין ווּגְ אַרְיִין,
איו שוין געוווען צו שפטעט. אויפּן וועג האבן אים די דיטשין
געטראָפּן, אַיבְּרָעָנְעָקָעָרְט וְעַם פּוֹלְאַגְּנָעָלָדָרְטָן וְאָנָן מִיטְ
קִינְדָּר אַוִיפּן סָאָמָע שְׁפִּיעַ, וְעַר שְׁטִיטַת אָוָן גִּימְפַּט. זיְיַהְיָה
אַרְיִינְגָּהָאָקְט די בְּלָאַקְנְּדִיקְרָנְאָקְעָטָה בְּאַנְגָּעָטָן אֵין די אלע
חַפְּצִים. שְׂיָעַר נִישְׁט דְּרוֹכְנֶשְׁטָאָכָן די קִינְדָּר, גַּעֲמָאָכָט פָּוּנְ
אלְץָאָש. עַר אֵין אַפְּאַלְאַנְיִידָר גַּעַטְוֹן אוֹיָה דֻּעַם בָּאָרְגָּ
כִּיסְטָמִיט בַּיְדָע הַעַנְטָבָאָרוּם, זיך אַוִיסְגַּעְזְּוִינְגָן אֵין זַיְן גַּאֲנָרְ
צָעֵר גְּרוּסִים, וְעַר וְאַלְטָט זיך גַּעֲגָרִיט אַוִיסְצְּוִינְגָן צָוְגְּלִיךְ מִיטְ
די אלע זאָכָן. דאס וויב האט אים קִוּם קִוּם אַוִיסְגַּעְלָעַטָּם, אַבעָר
דָּעַר עַיקָּר האָבָן אים אַוִיסְגַּעְרִיסְקָן פָּוּנְ דָּעַר עַרד די דָעַר שְׁרָאָקָעָנָ
ילְלוֹת פָּוּנְ די קִינְדָּר, וְאָסְ האָבָן אִים בָּאוּוִינְט, זיְיַהְיָה.
דאָס וויב האט אים דָעַר נָאָך אַיבְּרָעָן גַּאנְצָן ווּגְ גַּעַדְעָטָן,
ニישט געלאָזָט אִים צָוָרוֹ. זי אֵין בְּלוּזְ אַוְיַף אַשְׁטִיקָל צִוְּתָן

צְוּ יִשְׁן הַיָּמֶל אָזְן וְאַסְעָר

שטייל געביילבן, כדיב אלד צוריק אנטזוהיבן צו ענבערן, נאך שטארקער און נאך מיט מער בוח ווי פריער.

— גאנץ גוט אויה דיר! — האט זי געהאט שאדן-פריד און איין אלעמאָל פריש ארטוּס מיט אירע טענות, ווי אַ צָאָז וווײַיטיך, וואָס הערט אוּ אַ רגע אוּה, כדיב אלד צוריק אַנְזָאַזְהַיְיבָן צו נָאָנָן, נאָך צודרינְגְלַעְבָּעָר אָזְן שאָרְפָּעָר ווי פריער — אָזְדוֹ האָסְטָט אַ משׂוּגָעָנָעָם קָאָפֶן! וואָס מענטשָׁן זָאָנָן אוּוּפָה דִּיר, זענען זַי כָּשֵׁר גַּעֲרָעָכְטָן כְּבִין גוט מיט דִיר אַרְיוֹנָגְעָפָּאָלָן!...

דעם וויבס גערעכטע טענות, די שרעק אין די קינדערס אוּינְגָן, בעת די בלאנקנדיק-נאָקעטָע בְּאָנוּנָעָט פַּאֲרָבִי זַי דָּרָךְ אָזְן נאָך צָוְלִיב עַפְעַם אַ נְסָמְתָּאַנְגָּעָד רִירָט, זענען אַיְבָּוק נְאָכְנָעָנָעָן, גַּעַטְאָטְשָׁעָט, ווי אַ וואָרָעָס וואָלָט אָזְן אַיְם גַּעַזְעָסָן. אָוֹך אָזְן נְיִשְׁטָאַטָּס פָּוּן זיַּעַן זַיְן טַעַכְטָעָרְלָס צַעַפְלָאָמָט פְּנִימְלָאַ, וועַן זַי האָט זַיְךְ פַּאֲרָד טַרְוִוִּיט פָּאָר אַיְם, אָזְדוֹ זַי אָזְן נְיִשְׁטָאַט גַּעַזְעָסָן אָזְן עַד האָט אַיְלָנִיסְט גַּעַזְעָסָט גַּלְיוּבָן, גַּעַזְעָסָן אוּהָאָיר, זַיְךְ גַּעַזְיְּזָעָט אָזְן זַי גַּעַזְעָסָט לְאָזְטָם אַרוּמוֹדְרִיעָן מִיט דָעַר קְרָעָנָק. ער זַעַט בְּסֶדֶר דָעַר טַאֲכָּבָּר טָרָעָס אָזְן, זַיְךְ קָוְקָן אַוּוּפָה אַיְם מִידָעָ אָזְן שְׁלָאָפָעָ צָוְלִיב דָעַר גַּרְוִיסְעָר שְׁרַפְהָדִיקָּעָר הַיִּזְ, וואָס האָט אַרוּמְגָנְגָעָמָעָן אַיְרָקְנִידָעָר שְׁדָרִישׁ גַּוְפָּל, זַיְךְ קָוְקָן צַו אַיְם פָּוּן יִם אַרוּסָם, ווי אַיְרָקְנִידָעָר שְׁוֹלְטָן אַ צִּיְּטָן לְאָנָגָן. ער הַעֲרָט אַיְצָט דִּיטְלָעָד אָזְן קָלָאָר דָעַם שְׁטִילְן פְּלוּסָק אָזְן וואָסְטָר, פָּוּנְקָט ווי דַעַמְאָלָט, בעת מַעַן האָט די טַאֲכָּבָּר אַרְאָפְלָעְלָאָזָט אָזְן יִם אַרוּזָן. וואָס האָט דָאָס קִינְדָּגְעָהָט אָזְן לְעַבְּן? קִין שָׁוּם פְּרִירָד האָט דָאָס מִינְדָּר נאָך נְיִשְׁטָאַט דָעַרְלָעְכָּט בְּיִי אַיְם אָזְן שָׁוּן אַזְוּי יְוָנָגָן פָּאָרָד שְׁנִיתָן גַּעַזְעָסָן פָּוּן דָעַר וּוּלְטָט. אָזְ ער קוּקָט אַוּפָּוּן יִם. הַעֲרָט ער בְּסֶדֶר דָעַם פְּלוּסָק, מַעַג דָעַר יִם ווי שְׁטִילְן זַיְן. אַבְעָר ער האָט שָׁוּן מַעַר נְיִשְׁטָאַט מָוָרָא פָּאָרָן יִם, ווי ער האָט מָוָרָא גַּעַהָאָט בְּאָרָאָים פָּוּן אַנְהָוָבָן פָּוּן דָעַר נְסִיעָה. פָּוּן אַנְהָוָבָן נְסִיעָה, בשעת אלע פְּלָעָן זַיְךְ לְעַרְנָעָן אַנְצָוָטָן דִּיר רַעֲטָנוֹנְפְּ-פָּאָסָן, האָט ער זַיְךְ אַיְסְבָּאָהָאָלָטָן, נְיִשְׁטָאַט גַּעַזְעָסָט זַיְךְ אַפְּיָלוּ צְרוּרָן צוֹ דָעַם,

צוישן הימל און וואסער

אנטלאפּן ווי וווײַיט ער האט געקענט. אָבער היינט אָרט עס אַים
שווין אַינְגָאנֶץן מער נישט. ס'אייז פֿאַר אַים אַ שְׁפִּיל, פֿונְקְט ווי
פֿאַר די סְינְדֶּר. ער קוּקְט גְּלוֹיכְנִילְטִיך אַוְיף דעם רְעַטְנוּסְט
שיֻפֵּל, באַחָאַלְט זיך שווין מער נישט אַון מען דְּאָרָה אַים מער
ニシְׂט רְופֵּן אַון זוכּן.

ער קוּקְט אַוְיפֵּן יִם, ווּאַס גִּיסְט זיך אַזְׂוִי זַאת אַון שְׁלוּוחְדִּיק,
וועַלְכְּט קְוִים די ווּאַסְמְעָרָן, ווּאַס האַבְּן אַלְעָרְלִיְּ קָלְרִין פֿוֹנְמ
רעַגְבְּוִינְגּן. דָּא אַיְזָה דָּער יִם גְּרוּין, דָּא בְּלוּי, מִינְיָעַט זיך אַיְזָה דָּער
זָוּן, ווי פֿערְלְמוּטָעָר. ער פֿאַרְגְּנָעַסְט אַינְגָאנֶץן, אַז ס'אייז דָּער
יִם, פֿאַרְגְּנָעַסְט אַינְגָאנֶץן, ווּ ער גַּעַפְּנִים זָוּן. ער אַיְזָה בַּיְּ דָּער
וּוַיְסָל אַיְזָה גָּעָר, ער גִּיְּמִיט מִיטְזָן זָוּן ווּיְבִּיבָּ שְׁפָאַצְּרִין... ס'אייז
ニシְׂט דָּאָס ווּיְבָּ, ס'אייז זָוּן כְּלָה... זָוּן ווּיְבִּיבָּ צְעִיוּזְן-עַשְׂוָאָז
לְעַגְּנָעָ פֿינְגָּר ווּעַרְתָּ שְׁמַעְלָעָר, שְׁמַעְלָעָר, זָי אַיְזָה שָׂוִין אַזְׂוִי דיְן, אַז
ער קָאוּן זָי אַרְוָמְנָעָמָן מִיטְזָן פֿינְגָּר, ווי ער האַט עס גַּעַפְּנִים
טוֹן, ווּעַן זָי אַיְזָה נָאָך זָוּן בְּלָהָה... זָוּן גַּעַוּעַן... זָוּן ווּיְבִּיבָּ אַיְזָה צְרוּיכָּ
דָּאָס יְוָנָגָעָ, דִּינְגָּעָ מִירְלָ מִיטְזָן פֿאַגְּנָעָ צְעָפָּה, פֿאַרְוּזְיקָלָט אַרְוָם
דָּעַם קָאָפּ, ווי די פֿלְעָכְט בַּיְּ אַ קְוַיְלָעָטָש. די וּוַיְסָל צִינְדָּט זָוּן
איְזָה דָּער זָוּן, לִיגְט אַוְיְסְגָּעָנְאָסְן גְּלָאָטָס אַזְׂוִי פֿלְאָחָ, טִיקְטִזְׂה,
ווי אַ בְּלָעַכְּרָנָעָ רְאָךְ, צְוּוֹשָׁן דָּעַם גַּעַדְיכְּטָן גְּרִינְסְפּוֹן דיְן
גַּעַרְגָּנָעָ אַזְׂוִי פֿעַלְדָּעָר. די סְעַדְרָעָ אַרְוָם דָּער וּוַיְסָל שְׁמַעְלָן,
שְׁפָרְיוֹטָן אַרְוָם זָוּן אַזְׂוִי אַנְגְּקָוּזְלָן-דוּיְינְיקָן רִיחָה... ער אַיְזָה אַ
קְלִיְּ�ן יְיָנְגָּל, לְוִיְּפָט מִיטְזָן אַחֲרָה חְדְרִיְּגָנְגָלָעָ אַיְזָה חִיְּסָן
תְּמִזְוְאָתָג זָוּן בָּאָדוֹן צְוּ דָּער וּוַיְסָל, כָּאַטְשָׁס' אַיְזָה זְיִיעָר ווּיְמָן.
ס'צְוָת זָוּן, די חְדְרִיְּגָנְגָלָעָ, זָוּן דּוּוֹקָאָ צְוּ לְוִיְּפָן בָּאָדוֹן אַיְזָה דָּער
וּוַיְסָל, ס'דְּאָכְטָן זָוּן זָוּן, אַז זָי מְוֻעָן אַפְּ דְּרָעְמִיט עַפְּעָם אַגְּרוּזָן
סְעַלְדִּישְׁקָדָט. זָי לְוִיְּפָט אַיְבְּרָגְּנָעָנוּמָעָן אַזְׂוִי צְעַפְּלָאָמְטָע
בְּסְוּרְסָוֹתָה, קִיְּגָנָעָ זָאָל נִישְׁט גְּזַוְוּיָעָר וּוּרְעָן אַזְׂוִי חְלִילָה נִישְׁט
די טָאָטָעָם, ווּאַס וּוְאַלְטָן זָי אַרְיָין זָי אַנְגְּבָרָאָכְן דְּרָעְפָּאָר די בִּינְגָעָ.
ער וּוְאָרְפָּט זָוּן אַרְיָין אַיְזָה וּוְאַסְעָר, ווּאַס צְעַשְׁפְּרִיצָט זָוּן אַיְזָה
דְּרִיבָּנָעָ גְּלָעַזְעָנָעָ קִיְּפָעָלָעָר אַרְוָם זָיָן יְוָגְּלָעָרִישָׁ לְיִיבָּ, קִילְטָן
אַנְגְּגָעָנָעָ אַזְׂוִי פֿוּיטָשָׁט אַזְׂוִי מַהְיָהִידִּיק, ווי מִיטְזָן אַ שְׁיַעַר זָוּן

צווישן הימלאן ואטער

בערנע קאנטשיקלעך... ער שוימט נאולדיך, זעם איבער זיך
דעם רייןעם בלויין הימלא... דאס וואסער דערפרישט, טומט אריין
א נוי חיות, איז איזו מתייהיק... ווי דער ים איזום אים... ער
דרויט זיך בי די רעטונגנישפֿלעך, דארט, וו ס'אייז נישט א
קײַן שומ צוים און נאך איזן טרייט און דאס וואסער זעם
אַרְוָמֶנֶעָמֶן זיינ לִיבָּ, זיך גַּעֲשֵׁפְּרִיךְן אַרְוָם אַים אַין אַ זַּלְּ
בערנעם שטוייב, פונקט ווי די וויסל. ער וועט צוריך ווערט א
קינד און ס'וועט אַים צוריך ווערט איזו לייכט, איזו מתייהיך
לייכט...

פאביאש כאפט זיך אויר קויטאַל און עס באַפְּאַלט אַים
אַ שְׂרָעָך. ער שטייט אויפֿן ראנְד פֿוֹן שְׂוִיףּ, ס'פֿעלְט בלויין אַיז
אוּמְפֿאַרְזְּבְּטְּיַעְרָ בְּיַיְגָ ער זַלְּ אַרְיִינְפֿאַלְּן אַיז יִם. ער באָז
קְוִמְט אַוּוֹףּ זיך אַלְּיוֹן גְּרוּסָס דְּחַמְּנוֹת. דאס אַיְגְּנָעָן אוּסְגְּנָעָן
דאָרטְעָ לִיבָּ, אַוּוֹףּ ווּעָלְכָן ער האָט זיך קוֹינְמָל נִישְׁט אַוּמָּ
געֻקְוָט, ווּרְטָ אַים פְּלוֹצָם לִיבָּ אַון טִיעָר. ס'פֿאַרְקְּלַעְמָט אַים
אוּשָׁ בְּיַיְמָה האַזְּאַז. אַיז קָאָפּ הַיְבָטָ אַים אַז צַו שְׂוִינְדְּלָעָן אַז
ס'נְעַמְט אַים אַרְוָם אַזְּאַז מְוֹרָא, אַז ער שְׂרִוְתָ אַזְּאַז. אַבְּעָר קִירָ
נָעָר הַעֲרָטָ נִישְׁט זיַּן גַּעַשְׁרִיָּן, אַרְוָם אַיז לִידְיָיך, קְיַיְן
מענטש זעם מען נִישְׁט. בלויין דער יִם ווּעָלְכָט זיך ווּיְטָעָר אַזְּאַז
אוּמְשְׁוָלְדִּיך אַזְּאַז לִיְכָט. ער כאָפּ שְׂנָעָל אַוּוֹס דָעַם קָאָפּ פֿוֹן
יִם, ווּיְלָ ער פֿיְלָט, אַז עַפְעָם אַ כּוֹחַ צִיט אַים דְּרוּקָא צַו אַים.
ער לוּיפֿט גִּזְקָ אַוּוֹעָם פֿוֹן דָאַנְעָן, לוּיפֿט העַנְדוּם-פֿעַנְדוּם צְרוּיךְ
דאָט אַחְוָן, ווּ ס'זְעַנְעָן דָאַ פֿל מְעַנְטָשָׁן אַז ער מִשְׁט זיך
אוּסָמִיט זיך, טְוִלְיָעָט זיך ווּאַס נְעַטְעָר צַו זַיְן. זַיְן קְלִיְּרָ
נָע אַיְגְּנָלָעָךְ לוּיפֿן אַרְוָם מְבוֹלְבָּדִיך אַחְוָן אַזְּנָצָר אַזְּנָצָר
בְּעַשְׁטְּלִיךְעָ בְּאַרְדָּ, וְאַס. אַיז אַים פְּלוֹצָם אַזְּנָצָר גְּרוּסָן
וּוְאַסְן, סְטָאַרְטְּשָׁעָט אַפְּ פֿוֹן זַיְן פְּנִים פֿרְעָמָד אַז שְׂטָעָכִיךְ אַז
הָאָט אַ זְשָׁאַוּרְדִּיקְרְוִיטְלָעָן קָאַלְיָר אַיז סְאַמְעָ מִיטָּן. בֵּין
אַיצְטָמָט מַעַן ווּיְינִיךְ בְּאַמְעָרָקְטָ בְּיַיְ אַים דִי פֿרְעָמָד הָאַרְטָ
אַנְגְּעַזְעַקְבָּעָנָעָ בְּאַרְדָּ, נָאָר אַיז דָעַ רְגָע אַיז זַיְן זַיְן אַזְּ
שְׂטָאַרְקְעַטְיָיךְ, אַזְקָהָט זיך גַּעַוְאַרְפָּן יְעַדְן אַיְנָעָם אַיז דִי

צָוִישׁן חַיְמֵל אָוֹן וּאַסְעָר

אויגן אריאן. מען האט זיך אַפְּגַנְדְּרוֹקֶט פֿוֹן אַים אָון דער עַיקָּר פֿוֹן דער באָהָר, ווּאַם האט אַזְוִי מְשׂוֹנְהִידְקִ-פְּרָעָם אַוְיסְנְעָזָעַן, ווּ זיך ווּאַלְטָן אַנְגְּנוּוֹאַקְסָן בֵּין אַים אַיבָּעָר אַיְן נַאֲכָת...

פְּאַבְּיָאַשׁ האט זיך אַרְמוֹנְגַּעַדְרִיטַּץ צְוִישׁן די מענטשָׁן, פְּלוֹצִים באַמְּדָרָקְט, ווּ ר' לְיַוּזָּר לְעַרְנָט פֿוֹן אַסְפָּרָהָרָם. ער האט זיך צְוִונְעַזְצָט צְוִ אַים. ר' לְיַוּזָּר האט נִישְׁתָּאַבְּרָגְנָעָר רִיכָּן דָּסָט לְעַרְנָעָן, באַטְשָׁה ער האט זיך באַמְּדָרָקְט, ווּ זיך פְּאַבְּיָאַשׁ האט זיך צְוִ אַים צְוִונְעַזְצָט. ער האט זיך בְּלוֹזָן אַפְּגַנְדְּרוֹקֶט אַבְּיסָל, נַעֲמָכָט אָן אַרטָּפָּאָר זְיוֹנְגַּעַדְרָעָן, שְׁטוֹם אַנְגְּנוּוֹזָן אַים, ווּ ער האַלְטָן אָוֹן פְּוֹנָקָט ווּ ער האט פְּרָיָעָר אַלְיָוָן גַּלְעָרָנָט, זיך אוּסְגַּשְׁמָוּסָט מִוּט זיך אַלְיָוָן, אַזְוִי האט ער אַיצְטָא אַרְיָנְגָּעָן רָעָט אָן פְּאַבְּיָאַשׁ, גַּלְעָרָט מִיט אַים.

פְּאַבְּיָאַשׁ האט זיך גַּעַוְאַלְטָן פָּאָרְטִיפָּן אִין לְעַרְנָעָן, אַבָּעָר נִארְנִישְׁתָּאַט האט זיך צְוִ אַים גַּעַלְעָט, נִארְנִישְׁתָּאַט אָין אַים גַּעַר קְרָאָבָן אִין קָאָפָ אַרְיָוָן. ער האט זיך שְׁטִיל אַזְוּקְגַּעַדְשָׁאָרָט פֿוֹן ר' לְיַוּזָּר. זְיוֹן אַרטָּאָזָן גַּעַלְבִּין לְיִדְקָה, ר' לְיַוּזָּר האט זיך נִישְׁתָּאַט צְוָרָק אַזְוּקְגַּעַדְשָׁאָט דְּעָרוֹוָה, ווּ ער ווּאַלְטָן אַלְיָזָן גַּעַוְאָרָט, אָז פְּאַבְּיָאַשׁ ווּעַט זיך מִשְׁבָּזָין אָוֹן ווּעַט צְוָרָק לְקָמָעָן... פָּאָר בִּיאָש אִין אַרְאַפְּגַנְעַלְאָפָן צְוָם ווּיְבָ אִין דָּרָר קְאַבְּנָעָ אַרְיָוָן, אָוֹן דָּסָט עַרְשָׁטָעָ מָאָל זְוִינָט דָּסָט אַמְּגָּלִיךְ האט פָּאָסִירָט מִיט אַירָעָ פִּים, האט ער זִי גַּעַרְפָּעָט, צִי זִי ווּיל אַרְיוֹוָה אַבְּיסָל אַוְיָפָן דָּעָק, ווּ סְאִיּוֹ נִישְׁתָּאַט אַזְוִי דְּשָׁוָעָן, ווּ דָא אָוָנטָן. ער ווּעַט דָּרָפָן ווּעַד מְעָן אָוֹן מְעָן ווּעַט זִי אַרְיוֹפְּנַעַמְעָן. אַבָּעָר דָּסָט ווּיְבָ האט אַים נִישְׁתָּאַט גַּעַנְטַפְּעָרָט, נִישְׁתָּאַט אַוְיסְגַּעַדְרִיטַּץ אַפְּלָוָן דָּעָם קָאָפָ אַז אַים. אַיְינָעָר אַלְיָוָן אַיְזָן פְּאַבְּיָאַשׁ צְוָרָק אַרְיוֹוָף מִיט די גַּעַדְרִיטָעָ טְוַנְקָעָלָעָ שְׁטִינְגַּעַלְעָדָךְ. אִין קָאָפָ אַיְזָן אַים גַּעַשְׁטָאַנָּעָן אַ גַּעַפְּלָ, אָוֹן בְּלוֹזָן אַיְנְצָלָנָעָ גַּעַדְאַנְקָעָן האָבָן דְּרָכְבָּגְּנִירִיסָן דָּעָם גַּעַפְּלָ, גַּעַר פְּרָעָזָט מָאָרוֹוָאָס די מְעַנְטָשָׁן פִּילָן נִארְנִישְׁתָּאַט, ווּאַם אִין אַים טִוָּס זיך אַלְיָזָן אַפְּ... פָּאָרוֹוָאָס פְּרוֹוָס קְיַיְינָעָר נִישְׁתָּאַט אַים צְוָרָר לְעָן צְוִ זִיך? קְיַיְינָעָר ווּל אַים נִישְׁתָּאַט וּעוֹן... אַים אַפְּ הַאַלְטָן פֿוֹן דָּעָם, ווּאַם ער ווּעַט אַ לְיַאְדָעָ רְגָעָ אַפְּטָוָן... דָּסָט

צָוּ יִשְׁן הַיּוֹלֶד אֲזָן וְאַמְעָר

האט אים זיעדר געפיניקט, זיעדר וויי געטן. ער זעם, אז ס'אייז שווין אליעז פארפאלאן. ער האט זיך אריינגעפלאנטערט און ס'אייז שווין שווער זיך צוירק ארויסצופלאנטערן, אבער קיינער העלפט אים נישט. קיינער פילט נישט, וויי שלעכט אים אין. פארוואם שטוייסן אים אלע נאך אליעז אפ פון זיך... ביז צו דער לצעטער רגע זענען די מענטשן געלביבן שלעכט צו אים...

אין קאָפּ איז אים אליעז געשטאנען אַ געפל, ער האט נישט געקענט פון דעם פטוד ווערן. ער האט נישט געזען, וווע ער גויט, נישט געפֿילט, וואָם ער טוֹט. פֿלוֹצִים האט ער דערפֿילט אַ קעלט אין די בײַינער, זיך אַרומגעקוּט אַון דערזען, אז ער שטייט שווין וווײַטער לְעֵבָן די דערטונגס-שייפֿלעָן, דָּארט, וווע ס'אייז נישטָאָקיין שום צוּוּם. עפּעַס אַ כוח שלעפּט אַים כסְּדר צו דעם אָרט. נאָך אַיְזָן טרייט בלְיוּז אַן ער ווועט דערפֿילְזַן דָּאס זונְדָאָגָסְעָנָע ווּאָסְעָר אַרְוָם זוּן לְיִבּ, ווי יַנְגַּלוּזְיִזּ, וווע ער האט זיך גַּעֲבָאָדוֹן אַין דער ווּוִיסְלַן. ס'וועט אַים צוירק ווערן אָזוּי גַּרְינְג, אָזוּי לְיִיכְתּ, אַ שׂוּעָרָעַ משָׁא ווועט מִיטָּאָמָּאָל אַראָפּ פון אַים...

xi

א גאנצע נאכט האט זיך די פֿרוּי פֿאַכְיָאַש גַּעֲדָרִוִיט אַוִיפֵּן
געַלְעָגָר, נִישְׁתְּ גַּעֲקָנָט צּוֹטוֹן קִין אָוִינְג. דָּעַר שְׁלָאָפֶּה האט זיך
פָּוֹן-אַיר אַפְּגָנָטוֹן. זֶה האט זיך כָּסְדָּר צָוְגָה אַרְכָּט צֶה דָּעַם
מִינְדָּסְטָן שָׁאָרָה, צֶה דָּעַם מִינְדָּסְטָן סְקוּרָפֶּה, וְאָס אָזֶן גַּעֲקָמָעָן
פָּוֹן די טְרֻעְפְּלָעָה, גַּעֲוָאָרָט אַלְעָז, אָז דָּעַר מָאָן זָאָל אַרְיִינְקָומָעָן.
זֶה האט כָּסְדָּר אִין דָּעַר פִּינְסְטָעָרְנִיש גַּעֲפִילָט, אָז דָּאָס אַדְּרָט, וְוּ
דָּעַר מָאָן אָזֶן גַּעֲשָׁלָאָפָּן, אִיזֶן לִיְדִיק, קִינְגָּר לִינְגָּט נִישְׁתְּ
אַרְוָם אָזֶן גַּעֲוָעָן שְׁטִיל. אַ שְׁוּעָרָה, גַּעֲזָלְצָעָנָה, זְוּעָרָ-עַפְּוִישָׁ-
דִּיקָעָר רִיחָ אָזֶן גַּעֲשָׁטָאָגָעָן אִין חַלְלָה פָּוֹן די פִּיל שְׁלָאַפְּנִידְקָעָ
לִיְבָעָר, אָז מָעָן האט נִישְׁתְּ גַּעֲקָנָט דָּעַם אַטְּעָם כָּאָפָּן. פָּוֹן אָ
וּוְנְקָלָה האט זָאָר גַּעֲטָרָאָן אַ בְּרָאָפָּעָן אָז פִּיבָּוּן אָזֶן פָּוֹן אָ
וּוְיִטְעָר קָאָבִינָעָ ערְגָּעָץ האט קוּם אַחֲרָה אַרְיִינְגָּעָרְנוּן דָּאָס
אוּמְעַטִּיק-אוּסְגַּעַצְיוּגָעָן גַּוְאָגָן פָּוֹן די מַאְטָרָאָזָן.
די פֿרוּי פֿאַכְיָאַש האט זיך אַיְינְגָהָרָט אִין דָּעַר פִּינְסְטָרָ-
נִישְׁתְּ, זֶה גַּעֲדָרִוִיט פָּוֹן אִין זְוִית אַוִּיפֶּה דָּעַר אַנְדָּרָרָר. זֶה האט
אַיְצָט דִּיְוְטָלָעָך גַּעֲהָרָט, וְוּ די שִׁיפֶּה בָּאוּוּגָט זָאָר, רְדוּרָרָט
מִיט אַיְרָעָ אלָעָ אַבְּרָים, בָּוּרְטָשָׁעָט אָזֶן קְלָאָפָּט מִיטָּן אַיְזָעָרָנָעָם
גַּעֲוָוָרָק, אַטְּעָמָט, וְוּ אַ לְּבָעָדִיק באַשְׁעָפָעָנִיש אָזֶן שְׁנִידְטָ
שְׁוּעָר אָזֶן האַמְּעַטְּנָעָ די וּוּאָסְעָרָן. די מָוָרָא האט זֶה נִשְׁתְּ אַפְּ-
גַּלְאָזָט. דָּאָס לִיְדִיקָעָ אַרְטָ פָּוֹנָם מָאָן קְלָאָפָּט נִישְׁתְּ גַּעֲגָבָן
קִיןֶן דָּוָן, גַּעֲשָׁרָאָן אַלְעָמָאלָ כְּמָה. זֶה האט גַּעֲוָאָלָט נִיןֶן וּבָנָן
דָּעַם מָאָן, זֶה אַוִּיפְּגַּעַצְטָ אַוִּיפֵּן גַּעֲלָגָר, זֶה אַוְמְגַעְקָוָט אִין
אַלְעָ וּוּטָן, וְוּ זֶה וּוּאָלָט דָּרְוָוָאָרָט פָּוֹן עַרְגָּעָץ הַיְּלָךְ אָזֶן גַּעַ-
פְּרוּוּוּט אַרְאָפְּשָׁטָעָן די פִּים. אַבְּעָר די פִּים זָעָנָעָן בַּיְּ אַיר אַיְצָט
גַּעֲוָעָן אָזֶן שְׁטִיףָ וְוּ די קְלָעָצָעָר אָזֶן אַ שְׁאָרְפָּעָר וּוּיְטָקָה האט

צוישן הימל און וו אסער

זי אַרְומָגָנוּמוּן, זיך צענאנגען אַיבָּרֶן גָּאנְצָן לִיבָּ, צוֹגָנוּמוּן
בֵּין אַיר דָּאַס לְעַצְמָע בִּיסְלָ כְּחוֹתָ. זיך אַיְזָן צְרוּיק אַוּפָגָעָפָאַלָּן
אוֹפָן גַּעֲלָנְגָע, אַ בָּאָגָאַסְעָנָע פָּונָן אַנְגָּסְטָן, בְּלִית בְּרִירָה חָאַט
זיך אַנְגָּעָהָוִיכָן רָופָן דַּי מַעֲנְטָשָׁן אַרְוָם זִיךְ, גַּעֲוָעָקָט זִיךְ פָּונָן
שְׁלָאָפָ. אַבָּעָר דַּי מַעֲנְטָשָׁן זַעֲנָעָן גַּעֲוָעָן פָּאַרְזָנָקָעָן אַיְזָן אַזָּאַט
חָאַרטָּן אַוְן שְׁוּעוֹרָן שְׁלָאָה, אַזְּ קִינְעָרָהָט נִשְׁתָּמָעָת אַיר
דוֹפָן. טִוְּלָמָאָל בְּלִוְיָן אַיְזָן וּוֹעָר אַוְפָגָעָקָומָעָן אַוְיָף אַרְגָּעָן, גַּעַד
פָּרָעָנָט זִיךְ עַפְעָם, גַּעַרְעָט עַפְעָם פָּוּנָם וּוֹעָגָן אַוְן בָּאַלְדָּ צְרוּיק
איַנְגָּעָשָׂאָפָן.

די פָּרוּ פָּאַבְּיָאַשָּׁהָט זִיךְ גַּעַנוּמוּן אַיְנָרָדָה, אַזְּ אַלְיָזָן
אַיְזָן אַ בִּיְזָן אַוְיסְדָּרְכָּטָעָנִישָׁ, אַ שְׁלָעָכְטָעָר חָלוּם, דָעָר מַאְן
שְׁלָאָפָט אַוְיָף זִיךְ אַרְטָן אַזְּ סְ'אַיְזָן גַּאֲרָנִישָׁת גַּעַשְׁעָן. זִיךְ הָאָט
מִיט אַ שְׁוֹאָךְ קָוֵל גַּעֲרָפָן דַעַם מַאְן, אַבָּעָר קִינְעָרָהָט אַיר
ニישט גַּעַנְטָפָעָרָט. זִיךְ הָאָט גַּעַוְאָרָט אַוְיָף זִיךְ גַּעַלְעָנָרָ, וּוּ
רָעָדָט, אַזְּ זִיךְ וּוֹעַט דַעַם מַאְן טְרָעָפָן אַוְיָף זִיךְ גַּעַלְעָנָרָ, וּוּ
קִינְמָאָלָ נִאָרְנִישָׁת. אַוְן וּוֹעַן דָעָר פָּרִימָאָרָגָן אַיְזָן פָּאַוְאָלִיעָן אַוְן
שְׁלָעָפָרִיק אַרְיָין אַיְזָן דָעָר קָאָבְיָנָעָ, הָאָט זִיךְ מָוָאָ גַּעַחָטָט
אַוְיסְצָוְדָרִיָּעָן צַו דַעַם לְיִדְיָיקָן בְּעַטְלָ פָוּנָם מַאְן, שְׁוֹיָן גַּעַוְעָן
איַנְגָּנָצָן זִיכָּרָה, אַזְּ דָאַרטָּן לִיגְטָ קִינְעָרָהָט. זִיךְ הָאָט אַוְיסְדָּ
גַּעַלְאָוָת אַ גַּעַוְאָלָדָ, אַוְיפָּגָעָרָסָן יְהָדוֹן פָּוּן שְׁלָאָה. קִינְעָרָהָט
ニישט גַּעַוְוָסָט וּוּאָסָעָס אַיְזָן גַּעַשְׁעָן אַזְּ זִיךְ הָאָט גַּאֲרָנִישָׁת גַּעַ-
זָאנָט, בְּלִוְיָן שְׁטוּם אַנְגָּנוּווֹיזָן אַוְיָף דַעַם לְיִדְיָיקָן בְּעַטְלָ פָוּנָם
מַאְן. דָעָרָנָאָךְ הָאָט זִיךְ אַנְגָּנוּווֹיזָן אַוְיָף דָעָר טִירָ, וּוּאָסָאָיָן
אַלְעָמָאָל גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַוְיפָּגָעָלָגָט, כְּרוּסְ'אָל נִישְׁתָּזָן זִיךְ קִיְּן
שְׁוּם מְנִיעָה, טָאָמָעָר וּוּעַט מִיטָּ דָעָר שִׁיף זִיךְ חַלְילָה טְרָעָפָן
עַפְעָם אַזְּ אַוְמָנְלִיךְ אַזְּ מַעַן וּוּעַט דָאַרְפָּן אַרְוִיְּפָלְוִוָּפָן אַוְיָף דָעָקָן.
די אַפְעָנָעָ טִיר אַיְזָן גַּעַוְעָן זִיךְ אַ שְׁלָעָכְטָ אַנְזָאַגָּנוּווֹיזָן אַזְּ אַנְ-
גַּעַוְאָרָפָן אַוְיָף אַלְעָמָעָן אַזְּ אַוְמָהִיְּמָלְעָכְקִיְּתָן אַזְּ אַמָּוָאָ, וּוּ
עַפְעָם אַ פָּרָעָמָרָעָ בִּיְזָעָר שְׁוּמָר וּוּאָלָט דָאַ כָּסְדָּר גַּעַוְאָכָט. מַעַר
פָּוּן יְהָדוֹן הָאָט פָּאַבְּיָאַשָּׁהָט פָּאָרָ דָעָר אַוְפָגָעָלְעָנְטָעָר טִיר מָוָאָ
גַּעַחָטָט, דָוּקָאָ זִיךְ גַּעַוְאָלָט פָּאַרְמָאָכָן אַזְּ נִישְׁתָּמָעָת אַיְזָן

צָוּ יִשְׁן הַיּוֹלֶאָן וְאַסְעָר

ארומורייסעניש איז צוליב דעם מיט אים פארגעטומען. אלע זענען געווען פארשלאלפֿן אוון בשום-אוּפֿן נישט פאָר שטאנגען, וואָס די פֿרוּי פֿאַבְּיאַשׂ ווּוּזֶט איז אוּפֿר דער טֵיר אָן אוּפֿן לַיְדִיקּוּן בעטל פֿונָם מאָן. אַבְּער מִיטְאַמָּל איז אלעמען אליע קְלָאָר גַּעֲוָאָרָן אוּנָן דָּעַר שְׁלָאָךְ איז פֿוּן יַעֲדָן אָזּוּקָעָ. אַנְּכָה שטאט דעם שלאָךְ איז פֿלוּצִים גַּעֲקֻמָּן אַפְּגַּעַתְּרָקִיט אָן אַקלָּט ווּאַסְעָר. אַ קלָּט איז אוּשׂ דָּרָךְ די בַּיְנָעָר אָדוֹרָךְ.

קיינער האָט זַיְךְ נִישְׁתָּאָנְגַּעַרְוּפּן צַוְּדָעַר פֿאַבְּיאַשׂ מִיט אַ וּאָרָט, נִישְׁתָּאָנְגַּעַרְוּפּן צַוְּדָעַר פֿאַבְּיאַשׂ מִיט גַּעֲבָן צַוְּדָעַרְוּפּן גַּעֲרַנְשִׁת אָן זַיְךְ. שְׁטִילָרָהִיט אָן מִיט זַיְטִיקּעָ נִכְּבָּעָ טְרִיטָהָאָט מַעַן זַיְךְ צּוּבִּיסְטָעָךְ אַרְוִיסְגַּעַשְׂאָרָט פֿוּן דָּעַר קְאַבְּינָעָ.

אַ גַּאנְץ גַּיְעַנְדִּיקּוּן טָאגּ אַהֲבָן די יַדְעָן אַרְוִיסְגַּעַשְׂאָרָט פֿאַבְּיאַשׂ, גַּעֲרַפּוּן אִים בַּיּוֹם גַּעֲמָעָן, אָפְּשָׁר ווּעַט עַר דָּרְחָהָרָן, גַּעֲנִישָׁד טְרִיטָה ווּ נְאָרָא וּוּינְקָל, ווּ נְאָרָא אַיְרָאָט, גַּעֲקָוּקָט אַונְטָעָר די קְאַסְטָמָן, אַונְטָעָר דָּעַר פֿלְאַנְדָּרָעָשׂ, ווּסְ'וּאַלְטָט מַעֲגַלְעָךְ גַּעֲוָעָן עַד זָאָל לִינוּן דָּאָרָטָן בַּהְהַאֲלָלָן — אַבְּער אָמוֹיסָט. מַעַן האָט אָפְּיוּלוּ אַלעַמָּאָל אַ קּוֹק גַּעֲטָוּן צּוּמָּיָם, ווּ מַעַן ווּאַלְטָט זַיְךְ גַּעַד רִיכְתָּאָס אַיְרָאָטָן צַוְּדָעַרְוּן. אַבְּער דָּעַר יִסְמְצָא אַזְּוּגְּלָעָן אָוּמָּד שְׁוֹלְדִּיךְ אָן שְׁטִילָה, גַּעֲהַאֲלָלָן די זַוְּן אַיְן דָּעַר שְׁוּסִים, זַיְךְ גַּעַד שְׁפִּילָטָט מִיט אַיְרָאָין בַּהְהַעַלְטָעַלְעָךְ אָן פֿוּן גַּעֲרַנְשִׁת גַּעֲוָוסָט צַוְּדָעַרְצִיְּלָן. קַיְוָן שְׁוּם סִימָן האָט מַעַן פֿוּן פֿאַבְּיאַשׂ אַינְגַּרְעָנָעָ נִשְׁתָּאָנְגַּעַרְוּפּן. עַר אַזְּ פֿאַרְשָׁוּוֹנָהָן אָן נִשְׁתָּאָנְגַּעַרְוּפּן נְאָרָא זַיְךְ קַיְוָן שְׁוּם זָכָר.

בָּאַטְשָׁ אַלְעָהָאָבָן פֿאַרְשָׁטָאָנְגָעָן, ווּאָס מִיט פֿאַבְּיאַשׂ אַז גַּעֲשָׁעָן, אַז סְ'אָזְן עַבְּרִיהָה די טְרָחָה, האָט מַעַן פֿוּנְדָעָסְטָט זַעֲעָן ווּעַנְן דָּעַם אַפְּנוּ נִשְׁתָּאָנְגַּעַרְוּפּן, גַּעֲהַאֲלָלָן צּוּמָּיָם שְׁוּוֹיְינְדִּיךְ אַיְן אַיְזָן אַרְוּמוֹסָן, ווּסְ'וּאַלְטָט זַיְךְ גַּעַד גַּעֲרִיכְתָּאָ, אַז מַעַן ווּעַט אִים סְוּרְכְּלִיסְוֹף גַּעֲפִינְגָעָן. צּוּמָּיָם ווּיְבָא אַזְּ דָּעַר קְאַבְּינָעָ אַרְיָין אַזְּ קַיְנָעָר נִשְׁתָּאָנְגַּעַרְוּפּן גַּעֲוָוסָט ווּאָס אַיְרָא צַוְּדָעַרְוּפּן.

צוישן הימלאון וואסער

אונן. און וואס האט מען איר געקענט מ'שטיינס געזאגט שווין-זאנן, וואס פאר א בשורה האט מען איר געקענט שווין ברענ-גען? קיינער האט נישט געוואלט זיין דער אונזאגער פון דער בשורהדרעה, יעדערער האט אליע געווארט דער אנדערער ואל זיך פעדערן און איר אראפנין עפעס א טרייסט ברענגען. מען האט נאך אליע געווארט: אפשר ווועט נאך געשען עפעס א נס... וואס-זשע דאראפ מען שווין לוייפן און אנטון דער יידענע אומזיסט און אומניישט צער? וואס איז דאס געאייל? קיינער האט נישט געוואלט די האפנונג פארליין, מען האט זיך אליע איינגעערדט, או סואכּלְסֹה ווועט זיך פאכּיבָּש בא-וויאן. ער ווועט ארויסקמען פון עפעס א ווינקל און פרעגן:

— וואס איז געשען, יודן?... הא?...

אבל פאכּיבָּש איז פון קיין שום ווינקל נישט אroiסגע-קומוון און ער האט יעדן וויער געפעלט. שוין נישט איז אומז ליק איז אויפֿ דער שיף פארגעוקומען, שוין נישט איז מאונטש איז איז מיטן העלוּ טאג אושעקנעריסן געווארן. אבל קיינער האט נישט געפעלט אזוַי שטאָרָק ווי פאכּיבָּש. מען איז שוין אזוַי שטאָרָק צוגעוווינט געווארן צו אים. פונקט ווי מען איז צוגעוווינט געווארן פון אנההייב נסעה צו זיינע ליירמען און גשריינען, אזוַי איז מען צוגעוווינט געווארן שפעטער צו זיין שטיל-שויגן, צו זיון גרויזען זיך אליעין און צו זיון מישן זיך צו גאנרטשט. זיון מישן זיך צו גאנרטשט, זיון גרויזען זיך אליעין איז געווען איז שטיק געשווין, וואס האט געמאנט, געפֿאָדרט בי אלעלמען חשבון. בי איז אומגּליך, ווי איצט, וואלט דאך פאכּיבָּש זיכער ביזיגען און ער וואלט יעדן איז-בעם געתטבן:

— נו, כ'האָבּ נישט געוועסט, איז אזוַי ווועט זיון דער סול...
— וואלט ער יעדן געתטבן — כ'האָבּ אליע פון פריער אויס געוועסט... מיר אליע זענען שווין פארמשפט... אונזער גורל איז-שיין געתטמעט...
נאך א גאנציגיינדיקן טאג אַרְמוֹזָן פאכּיבָּש זענען די

צוֹוִישׁן הַיָּמֶל אָוֹן זָאַסְעָדֶר

זידן בײַינאכט אַראָפֶ אַין די קאַבְּינָעָם אַריַין. דָּאָס אַיְונֵצְיקָעַ
לעַמְּפָל אַיְן לְאַנְגָּן אַזְן שְׁמַאלָן קָאַרְדָּאָר, וּוֹ סְ'אַיְזָן גַּעֲשְׁטָאנָעָן אַ
טוֹכְלָעָר, דּוֹמְפִּיךְ-הַיִּסְעָר רִיחָ, הַאָט גַּעֲרָבָעָט צְוֹגְעַטְוָנְקָלָט אַזְן
שְׁוֹוָאָרְץ, וּוֹ אַיְן טְרוֹוְיָר נָאָךְ עַמְּעָצָן אַזְן די טִיר פָּוּן פָּאַבְּיאָשָׁעָם
קָאַבְּינָעָ אַיְזָן גַּעֲשְׁטָאנָעָן בְּרוּיִיט-צְעַפְּרָאַלְט, וּוֹ סְ'וּוֹאָלָט זִיךְ וּוֹעֶר
פָּוּן דָּאַנְגָּן מִיטָּ גַּעֲוָאָלָט אַרוֹיסְגָּרוֹיסְן... די פְּרוּי פָּאַבְּיאָשָׁ אַיְזָן
דָּאַ אַיְינָעָ אַלְיָוָן גַּעֲזָעָן אַוְפָּן וְאַנְדָּר פָּוּן אַ פְּרָעָמָד בעַטְל. מִיטָּן
לְעַצְטָן בִּיסְל כְּחָותָה הַאָט וּוֹ זִיךְ אַפְּנִים אַלְיָוָן אַרְאַפְּגָעָנְגָלִישָׁט
פָּוּן אַיר בעַטְל, אַבְּעָר די פִּים הַאָבָּן זִיךְ נִישְׁתָּ גַּעֲטָרָגָן, וּוֹעֶן זִיךְ
הַאָט זִיךְ נִישְׁתָּ גַּעֲהָטָם אַוְיפָּ קִינְעָם אַנְגַּשְׁפָּאָרָן אַזְן זִיךְ אַיְזָן
אוּוּקָגְעַפְּאָלָן. מַעַן הַאָט זִיךְ גַּעֲוָאָלָט טְרוּיסְטָן, אַוְיסְטָרָאַכְּטָן
עַפְּעָם אַ תִּירְזָעַ, אַבְּעָר אָזְן מַעַן הַאָט זִיךְ אַנְגַּעַטְרָאָפָּן מִיטָּ אַירָעָ
אוּנָגָן, וְאַסְמָהָבָּן גַּעֲקוּקָט אַזְוִי דּוֹרְכְּדָרְנוּנְגָלָעָ אַזְן טִיף, מִיטָּ
אָזְ אַקְלָטָעָר מִיוּשְׁבְּדִיקָעָר נִיכְטָרְקִיָּט, אַיְזָן בַּיְיָ אַפְּנָעָן —
אַפְּיָלוּ זִיךְ הַאָט נִישְׁתָּ גַּעֲקָעָנָט דָּאָס מוֹיל עַפְּנָעָן אַזְן צְוָנָגָן
הַאָט זִיךְ בַּיְיָ אַיר נִישְׁתָּ גַּעֲלִינָט, וּוֹעֶן זִיךְ הַאָט זִיךְ אַנְגַּעַטְרָאָפָּן
מִיטָּ דָּעָר פְּרוּי פָּאַבְּיאָשָׁעָם אוּנָגָן. זִיךְ אַפְּיָלוּ שְׂוִין גַּעֲהָטָם
אַ פְּאַרְטִּיקָן לִינָגָן, אַנְגַּעַטָּן אַ שְׁמִיבָּעָלָעָ אַוְיפָּן אַפְּעָנָעָם פְּנִים
אַירָן, אַבְּעָר דָּעָר לִינָגָן אַיְזָן בַּיְיָ אַיר שְׁטָעָן גַּעֲלִיבָּן אַין הַאָלָזָן
אַזְן דָּאָס שְׁמִיבָּעָלָעָ אַיְזָן פְּאַרְגְּנוּוֹוָרְטָ גַּעֲוָאָרָן אַוְיפָּ אַיר פְּנִים,
בָּעַת זִיךְ הַאָט דָּעָרָעָן דָּעָר פְּרוּי פָּאַבְּיאָשָׁעָם אוּנָגָן, וְאַסְמָהָבָּן
גַּעֲקוּקָט מִיטָּ אָזְ אַכְּרוּוֹתְרִיקָעָר קָעָלָט אַזְן גַּעֲזָגָט, אַזְן מַעַן
דָּאָרָף זִיךְ נִשְׁתָּ בְּאַמְּיָעָן אַזְן פְּאַרְהָוִילָן פָּאָר אַיר דָּעָם אַמְּתָה.
סְ'אַיְזָן אַרוֹיסְגָּעוֹוָרָפָן די אַרְכָּעָט, זִיךְ וּוֹיסְטָ שְׂוִין אַלְיָ... זִיךְ
הַאָט בְּלִוְיָוָן שְׁטוּמָ מִיטָּ די אַיְינָן אַנְגַּעַוְיָזָן אַוְיפָּ אַיר גַּעַמְדָה,
גַּעֲבָעָטָן מַעַן זָאָל זִיךְ אַרוֹפְּגָעָמָעָן אַבְּסִיל אַיְזָן דָּעָר הַוְּדָק, אַוְפָּן
דָּעָק.

אַבְּעָר מַעַן הַאָט דָּאָס נִשְׁתָּ גַּעֲוָאָלָט טָוָן, זִיךְ נִשְׁתָּ וּוֹסְנָ-

צְוּ יִשְׁן הַיָּמִים אָוֹן וְאַסְעָר

דיק געמאכט און איר דעם אמת נישט דערציילט. איז מען איז נאך אליאן נישט זיכער געווען, געהאט אליז א שטייל האפנונג, זיך געהאלטן אין איזן איינערעדן, איז דיזאנצע מעשה איז נישט אמת, ס'אייז נאך וויטט פון צו זיין ואָר...

שוווער האבן זיך דיזן אַזְעַקְעַזְעַט לְעֵבֶן דַּעֲרַ פָּרוּי פָּאַבְּיָאַשׁ, גַּעֲקוֹקְט שְׂטָאַר פָּאַר זִיך אָזֶן בִּיסְלַעַכְוַיּוֹי אַגְּנַעַהוּבוֹן צו רעדן וועגן זויטיקע זאָכָן, כְּדִי אַרְוִיסְצּוֹשְׁלָאָגָן פָּוּן זְכָרוֹן פָּאַבְּיָאַשׁן. מען וואָלַט נאָך זִיכְעַר גַּעֲקַעַט אִים רַאֲטַעַוּן, ווען מען קוּקְט זִיך אַבְּיָסְל מַעַר אֹוִיפָּאַים אָסָם... דַּעֲרַ גַּעַלְאַנְקַהְטַהְטַה גַּעַנְאַגְּנַעַט אַיִן הַאֲרָצָן, גַּעַשְׁוֹעַרְטַה דָּאַס גַּעַמְיַיט. נִישְׁת אַפְּגַּעַלְאַזְעַט אֹוִיפָּאַיְזָן קִיּוֹן רְגָע. מען האַט גַּעַרְעַדְט פָּאַרְשְׁדִּינְמָן — גַּעַרְעַדְט וועגן דַּעֲרַ הַיּוֹם, וואָס אַיִן אָזְוִי חַרְבוֹן זְחַרְבַּן גַּעַוְאָרָן, גַּעַרְעַדְט וועגן דַּעֲמַס סְוִף, וואָס פֵּיל שְׁנוֹאַיְשָׁרָאֵל האָבָן אַיְגַּנְעַנוּמוּן טָאַ-
קָע פָּוּן זִיעַרְטַה רְבִין אַלְיָוִן, פָּוּן הַיְּטַלְעָרָן יְמָחְ-שְׁמָוָן, אָז סְוִרִי כָּל-סְוִף ווּעַט הַיְּטַלְעָרָן האָבָן דַּעֲמַס זְוּלְבָן גַּוְרָלְבָן זְוִוְּתָן וְוִוְּתָן אָלָעְתָּה המַנְמָן, וואָס האָבָן גַּעַוְאַלְטַה דִּי יְרָדְן פָּאַרְטִילְיָקָן אָזָן אַגְּנַעַט טֻעַרְבְּרַעְנְגַּעַן... מען האַט גַּעַרְעַדְט אָזְוִי לְאָגָן, בֵּין מען אַיִן אַרְיוֹפְּגַּעַקְוּמָן אֹוִיפָּאַיְזָן דַּעֲמַס לְאָנְדָה, וּוּמען פָּאַרְטָא אַיְצָט.

בראַנְיָע פְּעַלְדְּבָוִים האַט גַּעַזְאַגְּט, אָז זַי ווּעַט זִיך אָזֶן דַּעֲמַס נִיּוּם לְאָנְדָה אַוְיְפָמָאָכָן אַ “קָאַנְדִּיטְעָרְיוֹ”. זַי אָז צו דַּעֲמַס זִיעַרְטַה סְפָרִיטָן. זַי האַט פּוֹלְמִיט לְעֵבֶן אַ בְּלִישְׁתָּש גַּעַטְוֹן מִיט אַיְרָעָ
שְׁוֹאַרְצָע אַוְגָן, אַוְיְגַּשְׁטְרַעְקָט דַּעֲמַס פּוֹלְמִיט וְוּבְּעַרְשִׁיזְוּיָסִן
הַאָלָז אָזָן גַּעַזְאַגְּט, אָז זַי ווּעַט שְׁטַעַנְדִּיק האָבָן אַ פּוֹלְמִיט גַּעַוְעַלְבָן
מִיט “קָוְנְדָן”, זַי ווּיְסָט וְוִי אָזְוִי צו זַי גַּעַנְגַּעַלְיִיט, וְוִי
צַו פָּאַרְדְּרִירִעְן דַּעֲמַס קָאָפְּ דִי “נָאַרְיָשׁ מַעְנָעָר”. בְּשָׂוּמִ-אָוָפְּ ווּעַט
זַי נִישְׁתְּ פָּאָרְן אַוְיְפָן לְאָנְדָה, וּוּ זַי זְאָל וְוּיְטָעָר דַּאָרְפָּן לְעֵבֶן
צְוּוִישָׁן פָּוִיעָרָן אָזָן אַפְּפִינְסְּטָעָרָן אַיְרַבְּיָסְלִיאָרָן. אַבְּעַר דַּעֲרַ
מִאָן אַיְרָעָ, מַאָרְקָום, וואָס האַט בְּטַבְעַ שְׁטַעַנְדִּיק גַּעַשְׁוֹוִיגָן,
הַאַט אַיְרַבְּיָסְלִיאָרָן נִישְׁתְּ גַּעַלְאַזְטַה עַנְדִּיקָן אָזָן אַיְרַבְּלִזְיָם אַיבְּרָגָע-
שְׁלָאָגָן:

— אָזָן עַך ווּעַל פָּאָרְן אַוְיְפָן לְאָנְדָה!... זַא ווּאָרָעָעָרָעָה!

צַוְיִשֵּׁן הַיָּמֶל אָוֹן וּאָסָעָר

— האט ער זיך זיעעל געבעיזערט און זיינע גרויסע מוטנע אוניגן-האבן ערצעז ווית נעלאלאנדרושעת און זענען אינגעאנץ גראן גע-וואָרן, דערמאָנט אַין די אָוקראַינישע פֿעלְדָּער, פֿון וואָגְנָעָן ער קומט — ער וועל פֿאָרָן אָרבְּעָטָן אוּפְּ ערְדָּ! ער וועל מיר נישט לאָן פֿאָרְדְּרְיוּעָן פֿון קִוְינָעָם דעם קָאָפְּ!

מער האט ער נישט געוֹאנְט, נישט געקענט מער אָרוֹיסְט-ברענגן פֿון זיך. שטינדייק אָרוֹאַיקָּה, אָ שְׂטוּמְפִּיקָּה אַמְּעָט-נער, אָ מענטש אָ נָאָל, אַיז אַים דָּאס בִּיוּזָּרָן זיך זיעעל שוווער אַנְגָּעָקָומָעָן אָן ער האט ער זיך זיעעל שוווער קִינְ-מָאָל נישט געקענט צוֹאָמְעָנְשָׁלְעָפְּן. אַיזְט, אָ ער האט גע-רעדט וועגן ערְד אָן דָּאס וויבְּ האט אַים גַּעַשְׁטָרָט, אָן זיינָעָן גַּעַחְאָט ווַיְוַתְּעָרָט נישט צוֹ לָאָן אַים טוֹן, וואָס ער ווֹיל, גַּעַמְּאָטְט פֿון אַים חָוָה וְטָלוֹא, האט ער פֿון צוֹפְּיָה גַּעַרְכְּתִּיקִיט אָן פֿון צוֹפְּיָה אַיבְּרָעָנְמָעָן זיך שָׁוֹן אַינְגָּאנְצָן נישט גַּעַוּסְט ווָסְט צוֹ זָאָגָן, ווַיְזַיך אַלְיוֹן רַעֲכְצּוֹפְּאָטְטִיקָּן אָן אַלְעָמְעָנָס אָוֹגָן.

אָבעָר ער האט זיך נישט גַּעַרְאָרְפָּט פֿאָר קִוְינָעָם רַעֲכְטָפְּאָטִיקָּן, ווֹיל אַלְעָרָהָבָן אַים פֿאָרְשָׁטָאָנְגָּעָן. רַאְכְּמָאָן האט אַים בָּאָלְדָּר גַּעַגְּבָן גַּעַרְעָכָט אָן זיך גַּעַוּוֹנְטָשָׁן, הַלוֹוָאָי ער אַלְיוֹן ווֹאָלְטָט גַּעַהְאָט אָ שְׂטִיקָּל יְדִיעָה אַין אַזְעַלְכָּעָזָּכָּן, ווַיְ ער ווֹאָלְטָט בַּיִי קִיְינָעָם קִיּוֹן שָׁוֹם שָׁאָלוֹת נִשְׁתַּחַתְּגָעָט אָן גַּעַכְּאָפְּט אָן גַּעַלְאָפְּן אוּפְּנוֹ דָאָרָה. אַים בְּלִיְוָת אָבעָר נִשְׁתַּחַתְּגָעָט אַנְדְּרָעָש ווָסְט צוֹ טוֹן, ווַיְ זַיך ווַיְוַתְּעָרָט צוֹ גַּעַמְּעָנָס מְסָחָר...

בָּעֵת די יְדוֹן האבן צוֹישָׁן זיך גַּעַשְׁמָוֹסְט, אַוְסְגַּעַרְכָּנְט צוֹ ווָסְט זַיך ווֹעַלְוִ זַיך אַלְיָזָעָמָעָן אַין דָעַם נִיעָם לְאָנָה, האט פְּלוֹצִים די פְּרוֹי פָּאָבְּיָאָש אָלְאָנָגָן זַיפְּצָעָט:

— אַוי ווַיְ אַיז מְרָר גַּעַשְׁעָן... — האט זַיך זַיך מִיטְאָמָאָל דְּרָעָמָאָנט אַין די אַלְעָרָצָה, ווָסְט זַיך מוֹז אַלְיָז אַלְיוֹן אַיבְּרָהָמָן — פֿאָרוֹוָאָס קומט דָּאס אַלְיָז מִיְּדָיר, רַבּוֹנוֹ-שְׁלָוּלָם? פֿאָרוֹוָאָרָאָס?... זַאָגָן... ווָסְט בֵּין יעַך מַעַר זַינְדִּיק פֿון אַנְדָעָד רַעַע?... סְאָזָן צוֹפְּיָה פֿאָר אַזָּא קְרָאָנְקָעָר צַעְרָאָכְעָנָר יְידָעָנָע,

צָוּ יִשְׁנֵן הַיְטָל אָוֹן וּאַסְעָר

זויך בעין! ס'אייז צופיל פאר איזן מענטיש... טאטעה געטרוייער
איין הייל...

און די יודענע, וואס האט די נאנצע צייט געשוויגן, האט
זיך פלווצים ציעיאמערט זעיר לאנגן אונן אויסגעציזינג-שטיל. עס
האט זיך געדאכט, איז די אלע טרען, וואס זיך האט בסדר גע-
שטייקט איין זיך, האבן זיך איזט פלווצים פון אויר א גאנס
געטונג.

עס אייז מיטאמאל געווארן שטיל, ביי אלע אייז אפגענו מען
געווארן דאס לשון. מען האט בלוייז געהערט ווי אינועויניק,
און די געדערים פון דער שייט, ארבעט עפעס, רוישט, און ווי
די פרוי פאכיבאש ווינט שטיל און איינגעחהאלטן-אויסגעציזינג,
זרט זיך איזן בסדר איין-אונ-דרעמאעלבן ניגון. די יידן האבן
זיך פארשעטט פאר זיך אליעין; זיך פארשעטט פאר די רײַד,
וואס זיך האבן ערשות צוזאמענן געלויידערט. זיך האבן זיך גע-
פיילט שולדיך, זיך אינגעקורטשעט, אינגעעהוקערט.

אבער די יודענע האט מרעד נישט אפגעלאזט, זיך אפגענו
מען פאר דער גאנצער צייט שטיל-זיין. אלע האט זיך בי איר
צוזאמענןקליבן איזן איין וויטיקידיקן קנוּפַ, וואס האט גע-
שטייקט, געזוכט & וועג אָרוּוּם. איבער דער גאנצער צייט האט
זיך ווענן אומגניק, וואס האט געדראפַן מיט אַרְיעַע פִּים, נישט
געהערט, נישט דערמאנט וועגן דעם קיין ווארט, ווי ס'וּאַלְטַ
זיך אינגעאנצַן נישט געארט, אבער איזט האט זיך אַגְּנוּוּזַן אָוּזַ
אייר מעמד און געלאנט און געיאמערט. אַ שְׂרֻקַּה האט זיך
אַרְוּמְגַעְכָּפֶט, דער לאַעֲצָטָר אַנְהָאַלְטַ אַיזַּן בי אַרְוּמְגַעְנִירִיכַן
געווארן און זיך איזן געליבן אינגעאנצַן אליעין. עס איז אויסגע-
קומוּן, ווי ערשות איזט וואָלְטַ אַיר קְלָאַר גַּעֲוָאָרָן, אַז זיך איז
אַ קְאַלְיַעַד, ווי די נאנצע צייט וואָלְטַ זיך גַּאֲרַנִּישַׁט גַּעֲוָוָסְט
דעַרְפּוֹן. באַטְשַׁ דַּעַר מִאֵן האט זיך נישט אַוְמְגַעְקָוֶט אָוִוַּחַ
אייר און זיך האט צו אַים נישט געהערט, האט זיך אַבער ערשות
אייזט, ווען זיך האט דערפִּילַט, אַז זיך אַינְגַּעַנְצַן אליעין, אַז

צִוְיָוֶן הַמֶּלֶאכָה וְאַסְעָר

ז' האט מער קיונעם נישט ווער עס זאל איר עפעם דערלאנגען,
דערזען איר מעמד.

— וואס טוט מען?... — האט זי געוויינט און זיך געד
שאקלט אהין און צוריק, ווי דער אומרו בי א זיגער — וואס
טוט מען?... ווי זעל יעך מיר אצינדר און עעה געבן... ווער
וועט מיר עפעם דערלאנגען?... כ'האָבָּבָּ מֹרְאָה... כ'האָבָּבָּ זַיְעָר
מֹרְאָה!... כ'בָּיָן אֲקָלְיָקָע... בְּקָעָן נִשְׁתָּרְרָהָן מִיטָּדִי פִּים... זי
זענען בי מיד אזו שוער, ווי זי קלצעער... דאס זענען נישט
מיינע פום!...

אֲגָנְצָעָן נַאֲכָתָן זענען דֵי יַיִן בֵּי אִיר אָוֹן דָּעַר אַקְבִּינָעָן
אֲפָגְעָזָעָסָן אָוֹן דָּרְשָׁת וְזַעַן עַמְּהָאָט אֲגָנְעָהָוִיכָן צַוְּרוּעָן זענען
זַיְעָר גַּעַנְגָּעָן אַבְּיסָל צַוְּלָעָנָעָן. כָּאָטָש דֵי אוֹינָן הַאָבָן זַיְעָר
שְׂוִיאָן פָּוֹן מִידְקִיָּת גַּעַלְעָפָט אָוֹן דֵי צַעְבָּרָאָכָעָן אַבְּרָהָם הַאָבָן
גַּעַלְעָכָט נַאֲךָ אַבְּיסָלָעָשָׁלָאָפָּהָ, הָאָט אַבְּרָהָם קַיְוָנָעָר נִשְׁתָּרְרָהָן
צַוְּטוֹן קַיְיָן אָוֹגָן. דֵי מִעְשָׁה מִיטָּפָאַבְּיאָשָׁן אַיזָּ קַיְוָנָעָם נִשְׁתָּרְרָהָן
אַרְוִוָּס פָּוֹן זַיְעָן, נִשְׁתָּרְרָהָן גַּעַלְאָזָט שְׁלָאָפָּן. דָּאס, וְזָאָס פָּאַבְּיאָשָׁן
הָאָט זַיְעָר אַלְיוֹן אֲגָנְעָתוֹן אֲמִעָשָׁה, הָאָט זַיְעָר גַּעַלְאָרָהָן, אֲגָנְעָר
וְוְאַרְבָּה אֲמֹרָה. אָוֹן דֵי יַיִן זענען דָּרְשָׁת דַּעַמְּאָלָט צַוְּזַיְעָר גַּעַד
קוּמָעָן, וְזַעַן עַמְּהָאָט זַיְעָר אֲרוֹיְסָגְעָוָיָזָן, אָוֹסְקָעָן גַּעַלְאָלָט זַיְעָן,
אֲזָוָן פָּאַבְּיאָשָׁן אַיזָוָן צַוְּלָיָב עַפְעָם אֲזַוְּפָאָל אֲרוֹיְנָגְעָפָאָל אַיזָוָן
וְוְאַסְעָר אַרְיוֹן.

אֲרוֹיְסָגְעָוָיָזָן הָאָט זַיְעָר דָּאס פְּלוֹצִים, וְזַעַן אִידָּעָהָאָט,
שְׁפָאַצְּרָנְדִּיק אַוְיָפָן דָּעַל, גַּעַפְוָנָעָן פָּאַבְּיאָשָׁעָם צַעְקָנִיטָשָׁן אָוֹן
אוֹיְסָגְעָוָיָקָטָן קַאָפְּעָלָיָשׁ. נַעֲוָעָן אַיזָוָן פָּאַבְּיאָשָׁעָם
וְזָאָס הָאָט גַּעַלְיְידָעָרָט אָוֹן גַּעַקְעָרָט מִיטָּדָעָרָט, אָזָוָן
אַיזָוָן זַיְעָר גַּעַוּוֹעָן: אָט קוּמָט דָעַר סָוָה. דָעַר שְׁטוּרָם הָאָט
זַיְעָר אֲגָנְעָהָוִיכָן אֲקוּוֹאָט דַעַמְּאָלָט, וְזַעַן מְאַיזָוָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַיזָוָן
אֲרִי אַיזָוָן דָעַר עַסְּדָמָטָבָן גַּעַוְאָרָט דָעַר קוּכָּעָר זַיְעָר אֲוֹיְסְטִילָן
דָּאס בִּיסָל גַּעַקְעָבָץ. פָּוֹן נַעֲכָטָן אִינְגְּרָעָפָרָי אָזָוָן הָאָט מַעַן נַאֲךָ
גַּאֲרָנִישָׁט גַּעַטְיוֹלָט צַוְּעָסָן. וְזַעַן מְאַיזָוָן גַּרְיוֹת גַּעַוְעָן זַיְעָר
אֲוֹוּקְצָוּעָצָן אַרְוֹם דֵי טִישָׁן, הָאָט זַיְעָר דֵי טִיר מִיטְאָמָל גַּעַטָּוֹן

צו ישן הימלאון ואסטר

א פראל-אויה מיט א קנאך און זיך אין ווינט גיך אהין און צורייך געלליירערט, ווי אן אונטערגעבראכענער פלייגל בי אן עוה. דערנאנך האט זיך די טיר צורייך פארהאקט מיט א קנאך און עם איז ווידער שטיל געלליךן — אזי שטיל, ווי קיין זיך וואלט נישט פארגעקומען.

און מיט דעם האט זיך עם אונגעעהובן, וויל באילד האט זיך איינער פון די גרייסע היילצערנע טישן געגעבן א רימס פון ארט, ווי א ליעבעדיק באשעפערניש, זיך א הוויב געטונג איז דער הויך און די פארושאוזערט-בלעבערנע טעלער און לעפל האבן זיך צעלליומפערט, צעטאנצעט, געפאָלן אויפּן דיל מיט א בראזונג. באטש מ'האט מיט אלע כוחה זיך געללאָמערט איז די טעלער, האט זיך דאס עסן אויסגעגענסן. די שיף האט זיך איז שטארקן קער געטונג אווה איז זויט, איז מען האט פארלוירן דעם באָדָן אונטער די פים, געפאָלן אוינער אויפּן אנדרען, זיך גענלייטשט אויפּן אויסגעגענסען עסן און עם האט זיך געד דאכט, איז די וועלט האט זיך מיטאמאל געשטעטלט מיטן קאָפּ אראָפּ און מיט די פים אַרוֹיוֹת....

— ס'הייבט זיך שוין ווידער אָן!... — האבן די יידן גע-קרעצעט — און וואלט עם כאטש געבענט א שטיקל רענן!... מען האט זיך קויים צונעקרינן צו דער טיר, אבער ער זיך איז געוווען פארהאקט, עפּעם א בײּזער כוח האט זיך צונעהאלטן מיט איז אַעֲשֶׂנֶׂת, איז מען האט זיך בשומאָפּן נישט געקענט אויפּ-רייסן. וווען מען האט קויים מיט צרות די טיר אויפּגעריסן, האט עם יעדן געגעבן א שטוף צורייך, באילד א שטוף פֿאָרוֹיס מיט איז קראָפּט, ווי מען וואלט אלעמען מיט געוואָלט אַרוֹיסגען וואָרפן פון דאנען.

אויפּן דעם האט דער ווינט געלליידערט, רונזהדייך-אויסט געציינן געפיון, אַנגעכָּאָפּט פון פֿאָרנט, פון הינטן, געווארפן פון די פים. דא האט דער ווינט אונטערגענשטופּט, אונטערגע-יאָנט, און דא האט ער זיך געשטעטלט איז וועג, געטראָיבּן אויה צורייך, איז מען האט זיך געמוֹזְטָרָוקְן הינטערוֹוילעַבְּץָן. עם האט געקנאלט, געקנאלט און די דעם איז געוווען פֿאָרגָאנְסָן מיט

צוינשן הימל און וואסער

וואסער. מען איז געטרעטן אין קאלווזעם. די שיר האט זיך אלעלאל געטעטלט אין דער קרום, געלביבן איזו שטעקן נישט אהין און נישט אהער, ווי זיך וואלט אידיגגענעהל אין אַתְהוּם און נישט געטעןט מער צוריק אַרְוִוִים. פון די כווארלעט האט געללאנגן אַ וויסער, רציחדריק-הייסער שוים און ווי זענען מיט אַ ווילד רעווען איזו גיך געלאָפָן, גשפֿרונגען אַיִינָס אַיבָּער ס'אנדרע, ווי זיך וואלטן זיך גענְרִוִיט אלץ אַ פֿאָרְצִיקָן, צי מאָבן פון אלץ אַ תל-עלום. עם האט נישט אַוְפֿגָּעָהָרט צו דער גענען, געדיכטע און קילבלעך-גראָבע שנורן וואסער האָבן זיך געציינָן פון הימל צום ים און פון ים צום הימל, ווי אַ גְּרוֹזֶעֶך אַומְזָעָבָּאָרָעָה האָנט וואלט וועלן פֿאָרוּוּכָּן דעם לֵיְדִיקָּן חלט מיט וואָסְעָדְרִיקָּעָה פֿערִידִים. עם איז אַוְיסְגָּעָקָּומָעָן: דער הימל, וואָס איז דּוּרְכְּגָּעָזָּאָפָּט מיט וואָסָר, וויל זיך באָהעָפָּטן מיטן ים אַיִן גְּרוּסָן מְבוּל, וואָס ווועט באָלָּד אלץ פֿאָרְבְּלִוִּיצָן...

איַן די קָאָרְדָּאָרָן איז שוין געוווען אַנְגְּנָבָּרָאָכוּן. אלע זענען געוווען חדוב, זיך געוואָאַלְט ווי שיכור, אַרְמָגָּנָּעָנָּגָּעָן ווי אַיִן אַ הַיְנָרְ-פֿלְלָעָט, געפֿאָלָן פון די פֿים. באָטָש מען האט שוין לאָנג געוואָאָרָט אַוְיפָּאָט דּעָגָן, כדֵי ס'אָל אַבְּיִסְל אַפְּפְּרִישָׁן נָאָרָט די היִצְן, ס'אָל שְׂטִילָן אַבְּיִסְל דּעָם דּוּרְשָׁת, איז אַבָּער אַיְצָט גְּאָרְנִישָׁט אַיְינְגָּעָנָּגָּעָן. דער דּעָגָן, וואָס האט אַזְוִי מְהִיְהִיךְ גְּבִיעָתָשָׁט דָּאָס לֵיב, האט גְּעַרְבָּעָנָּט מיט זיך אַנְדָּרָעָה צוֹתָה אַזְוִי מען האט אַיִן די פֿרְוּעָרִיךְ באָלָּד פֿאָרְגָּעָם.

נאָטָאָן האט גְּזָוָּכָּט אַידָּעָן, אַבָּער ער האט זיך אַינְגָּרְגָּעָץ נִישְׁט גְּעַפְּנוּעָן. זיך אַיִן אַפְּנִים, פֿוֹנְקָט ווי די אַיְבָּרִיךְ, גַּעֲלָעָן אוּפָּן בעטל אַיִן דער קָאָבָּינָּע, זיך נִישְׁט גְּדָרִירָט אַרְוִוִים. ס'הָאָט אַיִם אַנְגְּעַכָּאָפָּט אַז אַוְמְרוֹאִיקָּיִט. אלעלאל, וווען דָּאָס וואָסָר האט גְּשָׁטוּרָעָט, איז ער געוווען מיט אַיד צְוֹזָאָמָעָן, געפֿילְט זיך לְעָבָן זיך, אַבָּער אַיְצָט אַז זיך לְעָבָן אַיִם נִישְׁטָאָ.

ערְשָׁת אַז דער ים האט זיך צוּרִיךְ אַיְינְגָּשְׁטִילְט, האט ער זיך צְוֹפְּעָלִים בְּאַגְּנָנָנָט. אַ בְּלִיכְבָּע אַז זיך גְּעַגְּנָגָעָן אוּפָּן דּעָק אַז בְּעָת ער האט זיך מיט אַיד אַיְינְגָּנָּצָּן אַוְמְנָרִיכָּט פֿנִים-אַלְפָּנִים אַנְגְּעַטְרָאָפָּן, האט אַיִם עָפָעָס אַז עַז גַּעַטָּוּן אַיִן הַאֲרָצָּה אַז

צו ישן הייל און וואסער

עד האט זיך אין דער ערשותער רגע איזו דערשראָקן, אָז ערד האט נישט געוווסט וואָס צו טוּן. פון גרויס פֿאַרלוֹוִרְנְסִיט אָז גרויס איבערנענוּמענקיט האט ער אַ שאָקל געטוּן צו אַיר מיטן קאָפֶ, זיך באָגְרִיסְט מיט אַיר, ווי שטענדיך וווען מ'טרעפעט פֿלּוֹצִים אָן אַ באָקָאנְט פֿנִים. באָלְד האט ער זיך אַבעָר גַּעֲכָאָפֶט, ווי נָאָרִיש אָן קִינְדְּרָעִיש עד האט גַּהְהָאָנְדָלְט אָז גַּרְוִיט גַּעוֹאוֹן בֵּין אַבעָר די אוּירָן. אַירְדָּע האט אִים נִישְׁתְּ גַּעֲנְמָר פֿערְט, גַּלְיוֹכְגִּילְטִיךְ פֿאַרְבִּינְגְּעָנְגָנְגָן לְעָבָן אִים אָז גַּרְהָאָט אַוְיפֿגְּעָכָאָפֶט דָּאָס לְיִיכְטָע, קוּסִים-אַפְּשָׁעָטְנְדָלְקָע שְׂמִיכְבָּלָע אַוְית אַיר פֿנִים. אָפְנִים זיך האט אוֹיך באָמְרָקְט זַיְן נָאָרִישׁ אַהֲנְדָלְגָנְג, זַיְן נָאָרִיש אַוְיפֿרְעָכִיך אָז גַּעֲנְמָר זַיְן פֿוּן אִים אָפֶ... נָאָטָאָן אָיז נָאָכְגָּנְגָנְגָן אַידְעָן, גַּעֲזָען ווי זַי שְׂפְּרִוּזְט אַיר בעָרְן דָּעַך, ווֹאָס אָיז גַּעֲזָעָן נָאָך פֿיטְשָׁנָאָס אָז גַּרְפְּרִיש גַּעַד שְׂמָעָקְט מִיטְ רְעָנָן, גַּעֲזָעָן ווי זַי דָּרְיָיט אַרְיוֹן אָז גַּעַד שְׂמָאָלָן דּוֹרְכָּגָנְג צְוִישָׁן די רְעַטְוָנְגָס-שְׁיְפָלְעָד אָז גַּלְעָמָל מַעַר אָז גַּעַד שְׂמָאָל שְׂטָאָקְעָד אָיז אָיז אִים אַוְיפֿגְּעָנְגָנְגָן די בעַנְשָׁאָפֶט צו אַיר. עד האט גַּעֲפְּלָט, אָז גַּעֲזָעָן זַי אָז גַּעַד מַעַר נִשְׁתְּ בָּגְיָין, עד קָעָן אָז אַיר מַעַר נִשְׁתְּ לְעָבָן.

מייטָאָמָל האט ער באָמְרָקְט, אָז אַירְדָּע האט זיך אַרְאָפְנָעָד בּוֹינְג, אַוְיפֿגְּעָהוּבוֹן עָפָעָם אָז מִיטְן מִאנְצְן קָעְבָּפְעָר אַרְיוֹן אַ שְׂטָאָרְקָן צִיטָעָר גַּעֲטוּן. עד אָיז צו אַיר נִיך צְוָגְעָלָאָפֶן אָז גַּעַד זַעַן, אָז זַי הָאָלָט אָיז דָּעַר האט נִשְׁתְּ אַבְּיָאָשָׁעָם קָאָפְּעָלוּשׁ, ווֹאָס אָיז גַּעֲזָעָן אַיז צַעְקָנִיְשָׁת אָז גַּעַד דּוֹרְכָּגָנוּוֹיִקְט, אָז עד האט אַוְיסְגָּזָעָן ווי אַ נָּאָסָע אַפְּגָנְקָרָאָכְבָּנָע שְׂמָאָטָע.

פֿוּן ווֹאָנְגָעָן דָּעַר קָאָפְּעָלוּשׁ האט זיך דָּא פֿלּוֹצִים גַּעֲנוּמוּן, פֿוּן ווֹאָנְגָעָן דָּעַר רְעָנָן האט אִים גַּעֲברָנְגָט צו שְׁלָעָפֶן, האט קִיְיד גַּעַד זיך נִשְׁתְּ גַּעֲקָעָנְט דּוֹרְקָלְעָרָן, כָּאָטָש אַיְדָעָר האט גַּעֲרוֹנָה גַּעַן אָז גַּעֲטִיְישָׁט פֿאַרְשִׁידָןָס. נִשְׁתְּ אַנְדָרָש, נָאָר דָּעַר קָאָפְּעָד לְיִוש אָיז גַּהְהָאָנְגָעָן עָרְגָעָן פֿאַרְשָׁטוּפֶט אַוְיָפֶט אַ דָּעַר קָאָפְּעָד אָז גַּעַד רְעָנָן האט אִים פֿוּן דָּאָרט אַרְאָפְּגָנְשׁוּוֹנְקָט. כָּאָטָש דָּעַר לְעַבְּדִיקָעָר סִימָן פֿוּן פֿאַבְּיָאָשָׁן האט אַנְגָּעָוֹאָרְפָּן אָז אִמְּהָה, האט מעַן זיך מִיט אִים דָּעְרְפּוּרִוּט אָז גַּרְהָאָט אַנְגָּעָוּלְט מִיט

צְוּ יִשְׁן הַיָּמִלְאָוֹן וּאַסְעָר

א שטיקל האפערדיקייט דאס פארבייטערטער געמייט. איצט זענען אלע שוין געוווען זיכער, או פאכיבאש האט זיך נישט אונגעטען קיון מעשה, עם איזו פשוט געשען מיט אים עפעם א צופאל, ער האט זיך אויסונגעליטשט. דאס קען מיט יעדן איניעם פאסירן... קיינער האט נישט געוואַלט אַריינקלערן, נישט געוואַלט פיל אַריינטראָכָּטן איז דעם. באָלֶד, ווי ס'האָט ווער געלאַלט פאלן א וואָרט, או פאכיבאש האט זיך מז'הסת אַויסונגעליטשט אונ בעשותמעשה זיך פארטשעפֿעט ערנֶעֶץ און פָּאָרְלוּרְוִין דעם קאָז פְּעַלְיוֹשׁ, האט מען איז דעם אַנְגַּעַתְּהוּבָּן צו גְּלוּבָּן. כאמש דאס האט זיך אַפְּיָלוּ נישט געליגנט אָזֶוּ אַוְיָפּוּ שְׁכַּל אונ מען האט באַשיינפְּרָלְעָךְ גְּעוּזָן, או דאס איז מער נישט ווי עפעם אַתְּרוּיָא, ווֹאָס דָּאָרָף פָּאָרְשְׁטָעָלָן די אָוִוָּגָן, האט מען זיך איז דעם אַנְגָּעָד כָּאָפְּט מִיט לְיִוּב אָוּן לְעָבָן. די פְּרוּי האָרָעָם האט געוווסט אַיצֵּט אַפְּיָלוּ צו דָּעָרְצִיָּלָן, או טָאָפָּעָה עַמְּכָּלָט בְּיִינְיאָכָּט, ווֹעָן מִיט פָּאָבְּיאָשָׁן האט נַעֲבָּעָךְ דאס אַוְמָגְּלִיךְ פָּאָסִירָט, האט זיך געהערט בְּפִירְוִישׁ עַפְּעָם אַקְּלָרְוּפָן. ביַן אַיצֵּט האט זיך ווֹעָן דעם קיינעם נישט דָּעָרְצִיָּלָט, ווֹיָל זיך האט אַלְיָוָן נישט געוווסט אַוְיָהָקָהָר, צי דאס איז בְּלוּז אַחֲלָמָן גְּעוּזָן. אַבעָר אַיצֵּט זוֹוּסָט זיך שְׂוִינוּ... אַוְיָפּ זְכֻבָּר, או דאס איז קיון שומ חַלּוּם נישט געוווען... — כ'האָב געהערט ווֹעָמָעָן קְרַעְבָּצָן... — האט די האָדָעָט דָּעָרְצִיָּלָט — כ'האָב געהערט בְּפִרְוִישׁ ווֹעָמָעָן רְוָפָּן: יִידָּן, רָאָז טְעוּזָעִי!... יָאָך בֵּין דָּעָמָלָט עַפְּעָם יָאָ גְּעוּזָן וָאָך אָוּן עַפְּעָם נישט אָוּן כ'האָב גַּעֲמִינָט, או ס'אָיז בְּלוּז אַחֲלָמָן... אַבעָר דאס קָוָל האט ווֹיְטָעָר גְּעוּרָפָן, אַלְעָמָל שְׁטִילָעָר אָוּן שְׁטִילָעָר, ביַן ס'האָט אַינְגָּאנְצָן אַוְיָפָּגָהערט... גְּעוּוֹאָלָד, יִידָּן, דאס קָוָל חָעָר יָאָך נָאָך אַצְיָינְדָר!... ס'גִּימָט מִיר נָאָך אַצְיָינְדָרָט נָאָך... אָזֶוּ ווֹיְ דָּס ווֹאַלְטָט די אַותְוִרְגָּעָן גַּעַשְׁעָן... די גַּאנְצָע צִוְּיָהָאָב יָאָך ווֹעָן דעם גַּעַשְׁוִוָּגָן, ווֹיָל כ'האָב נישט געוווסט, צי דאס איז בְּלוּז אַ בֵּין אַוְיָסְדוּכְטָעָנִישׁ גְּעוּזָן, צי נִישְׁט... כ'האָב מִיר שְׁטִיל גַּעַטְרָאָכָט, או פָּאָבְּיאָשָׁן האט זיך גַּעַמּוֹזָט פָּאָרְטְּשָׁעָפָּעָן גַּעַרְגָּעָי אָוּן אַיְן דָּעָר לְעַצְמָעָר רָגָע האט ער חַרְטָה גַּעַהָאָט אָוּן גְּעוּרָפָן הַיְּלָה... אַבעָר אַצְיָינְד ווֹיָס יָאָך שְׂוִין פְּעוּנוּ, אוּ ער

צ וו י ש נ ה י מ ל א ז נ ו א ס ע ר

האט זיך אויסגענלייטשט!... ווען דאס מאלער האט מיט אים געטראפַן איז געווען נאכט, פינסטער און ער האט זיך איינער אליען אויפַן דעם געפָּרעדט!... ער האט בלוייז איז נישט-אָס טראזשנעם טרייט געגבען! כ'שטעל מיר פאר די יסורים, וואס דער ייד האט נעהבר געמוות די לעצעט מינונטן איבערלעבן!... יאך בין אois מענטש! ער זאלעס עם מיר נאָר מוחל זיין, האט באָבִיאש פאר קיינ שומ ייד געדאָכט, אלעמאָל געהאט א פינס-טער מזעל!...

אלע זונען געשטאנען אָרוּם דער פרוי האדרעם איז זיך צו געהערט צו אירע רייד. איזן כאטש די יידן האבן עפֿעס יא גע-גלויבט איזן אירע רייד און עפֿעס נישט, איז זיך אבער גוט גע-זונען זיך צו אירע צווצהערן.

— אָוּדָאי האט געמוות איזו זיין! — האט זיך וועד פון דערל אָנגערופַן — אָ ייד ווועט אליען נישט טוּן אָזאָז... וואָדְעָן... ס'אַיז נישט קיַן וַיְהִישׁ עֲרֵךְ! ד' זייןול רַאֲכְמָאן האט צוֹגְעָנוּמָעָן דעם קַאֲפֶעְלִיוֹשׁ, וואס איז געבליכַן נאָך פָּאָבִיאשָׁן איזן אִים באָהָאַלְטָן בֵּין זיך איז דער וואָלְיוֹעָן!...

XII

או פאכיביאש אוּזָן מעַר אוֹוֶף דָּעַר שִׁיף נִישְׁתְּ גַּעֲוָעַן אוּזָן
ס'האָט מעַר קִיְּנָעַר נִישְׁתְּ גַּעֲמָאָנְטָן קִיְּן עַנְטְּפָעָר, וּאָס וּוּעָט
זַיְּן דָּעַר סֻוֹפָן פָּוֹן אַזָּא לְאַנְגָּן שְׁלַעַפְּן זַיְּךְ אַוְיפְּן יִם, הָאָט מַעַן
זַיְּךְ פְּלוֹצִים, מעַר וּוּי בֵּיזָן אַיְצָט, אַנְגָּהוּבִּין צַו שְׁרַעַן פָּאָרָן
מַאָרָגָן.

מעַר וּוּי בֵּיזָן אַיְצָט הָאָט יַעֲדָר אַיְנָעַר גַּעֲוָאָלָט וּוּסָן, וּאָס
וּוּעָט זַיְּן דָּעַר סֻוֹפָן דָּעַם אַלְעָמָעָן אוּזָן דָּעַר גַּעֲדָאָנָק צַו גַּיְּן
צָוָם קָאָפִיטָּאָן אוּזָן מַאָנָעָן בֵּי אִים אוּזָן עַנְטָפָעָר, פָּאָדָרָן בֵּי אִים
קְלָאָרָעָ דְּבָרוּם, הָאָט גַּעֲגָבָעָרָט, נִישְׁתְּ אַפְּנָעָלָאָזָט.

מַעַן הָאָט כָּסָדָר גַּעֲרָדָט וּוּעָן דָּעַם, זַיְּךְ מַיְּשָׁב גַּעֲוָעַן,
אוּזָן דִּי פְּרוּי הַאָדָעָם, וּאָס הָאָט גַּעֲזָגָט אַוְיפְּן זַיְּךְ, אוּזָן זַיְּהָאָט
פִּינְיָט הַיְּנְטָעָרִשִּׁיסְעָלָעָר, הָאָט גַּלְיָן גַּעֲנוּמוּן אַיְינְטָעָהָן מִיטָּט
ברָאָנָעָן, אוּזָן סְזָאָלָט גַּאָרְנוּשָׂט גַּעֲוָעַן קִיְּן קְהָמָעָ זַיְּךְ, זַיְּן זַיְּאלָ
גַּיְּן צָוָם קָאָפִיטָּאָן אוּזָן מִיטָּט אִים פָּרוּוֹן אַ רְעַד טָוָן, שַׁוְּיָן נִישְׁתְּ
פָּוֹן הַיְּינָט אוּזָן הָאָט דִּי הַאָדָעָם גַּעֲהָעָרט, וּוּי מַעַן סְוּדָעָט זַיְּךְ אוּזָן
מַעַן וּוּיל שִׁיקָּן בְּרָאָנָעָן צָוָם קָאָפִיטָּאָן. נַאֲרָזְיָן זַיְּהָאָט פָּוֹן דָּעַם
קִיְּנָמָאָל נִישְׁתְּ גַּעֲהָאָלָטָן. זַיְּהָאָט נִישְׁתְּ גַּעֲהָאָלָטָן — נִישְׁתְּ פָּוֹן
ברָאָנָעָן, וּאָס אַיְּזָן אִירָעָ אַוְיָן מַעַר גַּעֲמָאָט גַּעֲוָעַן, וּוּי אַ
גְּרוֹיסָעָ פְּלוֹיְשָׁעָרָן אוּזָן נִישְׁתְּ פָּוֹן דָּעַר גַּאֲנְצָעָר זַיְּךְ, וּאָס אַיְּזָן
גַּעֲוָעַן בֵּי אָרָז עַפְּעָם אַ פְּוֹסְטָעָ מַעְשָׁה.

אַכְּבָעָר אַיְצָט הָאָט זַיְּנָאָרָדָשָׁן אַנְגָּהוּבִּין אַוְיפְּן דָּעַם
צַו קוֹקָן. דִּי פְּרוּי הַאָדָעָם, וּאָס הָאָט זַיְּךְ גַּעֲהָאָלָטָן בָּאָר אַ שְׁנָאָ,
בָּאָר אַ מַעְנְטִישָׁ, וּאָס נִיטָּט שְׁטָעָנְדִיקָן מִיטָּן אַמְּתָן, הָאָט נִישְׁתְּ
גַּעֲקָעָנָט לִיְּדָן, וּוּי מַעַן בָּאַלְעָמָוּטְשָׁעָט, וּוּי מַעַן שְׁעָמָט זַיְּךְ אוּזָן

צָוּ יִשְׁן הַיָּמֶל אָזֶן וּאַסְעֵר

אֲנַשְׁטָאַט צֹו קָוְמָעַן מִיט אָפְעָנָעַ רְוִיד, שָׁוֹקָעַט מַעַן זַיְד אַיִן
די ווינְקָעַלְעַךְ...

— יַאֲךָ בֵּין אָז אָפְעָנָעַר אַיְזָן-זַדְרוֹיָסִיךְ... אַ פְּרָאַסְטָעַר
מִיכְּלָ... — הָאָט זַי גָּעוֹנָט אַוְוָף זַיְד — אַזְוִי וּוּעַטְמַיר,
אַזְוִי קָעַט עַטְמַיר מִיךְ קַוְּפַּן! צַוְּלִיב מִין אַמְתָּה נַעֲבָר הָאָב
יַאֲךָ שָׁוֹן נִישְׁתָּא אַיְינָמָל אַיִן לְעַבְנָן טִיעָר בַּאַצְּלָט... בְּגַעַהָעָר
נִישְׁתָּא צֹו דַי סְגָּאַל מַעַנְטָשָׁן, וּוּאַס נִיעַן מִיט הַינְּטָעַר-שִׁיעַלְעַד...
בַּיִּ מִיר אַיְזָן וּוּאַס אַוְוָף דָּרָר לְוָנָגָה, דָּאַס אַוְוָף דָּרָר צַוְּנָגָה! עַטְמַ
וּוּלְטַ שַׁעַכְתָּו דָּאַס הַינְּדָעָלָע אַוְן קַיְוָן בְּלוֹט זַאֲלָ נִישְׁתָּא גַּיְוָן!...
סְאַיְזָן עַתְּצָרָה אַוְן מַעַן טָאַר זַיְד נִישְׁתָּא שְׁפִילָן אַיִן קַיְוָן
טְשֻׁוְמָשְׁעַבְאַבְקָעַ!...

פָּוּן בְּרָאַנְיָעַן הָאָט אִיצְטָן דַי הָאָדָעָם אַנְגַּעַהָוִבָּן זַיְעָר
שְׁטָמָרָק צֹו הַאַלְטָן, מַוחַל גָּעוֹעָן אַפְּיָלוֹ אַלְעָ חַטָּאִים אַרְיָעָן
זַי פְּלֹוֹצִים אַנְגַּעַהָוִבָּן צֹו לְוִיבָן אַיִן חִימָל אַרְיָין:
— אַ וּוּאָרָעַ לְיאַלְעַלְעַ... אַ בְּלִידְשָׁאַנְקִיָּטָן פָּוּן אַ וּוּוּבְּלַ... אַן
אַסְאַבְּעַ!... — הָאָט זַי גָּעוֹנָט אַוְוָף אַוְר — מַעַן קָעָן נִישְׁתָּא קַוְּקָן
אַיִן אַיְרָ פְּנִים אַרְיָין, זַי אַן דָּרָר לְאַכְּטִיקָעָר זַוְּן... מַעַן שְׁמוּסָטָן,
אַז בַּיִּ קִירְחָן דָּרָטָן אַיִן גַּלְּלִיְּשׁוּ אַבְּכָן דַי דְּאַקְּטוּרִים פָּאַר אַיִר
דַי כְּפָרָה גַּעַרְגִּינָן... אַוְן אַמְּלִילָעָלָה הָאָט זַי אַוְוָף שְׁרוֹפִּין... מִיט
אַזְוִי גַּעַשְׁלִיפָן צִינְגָל קָעָן מַעַן שַׂוְן נִשְׁתָּא פָּאַרְפָּלָן וּוּעָרָן אַיִן
עַרְגָּעָן! מִיט אַיְרָ מַלְכּוֹתִיךְ פְּרִיעָכָץ קָעָן זַי אַיְנָשָׁטִין אַיִן דַי
שְׁעַנְסָטָעָ הַיּוּרָ... נִשְׁתָּא נַאֲרָ צֹו אַ קָּאָפְּיָטָן דָּרָטָן קָעָן מַעַן זַי
שִׁיקָן, נַאֲרָ צֹומָ קִיוּזָעָר אַלְיָוָן...

דַּעַרְחָעָרָט אַזְוָלְכָעָ רְוִיד, אַוְן נִשְׁתָּא פָּוּן אַבְּיַזְוּעָמָעָן דָּרָטָן,
נַאֲרָ טָאַקָּעָ פָּוּן דָּרָר פְּרוּיָה הָאָדָעָם אַלְיָוָן, אַבְּכָן דַי יִידָן מַעַר
קוּרָאַזָּשׁ בְּאַקְּוּמָעָן אַוְן אַנְגַּעַהָוִבָּן צֹו קַוְּקָן אַוְוָף דָּעָם נַאֲגָצָן
עַסְקָ מִיט אַנְדָעָרָ אַוְיָגָן. אַוְן רַאַכְמָאַן הָאָט אַפְּיָלוֹ דָּרָר פְּרוּיָה
הָאָדָעָם בְּאַלְדָר אַוְיָפָן אַרְטָן גַּעַרְכָּט גַּעַנְבָּן, אַיְבָעַרְגָּהָוָרָט אַיְרָעָ
וּוּרְטָמָרָ:

— סְאַיְזָן אַז עַתְּצָרָה... — הָאָט עַר גָּעוֹנָט, זַיְד פָּאַרְ
עַנְטָפָעָרָט פָּאַר זַיְד אַלְיָוָן — אַוְן מַעַן טָאַר זַיְד נִשְׁתָּא שְׁפִילָן אַיִן
קַיְוָן טְשֻׁוְמָשְׁעַבְאַבְקָעַ... אַוְן וּוּאַס פָּאַר אַ חַטָּא אַיְזָן דָּאַס מְשֻׁטְוִוָן

צו יישן הימן און וואסער

געאנט, איז בראניע זאל גיין צום קאփיטאן און מיט אים אַ
שטעס טונ... איז בײַע נישט קיון שומ בייז דערין...
די פָּרוּי האָדָם האָט גערעדט מיט בראניען. זיז איז איצט
אַזְוִי שטָּפָּרֶק נְתָּפָּל גַּעֲוָּרֶן פָּזָן אַיר, איז זיז האָט זיך נישט
געענט אַיִּינְהָאַלְטָן אַזְנְבָּעֵן גַּלְיִיךְ אַין פְּנִים אַרְיִין זיז באַשְׁאַנְשָׁעֵן
מיט אַזְעַלְכָּעֵ שְׁבָחִים, איז בראניע האָט זיך פָּאַרְשָׁעָמֶט אַזְנְבָּעֵן זיך
געַהַאַלְטָן אַין אַיִּין רְוִיטְלָעֵן, ווֹאַ פְּלִיאָן מִידְעָלָעֵן. בראניע האָט
איַנְגָּאנְצָן גַּעֲשִׁינְט, נִישְׁט גַּעֲעַנְט בְּאַהַאַלְטָן דיַ פָּרִיד. זיז האָט
געַאנְט, איז צום קאָפִיטָן ווּעַט זיז גַּיְוִין, סְאַיז נִישְׁט בַּיְּ אַיר
קיון שומ מעשה — און אַיְדָּעָר זיז גַּיְוִין נַאֲךְ, האָט זיז אַים שוֹין מאָכָּן
קאָפִיטָן, שוֹין בַּיְּ זיך אַיִּין דיַ העַטְנָה. זיז ווּעַט אַים שוֹין מאָכָּן
דעַנְדרִיך. מעַן קעַן זיך אַוִּיפָּ אַיר, אַוִּיפָּ בראניען, פָּאַרְאָזָן...
בראניע אַיז מִיטָּמָאָל חַשּׁוּב גַּעֲוָּרֶן בַּיְּ זיך אַלְיוֹן אַין
די אַוְגָּן, נִישְׁט גַּעֲוָּסָט אַוְתָּה וּעְלְבָּרָעָ וּעְלָט זיז אַיז אַזְנְבָּעֵן
הָאָט זיך צוֹ אַיר נִישְׁט גַּעֲעַנְט גַּלְיִיכְן. דיַ אַלְעָעָ, וּאַסְמָה אַבָּן
פָּאָר אַיר אַזְאָן קְנָאָפָן דְּרִיךְ-אַרְץ אַרְוִוְגָּעוֹזִין, זיז באַלְיִיךְטָן,
וּוּלְעַן גַּעֲוָוִוָּר וּוּרָן וּוּרָן זיז אַיִּין. זיז האָט גַּעֲפִילָט דיַ גַּרְוִיסָע
אַחֲרִיוֹת, וּאַס מעַן האָט אַוִּיפָּ אַיר אַרְוִוְגָּלוֹגָט. מעַן האָט זיז
פָּזָן צוּוִישָׁן אַלְעָעָ אַיִּינָן אַלְיוֹן אַוְסְגָּעָלִיכְן. זיז אַיז פְּלוֹצִים
אוֹסְגָּעָאָקָסָן אַיבָּעָר אַלְעָעָ גַּעֲפִילָט, איז אַלְעָעָ זְעַנְעָן בַּיְּ אַיר אַין
דיַ העַטָּה, זיז קעַן טוֹן מִיט זיז, וּאַס נַאֲךְ אַרְ אַרְ גַּעֲפָלְטָן...
בראניע האָט זיך גַּעֲנוּמָעָ פֿוֹצָן, זיך גַּעֲנָרוּיטָן צוֹ גַּיְוִין צום
קאָפִיטָן. זיז האָט מִיט שְׂטִיקְלָעָ פָּאַפִּיר גַּעֲמָאָכָט פָּאַרְשִׁידְנֶעֶרְלִי
לאָקָן אַזְנְבָּעֵן לְעַמְלָעָרָק פָּזָן אַירע קְרוּעָ-אַפְּגָנָה אַקְטָעָ האָרָאָר, אַגְּנָעָטוֹן
אַ בָּאָנָר אַוִּיפָּן קָאָפָן אַזְוִי פָּאַרְקָאָכָט גַּעֲוָאָרָן אַיִּין פֿוֹצָן זיך,
איַן סְפָּרָאִיעָן, איז זיז האָט זְיוּעָרָ לְאָנָג באַלְעָמוֹת שְׁבָעָט אַזְנָעָר
נִישְׁט פָּאַרְגָּעָסָן אַיִּין דָּעָר גַּרְוִיסָעָ אַחֲרִיוֹת, וּאַס מעַן האָט אַוִּיפָּ
אַיר אַרְוִוְגָּלוֹגָט. זיז האָט כָּסְדָּר אַרְוִמְפָאָרָדִירָט אַוִּיפָּ דָּעָר
שִׁיחָ, אַז אַוְסְגָּעָטְרָאַגְּלָטָע אַיִּין אַירע שְׁמָאָטְקָעָם, פָּאַרְקְלָוְנְגָּעָן
מִיט אַיר פּוֹילִישָׁ, אַזְנְבָּעֵן בְּשַׁעַת רַאֲכָמָאָן האָט זיך אַגְּנָעָרָוָפָן צוֹ
אַיר מִיט עַפְעָס אַ וּוּאָרטָן, האָט זיז גַּעֲמָאָכָט צוֹ אַים אַזְעַלְכָּעֵן
הַנְּדָלָעָ, איז דָּעָר יִדְהָאָט אַזְעַקְגָּעָנְבָּאָפָט דָּעָם קָאָפָט, זיך באָ

צוֹוִישׁוֹן הַיָּמֶל אָזְנוֹן וְאַבְעָר

גראָבן פֿאָר חַרְפָּה. זָוָעַן דֵּי יְהִינָּן האָבָן דָּאָס דִּעְרוֹעָן, האָבָן זַיִּיד גַּעֲווּיְצָלְטָ מִיטָּ רַאֲכְמָאָנָעָן:

— אָפָּנִים, אַיר גַּעֲפָעָלְטָ אַיר, רֵי זַיְנוּוֹל... — האָבָן זַיִּיד דֵּי יְדָן מִיטָּ אִים גַּעֲווּיְצָלְטָ — וְאָס אַיזָּ זַיִּיד דָּא וְאָס צַו שַׁעַר
מעָן? אַיר זַעַנְתָּ אַיִּד, אַ הַדְּרָתְּ-פְּנִים, אָזְנוֹן דֵּי וְוַיְיְבָלָעַד נַיְעָן
אוֹיסָ נַאֲךָ אַיְיָעַר טְרִיטָּ...

פָּוָן קַאֲפִיטָּאָן אַיזָּ בְּרָאָנִיָּ צְרוּקְגַּעַטְמָעָן מִיטָּ אַ גְּרוּוֹסָן
סָוָה, וְאָס נִישְׁתָּ פֿאָר אַ לְּיָאָדָעָ וְוַעֲמָעָן האָטָן זַיִּים גַּעֲוָאָלְטָ
פֿאָרְטְּרוּיָּעָן. זַיִּ אַיזָּ צְרוּקְגַּעַטְמָעָן אַ שְ׀יָוּנְגַּדְיָקָעָ, אַ פְּרִוְיְלְעָבָעָ
— דָּעַר קָאָפָּה האָטָן אוֹיָף אַיר גַּעֲלָאָקָטָם. אַירָעָ גַּלְאַנְצִיךְשָׂוָאָרְצָעָ
אוֹיָן זַעַנְעָן אַיבְּעָרְגַּעַנְגָּנָעָן פָּוָן פְּרִוִּיד צְוָלָיָבָ דָּעַם סָוָה, וְאָס
זַיִּי אַלְיָוָן בְּלָיוָן וְוַיְסָן פָּוָן אִום. מִיטָּ אַ לְּיָאָדָעָ וְוַעֲמָעָן האָטָן זַיִּ
נִשְׁתָּ גַּעֲוָאָלְטָ רַעַדָּן, אַ לְּיָאָדָעָ וְוַעֲמָעָן האָטָן זַיִּ נִשְׁתָּ גַּעֲוָאָלְטָ
דָּעַרְצִיּוֹלָן, וְאָס פֿאָר אַ גְּרוּסָעָ זַאֲכָן זַיִּ האָטָן אלְיָזָבָ דָּעַם סָוָה,
אוֹפְּגַּעַטָּוָן. מַעַן האָטָן זַיִּ גַּעֲמָוָתָ פְּאָרְשָׁן, צִיעָן בַּיִּ דָּעַרְ צִוְּגָן. זַיִּ
הָאָטָן דָּעַם סָוָה גַּעֲהָאָלָטָן אַיזָּ זַיִּ, גַּעֲלָרְטָ בְּלָיוָן מִיטָּ רְמוּסָ
אוֹן אַנְצְׁוֹהָעָרְעָנִישָׁן אָזְנוֹ עַם האָטָן לְאָגָן גַּעֲדוּיְעָרָם, בַּיִּ מַעַן האָטָן
עֲפָעָם פָּוָן אַיר אַרְוִיסְגַּעַרְקָרִוָּן. נַאֲךָ אַלְעָ פֿאָר וְוַעֲדָטָרָ, וְאָס
מַעַן האָטָן קוֹיָם מִיטָּ זַיִּיד פָּוָן אַיר אַרְוִיסְגַּעַשְׁלָעָפָטָם, האָטָן זַיִּ
אַיבְּעָרְגַּעַחְזָרְטָ דָּעַם זַעֲלָבָן פְּוּמוֹן:

— אַוְיָד מִיר אַ קַּאֲפִיטָּאָן מְשֻׁטְיִינָס גַּעֲזָגָטָן! — האָטָן זַיִּ
פּוֹלָ מִיטָּ בְּרָעָן אַ וּוֹנָס גַּעֲטָנוֹ מִיטָּ אַיְרָעָ אוֹיָן — אַזָּ אַלְעָסָ
דוֹפְּטָ זַיִּ קַאֲפִיטָּאָן! דָּעַר קַאֲפִיטָּאָן האָטָן נַאֲךָ וְכָבָר קִיּוֹן פְּרָוִי
פֿאָר דֵּי אוֹיָן נִשְׁתָּ גַּעַזְעָן, אַזָּ נִשְׁתָּ וְוַאֲטָטָ ערְ נִשְׁתָּ רְוּתָ גַּעַדָּ
וְוַאֲרָן יְעָרָם מַאֲלָ, וְוַיִּ אַסְמָאָרְקָאָטָשָׁ, וְוַיִּ אַשְׁטוּבָאָקָ פָּוָן דָּעַר
עֲרַשְׁטָעָרָ קְלָאָסָן! וְוַיִּ קָעָן מַעַן דָּעַם קַאֲפִיטָּאָן פְּאַרְגְּנִילִיכָן זַיִּ
אַנוֹזָעָס אַ קַּאֲפִיטָּאָן! זַיִּ-אַרְאָ פְּלָעָמָאָטָ וְוַיִּסְטָ דַּאֲךָ נִשְׁתָּ אַמְּאָלָן.
אוֹ מַעַן דָּאָרָף אַ דָּאָמָעָ אַ קוֹשָׁ תָּוָן אַין דָּעַרְ האָנָטָן... זַאֲזָוָס

הָאָבָן עַךְ נַאֲךָ נִשְׁתָּ בְּאָגָעָנָטָן!...
עֲפָעָם אַנְדָּעָרָשָׁ אַיזָּ אַיר גַּאֲרָנִישָׁת גַּעֲלָעָן אַיזָּ זַיְעָן אָזְנוֹן
אוֹיָף אַלְעָ וְוַיְכְּטִיקָעָ פְּרָאָגָן, וְאָס מַעַן האָטָן אַיר גַּעֲשָׁתָעָלָטָם, דָּאָטָן
זַיִּ רְעָכָט נִשְׁתָּ גַּעֲעָנְפְּרָעָטָם. מַעַן האָטָן גַּעֲמָוָת אַזָּ אַיְזָעָרְנָעָם

צוֹוִישׁן הַיְמָל אָוּן וּאַסְעָר

געדולד האבן און אויסהערן די אלע נארישקייטן, וואס זי האט בסדר צוואםענערעדט. זי האט געהאלטן אין איין מאלו ניך מיטן מול און שיטן מיט נסימ. זי האט דערציילט, ווי זי האט דעם קאפאיטאן אויפגעוואקט פון שללאט, געמאכט אים פאר א לוייט מיט לייטן צונגייך. בשעת זי אייז צו אים אריינגעקומען, האט ער זיך צומאל נישט אומגעקוט אויף איר, נישט דער לאנטט איר אפילו א בענקל. נאר מען קען זיך אוייס איר, אוייס בראניען, פארלאזון, זי וויסט ווי זיך מיט די מענער צו באגינוי, זוי זאלן פאלן פאר איר אוייס די קניין... איה, די מענער, זי קען זוי גוט! דער עיקר דארף די פרוי ארויסויזון גלייבניל-טיקיט, אנטון אקלט מעאקס אוייפן פנים און זוי וועלן איר שווין נאכלויפן, ווי די „נארייש בעראאנעם“... זי האט טאקט דעם קאפאיטאן, דעם גראבן פלייגן, געהבען אַ לעקציע, ווי עס באדרארף זוי ווין, געלענט אים אביסל גוטע מאנירן — אביסעל לע באָזְטָן. דער סוף איז געווען, איז ער האט זי נישט געוואָלט מער ארויסלאזון, זיך געהבען בי איר מיט טערדוין די אונין, נישט ווי א קאפאיטאן, נאר ווי א סמארכאקט יונגל. ער האט זיך באָלְד אוייפן ארט פארלייבט איז איר בי איבער די אויערן... זי האלט אים שווין פעסט איצט איז אירע לאפקעט, ער ליאנט בי אירע פיס. זי קען טוּן מיט אים. וואס נאר איר געפערלט... אלץ האט זיך אויסגעלאזום, ווי זי האט פארויסגעזאנט... ער האט זי ארויסגעלאזום מיטן תנאי, איז זי ווועט זיך מיט אים טרעפען. אַ חזפה דאס איז אביסל איר פאלט גאנרנישט איזין זיך מיט אים צו טרעפען. באטש ער איז אפילו א „טישקאווער טיפ“, וואס זי האט נאר בין איצט נישט באָגנענט, געפערלט ער איר אינגעאנצן נישט. פארשטייט זיך, איז זי האט אים צדר געזאנט צו קומען, אבער זי האט שוין נישט וואס צו טוּן!
בי די לעצעט וווערטער האט בראניע ברוגזעלע און חנוודיק-יעפיעשטשעת א הוויב געטן מיט א וויבערישדוויכן אקסל, ווי אונער זאנט: מישונג מעינע שנאנים. זי האט אויס-גענוצט די געלעננהויס און אלעמען געהאלטן אַרום זיך, געד-פילט, איז זי איז איצט דאס אויבערשטע פונס שטייסל, אלע

צוישן הימל און וואסער

האבן איר געסוקט גלייך איז מוויל ארין און זי האט זואס לענגער געוואלט אויסצעין די מעשה. אבער בי די מענטשן האט אונעהזיבן צו פלאצן דאס ביסעלע געדול, וויל זי האט שוין איבערגעציגן דאס שטראיקל, און ס'האט זיך ווער אונגען רופן:

— זואס האקט זי אַספֿאָרִיך, זואס?... — איז איר ווער אריינגעפאָרָן איז די רײַד — זואס האקט זי מיר איז מײַן שוואָכְן קָאָפּ אַרְיַין?... ווער האט נאָך אָזָאָגּ גָּרוֹנְגּ קָעָפּּוּלְעָ, זי?... אַיְפְּטָעָךְ פִּיפְּטָעָךְ?... לאָזּ זי בעטער דערצְיַילּ, זואס זי האט בַּיִם קָאָפּּוּתָאָן אוּפְּגָעָטוּן! זואס טוֹיגַן מֵידּ די אַלְעָ נָּאָרִישָׁן קוֹיטָן, זואס? באָזְטָאָן שְׁמָאָזְטָאָן!... נָאָרִיךְ וָוִיטָעָר אָזּ מְשֻׂרָּן גַּעֲנָעָן גָּאַלְיִצְיאָנָעָרִין! זואס עַס אַיז אַלְעָ דָּא אַוְיףּ דָּעָר וְעַלְטָאָר!...

די ווערטער האבן בראניען מיטאמאל אַרְאָפּּגְּ�וּצָט פּוֹן הימל אוֹות דער ערֶד. זי האט זיך ווּיר פָּאָרְלוּרִין, די צוֹנְגּ האט זיך בַּיִ אַיר גָּעָפּּאָנְטָעָרָט אַיז זי האט אונעהזיבן צו שטאמְלָעָן. זי האט שוֹין נִישְׁטָן גַּעֲוָסְטּ מַעַר וּזָאָס זי רָעָדָט. סְאַיז גָּעָקוֹד מַעַן פָּאָר אַיר אָזּוּי אָוּמְגָעָרִיכּ, אָוִינְגָעָוּן אַיז אַירָעּ אָוִינְגּ אָזּוּי נִישְׁטָן יּוֹשְׁדִּיךְ, אָזּ טָרָעָן הָאָבָן אַיר גַּעֲשִׁיקָט אַיז האָלָן. זי האט גָּאוֹרְגָּעָן, אָזּ דָּעָר קָאָפּּוּתָאָן האט אַיר גָּעָזָגְטּ, אָזּ מַעַן אַיז שׂוֹין נִישְׁטָן גַּעֲוָסְטּ מַעַר זָאָן. קְוִים מִיטּ קָוְנָצָן אַיז מַעַן פּוֹן אַיר דער גָּאַנְגָּעָן, אָזּ דָּעָר קָאָפּּוּתָאָן האט אַיר גָּעָזָגְטּ, אָזּ מַעַן אַיז שׂוֹין נִישְׁטָן וּוּיטָמְפּוֹן אַפְּרָטָם. סְקָהְכָּל אַיז מַעַתְּלָעָתּ,

אדער העסטנס צוּוִי אַיז מַעַן וּוּטָט צוּ אַפְּרָט צוּשָׁלָאָגְן....
די יָדָן האט שׂוֹין באָלְדּ באָנְגּ גַּעֲטָוּן אָוִיפּּן גָּאנְצָן עַסְקּ,
זואס זיַּי האָבָן אָקוֹרָט זי אָוִיסְגָּעָלְבִּין אַיז גַּעֲשִׁיקָט מִיטּ אָזּאָ
וּוִיכְטִיקָּעָר שְׁלִיחָות. זיַּי האָבָן עַפְּעָס שְׁטָאָרָק נִישְׁטָן גָּעָנוֹלִיבָט
אַיז אַירָעּ רַויְךְ, נִשְׁטָן גַּעֲהָטָם קִיּוֹן צָוְרוֹי זֶיךְ אַיר, גַּעֲוָסְטּ. אָזּ
דָּאָס אַלְעָ, זואס זי זָאָטָם, קָעוֹן זֶיךְ נָאָךְ אַמְּאָלּ נִישְׁטָן אַנְהָיוֹבִין
אַיז נִשְׁטָן אָוִיסְלָאָזְן. אַבער זיַּי האָבָן קִיּוֹן אָנְדָעָרָעּ בְּרִירָה נִשְׁטָן
גַּעֲהָטָם, גַּעֲמוֹזָט אַיר קָוֹן גָּלוּיךְ אַיז מַווִיל אַרְיַין אַיז אַנְגָּנוּמוֹעָן
אַלְעָ פָּאָר אַ גָּוּטָעָר מִטְבָּעָ. אַיז טָאָמָעָר האט גָּאָךְ וּוּרָ אַיז עַפְּעָם
געַסְפָּקָט, האט מַעַן אִים באָלְדּ פָּאָרְשָׁרִינְגּ:

צויזן הימל און וואסער

— אַ וויבָּל קומט צו נײַן אָונַ רעדט, דאַקט זיך, קְלָאַדָּע
דיבורים — האַט מעַן אִים פֿאַרְשָׁוֹן — וויל מעַן דוֹוקָא אַירָע
דייד פֿאַרְדְּרִיעַן... האַסטָּו געהָרט אָן אַינְפָאַל!

די שמחה איז טאָקע געווען גרוויס. אָן די שמחה האַט זיך
נאָך מעַר פֿאַרְגְּרָעַסְעַט, ווועַן ר' לְיַזְעֵד דער שְׁפִּיוֹזְדְּרָעַמֶּרֶת האַט
בעתַן דָּאוּעָנָעַן אִין דער פרִי, דערזָעַן עַטְלָעַכְּבָעַ ווַיְסָעַ יַמְּדִיגְּלָה.
דאָס אִיז דָּאַךְ שְׂוִין געווען דער בעסטער סִימָן, אָזַן מעַן
אייז נוֹשֶׁט ווַיְתַּפְּן דער יְבָשָׁה.

ר' לְיַזְעֵד אָיז דעם פרִימָאָרְגָּן, ווַיְזַיֵּן שְׁטִינְגֶּנֶר אִיז גַּעֲוָעַן,
זְוִיְעָרָר פְּרִי אַוְפְּגַּנְעַשְׁטָאנָעַן, אַרְיוֹס אַוְפָּן דָּעַק אָן אַרְיְינְגַּעַקְּסָט
איַן אָסְפָּרְדָּעַט. דָּעַגָּאָךְ האַט עַד זִיךְ גַּעַשְׁטָעלָט דָּאוּעָנָעַן. די זָוָן
הָאַט זִיךְ עַרְשָׁת אַוְפְּגַּנְעַהְוִיכְוִין, ווַיְאַפְּלָעַר בעכָר ווַיְזַיֵּן זִיךְ אִיז
בערְגַּעַנְאָסָן, פֿאַרְפְּלִיאִיצָט אַגְּרוּסָט שְׁטִיקָהִיכְלָה. דער יַם האַט זִיךְ
געַוְאַרְעָמָט אָיז די עַרְשָׁתָעַ פרִימָאָרְגָּנְדִּיקְיְוָנָגָן זָוָן-שְׁטָרָאָלְגָן, גַּעַר
לְעָנָן אַוְיסְגַּעַצְוִינָן, ווַיְאַמְּכַתְּקָה זְוִיְּבָעַרְנָעָר פִּישָׁ. די ווָאַסְעָרָן
זְעָנָעַן נָאָךְ געווען פֿאַרְשָׁלָאָפָן, שְׁמַעְרָרְתָּ אָין דער זָוָן, זִיךְ
לייכְטָן גַּעַפְּעַלְדָּלָט, זִיךְ גַּעַקְיִיטָלָט אָן גַּעַקְרִישָׁלָט.

בְּעֵת ר' לְיַזְעֵד האַט דערזָעַן די יַמְּדִיגְּלָה, האַט עַד אָ
טְרָאָכָט גַּעַטְוָן בַּיְיָ זִיךְ, אָז די יַמְּדִיגְּלָה זְעָנָעַן, פֿוֹנְקָט ווַיְבַיְּנָחָן
איַן דער תְּבָהָה, די עַרְשָׁתָעַ אַנוֹזָאָגָעָר פָּוָן דער יְבָשָׁה... אָפְרִיד
הָאַט גַּעַשְׁפָּאָרְט אָיז אִים, צְעַנוּמָעָן אַלְעָאָבָרִים זַיְינָעָה. עַד האַט
געַוְאַלָּט ווָאָסְגַּבְעָר זִיךְ טִילָּן מִיט ווַעֲמָעָן מִיט זִיךְ פְּרִיד.
אַבָּעָר עַד האַט נוֹשֶׁט מְפָסִיק גַּעַוְעָן אַינְמִיטָן דָּאוּעָנָעַן, שְׁטִילָּה
אוֹן מִיט צְוַעַמְאַכְּטָעַ אוֹיְנָן אַוְיסְגַּעַשְׁטָאנָעַן שְׁמוֹנוֹה-עֲשָׂרָה,
נוֹשֶׁט גַּעַלְאָפָן קִיְּנָעָם גַּרְנוּשָׁתָעַן אוֹן צְוַעַמְעַנְגָּוּוֹקָלָט די
בְּאָרָטִיק גַּעַוְאָרָן מִיטָן דָּאוּעָנָעַן אוֹן צְוַעַמְעַנְגָּוּוֹקָלָט די
חֲפִילָּן, אַיְנְגַּעַלְיוּגָט דעם גַּרְויִיסָּן טְלִוָּת מִיט דָרָר זְוִיְּבָעַרְנָעָר עַטְרָה,
וָאָסְ אִיז גַּעַוְעָן גַּעַל אָונַ פֿאַרְשָׁוֹאָרְצָט אָונַ גַּעַשְׁמָעָט מִיט
צְעַשְׁמָאַלְצָן חַלְבָּאָן הַיּוֹסָעָתָפִילָּות, האַט עַד זִיךְ גַּעַאְיִילָט אַנְצָוָה
זָאנָן די בְּשָׁוָהָה.

אַלְעָאָבָן גַּעַוְעָן דָּעַגָּאָךְ די מְעוּוּם, ווָאָסְ זְעָנָעָן נַאֲכָנָעָר

צווישן הימל און וואסער

לאפַן נאך דער שיף, געשניטן דעם זוניקן חלַּל אֵין גְּלִיכָּע אָוֹן
קרומע לְנִינִים, זיך גְּעוּוִיגָּט אֲרוֹיָה אָוֹן אַרְאָפֶן מִיט זְוִיעָרָע
דִּינָּע, קוֹוִיטְשִׁיקְ-זְוִיכָּע, קִינְדְּעִיבָּשׁ שְׂטָמְעָלָעָר גַּעֲמָאָנָט עַפְּן.
אַבָּעָר דַּי שִׁיפָּה הָאָט אַלְיָוָן קַיְיָן עַסְּן נִישְׁתָּחָאָם, נִישְׁתָּחָאָט
גַּאֲרָנִישְׁתָּמָט, וּוֹאָס אֲרוֹיְסְצָוּוֹאָרָפֶן פָּאָר זְוִיעָרָטוּוֹגָן. זַעַנְעָן דַּי
פִּיגְלָל מִיד אָוֹן אַיְסְגָּעָשְׁעָפֶט מִיט הַיְּוֹזְרִיקְ-זְוִיכָּע שְׂטִימְעָלָעָר, אָוֹ סְ'אָוָן
רוֹק גַּעֲפִישְׁטָשָׁעָט מִיט הַיְּוֹזְרִיקְ-זְוִיכָּע שְׂטִימְעָלָעָר, זַעַנְעָן דַּי
גַּעֲוָעָן אַגְּרוֹס רְחָמָנוֹת צַו קַוְּסָן אַוְיָף זַיִ, זַיך אַלְעָמָאל מִיט
נְרוֹוִס האָסְטִיקִיָּט אַדְרָפְגָּעָלָאָזָט צֻוְּמָן וּוּאָסָעָר, וּוּי אַרְוֹנָטָעָרָגָע
שָׁאָסָן.

כָּמַעַט אַגְּנָאַנְגְּיָעָנְדִּיקָּן פָּאָרְמִיטָּאָג זַעַנְעָן דַּי פִּיגְלָל נִישְׁתָּחָאָט
אַפְּגָּעָטָרָעָטָן פָּוָן דַּעַר שִׁיפָּה, נִאָעָנָט צְוּגָּעָקְמָעָן צַו דַּי מַעֲנָתָשָׁן
אוֹפְּנָן דַּעַמָּה, גַּעֲרָדָתָט עַפְּעָם צַו זַיך אַיִן זְוִיעָרָפְּגָּלְשָׁעָר שְׁפָרָאָה,
זַיך הַוִּיך גַּעֲרִיסָן, גַּעֲהָאָנָגָעָן אֵין זַוְּנִיקָן חַלְּלָמִיט וּוּיְסְ-צְעָשְׁפָרִיָּה
טָע, רַיְיָן-אַיְסְגָּעָוּאַשְׁעָנָע פְּלִינְגָּל, גַּעֲפָאָלָן פָּוָן דַּי כּוֹחוֹת פָּוָן
לְאָנָן פְּלִיּוֹעָן.

די יַיְדָן זַעַנְעָן אִיצְטָשׁוֹן גַּעֲוָעָן אַגְּנָאַנְגָּצָן זְוּכָּעָר, אָוֹ בְּרָאָד
נוּעַ הָאָט נִישְׁתָּחָאָט אַוְיְסְגָּעָטָרָקָט קַיְיָן שָׁוָם לִיְגָן אָוֹן מַעַן אֵין
שַׁוְּיָן נִישְׁתָּחָאָט וּוּיָטָן פָּוָן עַרְדָּה. דַּעֲרָצָוּ הָאָט זַיך דַּי שִׁיפָּה, וּוֹאָס הָאָט
אָזָא לְאָנָגָעָן צִיּוֹת גַּעֲשָׁוּוֹגָן אֵין מַעַן הָאָט פָּוָן אַיר קַיְיָן שָׁוָם
קוֹל נִישְׁתָּחָאָט גַּעֲהָעָרטָט, פְּלוֹצִים הַיְּוֹזְרִיקְ צָעָוָאִיעָט, וּוּי אַפְּאָרָד
בְּלָאַנְדוּשָׁעָטָעָחָה, וּוֹאָס גַּעֲפִישְׁטָט צְרוֹיקָא אַיר גַּעֲסָטָט. פְּוֹנְדָּעָרָד
וּוּיְוָנָם, אוֹפְּנָן יִם, הָאָט זַיך עַפְּעָם גַּעֲשָׁוֹאָרָצָט. מַעַן הָאָט זַיך
דַּעֲרָפָאָר דַּעֲרָשְׁרָאָקָן, נִישְׁתָּחָאָט גַּעֲוָוָסָט וּוֹאָס דָּאָס אַיִן אַזְׁעָלְכָעָם.
אָוֹן דַּי שְׁרָעָק אֵין נאָך גַּרְעָסָר גַּעֲוָוָאָרָן, זַיך פָּאָרְשְׁטָאָרָקָט, וּוּעָן
מַעַן הָאָט פְּלוֹצִים בְּאַמְּרָקָט, אָז דַּי אַיְגָּעָנָעָן שִׁיפָּה, וּוֹאָס אֵין
די גַּאנְצָעָן צִיּוֹת גַּעֲגָנָגָעָן פָּאָוָאָלִיעָט, הָאָט גַּעֲנוּמוֹעָן גַּיְזָן שְׁנָעָר
לְעָר, וּוּי וּוּאָלָט פָּאָר עַפְּעָם אַנְטָלָאָפָן. אַגְּנָעָשְׁטָרָעָנָט אָוֹן אֵין
גַּרְיוֹסָמְרָא הָאָט מַעַן גַּעֲקָוֹתָט דָּאָרָט אַחֲהָן, וּוּוּ דַעַר טְוַנְקָעָלָעָר
פְּלָעָק הָאָט זַיך בְּאַוְעָנָט אַזְׁוִי פָּאָוָאָלִיעָט, וּוּוּ עַר וּוּאָלָט גַּעֲשָׁתָאָר
גַּעַן אַוְיָף אַיִן אָרָט. סְ'הָאָט זַיך בְּאַלְד אַרְוִיסְגָּעָוָוָיָן, אָז דַעַר
פְּלָעָק אֵין אַשְׁוָה. אָוֹן וּוּעָן מַעַן אֵין גַּעֲוָוָיָר גַּעֲוָוָאָרָן, אָז דַי

צווישן הימל און וו אסער

שיוף איז נישט קיין פינטעלעכע און מען דארף פאר גארנישט קיין מורה האבן — ערשות דעםאלט האט מען זיך אביסל באָרְדוֹאַיקט.

א שטיך צייט האט זיך די שיוף געזען אויפֿן האַרייזאנט און זי איז פּלוֹצִים פֿאַרְשׂוֹוֹנְדֶן — פֿאַרְשׂוֹוֹנְדֶן אֲזִיּוֹ פּלוֹצִים, ווֹי פּלוֹצִים זיך האט זיך באַוּוֹזָן. צוֹזָעָמָן מִיטּ דָרְשָׁה, זעַנְעַן אֲזִיך די פֿיְגֵל פֿאַרְשׂוֹוֹנְדֶן עַרְגָּעָץ, ווֹי אַרְקָפְּגָעָנוֹמוֹעָן מִיטּ אַכְּיְשָׁהָה האַנט. מען האט זיך אָוּמְעָטוֹם גַּעֲזָבָן, גַּעֲלָפָן פָּוֹן אַיִּין עַק שיוף צוֹ דָרְשָׁה אַנדְרָעָרָה, זיך אַוְיסְגָּעָקָטּ דִּי אָוִינָן, אַבְּעָרָה מען האט זיך אַינְעָרְגָּעָץ מַעְרָה נִישְׁתְּגָעָן. אָזְן סְחָאָטָם אַרְמָגְעָנוֹרָה מען אַגְּרוּסָעָ בְּעַנְקָשָׁאָפְּטָן נָאָךְ די פֿיְגֵל, ווֹאָסָם האַבָּן גַּעֲרָבָנְגָּטָם מִיטּ זיך די ערְשָׁטָעָ בְּשָׁוְרָה פָּוֹן דָרְשָׁה יְבָשָׁה. מען האט גַּעֲרָבָנְגָּטָם נָאָךְ זַיְעָרָ אַוְיסְגָּעָהָנוֹגָעָרטָם קוֹוִיטְשָׁעָן, נָאָךְ זַיְעָרָ אַוְמְפָאָרָה שְׁטָעַנְדְּלָעָכָעָ פּוֹיְגָלְיוּשָׁעָ רְיָה, ווֹאָסָם האַבָּן דָּעָרְצִיְּלָטָם וּוֹעָן עָרָה, אָזְן מִיטּ זַיְעָרָ פּלוֹצִים דִּיקָּ פֿאַרְשׂוֹוֹנְדֶן וּוֹעָן, האט זיך באַזְעָצָטָם אַנְגְּנָדִיקָּעָ הוֹילְקִיָּת אַיִּין האַרְצָן.

אַבְּעָרָה די נָאָגְנָדִיקָּעָ הוֹילְקִיָּת אָזְן בָּאַלְדָּ אַוּוֹקָעָ אָזְן אַגְּרוּסָעָ פרְיִיד האט אַלְעָמָעָן אַרְמָגְעָכָאָפְּטָם, ווֹאָסָם האט נִישְׁתְּגָעָן גַּעֲלָאָזָטָם מַעְרָה אַיְנָשְׁטַיְּן אֲזִיף אָזְן אַרְטָה. אַיְנָגָעָר אָזְן דָעָם אַנְדָרָן גַּעֲלָאָפָן אָנְזָאנְן די בְּשָׁוְרָה-הָובָה, כָּאָטָשָׁן יְדָרְעָר אַיְנָגָעָר האַט שָׁוֹן אַלְעָגָעָן גַּעֲוָוָסָטָם. צוֹלִיב די יְסָדְפִּיגְלָן אָזְן צוֹלִיב דָרְשָׁה, ווֹאָסָם האַט זיך מִיטְאָמָאָל באַוּוֹזָן, האט מען נָאָךְ אַיְנָגָעָנְצָן פְּאַרְגָּעָסָן אַיִּין דָרְשָׁה, ווֹאָסָם אָזְן שָׁוֹן אֲזִוִּי נָעָנָן! סְאָזְן אַוּוֹקָעָ די ערְשָׁטָעָ צְעַטְוָמְלָטְקִיָּטָם, די בְּאַרְוִוִּשְׁטָה-פֿאַרְטְּוִוִּבְּטָעָ שִׁיכְרוֹתָם אָזְן סְחָאָטָם אֲזִוִּי קָלָאָר אַשְׁיָּוֹן גַּעֲטָוָן דָרְשָׁה גַּעֲדָאָנָקָה, אָזְן מעַן אֲזִוִּי שָׁוֹן טָאָקָעָ אֲזִוִּי אֲזִיךְ אַמְתָה גַּעֲרָאָטוּוּמָתָם. ווֹאָסְבִּזְעָשָׁן אִיזְׁעָפָעָם דִּי שְׁמָחָה אֲזִוִּי קָלְיָהָן, ווֹאָסְבִּזְעָשָׁן גַּעֲמָטָם מעַן זיך נִישְׁתְּגָעָן אַרְוֹם אָזְן מעַן צְעַקְוָשָׁט זיך נִישְׁתְּגָעָן מעַן טָאָגָצָט נִישְׁתְּגָעָן פְּאַרְפְּרִירָה? ווֹאָסְבִּזְעָשָׁן שְׁטִוִּיטָם מעַן מִיטּ פְּאַרְלִיְּגָנְטָה הָעָנָט אָזְן מעַן טָוָט גַּעֲרָנִישָׁט? מעַן דָּאָרָף זיך זַיְעָרָ צְוֹזָעָמָנָעָמָעָן, זיך גַּרְיוֹתָן אַיִּין וּוֹעָגָרְיוֹן.

מעַן דָּאָרָף זַיְעָרָ שָׁוֹן פֿאַרְפָּאָקָן דָּאָסּ בִּיסְלָ שְׁמָאָטָעָס!

צו ישן הימלאן ואסטר

אויה דער שייאו אויעערשת איצט געוווארן די אמתע נדולה. מען אויע אינגעאנץ נישט מיד געוווארן צו רעדן בסדר ווען דער גרויסער געשעניש, געמייטשט אהוין און געמייטשט אעהר יעדן קלענסטן פרט, נישט אויפגעהערט נאכאמאל אויען ווירער אמאָל איבערצ'וחוּן די זעלבע זאָך אָפֵשֶׁר צום הונדערטסְטַן מְאָל. מען האָט זיך געווואָרְפַּן אִינְגְּעָרְדַּעְתַּן פָּאָרְפַּיְידַּן, זיך אִיבְּעָרְגְּנָעְבְּנָדְחִים גַּעֲקֹשֶׁת, גַּעֲנָסְן מִיטּ טְרָעָרְן פָּאָרְפַּיְידַּן, גַּעֲדָאָנְקַט דֻּעַם באַשְׁעָפָעָר, זיך בְּשָׁוּם אָוָפַן נִישְׁט גַּעֲקָעָנְטַן אִינְיָן שְׁטִיְיכַּן. אִינְמִיטַּן די טְרָעָרְן האָט מען נָאָכָּאָנְדַּר גַּעֲרָעָדְתַּן די יְמִינְגְּלָן אָוָן פָּוּן דָּעָר שִׁיף, וְאָסְמַן מען האָט גַּעַזְעָן. זַיְעָר זַעַלְעָן האָט מען זיך אַנְגְּעָטָרְפַּן מִיטּ שִׁיפַּן אָוָפַן וּוּגַן. די אַלְעָ סִימְנִים זַוְּיוּזַן דָּאָך שְׂוִין זַיְכָּר, אָז די יְשֻׁוָּה אִיז נִישְׁט וּוּיְטַיְּ... אָוָן זַוְּיוּזַן גַּעַוּעַן צו דֻּעַם, וְאָסְמַן האָט גַּעֲפָרוּוּט לְאָוָן פָּאָלַן אָזֶן וּוּאָרְטַן, אָז וּוּרְ וּוּוּסְטַן, צִי מְעַן וּוּטַן זַיְ אִיז פָּאָרְטַן אַרְיִינְלָאָזֶן. מען וּוּאָרְפַּט זיך דָּאָך אָוּמְעַטְמָן מִיטּ זַיְיָן. אִין גַּרְיכְּנָאָנְדַּר האָט מען בְּלוּזַן פָּוּן זַיְיָן גַּעַוְאָלַט לְזִוְּן וּוּרְן, זַיְיָן אַרְוִוִּינְגְּשִׁיקְטַן פָּוּן לְאָנְדַּ אָוָן פְּטוּר אָז עַסְכַּלְיָן מען האָט זיך נִישְׁט גַּעַוְאָלַט אָפִילַוְיָן דַּעֲכַט צו אִים צַוְּהָעָרָן, בָּאָלְדַּ אַרְיוֹיָה אוּפַּ אִים: — נָא, אַטְאָסְטַן אָ! — אִיז מְעַן אַרְיוֹיָה אוּפַּ אִים — אָ פרְוִישָׁעָר וּוּינְגָר אוּפְגָעָשְׁטָאָנָעָן. מָוָלְטָבוֹן!

XIII

בעה ס'אייז אווועק די ערשותע פרויד און מען אייז צונען ווינט געווארן צומ געדאנק, או מען אייז געראטמעוועט, זענען די יידן צובייסלעך אראף איין די קאיבינעם אריין. יעדערער האט זיך גענומען פארען בייז זיין ביסל זאכן. שוין לאנג ווי מען האט זיך אויף די זאכן נישט אומגעוקט און זיין זענען פארד געסן געלען איין די וואלזועס אנטער די בעטלע. מען האט זיין איצט אפֿרְגַּעֲצָוִין פֿוֹן דָּאָרֶט, אַפְּגַּעֲוִישָׁת, אַפְּגַּעֲרִינִיקָט, געלאָזט לְוִפְּטָעָרָן, די פִּיכְקִוִּיט זָאָל פֿוֹן זַיִ אָרוּם. דָּאָס בִּיסְל האַבְּ-אָזְ-נוֹטָס, ווֹאָס האַט עַרְשֵׁת בִּיְיַ קִינְעָם קִין שֻׁם וּוּרְטָט נִשְׁתְּגַהְתָּמָּאָט, האַט באַקְוּמָּעָן פְּלַצְּצִים צְרוּקִים די אַמְּאַלְקָעָה חַשְׁבִּות אָזָן מַעַן האַט אַיבְּרָע יְהָדָן פִּצְּלָאָנְגַּעְתִּיבָּן צַו צִיטָּעָן. יעדערער האַט גַּעַמְאָכָּט אַ שְׂטִיקָל חַשְׁבָּוֹן, צַוְּאָמְעַנְגַּעַרְעָכָנָט, ווֹאָס עַר פָּאָרְמָאָגָט אַלְאַז, אַזְוִי פָּאָרְטָוּן גְּעוֹאָרָן אָזָן דָּעָר אַרְבָּעָט, אָז עַר האַט באַלְד פָּאָרְגָּעָס אָז אַלְז אָז אַלְעָמָעָן.

די פרוי האַדרע, ווֹאָס אייז גַּעַוְעָן אַ גְּרוּסִיעָה וּוּרְטָאָנָעָס אָזָן האַט גַּעַקְעָנָט מִיט אַירָע צַוְּוִי קְרַעְפְּטִיקָע הַעַנְטָפָאָרָאָרָה בעטן אַ וּוּעָלָט, האַט זיך מִיט אַ סְּךְ פְּלִינְקִיָּט אָזָן טָוְמָל אַ גַּעַס גַּעַטְוָן צַו אַיר וּוּאַלְזָע. אַלְז האַט גַּעַברָעָנָט אַונְטָעָר אַירָע הַעַנְטָפָאָרָה אָזָן זַי די ערשותע פָּאָרְטִיק גְּעוֹאָרָן. אַירָעָר מַעַן האַט זיך אַומְגַעְוקָט, האַט זיך גַּעַהְאָט מִיט אַלְז אַפְּגַּעֲרָעָט אָזָן זיך אַ נְעַטְוָן צַו אַירָע צַוְּוִי טְעַכְּטָעָלָעָך. באַלְד זענען אַירָע אַירָע צַוְּוִי מִיְּדָעָלָעָך גַּעַוְעָן פְּרִוְּשָׁ-פָּאָרְפּוֹצָט אָזָן דִּינְעָן קְלִיְּדָה לְעָך אָזָן פָּאָרְטּוּכְלָעָך, פּוֹנְקָט וּוּעַרְבְּ-שְׁכָת פָּאָר לִיכְטְּ-צִינְדוֹן, אָזָן זַיִ האַבָּן זיך וּוּיְטָר גַּעַקְעָנָט אַרְוּמְפִירָן מִיט דָּעָר לִיאַלְקָעָה

צָוּ יִשְׁנֵה יְמֵלָאֹן וְאַסְעָר

זוייערעה. דאס יונגעראן מירעלע האט אויסגעסטראיעט די ליאאל
קע, פונקט ווי די מאמע האט זוי אויסגעסטראיעט. זוי האט אויר
אנגעטונן אַ בְּרוּישׁ קְלִיּוֹדָן אֲוֹן אַ בְּאַרְטוּבָּל אֲוֹן אַיר פָּאֶרְפָּלָאַכְּטָן
אַ בְּאַנְד אַין די הָאָרָה. זוי האט אַרְיוֹנְגְּרָעַדְט אַין דָּעַר לְיַאַלְקָעַ

די זעלכע רײַה, וואָס די מאמע רעדט אַרְיוֹן אַין אַיר:

— אַזְּצָר מִינְעָר!... פָּאֶטְשִׁיעָכָע מִינְעָר! — האט זוי
אַרְיוֹנְגְּרָעַדְט אַין דָּעַר לְיַאַלְקָעַ אַוְן זַיְגַּעַטְוְלִיעַט מִיטָּסָךְ
צָעַרְטְּלַעְקִיּוֹט צַוְּזִיךְ — אַ בְּרַכָּה אַוְתָּה דִּין קָעְפָּלְוִי! דאס האָרַץ
קוּוּלָּט אַין מִיר, ווּעַן בְּ'קָוק דִּיךְ אַזְן! אַזְן סְ'חָאַט דָּאַךְ נִוְשָׁט
גַּעֲפָעַלְטָק קִיּוֹן סָךְ, בְּ'קָאָל דִּיךְ שְׂוִין מַעַד נִישְׁתָּהָאָבָּן! אַכְּבָּע ווּזְוּ
איּוֹ אַחְיְינְגְּעָקְוּמָן דִּין טָאַטְעַלְיָו, ווּזְוּ? טָאַטְעַזְוּסָעָר אַין הִימְלָן
די פְּדוּיָה האָדָם, וואָס אַזְן לְעַצְמָנָם פְּלוֹצִים שְׁטָאַרְקָפָּרְום
גַּעֲוֹוָאָרָן, גַּעֲזֹוּוֹנְגָּעָן אִירֻעָן מִידְלָעָךְ אַלְעָן נַאֲכָטָן פָּאָרָן שְׁלַאֲפָנוֹ
נִיְּין צַוְּזִאנְגָּן חָוֵיד קְרִיאַת־שְׁמָעָן, האָט פָּוֹן גְּרוּוֹס גְּדוּלָּה אַיְצָט
נִישְׁתָּהָאָבָּן גַּעֲוָוָסָט ווּאָס זַי טָוָט. זוי האָט אַפְּגָעָטָן זַיְלְכָעָזָבָן,
וואָס האָבָּן פָּאָר אַיר נִישְׁתָּהָאָבָּן אַזְן אַוְיְסְגָּעָזָן וַיְיַעַר
משׂוֹנְהָדִיק. גַּעֲרָעַדְט האָט זַי אַז אַז אַוְיְהָהָעָר פָּאָר פַּיְעָר אַז
פָּאָר ווּאַסְבָּעָר, גַּעֲקוּוֹיְשָׁשָׁעָט אַזְן גַּעֲלָאָכָט ווּי אַפְּצִילְכָּה קִינְהָן, אַז
זַיְקָר אַרְיוֹנְגְּעָמִישָׁט צַוְּזִאלְעָמָן. זוי האָט בְּיִקְיָינָם נִישְׁתָּהָגָעָן
פְּרָעָנָט, גַּעֲנוּמָן אַוְיָפְּזִיךְ דִּי רָאָל פָּוֹן אַזְמָעָן, אַכְּטָוָנָג גַּעֲטוֹן
אוֹזְוּ יְהָדָה. אַזְן פְּוֹנְקָט ווּי אַשְׁטְרָעָנָע אַבְּרָע גַּוְתָּע מַאֲמָעָן, ווּאָס
שְׁטָעַלְטָק זַיְקָר נִישְׁתָּהָאָבָּן אַפְּ פָּאָר קִינְעָם, זַאנְטָן אַרְיוֹן יְהָדָה דָּעַם
אַמְּתָה אַין דִּי אַוְיָנָן אַרְיוֹן, שְׁנַצְטָט אַפְּ אַפְּיָלוֹ אִירֻעָן דָּעַרְוָאָקָד
סְעַנְעָן זַיְן, אַלְיָוָן טָאַטְעַם פָּוֹן קִינְדָּרָעָ, — אַזְוִי האָט זַיְקָר
פְּרוּיָה האָדָם פָּאָר גַּרְנִינְשָׁטָאָפָּט אַזְמָעָן זַיְקָר אַטָּאָוָה
יְהָדָה גַּעֲשְׁרִינָן, גַּעֲהִיָּסָן טָוָן, ווּאָס אַיר גַּעֲפָעַלְטָק. סְ'חָאַט זַיְקָר
אַין אַיר צְוָרִיק אַיְוָגְּנוּוֹעָקָט דָּעַר גַּרְוִוִּיסְטָאָמִישָׁעָר שְׁטָאַלְיָז
אִירֻעָר פָּוֹן אַזְמָעָר מַאֲדָמָן אַזְן זַיְקָר גַּעֲוָאָרָן אַגְּנָנְצָעָן
דָּעַה־אַגְּנָרָיָן, בָּאַטְשׁ זַיְקָר האָט בְּיִקְיָינָם נִישְׁתָּהָגָעָן קִיּוֹן
שָׁוָם הַסְּכָמָה. אַיְיָנָם האָט זַיְקָר אַפְּקָרָאָפָּט אַזְן דָּעַם אַנְדָּרָעָן
הָאָט זַי גַּעֲלִוְיָבָט. טָאַמְּעָר אַיְזָר עַפְעָם בְּיִי ווּעַמְּעָן נִישְׁתָּהָגָעָן
פְּעַלְן, הָאָט זַי אַיְם בָּאַלְדָּה, מַכְּלָוְמָרְשָׁט אַזְן גַּעֲלַעְטָעָר, גַּעֲ

צווישן הייל און וואסער

געבן א פעטשל מיט אירע הענט, וואס האבן איצט בי זויער גאנצער דארקיט און גדרונצטלקייט נאך אלץ פונדרעסטוועגן. נישט אングעווויזן זיינער מאמעש זיכערקייט און וואראמקיט. זי האט זיך נישט אפנצעטעלט אפיילו פאר דעם אידעלן און השובן ראכמאגען און גזאנט אים מוסר, ווען ס'איין איר נישט געפעלן בי אים זיון בורוד-קלעבער גומירקאנן. זי האט אים געהויפן אויסטן דעם קראן, וועט זי אים פארזואשן. דאס אין שווין להלטן אויפן ארטט נישט געווען, וויל ראכמאן האט זיך זיינר פארשעמט און כדי צו פארדען די בושה, האט ער זיך, ווי זיינן טבע איז געווען, נאכאנאנד געפוץט מיט א סך חשיבות דאס אפנצעטעלט לְאַפְעַטְקָעַדְבָּרְדָּלָע זיינט און איר גאנרנייט גענטפערט.

בראניע האט פארליינט א גאנצן זוארטשטאט. א צעכראס טעת, א צעשייבערטע, האט זיך זיך בסדר ארוםגעדריות און א לויין שלארדראך, געהאט דוקא פיל צייט, באטש אלע האבן זיך איזו געהאלט, ווי זיך וואלטן מורה געהאט עפעס צו פאר שפטעטיקן. ארכום איר איז געלען איזויט און צעפזריט איר גאנצע ווירטשאפט: קלילדייך, קלענערליך, זאכן, בענדער, אלע שמאמכטעם אירע. קוינער האט שווין נישט געהאט קיין רעכט שטייקל בנה, אבער איר האט פון גאנרנייט געפעלט. זי האט זיך קוים געקענט מיט אלץ אן עצה געבן, פאריכט, געד צערעוועם, איינגעלאיגנט. עם איזו געתשאנגען פאר איר דאס שטייקל אפנערבראכגען, אויסגעריבגען שפיגעלע, וויל זי האט אלעמאָל ארויינגעבליקט. א שטייקל קלילרט-شمפעדעיק זויה, וואס איזן גאט וויסט פון ואנגען זי האט עם פלויזים גענומען, האט זיך ארייסגעציזונג פון אור וואלזע. זי האט דאס שטייקל זיך געהאלטן איזן האנט מיט א סך צערטעלכקיט, אפנעהיטן עם, ווי דאס אויג איז קאָפ. אויך האט זיך ארייסגענומען פון דער וואליזע א טוכן זשאקטעל, וואס זי האט זיך אליאן איבערגע- מאכט פון מאנס א מלכוש און וואס האט געהאט צויזנט טעם. זי האט אングעמאָסטן דאס ושהקעט, זיך געהרטיט איז אלע זויטן מיט פיל וויבערישער געשיקטקייט און זראָבענקייט אינט

צְוּ יִשְׁן הַיָּמָל אֹנוֹ וְאַסְעָד

קלינעם אַפְּגַנְעַבָּרָאַכְּבָּעָנָם שְׁפִינְגָּלֶעָ אָנוֹ גַּעֲפְּרָעָנֶט דֵּי פָּרוּי הָאָרֶדֶם, צַי עַם פָּאָסְטָן אִיר. אָנוֹ דֵּי פָּרוּי הָאָדָם הָאָט גַּעֲמוֹזָת מְוֹדָה זַיִן, אָנוֹ דָּאָס מְלֻבּוֹשׂ אָנוֹ מְלַאַטָּעָם. דֵּי פָּרוּי הָאָדָם אָיז אַרְיִינְגָּעָפָּאָלָן אִין אָ הַתְּפָעָלוֹת, נִישְׁטָן גַּעֲקָעָנֶט אַפְּרָיִיסָן דֵּי אָוִינָן פָּוּנָם וְשַׁאֲקָעָטָל:

— פָּוּנָם שְׁנִי גַּאֲמְלָקָעָם קָעָן דָּאָס וּוּיְבָל מַאֲכָן! — אָיז זַי אַרְיִינְגָּעָפָּאָלָן אִין הַתְּפָעָלוֹת אָנוֹ דֵּי אָוִינָן הָאָבָּן בֵּי אִיר גַּעֲשִׁינְט — אָשְׁלַיְפָּל, אָ בְּעַנְרָל, פָּוּנָם גַּאֲרָנִישָׁט קָעָן זַי עַפְּעָם צַוְּאָמָעָנְשָׁטָעָן, סְ'זָאָל הָאָבָּן אָ חַזְן... סְ'אָיז אָ גַּאֲבָּפָּוּנָם הַיְמָל!

לְאָנָגָן הָאָט אָכָבָעָר דֵּי פָּרוּי הָאָדָם מִיט בְּרָאָנִיעָן נִישְׁט גַּעֲקָעָנֶט בְּאַלְעָמוֹתְשָׁעָן, וּוּיְל זַי הָאָט זַיְד גַּעֲיִילָט, זַיְד גַּעֲוָאָלָט אַרְיִינְכָּאָפָּן צַו דָּעָר פָּרוּי פָּאָבִיאָש אָיז דָּעָר קָאָבִינָע אַרְיִין, כְּדֵי צַו זַעַן, וּוּאָס זַי מַאֲכָט. דָּאָס אָיז גַּעֲוָעָן פָּאָר אִיר אָ שְׁוּעָר שְׁטִיקָל אַרְבָּעָט אָנוֹ זַי הָאָט עַס אַלְעָמָל אַפְּגָעָלִיָּונְט אַוְיָפָּא אַבְּסָל שְׁפָעָטָר. אָכָבָעָר זַי הָאָט אָיז דָּעָר פָּאָבִיאָש נִישְׁט פָּאָרָד גַּעַסְן. זַי אָיז טָאָקָע גַּעֲקָוּמָן צַו בְּרָאָנִיעָן אָנוֹ זַי קוּיָם מִיט גַּעַד וּוּאָלָט אַפְּגָעָרִיסָן פָּוּנָם אַרְיִעָר שְׁמָאָכְטָעָם, אָיז וּוּלְכָע יָעָנָע אָיז אַיְצָט גַּעֲוָעָן פָּאָרָקָאָכָט מִיט לִיְבָן אָנוֹ לְעָבָן אָנוֹ זַי מִיטָּגָעָנוֹר מִעְן מִיט זַי צַו דָּעָר פָּרוּי פָּאָבִיאָש.

וּוּי גַּעֲוָיְנְטָלָעָן, אָיז דֵּי פָּרוּי פָּאָבִיאָש גַּעֲוָסָן אַוְיָפָּא אִיר בְּעַטָּל, דֵּי שְׁוּעוּרָע, הַאַלְכָּגָעָלִיְמָטָע פִּים אַנְגָּעָנְשָׁפָאָרָט אָן דָּעָר פָּאָרְלָאָגָע. בְּשַׁעַת דֵּי וּוּיְבָעָר זַעַנְעָן אַרְיִינְגָּעָקָוּמָן, הָאָט זַי צַוְּמָאָל נִישְׁט אַוְיִפְּגָנָהָוִבָּן דָּעָם בְּלִיכָּן צַו זַיְגָן. זַי הָאָט שִׁיְזָן אַלְעָז גַּעֲוָוָסָט אָנוֹ זַי הָאָט זַיְד רַעֲכָט נִישְׁט צַוְּנָהָעָרָט צַו דָּעָם, וּוּאָס דֵּי הָאָדָם הָאָט אִיר כְּסָרְדָּאַרְיִינְגָּעָלָאָפָּט אָיז קָאָפָּא אַרְיִין. אָכָבָעָר דֵּי הָאָדָם אָיז נִישְׁט אַפְּגָנְשָׁטָאָנָעָן, נִישְׁט מִיד גַּעַוָּאָרָן צָוָם וּוּיְפָלְסָטָן מָאָל אַיְבָעָצָחוֹרָן אַיְינְסָאַזְדָּאַסְזָעָלְבָעָן. זַי הָאָט אַזְוִי לְאָנָג זַיְד אַפְּגָנְעָעָן דָּאָס הַאָרָץ, בֵּין עַם אָיז אִיר סְוַאַכְלִי-סְוַופָּה נִמְאָס גַּעַוָּאָרָן אָנוֹ זַי אַזְוִוָּס מִיט אַטְעָנָה צַו דָּעָר פָּאָבִיאָש:

— וּוּאָס עַנְטָפָעָרָן זַי מִיר גַּאֲרָנִישָׁט? — אָיז זַי אַרְוִוִּים

צְוִישָׁן הַיּוֹם אָנוּ וְאַסְעָד

מכלומרט מיט א טענה — כ'בון דאך שווין מיד רעדנדייכ...
דאם גאנצע הארייך האב'ך מיר שווין אפעריטן!
לסופה איז איר דאך געלונגגען ארויסצופערעטן פון יונגעד
א ווארט. דער פרוי פאכטיאש איז שווין אליע אינס געווען און
אויף דעם אלעם, וואס די פרוי האדרעם האט איז איר כסדר
ארייןגעראדעט, האט זי גענטפערט בלויז דאס:

— וואס איז מיר דער חילוק, וואס? מיר איז שווין אליע
איינס... ס'אייז גאנצע שיין, איז זי זענען געקומען... אבער פאר
מיר איז שווין נישטאָ מער קיון שם ל'עבן...
— נוינו, זאגן זי נישט דאס! זינדריקן זי נאר נישט מיט
די ריד... אודראי, וואס פרען זי? — האט איר באלה, מיט א
סך געמאכטן קוראוש, פאראפאטשט דאס פנים די פרוי האדרעם
— וואס פאר א ריד רעדן זי דאס?... אסורה, אויב זי וויסן
אליעין, וואס זי רעדן...
די פרוי האדרעם האט זיך עפעם געפֿאנטערט, נישט גע-
האט קיון דרייסטקייט גענונג צו רעדן אפֿן און פרוי צו דער
פרוי פאכטיאש. זי האט געפילט, איז אליע, וואס זי ווועט זאגן,
אייז נישט גענונג, איז ארויסגעוואָרפן. ס'אייז מער נישט ווי אן
אַפְּנַעֲרִיָּי, וויל זענען גאר נישטאָ קיון ווועטרער, וואס
יענער צו זאגן. פונדעסטווען האט זי נישט אַפְּנַעֲלָזֶט און
איין מיטן רעדן פְּלוֹצִים באָקְוּמוּן מער קוראוש און אויפֿגעחוּבוּן
העכבר דאס קול:

— מאכּן זי נישט דעם אַנְשָׁטְעָל! — האט זי געזאגט מוסר
דער פרוי פאכטיאש און זיך שווין אפֿילו איר גוט אַנגָעָר
בייעווערט — זי ווילז גאנץ גוט ל'עבן... יעדער אינער וויל ל'עבן...
איזו איז שווין דער דורך פון דער ווועלט. דער ציילן זי נישט
קיון שם מעשיות, וויל קיינער ווועט איזה נישט גלייבן!
פלוצִים איזו די פרוי האדרעם שטיל געבלֵיבּן, טיף אַפְּגָעָר
קרעכט און צוֹגְעָבּן:

— וווען מיינער, נישט געדאָכּט זאָל עם זוין, איז פון מיר
אוועקגערטן געווארן — האט זיך אליעין גענומען פאר א

צווישן הימל און וואסער

בויישפיל — האב'ך אויך געמיינט, אז די וועלט עקט זיך מיר,
אבער פונדעסטווען ליעב'ך יאקאש! מען פארגנעם... דאס
לעבן איז שטארקער פון אלל, גלייבן זי מיר!...
ס'אייז געווען זיעער שיין פון דער יודענס זיטט, וואס זי
האט זיך אלליין וויה געטונג און אויפגענדעקט איביע איגענען ווונדן,
אבי יענער לייכטער צו מאכן. די פַּרְוִי פָּאַבְּיַאַשְׁ הַאַטְׁ דָּאַס אַפְּ
געשאצט און זי שוין אַפְּילְוּ צוֹגְעָלָאָזֶת, זי זאל צוֹזָאָמָעָנָעָמָעָן
אַיר בַּיְסֵל חַפְּצִים. שְׁנָעַל אָוֹן פְּלוֹינָק הַאַטְׁ זיך דִּי יַדְעָנָעָן אַנְעָמָעָן
געטונג צומ בַּיְסֵל גְּרָאָטָעָם. אָז זי הַאַטְׁ זיך אַנְגָּעָטָרָאָפְּן אַוְיָ
פָּאַבְּיַאַשְׁעָם אָוֹן אַיּוֹף דִּי קִינְדָּעָרָם זָאָכָן, הַאַטְׁ זי זי כְּהַרְדָּעָן
בַּאֲרָשְׁטָעָקָט עַרְגָּעָץ, אַרְוָנָטָעָרָגָעָשָׂטוֹפְּטָ פָּוֹן סָאָמָעָ אָוֹנָטָן, אָזּוּי,
אָז דִּי פָּאַבְּיַאַשְׁ זָאָל זי גַּאֲרָנִישָׁט פָּאָר דִּי אָוִוָּן אָנוֹזָעָן... בְּרָאָנִיעָ
הַאַטְׁ אַיר אַיְזָן אַלְּעַזְּ צוֹגְעָהָאָלְפָן, גַּהְהָאָרָכָט אַלְּאַיְזָן
אַיר. פָּאַרְטִּיךְ גַּעַוְאָרְן מִוְּטָן בַּיְסֵל חַפְּצִים, הַאַטְׁ זיך דִּי הַאָדָעָם
עֲרָשָׁט אַנְעָמָעָן צוֹ דָעָר פָּאַבְּיַאַשְׁ. זי הַאַטְׁ זיך אַנְגָּעָוָעָט
אוֹיָפְּ אַיר אָוֹן זי גַּעַזְוָוָנָגָעָן, זי זָאָל אַיְבָּרָטוֹן אָן אַנְדָּעָר קְלִיְּדָ
אָוֹן זי זָאָל זיך צוֹקָעָמָעָן אַבְּיִסְלָ דִּי הַאָרָ...
— אַ מעַנְטָשָׁ מָוֹן זיך אַבְּיִסְלָ אַיְן דִּי הַעַנְטָ נָעָמָעָן! —

הַאַטְׁ זי גַּעַזְאָגָט — מַעַן טָאָר זיך נִישְׁתָּ אָזּוּי אַפְּלָאָזָן! אָ, אָזּוּי
זַעַעַן זי אָוִיס צְרוּק וּזְיוּ אַמְּנָטָש... סָאָיַן מַעַר אַיְהָן נִשְׁתָּ צַוְּ
דָּעָרָקָעָנָעָן... אַ שָּׁאָד, וְוָאָס סָאָיַן נִשְׁטָא קִיּוֹן שְׁפִּינְגָּלָע, זי
זָאָלָן זיך קָעָנָעָן אַנְשְׁפִּינְגָּלָעָן...

דָעָר פְּרָוִי הַאָרָעָמָעָם רַיְיד, אַיר פְּאָרָעָן זיך אַרְוָום אַיר מִיט
אָז אַיְבָּרָגָעָנָבָקִיָּט אָוֹן מִיט אַזְּזָעָ גַּעַטְרִישָׁאָפְּט, דָאַס פָּאָרָ
וְאַרְגָּנָטָעָ פְּנִים אַיְרָס, אַלְּעַזְּ צוֹזָעָמָעָן, הַאַטְׁ דִּי פָּאַבְּיַאַשְׁ אַנְגָּעָפְּלָט
מִוְּט אַוְאָרָעָמָקִיָּט, אָזּוּי אָז זי הַאַטְׁ אַ לִיְכָטָן שְׁמִיכָל גַּעַטָּוֹן.
בָּאָטָש גַּאֲרָנִישָׁט אַיְן אַיר אַנְגָּעָנָאָגָעָן אָוֹן אַלְּעַזְּ אַיְזָן אַיר גַּעַטָּוֹן
נִכְאָס אָוֹן מִיאָס, וּוֹיְלָ אַיר לְעָבָן הַאַטְׁ מַעַר קִיּוֹן שָׁוָם זַיְן
נִשְׁטָה, הַאַטְׁ אַיר פְּוֹנְדָעָמָעָן הַנְּאָהָ גַּעַטָּוֹן, וְוָאָס מַעַנְטָשָׁנָה גַּעַטָּוֹן
מַעַן זַיְן אַזְּוּי שְׁטָאָרָק אַיְבָּעָר מִיט אַיר אָוֹן זי הַאַטְׁ זיך נִשְׁטָה
גַּעַקָּאָגָט אַיְנָהָאָלָטָן אָוֹן אַהֲלָבָן, קְרוּמָעָן שְׁמִיכָל גַּעַטָּוֹן, וּזְיַיְן
אַ מְסֻכְּנִיקְרָאָנְקָעָר, וְוָאָס דָעָרְפִּילָט זַיְן אוֹיָפְּ אַ רְנָעָ אַבְּיִסְלָ בְּעָ

צווישן הימל און וואסער

סער. זי האט געפילט, און זי פאלרילט זיך, און זי האט סוחבל-סוך מער נישט קיין כוח זיך אקעננצושטעלן אט די אלע מאלוומרט שטרענע רידר, ואס זענען בלויו אויסן איר גוטס און זענען אַנגֶזְיאָפֵט מיט אָזָא נְרוּסְעָר גַּעֲטִישָׁאָפֵט צו איר און זי האט זיך געבעטן בי דער פֿרְדִּיעָה האדרעם:
— לאון זי מיך צורו... — האט זיך בי איר געבעטן
— ואס האבן זיך צו מיר?

אבל די האדרעם האט זי נישט צורו נעלאות. זי האט שווין אויבגעכאנט דעם לַיְכְּטָן קְרוּמָעָן שְׂמִיכָּל אֹוֹפָר פְּנִים און מיט אירע געזונטע קְרֻעְפְּטִיקָה הענט זיך אַנְגְּעָנוּמָעָן אָונְד טַרְוָן אָרְעָם און גַּהֲיִיסָן בָּרָאָנָעָן זיך אַנְגְּעָנוּמָעָן אָונְטָרָן צוּיְיטָן אָרְעָם. בִּידְעָן וּבִיבְּרָעָה האבן זיך אָרְדִּיאָר.

בָּעֵת דַּעַר בָּאַרְיִמְטָר וּוְאַרְשְׁעוּרָר דָּקְטָאָר האט דַּעְרוּן דַּי וּבִיבְּרָעָה, אַיְזָה עָר זיך בָּאַלְדָּא אַקְעָנְגָּלְקָפָן. עָר אַיְזָה אַיְצָט נָעֵז וּזְעֵן פְּרִישָׁאָפְּגָּנוּאָשָׁן אָזָן רַיְינָן אַנְגְּעָטוֹן. דַּי זְוַלְבָּרְעָנָע פָּאַלְקָע אַיְזָה גַּעֲוָעָן זָאָרְגְּבָּעָלְטִיךְ פָּאַרְקָעָמָט, דַּי פְּרִיצְיְשִׁידְּקָעָ, שְׁטָאַלְצָעָן וְאַנְדָּסָעָם אָוִיסְגָּעְבָּרְשָׁלָט אָזָן דַּעַר שְׂוֹאָצָעָר, בְּרוּיְמָר קִינְסְטָלְעָרָט קָאָפְּעָלְוָשָׁ אַיְזָה נָאָר בָּלְאַנְקְּנְדִּירְנִי גַּעֲוָעָן, גַּעֲפָלְטָ אַזְּשָׁ פָּוָן זְוִיבְּרָקִיָּט. אָבָּעָר דָּאָס אַלְצָה האט אַיְם עַפְּעָם נִישְׁתָּ נְעָפָאָסָט. שְׁטָעָנְדָּוָק אַזְּ אַפְּגָּנְלָאָזָעָנָעָר, האט דַּי דִּיְוִינְקִיָּט זיך נִישְׁתָּ נָעֵז סְלַעַפְּט זָוָאָיָם. כָּאַמְּשָׁ עָר האט תָּמִיד גַּעֲרָעָט פָּוָן הַיְוָעָנָע, גַּעֲוָוָרָנָט מָעָן זָאָל זיך הַאַלְטָן רַיְינָן, כָּדִי נִישְׁתָּ צְוַצְּלָאָזָן קִיְּין קְרָעָנָע זָוָזיך, האט עָר אַלְיְוִין קוּינְמָאָל אֹוֹפָר זיך נִישְׁתָּ אַכְּטָוָנָג גַּעֲוָוָן. וְיָ דַּעַר שְׁמִינְיָנָר אַיְזָה, האט עָר נִישְׁתָּ נְעָזָעָן וְיָן אַיְינְגָּעָר נָעָם חִסְרוֹן אָזָן גַּעֲוָוָט דַּעַם חִסְרוֹן בִּי אַנְדָּרָעָ. דַּי אָוִיסְגָּעָר פִּיצְטָקִיָּט האט זיך טָאָקָע אַיְצָט צָום דָּקְטָאָר נִישְׁתָּ נְעָפָאָסָט. עָר האט פָּאַרְלְוִין זָיוָן גַּלְאָנָיָ, זיך שְׁלָעָכָט גַּעֲבָוָלָט, נִישְׁתָּ נָעֵז זְעֵן אַיְזָה וְיָן הַיּוֹט. מָעָן האט באַשְׁיִינְפְּרָלְעָךְ גַּעֲזָעָן, אָזָן לָאָגָּנָז וְעַט זיך. דַּי אָוִיסְגָּעְפְּצָקִיָּט אֹוֹפָר אַיְם נִישְׁתָּ אַזְּלָטָן. דַּי גַּטְמָוָר טִקְּדְּשָׁמִיכָּל אַעֲנָרִיקָה, הַאַלְכְּבָּרְכְּ-בְּטָלְדִּיקָה אַוְיָינָן, אַלְצָה צְוֹזָעָמָעָן, האט דַּעְרָמָאָנָט אַיְזָה קִינְדָּה, וְאַס דַּי מַאְמָעָ האט מִיט גַּעֲוָאָלָט

צו ישן הימל און וואסער

אַפְּגָנוּוֹאַשֵּׁן אָוּן אַוִּסְגָּעַצְוֹאָנֵן לְכֻבּוֹד עַפְּעַם אַ יּוֹמָ-טּוֹב, אֲבָעֶר
עַם וּוּעַט לְאַנְגַּנְגַּשְׂתַּדְוָן אָוּן דָּאַס קִינְדַּר וּוּעַט זִיךְרָיָס
פָּאַרְשְׁמִירָן.

בְּשַׁעַת דִּי פָּרוּי הָאָטָם דָּעַרְזָעַן דַּעַם דָּאַקְטָאָר, הָאָטָם
זַי זִיךְרָאַנְגָּרוּפָן צַו דִּי וּוּיְבָעֶר אָוּן דָּעַר עַיקָּר צַו דָּעַר פָּרוּי
פָּאַבְּיָאַשׁ, זַי זַאַל אַ שְׁטִיכָּל נְחַמָּה הָאָבָּן:

— אַט גִּוַּיט עַר דָּעַר דָּאַקְטָאָר מִיט דִי אַינְסְטְּרוּמְעַנְטָן זַיְד
נָע, וּוּי שְׁטָעַנְדִּיקָן! „שִׁיְקָעַן“ מִיט שְׁלִימְוֹל... זַי נָאָר, וּוּי דָאַס וּוּיְבָב
הָאָט אַיְסָמְעַטְּרָאַצְלָט. יְעַדרְעַד הָאָט זִיךְרָזִין פָּעַלְעַלְעַת!
עַר אַיזְוַן גָּוֹט בָּאַקְלִידָט, דָּעַר דָּאַקְטָאָר... אַזָּאָע גָּלְעַרְנְטָעַר
מְעַנְטָש... עַר מִינְינְטָן דָּאַךְ נָאָךְ אַלְאַז, אַזְוַן דָּעַר זַוְן זַיְנְעַר לְעַבְטָן
נָאָד!

דָּעַר דָּאַקְטָאָר הָאָט בָּאַגְּעַנְגָּט דִּי וּוּיְבָעֶר מִיט אַ שְׁמַחָה
אוֹן מִיט בְּרִיאַת-אַוִּיסְגָּעַצְפְּרִיטָע אַרְעָמִים:

— אַזְוַי אַיזְוַן גָּוֹטָן! — הָאָט עַר גָּעַשְׁרִיגָן צַו דִּי וּוּיְבָעֶר אַיְן
זַיְונָן גָּעַקְלִיבָעַנְעָם, שְׁיַינְעָם פּוֹלִישׁ — אַזְוַי טִיבָּעַלְעַד אַיזְוַיְנִין!
אַזְוַי קִינְדְּרָעַלְעַד טִיעַרְעַד הָאָב אַיךְ לִיבָּן!
אַיְינָע נָאָךְ דָּעַר אַנְדְּרָעַר, הָאָט עַר דִּי וּוּיְבָעֶר פָּאַטְּעָרִישׁ
אַקְנִיפָּגְעַטָּן אַיזְוַן זִיךְרָזִין גָּוֹעַנְדָּט צַו דָּעַר פָּרוּי
פָּאַבְּיָאַשׁ:

— נָאָךְ גִּיְוִין! — הָאָט עַר צַו אַיר גַּעַזְגָּט אָוּן זַי אַגְּנָעַד
הָוִיכְבָּן פְּלוֹצִים פָּוֹן גְּרוּסָן גְּדוּלָה צַו „דוֹצָן“ — נָאָךְ גַּיְשָׁת זַצְחָן,
אוֹוָף אַיזְוַן אַרטָּט... דָאַס וּזָאַס זַוְן וּוּעַטְטָן דִּיר אַלְיוֹן נְיַשְׁתָה הָעַלְפָן,
וּוּטָן דִּיר קִינְעַרְעַט נְיַשְׁתָה הָעַלְפָן... אַפְּלִילָו נְיַשְׁתָה דִי גְּרַעַסְטָעַ סְפָעַ
צִיאַלְיִסְטָן... דַו מְזֹותָן דִּיךְ בָּאַוּגָן, דַו מְזֹותָן גִּיְוִין, כָּאַטְשׁ עַם
שְׁטָרְעַנְגָּט דִּיךְ זַיְעַר אָן. אַזְוַן גַּיְשָׁת וּוּסְטָוּ פָּאַרְלִיוֹן דַעַם גַּגְנָצָן
כּוֹחַ אַיזְוַיְנִין דִי פִּיסְ!

דָּעַרְזָעַן דִי שְׁמַחָה בְּיַם דָּאַקְטָאָר, הָאָט זִיךְרָזִין דִי פָּרוּי פָּאַזְזָן
בְּיַאָש אַגְּגָעַשְׁטָעַקְטָן פָּוֹן אַיְסָמְעַטְּרָאַצְלָט... אַוְיָרָע אַוְיָגָן הָאָבָּן זִיךְרָזִין
צָעַלְאַגְּנָצָט. אֲבָעֶר בָּאַלְדָּה הָאָט זַי זִיךְרָזִין דַעַרְמָאנְט אַיזְוַן אַירָע
צָרוֹת אָוּן זַי הָאָט זִיךְרָזִין וּוּיְעַר פָּאַרְשָׁעַטְמָט פָּאַר זִיךְרָזִין. זַי הָאָט

צוישן הימל און וואסער

זיך איז אינגענשפארט, אז די וויבער האבן זיך געמוות באלהד אפפירן צוריך אין דער קאכינע אדרין.

די פורי פאכיאש איז געועסן אין דער פאכינע, נישט אויסגענערעדט צו קיינעם אַווארט. טילמאָל בלויוּ האט זיך איז איסגעשומעסט מיט אידען, וואס איז אוק וויניק ארוּס אויַפֵּן דורך און די גאנצע שמחה איז איר נישט אַנגענאנגען. אידע האט איצט מער, ווי איבער דער גאנצער צוּט פון דער מסעה, איז זינען געהאט איר שרחלען אונ דעם מאן אַירן, הערשלען. ווי זענען איר מער אוֹף קיין איז גע נישט ארוּס פון זינען. באטש אלע האבן זיך איצט פֿלוֹצִים, מער ווי אלעלמאָל, דער-מןאנט אין די אינגעננע און גאנטען, וואס זענען געליבין דרטע ערנצע איז גיהנום אוֹף יונער וויט ים און ס'איַז קיינגענגען די גאנצע שמחה נישט אַזְוִי שטאָראָק אַינגענאנגען, האט אַבְּער אידע געליטן מער פון יערן אינגענעם. שרחלע און הערשל זענען איר לְעַבְּרִידִים גַּעֲשְׁתָּאָגָן פֶּאָר די אַוְינִיג, ווי זיך וואָלְט זיך אַט ערשת געוען, ווי זיך וואָלְט אַט ערשת מיט אַרגע צוריך זיך גערעדט. טילמאָל זענען זיך איזוֹ לְעַבְּרִידִים פֶּאָר איר גַּעֲשְׁתָּאָגָן, איז ס'האָט זיך איר נאָר גַּעֲלָוּסְטִים צו זיך צו רעדן, זיך אַוְיס-শמוועסן מיט זיך, און טילמאָל זענען זיך געוען אַזְוִי וויט פון אַיר, איז זיך האָט זיך בשומאָפָן נישט גַּעֲשְׁתָּאָגָן דערמאָגָן, ווי זיך זענען אוּס און אַגְּרִיסְעַדְשָׁעָרְעַךְ האָט זיך אַיר גַּעֲשְׁתָּאָגָן, ס'האָט זיך איר נאָר גַּעֲשְׁתָּאָגָן, איז מיטן פֶּאָרלִירִין זיך פון זברון, האָט זיך זיך שווין אוֹיפֵּק פֶּאָרלִירִין... דאס גַּעֲוִוִּיסְטָן האָט זיך גַּעֲפִינִיקְט, זיך האָט נישט גַּעֲפְּנוּנָן קיין רָוּ. ס'האָט זיך איר גַּעֲדָכְט, איז אלע קומען אָפּ צוֹלִיב אַיר. דעם קינדרס רָאָזָא בְּאַנְדָּר צו די האָר, וואס זיך האָט כָּסְדָּר אוֹיפֵּק אַירע ברוסטן גַּעֲטָרָגָן, האָט זיך גַּעֲבָרִים, נאָכָּאָנָּד עֲפָעָם גַּעֲמָאָנָּט, נישט גַּעֲלָאָזָט אַיר גַּעֲרִינִיסְט באָקָומָעָן, גערעדט צו אַיר קִינְדְּעָרִישְׂצַעְפִּוּעַשְׁטָשְׁעָטָעָר רַיְד, אַזְוִי, איז זיך האָט כָּסְדָּר דִּוְיטְלָעָד אַון קְלָאָר גַּעֲהָעָרט דָּאָס קוֹל פָּוּנָם קִינְדָּר.

טילמאָל, בעט אידע איז ארוּס אויַפֵּן דורך און גַּעֲשְׁמָעוּסְט

צוישן הימל און וואסער

מיט די וויבער האט נאטמאן זי געווען. אוירע פולע ליפַן. געד שפאלטן פון זון און ווינט, זענען געווען בלאס און אן קאלאיר און זיינדר בלאסקייט און קאלאיר לאויקיט האט נאך מער נאטמאן גען געציינן צו זיך, אונגעפִילט אים מיט א נרויסן צער. ער האט אויף אידר געהאט רחמנות. זי איז געווען אויסגעמאנערט און שטראק אפגעצערט. דאס ברויטלעכע לאָכְנְדְּקָעַ געז אירט, די העל-ברוינע, געלבלעך-ברושטיינען אויגן, וואס טילמאָל קורתשען זי זיך פון צופיל לאָקָן און פרוילעכקייט און טילמאָל מרוזשען זי זיך אין דינע שפֿעַלְטַעַלְעַד פון צופיל גויפט און שנאה, זענען געווען אויסגעאָש און טרויעריך-פארזהנט. אודע האט נאטאנען מיט איר אויסען מיטאמאָל דערמאָנט אין זיין קינד און וויב, אין דער חיים און ער האט פֿלוֹצִים דערפליט אָזָא נאנדייק בענקשאָפט צו איר, אָז. ער האט שוין אויף גארניישט מער געוואָלט קוקן און געוואָלט צוינין צו איר. ער פֿאָרטְרָקְנְטַעַר שפֿאָלְט אָוִיה אוירע ליפַן, וואס האט שטנדיך אָרוּפְגַּנוּאָרְפָּן אויף אים אָן אָוּרְמָוְאִיקִיט, האט אים אִיצְט אָנְגַּעֲפִילְט מיט אָוּרְטִיק — אָוּרְטִיק, וואס האט זיך גע-שטייקט אֵין אַיִם, געווארן, געזוכט אָוּרְטִיק. ער האט מקנא געווען די מענטשן, וואס קענען שמעוּסְמִיט אָיר, קענען שטיוין אָזָוִי נאענט פון אָיר. בלוייז ער אַיְינְעַר אלויין מוֹזִיך האלטן פון אָיר פֿוֹנְדְּרוּוּיטְנִס. אָזָן נישט בלוייז צו די מענטשן האט ער געפִילְט אָקָנָה — ער האט מקנא געווען די ווועט, אָזָן ווּלְבָעַ אִידְעַ שְׂטִיטִים אָנְגַּעֲלָעָנֶת, מקנא געווען די פֿאָרְעָנֶד טשעם, וואס אִירע הענט נעמען אָרום. וואס אָזָי ער דאס ערנער פון די מענטשן, וואס זיַיְה קענען זיַיְה אָזָוִי נאענט פון אָיר, וואס זיַיְה דען בעסער זיַיְה קענען אָזָוִי פֿרְיִי רעדן צו אָיר. וואס זענען זיַיְה דען?

נאטמאן האט אִיצְט אֵין אִידְעַן געווען דאס וויב זיין און דעם זון, וואס האט אַיִם דעםאלט, אֵין דער חיים נאך, נישט געללאָזֶט קוקן אויף דער מומע אִידְעַ אָזָן בַּיִ דער האנט געפִילְט אַיִם צו דער מאמען, אִין-גַּעֲרוּיִיט אַיִם דעם אויסגעטראָכְטַן קינדרערישן לִיגְנְטַן, אָז די מאמע האט געשיקט נאך אַיִם אָז

צווישן חימל און וואסער

דאראף אים האבן. אין אוידען האט נאטאנן געזען איצט די הימן, דעם שווערums שטוב, וו ער האט פארבראצט יארזנ-לאנג. שווין נישט איינטמאָל האט ער געוואָלט צוּגַיְן צו איר. פיל האט ער איר צו דערציזלן, פיל האט זיך אין אים אַנְגַּוּזָמְלַט אַבְּעָר דער גאנצער צייט, וו אַס ער האט מיט אַיר נישט גערעדט. זוּס קען שווין העלפֿן דאס האַלְטַן זיך כסדר פָּז אַיר פָּונְדָּרְעוּוּתְּן? אַבער אז ער האט באַמעָקֶט, דרי עקשנות, די געוואָלְדִּיקָע עקשנות אַירע, זענען באַלְדָּלָע זוּינָע געדאנקען צוּנִישָׁט גַּעַד זוֹאָרָן, אַוְסְגָּעָרְוָן אָזָן ער האט זיך אַינְגָּאנְצָן פָּאָרְלוּוֹן. אַידע אַז געזען אַיְנְגָּעָשְׁפָּאָרט, נישט געוואָלָט אַים זען. זי האט דאס געלְאָזָט אַים פִּילְן אַין אלְעָתָן תְּנוּעָות אַירע אָזָן דער עִקָּר אַין דעם האַסְטִיקְ-שְׁטָאָרָקָן אָזָן ווּי צוֹלָהכְעִיסְדִּיקָן קָרָר זיך אָפְּ פָּז אַים מיט דער פְּלִוִּיצָע אַלְעָמָל, זען זי האט אַים באַגְּנָנָנָט. אַין דעם האַסְטִיקְ-שְׁטָאָרָקָן קָרָר מָסֵט דער פְּלִוִּיצָע אַיז גַּעַלְעָן אַזְּוּלָט מיט פְּרָאָטָעַט. אַבער ביִי דער גאנצער פָּאָרְבִּיסְנְקִיטָע אַירע אָזָן בַּיִּדְעָר גאנצער עקשנות, האט נאטאנן געפְּלַטְט, ווּי אַלְעָז ווּינָט אַין אַיר אָזָן רִוִּיסְט זיך מיט אַים צו באַגְּנָנָנָן. בַּלְוִוּז עֲפָעָם אַגְּרוּסָר כּוֹחַ האַלְטָן זוּ שְׁטָעָנְדִּיק אָפְּ דָּרְפּוֹן. אָזָן נאטאנן האט געה האט צו זיך אַלְיָוִן טענות, פָּאָרְדוֹאָס ער האט זיך כסדר אַין זענען אָזָן ער הערט נישט אוּפָה צו קלערין זענען אַיר. פָּונְדְּעָסְטוּעָן האט די זוּזָרָג זענען אַר אַים נישט אַפְּנָעָן לְאָזָט. זיַּנְעַן גְּרוּסָע גְּרוּעָ אַיְוָגָן, ווּס פָּאָלָן טְוִילְמָאָל אַרְיוֹן אַין ווּיסְקִיטָעָ פָּז צוֹפִּיל גְּרוּקִיטָע, זיַּן בִּיסְל אַיְוָגָן בּוּגָעָן פְּלִוִּיצָע, דאס אַיְנְגָּעָפְּאָלְזְ-בְּרָאָסָע, נִישְׁטָרְנָאָפְּלָטָע פְּנִים, זיַּן גַּאנְץ הַוִּיך אָזָן אַיְסְגָּעָדָרָט גַּעַשְׁטָעָל — אַלְעָז אַיז גַּעַוּשׂ אַנְדָּגָנָט, אַנְגָּעָנָאָרט מִיט זָאָרָן זענען אַיר. זי אַיז גַּעַלְיָוִן אַיְנָע אָזָן ער מָוֹאָכְטָוָנָג מָוֹן אוּפָה אַיר, נַאֲך דָּרְצָו אַיצְט, זענען דער פָּאָרָט אַיז אַזְּוִי נַאֲעָנָט.

בָּאַטְשָׁ קִינְנָעֶר האט נישט גַּעַוּסָט, ווּס פָּאָר אָפְּאָרָט ס'גִּיטָע, האט מעַן זיך פָּונְדְּעָסְטוּעָן אַלְעָז גַּעַרְיוֹת אַין זענען אַרְיוֹן. קִינְנָעֶר האט אַפְּילְוּ נִישְׁט באַמעָקֶט די מַאְטְרָאָזָן, ווּס האַבָּן אַנְגָּעָקָלָט די יִדְעָן מִיט חִידּוֹש, נִישְׁט גַּעַוּסָט, ווּס זִי האַבָּן

צו ישן הימל און וואסער

זיך פֿלוֹצִים גַּעֲנוּמָעַן גְּרִיטִיטַן, וּוֹ זַיְוַן וּוֹאַלְטַן זַיְד גַּעֲלִיבָן אַרְאָפֶן
צֻוְנִיַּן. מֵעַן הָאָט גָּאוֹרְנִישַׁת גַּעֲזָעַן אַפְּיַלוֹ דִּי פֿאַרְבָּאַרְגַּן-חַווּקְדִּישָׁעַן,
בִּיטְעָר-לְצָנוֹתְדִּיקָעַ פֿיְעָרְלָעַךְ אַיְזַן דִּי מַאְטָרָאָזָן אַוְינַן, וּוֹאַס
הָאָבָן מִוּט אַזְּ אַ שְׂיעָור נִיגְעָרִיקִיט עַפְּעַם אַפְּגָנוּוֹאָרָט, גַּעַךְ
וּוֹאַלְטַן זַעַן וּוֹאַס דָּא וּוֹעַט זַיְוַן דָּרְרַסְוָה. גַּיְיַו וּוֹאַס אַגְּוַיְוָה,
אַ רְשַׁע מְרוֹשָׁע, הָאָט דָּרְטַן אַיְזַן זַיְעַן... וּוֹעַר הָאָט אַיְצַט גַּעַךְ
הָאָט צִוְּיַיט צַו דִּי מַאְטָרָאָזָן, וּוֹעַר הָאָט זַיְד אַיְצַט אַמְּגָעָקוֹט
אוֹיְפֶן זַיְוַן...

אלעלמל הָאָט זַיְד וּוֹעַר אַנְדָּרִיש אַוִּיפֶן דָּעַךְ בָּאוֹוִוִּין, אוֹיְסֶר
גַּעֲפָוצָט אַזְּ אַיְזַן דִּי צַעְקָנָאַדְרָטָעַ מְלָבּוֹשִׁים, וּוֹאַס הָאָבָן זַיְד לְאַנְגָּעַ
וּוֹאַכְּנַן אַיְזַן דִּי וּוֹינְקָעְלָעַךְ עַרְגָּעַץ גַּעֲוָאַלְגָּעָרָט אַזְּ קִינְגָּרְהָאָט זַיְד
לִישְׁטַט אַוְמָגָעָקוֹט אַוְיַה זַיְוַן. בָּאַטְשַׁ מֵעַן הָאָט כְּסָדָר גַּעֲפָרוֹוֹת
אוֹיְסָצָנוֹלְיִיכְּן דִּי קִנְיִיטָשָׁן אַזְּ אַיְזַן מְלָבּוֹשִׁים, גַּעֲוָאַלְטַן אַוִּיסְלָוְפֶר
טָעַרְן דָּעַם פֿאַרְדוֹמְפָעָנוּם אַזְּ אַיְזַן פֿיְכְּבָטְפֿאַרְלָעָנוּם רִיחַ פָּוָן זַיְוַן,
אַיְזַן דָּאַס אַבְּעַר קִיְּנוּם נִישְׁתַּחַת גַּעֲלָנוֹנָעַן. דָּאַס אַלְטָעַ, צַעְקָנָאַדְרָט
דָּרְטָעַ אַנְטוּעָכַע, פּוֹלְ פֿלָעָקָן אַזְּ לְעַבְרַה, הָאָט אַיְזַן קִיְּזַן
יְוָמְטוֹב נִשְׁתַּחַת דָּרְמָאָנַט, נִיכְּבָרְהָעָרָמָאָנַט אַזְּ אַשְׁפִּיטָאָלְ פָּוָן
וְאַגְּנָעָן מֵעַן אַיְזַן עַרְשַׁת נַאֲךְ אַלְאַגְּנָעָרְ קְרָעָנָק אַרוֹוִים... מַאְרָקָוּם
פֿעְלָדְבוֹיּוּם נְרוֹנָעַ יְגַנְּגַעַךְ-פֿעְלָיוֹשָׁל אַזְּ אַזְוִי גְּרוֹוִים גַּעֲוָעָן
אוֹיְפֶן אַיְם, אַזְּ סְ'הָאָט אַיְנָגָאַנְצָן צְוָנָדְעָקָט זַיְוַן מְאַגְּנָרָאַיְסֶר
גַּעֲדָאָרָט פְּנִימְלַ, אַזְוִי גְּרוֹוִים פְּוֹנְקָט וּוֹיְ אַפְּוִיסָט, אַרְאָפְּגָעָפָלְן
אַיְם בֵּין אַיְבָּעַר דִּי אַוִּירָן, וּוֹיְ בֵּין אַקְינְדַּ נַאֲךְ אַשְׁוּוּרָעָרְ אַזְּ
לְאַגְּנָעָרְ קְרָעָנָק. דָּרְרַ קָאַפְּעַלְיוֹשָׁל אַזְּ גַּעֲהָאַגְּנָעָן אַזְוִי
קָאָפֶן, וּוֹיְ אַזְּ אַיְבָּעַגְּדָרְיִיטָרְ טָאָפֶן אַזְוִי אַשְׁטָעָקָן. נַחַם אַוִּיסְטָר
גַּעֲלִיְּגָטָעַ סְלָאַוְוָאַצְּקָעַ קָעַלְגָּנָרָל הָאָט זַיְד וּוֹיְנִיקָעַ נַעֲפָאָסָט צָוָם
גַּלְאַנְצִיקְדָּאַפְּגָעָטָרָאַגְּנָעָנוּם שְׁוֹוָאָרָצָן אַנְצָוָן זַיְנָעָם. סִיְּ דָּרְרַ אַנְצָוָן
צָוָג, נִשְׁתַּחַת לְוִוִּיט זַיְוַן מָאָס, סִיְּ דָּאַס קָעַלְגָּנָרָל, זַיְעַן גַּעֲוָעָן בְּרוֹדָ
דִּישַׁ אַזְּ פֿאַרְפָּעָצָט, פֿאַרְלָוִוָּן דָּעַם גַּעֲנָצָן פָּאָסָסָן אַזְּ צְוָנָעָבָן
אַיְם יְאָרָן. אַזְּ רַאֲכָמָאָס נִיְּהָרָ, שְׁוֹוָאָרָצָרָ, בָּאַלְעָבָאַטִּישְׁ-הַוִּידָּ
בָּעָרָ קָאַפְּעַלְיוֹשָׁל. וּוֹאַס עַד הָאָט גַּעֲטָרָאָגָן נַאֲרָ אָסָם יְוָמְטוֹב אַזְּ
וּוֹאַס הָאָט גַּעֲזָלָט אַרְוִיסְרָוֶפֶן צַו אַיְם דְּרַקְ-אָרָאָזָן, אַזְּ לְזַיְוַן אַרְמוֹן
גַּעֲפָאָרָן אַיְבָּעַר זַיְוַן קָאָפֶן, אַוִּיסְגָּעָזָן אַזְוִי אַיְם זַיְעָרָ קָאַמְּישָׁ

צוֹוִישׁן הַיָּמֶל אָוֹן וּאַסְעָר

אוֹן עַר הָאָט בָּאָקוּמוּן עַפְעַם אַשְׁטְרָעֵנְג אוֹן בִּיזְן פְּנִים. עַרְשַׁת
אַיִצְתְּ הָאָט דַּעַר יִיד בָּאָמְערָקְט וּוּי אַוִיסְגַּעֲמָאָגְנָרְט עַר אַיז גַּעַד-
וּוֹאָרָן, בְּלוֹזִין הָוִיט אוֹן בִּין. דָּאָס אַנְטוּכְיִץ הָאָט יַעַדו זַיְעַר
בָּאָרְעַנְדָּרְט, אַרוּוִיסְגַּעֲרוּפְּן פְּלוֹצִים אַדְרְכָּאָרְץ פָּן אַיְוּנְעַם
צָוָם אַנְדָּרָן, וּוּי אַיְינְעָרְ וּוֹאָלְט דֻּעַם אַנְדָּרָן נִישְׁתְּ גַּעַעַנְטַם.
גַּאנְצִ אַנְדָּרְשִׁ הָאָט זַיְק אַיְינְעָרְ דֻּעַם צְוַיְיַטְן פָּאָרְגְּנָעְשְׁטָלְטַם.
נַאֲכָן אַרְאָפּוּוֹאָרְטַם פָּן זַיְק דָּאָס בִּיסְל שְׁמָאָטְעַם, וּוּאָס מַעַן
הָאָט כַּסְדַּר אַוִוָּף דַּעַר שִׂיף גַּעַטְרָאָגְן, זַיְק גַּאֲרְנִישְׁתְּ גַּעַשְׁיְידַט
מִיטְזִיְּ, וּוּי זַיְק וּוֹאָלְטַן צָוָם לַיְבְּ צְוַגְּוָאָקְסְּן גַּעַוְעַן אוֹן נַאֲכָן
אַוִיסְפּוֹצְן זַיְק אַיְן דַּי פְּרִישְׁעַ מְלָבְשִׁים, הָאָט זַיְק עַפְעַם אַפְּלַעְמַדְרַ
קִיְּט אַרְיוּנְגַּעֲכָאָפְּט צְוַיְשַׁן דַּי יַדְן אַוְן דַּי הַיְמִישְׁקִיט אַיז
מִיטְאָמָלְ אַזְוּעַק. סְ'הָאָט אַוִיסְגַּעַזְעַן וּוּי מַעַן וּוֹאָלְט זַיְק פְּרִיעָר
גַּאֲרְנִישְׁתְּ גַּעַעַנְטַם. יַעֲדָר אַיְינְעָרְ אַיז גַּעַוְעַן אַ וּוֹעַלְט פָּאָר זַיְק.
בָּאָטְשִׁ דַּי מַוְרָא אַיז אַרְאָפְּט פָּן פְּנִים, הָאָט זַיְק אַבְּעָר אַ וּוֹרָגְן
בָּאָזְעַצְטִ דָּאָרְט — אַ וּוֹרָגְן אוֹן אַז עַרְגְּסְטִיקִיט. סְ'אַיז שְׂוִין נִישְׁתְּ
גַּעַוְעַן מַעַר אַיְן גַּרְוִיסְעַ מְשִׁפְחָה מִיטְזִיְּ זַעֲלָבְעַ זַאֲרָגְן אוֹן בָּאָרְ
גַּעַרְן, נַאֲר אַסְרְ קְלִיְיָנְעַ מְשִׁבְחָהָלְעַן מִיטְזָאָזְנְדָרְעַ זַאֲרָגְן אַז
בָּאָגְנָרְן ...

דָּעְרוּוֹיְלִ הָאָט זַיְק דַּי שִׂיף אַלְץ גַּעַלְעַפְט, זַיְק שְׂוִין גַּעַד
שְׁלַעַפְט אַ פְּרִישְׁן מַעַתְּלַעַת אַוְן קִיְּן סִימְנוּ פָּן אַ פָּאָרְט הָאָט
מַעַן נַאֲר אַלְץ נִישְׁתְּ גַּעַזְעַן. אוֹן אַ קְלִיְיָן גַּעַדְאָנְקָעַלְעַה הָאָט זַיְק
פְּלוֹצִים בָּאָזְעַצְטִ בִּיְיַעַד אַיז מַוחְ, וּוּאָס הָאָט שְׁפִיצִיק אַיז
אַיְינְגַּעֲקָשְׁנַט גַּעַבְוִירַט, וּוּי אַ דִּין, גַּוְפְּטִיס גַּעַדְעַלְעַ, קָודְמִיכְלַ
פָּאַזְאָלִיְיָ אַז נִשְׁתְּ זַיְבָּר, דָּעְרָנָאָר אַלְעַמָּל מַעַר פָּעַסְטָעַר
אוֹן אַיְינְגַּעֲקָשְׁנַעַר ...

— אָפְשָׁר ... אָפְשָׁר אַיז נַאֲר דַּי גַּאנְצִ מַעַשְׁה לִיגְנַט ... שָׁקָר
פָּוּן פִּונְגָּעָר ... וּוֹעַר וּוֹיִסְטְּ וּוּאָס דַּעַר קָאָפְּיִיטָן הָאָט אַיר גַּעַד
זַאֲנָט ... אַוִוָּף אַיר קָעַן זַיְק אַלְץ רִיכְטַן ... אַזְאָ פְּלַאָטְעַרְ
קָאָפְּ ... אַ קְשִׁיא אַוִוָּף בָּרָאָנִיעַן ... אוֹ דָאָס וּוֹיְבָל פָּאָרְמָאָנְטִ נִשְׁתְּ
אַבְּיִסְלְ סְטָאָלְקִיְיִט ... אוֹ זַיְטָרָאָגְט זַיְק אַרְוָם דָּאָרְטַן מִיטְ אַרְעַ
פָּוֹסְטָעַ מְשִׁיחָות, וּוֹיְסִטְנַ נִשְׁתְּ אַוִוָּף וּוֹעַלְכָּרְ וּוֹעַלְטַן זַיְ אַיז ...

XIV

די זון איז דעם דאזוקן פארנאכט אונטערגענגאנגען זיינער דוויט. דער ווינט, וואס האט שיין אונגעאלטן דעם דרייטן טאג, האט זיך נישט אפגעשטעלט אויף. קיין איין מינוט, שאפר געביסן דאס פנים. ער האט גבערגלט די כוואלייעם, זיך צו גויפגעחויפט אין קויפעס, אויפגעשטעלט טורעמס — טורעמס אויף טורעמס פון רייןעם קריישטאל — וואס ער האט באלאד צורייך צעוואָרפן, חרוב געמאכט, אריינגעשליידערט אין די טיר פענישן פונם ים, ווי איין גרויסע געענטע היילן. די שיף איין גענאנגען ווי שיכור, זיך געוואָקלט, געפאלן פון די בוחות, זיך איינגענּראָבן אלעמאָל אין שויס פון ים, ווי עס גראָבט זיך אַמאָל איין איין דער מאָמע־עדָר אַ מידע געיאָנטע חיה, וואס אַטְאָט גויט זיך שוין אַינְגָאנְצָן אַונְטָער, דירט זיך נישט מעד פון אַרט.

די זון, אַ ריזיקע פִּוּעַרְדִּיקָע קֹוֵיל, אַיז שׂוּעָר גַּעַהֲנָגָעָן אַיבָּעָרָן יִם, זיך בשומ אָפָּן נישט גַּעַוְאָלֶט אַפְּרִיְּסָן פֿוּנָם הַיְמָלָ, זיך נישט גַּעַוְאָלֶט אָוִיסְלָעָשָׂן אַין די צַעֲכָוָאַלְיָעָט וּוְאַסְעָרָן. די רַוְּטַ-צַּעֲגָלִיטָע זָוָן — אַ קִּילְעָכְדִּיק צַעֲפָלְאַקְעָרָט לְאַך אַין בְּלוּעָן הַיְמָלָ-גַּעַוְאָנָד — חָאָט זיך גַּעַשְׁפִּיגְלָט אַין דָּעַם יִם, גַּעַצְוָנָן זַוְּעָן וּוְאַסְעָרָן, גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַזְוִי נָאָעָנָט פֿוּנָם דָּעַר שִׁיחָה, אַז אַטְאָט נָאָך אַיִּין רָגָע אַוְן זַי וּוּעָט די שִׁיחָה לְאַזְוִי מִיטָּן פִּיעָרָ. סִיְּ דָעַר הַיְמָלָ, סִיְּ דִי זָוָן זַעַנָּעָן גַּעַוְעָן אַזְוִי נָאָעָנָט פֿוּנָם די מַעֲנָטָשָׂן אַוְיפָּן דָּעַק, נָאָר אַוְיסְצּוּשְׁטוּקָן אַ הָאָנָט אַין אַנְצָר טָאָפָּן כִּימָט די פִּינְגָּעָר...

דערנָאָך אַיז די זָוָן מִיטְאָמָּל אַונְטָער גַּעַנְגָּעָן, זיך אַראָפָּך

צו ישן הייל און וואסער

בעאלזוט איין ים אריין, ווי א שוערער ברעננדיקער בארגן. עס אייז געווארן פינסטערלעך. בלויו דער הימל אייז אליז געליבן האעל, געלעגן נידעריך איבער דער שיף, געווען אינגעאנציג רויט צעפלאָקערט, ווי דַי ערַד וואָלט ערַגַעַז ווַיְיט גַּבְּרָעָנֶט אָוָן ער וואָלט אָפְּגַעַשְׁפִּיגְּלַט דַי ווַיְיט שְׂרָה...

די מענטשן אויף דער שוף האבן געווען דעם הימל, וואָם האט זיך נידעריך איבער זיך אָרָאָפְּגַעַלְּזֹות, באָדָעַט גַּעֲוָאָרָן מיט קלײַנע, געדיבטעה, רויט-אָרוּמוּזְמַטָּע, וואָלְקַנְדְּלָעַך, ווי מיט צעריטענע שטיקער רוּיך, וואָם האבן זיך דַי וואָלְקַנְדְּלָעַך, גע-וַיְקלַט, זיך באָהָאָפְּטַן. באָלְדַה האבן זיך דַי וואָלְקַנְדְּלָעַך אוּיך אוַיסְגַּעַלְּאָשָׁן, געליבן לִינְג צַעַפְּרִוִּיט אָבָערַן הימל, ווי פּוֹנָאנְ-דעָרְגַּעַשְׁאָרְטָע טְלִיעְנְדִּיקָע שְׁטִיקְלָעַך קוֹוֵן איין אש.

די מענטשן, וואָם האבן נאָר אליז נישט אָרָאָפְּגַעַלְּזֹות פּוֹן זיך דַי נִיעַ צַעַקְנָאָדְרָעַטְהַלְּיָדָרָה, האבן אוַיסְגַּעַלְּזֹוּן ווי זיך וואָלְטַן געווארט אוּיך בעפּעַם אַיְסְטַובַּן, נאָר זיך האָבָן גַּעֲמָכָט אַטְעָת איין חַשְׁבּוֹן אָזְן דָּעַר יְסְטַובַּן זיך דַאַך נישט גַּעֲגָלָסְטָם. עס אוַיסְטַוַּן צְרוּיךְ דַי מְלֻכּוּשִׁים האָט זיך דַאַך נישט גַּעֲגָלָסְטָם, האָט זיך נישט גַּעֲגָלָסְטָם צְרוּיךְ צְוַיְידַן מיט דַי מְלֻכּוּשִׁים, פֿאָרְלַיְּן דַאַס שְׁטִיקָלְהַאָפְּנוֹנָג, וואָם האָט נאָר אליז פֿאָרְבָּאָ-הַאָלְטַן-טִירָה ערַגְעַץ איין הארץ גַּעֲטָלְיָעַט.

סְאַיוֹן צְוַנְפְּאַלְן דַי נָאָכָט. סְאַיוֹן גַּעֲוָאָרָן זַיְעַר פֿינְסְטָעַר אָזְן גַּעֲוָאָרָן אָפְּגַעַשְׁוִישָׁט. זיך צַוּזָּמְעַנְגַּעַנְגָּסְמַן מיט דָעַר נָאָכָט אָרוּם. דָעַר יִם האָט זיך גַּעֲוָוִינְטָשׁוּוּר אָזְן גַּעֲדִיכְטָם, ווי סְמָאָלָע. אַיְינְגָּעַר האָט נישט דָעַרְקָעַט דַעַמְּ צְוּוֹיָטָן. מעַן איין פֿאָרְבִּי זיך דָוְרְכַגְּעַנְגַּעַנְגַּעַן, זיך פֿאָרְטַשְׁעַפְּטָם, אַגְּנָעַשְׁלָאָגָן, אָבָער מעַן האָט זיך נישט דָעַרְקָעַט. עַרְשַׁט אָז מעַן האָט דָעַרְהָעָרט איין דָעַר גַּעֲדִיכְטָעַר פֿינְסְטָעַרְנִישָׁאָס אַקְוָל, וואָם האָט פֿוֹזִיצִים אַז ווַיְיעַגְעַטְוּן מיט לְעַבְנָן, האָט מעַן גַּעַזְעָן, אָז מעַן האָט צוֹטוֹן מיט לְעַבְדִּיקָע נְפִשְׁוֹת, נישט מיט בְּלָאָרְזְוַשְׁנִיקָע שְׁאָטָטָס... די פֿרְוִי האָדָעַט האִינְטְּ בְּיִנְאָכָט, מַעַר ווי אַלְעַמָּאָל, אָפְּגַעַהַיְּטָן אִירַע מִיְּדָלָעַ, נישט גַּעַלְזֹות זיך אוּף קַיְוַן איין מַיְ-

צָוּ יִשְׁן הַיּוֹם אָזְנוֹ וְאַסְעָר

צעות אליאון, געה האלטן זוי לשבן זין, ווי זוי וואלאט מורה געה האט,
ס'אל זוי נישט געשען עפטעס שלעלכטס.
— ווי לאנג איז דער שיעור זיך צו שפיילן?... — האט זוי,
פול מיט זארג, זיך גבעטען בי די קינדרער — ס'אייז שווין די
העכסטעל צייט צו מאכן נאכט!...

זוי האט מיט די קינדרער פארן שלאלפן ניין ויעדר פאואלאייע
געזאנט קראאת-שמען, והרדוהה אפנטיליט איזין ווארט פון
אנדרערן. און פונקט ווי אמאָ, בשעת די קינדרער זענען נאך
פייצל גיווען, האט זוי זוי איזט אליאון אויסגעטען, לאנג געקושט,
געצערטלט, אריינגעליגט איזן בעטל און גוט אירינגענדעקט מיטן
אלטן צעריסגעעם קאָז. דערנאָך האט זוי אונטערגענעלט אָ
באָק, זיך געה הייסן אָ קוש טוּן פון די קינדרער, בשומ-אָופן זיך
ニישט געלענט אָפרידייסן פון זוי. אָבער די מײָדעלעך האבן נישט
געליטן די מאָמע זאָל צו זוי רעדן ווי צו פייצלעך קינדרער, זיך
געשעטט מיט אוירע צערטעלקיטן, וואָס זענען איזט געווען
מער צודרינגעלעך ווי אלעמאָל און אויסגעען זיער נאריש. זוי
האָבן אַיר אוּה דער שנעל אָ קוש געטוּן, אַכְּבֵּי אָפְּצְּקוּמוּן:

— גוי שווין, מאָמעלְיוֹן... — האָבן זוי זיך בי אַיר געד-
בעטן — לאָוּנוֹ שווין צוֹדרוּ...
איידער די פֿרוּי האָדעם אַיז זיך אליאון געאנגען לְיִוָּן, האט
זיך זיך פריער אָריינגעכָּאָפְּט צו דער פֿרוּי פֿאָבְּיאָשׂ, כְּדֵי צו
זען וואָס זוי מאָקט.

ר' זיינול רַאֲכְמָאָן האט זיך נישט געלענט גיון לְיִוָּן,
ס'האָט אַים אִינְגָּאנְצָן נישט געשלעפערט. ער האט נישט געלענט
באנעמען מיטן שלל ווי ס'קען איזט וועמען שלעלפערן. ער
האָט סְכָּדָר איזט געדענקט איזן פֿאָבְּיאָשׂ, ער אַיז אַים נישט
אָרוֹים פון זכרון. ר' זיינול האט עס יעדרען דערציזלט אַיז
מען האט זיך צונעהרט צו זיינע רייד. בְּלוּזָוּ נאָטָאן האט זיך
צו אַים מיט אַיזן אוּיָּעָר צונעהרט, געשטאנגען ווי אוּיפְּ שְׁפִּילְ
קָעָם, געווואָלט וויסן, צי אַיְדָע שְׁלָאָפְּט שווין. שטארקער ווי אלעָזֶ
מאָל, האָט ער זיך די היינטיקע נאָכְט אָרוּמְגָעָטָרָאָגָן מיטן געד

צווישן הימל און וואסער

דאנק צו געפינען אידען און צווצנין צו איר. מערד טאר ער זיך נישט האלטן פון איר פונדרויזיטנס. דער געדאנק אויז בי אים אלעמאָל אויפסנוי געבורן געווארן, אַנְגָּנוּמָּעָן פֿעָסְטֿוּקִיָּת, בְּלֹוט אָזֶן פְּלִיאַיש אָזֶן באָלֶד צוֹרִיךְ אַוְיסְטְּרָעָרָעָן, גַּעֲוָאָרָן נִשְׁטָם, אַוְיסְגָּעָזָן וּוְילְדְּ-פֿרְעָמָּד אָזֶן נִשְׁטָם מַעֲלָךְ אַדְרוֹצְצָפִירָן. ער האט אַבָּעָר גַּעֲפִילָט, אָז וּוּטָן ער וּוּטָן זַי אִיצְטָן גַּעֲפִינָעָן, וּוּטָן ער שְׂוִין זַיְכָּעָר האָבָּן כּוֹה גַּעֲנָגָן אַין זַיְכָּעָן צו אַיר אָזֶן אַנְהִיבָּן צו אַיר צו רעדן.

אויך האט אַידָּע די דָאָזְעָע נַאֲכָט זַיְכָּעָן אַלְיוֹן אַרוֹמוֹן גַּעֲוָאָנְלָט אַוְיָופְּ דָעָר שִׁיף, גַּעֲמִינָט, אָז זַיְוּט זַיְכָּעָלִיק אַנְטְּרָעָפָן מִיט דָעָר שִׁיף, גַּעֲמִינָט, זַיְהָאָט אַיְם אַיְם דָעָר פֿוֹנְסְטֿוּרְנִיש גַּעֲוָוָכָט, מִיט מַוְרָא אַרְיִינְגְּעָקוֹט אַיְם פֿרְעָמָדָע פֿנִימָעָר. סְהָאָט זַיְעָפָעָס אַרוֹמְגָעָכָפָט אָזֶן בְּעַנְקָשָׁאָפָט נַאֲךְ אַיְם, אָזֶאָז זַאֲרָג אָזֶן אַ מַוְרָא, וּאַסְמָה אַשְׂוּעָר גַּעֲפָרָעָט, צַוְּגָעָרִיקָט וּוּ מִיט אַ גַּרוֹיְסָעָר מִשָּׁאָ, אָז זַיְהָאָט דָעָר שִׁיף אַ שְׁטָאָרָקָן וּוּוּיְטָיק אָזֶן קְוִוִּים גַּעֲקָאָנְט דָעָם אַטָּעָס כְּאָפָן. קוֹינְגָּעָר אַיְם מַעְרָנִיש גַּעֲבְּלִיבָּן וּוּ עָר. דָעָר וּוּיְטָיק האט שְׂוּעָר גַּעֲהִיעָרָט אַוְיָופְּ אַיר, נִשְׁטָם גַּעֲלָאָזָט זַי צְוָרָ, זַי גַּעֲפְּרָעָסָן, גַּעֲרִיסָן פָּוּן אַיר לַעֲבָדִיקָע שְׁטִיקָעָר, אָז זַיְהָאָט זַיְכָּעָן נִשְׁטָם גַּעֲלָעָט מַעְרָ אַיְנָהָאַלְטָן אָזֶן שְׁטִיל אַרוֹיְסְגָּעָרָוִוָּן:

— נַאֲטָאָן...

אַרוֹיְסְגָּעָרָעָנָגָט דָּאָם וּוּאָרָט פָּוּן דִּי לִיפָּן, האט זַי זַיְכָּעָן דָעָר שִׁיף, גַּעֲוָאָנְלָט עַמְשָׁוִין צְוִירִיכָאָפָן, אַבָּעָר קוֹינְגָּעָר האט סִירְיוֹוִי נִשְׁטָם גַּעֲהִיעָרָט אַיר קָוָל אַוְן קוֹינְגָּעָר האט אַיר נִשְׁטָם גַּעֲנְטָפָרָט. גַּעֲנְטָפָרָט האט אַיר בְּלֹוִין דָעָר יִם, וּאַסְמָה האט זַיְכָּעָקָט אַוְן טִירְשְׁוֹאָרָץ אַ חִיבָּכָט גַּעֲטוֹן פָּוּן אַרְטָן, אַרוֹיְסְגָּעָשְׁטָרָעָקָט זַי אַיר דָעָם מַעֲכְטִיקְ-תוֹנְקָעָלָן רָוּקָן, חֻוְקִירָק אַלְאָד גַּעֲטוֹן מִיט שְׂוִים, וּוּ מִיט וּוּיְסָעָ צְיוּנָהָר, וּוְילְד אַ באָר טָאָפָט גַּעֲטוֹן מִיט זְיוּנָהָר נַאֲסָע שְׁטָאָרָקָע לְאָפָעָס דִּי שִׁיף, וּוּ ער וּוּאָלָט וּוּלָן אַוְיסְפְּרוֹוֹן וּוּ לְאָגָג זַי וּוּטָן נַאֲךְ קַעֲנָעָן אַוְיסְ-הָאַלְטָן...

צוישן הימל און וואסער

אלעמאָל האָט זיך אַידען אויסגעדראָכט, אָז נָאטָן נִיְיט פָּאָרְבִּי אַיר דָּרְךְ אָוֹן זֵי אַיְזָן אִים נָאָכְנָעָלָאָפָּן. אֲבָעֶר אלעמאָל האָט זיך אַרְוִוְגְּנוּווּזָן, אָז זֵי האָט גַּהְעָטָט אַת טָעוֹת. שְׁטָעַנְדִּיק אַיְזָן עַד דָּא נָאָעָנְטָן פָּוֹן אַיר, זֵי פִּילְטָ אִים לְעַבְּטָן זֵיך, דָּעַמְאָלְט אָפִילְוּ וּוּעָן זֵי קְומָט נִישְׁתָּ אַינְגָאנְצָן אַין זָיוִן זַיְתָ אַרְיִין. אֲבָעֶר אַיצְצָן, וּוּעָן זֵי וּוּלְאַ אִים אַוְתָ אַן אַמְתָ אַעֲזָן, וּוּעָן דֵּי זָאָרגְ וּוּעָן אִים אַיְזָן בֵּי אַיר אַזְוִי גְּרוּוּסִים, אַיְזָן עַד נִישְׁטָא אָוֹן עַד הַעֲרָטָן נִישְׁט אַיר קָוֵל, וּוּאַסְ רַופְטָ אַים.

די היינטיקע נָאָכָט האָבָן זֵיך דֵי יַיְזָן, פָּוֹנְקָט וּוּי אַיְזָן דֵי עַרְשָׁטָע צִיְיטָן פָּוֹן דָּעַר נְסִיעָה, פָּאָרְקְלִיבָן אַיְינְנָעָר צָום אַנְדָּעָר אַיְזָן דָּעַר קָאָבְיָנָע אַרְיִין. אָוֹן פָּוֹנְקָט וּוּי אַיְזָן דֵי עַרְשָׁטָע צִיְיטָן פָּוֹן דָּעַר נְסִיעָה האָבָן זֵיך גַּעֲרָדָט בֵּין שְׁפָעָט אַיְזָן דָּעַר נָאָכָט אַרְיִין, זֵיך דָּעַרְצִילָט וּוּעָן אַלְעָם מְדִינָה, וּוּסְ'אַיְזָן זֵיך גַּעֲקוּמָעָן זֵיך צָו וּוּאַלְגָּעָרָן זַיְנָט זֵיך זָעָנָעָן זֵיך גַּעֲרָדָט בֵּין הַיּוֹם אַנְטָר לְאָפָּן. אַיְינְנָעָר האָט גַּעֲפִילָט אַגְּרוּסָע נָאָעָנְטָקִיָּט צָום אַנְדָּעָר אַגְּרוּסָע קָרוּבָה שָׁאָפָט נִשְׁטָא אַפְּצָוּמָעָן, אַלְבָעָן, וּוּאַסְ האָט גַּעֲשְׁטָרָאָמָט פָּוֹן טִיפָּן הָאָרָצָן אַרְיִים. סְ'אַיְזָן צְוִירָק גַּעֲוָעָן אַיְזָן גְּרוּסָע משְׁפָחָה מִיטָּדִי זָעַלְבָע זָאָרגְ אָוֹן בָּאָגָעָרָן...

וּוּי שְׁטָעַנְדִּיק, אַיְזָן דָּעַר רַאֲשָׁה המְדֻבָּרִים גַּעֲוָעָן דֵי זָיְנוּוֹל רַאֲכָמָאָן. עַד האָט אַרְיִינְגָּרוּפָן צָו זֵיך דָּעַם וּוּאַרְשָׁעוּוּד דָּאָקָט טָאָר, פָּעַלְדְּבוּנוּמָעָן, נָחָן, זֵיך דָּעַרְצִילָט, אָז פָּאָבְיאָש שְׁטִיטָט אִים אַיְצָט אַזְוִי לְעַבְּדִיק פָּאָר דֵי אַוְיָגָן. דָּוּקָא פָּאָבְיאָש... כָּאָטָש מָעָן אַיְזָן גַּעֲוָעָן זָכָעָר, אָז עַד זָוְכָט שְׂוִין וּוּיְטָעָר עַפְּרָם אַקְרָבָן, כְּדֵי צָו דָוְלָן אִים אַקְפָּ מִוּט זַיְנָעָן מְעַשְׁוָהָת, האָט מָעָן זֵיך אֲבָעֶר אַיְצָט זַיְעָר גַּעֲנוּי צָו אִים צַוְגָהָרָט. אָוֹן דָּעַר דָּאָקָט טָאָר, וּוּאַסְ האָט אַלְיָוָן שְׁטָעַנְדִּיק לִיב גַּהְהָט אַסְךְ צָו רָעָה, האָט אִים אַרְיִינְגָּרוּפָט אַיְזָן דֵי אַוְיָגָן אַרְיִין מִיט אַז אַלְזִיזָוִיָּר סְעָרִישָׁ, פָּאָרְשָׁטָעָנְדִּיק, הַאַלְבָעָ-וּבְּרַבְּטָלְדִּיק שְׁמִיּוּכְלָעָלָע, וּוּי אַירָנָר זָאנְטָה: כְּפָאָרְשָׁטִי אַלְיָן, כְּפָאָרְשָׁטִי... פָּוֹן דָּעַם הַאַלְבָעָ-קָלוֹר גַּעֲטָשָׁקָעָן אָוֹן הַאַלְבָעָ-וּבְּרַכְטָלְדִּיק שְׁמִיּוּכְלָע אַיְזָן רַאֲכָמָאָנָע אֲדוֹרָךְ אַקְעָלָט אָוֹן עַד האָט זֵיך דָּעַרְפִּילָט זַיְעָר פָּאָרְלִוּרָן. עַד,

צוישן הייל און וואסער

ראכמאן, וואס איז א מענטש א ברידעת, א מענטש, וואס פארליורט קוינמאָל נישט דעם קאָפּ, האט איזט געפִּילט, איז עס געשען אַרום אַים זאָכוּן, וואס ער באָגְרִיבֶּט נישט מיטן שכּוּן, וו זיין שכּוּן דער גְּרוֹגִיכְט נישט מעָר. אַין דער הַיּוֹם, כי זיך אַין שטעטל אַיז ער געווען אַ בּוֹרֶר, קינד אַזְּנַחַת האט פָּאָר אַים דְּרֶקְ-אַרְצָה געהאט. ער אַיז געווען אַ רְוּדְ-קְשָׁלוּם, מיט זיין רְזָאוּקָן, געוועצְטָן שכּוּן געפְּרוּוּם אַוְיסְ-לִיוּכְן דֵּי שׂוּרְעַטְמָעָסְכּוּסִים, ס'זָּאָל קִינְנָעָם חַלְיָה נישט געשען קִין ברעל עולָה. אַ סְּךָ האט מעָן אַים נישט געדאָרְפָּט בְּרִיעָן, ער האט באָלָּד געוועסט יענעם געדאנקען, געטראָפּן וואס יענער גַּיִיט זָאנָן, אַיְידָעָר יענער האט נאָך דָּאס מְוִיל געפְּנָט. מיט דֵּי קִינְדָּעָר האט ער זיך אַזְּוִי לְאָנָּג אַרְמוֹנָגְעָרִיסָן, בֵּין ער החאָט אַיִינְגְּזָעָן, אַז זַי זענען גָּרְנִישָׂט אַזְּוִי קְרוּם אַזְּזַי זענען אָפְּשָׂר גַּרְעַכְט אַויְד, אַזְּנַחַת האט טְיַוְּלָאָל געפְּרוּוּם אַרְיוֹנְקוּקָן אַזְּן זַיְעָדָעָה בְּיכָלָעָךְ, כְּדֵי צַו דְּרָגְנִין זַיְעָר אַמְּתָה...

כָּאַטְשָׁר' זַיְנוּלָּה רְאַכְמָאָן האט זיך געפְּרוּוּם אַיִינְרָעָרָן, אַז אַיז ווּט נאָך מיטן אַיִיבְּרָעְשָׂטָן הַוְּלָף גּוֹט זַיְן, האט ער אַבְּעָר געפִּילָט, אַז דָּעָר סּוֹף אַיז נָאָעָנָט. קִין גּוֹטָס קָעָן שְׁוִין נישט אַרְוִיסְקָוּמָעָן פּוֹן אַזְּאָלָאָנָּגָן שְׁלָעָפָן זיך אַוְיָפָן יִם, ווּ דֵי וואָסְעָרָן זענען נישט זְכָרָעָן אַזְּנַחַת פָּרָעָם נְפָש אַיז דָּאס נְפָש אַיִינְגְּשָׂטָעָלָט. עֲפָעָם שְׁלָעָכְטָס ווּט גַּעַשְׁעָן. ער החאָט דָּאס אַרְאָפְּגָעָלְיוּעָנָט פּוֹן דֵי אַלְעָפָן פְּנִימָעָר פּוֹן דֵי יִידָּן, וואס האָבָּן זיך נאָך אַלְיָין געפְּרוּוּם אַיִינְשָׂמְעוּסָן, פּוֹנְקָט ווּ ער, אַז אַלְעָז אַיז נאָך פּוֹנְדָעָסְטוּוּן נישט פָּאָרְפָּאָלָן, ער האט גַּעַקְעָט אַרְוּם זיך אַז גַּעַזְעָן אַיז דָּעָם פְּינְסְטְּרָלְעָכָן לִיבָּט בְּלָאָסָעָ פְּנִימָעָר אַז אַז שָׁוָם מְרָאָה אַזְּנַחַת מִיטָּאָמָּל האט זיך אַים גַּעַנְוּמָעָן אַוְיסְדוּכָּן, אַז דָּאס זענען נישט קִין פְּנִימָעָר מַעַר פּוֹן לְעַבְדִּיקָעָ מעַנְטָשָׁן. נישט קִין לְעַבְדִּיקָעָ מעַנְטָשָׁן זִיצְׁעָן אַרְוּם אַים. אַפְּיוּלוּ ר' לְיַזְעָר דָעָם שְׁפִּיּוֹזְ-קְרָעָמָעָרָם קוֹל, וואס האט גַּעַלְעָרָנָט פּוֹן אַסְפָּר אַרְוּסָם, האט גַּעַלְוָנָגָעָן פְּרָעָמָה, ווּ ס'זָּאָלָט גַּעַקְוּמָעָן פּוֹן עֲפָעָם אַז אַנְדָעָר ווּלְטָמָה. ר' לְיַזְעָר, וואס אַיז שְׁטָעָנְדָרָק גַּעַוְעָן אַז עַנִּיָּן, גַּעַרְעָט שְׁטִילָה, האט בַּיּוֹם לְעַרְנָעָן גַּהְאָט אַ זְכָרָעָם קוֹל אַז

צווישן הימל און וואסער

דאם זיבערע קול האט איזט אויף יידן. אונגעוואָרפן אין אימה און אין דער זעלבער צייט צונגנגעבן כות, אז אלע זענען שטייל געליבין און זיך צו אים צונגעהרט...

בשעת ר' לויוער האט דערפֿילט, אז די יידן הערן זיך צו אים צו, האט ער געלערנט נאָך מיט מעַר התמודה און זיין קול האט געקלונגגען נאָך זיבערר, צונגנגעבן בטהון. די יידן האבן אים אַרומְגֶּרְינְגְּט, זיך גַּרְנִישְׂט גַּעֲקָעַנְט אַפְּרִיסְּט פָּוּ אַיִּט.
ס'איּוֹ שְׁוֵין גַּעֲוָעַן שְׁטָאָרָק שְׁפָעַט. קיינעם האט זיך נישט גענְלְוְסְט צו גַּיִּין שלאָפָּן, באָטש יעדער האט שְׁוֵין גַּעֲנְאָרָט צו לִינוֹ אַוְיפָּן אִיגְּנָעָנָם גַּעֲלָעָנָר אָון שלאָפָּן, שלאָפָּן, אין אלע פָּאָרגְּעָסָן.

שפָעַט איּוֹ דער נאָכְט האָבָן זיך די יידן גַּעֲלִיבִּין צו גַּיִּין לִינוֹן. דָּאָכְמָאָן אַיְזָ אַרְיִין צו זיך אין דער קָאָבִינְעָ אַרְיִין, זיך קָוִים גַּעֲקָעַנְט דָּוְרְכְּקָרְינְגְּן צְוִישְׂן די שְׁלָאָפְּנְדִּיקְעָ גַּוְפִּים. ער האט זיך אַוְיסְגָּעָטוֹן, ווֹי זְיַוְן טְבָע פִּינְקְטְּלָעָר אָון גְּלִיךְ אַוְעֲקָגְּלִיכְט זְיַינְעַ זָאָכָן לְעָבָן זיך. אַיִּן די קָאָבִינְעָם אַיִּזְגְּוָוָעָן עַנְגָּ. אלעמאָל האט זיך וועָר אַנְדְּרָעָש פָּאָרטְשָׁעָפָעָט אָן עַמְצָנָס אַהֲנָט, אַ פּוֹס, שִׁירָר נִישְׁט אַרוֹיְגָעָטָרָעָט אַוְיפָּוֹ וְעַמְעָן. ס'הָאָט זיך גַּעַד הָעָרָט אַ פִּינְפִּין אָון אַשְׁנָאָרָכְנָ אָון אַשְׁוּדָרָעָר, וְאַרְעָמָעָר, גַּעַד אַלְצְזָנְדְּ-פִּיכְטָעָר דִּיחָ אַיִּז גַּעֲשְׁטָאָנָעָן אַיִּז חְלָאָ. אַ קִּינְדְּ האָט זיך אַוְיפָּגְּוָוָקָט פָּוּ שְׁלָאָפָּ אָון זיך הוֹיך גַּעֲרָסָן. עַמְצָעָר האָט פָּוּ שְׁלָאָפָּ גַּעֲשְׁרִינוֹן, גַּעֲרָהָרָט עַפְּעָם לְאָנָגָן, ווֹי ער וְוָאלָט זיך מַתְּהוֹרָה גַּעֲוָוָן, אַיבְּרָעָנָגָנָעָן אַיִּז אַמְּעָרְלָעָר גַּעֲוָוָיָּן. מִיטָּ אַמְּאָל האָט זיך דערהָעָרט אַלְטָאָרָקָעָר קְנָאָל, ווֹאָס האָט אלע פָּאָרטְוִיבָּט. דער קְנָאָל אָיִּן גַּעֲוָוָן אַזְוִי מַעְכְּטָה אָון אַזְוִי מַאוּמְדִיק, ווֹי וְוָאלָט וְוָאלָט מִיטְאָמָאָל אַונְטָעָרָגָנָעָן.

אַבָּעָר די וְוָאלָט אַיִּז נִישְׁט אַונְטָעָרָגָנָעָן. אַונְטָעָרָגָנָעָן אַיִּז בְּלוּזָו די אַלְטָע גַּרְכִּישְׂעָ פְּרָאָכְטְּ-שִׁיףְׂ מִיטָּ די פָּאָר סָאָזְרִין אָון מִיט דער מאָנְשָׁאָפְּט...

דאָס קְנָאָל האָט נִישְׁט אַוְיפָּגְּהָעָרט, זיך גַּעֲשִׁיט אלעמאָל גַּעֲדִיכְטָעָר אָון שְׁנָעָלָעָר. דער יִם האָט אַ שִׁיסְ-אוֹפָּגָעָט גַּעֲטָוֹן אַיִּן

צְוִישׁן הַיָּמֵל אָזֶן וּוְאַסְעָר

דער הויך צווארמען מיט שטיקער האלע, אויזן, וואס זענען זיך
ווײיט צעפּלויגן, זיך צעשפּרייט איזן אלע זויטן. אַ פִּיעָר האט
אַ שניד אויף געטן די פֿינְסְטֶרְנִישׁ, הַעל באַלְוִיכְטִין די נַאֲכְטִין
אָרוֹם. פֿלוֹצִים האט זיך דער קוּיְמָעָן הויך צעדרין איזן דער
פֿינְסְטֶרְנִישׁ נַאֲכְטִין אָרוֹן, זיך אַיְמָהְדִּין גַּעֲרִיסִין, ווּ ער וּוְאַלְטִין
גַּעֲרָפּוֹן הַיְּלָה, מִיט אַ דָּרְעוֹאָרְגָּן קֹול גַּעֲכָרְקָלְטָן, באַלְד אַיְנָה
גַּאנְצָן אָפּּנְעָהָאָקְטִין, ווּ ס'וֹזָלְטִין אִים וּועֶד מִיט גַּעֲוָאַלְטִין פָּאַהְנִין
שְׂטָאַפְּטִין דָּאָס מַוְיל...

פּוֹן אלע זויטן האט זיך דָּאָס וּוְאַסְעָר גַּעֲשְׁפָּאָרְטִין צְוִישׁן
שיַּת, וואס איזן שטיל אָזֶן אַ קְרָבְּצִי גַּעֲזְנְקָעָן. דָּאָס פֿיְיעָר
הַאֲט זיך גַּעֲרָאַנְגְּלָטִין וּוְאַסְעָר, גַּעֲשְׁפּוֹרְנוֹגְּנָעָן פּוֹן אַיְזָן אַרְטִין
אוּפּוֹן אַנְדָּעָרָן, זיך באַהְאַלְטָן אָזֶן זיך באַלְד צְוִירִיךְ באַזְוּזָן,
זיך הַעל צְעַפְּלָאַקְעָרְטִין, אַוְסְגַּעַשְׁטָרְקָטִין דָּרְעָר נַאֲכְטִין אַיְן פְּנִים
אָרוֹן עַטְלָעְכָּעָן לְאַכְנְדִּישְׁדּוּתְּצָוְנְגָעָן מִיטְסָמָּאָלִין, וואס האָבוֹן
וּוְילְד גַּעֲטָאַנְצָטִין, זיך גַּעֲקוֹרְטָשָׁעָטִין, אַיְינְגַּנְשָׁרוֹמָפָּן גַּעֲוָאָרָן אָזֶן
זיך באַלְד צְוִירִיךְ אַוְיְגְּנְעָוְיְקָלְטִין. אַ רְוִיךְ האֲט זיך גַּעֲדוֹשָׁעָטִין, זיך
גַּעֲשְׁטָקִין, זיך צְעַוְאַקְטִין, אַרוֹמְגַּעַנְוָעָמָן אַלְאָזֶן, ווּ אַ גַּרְוִיסְעָר
רוּוּבְּעַדְנְדִּיקָעָר באָרגָן.

דָּאָס וּוְאַסְעָר האֲט זיך גַּעֲנָאָסִן — זיך גַּעֲנָאָסִן מִיט אַ רְשָׁשִׁין
אָזֶן מִיט כּוֹחַ, נִיךְ גַּעֲלָאָפָּן ווּ בְּעֵת אַ פֿאַרְמָעָסְטִין אַיבָּעָר בְּרָעָה
טוּה, אַיבָּעָר וּוּנְטָמָן, אַיבָּעָר שְׂטִיקָעָר אַיְזָן, וואס זענען זיך צְעַדְעַת
פָּאַלְעַן, ווּ, בְּרוּכְוָאָרָגָן, זיך נַאֲךְ קְוִים גַּעֲהַאַלְטָן אוּפּוֹן אַיְובָּעָר
פָּלָאָךְ פּוֹנְסִים יִם. דָּאָס וּוְאַסְעָר האֲט זיך גַּעֲנָאָסִן מִיט אַ גְּבוֹרָה
אָזֶן מִיטְן גַּעֲפְּלָאָגָג פּוֹן אַיְזָן, פֿאַרְטִּילְקָט אַלְאָזֶן אוּפּוֹן וּוּנְגָן,
זיך אַזְוִי גַּעֲאַיְלָמָן, ווּ ס'וֹזָלְטִין וואס נִיכְבָּעָר וּוּעָלָן פּוֹן אַלְאָזֶן אַתְּלָה
מַאֲכָן. גַּאנְצָע וּוּנְטָמָן מִיט וּוְאַסְעָר, ווּ וּוּנְטָמָן גַּעֲנָאָסְעָנָע פּוֹן
אַיְזָן, פּוֹ שְׂטָאָלָן, האָבוֹן זיך גַּעֲחוֹבָן הַעֲכָר אָזֶן הַעֲכָר, אַיְזָן
וְאַנְטָמָן אַיבָּעָר דָּרְעָר אַנְדָּרָעָר, גַּעֲפְּלִיקָט אָזֶן גַּעֲרִיסִין שְׂטִיקָעָר
לְעַבְּדָרִיךְ לִיבָּן דָּרְעָר מִידָּעָר שִׁיחָה, אַזָּא גַּעֲפְּלִידָעָר גַּעֲמָאָכָטִין,
אוּ ס'הָאָבוֹן זיך אַיְנְגַּאנְצָן נִישְׁתָּחָרְטָן דָּי צְוּגְעַדְרָשָׁעָטָן
מַעֲנְטְּשָׁלְעָכָעָן קְרָבְּצָן אָזֶן דָּי גַּעֲשְׁרִיוּעָן, וואס זענען גַּעֲקָוּמָעָן

צווישן הימל אונ זאמער

ערנצע פון דער טוּה, פונם אינגעוויד פון דער שְׁיף, ווי פון אַפָּרְשִׁיטָן קָבֵר אַלְבוּם. דער יְמֵה האָט נְצָחָנוֹדִיך גַּעֲשִׁירִין, גַּעֲרִים, גַּעֲוִיכָּלֶט, זַיְקָ פַּאֲרְכִּינִיעַט פון גַּרוּסָעֶר פְּרִיָּה, ווי ער היַלְט, גַּעֲוִיכָּלֶט, זַיְקָ גַּעֲפְּרָאָוּעַט אָזְוִי אַ וַיְלָדָע שִׁיכּוּרָע שְׁמָחָה. ס'הָאָט זַיְקָ גַּעֲדָאָכְט, אָז דער יְמֵה האָט זַיְקָ אַ רִיר גַּעֲטָוּן פון זַיְנָעַ ברענעס...

פונ דעם זעלבן מחבר:

"שטעבן און גאטן" — נאומען;
ביבליואטיק מארכ ראקאומסקי, ווארשע, 1935.
(אויסגעשעפט).

"דאם גייע הויז" — נאומען;
ארויסגעגען מיט דער מיטהילך פון פרינדר
און פון דער יידישער נאציאנאלער ביבליואטיק
"קדימה", מעלבון, 1941.
(אויסגעשעפט).

עס דורך ויך און דער שיינט בקרוב:

"א שטאַט אֵין פּוֹילָן" — דאמאן.
ערשת ברוך צוישן צוויי מלחות.

גראיט צום דורך:

"קִינְגֶּט קָרְנָעֵר" — נאומען.

איין פֿאָר עַנְדִּיקָן:

"אַיְדִּישׁ עֲגַט" (נאלווקען) — דאמאן.

